Bundel - Commissie Middelen 2022-2026 van 15 mei 2025

Agenda bijlagen

Agenda commissie Middelen 15 mei 2025

1 Opening

2 Vaststellen agenda
De commissie wordt gevraagd de agenda vast te stellen.

3 Vaststellen verslag vorige vergadering
De commissie wordt gevraagd het verslag van de vergadering van 10 april 2025 vast te stellen.

1252618 - Verslag commissie Middelen 10 april 2025 (concept)

4 Z/25/491804 1e voortgangsrapportage 2025
Portefeuillehouder: Arthur Boone

Raadsvoorstel en -besluit 1253174 1e Voortgangsrapportage 2025
Bijlage 1. 1e Voortgangsrapportage 2025
Behandeladvies 1e Voorgangsrapportage 2025

5 Z/23/458638 Eerherstel en gedenktekens eerste generatie Molukse KNIL-militairen
Portefeuillehouder: Toon Albers

Raadsvoorstel en -besluit 1251851 - Gedenktekens en eerherstel eerste generatie Molukse KNIL militairen
Bijlage 1. 1249472 - Tekening gedenkteken(s)

6 Z/25/491661 Zienswijze concept Jaarstukken 2024 en concept Begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio
Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

Raadsvoorstel en -besluit 1251449 - Zienswijze Jaarstukken 2024 en begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio
Bijlage 1. 1251561 - Aanbiedingsbrief concept jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio
Bijlage 2. 1251562 - Concept jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio
Bijlage 3. 1251267 - Aanbiedingsbrief jaarstukken 2024 The Economic Board
Bijlage 4. 1251272 - Jaarstukken 2024 The Economic Board
Bijlage 5. 1251950 - Zienswijze op Jaarstukken 2024, Begroting 2026-2029 en deelname The Economic Board 2026-2030
Bijlage 6. 1251516 - Aanbiedingsbrief conceptbegroting 2026-2029 GMR
Bijlage 7. 1250795 - Begroting Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen 2026-2029 (concept)
Bijlage 8. 1250796 - Financiële en algemene uitgangspunten 2026 GMR
Bijlage 9. 1251283 - Aanbiedingsbrief Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
Bijlage 10. 1251281 - Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
Bijlage 11. 1253553 - Dashboard GMR 2025

7 Z/25/492212 Zienswijze SDL jaarstukken 2024 en Meerjarenbegroting 2026-2029
Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

Raadsvoorstel en -besluit 1252546 - Zienswijze SDL meerjarenbegroting 2026-2029
Bijlage 1. 1252011 - Aanbiedingsbrief SDL
Bijlage 2. 1252014 - Jaarstukken 2024 SDL
Bijlage 3. 1252028 - Concept meerjarenbegroting SDL 2026-2029
Bijlage 4. 1252029 - Concept zienswijzebrief aan SDL
Bijlage 5. 1252030 - Dashboard SDL

8 Z/25/492603 Ontwerpbegroting 2026 en jaarstukken 2024 VGGM
Portefeuillehouders: Lucien van Riswijk en Stef Bijl

Raadsvoorstel en -besluit 1252935 - VGGM: Ontwerpbegroting 2026 en jaarstukken 2024
Bijlage 1. 1252929 - Aanbiedingsbrief begroting 2026 VGGM
Bijlage 2. 1252931 - Jaarverslag 2024 VGGM
Bijlage 3. 1252932 - Ontwerpbegroting 2026 VGGM
Bijlage 4. 1252936 - Reactiebrief
Bijlage 5. 1253426 - Dashboard VGGM 2025

9 Agenderingsverzoeken commissie
De leden van de commissie kunnen agenderingsverzoeken aan de commissie voorleggen.

10 Mededelingen portefeuillehouders
Gelegenheid voor de portefeuillehouders om namens het college korte actuele en urgente mededelingen te doen.

11 Vragen aan het college
De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan het college.
De fractie van Sociaal Zevenaar heeft van tevoren vragen aangekondigd over stankoverlast Schaapsdrift en de Horst.

12 Sluiting

Agenda Commissie Middelen 15 mei 2025

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	J. Hugen

1	**Opening**
2	**Vaststellen agenda** De commissie wordt gevraagd de agenda vast te stellen.
3	**Vaststellen verslag vorige vergadering** De commissie wordt gevraagd het verslag van de vergadering van 10 april 2025 vast te stellen.
4	**Z/25/491804 1e voortgangsrapportage 2025** Portefeuillehouder: Arthur Boone *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. De eerste voortgangsrapportage 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp; 2. In te stemmen met 'stand van zaken" en "voorstel raad' zoals bij de resultaten met een oranje en rode status aangegeven; 3. Het nadelig saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2025; 4. In te stemmen met een investeringsbudget van € 350.000 voor bodemsanering Lobith-Zuid.
5	**Z/23/458638 Eerherstel en gedenktekens eerste generatie Molukse KNIL-militairen** Portefeuillehouder: Toon Albers *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. Het leed te erkennen van de voormalige eerste generatie Molukse KNIL-

	militairen en hun echtgenotes bij hun ontvangst en opvang in Nederland. 2. Het college te verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid om een speciale status toe te kennen aan hun graven op de gemeentelijke begraafplaats Rosorum in Zevenaar, zoals bedoeld in artikel 28 van de Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen. 3. Met ingang van 1 januari 2026 deze graven vrij te stellen van betaling van grafrechten tot 2060, door deze vrijstelling einde van dit jaar op te nemen in de wijziging 'verordening lijkbezorgingsrechten'. 4. Medewerking te verlenen aan het plaatsen van gedenktekens op de begraafplaatsen in Zevenaar waar eerste generatie KNIL-militairen begraven liggen; R.K. Begraafplaats, Protestantse begraafplaats en openbare begraafplaats Rosorum (bijlage 1). 5. Ten laste van de algemene reserve eenmalig een bedrag van € 19.761,00 bij te ramen en toe te voegen aan het budget Kunst & Cultuur voor de plaatsing van de gedenktekens. 6. De erkenning van het leed uit te laten spreken door de burgemeester van de gemeente Zevenaar tijdens een bijeenkomst met de Molukse gemeenschap in 2025.
6	**Z/25/491661 Zienswijze concept Jaarstukken 2024 en concept Begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio** Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. kennis te nemen van de concept Jaarstukken 2024 en concept Begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio; 2. een zienswijze in te dienen op de concept Jaarstukken 2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen; 3. een zienswijze in te dienen op de concept Begroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen; 4. de zienswijzen vast te stellen overeenkomstig de conceptbrief; 5. in te stemmen met continuering van een jaarlijkse bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030 en hierover The Economic Board te informeren.

7	**Z/25/492212 Zienswijze SDL jaarstukken 2024 en Meerjarenbegroting 2026-2029** Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers; 2. In te stemmen met de conceptbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers; 3. De zienswijze vast te stellen en het college te verzoeken deze aan te bieden aan de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers.
8	**Z/25/492603 Ontwerpbegroting 2026 en jaarstukken 2024 VGGM** Portefeuillehouders: Lucien van Riswijk en Stef Bijl *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; 2. In te stemmen met de resultaatbestemming van de jaarstukken VGGM 2024 waarmee € 1,5 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve en €2,5 miljoen terugvloeit naar de gemeenten; 3. In te stemmen met de gewijzigde VGGM begroting 2025 en de VGGM begroting 2026; 4. Het college te verzoeken om geen inhoudelijke zienswijze kenbaar te maken aan VGGM, conform concept-reactiebrief.
9	**Agenderingsverzoeken commissie** De leden van de commissie kunnen agenderingsverzoeken aan de commissie voorleggen.
10	**Mededelingen portefeuillehouders** Gelegenheid voor de portefeuillehouders om namens het college korte actuele en urgente mededelingen te doen.

11	**Vragen aan het college** De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan het college.
12	**Sluiting**

Zevenaar, 22 april 2025
Namens de Agendacommissie,
Chiel Claassen, commissiegriffier

Verslag commissie Middelen d.d. 10 april 2025

De beraadslagingen zijn terug te kijken en luisteren op de website van de gemeente Zevenaar: https://channel.royalcast.com/zevenaar/#!/gemeentezevenaar/20250410_1

Tijd	19:30 - 19:53 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	Jelle Hugen
Commissiegriffier	Chiel Claassen
Aanwezigen	Martin Bloemberg (VVD), Tjeerd Boekhorst (Lokaal Belang), Edwin Buil (WijZZ), Koen Godschalk (GroenLinks), Joke Harmsen (Sociaal Zevenaar), Freek Jansen (CDA), Marcel Lap (PvdA), Huub Meijer (Sociaal Zevenaar), Nathani Niebuur-Sluiter (PvdA), Ben van Bindsbergen (D66), Nanne van Dellen (WijZZ), Lotte van der Velden (Lijst Van der Velden), Willy van Dinther (CDA) en Ingrid van Helvert (D66)
College	Arthur Boone (Wethouder), Bart Kagei (Wethouder) en Lucien van Riswijk (Burgemeester)
Afwezigen	Martin Witjes (Ons Zevenaar)

1	**Opening** De voorzitter opent de vergadering om 19:30 uur.
2	**Vaststellen agenda** De commissie stelt de agenda ongewijzigd vast.
3	**Vaststellen verslag vorige vergadering** De commissie stelt het verslag van de vergadering van 20 maart 2025 ongewijzigd vast.
4	**Z/25/489639 Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) gemeente Zevenaar 2025** Portefeuillehouder: Arthur Boone *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld: 1. Het bedrag voor toelichting op afwijkingen in artikel 6. Tussentijdse rapportages, lid 3 gewijzigd vast te stellen op een bedrag van € 100.000. 2. De reikwijdte voor de begrotingsrechtmatigheid opgenomen in artikel 12. Begrotingscriterium, lid 4 gewijzigd vast te stellen. 3. Artikel 12. lid 6 toe te voegen aan de financiële verordening 2025. 4. De financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) gemeente Zevenaar 2025 vast te stellen en de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) gemeente Zevenaar 2023 in te trekken. *Advies:* De commissie adviseert dit agendapunt als hamerstuk te behandelen in de raadsvergadering van 23 april 2025.

CONCEPT

5	**Agenderingsverzoeken commissie** Er zijn geen agenderingsverzoeken door de fracties ingediend.
6	**Mededelingen portefeuillehouders** Er zijn geen mededelingen door de portefeuillehouders gedaan.
7	**Vragen aan het college** De heer Lap (PvdA) heeft schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording ingediend over het kwijtscheldingsbeleid van Waterschap Rijn en IJssel. Wethouder Kagei beantwoordt de vragen. De heer Van Voorst (VVD) vraagt naar de overwegingen van de gemeente Zevenaar om niet deel te nemen aan de werkbelevingsweek eind maart 2025. Burgemeester Van Riswijk beantwoordt de vraag. De heer Lap (PvdA) vraagt naar voortgang van de dorpendeal "Lathum Later". Wethouder Boone beantwoordt de vraag.
8	**Sluiting** De voorzitter sluit de vergadering om 19:53 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Middelen,
gehouden op [**datum**],

de commissiegriffier,
Chiel Claassen

de voorzitter,
Jelle Hugen

CONCEPT

Raadsvoorstel

onderwerp	Raadsvoorstel 1e voortgangsrapportage 2025
zaaknummer	Z/25/491804
documentnummer	INT/25/1253174
portefeuillehouder	A. Boone
portefeuille	Financiën

1. Samenvatting

Het college evalueert de voortgang van het beleid en brengt de daaruit voortkomende substantiële financiële afwijkingen onder andere in beeld in de 1e voortgangsrapportage. Uitgangspunt is om u een goed beeld te geven hoe de gemeente Zevenaar er financieel, met name met betrekking tot het jaar 2025, voor staat. In deze rapportage nemen wij in principe alleen veranderingen mee die onvermijdelijk zijn. Nieuw beleid wordt dan ook niet opgenomen.
De mutaties die volgen uit deze voortgangsrapportage resulteren in 2025 in een nadeel van € 1.888.000 en een bijgesteld begrotingssaldo 2025 van € 2.791.000 negatief. De resultaten van deze 1e voortgangsrapportage worden verwerkt in het begrotingsresultaat.

Op advies van de auditcommissie is het kleurgebruik in deze voortgangsrapportage aangepast. Bij de programma's zijn de vaste en niet geactualiseerde teksten, meestal afkomstig uit het collegeprogramma, nu voorzien van een grijze achtergrond.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De eerste voortgangsrapportage 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In te stemmen met 'stand van zaken" en "voorstel raad' zoals bij de resultaten met een oranje en rode status aangegeven;
3. Het nadelig saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2025;
4. In te stemmen met een investeringsbudget van € 350.000 voor bodemsanering Lobith-Zuid.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Ook is in onze financiële verordening vastgelegd dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar, in dit geval 2025. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad de in deze 1e voortgangsrapportage voorgestelde mutaties vaststelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met deze rapportage geven wij u inzicht in de beleidsmatige stand van zaken (resultaten), bijbehorende tijdsplanning en de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2025-2028. Met deze voortgangsrapportage geven wij inzicht in de beleidsmatige en financiële stand van zaken, met name voor het huidige jaar 2025. Wij vragen u om de wijzigingen vast te stellen. Dit zorgt voor een zo actueel mogelijk beeld, maar u geeft ons hiermee ook het mandaat te beschikken over de gewijzigde budgetten.

Dit is onderdeel van het budgetrecht van de raad. Hiermee voorkomen we dat er onrechtmatig uitgaven worden gedaan.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Focus op de voortgang van het beleid

Bij de voortgangsrapportages richten wij ons op de voortgang van het beleid en de mate waarin wij de resultaten behalen die zijn benoemd in de begroting. Net als voorgaande jaren brengen wij met het kleurenmodel in beeld wat de stand van zaken is. Op basis van deze methodiek kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van het betreffende onderdeel.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

Lichtgrijs	Met dit resultaat is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	Dit resultaat loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	Dit resultaat dreigt óf qua beleidsdoel óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	Dit resultaat loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	Dit resultaat is behaald en wij stellen voor deze af te sluiten.

1.2 De voortgangsrapportage voldoet aan de financiële verordening gemeente Zevenaar

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. De voortgangsrapportage is een document in onze planning & control cyclus. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten groter dan € 25.000 lichten wij toe bij de betreffende programma's. We houden nog geen rekening met de nog door u vast te stellen nieuwe financiële verordening 2025 waar we een rapporteringsgrens voorstellen van € 100.000. De voortgangsrapportage is opgesteld met de kennis en inzichten per (peildatum) 1 april 2025.

2.1 Resultaten met oranje en rode status vragen om uw bijsturing of corrigerende maatregelen

In de rapportage is per programma bij het onderdeel "wat doen we" bij elk resultaat de status aangegeven. De resultaten die op oranje staan lopen niet zoals met u is afgesproken en vragen daarom om bijsturing. In voorkomende gevallen informeren wij u ook over de huidige status om kennis te nemen van maatregelen die al getroffen zijn, dan wel getroffen worden. De resultaten die op rood staan, vragen om corrigerende maatregelen. Bij zowel de oranje als de rode resultaten is in de rapportage daarom "voorstel raad" opgenomen, zodat duidelijk wordt waar u mee instemt of wat de vervolgstap wordt.

3.1 Het nadelige saldo ten laste te brengen van het begrotingsresultaat

Het saldo in de primitieve begroting 2025 was € 902.000 negatief. De mutaties die volgen uit deze 1e VGR komen in 2025 uit op een nadeel van € 1.888.000. Het totaal van de mutaties leidt tot een geactualiseerd begrotingssaldo voor 2025 van € 2.791.000 negatief.

4.1 Wij vragen instemming voor het investeringsbudget bodemsanering Lobith-Zuid
In het kader van uw budgetrecht wordt in programma 7 een investeringsbudget gevraagd van € 350.000 om de saneringskosten te betalen. Het structurele nadeel verrekenen we binnen de rioolheffing en is daarmee budgettair neutraal.

Alternatieven
N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De actuele begroting 2025 wordt aangepast op basis van de financiële en beleidsmatige bijstellingen die zijn opgenomen in deze rapportage. De 1e voortgangsrapportage is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en kan aanleiding zijn om de gemaakte keuzes bij te stellen of te herzien. In onze cyclus van plannen, bijsturen en verantwoorden is dit het eerste bijstellingsmoment voor 2025.

7. Klimaat en duurzaamheid
N.v.t.

8. Communicatie
De 1e voortgangsrapportage 2025 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website: https://zevenaar.pcportal.nl/ . Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking
Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2025-2028 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Meerjarenbegroting 2025-2028	-902	-6.464	-5.445	-6.029
Tot 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Saldo tot de 1e voortgangsrapportage	**-902**	**-6.464**	**-5.445**	**-6.029**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-83	154	406	604
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.805	-555	-488	-415
Totaal 1e voortgangsrapportage	**-1.888**	**-401**	**-82**	**189**
Begrotingssaldo na de 1e voortgangsrapportage	**-2.791**	**-6.865**	**-5.527**	**-5.840**

Wij verwachten een tekort van € 2.791.000 in 2025
Het oorspronkelijke begrotingssaldo wordt in deze 1e voortgangsrapportage met € 1.888.000 negatief bijgesteld. Ook de jaren daarna wordt het saldo neerwaarts beïnvloed door deze voortgangsrapportage, maar minder dan in 2025. We merken hierbij op dat dit een wat vertekend beeld geeft, omdat wij ook voor de jaren van 2026 (mogelijke) negatieve effecten verwachten op basis van de mutaties in 2025.

We hebben namelijk 6 posten bijgesteld voor alleen 2025, maar gezien het structurele karakter schuiven we in totaal € 859.000 vanaf 2026 door naar de kadernota. Zo kunnen we beter een integrale afweging mogelijk maken op dat moment. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	83.000
- Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	124.000
- Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	130.000
- Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	133.000
- Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	334.400
- Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal)	55.000

Doorgeschoven budgetten
In deze voortgangsrapportage worden een aantal budgetten opgevoerd die zijn doorgeschoven vanuit 2024 naar 2025. Dit zijn incidentele (project) budgetten die in 2024 niet volledig zijn ingezet en die nu opnieuw worden aangevraagd. In totaal gaat het om € 505.000. In de jaarrekening 2024 is een voordeel zichtbaar, in deze voortgangsrapportage ziet u nu dus een nadeel.
Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	35.000
- Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	170.000
- Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	100.000
- Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren	50.000
- Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	150.000

De mutaties met een effect groter dan € 100.000 worden toegelicht bij de 'Financiële hoofdlijnen'.
Voor een totaaloverzicht met alle wijzigingen in deze voortgangsrapportage verwijzen wij naar het 'overzicht financiële mutaties in de 1e voortgangsrapportage'.
Per programma zijn de mutaties toegelicht en samengevoegd onder de noemers 'autonome ontwikkelingen' en 'actualisatie bestaand beleid'.

Financieel gezonde toekomst
Om te komen tot een structureel sluitende meerjarenraming 2026-2029 is het project 'Financieel gezonde toekomst' gestart. In deze voortgangsrapportage ligt de nadruk op 2025. Er zijn dus geen maatregelen of mutaties opgenomen die betrekking hebben op de financieel gezonde toekomst. Deze bieden wij op een later moment aan, gelijktijdig met de kadernota.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/25/1254200	1e voortgangsrapportage 2025

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Raadsvoorstel 1e voortgangsrapportage 2025
zaaknummer	Z/25/491804
documentnummer	INT/25/1253174

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat de raad het budgetrecht heeft en dat wij in onze financiële verordening hebben opgenomen dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de gemeente over het lopende boekjaar. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad de in deze rapportage voorgestelde mutaties vaststelt;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet.

besluit:

1. De eerste voortgangsrapportage 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In te stemmen met 'stand van zaken" en "voorstel raad' zoals bij de resultaten met een oranje en rode status aangegeven;
3. Het nadelig saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2025;
4. In te stemmen met een investeringsbudget van € 350.000 voor bodemsanering Lobith-Zuid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 mei 2025.

De griffier	De burgemeester
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

1e Voortgangsrapportage
2025

Versie Raad 21 mei 2025

GEMEENTE ZEVENAAR

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Algemeen **3**
Hoofdlijnen 4
Leeswijzer 10

Programma's **11**
0. Bestuur en ondersteuning 12
1. Veiligheid 23
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 27
3. Economie 33
4. Onderwijs 37
5. Sport, cultuur en recreatie 42
6. Sociaal domein 48
7. Volksgezondheid en duurzaamheid 57
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 64

Financiën **68**
Algemeen 68
Overzicht financiële mutaties in de 1e voortgangsrapportage 69
Financieel meerjarenbeeld 81
Overzicht van baten en lasten 84

Bijlagen **85**
Overzicht resultaten 86
Overzicht begrotingswijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage 91
Overzicht mutaties op investeringen 95

ALGEMEEN

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Met deze voortgangsrapportage informeren wij u tussentijds over de voortgang van onze doelen en plannen voor 2025, inclusief een prognose van het financiële resultaat. Het biedt de raad de gelegenheid om bij te sturen en proactief te reageren op knelpunten.

De meerderheid van de resultaten verloopt volgens planning en is gemarkeerd als groen, wat aangeeft dat deze binnen de gestelde kaders en deadlines worden gerealiseerd. Enkele resultaten vragen echter om extra inspanning en gerichte maatregelen. Deze zijn gemarkeerd met oranje of rood en vereisen specifieke aandacht om tijdig en binnen budget te worden afgerond.

Hoewel veel doelen op schema liggen, zien we nog steeds stijgende kosten en een afname van rijksmiddelen, wat ons financieel meerjarenperspectief onder druk zet. Vanwege deze extra opgaven die er liggen in het kader van een financieel gezonde toekomst kan dit zorgen voor verdere bijsturing. De financiële strategiebepaling krijgt steeds meer vorm waardoor binnenkort aan de raad inzicht kan worden gegeven in voorgestelde maatregelen in hoofdlijnen om zo langdurige stabiliteit te waarborgen.

Naast financiële uitdagingen blijven wij ons als gemeente ook inzetten om andere ambities te realiseren. Om de jaarlijkse woningbouwambitie te realiseren wordt middels situationeel grondbeleid en de Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) regie gevoerd op onze woningbouwopgave. Hiermee houden we grip op woningbouwontwikkelingen. Daarnaast heeft de definitieve uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 ook belangrijke gevolgen voor onze ambities op gebied van mobiliteit. Naast een positief effect op de mobiliteit in de regio heeft dit ook gevolgen voor onze ambities op 7Poort II, de Fashion Outlet en de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente Zevenaar.

Vanwege de druk op ons financieel meerjarenperspectief zal er sprake zijn van een beleidsarm jaar. Binnen het sociaal domein wordt gewerkt vanuit de vastgestelde integrale visie voor het sociaal domein. Met deze duidelijke visie en de verdere vertaling die wordt gezet naar concrete uitvoeringsplannen, inclusief een specifieke visie op de toegang en de samenwerking met de sociale basis wordt een duidelijke koers gezet. Maar door de druk op beschikbare financiële middelen resulteert dit ook binnen het sociaal domein tot bezuinigingsvraagstukken in het licht van de financieel gezonde toekomst.

Door de ontwikkelingen bij de gemeenten om ons heen en omdat de ogen op Zevenaar als mogelijke samenwerking- of fusiepartner zijn gericht is het onderzoek uit 2014, dat was gericht op de herindelingsvarianten van de vier Liemerse gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en voormalig Rijnwaarden, herijkt. Het doel hiervan is één ‘gemeenschappelijke’ visie op een toekomstbestendige bestuurlijke organisatie in het gebied van de vier Liemerse gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar. Omstreeks de zomer van 2025 zal er meer duidelijkheid komen over de keuzes in de regio waarna mogelijk bekeken moet gaan worden hoe de reeds genoemde uitdagingen verder vorm kunnen krijgen naast de mogelijke vraagstukken die vanuit de regio gaan volgen.

Deze uitdagingen onderstrepen de complexe opgaven waar onze gemeente mee te maken heeft. We blijven dan ook risico's zorgvuldig monitoren en evalueren om inzicht te krijgen in hun impact op onze financiële positie. Tegelijkertijd blijven we waar het kan werken aan het realiseren van de doelen uit het coalitieakkoord en het collegeprogramma.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. In het hoofdstuk Financiën vindt u een uitgebreide specificatie van de financiële effecten van deze 1e voortgangsrapportage. Bij de 1e voortgangsrapportage zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Meerjarenbegroting 2025-2028	-902	-6.464	-5.445	-6.029
Tot 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Saldo tot de 1e voortgangsrapportage	**-902**	**-6.464**	**-5.445**	**-6.029**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-83	154	406	604
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.805	-555	-488	-415
Totaal 1e voortgangsrapportage	**-1.888**	**-401**	**-82**	**189**
Begrotingssaldo na de 1e voortgangsrapportage	**-2.791**	**-6.865**	**-5.527**	**-5.840**

Toelichting financieel meerjarenbeeld

We zijn dit jaar begonnen met een primitieve begrotingssaldo voor 2025 van € 902.000 negatief. De voorgestelde bijstellingen in deze voortgangsrapportage voor het jaar 2025 komen uit op een nadeel van € 1.888.000. Deze bijstelling wordt gedeeltelijk veroorzaakt door vertragingen in het proces waardoor incidentele (projectmatige) budgetten worden doorgeschoven van 2024 naar 2025 (€ 505.000). Daarnaast vragen wij een verhoging van het budget voor ziekteverzuim (€ 375.000). Verder zijn er overige budgetmutaties (€ 1.200.000). Bijvoorbeeld door prijsstijgingen op het gebied van vastgoed, openbaar groen en buitensport (deels ook BTW-aanpassingen).
Het totaal van de mutaties leidt tot een geactualiseerd begrotingssaldo voor 2025 van € 2.791.000 negatief. Een aantal mutaties werkt structureel door waardoor ook het begrotingsresultaat voor de komende jaren verslechtert. Daarbij merken wij op dat in deze voortgangsrapportage bedragen zijn opgenomen voor 2025 (€ 859.000), waarbij we de structurele effecten doorschuiven naar de integrale afweging in de kadernota 2026.

Zoals gesteld verslechtert het begrotingstekort voor de jaren 2025-2028 verder met deze voortgangsrapportage. De onzekerheden die daar mee gepaard gaan blijven onverminderd.

Wij zijn, samen met u, bezig met het traject Financieel gezonde toekomst, waarvan de resultaten worden gepresenteerd bij de kadernota 2026-2029. Dit om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Mutaties met een financieel effect van € 100.000 of meer:

Hieronder vindt u een tabel waarin de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000 worden gepresenteerd. Daarna worden deze mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	-43	154	406	604
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	156 V	147 V	339 V	470 V
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	-75 N	1.407 V	1.467 V	1.534 V
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	0 V	-1.400 N	-1.400 N	-1.400 N
Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	-124 N	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.752	-483	-483	-394
Actualisatie budget vastgoed	-232 N	-232 N	-232 N	-232 N
Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	-401 N	-67 N	-67 N	-67 N
Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	-195 N	-14 N	-14 N	-95 N
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	134 V	0 V	0 V	0 V
Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	-130 N	0 V	0 V	0 V
Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging	-375 N	0 V	0 V	0 V
Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering	100 V	0 V	0 V	0 V
Budgetmutatie project sportpark Hengelder	-100 N	0 V	0 V	0 V
Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	-133 N	0 V	0 V	0 V
Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	-170 N	-170 N	-170 N	0 V
Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	-100 N	0 V	0 V	0 V
Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	-150 N	0 V	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting bij de mutaties met een financieel effect van € 100.000 of meer:

1. Autonome ontwikkelingen

Algemene uitkering - decembercirculaire 2024 *€ 156.000* V
In RIB 2024-484 informeerden wij u over de gevolgen van de decembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De decembercirculaire is nu verwerkt. Voor Zevenaar betekent dit per saldo een verhoging van de inkomsten vanaf 2025 met € 156.000 oplopend tot € 602.000 in 2029.

Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 *€ 75.000 N*
In RIB 2024-461 informeerden wij u over de gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De belangrijkste mutatie hierin is het vervallen van de aanvullende besparing op de jeugdzorg uit het coalitieakkoord Rutte IV van € 1.400.000 voor Zevenaar. Met deze mutatie was in de begroting al rekening gehouden middels een stelpost waardoor het effect budgettair neutraal is verwerkt.

Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf *€ 124.000 N*
In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is geconstateerd dat de dienstverleningsovereenkomsten met Ataro niet kostendekkend is. Er is afgesproken dit te corrigeren. Voorgesteld wordt voor 2025 een bedrag van € 124.000 beschikbaar te stellen. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, in de kadernota 2026-2029 opgenomen.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie budget vastgoed *€ 232.000 N*
Door een wijziging in de regels met betrekking tot BTW bij sportaccommodaties kan deze niet meer worden gecompenseerd. Dit betekent een structureel nadeel van € 58.000. Daarnaast wordt voorgesteld het budget voor elektriciteit te verhogen met € 148.000. Daarnaast vragen wij het budget voor Kulturhus De Brede Blik te verhogen met € 26.000 door hogere schoonmaak- en onderhoudskosten.

Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport *€ 401.000 N*
De bestekken voor groenonderhoud worden geconfronteerd met een prijsindexering van 6,5%. Dit betekent een kostenstijging van € 153.000.
Voor het groen-, bermen- en bomenonderhoud in de gemeente Zevenaar zijn meerdere contracten afgesloten met verschillende aannemers. Toezichthouders en directievoerders begeleiden deze contracten. Bij het opstellen van de begroting worden normaal gesproken VAT-kosten (Voorbereiding, Advies, Toezicht en directievoering) meegenomen, maar dit is bij de huidige contracten niet gebeurd. Hierdoor is er onvoldoende capaciteit binnen de vaste formatie om al het toezicht en de directievoering uit te voeren, waardoor externe inhuur nodig is. De kosten hiervan bedragen €150.000 in 2025. Eén aannemer vraagt bovendien buitensporig veel aandacht om de afgesproken kwaliteit en kwantiteit te waarborgen.
Voor het opstellen van een meerjarig onderhoudsplan voor de buitensportaccommodaties vragen wij een incidenteel budget van € 32.000. Daarnaast is gebleken dat wij BTW-plichtig zijn voor de onderhoudsbijdrage voor de sportterreinen aan Ataro. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 401.000 in 2025 en een structurele kostenstijging van € 67.000.

Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten *€ 195.000 N*
De meeste investeringen die in deze voortgangsrapportage worden gefaseerd, worden gedekt uit specifieke bestemmingsreserves voor kapitaallasten. De voordelen op de verschillende programma's door het vervallen van kapitaallasten worden gecompenseerd door een nadeel, omdat ook de onttrekking uit de bestemmingsreserve vervalt. Dit leidt over de verschillende programma's tot een nadeel van € 195.000. Per saldo zijn de reservemutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens *€ 134.000 V*
We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. Door uitstel (fasering) van investeringen ontstaat een voordeel op de afschrijvingslasten in 2025 van € 134.000.

Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV *€ 130.000 N*

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is afgesproken dat Ataro BV jaarlijks een bedrag van ten minste €100.000 als dividend uitkeert. Eventuele winsten uitkomend boven dit bedrag mag Ataro inzetten ter versterking van haar eigen vermogen, met een maximaal bedrag van € 450.000. In de begroting is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 230.000. Gebaseerd op de uitkeringen de afgelopen jaren is het in de begroting opgenomen bedrag te hoog. Het nadeel bedraagt € 130.000. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, meegenomen in de kadernota 2026-2029.

Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging *€ 375.000 N*

Op dit moment stijgt het ziekteverzuim en melden we een percentage van bijna 8% (2024: 7,88% - 2023: 6,12%.). We zien met name een aantal langdurige arbeidsongeschiktheidssituaties, waarvoor langdurige vervanging noodzakelijk is. Ook van invloed op het vervangingsbudget is het aantal ouderschaps- en zwangerschapsverloven. Het aantal verloven is toegenomen door de verjonging van de organisatie. De raming van het budget is in de primitieve begroting al enkele jaren € 290.000. Als we kijken naar de afgesloten inhuurcontracten wegens vervanging, zitten we nu op een overschrijding van € 125.000. Naast het bijstellen van het budget, zetten we in op maatregelen om ziekteverzuim te verlagen. Zo intensiveren we in samenwerking met de bedrijfsarts verzuimbegeleiding. Over geheel 2025 bezien houden we rekening met een nadeel van € 375.000.

Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering *€ 100.000 V*

Via de raadsinformatiebrief van 24 september 2024 bent u geïnformeerd over de wijzigingen in de collectieve zorgverzekering. De wijzigingen resulteren in een verwachte besparing van € 100.000 voor 2025. Deze besparing is nu voor 2025 opgenomen. In 2025 onderzoeken we een mogelijk alternatief voor de collectieve zorgverzekering, waardoor het vooralsnog om een incidentele besparing gaat.

Budgetmutatie project sportpark Hengelder *€ 100.000 N*

Voor het jaar 2025 zijn incidentele middelen (€ 100.000) nodig vanwege voortgang van het project sportpark Hengelder (projectleiding / advieskosten).

Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk *€ 133.000 N*

Het Rijk stelt via de algemene uitkering (Doeluitkering - septembercirculaire 2024) voor 2025 en 2026 extra middelen beschikbaar voor versterking bibliotheekwerk (€ 133.000). De inzet van deze middelen is conform het jaarplan en prestatieafspraken 2025 t.a.v. de bibliotheek (onderdeel van 'Kunstwerk'). Een klein deel wordt gebruikt voor het opstellen van het bibliotheekbeleid dat vanaf 1 juli 2026 wettelijk verplicht is. Voor de jaren 2026 e.v. nemen wij een voorstel voor extra middelen op in de op te stellen kadernota 2026-2029.

Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling *€ 170.000 N*

In de meerjarenbegroting 2023-2026 heeft u budget beschikbaar gesteld voor de organisatieontwikkeling. In 2024 zijn kosten gemaakt voor de werving en selectie van de domein- en teammanagers. Eind 2024 was een bedrag van € 510.000 nog niet besteed. Dit is bedoeld voor de verdere doorontwikkeling in 2025, 2026 en 2027, onder meer de verdere detaillering van structuren en processen. We vragen de restantbedragen nu opnieuw aan, hetgeen leidt tot nadelen in 2025-2026-2027 van € 170.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording *€ 100.000 N*

Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Doordat het wetgevingstraject lange tijd onduidelijk was en wij de meeste voorbereidende werkzaamheden zelf hebben kunnen uitvoeren is dit budget in 2024 niet nodig geweest. In 2025 zetten wij de nog niet bestede middelen in om met de ervaringen en aanbevelingen van de accountant aan de slag te gaan. Een nadeel in 2025 van € 100.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening *€ 150.000 N*

Voor 2024 was er een budget van € 188.000 beschikbaar voor het uitbreiden van de online dienstverlening. Onder andere door uitstel van de invoering van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WEMBV) naar 1 januari 2026, is een groot deel van het budget niet uitgegeven. Hierdoor is bij de jaarrekening 2024 een bedrag van € 150.000 vrijgevallen. In 2025 is inmiddels gestart met de werkzaamheden rond de invoering van de WEMBV. Daarnaast is in 2024 gestart met het maken van klantreizen om processen inwonergerichter te maken en met het laten onderzoeken van onze websites & apps op digitale

toegankelijkheid. Deze activiteiten worden in 2025 voortgezet. Wij vragen om hiervoor weer een bedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen. Een éénmalig nadeel in 2025 van € 150.000.

LEESWIJZER

Inleiding
Wij hebben deze voortgangsrapportage opgebouwd volgens de inrichting van de meerjarenbegroting 2025-2028.
Bij de programmaonderdelen zijn vaste, bij iedere P&C document terugkerende teksten weergegeven met een grijze achtergrond. Met deze achtergrond in de programma's van de P&C-documenten willen wij het onderscheid aangeven tussen vaste, ongewijzigde teksten en nieuwe, gewijzigde teksten.

Naast de papieren versie wordt deze voortgangsrapportage ook digitaal gepubliceerd. Door de mogelijkheden van het internet kunnen wij meer informatie op een eenvoudigere manier beschikbaar stellen. Via de menustructuur kiest u welke informatie u tot u neemt en hoeft u niet eerst het boekwerk door te bladeren. De opbouw van de (online) voortgangsrapportage is als volgt:

- Algemeen

Na het voorwoord krijgt u inzicht in de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen. Hier staan de belangrijkste bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

- Programma's

Bij de programma's komen de 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het?
Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze via de digitale voortgangsrapportage direct openen. Daarmee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Het onderdeel 'Wat doen we?' beginnen we met een totaaloverzicht van de resultaten binnen dit programma. Achter de resultaat presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

Lichtgrijs	Met dit resultaat is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	Dit resultaat loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	Dit resultaat dreigt óf qua beleidsdoel óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	Dit resultaat loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	Dit resultaat is behaald en wij stellen voor deze af te sluiten.

- Financiën

Voor een overzicht van alle financiële mutaties verwijzen wij naar het overzicht 'financiële mutaties in de 1e voortgangsrapportage'. Dit overzicht geeft een totaalbeeld van alle mutaties inclusief de toelichting. De toelichting op de financiële mutaties is een toelichting op gesaldeerde (netto) bedragen, dat wil zeggen de baten en lasten samengeteld. Dit geldt voor de toelichting in de programma's en bij het overzicht "financiële mutaties" achterin deze rapportage.

Vanwege afronding op € 1.000 kunnen afrondingsverschillen ontstaan in de (sub)totalen van financiële tabellen.

PROGRAMMA'S

0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Ontwikkelingen

Bestuurlijke samenwerking

Uw raad heeft aan de provincie gevraagd om het onderzoeksrapport "Herindelingsvarianten in de Liemers" uit 2014 te herijken. Dit gelet op alle ontwikkelingen en omdat de ogen op Zevenaar als mogelijke samenwerking- of fusiepartner zijn gericht. Het onderzoek uit 2014 was gericht op de herindelingsvarianten van de vier Liemerse gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en voormalig Rijnwaarden. Doesburg wordt nu ook meegenomen in het onderzoek. De herijking van dit rapport wordt uitgevoerd door & Van de Laar. Het doel hiervan is één 'gemeenschappelijke' visie op een toekomstbestendige bestuurlijke organisatie in het gebied van de vier Liemerse gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Organisatie in ontwikkeling

In 2025 werken we verder aan de organisatie in ontwikkeling en bouwen we aan een organisatie die goed in staat is om toekomstige taken, voortkomend uit veranderende eisen, politieke beslissingen of organisatorische overwegingen, effectief te organiseren. Het werken in verschillende domeinen en daarbij horende teams helpt mee om de aansturing en beheersing effectiever en efficiënter te maken en om onze strategische slagkracht te vergroten. Daarnaast leggen we de focus op de detaillering van structuren, processen en regelingen zodat het aansluit bij de nieuwe organisatiestructuur. Naast de structuurinrichting van onze organisatie vinden we het belangrijk om aandacht te geven aan het onderling samenwerken. Hier maken we gaandeweg 2025 concreet door invulling te geven aan het Programma Organisatie in Ontwikkeling.

Digitalisering

Onze inwoners en bedrijven bieden wij de gelegenheid zoveel mogelijk digitaal, online te kunnen regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. Voor wie dit lastig is, blijft persoonlijk contact uiteraard mogelijk. Binnen de organisatie voeren we in 2025 verdere digitale ontwikkelingen door. Wij zien in verbeteren met ICT mede de oplossing voor verandervraagstukken die op ons afkomen. Dan gaat het bijvoorbeeld over het centraal organiseren van het functioneel (applicatie)beheer waarmee we in voorbereiding bezig zijn.
Door steeds meer digitale technologieën te gebruiken zijn we in staat om processen, diensten en producten voor onze inwoners en bedrijven te verbeteren. Zo wordt in de organisatie vaker gebruik gemaakt van kwantitatieve en kwalitatieve data om strategische en operationele beslissingen te onderbouwen en te optimaliseren. Zo is er bijvoorbeeld meer inzicht door middel van dashboarding meer grip verkregen datavraagstukken bij schuldhulpverlening en meldingen openbare ruimte.
Ook hebben we in het eerste kwartaal de productiviteits- en samenwerkingssoftware van Microsoft ingevoerd. Concreet resultaat is dat de organisatie in het eerste kwartaal 2025 is gaan werken met de Microsoft 365 omgeving. Zo maken tools als Teams, SharePoint en OneDrive verdere samenwerking (aan documenten) mogelijk en zal communiceren via chat en videovergaderingen toe gaan nemen. Wij zetten daarbij ook de komende periode nadrukkelijk in op gebruikersadoptie. Dit zorgt ervoor dat dit nieuwe systeem daadwerkelijk wordt omarmd en effectief binnen de organisatie wordt gebruikt.

Toekomstbestendige regionale ICT-dienst (RID)

In 2024 hebben de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten de I&A-visie en -strategie vastgesteld. De uitvoering is gestart met de zogenoemde minimumvariant als uitgangspunt. We werken aan een toekomstbestendige en robuuste ICT-samenwerking, waarbij zowel bij de RID als bij de gemeenten stappen worden gezet in het professionaliseren van de IT/IV-organisatie.
Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort zijn in het eerste kwartaal 2025 drie informatiemanagers geworven om de drie domeinen te ondersteunen bij complexere informatievraagstukken. De RID heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt in het op orde krijgen van het functiehuis en heeft inhuur vervangen door vaste medewerkers.

De raad heeft de opdracht gegeven om de speerpunten nader uit te werken in prestatie-indicatoren. Hiermee kunnen de gemeenten richting geven aan de prioriteiten van de RID en hebben zij een objectieve manier om de prestaties te meten en te evalueren. Daarnaast geven wij via een Raadsinformatiebrief een overzicht van de inverdieneffecten die de investering in de RID zal opleveren en al heeft opgeleverd.

Juridische zaken
Op 11 juni a.s. staan (voorlopig) de zittingen gepland bij de Raad van State over procedures die verband houden met de raadsenquête.

Beleidskaders
- Visie op dienstverlening 2024-2028
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Collegeprogramma 2022-2026 (2022)
- Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) 2023
- Verordening controle financieel beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) 2023
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022
- Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023
- Nota garantiebeleid 2023
- Normen- en toetsingskader 2023
- Verordening Rekenkamer 2023
- Verordening op de raadscommissies (3e wijziging, 2023)
- Datastrategie 2023-2025
- I&A-visie en -strategie 2023-2025 "Beter samen"

WAT WILLEN WE?

0. Bestuur en ondersteuning

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
0.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit	2022-2026		
0.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal	2022e.v.		
0.1.4 Wij maken onze processen klantgerichter	2024-2026		
0.2.1 Wij coördineren participatie	2023-2024		
0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur	Doorlopend		

0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing	Doorlopend	
0.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie	2023-2024	
0.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever	2022-2026	
0.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid	2023-2024	
0.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar	2022-2026	
0.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening	2022-2025	
0.4.8 Wij verbeteren het (digitaal) documentenbeheer	2022-2025	
0.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit	2022-2027	
0.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040	2025-2026	
0.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit	2022-2026	

0.2 Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, ondernemers en instellingen

0.2.1 Wij coördineren participatie — 2023-2024

Participatie gaat over op welke manieren inwoners mogen meedenken en meepraten over onderwerpen en beleid in de gemeente. Participatie is een belangrijk thema voor onze bestuursperiode. Participatie is een rode draad in het coalitieakkoord en in dit collegeprogramma, maar ook onderwerp op de raadsagenda. In verschillende resultaten in dit collegeprogramma is participatie concreet benoemd, onder andere bij energietransitie (7.2.1), ruimtelijke plannen en wonen (8.2.3), invoering van de omgevingswet (8.2.2) en openbare ruimte (5.6.5 en 8.2.3).
Wij brengen de verschillende initiatieven op het gebied van participatie samen in een uniforme werkwijze door hiervoor een programma participatie in te richten. We stellen hiervoor een toolbox samen. De middelen en methodes uit deze toolbox helpen medewerkers en inwoners om op een effectieve manier participatie in te zetten. We stellen een tijdelijke programmamanager aan om dit te realiseren.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Er zijn gesprekken gevoerd om een duidelijke taakstelling voor de programmamanager participatie te krijgen. Er is een vacature opgesteld in samenspraak met sociaal beleid. Momenteel loopt de werving.

Voorstel raad
We komen in het eerste halfjaar van 2025 met een concreet voorstel om participatie structureel te verankeren in onze organisatie. De nadruk komt te liggen op de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dit omvat duidelijke richtlijnen over hoe en wanneer inwoners worden betrokken bij beleidsprocessen, met als doel participatie een vast onderdeel te maken van onze werkwijze.

0.3 Optimaliseren van bestuurlijk ambtelijk samenspel

0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur — Doorlopend

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen richt zich op verschillende dimensies. In de eerste plaats raakt dit het functioneren van de raad zelf. Daarnaast gaat het om de betrekkingen tussen het college en de raad. Verder is er het samenspel tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie en tenslotte het samenspel met de samenleving. Van belang is dat men op een respectvolle manier met elkaar omgaat met ruimte voor eenieders mening en standpunt. Het debat wordt op een goede

en toegankelijke manier gevoerd, het besluitvormingsproces is helder en duidelijk en men gunt elkaar een succes.

Raad en college moeten vanuit een duidelijke taakverdeling werken met een heldere rolverdeling in termen van opdrachtgever- en opdrachtnemersrol. Het college ondersteunt de raad bij het nemen van uitvoerbare besluiten en voert deze besluiten uit. Rolzuiverheid, verantwoording, evalueren en leren moeten structureel onderdeel zijn van het samenspel tussen raad en college.

De ambtelijke organisatie ondersteunt het college (en de raad) vanuit een integrale werkwijze en fungeert als antennefunctie voor het bestuur. Zij informeert het bestuur over belangrijke opgaven en urgente ontwikkelingen in de samenleving. In de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie hebben we de uitdaging om onze organisatie hierop nog beter in te richten en onze medewerkers daarvoor de goede uitrusting te geven.

Voor een goed samenspel met de samenleving is het van belang om samen op te trekken en zuiver te zijn over rolverdeling, taken en verantwoordelijkheden. Rond concrete maatschappelijke opgaven organiseren we samenwerking en bundelen we de krachten. Participatie vormt een rode draad in de aanpak van de ambities uit dit collegeprogramma.

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen is een proces van lange adem. Een allesomvattende aanpak is er eigenlijk niet. De bereidheid om te willen veranderen en het inzicht in de mogelijkheden en kansen om elkaar te versterken en te helpen, zijn de eerste stappen naar een verbeterde samenwerking. In de raadagenda wordt de verdere aanpak uitgewerkt.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

De raad, ambtelijke organisatie en het college blijven gezamenlijk werken aan de verbetering van bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen. De ingezette weg op de politieke beeldvorming en de bijpassende vergadersystematiek worden doorgezet. Deze beeldvorming biedt de ruimte om verschillende perspectieven met elkaar uit te wisselen en mogelijk ook inzichten uit de samenleving op te halen. De beeldvormende vergadering wordt door meer dialoog in plaats van eenzijdig zenden een effectieve manier om ook participatie toe te kunnen passen. Vergaderingen worden opgenomen en uitgezonden, waardoor het mogelijk is om vergaderingen vanuit andere locaties dan de raadzaal live te volgen of op een later moment terug te kijken.
De stappen en ontwikkelingen op het vlak van organisatie- en bestuurscultuur maken het mogelijk om in gezamenlijkheid te spreken over onder andere gemeentelijke herindeling en toekomstbestendige financiën.

Voorstel raad
De raad, college en ambtelijke organisatie blijven gezamenlijk werken aan de ontwikkeling van een betere organisatie- en bestuurscultuur.

0.4 Verbeteren van de bedrijfsvoering (betere sturing en beheersing van processen) als ondersteuning aan het realiseren van taken en doelen van de gemeente

0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing — Doorlopend

Een goede interne beheersing is de basis voor een transparante en betrouwbare gemeente, die zijn doelstelling weet te realiseren en verantwoord omgaat met de middelen die zij beheert. We willen een (digitaal) toegankelijke, betrouwbare organisatie zijn waarbij veiligheid en zorg voor onze inwoners voorop staat. Om dit te kunnen realiseren moet de interne beheersing van onze bedrijfsvoeringsprocessen op orde

zijn.

Wij zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's en moeten daar adequate maatregelen voor inrichten. Hiervoor is concernbreed aandacht, ook waar het gaat om de beschikbare capaciteit om de uitvoering van de bestuurlijke ambities te realiseren vanuit alle domeinen (fysiek, sociaal en bedrijfsvoering). Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de doelen in het coalitieakkoord en dit collegeprogramma.

Wij leggen verantwoording af aan de raad over de kwaliteit van de interne beheersing in de paragraaf bedrijfsvoering van de documenten uit de planning en controlcyclus. Daar gaan we in op de kwaliteit van de interne beheersing met specifieke aandacht voor onderwerpen als rechtmatigheid, privacy en informatieveiligheid. Met name ook de verwachte toename van het aantal cyberincidenten de komende jaren, vereist dat cybersecurity integraal onderdeel moet zijn binnen onze processen. We blijven dan ook investeren in het veilig inrichten van onze bedrijfsvoeringsprocessen en zorgen voor bewustwording bij onze medewerkers.

Ter ondersteuning hiervan starten we met de doorontwikkeling van meetlatten en (beleids)indicatoren om de effectiviteit van beleid beter te kunnen meten.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

In 2025 geven wij verder vorm aan de organisatieverbetering. In 2024 zijn belangrijke stappen gezet om de structuur van de nieuwe organisatie vorm te geven. Zoals opgenomen in de managementletter van de accountant en de reactie daarop van het college zullen wij in 2025 weer stappen zetten. Dat de aandacht in 2025 in eerste instantie uit gaat naar het traject financieel gezonde toekomst, zal mogelijk leiden tot vertraging in de te zetten stappen.

Voorstel raad
Wij ondernemen diverse stappen om verder in control te komen. Aandacht voor het voor een financieel gezonde toekomst geeft mogelijk vertraging in het realiseren van verbeteringen.

0.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid 2023-2024

Het uitgangspunt hierbij is dat er aansluiting is op de visie en missie van de organisatie. Het doel van het strategisch personeelsbeleid is om ondersteunend te zijn aan het realiseren van doelstellingen (beleidsmatig en organisatorisch) door adequate inzet van personeel en organisatie. Het stapsgewijs toewerken naar een vernieuwd strategisch personeelsbeleid stelt ons in staat om in te spelen op veranderingen in de toekomst. Na de herindeling in 2018 zijn we vooral bezig geweest met consolideren en de basis van de organisatie op orde brengen. We willen nu meer gaan kijken naar veranderingen in de samenleving, maatschappelijke opgaven, nieuwe taken en de arbeidsmarkt. We brengen op basis daarvan kansen en uitdagingen in beeld.

Door dit anticiperend inzicht kunnen we tijdig interventies in gang zetten om de organisatie wendbaar te houden. Bijvoorbeeld door:

- Arbeidsmarktcommunicatie.
- Doorontwikkeling van de Zevenaar Academie.
- Beleid voor duurzame inzetbaarheid.
- Verhogen van digitale vaardigheden.
- Datagedreven werken.
- Digitalisering, automatisering en robotisering.
- Aanpassing van arbeidsvoorwaarden.
- Aansluiting beschikbare formatie t.o.v. uitvoeringsvraag borgen (m.n. binnen fysiek en sociaal domein).

Een onderdeel van het strategisch personeelsbeleid is het opmaken van een strategische personeelsplanning. Op basis van de opgedane inzichten inventariseren we welke competenties noodzakelijk zijn om de

doelstellingen en ambities van bestuur en organisatie te realiseren. We brengen kwantitatief en kwalitatief in beeld wat de huidige situatie is en waar we naar toe willen groeien. Wij houden daarbij rekening met de te verwachten competenties als gevolg van de ambities zoals deze in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Wij sturen op het (verplicht) ontwikkelen en bijhouden van (dienstverlenings)competenties, schriftelijke en mondelinge communicatie en vakinhoudelijke kennis en competenties.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Wij starten met de kwalitatieve analyse van ons personeelsbestand zodra de detailinrichting van de domeinplannen is afgerond. Op basis van de daarin gestelde ambities kunnen we de kwalitatieve personeelsplanning verder uitwerken. We onderzoeken in hoeverre de benodigde kennis en competenties aanwezig zijn om onze organisatie wendbaar en toekomstbestendig te houden. Wendbaarheid vereist immers continue alertheid op nieuwe ontwikkelingen en een permanente aanscherping en actueel houden van onze vakinhoudelijke kennis en vaardigheden.

Dit vraagt niet alleen om vakinhoudelijke bijscholing, maar ook om het stimuleren van leer- en ontwikkelvaardigheden, nieuwsgierigheid en aanpassingsvermogen bij onze medewerkers. We verwachten dan ook een investering in professionele en persoonlijke ontwikkeling. Om dit te faciliteren, zetten we sterk in op de doorontwikkeling van de Zevenaar Academie. Deze wordt uitgebreid met specifieke vakinhoudelijke trainingen, gericht op het vergroten van expertise en het versterken van de professionele vaardigheden van onze medewerkers. Door deze gerichte investeringen zorgen we ervoor dat onze organisatie ook in de toekomst adequaat en slagvaardig blijft inspelen op maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen.

Voorstel raad
Er wordt op dit moment gewerkt aan de detailinrichting van de domeinen. Op basis van de definitieve domeinplannen/organisatiestructuur vindt de kwalitatieve analyse van ons personeelsbestand plaats.

0.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening 2022-2025

Inwoners moeten zoveel mogelijk zaken digitaal, online kunnen regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. Voor wie dit lastig is, blijft persoonlijk contact mogelijk.
Digitalisering van onze dienstverlening en een efficiënt werkende gemeente vragen om goed georganiseerde informatievoorziening. Maar informatievoorziening is meer dan dat, want het is ook een randvoorwaarde voor het behalen van maatschappelijke doelen. De realisatie van de digitale transformatie van de gemeente Zevenaar gaat gepaard met een goede centraal georganiseerde informatievoorziening op het gebied van het functioneel beheer van de gemeentelijke applicaties.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

De verdere professionalisering van het functioneel beheer verloopt goed, hoewel niet geheel volgens planning. Dit komt doordat het centraliseren van het functioneel beheer is afgestemd op de verdere inrichting van de organisatie. Dit zorgvuldige proces neemt meer tijd in beslag dan oorspronkelijk ingeschat. Ondertussen worden de activiteiten uit het ontwikkeltraject die wel uitgevoerd kunnen worden, opgepakt.

Voorstel raad
Een belangrijk aspect van de professionalisering is het centraliseren van functioneel beheer binnen de organisatie, wat nu deel uitmaakt van de organisatieontwikkeling. De inrichtingsplannen zullen duidelijkheid verschaffen over deze centralisatie. Met de huidige functioneel beheerders zijn al stappen gezet in de professionalisering, met name op het gebied van procesmatig werken en kennisdeling.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	124.048	118.361	118.969	119.251
Tot de 1e voortgangsrapportage	165	85	85	85
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**124.214**	**118.446**	**119.054**	**119.251**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**421**	**1.954**	**2.206**	**2.404**
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	156	147	339	470
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	325	1.807	1.867	1.934
Dividend Alliander	-60	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**-138**	**-8**	**-8**	**-8**
Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	-130	0	0	0
Startersleningen	-8	-8	-8	-8
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**283**	**1.946**	**2.198**	**2.396**
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**124.497**	120.392	**121.252**	**121.647**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	28.787	28.644	28.895	27.896
Tot de 1e voortgangsrapportage	155	-66	-66	-66
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**28.942**	**28.578**	**28.830**	**27.831**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**400**	**400**	**400**	**400**
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	0	0	0	0
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	400	400	400	400
Dividend Alliander	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**626**	**148**	**160**	**-10**
Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	0	5	5	5
Actualisatie investering hardware	0	-12	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-133	0	0	0
Actualisatie investeringen vastgoed	-21	0	0	0
Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	0	0	0	0
Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging	375	0	0	0

Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	170	170	170	0
Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	100	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	150	0	0	0
Startersleningen	-15	-15	-15	-15
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**1.026**	**548**	**560**	**390**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**29.968**	**29.126**	**29.389**	**28.221**
Saldo voor bestemming	**94.529**	**91.265**	**91.863**	**93.426**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	451	462	450	358
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	379	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	-117	-26	-14	-95
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**713**	**436**	**436**	**262**
Saldo na bestemming	**95.242**	**91.701**	**92.298**	**93.689**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	**156**	**147**	**339**	**470**

In RIB 2024-484 informeerden wij u over de gevolgen van de decembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De belangrijkste mutatie is de correctie van de volumegroei bbp (bruto binnenlands product) welke niet was meegenomen in de septembercirculaire 2024. Daarnaast is nog een aantal maatstaven aangepast. Voor Zevenaar betekent dit per saldo een verhoging van de inkomsten vanaf 2025 met € 156.000 oplopend tot € 602.000 in 2029.

Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	**-75**	**1.407**	**1.467**	**1.534**

In RIB 2024-461 informeerden wij u over de gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De belangrijkste mutaties zijn:
*De compensatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2025 bedraagt € 400.000. De stijging bestaat uit zowel een stijging van de lonen als een stijging van de kosten. Dit bedrag zetten wij apart om de budgetten te verhogen.
*Het Rijk heeft haar ramingen van de groei van de bevolking en economie verlaagd. Hierdoor komen hiervoor minder middelen beschikbaar. Dit is oplopend vanaf 2025 een lager bedrag van € 36.000 tot € 458.000 lager in 2029.
*In het coalitieakkoord Rutte IV was een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die opliep naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet Schoof laat de besparing vanaf 2026 structureel vervallen. Om die reden wordt in 2026 € 500 miljoen en vanaf 2027 € 511 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van ongeveer € 1.400.000 per jaar vanaf 2026.
*Tenslotte is ook het begrotingsjaar 2029 toegevoegd aan de berekening van de algemene uitkering. Dit heeft een positief effect in 2029 van € 937.000.

Per saldo een verlaging van de inkomsten in 2025 met € 75.000 en vanaf 2026 een verhoging van de inkomsten met € 1.407.000 oplopend tot € 2.461.000 in 2029.

Dividend Alliander	**-60**	**0**	**0**	**0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 16 april 2025 is het voorstel tot uitkering van het reguliere dividend over het boekjaar 2024 van € 95,8 miljoen (2023: € 120,3 miljoen) ter vaststelling aan de aandeelhouders voorgelegd.
Voor Zevenaar betekent dit een lagere dividenduitkering dan begroot en een vooralsnog eenmalig nadeel in 2025 van € 60.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	**0**	**-5**	**-5**	**-5**

In de meerjarenbegroting 2024-2028 is investeringsbudget opgenomen voor duurzaamheidsmaatregelen van de eigen organisatie. Dit budget is in 2024 niet volledig gebruikt waardoor de afschrijvingslast 2025 vrijvalt. Daarnaast hevelen wij met deze wijziging € 62.000 over naar het investeringsbudget Bloemenkamp: vernieuwen rioolstelsel. Dit budget bedraagt hierdoor nu in totaal € 2.078.000. Ook hevelen wij € 38.000 over naar het investeringsbudget aanbrengen zonnepanelen brandweerkazerne. Dit budget bedraagt hierdoor in totaal € 38.000. Tenslotte hevelen wij € 58.000 investeringsbudget over voor vervanging zonnepanelen/warmtepomp gemeentewerf Zevenaar. Dit budget bedraag hierdoor € 58.000. Per saldo levert deze mutatie een voordeel in de afschrijvingslasten op in 2025 van € 23.000 eenmalig en € 5.000 structureel vanaf 2026.

Actualisatie investering hardware	**0**	**12**	**0**	**0**

De investering in de hardware (laptops) voor raadsleden met het investeringsbedrag van € 47.300 verschuiven we van 2025 naar 2026.
Tegenover de afschrijvingslasten staat de inzet van de reserve afschrijvingslasten. Derhalve geen effect op het resultaat.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens	**133**	**0**	**0**	**0**

We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.

Actualisatie investeringen vastgoed	**21**	**0**	**0**	**0**

We hebben de gerelateerde investeringsbudgetten van vastgoed nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft de bouwkosten voor de inrichting van Raadhuisplein 1D. Het werk is december 2024 in opdracht gegeven, na ontvangst van de omgevingsvergunningen. De verwachte opleverdatum is eind maart 2025. Daarnaast de verduurzaming van de brandweerkazerne in afwachting van het aanbrengen van zonnepanelen. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 21.000 in programma 0.

Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	**-130**	**0**	**0**	**0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is afgesproken dat Ataro BV jaarlijks een bedrag van ten minste €100.000 als dividend uitkeert. Eventuele winsten uitkomend boven dit bedrag mag Ataro inzetten ter versterking van haar eigen vermogen, met een maximaal bedrag van € 450.000. In de begroting is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 230.000. Gebaseerd op de uitkeringen de afgelopen jaren, waaronder € 101.000 ten behoeve van het jaar 2023, is het in de begroting opgenomen bedrag te hoog. Het nadeel bedraagt € 130.000. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, meegenomen in de kadernota 2026-2029.

Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging	**-375**	**0**	**0**	**0**

Op dit moment stijgt het ziekteverzuim en melden we een percentage van bijna 8% (2024: 7,88% - 2023: 6,12%.). We zien met name een aantal langdurige arbeidsongeschiktheidssituaties, waarvoor langdurige vervanging noodzakelijk is. Ook van invloed op het vervangingsbudget is het aantal ouderschaps- en zwangerschapsverloven. Het aantal verloven is toegenomen door de verjonging van de organisatie. De raming van het budget is in de primitieve begroting al enkele jaren € 290.000. Als we kijken naar de afgesloten inhuurcontracten wegens vervanging, zitten we nu op een overschrijding van € 125.000. Naast het bijstellen van het budget, zetten we in op maatregelen om ziekteverzuim te verlagen. Zo intensiveren we in samenwerking met de bedrijfsarts verzuimbegeleiding. Over geheel 2025 bezien houden we rekening met een nadeel van € 375.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	**-170**	**-170**	**-170**	**0**

In de meerjarenbegroting 2023-2026 heeft u budget beschikbaar gesteld voor de organisatieontwikkeling. In 2024 zijn kosten gemaakt voor de werving en selectie van de domein- en teammanagers. Eind 2024 was een bedrag van € 510.000 nog niet besteed. Dit is bedoeld voor de verdere doorontwikkeling in 2025, 2026 en 2027, onder meer de verdere detaillering van structuren en processen. We vragen de restantbedragen nu opnieuw aan, hetgeen leidt tot nadelen in 2025-2026-2027 van € 170.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	**-100**	**0**	**0**	**0**

Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Doordat het wetgevingstraject lange tijd onduidelijk was en wij de meeste voorbereidende werkzaamheden zelf hebben kunnen uitvoeren is dit budget in 2024 niet nodig geweest. In 2025 zetten wij de nog niet bestede middelen in om met de ervaringen en aanbevelingen van de accountant aan de slag te gaan. Een nadeel in 2025 van € 100.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	**-150**	**0**	**0**	**0**

Voor 2024 was er een budget van € 188.000 beschikbaar voor het uitbreiden van de online dienstverlening. Onder andere door uitstel van de invoering van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WEMBV) naar 1 januari 2026, is een groot deel van het budget niet uitgegeven. Hierdoor is bij de

jaarrekening 2024 een bedrag van € 150.000 vrijgevallen.
In 2025 is inmiddels gestart met de werkzaamheden rond de invoering van de WEMBV. Daarnaast is in 2024 gestart met het maken van klantreizen om processen inwonergerichter te maken en met het laten onderzoeken van onze websites & apps op digitale toegankelijkheid. Deze activiteiten worden in 2025 voortgezet. Wij vragen om hiervoor weer een bedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen. Een éénmalig nadeel in 2025 van € 150.000.

Startersleningen	**7**	**7**	**7**	**7**

De gemeente Zevenaar verstrekt steeds meer startersleningen. Dit is positief voor de mensen die starten op de koopwoningmarkt. Echter door dit succes stijgen de rentelasten en -baten en stijgt de variabele beheersvergoeding over het saldo van de uitstaande leningen. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden. Een structureel nadeel vanaf 2025 van € 27.000.

Totaal mutaties	**-743**	**1.398**	**1.638**	**2.006**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	**-77**	**-14**	**-14**	**-95**

In deze voortgangsrapportage worden investeringen gefaseerd. Met dit journaal corrigeren we ook de vrijval van de reserve kapitaallasten behorende bij deze investeringen. Dit journaal raakt meerdere programma's. Per saldo zijn de reserve mutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.

Actualisatie investering hardware	**0**	**-12**	**0**	**0**

De investering in de hardware (laptops) voor raadsleden met het investeringsbedrag van € 47.300 verschuiven we van 2025 naar 2026.
Tegenover de afschrijvingslasten staat de inzet van de reserve afschrijvingslasten. Derhalve geen effect op het resultaat.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens	**-40**	**0**	**0**	**0**

We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.

Totaal reservemutaties	**-117**	**-26**	**-14**	**-95**

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Ontwikkelingen

Schietincident Pannerden en Zevenaar

In de nacht van 14 februari zijn we opgeschrikt door meerder schietincidenten in onze gemeente. De burgemeester heeft twee woningen in onze gemeente direct gesloten voor twee weken om de veiligheid en leefbaarheid in de buurt te herstellen. Op 28 februari is de sluiting op advies van politie met 3 maanden verlengd.

Als gemeente zijn we in het kader van zorgplicht verantwoordelijk voor tijdelijke huisvesting van de (op dat moment ingeschreven) bewoners waarvan de woning is gesloten. Hiertoe hebben we als gemeente inmiddels opvangkosten gemaakt.

Aanpak recreatiepark

In januari hebben meerdere zaken gediend bij de bestuursrechter tussen de gemeente en het recreatiepark Rhederlaagse Meren. We zijn teleurgesteld over de uitspraak en het feit dat we niet op alle punten in het gelijk zijn gesteld. Het is duidelijk dat er veel speelt op het park, wat de rechter ook heeft benadrukt. Daarnaast erkent de rechter dat wij terecht hebben ingegrepen tegen deze misstanden. De juridische onderbouwing van onze handhavingsaanpak is echter niet volledig juist bevonden. Wij zullen ons daarom beraden op onze handhavingsstrategie.

Subsidie OOV op Orde

In de voorgaande jaren is er hard gewerkt op het thema zorg en veiligheid binnen de gemeente Zevenaar. We willen ons graag blijven doorontwikkelen en daartoe is vanuit veiligheid een subsidie aangevraagd bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV). Dit is een uitvoeringsorgaan van het ministerie van J&V waarbij kennisvergaring en samenwerking binnen het domein veiligheid centraal staat. De subsidie is ontvangen om op het thema zorg en veiligheid de benodigde vervolgstappen te kunnen zetten die benodigd zijn op het gebied van zorg en veiligheid voor de gemeente Zevenaar. Een manier van werken die past bij de schaal van Zevenaar. De samenwerking en gegevensuitwisseling op zorg en veiligheid hiermee formeel is geregeld en dit ook op een veilige manier kan plaatsvinden waarbij de inwoners erop kunnen vertrouwen dat de privacy is gewaarborgd. Dit gaat verder dan het maken van een convenant of samenwerkingsovereenkomst. De uitwerking en randvoorwaarden die benodigd zijn brengen we in beeld en maken daarin de noodzakelijke keuzes voor de gemeente Zevenaar in samenwerking met de benodigde samenwerkingspartners. De subsidie betreft een totaalbedrag van € 75.000,- en moet in 2025 besteed worden.

Beleidskaders

- Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1. Veiligheid

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen	2022-2026		
1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp	2022-2024		
1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen	2022e.v.		

1.1 Bestrijden van ernstige overlast en criminaliteit

1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp 2022-2024

Er kan sprake zijn van ordeverstorend verward gedrag bij bepaalde ziektebeelden, verslavingsproblematiek of andere onderliggende psychosociale problemen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is van cruciaal belang voor het integraal bieden van ondersteuning voor kwetsbare inwoners met multiproblematiek en begeleiding naar passende hulp.

We beschrijven onze integrale aanpak op het gebied van preventie en dienstverlening in een lokaal plan kwetsbare inwoners. Dit doen we samen met maatschappelijke partners, ervaringsdeskundigen en (vertegenwoordigers van) inwoners. Lokaal richten we ons op voorzieningen als respijtzorg en tijdelijke opvang. We werken daarbij via de lijn: voorkomen en signaleren – dienstverlening – toezicht en handhaving.

Regionale voorzieningen gelden als vangnet. Veiligheid en handhaving is het sluitstuk van de keten. We werken samen met de politie indien er sprake is van verstoring van de openbare orde en veiligheid, maar ook wanneer er sprake is van zorgvragen die door politie geconstateerd worden. Vanuit deze samenwerking zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Er wordt een dementiescan uitgevoerd zodat we weten welke punten wij nog moeten verbeteren om een dementievriendelijke gemeente te worden.

Voorstel raad
Bij de jaarstukken 2024 is voorgesteld om jaar gereed aan te passen naar 2025.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	133	133	133	133
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**133**	**133**	**133**	**133**

Mutaties 1e voortgangsrapportage

Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**133**	133	**133**	**133**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	4.841	4.841	4.833	4.839
Tot de 1e voortgangsrapportage	15	15	15	15
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**4.856**	**4.856**	**4.848**	**4.854**

Mutaties 1e voortgangsrapportage

2. Actualisatie bestaand beleid	**50**	**0**	**0**	**0**
Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren	50	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**50**	**0**	**0**	**0**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**4.906**	**4.856**	**4.848**	**4.854**
Saldo voor bestemming	**-4.773**	**-4.723**	**-4.715**	**-4.721**

Mutaties reserves

Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028				
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage				
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
Totaal onttrekkingen reserves				
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028				
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage				
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
Totaal toevoegingen reserves				
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-4.773**	**-4.723**	**-4.715**	**-4.721**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren	**-50**	**0**	**0**	**0**
Om het project Rhederlaagse Meren uit te kunnen voeren heeft u in 2024 € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inzet van extra capaciteit vanuit OOV. Het project is in 2024 veelal gericht geweest op voorbereiding en behandeling van de procedures bij de Rechtbank. Het was niet nodig het budget daarvoor aan te spreken. We vragen het budget nu opnieuw aan om projectleiding te kunnen intensiveren. Een eenmalig nadeel in 2025 van € 50.000.				
Totaal mutaties	**-50**	**0**	**0**	**0**

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Ontwikkelingen

Project ViA15: doortrekken A15 en verbreden A12

De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Met deze uitspraak van de rechter komt, na een beroepsprocedure van zeven jaar, een einde aan de onzekerheid over het tracébesluit. Rijkswaterstaat (RWS) is samen met GelreGroen, het consortium, in overleg over het contract. De verwachting is dat in het voorjaar 2025 duidelijkheid komt over de planning. In ieder geval is aangegeven dat het uitgangspunt blijft om als eerste te starten met de A12 en aansluiting Zevenaar Oost.

Vervanging VRI's Doesburgseweg

De huidige VRI's op de kruising Doesburgseweg/Ringbaan/Noordeinde zijn al vier jaar technisch afgeschreven en dringend aan vervanging toe. Uitstel is vanuit oogpunt van veiligheid niet meer acceptabel. Over vervanging van deze voorzieningen hebben wij recent met Rijkswaterstaat een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In 2024 hebben we onderzoek gedaan naar de asfaltconstructie. Daaruit bleek dat de gehele asfalttoplaag dringend aan vervanging toe was en dat op sommige plekken ook de wegconstructie verbeterd diende te worden. Volgens planning is in de zomerperiode 2024 de asfalttoplaag vervangen. Medio 2025 gaan we de VRI-armaturen vervangen.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 (2013)
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Gemeentelijke verkeers- en vervoersplan 2020
- Beheerplan openbare verlichting (2022)
- Beheerplan straatmeubilair (2022)
- Beheerplan verkeersregelinstallaties (2022)
- Beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022)

WAT WILLEN WE?

2. Verkeer en vervoer

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12	2024-2028		
2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer	2022-2030		
2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid	2024-2025		

2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven	2022-2026		
2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen	2022-2030		
2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer	2024-2025		
2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in	2024-2028		
2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost	2023-2030		
2.2.2 Wij behouden de buurtbus	2022-2030		
2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak	2022-2026		
2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio	2021-2026		
2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid.	2022-2024		

2.1 Optimaliseren van de bereikbaarheid via verkeersveilig infrastructuur

2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen — 2022-2030

Wij benutten elke gelegenheid om de gewenste aanpassingen aan het wegennet in en rondom Babberich en Zevenaar (Witte Kruis) onder de aandacht te brengen bij de provincie en Rijkswaterstaat. Wij zetten in op het stimuleren van verbeteringen en anticiperen hierop. Dit doen we zowel ambtelijk als bestuurlijk. De hiervoor reeds gedane inspanningen in de afgelopen jaren zetten wij voortvarend voort in deze collegeperiode. Daarbij zetten wij ons in om de gebiedsoplossing samen met de provincie gerealiseerd te krijgen. Het doortrekken van de Witte Kruis maakt onderdeel uit van de gebiedsoplossing Babberich. Zo nodig en mogelijk treffen wij kleinschalige maatregelen voor wegen waar de gemeente wegbeheerder van is.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Momenteel is de Gebiedsoplossing opgenomen in het regioarrangement voor Arnhem-Nijmegen. Of het kabinet ook geld hierin wil investeren moet de komende tijd duidelijk worden. De provincie heeft in het bestuurlijk overleg van oktober 2023 aangegeven vooralsnog geen geld voor het project te hebben. Voor de uitvoering van de gebiedsoplossing zal Zevenaar ook financieel moeten bijdragen. Dit is in de begroting 2023-2026 gehonoreerd. Daarnaast wordt een deel van de doortrekking ook meegenomen in de ontwikkeling van de uitbreidingslocatie Groot Holthuizen. In deze plannen en in de uitbreiding van 7Poort houden wij rekening met de doortrekking. Dit is ook tijdens de gesprekken met de gedeputeerde aangegeven.

Voorstel raad

Kennis te nemen dat de gesprekken met de provincie nog niet geleid hebben tot financiële bijdragen van de provincie

2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in — 2024-2028

Het opnieuw inrichten van de Edisonstraat is nodig om een goede aansluiting van de diverse bedrijventerreinen (vooral Mercurion) op de nieuwe aansluiting op de A12 bij Zevenaar Oost te realiseren. De Edisonstraat wordt hiervoor aangepast.

	Status 2024	**Status 1e VGR**

Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Er is een verkeersstructuur opgesteld voor Hengelder en Tatelaar. De Edisonstraat maakt hier deel van uit. Het concept ontwerp wordt verder uitgewerkt met kruispuntoplossingen. In 2025 wordt het ontwerp besproken met de ondernemers. Er zijn verschillende varianten om de Edisonstraat door te trekken naar de Hunneveldweg. Deze varianten worden in beeld gebracht en besproken tijdens een collegebrede middag.

Voorstel raad
ter kennisname

2.3 Met een doelmatig parkeerbeleid de leefbaarheid en veiligheid in de kernen bevorderen

2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid. 2022-2024

Met de gemeenteraad en samen met onze inwoners, instellingen en ondernemers onderzoeken we wat er goed is en wat kan worden verbeterd aan het parkeren in de gemeente Zevenaar. Op de raadsagenda staat dit onderwerp opgenomen als onderdeel van het thema Mobiliteitsvisie (zie 2.1.4).

Met actieve betrokkenheid van genoemde groepen maken we een plan waarin in ieder geval de volgende onderdelen zijn opgenomen:
• Het opstellen van een parkeerbeleid voor de gehele gemeente (o.a. parkeernormen).
• Een evaluatie en zo nodig het bijstellen van het betaald parkeren en vergunningen-parkeren in het reguleringsgebied in Zevenaar.
• Het zo nodig actualiseren van de Parkeerverordening Zevenaar 2017.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Voorstel raad
Bij de jaarstukken 2024 is voorgesteld om jaar gereed aan te passen naar 2025.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	349	349	349	349
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**349**	**349**	**349**	**349**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**200**	**200**	**200**	**200**
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**200**	**200**	**200**	**200**

Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**549**	549	**549**	**549**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	7.984	8.361	8.114	8.549
Tot de 1e voortgangsrapportage	25	0	0	0
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**8.009**	**8.361**	**8.114**	**8.549**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**46**	**250**	**200**	**198**
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	50	0	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-30	0	0	0
Actualisatie investeringen openbare verlichting	-5	0	0	0
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2)	-52	0	0	-2
Actualisatie investeringen wegen	-67	0	0	0
Fasering budget onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**46**	**250**	**200**	**198**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**8.055**	**8.611**	**8.314**	**8.747**
Saldo voor bestemming	**-7.506**	**-8.062**	**-7.765**	**-8.198**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	92	150	50	39
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	38	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**130**	**150**	**50**	**39**
Saldo na bestemming	**-7.376**	**-7.912**	**-7.716**	**-8.159**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	0	0	0	0
Nutsbedrijven leveren een bijdrage voor de verhardingen. Deze ontvangsten doteren we aan de voorziening wegen. Gezien de komende jaren hier fors meer inkomsten (€ 200.000) worden verwacht ramen we deze meerdere uitgaven in de exploitatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.				
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	-50	0	0	0
De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Rijkswaterstaat is samen met GelreGroen, het consortium, in overleg over het contract. Wij verwachten hierdoor in 2025 € 50.000 meer inzet vanuit gemeente Zevenaar. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.				
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	30	0	0	0
We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.				
Actualisatie investeringen openbare verlichting	5	0	0	0
We hebben de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een investeringsbudget worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 5.000 in programma 2.				
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2)	52	0	0	2
Wij hebben de startdatum van drie investeringsprojecten in de tijd verschoven. Het gaat hierbij om drie projecten die afhankelijk zijn van de start van het project ViA15. Deze projecten zijn afhankelijk van externe besluitvorming. Daarnaast is o.a. het project herinrichting parkeerterrein centrum/Babberichseweg in 2024 niet afgerond waardoor de kapitaallast in 2025 vrijvalt. Voor Gebiedsopgave Babberich met Witte Kruis gaan wij uit van realisatie in 2028 waardoor in 2029 de kapitaallasten in de exploitatie worden opgenomen. Tenslotte zien wij af van een extra tussentijdse monitoring van de luchtkwaliteit effecten A12/A15 Arnhemseweg en weg Hengelder. Wij verrichten de meting nadat de werkzaamheden A15/A12 zijn afgerond. Hierdoor is het totaal van het begrote investeringsbudget hiervoor € 116.000. Per saldo in deze wijziging een voordeel in 2025 van € 52.000, een voordeel in 2028 van € 2.000 en een nadeel in 2029 van € 13.000.				
Actualisatie investeringen wegen	67	0	0	0
We hebben de wegen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten, waaronder Spijk en Pannerden worden de kapitaallasten in 2025				

gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 67.000 in programma 2, in programma 3 € 27.000 en in programma 5 € 1.000.

Fasering budget onderzoek naar HUB 7Poort	**50**	**-50**	**0**	**0**

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. In 2025 wordt naar verwachting het mobiliteitsprogramma vastgesteld waarin de prioriteit voor deze ontwikkeling beschreven wordt. In combinatie met de beschikbare capaciteit schuiven wij dit budget door naar 2026.

Totaal mutaties	**154**	**-50**	**0**	**2**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	**50**	**0**	**0**	**0**

De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Rijkswaterstaat is samen met GelreGroen, het consortium, in overleg over het contract. Wij verwachten hierdoor in 2025 € 50.000 meer inzet vanuit gemeente Zevenaar. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	**-12**	**0**	**0**	**0**

In deze voortgangsrapportage worden investeringen gefaseerd. Met dit journaal corrigeren we ook de vrijval van de reserve kapitaallasten behorende bij deze investeringen. Dit journaal raakt meerdere programma's. Per saldo zijn de reserve mutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.

Totaal reservemutaties	**38**	**0**	**0**	**0**

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Ontwikkelingen

Economie relateren we steeds vaker aan het begrip Brede Welvaart. Economische prestaties zoals inkomen, werkgelegenheid, bruto binnenlands product, en arbeidsproductiviteit dragen bij aan het algeheel welbevinden van onze inwoners. Zowel nu als in de toekomst. Wanneer we besluiten nemen die betrekking hebben op economische ontwikkelingen zoals de realisatie van werklocaties, een gezonde arbeidsmarkt en een toekomstbestendig centrum, nemen we altijd de bijdrage aan de brede welvaart als afweging mee. Economie is geen einddoel meer op zich, maar een middel geworden. De rol van de overheid is hierbij het faciliteren van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat. De ondernemers zorgen voor de economische prestaties. Hierbij is het van wezenlijk belang - in de strijd om de ruimte - om de ruimte voor economie te behouden.

Beleidskaders

- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie LEV (2019)
- Economische Agenda Zevenaar (2021)
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)

WAT WILLEN WE?

3. Economie

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar	2022-2026		
3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)	2017-2024		
3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder	2021-2024		
3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt	2023-2025		
3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade	2023-2026		

3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio	2021-2026		
3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit	2022-2026		
3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit	2023-2026		

3.2 Ruimte bieden voor groei- en ontwikkelkansen voor bedrijven

3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) 2017-2024

We blijven inzetten op het realiseren van de Fashion Outlet Zevenaar. Deze ontwikkeling levert circa 500 directe arbeidsplaatsen op. We werken aan een positief effect voor de binnenstad. Daarnaast benutten we de FOZ om de regio te promoten. Dit heeft een economische spin-off. Samen met de Regionale Opleidingscentra (ROC's) leidt de FOZ haar personeel op.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

In de jaarstukken 2024 hebben wij u gemeld dat het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk is. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de gronden dit jaar geleverd worden. De fashion outlet zal op basis van de huidige verwachtingen in 2027 gereed zijn.

Voorstel raad
Bij de jaarstukken 2024 is voorgesteld om jaar gereed aan te passen naar 2027.

3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder 2021-2024

Om de economische structuur en de positie van Zevenaar te versterken investeren we in toekomstbestendige werklocaties, waar duurzaamheid en mobiliteit onderdeel van uitmaken. Om Hengelder en Tatelaar toekomstbestendig te maken, is onderzocht wat de actuele knelpunten zijn. Alternatieve invullingen worden hierbij ook afgewogen. Denk aan de mogelijkheid van transformatie naar een woongebied.
Samen met ondernemersvereniging Lindus voeren we gesprekken met ondernemers. De inzet is gericht op het vergroten van de organisatiegraad en het opstellen en uitvoeren van maatregelen. Voor de uitvoering van de maatregelen dienen we een subsidieaanvraag bij de provincie in.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

De afgelopen jaren zijn we samen met een stuurgroep van ondernemers en Lindus actief aan de slag gegaan om een vereniging voor Hengelder en Tatelaar op te richten. De gemeente was trekker in het geheel. De vereniging staat inmiddels en is 16 januari 2025 officieel opgericht. Hiermee voldoen we aan de eisen van o.a. de provincie waarbij een organisatiegraad één van de voorwaarde is voor het verkrijgen van subsidies. Middels een aanbestedingsprocedure is een parkmanager voor één jaar geselecteerd met uitzicht op vervolg. De helft van de kosten wordt gesubsidieerd door de provincie, de andere helft door de gemeente. De tweede Dag van Hengelder en Tatelaar is georganiseerd waar ondernemers en vastgoedeigenaren samen komen om over de toekomst van beide bedrijventerreinen te praten. Vanuit de gemeente wordt het groen- en verkeersplan opgesteld en is gestart met het ontwerp van de Edisonstraat.

Voorstel raad
Bij de jaarstukken 2024 is voorgesteld om jaar gereed aan te passen naar 2025.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	23.773	485	9.261	10.000
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**23.773**	**485**	**9.261**	**10.000**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**30**	**0**	**0**	**0**
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	30	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**30**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**23.803**	485	**9.261**	**10.000**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	24.329	1.081	9.858	10.553
Tot de 1e voortgangsrapportage	85	85	85	85
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**24.414**	**1.166**	**9.943**	**10.638**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**38**	**0**	**-17**	**0**
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3)	0	0	-17	0
Actualisatie investeringen wegen	-27	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	65	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**38**	**0**	**-17**	**0**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**24.452**	**1.166**	**9.926**	**10.638**
Saldo voor bestemming	**-649**	**-681**	**-665**	**-637**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	15	17	17
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0

Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**15**	**17**	**17**
Saldo na bestemming	**-649**	**-666**	**-648**	**-621**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3)	**0**	**0**	**17**	**0**
Wij hebben de startdatum van twee investeringsprojecten beiden met een jaar in de tijd verschoven. Voor project toekomstbestendig bedrijventerrein Lobith-Halve Maan geldt dat we 2025 benutten om samen met VNO/NCW een traject te doorlopen om de ondernemers op de Halve Maan te organiseren. Dit is de basis voor het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak om het bedrijventerrein toekomstbestendig te maken. Start uitvoering vanaf 2026. Voor project herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg geldt dat, afhankelijk van ViA15-A12 de uitvoering zal plaatsvinden in 2026 en 2027. Een voordeel in de kapitaallasten in 2027 van € 17.000.				
Actualisatie investeringen wegen	**27**	**0**	**0**	**0**
We hebben de wegen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten, waaronder Spijk en Pannerden worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 67.000 in programma 2, in programma 3 € 27.000 en in programma 5 € 1.000.				
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	**-35**	**0**	**0**	**0**
In de 1e VGR 2024 is € 35.000 beschikbaar gesteld voor het vervolg project compact maken centrum Zevenaar. Echter voor dit project is co-financiering van de provincie vereist. Deze subsidie is pas eind 2024 beschikt waardoor het project in 2024 niet heeft kunnen starten. Het gemeentelijke budget vragen wij om die reden opnieuw aan om dit in te kunnen zetten als co-financiering. Een nadeel in 2025 van € 35.000.				
Totaal mutaties	**-8**	**0**	**17**	**0**

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijskansenbeleid).

Ontwikkelingen

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer maakt, naast jeugd- en Wmo vervoer, onderdeel uit van het zogenaamde doelgroepenvervoer. In 2024 is het verbeterplan doelgroepenvervoer vastgesteld. In dit plan zijn ook verbeteringen voor het leerlingenvervoer opgenomen. Deze zijn doorgevoerd en worden in de 1e helft van 2025 uitgevoerd tijdens de aanvraagprocedure voor het schooljaar 2025-2026.

Onderwijskansenbeleid

In september 2024 is het beleidsplan onderwijskansen 2024-2027 vastgesteld. We hebben in overleg met de schoolbesturen en kinderopvang een uitvoeringsagenda opgesteld. We verlenen subsidies voor de activiteiten in de uitvoeringsagenda. Deze subsidies kunnen betaald worden uit de rijksmiddelen voor het onderwijskansenbeleid. Zo ondersteunen we de Taalklas op 5 scholen voor 4- en 5- jarige kinderen, die niet naar de Taalschool de Liemers gaan. Deze nieuwkomerskinderen zijn te jong om naar de Taalschool te reizen en gaan naar de buurtschool. Ondersteuning van de Taalklas past binnen de kaders van het onderwijskansenbeleid.

Onderwijshuisvesting

We zijn bezig met de definitiefase voor IKC De Wissel. We verwachten rond de zomer 2025 een voorstel voor het beschikbaar stellen van het voorbereidingskrediet en het reserveren van het bouwkrediet aan de raad ter besluitvorming voor te leggen. Op de beoogde locatie voor IKC De Wissel is op dit moment de Taalschool gehuisvest. Binnen de regio van de Taalschool zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk te onderzoeken waar de Taalschool, bij voorkeur vanaf schooljaar 2026/2027, gehuisvest kan worden voor een periode van 4 jaar. Ook zal er worden gekeken voor een structurele oplossing. Hierbij gaat de voorkeur uit naar huisvesten bij/in een bestaande basisschool.

Eind 2024 hebben wij de initiatieffase voor het project Heerenmäten/Zonegge kunnen afronden. In 2025 gaan we verder met de definitiefase voor het verder onderzoeken en uitwerken van de haalbaarheid. In maart 2025 heeft de gemeenteraad het benodigde budget hiervoor beschikbaar gesteld. Dit verwachten we in najaar 2025 af te ronden. Bij positieve uitkomst zal er dan ook een raadsvoorstel worden voorgelegd ter besluitvorming.

In 2024 is er een doorstart gemaakt voor het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2025-2050 voor primair onderwijs. Dit bieden we in juni 2025 aan ter besluitvorming aan de raad. Voor het IHP voortgezet onderwijs wordt binnen de gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs de Liemers een project opgezet. Ook dit zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de betreffende gemeenteraden en onderdeel worden van het IHP PO 2025-2050. Het IHP heeft in 2024 wat vertraging opgelopen. Vanwege de langere doorlooptijd worden er ook extra kosten gemaakt.

Volwasseneneducatie

Eind 2024 is het nieuwe regioplan volwasseneneducatie Midden-Gelderland vastgesteld voor de periode 2025-2028. Hieraan wordt in Zevenaar uitvoering gegeven door het Liemers Taalhuis, hiervoor is een nieuw jaarplan 2025 opgesteld. Monitoring gebeurt via de landelijke registratietool MATCH en middels de jaarlijkse impactmeting van professor Maurice de Greef. De Liemerse aanbieders hebben voor hun aanbod nieuwe WEB subsidies aan kunnen vragen bij de regio en deze ook toegekend gekregen om voor Zevenaar passend aanbod te kunnen voortzetten voor inwoners met een (digi)taalvraag.

Beleidskaders

- Beleidsplan onderwijskansen 2024-2027
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 (2024)
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019 (2019)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024
- Beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024
- Subsidieregeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (2024)
- Notitie Participatie, een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente 2018
- Programma volwasseneneducatie & aanpak versterking basisvaardigheden regio Midden Gelderland 2025-2028 (2024)

WAT WILLEN WE?

4. Onderwijs

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal Huisvestingsplan (IHP)	2023-2025		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	1.174	1.174	1.174	1.174
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**1.174**	**1.174**	**1.174**	**1.174**

Mutaties 1e voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	**110**	**0**	**0**	**0**
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**110**	**0**	**0**	**0**

Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**1.284**	1.174	**1.174**	**1.174**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	6.467	6.789	6.557	7.219
Tot de 1e voortgangsrapportage	-17	-17	-17	-17
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**6.450**	**6.772**	**6.540**	**7.202**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**90**	**0**	**0**	**0**
Budgetmutatie leerlingenvervoer	-20	0	0	0
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**142**	**0**	**0**	**0**
Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal)	55	0	0	0
Budgetmutatie project IHP (integraal huisvestingsplan) onderwijs	87	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**232**	**0**	**0**	**0**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**6.682**	**6.772**	**6.540**	**7.202**
Saldo voor bestemming	**-5.399**	**-5.598**	**-5.366**	**-6.028**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	123	123	123	248
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	-55	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**68**	**123**	**123**	**248**
Saldo na bestemming	**-5.331**	**-5.474**	**-5.243**	**-5.780**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Budgetmutatie leerlingenvervoer	**20**	**0**	**0**	**0**
De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 van de BVO DRAN. De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2024 daalt € 20.000. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal en een efficiëntere inzet.				
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**
De specifieke uitkering van het Rijk voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de door het CBS bepaalde achterstandsscore van elke gemeente. De ramingen voor 2025 e.v. jaren zijn hierop aangepast. Wij verhogen de baten en de lasten structureel met € 110.000. Deze aanpassing is budgettair neutraal.				
2. Actualisatie bestaand beleid				
Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal)	**-55**	**0**	**0**	**0**
IKC De Wissel heeft te maken met ruimtetekort en de beschikbare lokalen zijn nu onvoldoende om ruimte te bieden aan alle klassen. In het kader van onze wettelijke verplichting en in afwachting van de gepande nieuwbouw is het plaatsen van een noodlokaal noodzakelijk. Om dit mogelijk te maken is voor 2025 een incidenteel budget van € 55.000. De incidentele bedragen voor de jaren 2026 en 2027 nemen we mee in de 'Kadernota 2026-2029'.				
Budgetmutatie project IHP (integraal huisvestingsplan) onderwijs	**-87**	**0**	**0**	**0**
In 2024 is incidenteel voor het actualiseren van het IHP 2025-2050 en onderzoek verduurzaming schoolgebouwen een budget beschikbaar gesteld van € 101.000. De middelen zijn nog niet volledig ingezet in 2024 en het proces ronden wij in 2025 af. Voorgesteld wordt om het nog resterende incidentele budget, zijnde € 25.000, weer beschikbaar te stellen voor deze projecten. Daarnaast is voor afronding van het project extra budget nodig van € 62.000 voor verlenging van de projectleiding en kosten van advies en externe begeleiding. Totaal incidenteel benodigd budget voor 2025 € 87.000.				
Totaal mutaties	**-122**	**0**	**0**	**0**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				

Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	**-55**	**0**	**0**	**0**

In deze voortgangsrapportage worden investeringen gefaseerd. Met dit journaal corrigeren we ook de vrijval van de reserve kapitaallasten behorende bij deze investeringen. Dit journaal raakt meerdere programma's. Per saldo zijn de reserve mutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.

Totaal reservemutaties	**-55**	**0**	**0**	**0**

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Ontwikkelingen

Beleidsnota Sport 2021-2028

De in 2021 vastgestelde beleidsnota sport wordt momenteel uitgevoerd. Het sportbeleid is gericht op de positieve en preventieve effecten van een gezonde leefstijl met voldoende beweging. We werken hiervoor nauw samen met onze uitvoeringspartner Ataro B.V. en hun team Sportservice. Zij zoeken de verbinding met sportaanbieders, kinderopvang, zorg- en welzijnsaanbieders en het onderwijs. Dit vertaalt zich onder andere in een lokaal Sportakkoord, intensief contact met sportaanbieders en projecten om minder actieven te motiveren een gezonde leefstijl te omarmen.

Cultuur

In januari 2025 heeft de provincie de nieuwe regeling voor cultuur en erfgoed pacten geopend. Hierbij bleek dat er onverwacht andere voorwaarden gelden dan de voorgaande pact perioden. Dit betekent dat naast gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar er nog minimaal één andere gemeente moet aansluiten in de aanvraag. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd met Doesburg, Lingewaard en Overbetuwe. Inmiddels wordt de aanvraag voorbereid met Duiven, Westervoort, Lingewaard en Overbetuwe, zodat naar verwachting uiterlijk zomer 2025 de aanvraag compleet kan zijn bij de provincie. Voor het Cultuur en Erfgoed Pact de Liemers 2025-2028. De opzet en werkwijze zal wegens succes in grote lijnen gelijk blijven aan het huidige pact, waarin de inbreng van de nieuwe gemeenten wordt verwerkt. Het pact is een belangrijk middel om Liemers brede initiatieven te kunnen ondersteunen, hierdoor zijn er al vele succesvolle projecten gerealiseerd in de Liemers.
Samen met Kunstwerk! en de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland vernieuwen we het beleidskader Kunstwerk!, waarbij monitoring en prestatieafspraken verder worden doorontwikkeld. Aandachtsgebied hierbij is de bibliotheek in combinatie met volwasseneducatie.
Vanaf 2026 hebben gemeenten zelf de zorgplicht voor bibliotheken, waarbij moet worden zorg gedragen voor de uitvoering van de 5 bibliotheekfuncties uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB). Met Kunstwerk! zijn aanvullende afspraken vastgelegd in de beschikking voor het borgen van volwasseneneducatie in hun aanbod en de inzet van de versterkingsgelden voor de bibliotheek.
In februari heeft een collegebrede middag plaatsgevonden aangaande de toekomst van het Filmhuis, input uit deze bijeenkomst en de richting die de raad heeft meegegeven eind 2024 worden verwerkt in een raadsvoorstel, waarbij nauw verband zal worden gelegd met de plannen voor Turmac Cultuurfabriek als geheel. Op het gebied van cultuureducatie zetten de we de inzet van een cultuurcoach voort in het primair onderwijs, de opdracht voor deze combinatiefunctionaris is hiervoor verduidelijkt. In januari 2025 is de cultuurcoach gestart voor het VO, die ook project Kunstbende begeleidt, dit wordt gefinancierd door SPUK gelden (combinatiefunctionaris) en middelen vanuit een aanvraag bij de Groene Metropool Regio.

Harmonisering subsidiebeleid

Eind 2023 is er gestart met de harmonisering van het subsidiebeleid sport, cultuur en welzijn. Op verzoek van de raad vindt er een uitgebreid participatietraject plaats. Hieraan nemen ruim 120 verenigingen en stichtingen deel in verschillende rondes, en vinden individuele gesprekken plaats met de verenigingen en stichtingen.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2021-2028
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2022-2024 (2022)
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2028 (2024)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2012-2030
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)

- Beleidskader vrijetijdseconomie 2030 (2019)
- Archeologie in de gemeente Zevenaar, actualisatie van de archeologische waarden en verwachtingskaart
- Notitie kunstbezit
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Beheerplan openbaar groen (2022)
- Beheerplan speelvoorzieningen (2022)
- Beleidskader de Liemers Kunstwerk! 2022-2025 (2021)
- Visie Turmac Cultuurfabriek 2030
- Uitvoeringsplan Turmac Cultuurfabriek 2025 - 2030

WAT WILLEN WE?

5. Sport, cultuur en recreatie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken	2023-2026		
5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname	2022-2026		
5.2.2 Wij promoten het sportaanbod	2023-2026		
5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig	2023-2026		
5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders	2023-2026		
5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten	2023-2026		
5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan	2023e.v.		
5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een parapluplan Archeologie Zevenaar vast	2023e.v.		
5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek	2022-2026		
5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar	2022-2026		
5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit	2022-2030		
5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio	2022-2026		
5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte	2022-2032		
5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit	2023-2026		
5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit	2023-2026		
5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten	2023-2026		

5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte	2023-2026	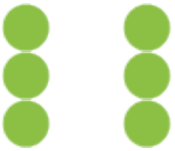
5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken	2023-2025	
5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte	2023-2026	

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	1.425	1.398	1.398	1.398
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**1.425**	**1.398**	**1.398**	**1.398**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**60**	**0**	**0**	**0**
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**60**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**1.485**	1.398	**1.398**	**1.398**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	12.916	12.666	12.652	12.731
Tot de 1e voortgangsrapportage	37	0	0	0
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**12.954**	**12.666**	**12.652**	**12.731**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**124**	**0**	**0**	**0**
Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	124	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**894**	**299**	**299**	**299**
Actualisatie budget vastgoed	232	232	232	232
Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	401	67	67	67
Actualisatie investeringen openbaar groen	-31	0	0	0
Actualisatie investeringen wegen	-1	0	0	0
Budgetmutatie project sportpark Hengelder	100	0	0	0
Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	133	0	0	0
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**1.018**	**299**	**299**	**299**

Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**13.972**	**12.965**	**12.951**	**13.029**
Saldo voor bestemming	**-12.487**	**-11.567**	**-11.553**	**-11.631**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	604	254	254	254
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	37	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	-56	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**585**	**254**	**254**	**254**
Saldo na bestemming	**-11.902**	**-11.313**	**-11.299**	**-11.377**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	**-124**	**0**	**0**	**0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is geconstateerd dat de dienstverleningsovereenkomsten met Ataro niet kostendekkend zijn. Door onder andere kostenstijgingen op grondstoffen en personele lasten, die niet gecorrigeerd zijn middels de verstrekte indexatie, is een tekort ontstaan. Er is afgesproken dit te corrigeren. Voorgesteld wordt voor 2025 een bedrag beschikbaar te stellen voor dekking van de hogere kosten van de dienstverleningsovereenkomst. Het nadeel bedraagt € 124.000. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, in de kadernota 2026-2029 opgenomen.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget vastgoed	**-232**	**-232**	**-232**	**-232**

Uit de BTW controle is gebleken dat onterecht BTW is gecompenseerd bij de sportaccommodaties. De BTW wordt voortaan kostprijsverhogend geboekt en heeft een structureel karakter. Tevens is in verband met hoger verbruik van elektriciteit en het lagere begrote bedrag in 2025 het budget verhoogd met (€ 148.000). Dit heeft een structureel negatief effect in 2025 van € 206.000 in programma 5.

Daarnaast wordt het budget Kulturhus De Brede Blik verhoogd in verband met hogere kosten schoonmaak als gevolg van kwaliteit en prijs en de hogere onderhoudskosten. Dit heeft een structureel negatief effect in 2025 van € 26.000 in programma 5. Totaal nadeel van € 232.000 in programma 5.

Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	**-401**	**-67**	**-67**	**-67**

Voor het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan het gemeentelijk groen wordt in verband met een prijsindexering van 6,5% van de onderhoudskosten de groenbestek budgetten verhoogd. Dit leidt tot stijging van de structurele onderhoudskosten van totaal (€ 153.000). Het structurele deel van de onderhoudskosten wordt opgenomen in de Kadernota. Dit in verband met de integrale afweging die plaats vindt.

Voor het groen-, bermen- en bomenonderhoud in de gemeente Zevenaar zijn meerdere contracten afgesloten met verschillende aannemers. Toezichthouders en directievoerders begeleiden deze contracten. Bij het opstellen van de begroting worden normaal gesproken VAT-kosten (Voorbereiding, Advies, Toezicht en directievoering) meegenomen, maar dit is bij de huidige contracten niet gebeurd. Hierdoor is er onvoldoende capaciteit binnen de vaste formatie om al het toezicht en de directievoering uit te voeren, waardoor externe inhuur nodig is. De kosten hiervan bedragen €150.000 in 2025. Eén aannemer vraagt bovendien buitensporig veel aandacht om de afgesproken kwaliteit en kwantiteit te waarborgen.
Voor de buitensportaccommodaties moet in 2025 een meerjareninvestering- en meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld. Hiervoor is een eenmalig budget van € 50.000 nodig waarvoor eenmalig € 32.000 wordt bijgeraamd, het restant wordt uit bestaande middelen betaald.

Daarnaast zijn wij, voor de onderhoudsbijdrage voor de sportterreinen aan Ataro, BTW-plichtig. Dit leidt tot een structurele verhoging van € 67.000.

Dit leidt in 2025 tot € 401.000 hogere lasten en structureel tot hogere lasten van € 67.000. Dit nadeel brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.

Actualisatie investeringen openbaar groen	**31**	**0**	**0**	**0**

We hebben de groen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft o.a. vervanging bomen en -groen, aantrekkelijk en uitnodigend groen en Bizetstraat. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 25.000 in programma 5.

Actualisatie investeringen wegen	**1**	**0**	**0**	**0**

We hebben de wegen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten, waaronder Spijk en Pannerden worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 67.000 in programma 2, in programma 3 € 27.000 en in programma 5 € 1.000.

Budgetmutatie project sportpark Hengelder	**-100**	**0**	**0**	**0**

Voor het jaar 2025 zijn incidentele middelen nodig vanwege voortgang van het project sportpark Hengelder (projectleiding / advieskosten).
Het bedrag was eigenlijk voorzien als onderdeel van de, in het voorjaar 2025, aan te vragen middelen voor de investeringen. Omdat in tegenstelling tot eerdere planning het voorstel pas eind 2025 wordt aangeboden aan de raad vragen wij incidentele middelen aan voor dit project in 2025.

Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	**-133**	**0**	**0**	**0**

Het Rijk stelt via de algemene uitkering (Doeluitkering - septembercirculaire 2024) voor 2025 en 2026 extra middelen beschikbaar voor versterking bibliotheekwerk € 133.000). In voorgaande jaren zijn hiervoor van het Rijk specifieke uitkeringen ontvangen en ingezet. De verwachting is dat de extra bijdrage structureel in de algemene uitkering opgenomen wordt om gemeenten in staat te stellen, na de invoering, te voldoen aan de wettelijke zorgplicht.
De inzet van deze middelen is conform het jaarplan en prestatieafspraken 2025 t.a.v. de bibliotheek (onderdeel van 'Kunstwerk'). Een klein deel wordt gebruikt voor het opstellen van het bibliotheekbeleid dat vanaf 1 juli 2026 wettelijk verplicht is. Voor de jaren 2026 e.v. nemen wij een voorstel voor extra middelen op in de op te stellen kadernota 2026-2029.

Budgetmutatie versterking cultuureducatie	**0**	**0**	**0**	**0**

In het laatste kwartaal 2024 is een door Duiven, Westervoort en Zevenaar een gezamenlijk subsidie aangevraagd voor 2024/2025 bij de GMR Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen. De subsidie is verleend voor versterking cultuureducatie in de Liemers (ondersteuning/doorontwikkeling/samenwerking). De ontvangen subsidie wordt hiervoor ingezet en bedraagt € 60.000. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Totaal mutaties	**-958**	**-299**	**-299**	**-299**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	**-51**	**0**	**0**	**0**

In deze voortgangsrapportage worden investeringen gefaseerd. Met dit journaal corrigeren we ook de vrijval van de reserve kapitaallasten behorende bij deze investeringen. Dit journaal raakt meerdere programma's. Per saldo zijn de reserve mutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.

Actualisatie investeringen openbaar groen	**-6**	**0**	**0**	**0**

We hebben de groen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft o.a. vervanging bomen en -groen, aantrekkelijk en uitnodigend groen en Bizetstraat. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 25.000 in programma 5.

Totaal reservemutaties	**-56**	**0**	**0**	**0**

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het sociaal domein. Voor het realiseren van de opgaven in het sociaal domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht.
Op 26 juni 2024 is de visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 vastgesteld. Dit document is gemaakt samen met input van onze inwoners, maatschappelijke partners, collega's, participatieraad, het college en gemeenteraad.
In de visie sociaal domein 2020 – 2023 lag de nadruk op financiële beheersbaarheid en haalbaarheid. Er was minder aandacht voor onder andere sociale verbinding, de invloed van leefstijl en het benutten van gemeenschapskracht. Nu willen we meer bouwen en ontwikkelen, met aandacht voor bestaanszekerheid en gelijke kansen voor iedereen. We gaan samen aan de slag met de huidige opgaven en vraagstukken in het sociaal domein, vanuit een andere houding. Daarbij houden we de drie kernwaarden van de gemeente Zevenaar voor ogen: samenwerking, resultaatgerichtheid en klantgerichtheid.

Onze visie:
"In de gemeente Zevenaar staan het sociale netwerk, gezondheid en leefbaarheid centraal. We werken aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. In een prettige en gezonde leefomgeving. Met en voor elkaar. Zo maken we Zevenaar een nog fijnere plek om te wonen, werken en leven!"

Deze visie en integrale nota:
geven aan wat voor gemeente we willen zijn;
geven richting aan beleid en uitvoering binnen het sociaal domein;
sluiten aan op de woonzorgvisie, omgevingsvisie en onze visie op de dienstverlening.

Om het beleid en de uitvoering vorm te geven, hebben we zes bouwstenen beschreven. Dit zijn:
1. bestaanszekerheid;
2. sociale basis;
3. leefbaarheid;
4. gezondere leefstijl;
5. kansrijk en veilig opgroeien;
6. veerkrachtig ouder worden.

De concrete vertaling van alle doelen, keuzes en uitdagingen in de bouwstenen uiten zich in uitvoeringsplannen per bouwsteen. Bij de uitwerking houden we rekening met de volgende uitgangspunten:
- iedereen doet ertoe en is van waarde (inclusie);
- de mens staat centraal (positieve gezondheid);
- voorkomen is beter dan genezen (preventie);
- niet ieder probleem vraagt om een professional voor de oplossing (normaliseren);
- de kosten gaan soms voor de baten uit (investeren);
- we maken het mogelijk houding (we denken in oplossingen).

Ontwikkelingen

Armoede en Schulden
Er is een nieuw beleidsplan Armoede en Schulden opgesteld voor de jaren 2025-2028. Dit beleidsplan is vastgesteld in de raadsvergadering van 26 maart 2025.

Ontwikkelingen jeugd
In 2025 werken beleid en uitvoering jeugd samen aan het uitvoeren van de Jeugdwet. Een van de instrumenten hierin is de nieuwe verordening Jeugd die in mei 2025 aan de raad wordt voorgelegd. De eigen kracht / probleemoplossend vermogen krijgt een prominentere plek in de nieuwe verordening.

Verder vindt in het kader van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd momenteel een onderzoek plaats over hoe we zo goed mogelijk een Sterk Lokaal Team kunnen vormgeven. Voor de zomer worden hier de eerste resultaten van verwacht. Verder heeft een landelijke commissie onderzoek gedaan naar de opgaven van de jeugdhulp / Hervormingsagenda. Wij zijn in afwachting van de landelijke ontwikkelingen naar aanleiding van de uitspraken van deze commissie.

De samenwerking met ketenpartners, zoals Veilig Thuis en de gezinsvoogdinstellingen, hebben significante aandacht gekregen, resulterend in afspraken om gezamenlijk op te trekken en de veiligheid binnen gezinnen te verbeteren. De verdere uitwerking van deze ontwikkelingen vindt in 2025 plaats. De wachtlijst bij het team Jeugd vertoont fluctuaties, maar door een grondige evaluatie van de werkprocessen is er meer grip op de instroom verkregen. Daarnaast heeft een pilot met een gezinscoach in 2024 bijgedragen aan het verkorten van de wachttijd bij de toegang. ondersteunen van gezinnen. Hiermee werd de wachttijd voor hulp aan gezinnen verkort. Er ligt een voorstel om de gezinscoach permanent op te nemen in het team Jeugd als alternatief voor geïndiceerde zorg. Dit zal ook weer positieve invloed hebben op de wachttijd bij de Toegang.

Maatschappelijk werk op school
Er is ook in 2025 maatschappelijk werk beschikbaar voor de scholen in Zevenaar. Het gaat om laagdrempelig advies en individuele gesprekken met ouders en kinderen. In 2024 is daar veel gebruik van gemaakt. Daar waar hulpvragen van ouders of kinderen overeen komen, biedt Sante Partners groepsaanbod aan. Hiermee kunnen ouders en kinderen ervaringen van elkaar horen en zien zij hoe met problematiek om te kunnen gaan. Sante Partners is de uitvoeringsorganisatie voor het maatschappelijk werk. Zoals we u eerder hebben gemeld, kunnen wij het maatschappelijk werk op school in 2025 nog betalen uit incidentele middelen. In 2025 ontvangt u bij de Kadernota 2026 een voorstel voor continuering van de voorliggende voorzieningen jeugd. Dit betreft in ieder geval het voorstel om maatschappelijk werk op school na 2025 te kunnen blijven ondersteunen.

Huisvesting statushouders
In 2024 heeft het college besloten om jaarlijks maximaal vijf gezinnen hervestigers te huisvesten en begeleiden, met een maximum van één gezin per missie. Hiervoor werken we samen met de woningcorporaties en partner voor maatschappelijke begeleiding. Het rijk heeft besloten om per 1 januari 2025 het aantal hervestigers dat Nederland jaarlijks huisvest en begeleidt naar beneden gaat van 500 naar 200 personen. Daarom komen er jaarlijks minder missies met hervestigers naar Nederland. Naar verwachting dit jaar drie missies. Dit betekent dat er dit jaar naar verwachting drie gezinnen in Zevenaar gehuisvest en begeleid worden.

Inburgering
In het eerste halfjaar van 2025 werken we aan de implementatie van de nieuwe leerroutes voor de Zelfredzaamheids- en B1-route inburgering. De inzet op voorinburgering op het AZC wordt in het eerste halfjaar daarom niet opgepakt. Dit betekent dat statushouders die nog in een AZC verblijven voordat ze naar Zevenaar verhuizen nog niet beginnen aan hun inburgering.

Opvang Oekraïners
De oorlog duurt voort en Oekraïense vluchtelingen kloppen nog steeds aan voor een veilig onderkomen. Voor het realiseren van de taakstelling heeft de gemeente een nieuwe locatie aan de Bandijk geopend. In 2025 worden nog twee andere locaties geopend. Naarmate de opvang langer duurt, wordt de behoefte aan meer duurzame opvang en integratie groter.
Met ingang van 1 januari 2025 is de dagvergoeding voor de opvang van de Oekraïners verlaagd van € 61 naar € 44. Dit normbedrag is bepaald op basis van onderzoek naar de geschatte kosten onder een aantal gemeenten. Dit bedrag is naar verwachting niet toereikend. Dit is ook door ongeveer 70% van de gemeenten geconstateerd. De VNG heeft bij het ministerie aangedrongen op een passende dagvergoeding. Het blijft wel mogelijk om de daadwerkelijke gemaakte kosten te declareren. Dit is echter een omslachtige en arbeidsintensieve werkwijze. Dit is een landelijk knelpunt en bekend bij de VNG.

Asielzoekers en COA
De taakstelling asiel voor 2025 is door de minister van Asiel en Migratie vastgesteld op 227. Met de opvang van de nareizigers aan de Hunneveldweg en Mercurion voldoet de gemeente aan deze taakstelling. Met het COA is een bestuursovereenkomst afgesloten voor vijf jaar (2022-2027) en zijn nadere werkafspraken

gemaakt. Op basis van de bestuursovereenkomst ontvangt de gemeente een bescheiden vergoeding.

Wet van school naar duurzaam werk
Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid.
Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:
1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt/ RMC-functie) wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk.
4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, Doorstroompunten en gemeenten op casusniveau en bij een regionaal programma.

De inwerkingtreding van het wetsvoorstel is uitgesteld naar 1 januari 2026.

Regionaal Werkcentrum:
Het kabinet streeft ernaar om in alle 35 arbeidsmarktregio's Werkcentra op te richten. Deze centra dienen als centrale loketten waar werkenden, werkzoekenden en werkgevers terechtkunnen met vragen over werk, scholing en ontwikkeling. Dit initiatief is bedoeld om de arbeidsmarktinfrastructuur te verbeteren en de dienstverlening toegankelijker en efficiënter te maken. In de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland wordt op dit moment gewerkt aan de implementatie van een Werkcentrum per 1 juli 2026.

Participatiewet in balans:
De 'Participatiewet in Balans' is een initiatief van het kabinet om de huidige Participatiewet te herzien, met als doel deze beter af te stemmen op de behoeften en mogelijkheden van individuen. Het wetsvoorstel omvat meer dan twintig maatregelen die de balans tussen rechten en plichten moeten herstellen.
Op 17 maart 2025 heeft de staatssecretaris een tweede nota van wijziging met betrekking tot het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze nota bevat verdere aanpassingen en verduidelijkingen om de wetgeving beter aan te laten sluiten bij de beoogde doelen.
Het streven van het kabinet is om met deze herzieningen meer vertrouwen en de menselijke maat centraal te stellen in de uitvoering van de Participatiewet. Dit moet leiden tot een effectievere ondersteuning van bijstandsgerechtigden en een vereenvoudiging van de uitvoering voor gemeenten en professionals.

Maatschappelijke ondersteuning
In 2025 werken beleid en uitvoering Wmo samen (verder) aan het effectiever en efficiënter uitvoeren van maatschappelijke ondersteuning.
Regionaal en lokaal wordt de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis verder uitgewerkt. Voor de invulling van de lokale infrastructuur voor kwetsbare inwoners investeren we in samenwerking met maatschappelijke partners. Zo zijn we aangesloten bij het project Wachtlijsten GGZ de Liemers. Met dit project voldoen we ook aan de voorwaarden voor een Mentaal Gezondheidsnetwerk die we vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) op moeten zetten. Inwoners met psychische kwetsbaarheid, waaronder ook de doelgroep die beschermd thuis komt te wonen, zijn vaak eenzaam omdat zij weinig aansluiting vinden in de maatschappij. Hiervoor zetten van een herstelacademie op. Hier kunnen inwoners met een psychische kwetsbaarheid elkaar ondersteunen, herstellen en zo mogelijk weer mee doen in de maatschappij.
In 2025 komen we tot nieuwe samenwerkingsafspraken met woningcorporaties voor Wmo-woningaanpassingen. Met de woningcorporaties zoeken we naar samenwerking als het gaat om het realiseren van voldoende scootmobielstallingen en om de invoering van het systeem van deelscootmobielen. Bij dit laatste werken we samen met de gemeenten Duiven en Westervoort (1Stroom).

AED's
Zoals aangekondigd in de jaarstukken 2024 is naar aanleiding van de vlekkenkaart die is opgeleverd door Stichting Liemers Hartveilig duidelijk geworden dat er nog diverse plekken in de gemeente zijn die voorzien moeten worden van een AED om aan resultaat 7.1.1 uit het collegeprogramma van 2022 te voldoen. Om deze reden wordt gevraagd de financiële middelen die eerder niet gebruikt zijn omdat de vlekkenkaart nog niet gereed was alsnog aan te spreken. Dit zodat er eind dit jaar een voldoende dekkend AED netwerk en

voldoende opgeleide burgerhulpverleners zijn.

Maatschappelijke ontwikkeling
We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), via een specifieke uitkering van het Rijk. Hierbij wordt vanuit het principe van integraal beleid gewerkt aan gezonde leefstijl, sterke sociale basis en deskundigheidsbevordering.
Op regionaal niveau nemen we actief deel aan de ontwikkelingen in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA), waarbij intensivering van de relatie tussen de medische en gemeentelijke (zorg)wereld aan de orde is. Middels enkele pilotprojecten wordt gewerkt aan de beweging van zorg naar preventie. Op regionaal (Gelderland Midden) en subregionaal (de Liemers) niveau zijn we hierin actief. Eind 2024 staakte de VNG de gesprekken met het rijk omdat niet was voldaan aan de basisvoorwaarden van gelijkwaardigheid en financiële facilitering (de ziekenhuis-specialistische zorg trok zich in januari 2025 ook terug uit dat overleg; februari 2025 werd duidelijk dat de gesprekken weer zijn opgestart, omdat aan de basisvoorwaarden van gelijkwaardigheid is tegemoet gekomen).

Beleidskaders

- Notitie participatie, een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente 2018
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- Beleidsplan Armoede en Schulden 2025-2028
- Bestuurlijke opdracht RSD 2024-2026
- Re-integratieverordening 2024
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 (2024)
- Beleidsplan onderwijskansen gemeente Zevenaar 2024-2027
- Uitvoeringsagenda Onderwijskansenbeleid 2020-2023
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024.
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024.
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024.
- Kadernota Samen aan Zet 2022 en verder (transformatie beschermd wonen naar beschermd thuis).
- Verordening jeugdhulp 2023 inclusief beleidsregels en nadere regels
- Beleidsregels inburgering gemeente Zevenaar 2025
- Beleidsplan inburgering 2022-2025

WAT WILLEN WE?

6. Sociaal domein

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform	2022-2026		
6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen	2022-2024		

6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein	2023-2025	
6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo	2022-2026	
6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein	2022-2026	
6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg	2022-2026	
6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet	2022-2025	

6.1 Verruimen van de inkomensondersteuning voor meer bestaanszekerheid van inwoners

6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen 2022-2024

De ambitie is om dezelfde inkomensgrens te gebruiken voor alle regelingen. Zo is het voor inwoners eenvoudiger te bepalen wanneer zij op welke hulp kunnen rekenen. De inkomensgrenzen voor de minimaregelingen zijn, op de individuele inkomenstoeslag (110%) en de collectieve zorgverzekering (140%, derde pakket) na, allemaal gesteld op 120%. We onderzoeken verdere synchronisatie van de inkomensgrenzen.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

In 2025 worden de beleidsregels van de bijzondere bijstand herzien. Hierin wordt de individuele inkomenstoeslag meegenomen en waar mogelijk wordt de hiervoor geldende inkomensgrens gesynchroniseerd. Deze inkomensgrens staat nu nog op 110%.

Voorstel raad
Bij de jaarstukken 2024 is voorgesteld om jaar gereed aan te passen naar 2025.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	14.911	18.875	19.375	19.375
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**14.911**	**18.875**	**19.375**	**19.375**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**860**	**-540**	**-540**	**-540**
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	0	-1.400	-1.400	-1.400
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
2. Actualisatie bestaand beleid	**4.525**	**0**	**0**	**0**
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0

Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**5.385**	**-540**	**-540**	**-540**
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**20.296**	18.335	**18.835**	**18.835**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	77.682	80.773	81.261	81.209
Tot de 1e voortgangsrapportage	17	17	17	17
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**77.700**	**80.790**	**81.278**	**81.226**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**860**	**860**	**860**	**860**
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	0	0	0	0
Bijdrage gemeenschappelijke regeling MGR sociaal domein Centraal Gelderland	91	0	0	0
Bijdrage Scalabor SW aanwijsbesluit	-70	0	0	0
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
Budgetmutatie doelgroepenvervoer	-21	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**4.481**	**0**	**0**	**0**
Actualisatie fasering investeringen opvang Oekraïners	-27	0	0	0
Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	83	0	0	0
Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering	-100	0	0	0
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**5.341**	**860**	**860**	**860**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**83.040**	**81.650**	**82.138**	**82.086**
Saldo voor bestemming	**-62.744**	**-63.315**	**-63.303**	**-63.251**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	124	24	24	24
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0

Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**124**	**24**	**24**	**24**
Saldo na bestemming	**-62.620**	**-63.291**	**-63.278**	**-63.227**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	**0**	**-1.400**	**-1.400**	**-1.400**

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die oploopt naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet Schoof laat de besparing vanaf 2026 structureel vervallen. Om die reden wordt in 2026 € 500 miljoen en vanaf 2027 € 511 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van ongeveer € 1.400.000 per jaar vanaf 2026. In verband met deze geraamde besparing (het bedrag is eerder uit de algemene uitkering gehaald) hebben wij in het verleden een stelpost opgenomen in onze begroting van € 1.400.000 (inkomst). Doordat de bedragen nu toch weer zijn toegevoegd in de algemene uitkering vervalt de te verwachten stelpost. Een structureel nadeel vanaf 2026 van € 1.400.000. Echter dit bedrag is toegevoegd aan de algemene uitkering. Dus per saldo een budgettair neutrale mutatie.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling MGR sociaal domein Centraal Gelderland	**-91**	**0**	**0**	**0**

De gemeentelijke bijdragen voor de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG) worden bijgesteld n.a.v. de prognose 2025.
De bijdrage voor de module WSP daalt doordat er meer regionale opdrachten beschikbaar zijn gekomen waarmee de vaste loonkosten kunnen worden gedekt (voordeel € 17.000).
De bijdrage voor de module WgSW stijgt als gevolg van een hoger dan begrootte loonkostenstijging, in combinatie met herstel van een onvolkomenheid in de primaire begroting. In de actualisatie van de begroting 2024 is een omissie terecht gekomen in de raming van de personeelslasten, als gevolg van een onjuiste verwerking van het vakantiegeld en de bijbehorende sociale lasten.
Daarnaast is binnen de module WgSW sprake van een herverdeling van de gemeentelijke bijdragen op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2024 (nadeel module WgSW € 108.000). Per saldo een nadeel voor deze modules € 91.000.

Bijdrage Scalabor SW aanwijsbesluit	**70**	**0**	**0**	**0**

Het voorschotbedrag voor de deelnemende gemeenten van de financiële bijdrage voor het materieel werkgeverschap Wsw aan Scalabor is in 2025 verlaagd omdat er sprake is van een hogere SW-bezettingsgraad.
Dit betekent dat het bedrag opgenomen in de gemeentelijke begroting 2025 met € 70.000 verlaagd kan worden.

Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	**0**	**0**	**0**	**0**

De ramingen van de uitkeringslasten en -baten (BUIG bijdrage van het Rijk) zijn geactualiseerd. Hierbij is uitgegaan van het voorlopig vastgestelde bedrag van de rijksvergoeding 2025. Wij ramen structureel € 860.000 aan extra lasten en baten. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Budgetmutatie doelgroepenvervoer	**21**	**0**	**0**	**0**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 van de BVO DRAN. In totaal dalen de kosten met € 21.000. Dit voordeel is het resultaat van een nadeel op Wmo-vraagafhankelijkvervoer (€ 32.000), een voordeel op het Wmo-vervoer dagbesteding (€ 13.000) en het jeugdvervoer (€ 40.000).

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie fasering investeringen opvang Oekraïners	**27**	**0**	**0**	**0**

Door vertraging worden de werkzaamheden aan twee opvanglocaties pas in 2025 afgerond. Een eenmalig voordeel van de kapitaallasten in 2025 van € 27.000.

Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	**-83**	**0**	**0**	**0**

De gemeente heeft inburgeringsconsulenten in dienst om de inburgeringsplichtigen te begeleiden bij hun traject. Het aantal inburgeraars is sinds de inwerkingtreding van de Wi2021 gestegen, maar de formatie van de inburgeringsconsulenten is hetzelfde gebleven. De caseload van de inburgeringsconsulenten is te groot en er zijn wachtlijsten voor de start van de inburgering waardoor inburgeraars langer een beroep doen op de bijstandsuitkering. Om dit te voorkomen is uitbreiding van de formatie in 2025 van de inburgeringsconsulenten noodzakelijk. De uitbreiding is vooralsnog tijdelijk en kan niet gerealiseerd worden binnen de formatie (het tijdelijk in dienst nemen van nieuwe medewerker) waardoor deze met duurdere inhuur moet worden ingevuld.
De structurele uitbreiding wordt, vanwege de integrale afweging, meegenomen in de 'kadernota 2026-2029'.

Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering	**100**	**0**	**0**	**0**

Via de raadsinformatiebrief van 24 september 2024 is de raad geïnformeerd over de wijzigingen in de collectieve zorgverzekering (onderdeel van het minimabeleid). De wijzigingen in de collectieve zorgverzekering resulteren in een verwachte totale besparing van circa € 100.000 voor 2025. De besparing is in eerste instantie incidenteel voor 2025, gebaseerd op de specifieke aanpassingen in gemeentelijke bijdragen en verwachte verschuivingen in deelnemersaantallen. Echter, als de daling in het aantal deelnemers en de gewijzigde bijdragen aanhouden, kan dit mogelijk een structurele besparing opleveren vanaf 2025 en volgende jaren. Voorgenomen is om in 2025 te onderzoeken naar een mogelijk alternatief voor de collectieve zorgverzekering, waardoor het vooralsnog om een incidentele besparing gaat.

Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor de gemeentelijke taak met betrekking tot de kinderopvangtoeslagenproblematiek worden kosten gemaakt. Wij verwachten een bedrag van € 325.000 uit te geven. Deze begrotingswijziging is budgettair neutraal omdat de uitgaven door het Rijk via een specifieke uitkering worden vergoed.

Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	**0**	**0**	**0**	**0**

Op basis van de huidige opvanglocaties en de daarin opgevangen vluchtelingen uit de Oekraïne ramen wij hierbij zowel de uitgaven als de rijkscompensatie. De verwachting is dat alle kosten door het Rijk worden vergoed. Wij ramen de baten en lasten op € 4.100.000. Per saldo is deze raming budgettair neutraal.

Totaal mutaties	**44**	**-1.400**	**-1.400**	**-1.400**

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Milieu richt zich op de onderdelen lucht, geluid, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid (klimaat).
Over duurzaamheid/klimaat zijn in het Nationaal Klimaatakkoord afspraken gemaakt waarbij de uitvoering bij de gemeenten is belegd. De aanpak en invulling van Zevenaar is onderverdeeld in de 'resultaten': energietransitie, warmtetransitie, circulaire economie/fairtrade gemeente en klimaatadaptatie.

Ontwikkelingen

Volksgezondheid

Gemeenten hebben de wettelijke taak zorg te dragen voor de publieke gezondheidszorg voor hun inwoners. Deze publieke gezondheidszorg wordt uitgevoerd door de GGD (VGGM) en biedt gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor alle inwoners (Algemeen Publieke Gezondheidszorg) en preventieve jeugdgezondheidszorg voor 0-18 jarigen (Jeugdgezondheidszorg). Voor de Algemeen Publieke Gezondheidszorg (APG) en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) geldt dat in 2022-2023 een aantal taken tijdelijk niet of minder uitgevoerd zijn vanwege financiële en personele krapte. Voor 2024 heeft een bijstelling van budgetten plaatsgevonden en is personeel geworven, waarmee in 2024 alle basistaken APG en JGZ zijn uitgevoerd. Voor 2025 e.v. ligt de uitdaging voor om enerzijds verder toekomstbestendig te worden en anderzijds bestaat de druk op beschikbare financiële middelen, resulterend in een bezuinigingsvraagstuk.

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- Watertakenplan de Liemers 2022-2026 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Beheerplan water en riolering (2022)
- Beheerplan begraafplaatsen (2022)
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 (2024)

WAT WILLEN WE?

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen	2022-2025		
7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg	2022-2025		

7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders	2023-2025		
7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar	2022-2025		
7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie	2023-2026		
7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed	2025-2026		
7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de regionale energiestrategie	2023e.v.		
7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing	2023-2026		
7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's	2022-2026		
7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit	2023-2026		
7.3.2 Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte	2023-2026		
7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente	2023-2026		
7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio	2023-2025		
7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid	2024-2025		
7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte	2023-2026		

7.2 Inzetten voor uitsluitend gebruik van duurzame vormen van energie

7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed 2025-2026

De CO_2-Prestatieladder zetten we in om als organisatie op de onderdelen energie inkoop, mobiliteit en eigen vastgoed (gemeentehuis, Turmac Cultuurfabriek en de gemeentewerf) 100% CO_2-neutraal zijn.

	Status 2024	**Status 1e VGR**
Stand van zaken	Volgens plan	Niet volgens plan

In Q2 wordt het concept-uitvoeringsprogramma Klimaatneutrale Organisatie opgeleverd. Daarna wordt dit besproken met verschillende interne belanghebbenden. Op basis van de ontvangen input wordt het uitvoeringsprogramma aan het eind van Q2 afgerond en aangeboden voor besluitvorming door het college.

In 2022 stelde de gemeenteraad de bestemmingsreserve Duurzaamheid in om de uitvoering van de duurzaamheidsdoelstellingen te versnellen. Er is hierbij voor 2025 € 500.000 beschikbaar gesteld voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Na de zomer van 2025 ontvangt de gemeenteraad een apart raadsvoorstel om deze middelen vrij te geven, op basis van een plan voor extra verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed.

Voorstel raad
Kennis te nemen van de stand van zaken.

7.4 Werken aan een volledig circulaire economie in 2050

7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente 2023-2026

Met de werkgroep Fairtrade gemeente Zevenaar zetten we ons in om het keurmerk Fairtrade gemeente te verwerven. De voorbereidingen zijn nagenoeg afgerond. Naar verwachting kan het keurmerk nog in 2022 worden aangevraagd en vindt toekenning plaats in 2023. Dat is een eerste stap naar verantwoord inkopen tegen een eerlijke prijs.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

In 2024 stelde de werkgroep Fairtrade Gemeente een verdiepingsplan op. Dit plan bevat acties en maatregelen om Fairtrade beter onder de aandacht te brengen bij inwoners, bedrijven en instellingen. Een belangrijke uitdaging is het tekort aan vrijwilligers. Momenteel zijn er slechts twee actieve vrijwilligers, die zich enkele uren per week inzetten voor de campagne. Dit is niet genoeg om alle acties en maatregelen uit te voeren en de titel Fairtrade Gemeente te behouden. Daarom beperkt de werkgroep in 2025 de inspanningen tot het organiseren van (Fairtrade) koffieproeverijen, zichtbaarheid tijdens de jaarlijkse avondvierdaagse en het werven van nieuwe ondernemers voor de campagne Fairtrade Gemeente Zevenaar. Daarnaast blijft de werkgroep zich actief inzetten om nieuwe leden aan te trekken.

Voorstel raad
Kennisnemen van de stand van zaken.

7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio 2023-2025

Een circulaire economie is gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen. Het vormt een gesloten kringloop, waarin producten en grondstoffen hun waarde behouden. Zevenaar heeft als doelstelling in 2030 50% en 2050 100% circulair te zijn. Via een routekaart circulaire economie zetten we routes uit om dat doel te bereiken.
Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Wij nemen deel aan de opgave circulaire regio van de Groene Metropoolregio 2023-2025. Via deze regionale samenwerking bevorderen we circulaire opdrachtgeverschap en inkoop in de grond-, weg en waterbouw.

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Circulaire routekaart
Aan het begin van Q2 wordt het concept-uitvoeringsprogramma Klimaatneutrale Organisatie opgeleverd. Daarna wordt dit besproken met verschillende interne belanghebbenden. Op basis van de ontvangen input wordt het uitvoeringsprogramma aan het eind van Q2 afgerond en aangeboden voor besluitvorming door het college.

Regionale samenwerking
In 2023 sloot de gemeente Zevenaar zich aan bij de regionale Woondeal 2.0 voor de regio Arnhem-Nijmegen en het programma 'Conceptueel en Circulair Bouwen'. Vervolgens werd gestart met het opstellen van een regionaal plan van aanpak, dat uiteindelijk een handreiking werd. In maart 2025 is de Handreiking Praktische Toepassing Circulaire Impactladder 2025 opgeleverd. Hiermee kunnen we de Circulaire Impactladder gebruiken als screenings- en toetsingsinstrument om de regionale circulaire doelstellingen te monitoren. De Impactladder is vooruitlopend in het concretiseren van deze doelstellingen en het bieden van handvatten om circulaire doelstellingen vast te leggen in afspraken binnen de bouwkolom.

Voorstel raad
Kennis te nemen van de stand van zaken.

7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid 2024-2025

Het plaatsen van ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw is het laatste grote onderdeel van de harmonisatie van het afvalbeleid. Ook het nieuwe aanbiedstation op 7Poort nadert zijn voltooiing. In 2023 kunnen we de effecten van deze ontwikkelingen op het afvalaanbod en de afvalscheiding in kaart brengen. Mede op basis daarvan moet de gemeente brengen we in beeld hoe we verder willen met het afvalbeleid in de toekomst, welke doelen wij nastreven en welke middelen hiervoor nodig zijn. Hierna volgt actualisatie van het afvalstoffenbeleid. Wij moeten daarnaast bepalen hoe wij in overleg met de gemeente Montferland gevolg willen geven aan het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Reinigingsdienst De Liemers (RDL).

	Status 2024	Status 1e VGR
Stand van zaken	Volgens plan	Niet volgens plan

Toekomstbestendigheid van de RDL loopt vertraging op. De zienswijze van de gemeente Zevenaar had 1 januari 2025 gereed moeten zijn. De behandeling start vanaf april 2025. Hierdoor wordt de inwerkingtreding van de nieuwe GR op 1 juni 2025 niet gehaald.

Voorstel raad
Kennisnemen van de stand van zaken.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	11.788	11.851	11.607	11.943
Tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**11.788**	**11.851**	**11.607**	**11.943**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**11.788**	11.851	**11.607**	**11.943**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	15.871	14.509	14.054	15.015
Tot de 1e voortgangsrapportage	163	51	51	51
Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**16.033**	**14.559**	**14.105**	**15.066**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**0**	**0**	**0**	**0**

Actualisatie budget Lobith-Zuid in verband met Sanering bodemverontreiniging Walhof	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**-34**	**-10**	**-10**	**-10**
Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	-23	-10	-10	-10
Actualisatie investeringen afval	0	0	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-11	0	0	0
Actualisatie investeringen riolering	0	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget watertakenplan klimaatadaptieve maatregelen	0	0	0	0
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**-34**	**-10**	**-10**	**-10**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**15.999**	**14.550**	**14.095**	**15.056**
Saldo voor bestemming	**-4.212**	**-2.699**	**-2.488**	**-3.113**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	1.211	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	112	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**1.323**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-2.889**	**-2.699**	**-2.488**	**-3.113**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget Lobith-Zuid in verband met Sanering bodemverontreiniging Walhof	**0**	**0**	**0**	**0**

Bij de uitvoering van de revitaliseringswerkzaamheden in Lobith is op de Waldhof een omvangrijke bodemverontreiniging vastgesteld met aanwezigheid van minerale oliën en veel zware metalen. Bij een vooronderzoek is deze verontreiniging niet aan het licht gekomen. In de raming van de investering voor deze revitalisering is dan ook geen rekening gehouden met een eventuele sanering. De post onvoorzien binnen de oorspronkelijk geraamde werkzaamheden biedt onvoldoende ruimte om de saneringskosten ad € 350.000 te dekken. Aanleg van een nieuwe riolering en een nieuwe Vitens waterleiding is nu niet mogelijk en kan pas uitgevoerd worden nadat de grond gesaneerd is. Ook vanuit het oogpunt van het geruststellen van de aanwonenden is uitstel van de sanering niet gewenst. Dit resulteert in een structureel nadeel van € 6.000 die we verrekenen binnen de rioolheffing. Hiermee gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	**23**	**10**	**10**	**10**

In de meerjarenbegroting 2024-2028 is investeringsbudget opgenomen voor duurzaamheidsmaatregelen van de eigen organisatie. Dit budget is in 2024 niet volledig gebruikt waardoor de afschrijvingslast 2025 vrijvalt. Daarnaast hevelen wij met deze wijziging € 62.000 over naar het investeringsbudget Bloemenkamp: vernieuwen rioolstelsel. Dit budget bedraagt hierdoor nu in totaal € 2.078.000. Ook hevelen wij € 38.000 over naar het investeringsbudget aanbrengen zonnepanelen brandweerkazerne. Dit budget bedraagt hierdoor in totaal € 38.000. Tenslotte hevelen wij € 58.000 investeringsbudget over voor vervanging zonnepanelen/warmtepomp gemeentewerf Zevenaar. Dit budget bedraag hierdoor € 58.000. Per saldo levert deze mutatie een voordeel in de afschrijvingslasten op in 2025 van € 23.000 eenmalig en € 5.000 structureel vanaf 2026.

Actualisatie investeringen afval	**0**	**0**	**0**	**0**

We hebben de afval gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een investeringsbudget afval worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit bedrag van € 79.500 wordt gestort in de voorziening afval. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens	**11**	**0**	**0**	**0**

We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.

Actualisatie investeringen riolering	**0**	**0**	**0**	**0**

De riool-gerelateerde investeringen hebben we nagelopen en waar gewenst de raming geactualiseerd. In verband met het niet afsluiten van investeringsbudgetten van bijvoorbeeld gemalen mechanisch / bouwkundig en minigemalen, hebben we de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Bovenstaande wijzigingen verrekenen we binnen de voorziening riolering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Eerder beschikbaar gesteld budget watertakenplan klimaatadaptieve maatregelen	**0**	**0**	**0**	**0**

Bij het watertakenplan is een exploitatiebudget beschikbaar gesteld. Het budget 'Klimaatadaptatie Maatregelen Gemeente Zevenaar 2024-2027', gericht op het nemen van fysieke maatregelen ter beperking van klimaatrisico's, heeft wegens capaciteitstekorten en vertraagde coördinatie tussen de drie deelnemende gemeenten binnen de DPRA-werkregio De Liemers een achterstand ontwikkeld in de uitvoering. Als gevolg hiervan is een deel van het beschikbare budget in 2024 niet besteed. De samenwerking binnen de werkregio blijft gebaseerd op het oorspronkelijke uitvoeringsprogramma, waarin alle projectuitgaven zijn opgenomen.

Derhalve wordt gevraagd het restant budget van 2024, € 57.000 als aanvulling op het budget van 2025 opnieuw beschikbaar te stellen. Dit wordt verrekend met de voorziening riolering en is derhalve budgettair neutraal.

Totaal mutaties	**34**	**10**	**10**	**10**

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling Woningbouw

Binnen het kader van de ruimtelijke (regionale) opgave en ontwikkelingen is gewerkt aan een omgevingsvisie met aandacht voor aspecten zoals wonen, werken, infrastructuur, recreatie, natuur en energietransitie. Dit zal niet alleen bijdragen aan een aansluitende ruimtelijke planning, maar ook een positieve impact hebben op sociaal-maatschappelijke vraagstukken. De vaststelling is in kwartaal 2 van 2025.

Voor de woningbouw is de ambitie om per jaar 150 tot 200 woningen toe te voegen. In 2024 zijn er ca. 213 woningen toegevoegd. De meest recente woningmarktonderzoeken geven aan dat de woningvraag de laatste jaren nog sterker is toegenomen dan eerdere onderzoeken aangaven. Dit impliceert dat de woningaantallen waar wij nu rekening mee houden de komende jaren waarschijnlijk nog verhoogd zullen moeten worden. Daarvoor wordt nu gewerkt aan de update van de woondeal.

We hebben daarom positie genomen in de grondmarkt door het voeren van een situationeel grondbeleid en hebben Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) gevestigd op meerdere locaties binnen onze gemeente. Dit met als doel om meer regie te kunnen voeren op de woningbouwproductie. Het voorstel naar de haalbaarheid van de Wvg-locaties op financieel en ruimtelijk vlak is in 2024 uitgevoerd en daarop is door u positief besloten. Een andere belangrijke stap die is gezet is de vaststelling van de uitgangspunten en het open van de grondexploitatie voor Vestersbos. De selectieleidraad daarvoor is in februari 2025 uitgezet.

Wet goed verhuurderschap (arbeidsmigranten)

Sinds 1 januari 2024 heeft de gemeente een meldpunt voor goed verhuurderschap, waar inwoners ongewenst gedrag van verhuurders kunnen melden, zoals oneerlijke kosten, discriminatie of bedreiging, op basis van de Wet goed verhuurderschap. Er zijn 10 meldingen ontvangen, die niet tot handhaving hebben geleid. Inwoners zijn doorverwezen naar andere organisaties voor passende hulp. Verder is onderzocht of een vergunningsstelsel voor huurders en/of arbeidsmigranten nodig is voor de gemeente Zevenaar, dat is niet het geval.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)
- Woonzorgvisie Zevenaar 2024-2028
- Plan Woningbouw (2022)
- Nota grondbeleid Zevenaar 2021
- Woondeal regio Arnhem-Nijmegen 2.0 (2023)
- Nota vastgoedbeleid
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)
- Integraal accommodatieplan 2020-2040 (IAP)

WAT WILLEN WE?

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

WAT DOEN WE?

Naam resultaat		Status 2024	Status 1e VGR
8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in	2023-2026		
8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties	2023e.v.		
8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan	2022-2026		
8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio	2023-2025		
8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet	2022-2026		
8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen	2022-2026		
8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark	2022e.v.		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	-245	1.724	35.980	2.834
Tot de 1e voortgangsrapportage	8.140	2.292	-31.366	0
Baten tot de 1e voortgangsrapportage	**7.895**	**4.016**	**4.614**	**2.834**
Mutaties 1e voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**23**	**8**	**8**	**8**
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	15	0	0	0
Startersleningen	8	8	8	8
Totaal mutaties baten 1e voortgangsrapportage	**23**	**8**	**8**	**8**
Totaal baten na de 1e voortgangsrapportage	**7.918**	4.024	**4.622**	**2.842**
LASTEN				
Meerjarenbegroting 2025-2028	2.588	4.280	38.384	5.331
Tot de 1e voortgangsrapportage	8.990	2.292	-31.366	0

Lasten tot de 1e voortgangsrapportage	**11.578**	**6.572**	**7.018**	**5.331**

Mutaties 1e voortgangsrapportage

2. Actualisatie bestaand beleid	**-446**	**24**	**78**	**42**
Actualisatie fasering plan woningbouw	-518	-18	36	0
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	30	0	0	0
Startersleningen	42	42	42	42
Totaal mutaties lasten 1e voortgangsrapportage	**-446**	**24**	**78**	**42**
Totaal lasten na de 1e voortgangsrapportage	**11.132**	**6.597**	**7.096**	**5.373**
Saldo voor bestemming	**-3.213**	**-2.572**	**-2.474**	**-2.530**

Mutaties reserves

Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	602	102	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	636	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	-518	-18	36	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**720**	**84**	**36**	**0**
Saldo na bestemming	**-2.494**	**-2.488**	**-2.438**	**-2.530**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering plan woningbouw	**518**	**18**	**-36**	**0**

In de raadsvergadering van 26 juni 2024 en 25 september 2024 zijn besluiten genomen over de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve woningbouw. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de fasering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	**-15**	**0**	**0**	**0**

Vanuit het dorp Lathum wordt in samenspraak met de gemeente al enige tijd gewerkt aan het opstellen van een masterplan. De planning was dat dit proces eind 2024 kon worden afgerond, maar het blijkt dat de voorbereiding mede door capaciteitsproblemen meer tijd vraagt dan oorspronkelijk gepland. In aanloop naar de besluitvorming over het plan door de raad is voor 2025 ook nog inzet van capaciteit en expertise noodzakelijk. De kosten hiervoor zijn becijfers op € 30.000. Hiervan wordt 50% gedekt uit een subsidie van de provincie. Een nadeel in 2025 van € 15.000.

Startersleningen	**-34**	**-34**	**-34**	**-34**

De gemeente Zevenaar verstrekt steeds meer startersleningen. Dit is positief voor de mensen die starten op de koopwoningmarkt. Echter door dit succes stijgen de rentelasten en -baten en stijgt de variabele beheersvergoeding over het saldo van de uitstaande leningen. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden. Een structureel nadeel vanaf 2025 van € 27.000.

Totaal mutaties	**469**	**-16**	**-70**	**-34**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering plan woningbouw	**-518**	**-18**	**36**	**0**

In de raadsvergadering van 26 juni 2024 en 25 september 2024 zijn besluiten genomen over de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve woningbouw. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de fasering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Totaal reservemutaties	**-518**	**-18**	**36**	**0**

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding
In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage en het actuele financieel meerjarenbeeld.

Beleidskaders
Voor wat betreft de financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2023
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2024
- Nota reserves en voorzieningen 2018

OVERZICHT FINANCIËLE MUTATIES IN DE 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

In onderstaande tabel staat een overzicht van alle financiële baten en lasten, zoals die zijn opgenomen in deze rapportage. In de tabel worden baten en lasten apart gepresenteerd.
Na de tabel geven wij de toelichtingen op alle financiële mutaties. Deze toelichtingen staan op alfabetische volgorde, maar er is geen indeling op baten en lasten. Elke wijziging wordt daarmee eenmalig ("netto") toegelicht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
1. Autonome ontwikkelingen	**1.391**	**1.414**	**1.666**	**1.864**
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	156	147	339	470
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	325	1.807	1.867	1.934
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	0	-1.400	-1.400	-1.400
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
Dividend Alliander	-60	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**4.700**	**200**	**200**	**200**
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200
Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	-130	0	0	0
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	15	0	0	0
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	30	0	0	0
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0
Startersleningen	0	0	0	0
Totaal mutaties 1e voortgangsrapportage - Baten	**6.091**	**1.614**	**1.866**	**2.064**
LASTEN				
1. Autonome ontwikkelingen	**1.474**	**1.260**	**1.260**	**1.260**
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	400	400	400	400
Bijdrage gemeenschappelijke regeling MGR sociaal domein Centraal Gelderland	91	0	0	0
Bijdrage Scalabor SW aanwijsbesluit	-70	0	0	0
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	124	0	0	0
Budgetmutatie doelgroepenvervoer	-21	0	0	0
Budgetmutatie leerlingenvervoer	-20	0	0	0
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**5.797**	**712**	**711**	**519**
Actualisatie budget vastgoed	232	232	232	232
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200

Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	401	67	67	67
Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	-23	-5	-5	-5
Actualisatie fasering investeringen opvang Oekraïners	-27	0	0	0
Actualisatie fasering plan woningbouw	-518	-18	36	0
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	50	0	0	0
Actualisatie investering hardware	0	-12	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-174	0	0	0
Actualisatie investeringen openbaar groen	-31	0	0	0
Actualisatie investeringen openbare verlichting	-5	0	0	0
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2)	-52	0	0	-2
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3)	0	0	-17	0
Actualisatie investeringen vastgoed	-21	0	0	0
Actualisatie investeringen wegen	-96	0	0	0
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	30	0	0	0
Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	83	0	0	0
Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging	375	0	0	0
Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering	-100	0	0	0
Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal)	55	0	0	0
Budgetmutatie project IHP (integraal huisvestingsplan) onderwijs	87	0	0	0
Budgetmutatie project sportpark Hengelder	100	0	0	0
Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	133	0	0	0
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	65	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	170	170	170	0
Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	100	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren	50	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	150	0	0	0
Fasering budget onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0
Startersleningen	27	27	27	27
Totaal 1e voortgangsrapportage - Lasten	**7.271**	**1.972**	**1.971**	**1.779**
Totaal mutaties 1e VGR voor bestemming	**-1.180**	**-358**	**-105**	**285**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	-709	-43	22	-95
Toevoegingen	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**-709**	**-43**	**22**	**-95**

Totaal mutaties 1e VGR na bestemming	**-1.888**	**-401**	**-82**	**189**

TOELICHTING MUTATIES IN DE EXPLOITATIE

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget Lobith-Zuid in verband met Sanering bodemverontreiniging Walhof	**0**	**0**	**0**	**0**

Bij de uitvoering van de revitaliseringswerkzaamheden in Lobith is op de Waldhof een omvangrijke bodemverontreiniging vastgesteld met aanwezigheid van minerale oliën en veel zware metalen. Bij een vooronderzoek is deze verontreiniging niet aan het licht gekomen. In de raming van de investering voor deze revitalisering is dan ook geen rekening gehouden met een eventuele sanering. De post onvoorzien binnen de oorspronkelijk geraamde werkzaamheden biedt onvoldoende ruimte om de saneringskosten ad € 350.000 te dekken. Aanleg van een nieuwe riolering en een nieuwe Vitens waterleiding is nu niet mogelijk en kan pas uitgevoerd worden nadat de grond gesaneerd is. Ook vanuit het oogpunt van het geruststellen van de aanwonenden is uitstel van de sanering niet gewenst. Dit resulteert in een structureel nadeel van € 6.000 die we verrekenen binnen de rioolheffing. Hiermee gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	**156**	**147**	**339**	**470**

In RIB 2024-484 informeerden wij u over de gevolgen van de decembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De belangrijkste mutatie is de correctie van de volumegroei bbp (bruto binnenlands product) welke niet was meegenomen in de septembercirculaire 2024. Daarnaast is nog een aantal maatstaven aangepast. Voor Zevenaar betekent dit per saldo een verhoging van de inkomsten vanaf 2025 met € 156.000 oplopend tot € 602.000 in 2029.

Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	**-75**	**1.407**	**1.467**	**1.534**

In RIB 2024-461 informeerden wij u over de gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de gemeente Zevenaar. De belangrijkste mutaties zijn:
*De compensatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2025 bedraagt € 400.000. De stijging bestaat uit zowel een stijging van de lonen als een stijging van de kosten. Dit bedrag zetten wij apart om de budgetten te verhogen.
*Het Rijk heeft haar ramingen van de groei van de bevolking en economie verlaagd. Hierdoor komen hiervoor minder middelen beschikbaar. Dit is oplopend vanaf 2025 een lager bedrag van € 36.000 tot € 458.000 lager in 2029.
*In het coalitieakkoord Rutte IV was een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die opliep naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet Schoof laat de besparing vanaf 2026 structureel vervallen. Om die reden wordt in 2026 € 500 miljoen en vanaf 2027 € 511 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van ongeveer € 1.400.000 per jaar vanaf 2026.
*Tenslotte is ook het begrotingsjaar 2029 toegevoegd aan de berekening van de algemene uitkering. Dit heeft een positief effect in 2029 van € 937.000.

Per saldo een verlaging van de inkomsten in 2025 met € 75.000 en vanaf 2026 een verhoging van de inkomsten met € 1.407.000 oplopend tot € 2.461.000 in 2029.

Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 **0** **-1.400** **-1.400** **-1.400**

hervormingsagenda jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die oploopt naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet Schoof laat de besparing vanaf 2026 structureel vervallen. Om die reden wordt in 2026 € 500 miljoen en vanaf 2027 € 511 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van ongeveer € 1.400.000 per jaar vanaf 2026. In verband met deze geraamde besparing (het bedrag is eerder uit de algemene uitkering gehaald) hebben wij in het verleden een stelpost opgenomen in onze begroting van € 1.400.000 (inkomst). Doordat de bedragen nu toch weer zijn toegevoegd in de algemene uitkering vervalt de te verwachten stelpost. Een structureel nadeel vanaf 2026 van € 1.400.000. Echter dit bedrag is toegevoegd aan de algemene uitkering. Dus per saldo een budgettair neutrale mutatie.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling MGR sociaal domein Centraal Gelderland **-91** **0** **0** **0**

De gemeentelijke bijdragen voor de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG) worden bijgesteld n.a.v. de prognose 2025.
De bijdrage voor de module WSP daalt doordat er meer regionale opdrachten beschikbaar zijn gekomen waarmee de vaste loonkosten kunnen worden gedekt (voordeel € 17.000).
De bijdrage voor de module WgSW stijgt als gevolg van een hoger dan begrootte loonkostenstijging, in combinatie met herstel van een onvolkomenheid in de primaire begroting. In de actualisatie van de begroting 2024 is een omissie terecht gekomen in de raming van de personeelslasten, als gevolg van een onjuiste verwerking van het vakantiegeld en de bijbehorende sociale lasten.
Daarnaast is binnen de module WgSW sprake van een herverdeling van de gemeentelijke bijdragen op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2024 (nadeel module WgSW € 108.000). Per saldo een nadeel voor deze modules € 91.000.

Bijdrage Scalabor SW aanwijsbesluit **70** **0** **0** **0**

Het voorschotbedrag voor de deelnemende gemeenten van de financiële bijdrage voor het materieel werkgeverschap Wsw aan Scalabor is in 2025 verlaagd omdat er sprake is van een hogere SW-bezettingsgraad.
Dit betekent dat het bedrag opgenomen in de gemeentelijke begroting 2025 met € 70.000 verlaagd kan worden.

Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG) **0** **0** **0** **0**

De ramingen van de uitkeringslasten en -baten (BUIG bijdrage van het Rijk) zijn geactualiseerd. Hierbij is uitgegaan van het voorlopig vastgestelde bedrag van de rijksvergoeding 2025. Wij ramen structureel € 860.000 aan extra lasten en baten. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf **-124** **0** **0** **0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is geconstateerd dat de dienstverleningsovereenkomsten met Ataro niet kostendekkend zijn. Door onder andere kostenstijgingen op grondstoffen en personele lasten, die niet gecorrigeerd zijn middels de verstrekte indexatie, is een tekort ontstaan. Er is afgesproken dit te corrigeren. Voorgesteld wordt voor 2025 een bedrag beschikbaar te stellen voor dekking van de hogere kosten van de dienstverleningsovereenkomst. Het nadeel bedraagt € 124.000. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, in de kadernota 2026-2029 opgenomen.

Budgetmutatie doelgroepenvervoer **21** **0** **0** **0**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 van de BVO DRAN. In totaal dalen de kosten met € 21.000. Dit voordeel is het resultaat van een nadeel op Wmo-

vraagafhankelijkvervoer (€ 32.000), een voordeel op het Wmo-vervoer dagbesteding (€ 13.000) en het jeugdvervoer (€ 40.000).

Budgetmutatie leerlingenvervoer	**20**	**0**	**0**	**0**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 van de BVO DRAN. De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2024 daalt € 20.000. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal en een efficiëntere inzet.

Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**

De specifieke uitkering van het Rijk voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de door het CBS bepaalde achterstandsscore van elke gemeente. De ramingen voor 2025 e.v. jaren zijn hierop aangepast. Wij verhogen de baten en de lasten structureel met € 110.000. Deze aanpassing is budgettair neutraal.

Dividend Alliander	**-60**	**0**	**0**	**0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 16 april 2025 is het voorstel tot uitkering van het reguliere dividend over het boekjaar 2024 van € 95,8 miljoen (2023: € 120,3 miljoen) ter vaststelling aan de aandeelhouders voorgelegd.
Voor Zevenaar betekent dit een lagere dividenduitkering dan begroot en een vooralsnog eenmalig nadeel in 2025 van € 60.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie budget vastgoed	**-232**	**-232**	**-232**	**-232**

Uit de BTW controle is gebleken dat onterecht BTW is gecompenseerd bij de sportaccommodaties. De BTW wordt voortaan kostprijsverhogend geboekt en heeft een structureel karakter. Tevens is in verband met hoger verbruik van elektriciteit en het lagere begrote bedrag in 2025 het budget verhoogd met (€ 148.000). Dit heeft een structureel negatief effect in 2025 van € 206.000 in programma 5.
Daarnaast wordt het budget Kulturhus De Brede Blik verhoogd in verband met hogere kosten schoonmaak als gevolg van kwaliteit en prijs en de hogere onderhoudskosten. Dit heeft een structureel negatief effect in 2025 van € 26.000 in programma 5. Totaal nadeel van € 232.000 in programma 5.

Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	**0**	**0**	**0**	**0**

Nutsbedrijven leveren een bijdrage voor de verhardingen. Deze ontvangsten doteren we aan de voorziening wegen. Gezien de komende jaren hier fors meer inkomsten (€ 200.000) worden verwacht ramen we deze meerdere uitgaven in de exploitatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	**-401**	**-67**	**-67**	**-67**

Voor het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan het gemeentelijk groen wordt in verband met een prijsindexering van 6,5% van de onderhoudskosten de groenbestek budgetten verhoogd. Dit leidt tot stijging van de structurele onderhoudskosten van totaal (€ 153.000). Het structurele deel van de onderhoudskosten wordt opgenomen in de Kadernota. Dit in verband met de integrale afweging die plaats vindt.

Voor het groen-, bermen- en bomenonderhoud in de gemeente Zevenaar zijn meerdere contracten afgesloten met verschillende aannemers. Toezichthouders en directievoerders begeleiden deze contracten. Bij het opstellen van de begroting worden normaal gesproken VAT-kosten (Voorbereiding, Advies, Toezicht en directievoering) meegenomen, maar dit is bij de huidige contracten niet gebeurd. Hierdoor is er onvoldoende capaciteit binnen de vaste formatie om al het toezicht en de directievoering uit te voeren,

waardoor externe inhuur nodig is. De kosten hiervan bedragen €150.000 in 2025. Eén aannemer vraagt bovendien buitensporig veel aandacht om de afgesproken kwaliteit en kwantiteit te waarborgen.
Voor de buitensportaccommodaties moet in 2025 een meerjareninvestering- en meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld. Hiervoor is een eenmalig budget van € 50.000 nodig waarvoor eenmalig € 32.000 wordt bijgeraamd, het restant wordt uit bestaande middelen betaald.

Daarnaast zijn wij, voor de onderhoudsbijdrage voor de sportterreinen aan Ataro, BTW-plichtig. Dit leidt tot een structurele verhoging van € 67.000.

Dit leidt in 2025 tot € 401.000 hogere lasten en structureel tot hogere lasten van € 67.000. Dit nadeel brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.

Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	**23**	**5**	**5**	**5**

In de meerjarenbegroting 2024-2028 is investeringsbudget opgenomen voor duurzaamheidsmaatregelen van de eigen organisatie. Dit budget is in 2024 niet volledig gebruikt waardoor de afschrijvingslast 2025 vrijvalt. Daarnaast hevelen wij met deze wijziging € 62.000 over naar het investeringsbudget Bloemenkamp: vernieuwen rioolstelsel. Dit budget bedraagt hierdoor nu in totaal € 2.078.000. Ook hevelen wij € 38.000 over naar het investeringsbudget aanbrengen zonnepanelen brandweerkazerne. Dit budget bedraagt hierdoor in totaal € 38.000. Tenslotte hevelen wij € 58.000 investeringsbudget over voor vervanging zonnepanelen/warmtepomp gemeentewerf Zevenaar. Dit budget bedraag hierdoor € 58.000. Per saldo levert deze mutatie een voordeel in de afschrijvingslasten op in 2025 van € 23.000 eenmalig en € 5.000 structureel vanaf 2026.

Actualisatie fasering investeringen opvang Oekraïners	**27**	**0**	**0**	**0**

Door vertraging worden de werkzaamheden aan twee opvanglocaties pas in 2025 afgerond. Een eenmalig voordeel van de kapitaallasten in 2025 van € 27.000.

Actualisatie fasering plan woningbouw	**518**	**18**	**-36**	**0**

In de raadsvergadering van 26 juni 2024 en 25 september 2024 zijn besluiten genomen over de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve woningbouw. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de fasering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	**-50**	**0**	**0**	**0**

De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Rijkswaterstaat is samen met GelreGroen, het consortium, in overleg over het contract. Wij verwachten hierdoor in 2025 € 50.000 meer inzet vanuit gemeente Zevenaar. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investering hardware	**0**	**12**	**0**	**0**

De investering in de hardware (laptops) voor raadsleden met het investeringsbedrag van € 47.300 verschuiven we van 2025 naar 2026.
Tegenover de afschrijvingslasten staat de inzet van de reserve afschrijvingslasten. Derhalve geen effect op het resultaat.

Actualisatie investeringen afval	**0**	**0**	**0**	**0**

We hebben de afval gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een investeringsbudget afval worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit bedrag van € 79.500 wordt

gestort in de voorziening afval. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens **174** **0** **0** **0**

We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.

Actualisatie investeringen openbaar groen **31** **0** **0** **0**

We hebben de groen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft o.a. vervanging bomen en -groen, aantrekkelijk en uitnodigend groen en Bizetstraat. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 25.000 in programma 5.

Actualisatie investeringen openbare verlichting **5** **0** **0** **0**

We hebben de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een investeringsbudget worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 5.000 in programma 2.

Actualisatie investeringen riolering **0** **0** **0** **0**

De riool-gerelateerde investeringen hebben we nagelopen en waar gewenst de raming geactualiseerd. In verband met het niet afsluiten van investeringsbudgetten van bijvoorbeeld gemalen mechanisch / bouwkundig en minigemalen, hebben we de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Bovenstaande wijzigingen verrekenen we binnen de voorziening riolering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2) **52** **0** **0** **2**

Wij hebben de startdatum van drie investeringsprojecten in de tijd verschoven. Het gaat hierbij om drie projecten die afhankelijk zijn van de start van het project ViA15. Deze projecten zijn afhankelijk van externe besluitvorming. Daarnaast is o.a. het project herinrichting parkeerterrein centrum/Babberichseweg in 2024 niet afgerond waardoor de kapitaallast in 2025 vrijvalt. Voor Gebiedsopgave Babberich met Witte Kruis gaan wij uit van realisatie in 2028 waardoor in 2029 de kapitaallasten in de exploitatie worden opgenomen. Tenslotte zien wij af van een extra tussentijdse monitoring van de luchtkwaliteit effecten A12/A15 Arnhemseweg en weg Hengelder. Wij verrichten de meting nadat de werkzaamheden A15/A12 zijn afgerond. Hierdoor is het totaal van het begrote investeringsbudget hiervoor € 116.000. Per saldo in deze wijziging een voordeel in 2025 van € 52.000, een voordeel in 2028 van € 2.000 en een nadeel in 2029 van € 13.000.

Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3) **0** **0** **17** **0**

Wij hebben de startdatum van twee investeringsprojecten beiden met een jaar in de tijd verschoven. Voor project toekomstbestendig bedrijventerrein Lobith-Halve Maan geldt dat we 2025 benutten om samen met VNO/NCW een traject te doorlopen om de ondernemers op de Halve Maan te organiseren. Dit is de basis voor het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak om het bedrijventerrein toekomstbestendig te maken. Start uitvoering vanaf 2026. Voor project herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg geldt dat, afhankelijk van ViA15-A12 de uitvoering zal plaatsvinden in 2026 en 2027. Een voordeel in de kapitaallasten in 2027 van € 17.000.

Actualisatie investeringen vastgoed	**21**	**0**	**0**	**0**

We hebben de gerelateerde investeringsbudgetten van vastgoed nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft de bouwkosten voor de inrichting van Raadhuisplein 1D. Het werk is december 2024 in opdracht gegeven, na ontvangst van de omgevingsvergunningen. De verwachte opleverdatum is eind maart 2025. Daarnaast de verduurzaming van de brandweerkazerne in afwachting van het aanbrengen van zonnepanelen. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 21.000 in programma 0.

Actualisatie investeringen wegen	**96**	**0**	**0**	**0**

We hebben de wegen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten, waaronder Spijk en Pannerden worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 67.000 in programma 2, in programma 3 € 27.000 en in programma 5 € 1.000.

Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	**-130**	**0**	**0**	**0**

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is afgesproken dat Ataro BV jaarlijks een bedrag van ten minste €100.000 als dividend uitkeert. Eventuele winsten uitkomend boven dit bedrag mag Ataro inzetten ter versterking van haar eigen vermogen, met een maximaal bedrag van € 450.000. In de begroting is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 230.000. Gebaseerd op de uitkeringen de afgelopen jaren, waaronder € 101.000 ten behoeve van het jaar 2023, is het in de begroting opgenomen bedrag te hoog. Het nadeel bedraagt € 130.000. De structurele effecten worden, vanwege de integrale afweging, meegenomen in de kadernota 2026-2029.

Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	**-15**	**0**	**0**	**0**

Vanuit het dorp Lathum wordt in samenspraak met de gemeente al enige tijd gewerkt aan het opstellen van een masterplan. De planning was dat dit proces eind 2024 kon worden afgerond, maar het blijkt dat de voorbereiding mede door capaciteitsproblemen meer tijd vraagt dan oorspronkelijk gepland. In aanloop naar de besluitvorming over het plan door de raad is voor 2025 ook nog inzet van capaciteit en expertise noodzakelijk. De kosten hiervoor zijn becijfers op € 30.000. Hiervan wordt 50% gedekt uit een subsidie van de provincie. Een nadeel in 2025 van € 15.000.

Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	**-83**	**0**	**0**	**0**

De gemeente heeft inburgeringsconsulenten in dienst om de inburgeringsplichtigen te begeleiden bij hun traject. Het aantal inburgeraars is sinds de inwerkingtreding van de Wi2021 gestegen, maar de formatie van de inburgeringsconsulenten is hetzelfde gebleven. De caseload van de inburgeringsconsulenten is te groot en er zijn wachtlijsten voor de start van de inburgering waardoor inburgeraars langer een beroep doen op de bijstandsuitkering. Om dit te voorkomen is uitbreiding van de formatie in 2025 van de inburgeringsconsulenten noodzakelijk. De uitbreiding is vooralsnog tijdelijk en kan niet gerealiseerd worden binnen de formatie (het tijdelijk in dienst nemen van nieuwe medewerker) waardoor deze met duurdere inhuur moet worden ingevuld.
De structurele uitbreiding wordt, vanwege de integrale afweging, meegenomen in de 'kadernota 2026-2029'.

Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging -375 0 0 0

Op dit moment stijgt het ziekteverzuim en melden we een percentage van bijna 8% (2024: 7,88% - 2023: 6,12%.). We zien met name een aantal langdurige arbeidsongeschiktheidssituaties, waarvoor langdurige vervanging noodzakelijk is. Ook van invloed op het vervangingsbudget is het aantal ouderschaps- en zwangerschapsverloven. Het aantal verloven is toegenomen door de verjonging van de organisatie. De raming van het budget is in de primitieve begroting al enkele jaren € 290.000. Als we kijken naar de afgesloten inhuurcontracten wegens vervanging, zitten we nu op een overschrijding van € 125.000. Naast het bijstellen van het budget, zetten we in op maatregelen om ziekteverzuim te verlagen. Zo intensiveren we in samenwerking met de bedrijfsarts verzuimbegeleiding. Over geheel 2025 bezien houden we rekening met een nadeel van € 375.000.

Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering 100 0 0 0

Via de raadsinformatiebrief van 24 september 2024 is de raad geïnformeerd over de wijzigingen in de collectieve zorgverzekering (onderdeel van het minimabeleid). De wijzigingen in de collectieve zorgverzekering resulteren in een verwachte totale besparing van circa € 100.000 voor 2025. De besparing is in eerste instantie incidenteel voor 2025, gebaseerd op de specifieke aanpassingen in gemeentelijke bijdragen en verwachte verschuivingen in deelnemersaantallen. Echter, als de daling in het aantal deelnemers en de gewijzigde bijdragen aanhouden, kan dit mogelijk een structurele besparing opleveren vanaf 2025 en volgende jaren. Voorgenomen is om in 2025 te onderzoeken naar een mogelijk alternatief voor de collectieve zorgverzekering, waardoor het vooralsnog om een incidentele besparing gaat.

Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal) -55 0 0 0

IKC De Wissel heeft te maken met ruimtetekort en de beschikbare lokalen zijn nu onvoldoende om ruimte te bieden aan alle klassen. In het kader van onze wettelijke verplichting en in afwachting van de gepande nieuwbouw is het plaatsen van een noodlokaal noodzakelijk. Om dit mogelijk te maken is voor 2025 een incidenteel budget van € 55.000. De incidentele bedragen voor de jaren 2026 en 2027 nemen we mee in de 'Kadernota 2026-2029'.

Budgetmutatie project IHP (integraal huisvestingsplan) onderwijs -87 0 0 0

In 2024 is incidenteel voor het actualiseren van het IHP 2025-2050 en onderzoek verduurzaming schoolgebouwen een budget beschikbaar gesteld van € 101.000. De middelen zijn nog niet volledig ingezet in 2024 en het proces ronden wij in 2025 af. Voorgesteld wordt om het nog resterende incidentele budget, zijnde € 25.000, weer beschikbaar te stellen voor deze projecten. Daarnaast is voor afronding van het project extra budget nodig van € 62.000 voor verlenging van de projectleiding en kosten van advies en externe begeleiding. Totaal incidenteel benodigd budget voor 2025 € 87.000.

Budgetmutatie project sportpark Hengelder -100 0 0 0

Voor het jaar 2025 zijn incidentele middelen nodig vanwege voortgang van het project sportpark Hengelder (projectleiding / advieskosten).
Het bedrag was eigenlijk voorzien als onderdeel van de, in het voorjaar 2025, aan te vragen middelen voor de investeringen. Omdat in tegenstelling tot eerdere planning het voorstel pas eind 2025 wordt aangeboden aan de raad vragen wij incidentele middelen aan voor dit project in 2025.

Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk -133 0 0 0

Het Rijk stelt via de algemene uitkering (Doeluitkering - septembercirculaire 2024) voor 2025 en 2026 extra middelen beschikbaar voor versterking bibliotheekwerk € 133.000). In voorgaande jaren zijn hiervoor van het

Rijk specifieke uitkeringen ontvangen en ingezet. De verwachting is dat de extra bijdrage structureel in de algemene uitkering opgenomen wordt om gemeenten in staat te stellen, na de invoering, te voldoen aan de wettelijke zorgplicht.
De inzet van deze middelen is conform het jaarplan en prestatieafspraken 2025 t.a.v. de bibliotheek (onderdeel van 'Kunstwerk'). Een klein deel wordt gebruikt voor het opstellen van het bibliotheekbeleid dat vanaf 1 juli 2026 wettelijk verplicht is. Voor de jaren 2026 e.v. nemen wij een voorstel voor extra middelen op in de op te stellen kadernota 2026-2029.

Budgetmutatie versterking cultuureducatie **0** **0** **0** **0**

In het laatste kwartaal 2024 is een door Duiven, Westervoort en Zevenaar een gezamenlijk subsidie aangevraagd voor 2024/2025 bij de GMR Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen. De subsidie is verleend voor versterking cultuureducatie in de Liemers (ondersteuning/doorontwikkeling/samenwerking). De ontvangen subsidie wordt hiervoor ingezet en bedraagt € 60.000. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar **-35** **0** **0** **0**

In de 1e VGR 2024 is € 35.000 beschikbaar gesteld voor het vervolg project compact maken centrum Zevenaar. Echter voor dit project is co-financiering van de provincie vereist. Deze subsidie is pas eind 2024 beschikt waardoor het project in 2024 niet heeft kunnen starten. Het gemeentelijke budget vragen wij om die reden opnieuw aan om dit in te kunnen zetten als co-financiering. Een nadeel in 2025 van € 35.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling **-170** **-170** **-170** **0**

In de meerjarenbegroting 2023-2026 heeft u budget beschikbaar gesteld voor de organisatieontwikkeling. In 2024 zijn kosten gemaakt voor de werving en selectie van de domein- en teammanagers. Eind 2024 was een bedrag van € 510.000 nog niet besteed. Dit is bedoeld voor de verdere doorontwikkeling in 2025, 2026 en 2027, onder meer de verdere detaillering van structuren en processen. We vragen de restantbedragen nu opnieuw aan, hetgeen leidt tot nadelen in 2025-2026-2027 van € 170.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording **-100** **0** **0** **0**

Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Doordat het wetgevingstraject lange tijd onduidelijk was en wij de meeste voorbereidende werkzaamheden zelf hebben kunnen uitvoeren is dit budget in 2024 niet nodig geweest. In 2025 zetten wij de nog niet bestede middelen in om met de ervaringen en aanbevelingen van de accountant aan de slag te gaan. Een nadeel in 2025 van € 100.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren **-50** **0** **0** **0**

Om het project Rhederlaagse Meren uit te kunnen voeren heeft u in 2024 € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inzet van extra capaciteit vanuit OOV. Het project is in 2024 veelal gericht geweest op voorbereiding en behandeling van de procedures bij de Rechtbank. Het was niet nodig het budget daarvoor aan te spreken. We vragen het budget nu opnieuw aan om projectleiding te kunnen intensiveren. Een eenmalig nadeel in 2025 van € 50.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening **-150** **0** **0** **0**

Voor 2024 was er een budget van € 188.000 beschikbaar voor het uitbreiden van de online dienstverlening. Onder andere door uitstel van de invoering van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WEMBV) naar 1 januari 2026, is een groot deel van het budget niet uitgegeven. Hierdoor is bij de jaarrekening 2024 een bedrag van € 150.000 vrijgevallen.
In 2025 is inmiddels gestart met de werkzaamheden rond de invoering van de WEMBV. Daarnaast is in 2024

gestart met het maken van klantreizen om processen inwonergerichter te maken en met het laten onderzoeken van onze websites & apps op digitale toegankelijkheid. Deze activiteiten worden in 2025 voortgezet. Wij vragen om hiervoor weer een bedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen. Een éénmalig nadeel in 2025 van € 150.000.

Eerder beschikbaar gesteld budget watertakenplan klimaatadaptieve maatregelen 0 0 0 0

Bij het watertakenplan is een exploitatiebudget beschikbaar gesteld. Het budget 'Klimaatadaptatie Maatregelen Gemeente Zevenaar 2024-2027', gericht op het nemen van fysieke maatregelen ter beperking van klimaatrisico's, heeft wegens capaciteitstekorten en vertraagde coördinatie tussen de drie deelnemende gemeenten binnen de DPRA-werkregio De Liemers een achterstand ontwikkeld in de uitvoering. Als gevolg hiervan is een deel van het beschikbare budget in 2024 niet besteed. De samenwerking binnen de werkregio blijft gebaseerd op het oorspronkelijke uitvoeringsprogramma, waarin alle projectuitgaven zijn opgenomen. Derhalve wordt gevraagd het restant budget van 2024, € 57.000 als aanvulling op het budget van 2025 opnieuw beschikbaar te stellen. Dit wordt verrekend met de voorziening riolering en is derhalve budgettair neutraal.

Fasering budget onderzoek naar HUB 7Poort 50 -50 0 0

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. In 2025 wordt naar verwachting het mobiliteitsprogramma vastgesteld waarin de prioriteit voor deze ontwikkeling beschreven wordt. In combinatie met de beschikbare capaciteit schuiven wij dit budget door naar 2026.

Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek 0 0 0 0

Voor de gemeentelijke taak met betrekking tot de kinderopvangtoeslagenproblematiek worden kosten gemaakt. Wij verwachten een bedrag van € 325.000 uit te geven. Deze begrotingswijziging is budgettair neutraal omdat de uitgaven door het Rijk via een specifieke uitkering worden vergoed.

Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne 0 0 0 0

Op basis van de huidige opvanglocaties en de daarin opgevangen vluchtelingen uit de Oekraïne ramen wij hierbij zowel de uitgaven als de rijkscompensatie. De verwachting is dat alle kosten door het Rijk worden vergoed. Wij ramen de baten en lasten op € 4.100.000. Per saldo is deze raming budgettair neutraal.

Startersleningen -27 -27 -27 -27

De gemeente Zevenaar verstrekt steeds meer startersleningen. Dit is positief voor de mensen die starten op de koopwoningmarkt. Echter door dit succes stijgen de rentelasten en -baten en stijgt de variabele beheersvergoeding over het saldo van de uitstaande leningen. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden. Een structureel nadeel vanaf 2025 van € 27.000.

Totaal mutaties	**-1.180**	**-358**	**-105**	**285**

TOELICHTING RESERVEMUTATIES

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie fasering plan woningbouw	**-518**	**-18**	**36**	**0**
In de raadsvergadering van 26 juni 2024 en 25 september 2024 zijn besluiten genomen over de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve woningbouw. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de fasering. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.				
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	**50**	**0**	**0**	**0**
De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Rijkswaterstaat is samen met GelreGroen, het consortium, in overleg over het contract. Wij verwachten hierdoor in 2025 € 50.000 meer inzet vanuit gemeente Zevenaar. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.				
Actualisatie fasering vrijval reserve kapitaallasten	**-195**	**-14**	**-14**	**-95**
In deze voortgangsrapportage worden investeringen gefaseerd. Met dit journaal corrigeren we ook de vrijval van de reserve kapitaallasten behorende bij deze investeringen. Dit journaal raakt meerdere programma's. Per saldo zijn de reserve mutaties en de afschrijvingslasten van de gefaseerde investeringen budgettair neutraal.				
Actualisatie investering hardware	**0**	**-12**	**0**	**0**
De investering in de hardware (laptops) voor raadsleden met het investeringsbedrag van € 47.300 verschuiven we van 2025 naar 2026. Tegenover de afschrijvingslasten staat de inzet van de reserve afschrijvingslasten. Derhalve geen effect op het resultaat.				
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	**-40**	**0**	**0**	**0**
We hebben de bedrijfswagens gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 in programma 0 van: € 133.000, programma 2: € 30.000, programma 7: € 11.000.				
Actualisatie investeringen openbaar groen	**-6**	**0**	**0**	**0**
We hebben de groen gerelateerde investeringsbudgetten nagelopen. In verband met het niet afsluiten van een aantal investeringsbudgetten worden de kapitaallasten in 2025 gecorrigeerd. Dit betreft o.a. vervanging bomen en -groen, aantrekkelijk en uitnodigend groen en Bizetstraat. Dit heeft een eenmalig positief effect in 2025 van € 25.000 in programma 5.				
Totaal reservemutaties	**-709**	**-43**	**22**	**-95**

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Primitieve begroting 2025-2028	191.753	158.341	168.832	168.522
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage 2025	8.305	2.377	-31.281	85
Totale baten tot de 1e VGR	**185.661**	**156.727**	**166.966**	**166.458**
Mutaties in deze voortgangsrapportage (baten)				
1. Autonome ontwikkelingen	1.391	**1.414**	1.666	1.864
Algemene uitkering - decembercirculaire 2024	156	147	339	470
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	325	1.807	1.867	1.934
Algemene uitkering - septembercirculaire 2024 hervormingsagenda jeugd	0	-1.400	-1.400	-1.400
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
Dividend Alliander	-60	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	4.700	**200**	200	200
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200
Budgetmutatie Dividenduitkering Ataro BV	-130	0	0	0
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	15	0	0	0
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	30	0	0	0
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0
Startersleningen	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**6.091**	**1.614**	**1.866**	**2.064**
Totale baten tot en met de 1e VGR	**191.753**	**158.341**	**168.832**	**168.522**
LASTEN				
Primitieve begroting 2025-2028	181.466	161.944	204.609	173.341
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage 2025	9.470	2.377	-31.281	85
Totale lasten tot de 1e VGR	**190.936**	**164.321**	**173.328**	**173.426**
Mutaties in deze voortgangsrapportage (lasten)				
1. Autonome ontwikkelingen	1.474	**1.260**	1.260	1.260

Algemene uitkering - septembercirculaire 2024	400	400	400	400
Bijdrage gemeenschappelijke regeling MGR sociaal domein Centraal Gelderland	91	0	0	0
Bijdrage Scalabor SW aanwijsbesluit	-70	0	0	0
Budgetmutatie bijstandsuitkeringen (BUIG)	860	860	860	860
Budgetmutatie dienstverleningsovereenkomst (DVO) Sportbedrijf	124	0	0	0
Budgetmutatie doelgroepenvervoer	-21	0	0	0
Budgetmutatie leerlingenvervoer	-20	0	0	0
Budgetmutatie onderwijsachterstandenbeleid	110	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	5.797	**712**	711	519
Actualisatie budget vastgoed	232	232	232	232
Actualisatie budget werkzaamheden kabels en leidingen nutsbedrijven	200	200	200	200
Actualisatie budgetten openbaar groen en buitensport	401	67	67	67
Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	-23	-5	-5	-5
Actualisatie fasering investeringen opvang Oekraïners	-27	0	0	0
Actualisatie fasering plan woningbouw	-518	-18	36	0
Actualisatie fasering project advies en begeleiding project A12/A15	50	0	0	0
Actualisatie investering hardware	0	-12	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-174	0	0	0
Actualisatie investeringen openbaar groen	-31	0	0	0
Actualisatie investeringen openbare verlichting	-5	0	0	0
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2)	-52	0	0	-2
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3)	0	0	-17	0
Actualisatie investeringen vastgoed	-21	0	0	0
Actualisatie investeringen wegen	-96	0	0	0
Budgetmutatie dorpendeal Lathum later	30	0	0	0
Budgetmutatie formatie uitvoering Wet inburgering (Wi2021)	83	0	0	0
Budgetmutatie inhuur derden wegens ziekte en vervanging	375	0	0	0
Budgetmutatie Minimabeleid - collectieve zorgverzekering	-100	0	0	0
Budgetmutatie onderwijshuisvesting PO (plaatsen noodlokaal)	55	0	0	0
Budgetmutatie project IHP (integraal huisvestingsplan) onderwijs	87	0	0	0
Budgetmutatie project sportpark Hengelder	100	0	0	0
Budgetmutatie versterking bibliotheekwerk	133	0	0	0
Budgetmutatie versterking cultuureducatie	60	0	0	0

Eerder beschikbaar gesteld budget compact maken centrum Zevenaar	65	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget organisatie in ontwikkeling	170	170	170	0
Eerder beschikbaar gesteld budget rechtmatigheidsverantwoording	100	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget Rhederlaagse Meren	50	0	0	0
Eerder beschikbaar gesteld budget uitbreiden online dienstverlening	150	0	0	0
Fasering budget onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslagenproblematiek	325	0	0	0
Specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne	4.200	0	0	0
Startersleningen	27	27	27	27
Totaal gemuteerde lasten	**7.271**	**1.972**	**1.971**	**1.779**
Totale lasten tot en met de 1e VGR	**198.207**	**166.292**	**175.298**	**175.206**
Resultaat voor bestemming	**-6.454**	**-7.951**	**-6.466**	**-6.683**

ONTTREKKINGEN

Primitieve begroting 2025-2028	3.207	1.129	917	939
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage 2025	1.165	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2025	-709	-43	22	-95
Totaal onttrekkingen reserves	3.663	**1.086**	939	844

TOEVOEGINGEN

Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2025				
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0
Saldo reserve mutaties	**3.663**	**1.086**	**939**	**844**
Resultaat na bestemming	**-2.791**	**-6.865**	**-5.527**	**-5.840**

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
0. Bestuur en ondersteuning	124.497	120.392	121.252	121.647
1. Veiligheid	133	133	133	133
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	549	549	549	549
3. Economie	23.803	485	9.261	10.000
4. Onderwijs	1.284	1.174	1.174	1.174
5. Sport, cultuur en recreatie	1.485	1.398	1.398	1.398
6. Sociaal domein	20.296	18.335	18.835	18.835
7. Volksgezondheid en milieu	11.788	11.851	11.607	11.943
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.918	4.024	4.622	2.842
Actuele stand begroting - baten	**191.753**	**158.341**	**168.832**	**168.522**
Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	29.968	29.126	29.389	28.221
1. Veiligheid	4.906	4.856	4.848	4.854
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	8.055	8.611	8.314	8.747
3. Economie	24.452	1.166	9.926	10.638
4. Onderwijs	6.682	6.772	6.540	7.202
5. Sport, cultuur en recreatie	13.972	12.965	12.951	13.029
6. Sociaal domein	83.040	81.650	82.138	82.086
7. Volksgezondheid en milieu	15.999	14.550	14.095	15.056
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke	11.132	6.597	7.096	5.373
Actuele stand begroting - lasten	**198.207**	**166.292**	**175.298**	**175.206**
Saldo voor bestemming				
0. Bestuur en ondersteuning	98.033	98.566	97.825	99.528
1. Veiligheid	-4.773	-4.723	-4.715	-4.721
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-7.376	-7.912	-7.716	-8.159
3. Economie	-649	-666	-648	-621
4. Onderwijs	-5.331	-5.474	-5.243	-5.780
5. Sport, cultuur en recreatie	-11.902	-11.313	-11.299	-11.377
6. Sociaal domein	-62.620	-63.291	-63.278	-63.227
7. Volksgezondheid en milieu	-2.889	-2.699	-2.488	-3.113
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.494	-2.488	-2.438	-2.530
Saldo 1e voortgangsrapportage voor bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	713	436	436	262
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	130	150	50	39
3. Economie	0	15	17	17
4. Onderwijs	68	123	123	248
5. Sport, cultuur en recreatie	585	254	254	254
6. Sociaal domein	124	24	24	24
7. Volksgezondheid en milieu	1.323	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	720	84	36	0
Totaal mutaties reserves	**3.663**	**1.086**	**939**	**844**
Saldo 1e voortgangsrapportage na bestemming	**-2.791**	**-6.865**	**-5.527**	**-5.840**

BIJLAGEN

OVERZICHT RESULTATEN

Onderstaande tabel geeft alle resultaten weer die zijn opgenomen in deze collegeperiode. Ook de resultaten die zijn gerealiseerd in eerdere documenten worden hier gepresenteerd.

Resultaat	Jaar realisatie	Status 2024 2e VGR	Status 2024 REK	Status 2025 1e VGR
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1.1 Wij stellen een nieuw dienstverleningsbeleid op	2023-2024			
0.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit	2022-2026			
0.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal	2022-e.v.			
0.1.4 Wij maken onze processen klantgerichter	2024-2026			
0.2.1 Wij coördineren participatie	2023-2024			
0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur	Doorlopend			
0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing	Doorlopend			
0.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie	2023-2024			
0.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever	2022-2026			
0.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid	2023-2024			
0.4.5 Wij herijken de bestuurlijke opdracht aan RID de Liemers	2022-2024			
0.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar	2022-2026			
0.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening	2022-2025			
0.4.8 Wij verbeteren het (digitaal) documentenbeheer	2022-2025			
0.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit	2022-2027			
0.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040	2025-2026			
0.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit	2022-2026			
0.5.2 We herijken de lokale belastingen	2023-2026			
1. Veiligheid				
1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen	2022-2026			
1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp	2022-2024			
1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen	2022-e.v.			
1.2.1 Wij vergroten de zichtbaarheid van de boa's in buurten en wijken en werken aan het verhogen van het veiligheidsgevoel	2023-2023			
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				

2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12	2024-2028	
2.1.2 Wij verbeteren de aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met het centrum	2022-2024	
2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer	2022-2030	
2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid	2024-2025	
2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven	2022-2026	
2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen	2022-2030	
2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer	2024-2025	
2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in	2024-2028	
2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost	2023-2030	
2.2.2 Wij behouden de buurtbus	2022-2030	
2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak	2022-2026	
2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio	2021-2026	
2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid.	2022-2024	
3. Economie		
3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar	2022-2026	
3.1.2 Wij zetten in op het herinrichten en aantrekkelijker maken van de pleinen in het centrum van Zevenaar	2022-2024	
3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)	2017-2024	
3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder	2021-2024	
3.2.3 Wij maken plannen voor de ontwikkeling van 7Poort II	2022-2035	
3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt	2023-2025	
3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade	2023-2026	
3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio	2021-2026	
3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit	2022-2026	
3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit	2023-2026	
3.3.6 Wij zetten in op een toekomstbestendig ondernemersklimaat voor agrariërs	2022-2024	
4. Onderwijs		
4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal Huisvestingsplan (IHP)	2023-2025	
4.1.2 Wij onderzoeken de invulling van de locatie Vestersbos 4	2022-2022	

5. Sport, cultuur en recreatie

5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname	2022-2026	
5.2.2 Wij promoten het sportaanbod	2023-2026	
5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig	2023-2026	
5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders	2023-2026	
5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten	2023-2026	
5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan	2023-e.v.	
5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een parapluplan Archeologie Zevenaar vast	2023-e.v.	
5.3.3 Wij stellen een Individueel Management Plan De Neder-Germaanse Limes, Herwen-De Bijland op en geven hier uitvoering aan	2022-e.v.	
5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek	2022-2026	
5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar	2022-2026	
5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit	2022-2030	
5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio	2022-2026	
5.5.1 Wij zetten in op verduurzaming van dorpshuizen	2023-2026	
5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte	2022-2032	
5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit	2023-2026	
5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit	2023-2026	
5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten	2023-2026	
5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte	2023-2026	
5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken	2023-2025	
5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte	2023-2026	
5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken	2023-2026	

6. Sociaal domein

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform	2022-2026	
6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen	2022-2024	
6.1.3 Wij breiden de aanpak vroegsignalering schulden uit en zetten in op doorontwikkeling hiervan	2022-2024	
6.2.1 Wij beoordelen en evalueren de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023	2023-2023	
6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein	2023-2025	
6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo	2022-2026	

6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein	2022-2026	
6.2.5 Wij stellen een verbeterplan doelgroepenvervoer op	2023-2025	
6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg	2022-2026	
6.3.1 Wij onderzoeken een manier van waardering voor mantelzorgers	2022-2024	
6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet	2022-2025	
6.4.2 Wij heroverwegen de bezuinigingen in het maatschappelijke veld	2023-2024	
6.4.3 Wij experimenteren met de regels voor werkzoekenden voor het verkrijgen van een baan en de regels voor vrijwilligerswerk	2022-2024	
7. Volksgezondheid en milieu		
7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen	2022-2025	
7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg	2022-2025	
7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders	2023-2025	
7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar	2022-2025	
7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie	2023-2026	
7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed	2025-2026	
7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de regionale energiestrategie	2023-e.v.	
7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing	2023-2026	
7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's	2022-2026	
7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente	2023-2026	
7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio	2023-2025	
7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid	2024-2025	
7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte	2023-2026	
7.5.2 Wij verminderen hittestress	2024-2026	
7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit	2023-2026	
7.3.2 Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte	2023-2026	
7.6.1 Wij onderzoeken de mogelijkheden van verbeteren van de luchtkwaliteit	2023-2024	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.1.1 Wij actualiseren de woonvisies	2023-2024	
8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in	2023-2026	

8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties	2023-e.v.			
8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan	2022-2026			
8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio	2023-2025			
8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet	2022-2026			
8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen	2022-2026			
8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark	2022-e.v.			

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

In deze bijlage nemen wij het overzicht op van de wijzigingen van de begroting die nog niet in de meerjarenbegroting 2025-2028 zijn verwerkt tot deze voortgangsrapportage. Dit betreft de wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage en de administratieve wijzigingen.
De wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage betreffen de verwerking van uw besluiten in de afgelopen maanden die nog niet in de meerjarenbegroting verwerkt konden worden. In de administratieve wijzigingen nemen wij aanpassingen op de vastgestelde begroting op, zonder financieel effect.

Wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
0. Bestuur en ondersteuning				
Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Zevenaar 2025-2029	85	85	85	85
Totaal programma 0.	**85**	**85**	**85**	**85**
Totaal baten	**85**	**85**	**85**	**85**
LASTEN				
0. Bestuur en ondersteuning				
Budgetmutatie brandschade voetgangers-/fietsbrug de Bijland	-25	0	0	0
Doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	60	0	0	0
Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	105	0	0	0
Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Zevenaar 2025-2029	0	0	0	0
Totaal programma 0.	**140**			
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Actualisatie budget straatreiniging	0	0	0	0
Budgetmutatie brandschade voetgangers-/fietsbrug de Bijland	25	0	0	0
Totaal programma 2.	**25**			
3. Economie				
Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Zevenaar 2025-2029	85	85	85	85
Totaal programma 3.	**85**	**85**	**85**	**85**
5. Sport, cultuur en recreatie				
Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	37	0	0	0
Totaal programma 5.	**37**			
7. Volksgezondheid en milieu				
Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	112	0	0	0
Totaal programma 7.	**112**			
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	850	0	0	0
Verwervingsbudget Wvg locaties woningbouw	0	0	0	0
Totaal programma 8.	**850**			

Totaal lasten	**1.250**	**85**	**85**	**85**
Saldo voor bestemming	**-1.165**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	1.165	0	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.165	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Actualisatie budget straatreiniging	**0**	**0**	**0**	**0**

Als gevolg van het besluit raadsvoorstel 'Begroting RDL 2025' is met ingang van 2025 het onderdeel straatreiniging van de RDL naar de gemeente Zevenaar en Montferland overgegaan en is de bijdrage van de gemeente Zevenaar aan de RDL voor dit onderdeel vervallen. Dit betreft de nadere uitwerking van de veegtaken qua verdeling van de onderhouds, materieel en afschrijvingslasten van de de veegmachines. Eén van de tweedehands overgenomen veegtrucks van de RDL is in slechte staat en moet voor de winter in 2025 worden vervangen. Hiervoor wordt een investeringsbudget aangevraagd van € 100.000. De afschrijvingslasten (€17.000) vanaf 2026 passen binnen het budget en hiermee is reeds rekening gehouden. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Budgetmutatie brandschade voetgangers-/fietsbrug de Bijland	**0**	**0**	**0**	**0**

De voetgangers-/fietsbrug aan de Bijland is In verband met brand ernstig beschadigd. De geraamde kosten voor herstel bedragen (€ 60.000). Wij stellen voor om hiervoor de post onvoorzien (€ 25.000) in te zetten als gedeeltelijke dekking voor de ontstane schade. Het restant kan gedekt worden uit de bestaande voorziening kunstwerken. Deze mutatie is zichtbaar in programma 0 en 2. Per saldo een budgettair neutrale wijziging.

Doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	**-60**	**0**	**0**	**0**

Op 29 januari 2025 is door de raad besloten eenmalig een budget beschikbaar te stellen van € 60.000 voor de doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek. Het bedrag wordt ingezet voor het begeleiden van een Europees aanbestedingstraject voor de horecavoorziening, inclusief een marktconsultatie. Dit bedrag wordt onttrokken uit de algemene reserve.

Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	**-1.105**	**0**	**0**	**0**

Diverse budgetten waar een dekking vanuit een reserve tegenover staat zijn, conform de financiële verordening, doorgeschoven van 2023 naar 2024. Per saldo is dit een budgettair neutrale wijziging.

Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Zevenaar 2025-2029	**0**	**0**	**0**	**0**

In de raadsvergadering van 29 januari 2025 is de verordening bedrijveninvesteringszonde (BIZ) Centrum Zevenaar 2025-202696 vastgesteld. De beoogde BIZ-inkomsten voor de stichting zijn € 190.000. Het invoeren van de BIZ en afschaffen van de reclamebelasting is voor de gemeente budgetneutraal. De perceptiekosten van de BIZ schatten wij, evenals de perceptiekosten van de reclamebelasting, in op € 7.500. De uit te keren subsidie aan de SAZ verlagen wij met dit bedrag.

Verwervingsbudget Wvg locaties woningbouw	**0**	**0**	**0**	**0**

In de raadsvergadering van 26 februari 2025 is een verwervingsbudget van € 16.500.000 beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden binnen de Wvg locaties: Dijkweg, Reisenakker, Groot Holthuizen veld A en B en Witte Kruis.

Totaal mutaties	**-1.165**	**0**	**0**	**0**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	**60**	**0**	**0**	**0**

Op 29 januari 2025 is door de raad besloten eenmalig een budget beschikbaar te stellen van € 60.000 voor de doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek. Het bedrag wordt ingezet voor het begeleiden van een Europees aanbestedingstraject voor de horecavoorziening, inclusief een marktconsultatie. Dit bedrag wordt onttrokken uit de algemene reserve.

Restant budgetten 2024 met dekking vanuit een reserve	**1.105**	**0**	**0**	**0**

Diverse budgetten waar een dekking vanuit een reserve tegenover staat zijn, conform de financiële verordening, doorgeschoven van 2023 naar 2024. Per saldo is dit een budgettair neutrale wijziging.

Totaal reservemutaties	**1.165**	**0**	**0**	**0**

Administratieve wijzigingen

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
0. Bestuur en ondersteuning				
0,25 fte formatie OR ambtelijk secretaris	0	0	0	0
Aanpassing doorbelasting kabel en leidingen	0	0	0	0
Actualisatie budget openbare werken	15	15	15	15
Budget voor reiskosten e.d. naar ECL reiskosten	0	0	0	0
Heffing belastingen	0	0	0	0
Inhuur wegens ziekte: verdeling budget naar de teams	0	0	0	0
Overheveling budget GR-ODRA	51	51	51	51
Uitsplitsing sociaal budget sociaal domein	0	0	0	0
UWV/WIA gelden	0	0	0	0
Verdeling compensatie OR budget	0	0	0	0
Verdeling opleidingsbudgetten	0	0	0	0
Totaal programma	**66**	**66**	**66**	**66**
1. Veiligheid				
Actualisatie budget openbare werken	-15	-15	-15	-15
Totaal programma	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Eerder beschikbaar gesteld budget voorziening openbare verlichting en verkeersregelinstallaties	0	0	0	0
Totaal programma	**0**	**0**	**0**	**0**
3. Economie				
Verliesvoorziening grondexploitaties	0	0	0	0
Totaal programma	**0**	**0**	**0**	**0**
4. Onderwijs				
Aanpassing doorbelasting medewerker doelgroepenvervoer	17	17	17	17
Totaal programma	**17**	**17**	**17**	**17**
5. Sport, cultuur en recreatie				
Budgetmutatie onderhoud kunstobjecten	0	0	0	0
Totaal programma	**0**	**0**	**0**	**0**
6. Sociaal domein				
Aanpassing doorbelasting medewerker doelgroepenvervoer	-17	-17	-17	-17
Aanpassing doorbelasting naar taakvelden SD	0	0	0	0
Totaal programma	**-17**	**-17**	**-17**	**-17**
7. Volksgezondheid en milieu				
Aanpassing doorbelasting kabel en leidingen	0	0	0	0
Overheveling budget GR-ODRA	-51	-51	-51	-51
Totaal programma	**-51**	**-51**	**-51**	**-51**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Verliesvoorziening grondexploitaties	0	0	0	0
Totaal programma	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Administratieve wijzigingen exploitatie	**0**	**0**	**0**	**0**

OVERZICHT MUTATIES OP INVESTERINGEN

Onderstaande tabel geeft alle mutaties met betrekking tot investeringsbedragen die zijn opgenomen in deze voortgangsrapportage.Hierbij treft u ook de investeringsbedragen van raadsbesluiten sinds de vaststelling van de meerjarenbegroting 2025-2028 aan. De kapitaallasten van deze investeringen zijn verwerkt in de baten en lasten van de verschillende programma's.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Actualisatie budget Lobith-Zuid in verband met Sanering bodemverontreiniging Walhof	350	0	0	0
Actualisatie budget straatreiniging	236	0	0	0
Actualisatie fasering investering duurzaamheidsmaatregelen eigen organisatie	0	0	0	0
Actualisatie investering hardware	-47	47	0	0
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 2)	-224	45	25	0
Actualisatie investeringen team OFLV (programma 3)	-250	0	250	0
Restant investeringsbudgetten 2024	8.315	0	0	0
Verwervingsbudget Wvg locaties woningbouw	16.500	0	0	0

Behandeladvies

Planning en Control documenten – 1e Voortgangsrapportage 2025

Nb. Bij de programmaonderdelen zijn vaste, bij ieder P&C document terugkerende teksten weergegeven met een grijze achtergrond.
Met deze achtergrond in de programma's van de P&C-documenten wil het college onderscheid aangeven tussen vaste, ongewijzigde teksten en nieuwe, gewijzigde teksten.

Commissie Samenleving
Programma's:

4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
   (*teksten t.a.v. 5.2.1 t/m 5.2.5 en 5.3.1 t/m 5.3.5)*
6. Sociaal domein
6.1 Verruimen van de inkomensondersteuning…
7. Volksgezondheid en duurzaamheid
   (teksten t.a.v. 7.1.1 t/m 7.1.4)

Bijlagen
** alleen de teksten ten aanzien van de programma's die tot deze commissie behoren*

Commissie Ruimte
Programma's:

2. Verkeer, vervoer en waterstaat
2.1 Optimaliseren van de bereikbaarheid…
2.3 Met een doelmatig parkeerbeleid…
5. Sport, cultuur en recreatie
   (*teksten t.a.v. 5.6.1 t/m 5.6.7*)
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid
   (teksten t.a.v. 7.3.1 en 7.3.2 en 7.5.1)
7.2 Inzetten voor uitsluitend gebruik …
7.4 Werken aan een volledig circulaire …
7.4.1 Fairtrade gemeente
7.4.3 Afvalbeleid
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en…

Bijlagen
** alleen de teksten ten aanzien van de programma's die tot deze commissie behoren*

Commissie Middelen
Programma's:

- ALGEMEEN
  ** teksten ten aanzien van programma's die tot een andere commissie behoren kunnen in die betreffende commissie aan de orde komen*
0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
1.1 Bestrijden van ernstige overlast en criminaliteit
3. Economie
3.2 Ruimte bieden voor groei- en ontwikkel…
5. Sport, cultuur en recreatie
   (teksten t.a.v. 5.1.1, 5.4.1 en 5.4.2)
7.4.2 Opgave circulaire economie GMR

Alle paragrafen aangaande Financiën

Bijlagen
** alleen de teksten ten aanzien van de programma's die tot deze commissie behoren*

Raadsvoorstel

onderwerp	Gedenktekens en eerherstel eerste generatie Molukse KNIL militairen
zaaknummer	Z/23/458638
documentnummer	INT/25/1251851
portefeuillehouder	Toon Albers
portefeuille	Kunst en cultuur

1. Samenvatting

In 1951 kwamen 12.900 Molukse KNIL-militairen met hun gezinnen naar Nederland, waar zij onder zware omstandigheden werden opgevangen. Veel van deze mensen waren getraumatiseerd door de Tweede Wereldoorlog en de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog. Bij hun aankomst verloren zij hun KNIL-status en werden zij opgevangen in barakkenkampen, vaak voormalige concentratiekampen. Dit leidde tot grote onzekerheid en een lange periode van sociaal isolement. Vanaf 1960 werden vanuit de kampen de eerste Molukkers in Zevenaar gehuisvest.

De Molukse gemeenschap in Zevenaar heeft om erkenning gevraagd voor het leed dat de eerste generatie KNIL-militairen en hun gezinnen is aangedaan. In 2023 vroeg een werkgroep uit de Molukse gemeenschap concreet om erkenning en eerherstel door het plaatsen van gedenktekens. Dit voorstel is het resultaat van meerdere gesprekken met een afvaardiging van de Molukse gemeenschap in de vorm van een werkgroep. Het draagt bij aan de erkenning van het leed en eerherstel voor de eerste generatie Molukse KNIL-militairen en versterkt de band tussen de gemeente en de Molukse gemeenschap. Dit is een belangrijke stap in het zichtbaar en betekenisvol houden van deze gezamenlijke geschiedenis voor toekomstige generaties.

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld om:

1. Het leed te erkennen van de voormalige eerste generatie Molukse KNIL-militairen en hun echtgenotes bij hun ontvangst en opvang in Nederland.
2. Het college te verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid om een speciale status toe te kennen aan hun graven op de gemeentelijke begraafplaats Rosorum in Zevenaar, zoals bedoeld in artikel 28 van de Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen.
3. Met ingang van 1 januari 2026 deze graven vrij te stellen van betaling van grafrechten tot 2060, door deze vrijstelling einde van dit jaar op te nemen in de wijziging 'verordening lijkbezorgingsrechten'.
4. Medewerking te verlenen aan het plaatsen van gedenktekens op de begraafplaatsen in Zevenaar waar eerste generatie KNIL-militairen begraven liggen; R.K. Begraafplaats, Protestantse begraafplaats en openbare begraafplaats Rosorum (bijlage 1).
5. Ten laste van de algemene reserve eenmalig een bedrag van € 19.761,00 bij te ramen en toe te voegen aan het budget Kunst & Cultuur voor de plaatsing van de gedenktekens.
6. De erkenning van het leed uit te laten spreken door de burgemeester van de gemeente Zevenaar tijdens een bijeenkomst met de Molukse gemeenschap in 2025.

3. Waarom naar de raad

Dit onderwerp heeft een groot maatschappelijk belang en raakt veel Zevenaarse inwoners persoonlijk. Dit voorstel gaat over een groep inwoners met een bijzondere en traumatische geschiedenis. Het is daarmee een gevoelig onderwerp dat om zorgvuldige afweging vraagt. Daarom is het belangrijk dat uw raad hierover besluit. Ook heeft uw raad de bevoegdheid het geld incidenteel beschikbaar te stellen voor de uitvoering.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Dit voorstel erkent het leed van de Molukse KNIL-militairen en hun echtgenotes bij hun komst naar Nederland en Zevenaar. De gemeente Zevenaar draagt bij aan eerherstel en waardering door hun graven een speciale status te geven, gedenktekens te plaatsen en een officiële erkenning door de burgemeester. Dit versterkt de band met de Molukse gemeenschap en doet recht aan de gezamenlijke geschiedenis. Zo blijft dit belangrijke verleden zichtbaar en betekenisvol voor toekomstige generaties.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Historische erkenning en rechtvaardigheid

Het leed van de voormalige Molukse KNIL-militairen en hun echtgenotes wordt erkend. Zij hebben trouw gediend, zijn getraumatiseerd geraakt en werden bij aankomst collectief ontslagen. Hierdoor verloren zij hun KNIL-status. Dit zorgde voor grote onzekerheid over hun toekomst. Zij zijn onder zeer moeilijke en onzekere omstandigheden opgevangen.

1.2 Gelijke behandeling en precedentwerking

De gemeente Zevenaar is eigenaar van openbare begraafplaats Rosorum. De beheerders en/of eigenaren van de R.K. Begraafplaats en Protestantse begraafplaats hebben al ingestemd met het overnemen van de grafrechten van eerste generatie KNIL militairen. Ook zijn zij akkoord met het plaatsen van het gedenktekens op de begraafplaatsen die zij beheren. Daarnaast sluit Zevenaar aan bij andere gemeenten die al een vergelijkbare erkenning hebben gegeven. Dit voorstel draagt bij aan een bredere erkenning en eerherstel voor de eerste generatie Molukse KNIL-militairen.

2.1 Bevoegdheid college

Zoals vastgelegd in artikel 28 van de Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen heeft het college van B&W de bevoegdheid om een speciale status toe te kennen aan graven met historische betekenis.

3.1 Gelijke behandeling en oprechte erkenning

Ingang per 1 januari 2026 zorgt voor praktische duidelijke uitvoerbaarheid en gelijke behandeling onder nabestaanden. Daarmee voorkomt het willekeur en ook onderstreept het de oprechte erkenning van het historische onrecht. Eerdere ingang is binnen de huidige Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen en verordening lijkbezorgingsrechten juridisch niet mogelijk.

4.1 Cultureel en emotioneel belang voor de Molukse gemeenschap in Zevenaar

De eerste generatie Molukse KNIL-militairen en hun echtgenotes krijgen een blijvende en zichtbare plek in het collectieve geheugen. De gedenktekens geven nabestaanden en de gemeenschap een plek om te herdenken en de geschiedenis door te geven. Zo blijft dit belangrijke verleden ook voor toekomstige generaties zichtbaar en betekenisvol. De gemeenschap voelt zich erkend en gewaardeerd. Dit laat zien dat gemeente Zevenaar de geschiedenis en bijdrage aan de samenleving erkent.

4.2 Geïnitieerd en gedragen door de Zevenaarse Molukse gemeenschap
In gesprekken zijn meerdere opties besproken, waaronder een gedenkteken op een centrale plek. De vorm uit dit voorstel past binnen de wensen van de Zevenaarse Molukse gemeenschap en hun tradities.

5.1 Incidentele kosten
Er zullen slechts beperkte structurele kosten en minimale derving van inkomsten zijn. De kosten voor het plaatsen van de gedenktekens zijn incidenteel, zie paragraaf 'Financiën'.

6.1 Aansluiting bij de culturele waarden van de Molukse gemeenschap
De erkenning is extra belangrijk respect voor hiërarchie en autoriteit belangrijk is binnen de Molukse gemeenschap. Een officiële uitspraak van de burgemeester wordt daarom als waardevol en respectvol gezien.

6.2 Bijdrage aan maatschappelijke bewustwording en educatie
Een officiële erkenning door de burgemeester benadrukt de historische betekenis en draagt bij aan bewustwording binnen de gehele samenleving.

Alternatieven
1.1 Geen erkenning voor het aangedane leed
Er is geen wettelijke verplichting om erkenning te verlenen voor het leed van de Molukse gemeenschap. Wel zijn er al vele gemeenten die de gemeente Zevenaar hierin zijn voorgegaan o.a. naar aanleiding van kamervragen en verzoeken vanuit diverse gemeenten aan de landelijke politiek voor landelijke richtlijnen.

4.1 Geen gedenktekens plaatsen of andere vorm
De gedenktekens zoals voorgesteld in bijlage 1 zijn tot stand gekomen door veelvuldig overleg met de Molukse werkgroep die de aanvraag voor plaatsing heeft ingediend. Andere varianten zijn ook met hen besproken, maar zijn om diverse (culturele) redenen minder passend bevonden door de Molukse gemeenschap.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Dit voorstel is tot stand gekomen door veelvuldig in gesprek te zijn met een afvaardiging van de Molukse gemeenschap in Zevenaar. Zij staan achter de inhoud van dit voorstel en de beoogde stappen, zoals weergegeven in de beslispunten.
Het toekennen van een speciale status aan de graven van eerste generatie KNIL militairen en hun echtgenotes. Het plaatsen van gedenktekens op de begraafplaatsen waar zij begraven liggen. En de erkenning van het leed laten uitspreken door de burgemeester, zullen het leed binnen de gemeenschap verzachten. Tijdens de uitvoering en erna zal het gesprek met de werkgroep gevoerd moeten blijven worden, om ervoor te zorgen dat het beoogde resultaat ook bereikt wordt.

7. Klimaat en duurzaamheid
Voor de gedenktekens wordt gebruik gemaakt van natuursteen uit Europa. De gedenktekens worden gemaakt en geplaatst door lokale ondernemer Ariës natuursteen. Natuursteen is een materiaal met lange levensduur.

8. Communicatie

Met de vertegenwoordiging van de Molukse gemeenschap, zijn meerdere gesprekken geweest om tot dit voorstel te komen. Zij stemmen in met het voorliggende voorstel.
Alle Zevenaarse inwoners worden bij openbaarheid van uw besluit geïnformeerd en middels de lokale media.
De Molukse gemeenschap wordt met hulp van de Molukse werkgroep, apart geïnformeerd over uw besluit. Daarna wordt in overleg met hen een geschikt moment gekozen voor de plaatsing en onthulling van de gedenktekens. Met in achtneming van de voorbereiding, productie en leveringstermijn zal dit waarschijnlijk in Q3 van 2025 plaatsvinden.

Kosten, baten en dekking
De kosten behorend bij dit voorstel komen voort uit verschillende posten. Als de desbetreffende graven vrijgesteld worden van grafrechten tot 2060, betekent dit derving van inkomsten van grafrechten voor de gemeente Zevenaar van zeven graven voor 35 jaar.

- Derving grafrechten (prijspeil 2025) over 35 jaar á € 29.736,00 (€ 849,60 per jaar)
- Plaatsen van drie gedenktekens; R.K. Begraafplaats, Protestantse begraafplaats en begraafplaats Rosorum, o.b.v. offerte Ariës natuursteen á € 19.761,00 (eenmalige kosten)
- Onderhoud gedenkteken begraafplaats Rosorum á € 5.250,00 (€ 150,00 per jaar)

Het onderhoud van (individuele) grafmonumenten en graftuinen op/bij de graven blijft voor de nabestaanden.

Deze kosten/derving zijn niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2025-2028. Uw raad wordt gevraagd de eenmalige kosten voor de gedenktekens € 19.761,00 te dekken uit de algemene reserve door deze bij te ramen op het budget Kunst & Cultuur.

De derving van inkomsten van € 849,60 per jaar in te houden op de inkomsten grafrechten, dit wordt opgevangen binnen het bestaande programma. Het onderhoud van de drie gedenktekens van € 150,00 per jaar wordt vanaf 2026 meegenomen in het onderhoudsplan voor begraafplaats Rosorum.

9. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/25/1249472	Tekening gedenkteken(s)

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Raadsvoorstel gedenktekens en eerherstel 1e generatie KNIL militairen
zaaknummer	Z/23/458638
documentnummer	INT/25/1251851

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat:

- De Molukse gemeenschap in Zevenaar om erkenning heeft gevraagd voor het leed van de eerste generatie KNIL-militairen en hun echtgenotes;
- Dit voorstel is ontstaan uit gesprekken met een werkgroep van de Molukse gemeenschap in Zevenaar en draagt bij aan de erkenning van het leed en eerherstel voor deze groep;
- Het voorstel voorziet in de erkenning door het vrijstellen van grafrechten voor de graven van deze militairen en hun echtgenotes op de gemeentelijke begraafplaats Rosorum en het plaatsen van gedenktekens op de begraafplaatsen in Zevenaar;
- Hiervoor een incidenteel budget nodig is;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar,

gelet op artikel 108, artikel 147 en artikel 160 van de Gemeentewet

besluit:

1. Het leed te erkennen van de voormalige eerste generatie Molukse KNIL-militairen en hun echtgenotes bij hun ontvangst en opvang in Nederland.
2. Het college te verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid om een speciale status toe te kennen aan hun graven op de gemeentelijke begraafplaats Rosorum in Zevenaar, zoals bedoeld in artikel 28 van de Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen.
3. Met ingang van 1 januari 2026 deze graven vrij te stellen van betaling van grafrechten tot 2060, door deze vrijstelling einde van dit jaar op te nemen in de wijziging 'verordening lijkbezorgingsrechten'.
4. Medewerking te verlenen aan het plaatsen van gedenktekens op de begraafplaatsen in Zevenaar waar eerste generatie KNIL-militairen begraven liggen; R.K. Begraafplaats, Protestantse begraafplaats en openbare begraafplaats Rosorum (bijlage 1).
5. Ten laste van de algemene reserve eenmalig een bedrag van € 19.761,00 bij te ramen en toe te voegen aan het budget Kunst & Cultuur voor de plaatsing van de gedenktekens.
6. De erkenning van het leed uit te laten spreken door de burgemeester van de gemeente Zevenaar tijdens een bijeenkomst met de Molukse gemeenschap in 2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 mei 2025.

De griffier	De burgemeester
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetuer adipiscing elit, sed diam
nonummy nibh
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam
voornaam achternaam

Zijaanzicht

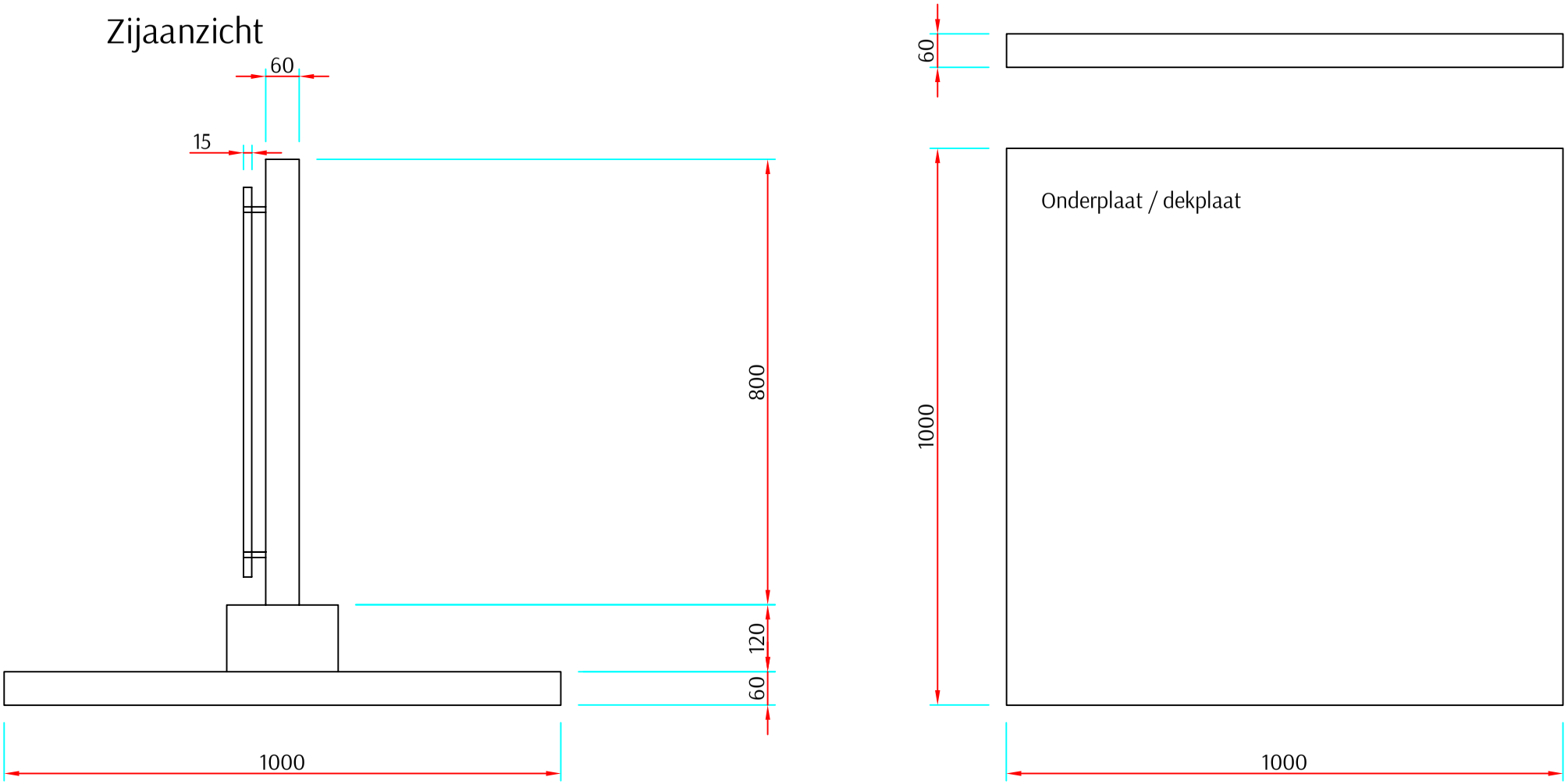

Ariës
Passie voor natuursteen
Handelsstraat 3
6905 DK Zevenaar
+31 (0)316 523 362

Tekeningnummer	-	Materiaalsoort 1	-	Banden/Kerbs	-
Ordernummer	-	Oppervlakte afwerking	-	Bloemenstrook/kerb	-
Ordernaam	-	Materiaalsoort 2	-	Opschrift	-
Getekend door	-	Oppervlakte afwerking	-	Handtekening voor akkoord	
Formaat	A4	Dekplaat/Coverplate	-		
Schaal	-	Letterplaat/Headstone	-		
Betonplaat	-	Voetstuk/Base	-	Getekend door:	-

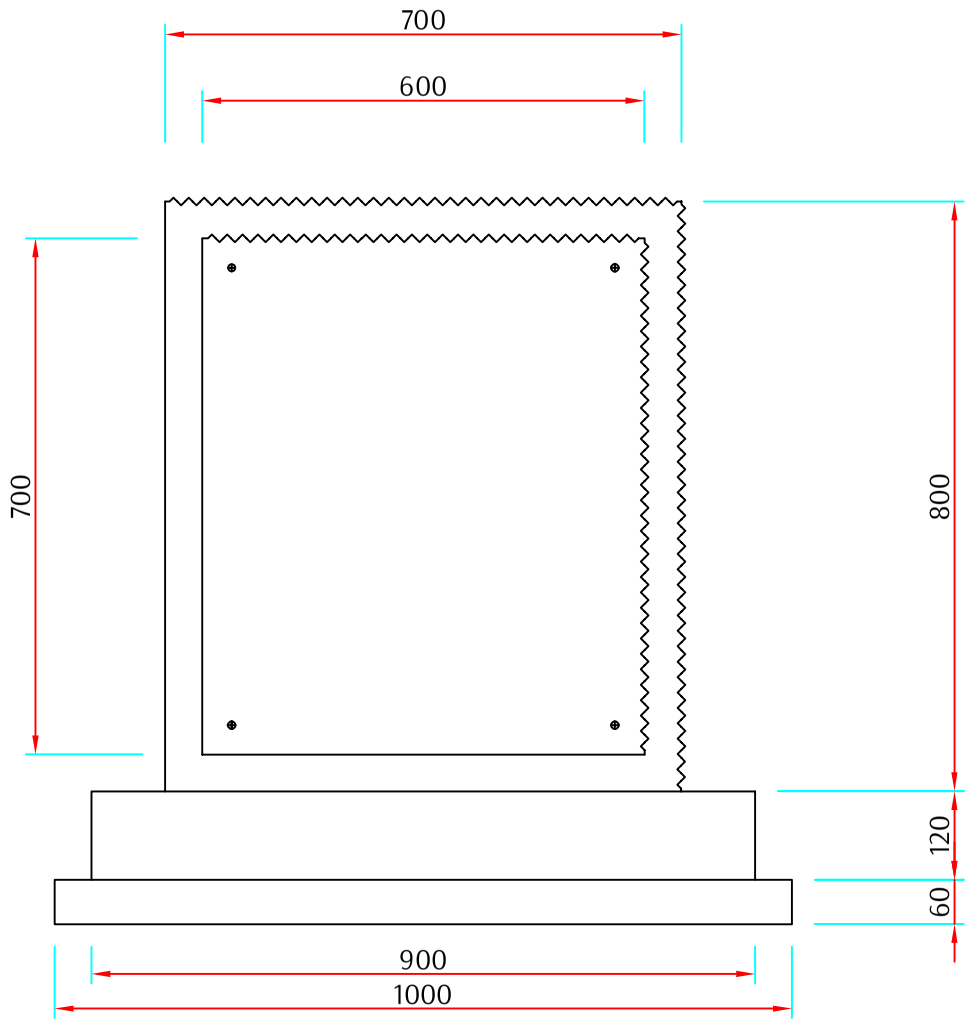

Ariës
Passie voor natuursteen
Handelsstraat 3
6905 DK Zevenaar
+31 (0)316 523 362

Tekeningnummer	-	Materiaalsoort 1	-	Banden/Kerbs	-
Ordernummer	-	Oppervlakte afwerking	-	Bloemenstrook/kerb	-
Ordernaam	-	Materiaalsoort 2	-	Opschrift	-
Getekend door	-	Oppervlakte afwerking	-	Handtekening voor akkoord	
Formaat	A4	Dekplaat/Coverplate	-		
Schaal	-	Letterplaat/Headstone	-		
Betonplaat	-	Voetstuk/Base	-	Getekend door:	-

Raadsvoorstel

onderwerp	Zienswijze concept Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio
zaaknummer	Z/25/491661
documentnummer	INT/25/1251449
portefeuillehouder	L. van Riswijk
portefeuille	Regionale samenwerking

1. Samenvatting

Een gemeenschappelijke regeling zendt jaarlijks de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden van de deelnemende gemeenten. Dit is in overeenstemming met de bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op 2 april 2025 heeft de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR) de concept Jaarstukken 2024 en de concept Begroting 2026-2029 toegezonden. Met een zienswijze kan de gemeenteraad op deze stukken reageren.
Het college ziet redenen voor het indienen van een zienswijze en doet de gemeenteraad daarvoor een voorstel.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1. kennis te nemen van de concept Jaarstukken 2024 en concept Begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio;
2. een zienswijze in te dienen op de concept Jaarstukken 2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
3. een zienswijze in te dienen op de concept Begroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen;
4. de zienswijzen vast te stellen overeenkomstig bijgevoegde conceptbrief;
5. in te stemmen met continuering van een jaarlijkse bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030 en hierover The Economic Board te informeren.

3. Waarom naar de raad

Volgens de bepalingen van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de gemeenteraad de mogelijkheid zienswijzen in te dienen tegen het jaarverslag, de jaarrekening en de ontwerpbegroting. Na de zienswijzeprocedure zullen de Jaarstukken 2024 worden vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de GMR van 9 juli 2025. De Begroting 2026-2029 stelt het algemeen bestuur op 10 september 2025 vast.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het algemeen bestuur van de GMR stelt na de zienswijze procedure de Jaarstukken 2025 en de Begroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen vast.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

2.1 Indienen van zienswijzen is geregeld in de gemeenschappelijke regeling GMR.
De gemeenteraden van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten hebben volgens artikel 31, lid 3 van de Gemeenschappelijke regeling GMR het recht hun zienswijze te geven op de jaarstukken en op grond van artikel 30, lid 4 van de regeling ook op de begroting. Zij kunnen deze indienen bij het dagelijks bestuur. De GMR heeft per brief van 2 april 2025 met toezending van de concept Jaarstukken 2024 en de concept Begroting 2026-2029 om deze zienswijze gevraagd.

2.2 De behaalde resultaten passen in de ambitie van Zevenaar.
De Regionale agenda 2023-2024 vertaalt de ambities van de GMR in vijf opgaven: Circulaire regio, Productieve regio, Verbonden regio, Ontspannen regio en Groene Groeiregio. Alle opgaven dragen direct bij aan de versterking van onze gemeente en de regio. Wij stellen vast dat de GMR bij de vijf regionale opgaven goede resultaten heeft geboekt. Binnen de opgaven zijn onderzoeken en projecten uitgevoerd en resultaten behaald die van directe meerwaarde zijn voor onze gemeente en ons geen extra uitgaven hebben gekost. Hierover informeren wij u mondeling tijdens de commissie- en raadsvergadering en schriftelijk elk half jaar met een RIB.

2.3 De Groene Metropoolregio is bevoegd tot subsidiëring van The Economic Board.
De GMR is bevoegd tot subsidiëring van The Economic Board (TEB). Stichting The Economic Board heeft haar jaarverslag en jaarstukken over 2024 aangeboden aan het bestuur van de GMR. Deze zijn als bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd zodat uw raad kennis kan nemen van deze stukken. De bijdrage aan TEB is structureel opgenomen in de begroting van de GMR.

2.4 De jaarrekening geeft aanleiding voor het indienen van een zienswijze.
Het boekjaar 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 679.086. Dit resultaat (€ 244.429 vanuit het regiobureau en € 434.657 vanuit de vijf opgaven) is ontstaan doordat een klein deel van de geplande projecten niet volledig of goedkoper is uitgevoerd, dan wel dat externe middelen zijn ontvangen. In het jaarverslag is dit per opgave aangegeven. Een deel (€ 4.557) vloeit terug naar de algemene reserve, vanwege het vertrek van de gemeente Montferland. De GMR stelt voor, conform het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling, het positieve resultaat terug te storten naar de gemeenten in de regio. Daarnaast stelt de GMR voor om een onbenut deel van de gevormde bestemmingsreserve (€ 31.911) terug te betalen. Hier kunnen wij mee instemmen. Wij willen de GMR er wel op wijzen het ons opvalt dat de verkregen subsidies niet goed te voorzien zijn, maar wel een grote invloed hebben op het resultaat. Wij begrijpen dat dit lastig te budgetteren is. Wij vragen de GMR hier wel scherp op te blijven.

3.1 De regionale opgaven zijn vertaald in conceptbegroting 2025 - 2028 GMR.
De begroting is de financiële vertaling van de regionale agenda. In de brief van februari (financiële en algemene uitgangspunten begroting 2026) heeft de GMR ons laten weten wat de uitgangspunten zijn die in de begroting verwerkt zijn. Hier kunnen wij mee instemmen. De bezuinigingsopgave van 7% is verwerkt en daarna is de indexering toegepast. De dekking voor RES (€ 0,48 per inwoner) kan ook in 2026 vanuit SPUK CDOKE gelden worden gefinancierd.

3.1 De bijdrageverstrekking aan The Economic Board verloopt via de begroting van de GMR.
Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau en de regionale opgaven betalen de gemeenten, die daaraan deelnemen, een bijdrage voor The Economic Board (TEB). De regio heeft op

grond van de gemeenschappelijk regeling de bevoegdheid namens de colleges The Economic Board te subsidiëren.

4.1 Met deze zienswijze informeren wij de GMR over ons standpunt.
Wij stellen voor de zienswijzen op de jaarrekening en begroting en het besluit over de continuering van de bijdrage aan The Economic Board te combineren in één brief. Als zienswijze op de jaarrekening willen we aangeven dat wij tevreden zijn met de toelichting en akkoord zijn met de teruggave aan de gemeenten. Daarnaast wijzen wij de GMR erop dat het lastig blijft om subsidies goed te kunnen begroten. Aangezien dit van grote invloed is op het resultaat vragen wij de GMR hier wel scherp op te blijven. Ten aanzien van de begroting geven we aan een vertaling van de speerpunten uit de Regionale Agenda te zien en tevreden te zijn met de bezuiniging die doorgevoerd is.

5.1 Deelname aan The Economic Board is van meerwaarde voor onze gemeente.
Tijdens de beeldvormende raadsbijeenkomst van 13 februari 2025 heeft TEB het Strategisch Plan 2026-2030 toegelicht. De meerwaarde van het regionaal samenwerken met ondernemers en kennisinstellingen in TEB is aan de hand van verschillende projecten toegelicht. De projecten die TEB coördineert hebben met name meerwaarde in regionaal verband uit te voeren. Voorbeelden zijn de uitvoering van de RegioDeal, uitvoering van de Human Capital Agenda (o.a. het behoud van talent voor technische beroepen in de regio), lobby voor het verkrijgen van middelen en toegang tot waterstof voor bijvoorbeeld de steenfabrieken in Brick Valley.

Alternatieven
U kunt ervoor kiezen om geen zienswijzen in te dienen op de jaarrekening en begroting.
Deelname aan The Economic Board is geen verplichting. U kunt ervoor kiezen om niet deel te nemen. Gezien de meerwaarde van The Economic Board voor de regio adviseren wij u om voor een periode van vijf jaar deel te nemen.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De zienswijzen worden door de GMR beoordeeld en daar waar mogelijk meegenomen bij de definitieve vaststelling van de jaarstukken en begroting.

7. Klimaat en duurzaamheid
In de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zijn verschillende projecten opgenomen, die bijdragen aan vergroting van de duurzaamheid en klimaatadaptatie. De GMR heeft een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid. Het programma Circulaire Regio zorgt voor een flinke impuls aan de duurzaamheidsopgave voor de regio en voor Zevenaar.

8. Communicatie
Voor het jaarverslag en de jaarrekening wordt uiterlijk 30 mei 2025 een zienswijze verwacht. De zienswijze/consultatieronde voor de begroting loopt tot 27 juli 2025. Voor deze data delen wij onze reactie op de jaarstukken en de ontwerpbegroting. Wij stellen u voor de zienswijze op de jaarstukken en de begroting in één brief op te nemen.

9. Kosten, baten en dekking
De jaarrekening wordt afgesloten met een voordelig resultaat ter grootte van € 679.086. Volgens artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten. Als gevolg van de uittreding van de gemeente Montferland is aan de algemene reserve € 4.557

onttrokken. Volgens artikel 31 lid 8 moet eerst de algemene reserve tot € 100.000 aangevuld worden. Resteert een terugbetaling van € 706.440 (incl. restant bestemmingsreserve van € 31.911). Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van ca. € 39.700.

Deelname aan de regionale samenwerking kost in 2026 (uitgedrukt in een bedrag per inwoner):

	2025		2026	
Programma regiobureau[1]		€ 2,77		€ 2,83
Programma opgaven				
Groene groeiregio	€ 1,18		€ 1,00	
Productieve regio	€ 0,92		€ 0,90	
Ontspannen regio	€ 0,92		€ 0,87	
Verbonden regio	€ 1,59		€ 1,52	
Circulaire regio	€ 1,63		€ 1,51	
subtotaal		€ 6,24		€ 5,80
Totaal		€ 9,01		€ 8,63

[1] excl. inwonerbijdrage The Economic Board

De totale bijdrage aan het regiobureau en de opgaven neemt ten opzichte van 2025 met € 0,38 af.
De bijdrage voor The Economic Board bedraagt in 2026 € 1,07. In 2025 bedroeg deze € 1,04. De bijdrage aan The Economic Board neemt met € 0,03 toe.

Voor de inflatiecorrectie (indexering) hanteert de GMR de systematiek van de begrotingsrichtlijnen uit de regio Nijmegen.
De bijdragen voor deelname aan de regionale opgaven, het regiobureau en The Economic Board verwerken wij in de Kadernota 2026.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1251561	Aanbiedingsbrief concept Jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio
2.	1251562	Concept Jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio
3.	1251267	Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2024 The Economic Board
4.	1251272	Jaarstukken 2024 The Economic Board
5.	1251950	Zienswijze op Jaarstukken 2024, Begroting 2026-2029 en deelname The Economic Board 2026-2030
6.	1251516	Aanbiedingsbrief concept Begroting 2026-2029 GMR
7.	1250795	Begroting Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen 2026-2029 (concept)
8.	1250796	Financiële en algemene uitgangspunten 2026 GMR
9.	1251283	Aanbiedingsbrief Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
10.	1251281	Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
11.	1253553	Dashboard GMR 2025

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Zienswijze Jaarstukken 2024 en begroting 2026-2029 Groene Metropoolregio
zaaknummer	Z/25/491661
documentnummer	INT/25/1251449

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 30, lid 4 en artikel 31, lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling GMR;

besluit:

1. een zienswijze in te dienen op de concept Jaarstukken 2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
2. een zienswijze in te dienen op de concept Begroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
3. de zienswijzen vast te stellen overeenkomstig bijgevoegde conceptbrief;
4. in te stemmen met continuering van een jaarlijkse bijdrage per inwoner aan The Economic Board voor de periode 2026-2030 en hierover The Economic Board te informeren;

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 mei 2025.

De griffier	De burgemeester
drs. L.F. Sluis	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Aan de gemeenteraden en colleges van B&W
van de 18 gemeenten in de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	2 april 2025
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2025-GMAB-015
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Geacht college, geachtee gemeenteraad,

Het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft op 2 april jongstleden kennisgenomen van de jaarstukken 2024 zoals door het dagelijks bestuur op 19 maart jl. in concept zijn vastgesteld. De jaarstukken bestaan uit:

- concept-jaarverslag – voor de inhoudelijke verantwoording van het regiobureau en de vijf opgaven;
- concept-jaarrekening – de verantwoording van financiële resultaten;
- Accountantsverklaring.

De Groene Metropoolregio is bevoegd tot subsidiering van The Economic Board. Om die reden bieden wij u ook het jaarverslag en jaarrekening 2024 van The Economic Board aan.

Resultaat 2024
Het jaar sluit met een positief resultaat van € 679.084,00. Aan het algemeen bestuur is voorgesteld het resultaat, in lijn van de bepaling in de Gemeenschappelijk Regeling (art. 31 lid 8), terug te laten vloeien naar de gemeenten. Een uitzondering hierop is de aanvulling van de voorgeschreven algemene reserve vanwege het vertrek van de gemeente Montferland. Dit is een bedrag van € 4.557,00 waarmee een bedrag van € 674.527,00 terugvloeit naar de gemeenten. In de jaarstukken hebben wij toegelicht wat de redenen zijn voor dit positieve resultaat op de inwonerbijdrage.

Ook hebben wij het algemeen bestuur voorgesteld om een niet benut van een eerder uit een rekening overschot gevormde bestemmingsreserve, groot € 31.911,00 terug te betalen aan de deelnemende gemeenten.

Proces

De jaarstukken bieden wij u hierbij aan. Wij nodigen de gemeenteraden uit een zienswijze in te dienen vóór 30 mei 2025 bij Henk van den Berg (henk.van.den.berg@gmr.nl) graag in cc aan carine.schuring@gmr.nl. Definitieve vaststelling van de jaarstukken is, gelet op de wettelijke bepalingen, gepland in de vergadering van het algemeen bestuur van 9 juli 2025.

Het regiobureau biedt aan een actieve rol te spelen bij de behandeling van de ontwerpjaarrekening 2024. U kunt hierover contact opnemen met Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls	drs. H. Tiemens
Voorzitter	Secretaris

Bijlagen:
- jaarstukken 2024 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen inclusief accountantsverslag.
- jaarverslag en jaarrekening 2024 The Economic Board 2023 met aanbiedingsbrief

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

JAARSTUKKEN 2024

Flynth Audit B.V.
geheel document digitaal
gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
M.V.
2 apr. 2025
28-03-2025

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Jaarverslag 4

1.1 Inleiding 4
1.2 Programmaverantwoording regiobureau 4
1.3 Programmaverantwoording opgaven 9
1.4 Resultaat 2024 uitgelegd en samengevat 17
1.5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 18
1.6 Vennootschapsbelasting 18

2. Paragrafen 19

2.1 Risicobeheersing en weerstandsvermogen 19
2.2 Financiering 20
2.3 Bedrijfsvoering 21

3. Jaarrekening 24

3.1 Staat van baten en lasten 24
3.2 Toelichting op staat van baten en lasten 25
3.3 Rechtmatigheidsverantwoording 27
3.4 Incidentele en structurele baten en lasten 29
3.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid 29
3.6 Balans per 31 december 2024 31
3.7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 32
3.8 Toelichting op de posten van de balans 35
3.9 Niet in de balans opgenomen verplichtingen 39
3.10 Publicatie Wet normering topinkomens 40
3.11 IV3 taakvelden 43

BIJLAGEN 46

Bijlage 1 Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen 46
Bijlage 2 Bestuurlijke opgaveteams per 31-12-2024 47
Bijlage 3 Controleverklaring 48

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 aan van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling van de jaarstukken volgt het programma van de opgaven (vijf integrale opgaven) en het programma van het regiobureau.

Resultaat 2024

Uit de staat van baten en lasten (paragraaf 3.1) blijkt een resultaat van € 244.427 voor 2024. Dit betreft het rekeningresultaat van het regiobureau. Daarnaast is een deel van de geplande projecten uit de regionale agenda 2023-2024 (nog) niet (volledig) uitgevoerd of zijn er extra financiële middelen verkregen. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de ontvangen inwonerbijdrage niet is besteed. Bij het programma van de opgaven resteert een bedrag aan inwonerbijdrage van € 434.658. Zie hiervoor de specificatie in paragraaf 3.8 Toelichting op de posten van de balans (verloopoverzicht Inwonerbijdrage).

Bestemming resultaat 2024

Het overschot van de ontvangen inwonerbijdrage, dat deel dat niet is uitgegeven of in een verplichting is vastgelegd, bedraagt per 31 december 2024 € 679.084, zijnde het rekeningresultaat van het regiobureau (€ 244.427) en het saldo van de niet bestede inwonerbijdrage programma Opgaven (€ 434.657). Volgens artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten, tenzij de vastgestelde algemene reserve van € 100.000 niet is bereikt. Ten gevolge van de uittreding van de gemeente Montferland is € 4.557 onttrokken aan de algemene reserve. Uit het overschot van de ontvangen inwonerbijdrage zal eerst de aanvulling van de algemene reserve bekostigd worden. Het dagelijks bestuur legt het algemene bestuur een voorstel voor over de inzet van het overschot inwonerbijdrage programma regiobureau en programma opgaven en het restant van bestemmingsreserve (€ 31.911).

Elst, 19 maart 2025
Dagelijks bestuur

1. Jaarverslag

1.1 Inleiding

Voor het jaar 2024 is de regionale agenda 2023-2024 leidend. Deze is door het algemeen bestuur op 6 juli 2022 vastgesteld. Deze begroting voldoet aan de BBV-richtlijnen en valt onder het repressief toezicht van Gedeputeerde Staten van Gelderland, mede namens Gedeputeerde Staten van Limburg. De vijf opgaven werkten in 2024 elk met een eigen begroting, waarvoor de benodigde middelen bij de gemeenten werden gecollecteerd of van samenwerkingspartners werden ontvangen. Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 27 november 2024 met een tweede begrotingswijziging de definitieve begroting vastgesteld.

1.2 Programmaverantwoording regiobureau

1.2.1 Algemeen

Het regiobureau verzorgt de ondersteuning van de bestuurlijke en ambtelijke gremia en faciliteert de vijf opgaven. Door de deelnemende gemeenten zijn via de inwonerbijdrage de middelen voor het regiobureau bijeengebracht. De inwonerbijdrage voor 2024 bedroeg € 2,71.
Het dagelijks en algemeen bestuur, de Netwerkdirectie en het (ambtelijk) regiocoördinatorenoverleg ontmoeten elkaar op wisselende plaatsen in de regio. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar en worden live uitgezonden. De vergaderstukken zijn op de website beschikbaar.

1.2.2 Informatie

Voor het slagen van een goede regionale samenwerking, is het belangrijk dat de gemeenschappelijke regeling dicht bij de gemeenten blijft. Naast ontmoetingen, is goede informatievoorziening van groot belang. Leidraad hiervoor is het Informatieprotocol. Het algemeen bestuur heeft deze in september 2021 vastgesteld. Nu de gemeenschappelijke regeling door herziening van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) in 2024 is gewijzigd, kan de leidraad worden geactualiseerd. Dit is gepland in de eerste helft van 2025.

1.2.3 Profilering, positionering en lobby

Vanuit public affairs (PA) wordt nauw samengewerkt met de opgaveteams, team communicatie, de PA-adviseurs uit de regiogemeenten, The Economic Board en de provincie. Naast de rol die PA heeft gespeeld in het behalen van resultaten binnen de opgaven, zijn een aantal overkoepelende resultaten uit te lichten:

Rijk & Provincie

In navolging op de Provinciale Statenverkiezingen 2023 zijn in het eerste kwartaal van 2024 kennismakingsessies voor de (nieuwe) Gelderse Statenleden en het College van Gedeputeerde Staten met de GMR georganiseerd.
De regio ontving meerdere (hoog)ambtelijke delegaties namens het Rijk. Zo bracht de directie Regio en Ruimte van het ministerie van Economische Zaken (EZ) in februari een werkbezoek aan verschillende werklocaties in de regio. In april ging een team van het programma Mooi Nederland 'Op Pad met Vitruvius' langs veertien locaties in Gelderland. Zij bezochten o.a. Duiven, Arnhem en Nijmegen met respectievelijk aandacht voor Smart Energy Hubs, leefbaarheid en de herbruikbaarheid van materialen in de woningbouw. Het programma Mooi Nederland staat onder regie van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). Het stelt, aanvullend op het NOVEX programma, de belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde centraal bij het ordenen van de ruimte.
Ook was de regio regelmatig vertegenwoordigd in Den Haag. Om de zichtbaarheid van de regio daar te vergroten, vond in januari de eerste editie van het Groene Metropoolcafé plaats. Spreker Tim van Hattum (WUR) liet zijn licht schijnen op de regio in 2120. Over de voortgang en benodigde extra

investeringen in het kader van NOVEX Arnhem-Nijmegen-Foodvalley is in augustus, samen met provincie Gelderland en Regio Foodvalley, in Den Haag gesproken met een delegatie van de ministeries van VRO, IenW (Infrastructuur en Waterstaat), LVVN (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) en EZ.
De intensivering van de samenwerking van PA en lobby met de andere Gelderse regio's kreeg in 2024 verder vorm. Dit resulteerde onder meer in een gezamenlijke lobbyactie richting het bestuurlijke najaarsoverleg van MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). In november was er een ontbijtsessie met Tweede Kamerleden en vertegenwoordigers van IenW, EZ en BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties). Hier vroegen alle Gelderse regio's aandacht voor de bereikbaarheid van Gelderland, als belangrijke voorwaarde voor het realiseren van de woondeals.
Ook de PA-samenwerking met de andere Nederlandse metropoolregio's (Amsterdam, Den Haag/Rotterdam, Utrecht en Eindhoven) is voortgezet. Daarbij neemt deze zogeheten 'M5' steeds meer positie in als gesprekspartner voor het Rijk.
Niet in de laatste plaats was de regio zichtbaar aanwezig op tal van nationale conferenties en congressen, waarvan deelname aan de Provada en Klimaattop Gebouwde Omgeving en de organisatie van het Mobility Congres slechts enkele voorbeelden zijn.

Europa

Op internationaal vlak profileerde de regio zich onder meer door deelname aan conferenties, zoals Procura+ (circulair inkopen en aanbesteden), EURESFO (klimaatadaptatie) en POLIS (mobiliteit). Een brede ambtelijke en bestuurlijke delegatie was in 2024 weer vertegenwoordigd op de European Week of Regions and Cities in Brussel.
Een concreet resultaat dat onder meer door het actieve lidmaatschap van het Europese netwerk ICLEI tot stand is gekomen, is de deelname aan het Europese programma 'Pathways2Resilience'. Dit stelt de regio in staat om de komende twee jaar met behulp van Europese financiering te werken aan het klimaatbestendig maken van de regio langs de lijnen van de toekomstvisie GMR 2120.

1.2.4 Ontmoeting

Het is inmiddels traditie geworden om het jaar te starten met het regiocongres. Deze keer waren we op 2 februari 2024 te gast bij Vasim Nijmegen. Het congres had als titel "50 tinten groen" en trok ruim 400 bezoekers. We constateren dat de belangstelling voor het regiocongres groeit en dat het jaarevenement een steeds breder publiek trekt.
Een vast onderdeel in de bestuurlijke jaaragenda zijn Regio Overleg(t) en Regio Ontmoet. Regio Overleg(t) zijn belangrijke ontmoetingsmomenten voor bestuurders en gemeentesecretarissen. Bestuurlijke platforms en de netwerkdirectie (van gemeentesecretarissen) komen dan samen. Regio Overleg(t) was in 2024 te gast in de gemeenten Duiven, Arnhem en Druten en vond plaats bij Van der Valk in Lent. Van deze dag maken we telkens een kort verslag.
Regio Ontmoet vond drie keer plaats en was gast van de colleges van de gemeenten Zevenaar, Mook en Middelaar en Renkum, elke keer op een inspirerende locatie. Deze ontmoetingen zijn gebruikt om, los van de agenda, thema's te verdiepen en verbreden.
De regiocoördinatoren kwamen in 2024 weer maandelijks bijeen (afwisselend fysiek en digitaal). De regiocoördinatoren bouwden inmiddels een stevig netwerk. En zij vormen een belangrijke schakel tussen de gemeenten en het regiobureau. Meer en meer ontwikkelen ze zich in hun eigen gemeente tot een belangrijke schakel tussen de opgaven en in de verbinding met het bestuur.

De regioagendacommissie (RAC) is een adviescommissie van het algemeen bestuur. Zij komen volgens een jaarlijks vastgesteld vergaderschema bijeen. Een lid van het dagelijks bestuur en de directie zijn altijd aanwezig. De RAC heeft in 2024 vijf keer plaatsgevonden. Onderdeel van het jaarprogramma zijn twee radenbijeenkomsten, die door het regiobureau worden georganiseerd. De bijeenkomst in het voorjaar was op 2 mei in de gemeente Duiven. Het thema was het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en Innofase werd bezocht. De radenbijeenkomst in het najaar vond door gebrek aan belangstelling niet plaats.

Door het regiobureau is ook medewerking verleend aan radenbijeenkomst, georganiseerd door de griffierskring, in de regio Rijk van Nijmegen en in de regio Gelderland-Midden. Onderwerp van deze ontmoetingen met raadsleden waren m.n. de producten uit de P&C-cyclus.

Een bezoek van de directeur van de GMR aan de colleges van de deelnemende gemeenten is inmiddels een vast gebruik geworden. In 2024 is in samenspraak de keuze gemaakt om deze bezoeken gemiddeld eenmaal per jaar te organiseren. In aanvulling hierop geven medewerkers van het regiobureau graag gehoor aan uitnodigingen van colleges, collegeleden en gemeenteraden.

Naast het jaarlijkse regiocongres organiseren de opgaven ontmoetingen of is de regio mede gastheer. Zo vond het Circulaire jaarevent op 22 november 2024 voor de tweede keer plaats, was het Nationaal Verkeerskundig congres op 7 november 2024 in Arnhem en was de partnerbijeenkomst groen-blauw raamwerk op 1 november 2024 op het Arnhems Buiten.

1.2.5 Communicatie

De meeste activiteiten van communicatie zijn uitgevoerd binnen de opgaven. De in het oog springende activiteiten vanuit het regiobureau in 2024:

- Zowel website als mailadressen maakten halverwege het jaar een vrij vlotte overgang door van de extensie groenemetropoolregio.nl naar gmr.nl.
- Het verhaal van de regio, onze corporate story, staat opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en is tijdens Regio Ontmoet in november gepresenteerd aan de bestuurders en gemeentesecretarissen.
- De website is doorontwikkeld. Vooral de opgaven-pagina's hebben een grote gedaantewisseling ondergaan. Zowel qua opbouw, beeld als teksten zijn verbeteringen aangebracht.
  Er is tijd en energie gestoken in het verder zo digitaal toegankelijk mogelijk maken van de website. Dit toegankelijk maken doen we op basis van het "Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid". Onze website is in 2024, na een eigen toetsing, uitgebreider getoetst door een onafhankelijke organisatie. Hierna zijn aanpassingen gedaan en is een hercontrole uitgevoerd. De digitale toegankelijkheid is verbeterd. In 2024 is de status van toegankelijkheid 'C: de eerste maatregelen zijn genomen' verhoogd naar 'B: voldoet gedeeltelijk'.
- De collectie van rechtenvrije en kwalitatief hoogwaardig beeldmateriaal van de hele regio is aanzienlijk aangevuld.
- De kwartaalrapportages voorzien in een grote behoefte. Hierin staan de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen binnen de vijf opgaven en het regiobureau. Deze kwartaalberichten verschijnen aan het einde van de eerste maand van een nieuw kwartaal. De vier rapportages vormen daarmee de bouwstenen voor een beknopt en leesbaar jaarverslag.
- De nieuwsbrief is in totaal twaalf keer verschenen. Het aantal abonnees is in 2024 gegroeid van 750 naar bijna 1000.

Via de social mediakanalen houden wij geïnteresseerden op de hoogte van wat er speelt. In 2024 groeide het aantal volgers op LinkedIn nog iets meer dan het jaar ervoor. Met een groei van ruim 1000, passeerde het aantal volgers op de valreep van 2024 de grens van 5000.
Het aantal X-volgers was eind 2024 ruim 3000.

1.2.6 Wet- en regelgeving

Wet open overheid (Woo)

In 2024 zette de GMR stappen om verder inrichting te geven aan de Woo. Er is een procedure opgesteld voor het voldoen aan passieve openbaarmaking. Het aantal verzoeken dat de regio ontvangt is zeer beperkt. Een Woo-procedure of een zienswijzeprocedure die door andere overheden moet worden gevolgd, is zeer arbeidsintensief en legt een groot beslag op de beschikbare capaciteit. De inzet is en blijft om buiten de formele procedure om, de verzoeker de gewenste informatie te verstrekken. De Woo-verzoeken publiceren we op de website.

Sinds 1 november publiceren wij de eerste stukken in het kader van actieve openbaarmaking. Deze documenten zijn te vinden op onze website en in de Woo-index. Ook legden we contact met de Woo-coördinatoren van de gemeenten, zodat wij Woo-verzoeken van inwoners die organisatieoverstijgend zijn zo efficiënt mogelijk oppakken.

Wet DBA (Wet beoordeling arbeidsrelaties)

In het vierde kwartaal is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de Wet DBA voor de inhuur van personeel door de GMR. Deze verkenning leidt tot nadere beoordeling, die in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvindt.

1.2.7 Klachtenfunctionaris

In de gemeenschappelijke regeling (artikel 25) is een klachtenregeling opgenomen. De gemeentelijke Ombudsman voor het Rijk van Nijmegen ontving in 2024 geen klachten.

1.2.8 Diversiteit en inclusie

De GMR wil een inclusieve organisatie zijn, overeenkomstig met de ambities die zijn vastgelegd in het beleidsplan Diversiteit en Inclusie (2022).

1.2.9 Personeel

In 2024 kwamen er collega's in vaste dienst bij de GMR, bijvoorbeeld voor de uitvoering van programma's waarvoor langlopende subsidies zijn verkregen. Denk hierbij aan het programma Slim en Schoon Onderweg en voor ondersteuning van de Regio Deal. Mede door de toename van externe gelden, was het nodig om de administratieve organisatie en interne (financiële) beheersing van de GMR te versterken. Daarvoor is een controller aangetrokken.
Ter voorbereiding op de nieuwe regionale agenda heeft de netwerkdirectie zich afgelopen jaar gebogen over de benodigde personele capaciteit. Nu de regionale agenda meer richting uitvoering van beleid gaat, voorzien wij dat gemeenten uitvoeringscapaciteit nodig hebben voor de realisatie. Om gemeenten te faciliteren, is samen met de netwerkdirectie nagedacht hoe het regiobureau gemeenten kan helpen. Er is afgesproken dat de GMR, voor de Woondeal-middelen die de provincie ter beschikking stelde, personeel aantrekt dat voor gemeenten gaat werken. De werving startte in december. Ook is afgesproken dat de GMR personeel werft dat tegen een vooraf vastgesteld tarief door gemeenten kan worden ingehuurd. Samen met de netwerkdirectie wordt bepaald aan welke capaciteit de meeste behoefte bestaat bij gemeenten.

1.2.10 Ontwikkelingen bedrijfsvoering

In 2024 is de GMR aangesloten bij Govroam. Door deze aansluiting versterken wij de mogelijkheden voor tijd- en plaats-onafhankelijk werken, doordat onze medewerkers nu veilig gebruik maken van Govroam-diensten van andere overheidsorganisaties en vice versa.
Er is een start gemaakt met de aanbesteding van ICT-diensten. In 2025 eindigt het contract met de huidige leverancier. Het betreft een meervoudig onderhandse vraag. In het eerste kwartaal van 2025 verwachten we een beslissing te nemen op de leverancier van onze ICT-diensten.
Hoewel het bestaande huurcontract voor de kantoorruimte in Elst medio 2026 afloopt, is een start gemaakt met het opstellen van een Programma van Eisen voor de huisvesting van de regionale samenwerking.

1.2.11 Verantwoording regiobureau

Door de veranderde wetgeving rondom rechtmatigheid, is afgelopen jaar veel aandacht geschonken aan de verordeningen over de financiële organisatie. Uitgangspunt is dat de rechtmatigheid opgenomen wordt onder de paragraaf Bedrijfsvoering en daarmee afgegeven wordt door het dagelijks bestuur.
Afgelopen jaar zijn verordeningen vernieuwd en aangevuld. Het algemeen bestuur heeft deze verordeningen in de vergadering van september en november 2024 vastgesteld. De herziene

financiële verordening voor 2024 is in februari 2025 door het algemeen bestuur vastgesteld. De GMR heeft voor het vaststellen van de rechtmatigheid een opdracht verstrekt aan mijnVIC voor een gedegen onderzoek.
Na drie volledige boekjaren is het mogelijk om de verhouding tussen inwonerbijdrage en externe gelden inzichtelijk te maken. Daarbij gaan wij uit van de daadwerkelijke besteding van de middelen (restituties zijn verrekend).

bedrag x € 1.000	**2023**		**2024**	
Besteding inwonerbijdragen	5.250	*69%*	7.425	*71%*
Besteding andere middelen	2.644	*31%*	3.018	*29%*
	7.894		10.443	

Met de groei van het aantal subsidies en opdrachten, neemt ook de verantwoordingsdruk toe. Daardoor is de inzet van de administratieve dienstverlener en controller toegenomen. Tot op heden hanteren we geen verrekening voor overheadkosten. Voor het begrotingsjaar 2025 is een wijziging van deze systematiek doorgevoerd. Er wordt op basis van de ontvangen subsidies 5% als dekking van de overheadkosten verwerkt.
Begin 2023 werd duidelijk dat het Rijk met The Economic Board (TEB), provincie Gelderland en de GMR een Regio Deal ging sluiten ter waarde van 15 miljoen euro. Voor het opstellen van het convenant met het Rijk en het inrichten van de kassiersfunctie is ondersteuning gezocht bij een extern bureau dat ervaring had met het sluiten van een Regio Deal.
De kassiersfunctie was per 1 april 2024 operationeel bij de provincie Gelderland. De GMR heeft voor de looptijd van de Regio Deal een projectmanager aangetrokken. Deze houdt zich bezig met het opzetten van de structuur voor het begeleiden en beoordelen van subsidieaanvragen, de hele governance van de Regio Deal, het organiseren van bijeenkomsten en bestuurlijke overleggen. Deze projectmanager wordt mede door het Rijk uit Regio Deal middelen bekostigd. Inmiddels zijn bijna alle Regio Deal middelen belegd en wordt volop gewerkt aan de diverse programma's.

1.2.12 Verantwoording rekeningresultaat regiobureau

Voor 2024 bedraagt het voordelig rekeningresultaat van het regiobureau € 244.427 terwijl in de tussenrapportage rekening werd gehouden met een resultaat van € 75.548.
De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn:

1. De rentebaten bedragen voor 2024 € 154.970 en zijn daarmee fors hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Het positief effect op de exploitatie bedraagt € 50.000.
2. Hoewel de uitgaven voor salarissen en sociale lasten beduidend lager zijn dan begroot is, hebben de uitgaven voor ingeleend personeel de begroting fors overschreden (€ 347.222). Dit wordt met name veroorzaakt door vervanging langdurig ziekteverzuim en extra inzet door de toekenning van de Regio Deal.
3. Door de groei van de GMR en veranderende wet- en regelgeving is een toename van de organisatiekosten waar te nemen. Voor 2024 is € 195.804 begroot. De werkelijke kosten bedragen € 319.516. Met name accountants- en administratiekosten en advieskosten zijn hoger dan begroot.
4. In 2023 is een voorziening verlofuren ad. € 25.000 opgenomen. Omdat het verlofsaldo van de GMR ultimo 2024 niet is te duiden als bovenmatig, is de volledige voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat van het regiobureau.
5. De onttrekking van de bestemmingsreserve voor kosten van opleiding, communicatie en ondersteuning van het programma Regio Deal hebben een positief effect op het resultaat.

1.2.13 Wat heeft het regiobureau gekost?

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten	2.882.419	248.529	3.130.948	2.892.605	-238.343
Baten	2.882.419	204.379	3.086.798	3.045.689	-41.109
Mutaties bestemmingsreserve	-	118.698	118.698	91.344	-27.354
Saldo	**-**	**74.548**	**74.548**	**244.427**	**169.879**

1.3 Programmaverantwoording opgaven

1.3.1 Algemeen

De GMR presenteert elk kwartaal een kwartaalrapportage waarin concreet wordt aangegeven wat in dat kwartaal is bereikt in de vijf opgaven. De programmaverantwoording geeft een beknopt verslag van de bereikte resultaten en er wordt een relatie gelegd met de beschikbare middelen van de opgave en haar speerpunten. De vier kwartaalrapportages vormen een inhoudelijke aanvulling op de volgende programmaverantwoording van de opgaven.

1.3.2 Verbonden regio

Van het beschikbare bedrag (€ 1,585 miljoen) is het gehele bedrag uitgeven of is een financiële verplichting aangegaan. Totaal op de inwonerbijdrage is een tekort van € 12.060. Voorstel is om verplichtingen 2024 af te schalen tot niveau van restant inwonerbijdrage 2023. Er is geen onderuitputting inwonerbijdrage 2024.

De processen/projecten uit de regionale agenda zijn grotendeels uitgevoerd of in gang gezet. De capaciteit binnen de opgave was conform planning. De detacheringscontracten bij de verschillende gemeenten zijn iets lager uitgevallen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. In 2024 is het regionaal mobiliteitsprogramma (RMP) uitgewerkt. We huurden hiervoor een externe adviseur in. Daarnaast is het programma doorgerekend op potentiële effecten CO2. Het RMP-proces ronden we begin 2025 af. We organiseerden in 2024 twee succesvolle congressen. In het voorjaar het Mobility Congres in Nijmegen en in het najaar het nationaal Verkeerskundecongres bij Burgers Zoo in Arnhem. In samenwerking met de provincie Gelderland en Gelderse regio's is een gezamenlijke propositie opgesteld die op 20 november 2024 aan de aanwezige Kamerleden is aangeboden. Deze propositie betreft een overkoepelend beeld van benodigde bereikbaarheidsinvesteringen in Gelderland. Voor de GMR zijn een aantal essentiële projecten opgenomen, waaronder het Veluwewaalpad en het fietspad Huissen-Arnhem en is aandacht gevraagd voor verschillende mobiliteitspakketten (A15, A50).

Speerpunten

We stelden een onderzoek in naar de zeven gelijkvloerse spoorkruisingen in Duiven en Zevenaar. In dit onderzoek is gekeken naar de spoorwegveiligheid, barrièrewerking in relatie tot de verstedelijking, leefbaarheid en bereikbaarheid. In 2024 is opdracht verleend om op 184 locaties fietstellingen te verrichten. Verder zijn er verschillende studies uitgevoerd, waaronder Hub Malden, een mobiliteitshub op de corridor Druten-Beuningen-Nijmegen, de koppelkansen tussen mobiliteitshubs en toeristische overstappunten, de doorfietsroute Doetinchem-Zevenaar, de bereikbaarheidsongelijkheid en de regionale bewonersbenadering.

Het bestuurlijk platform Verbonden regio maakt zich zorgen over de verkeersveiligheid in de regio. Het aantal verkeersslachtoffers is de afgelopen periode in elke gemeente in plaats van afgenomen juist toegenomen. Specifiek is aandacht gevraagd voor de top 10 knelpunten per gemeente en schoolroutes.

De provincie staat aan de vooravond van een nieuwe aanbesteding openbaar vervoer (OV) en heeft een ontwerp Programma van Eisen (PvE) eind 2024 naar de regio en de betrokken gemeenten gestuurd. Belangrijk voor de regio, omdat hiermee de kaders voor het toekomstig OV worden

beschreven. Gezien onze verstedelijkingsopgave en onze mobiliteitstransitie is groei van het OV noodzakelijk en essentieel. Het dagelijks bestuur van de GMR heeft op 21 augustus de zienswijze ontwerp PvE verwoord. We missen een duidelijke provinciale toekomstvisie en strategie om de belangrijke maatschappelijke uitdagingen in regio, zoals duurzaamheid en onze mobiliteitsopgave, op te pakken. Daarom hebben we zeven voorstellen gedaan, waaronder een ambitieus plan voor zero-emissie busvervoer en meer regionale samenwerking.

In het kader van logistiek is een tweetal pilots uitgevoerd (laadinfrastructuur Pannenhuis en een onderzoek uitgevoerd door de HAN naar bouwlogistiek). Tot 2030 worden in de GMR minimaal 33.000 woningen gebouwd. Voor deze bouwopgave is het transport van materiaal, materieel, personeel en afval van en naar bouwplaatsen essentieel. Dit leidt tot een groot aantal transportstromen met diverse soorten voertuigen die deels onvermijdelijk zijn. Enerzijds is het van belang dat deze (last mile) stromen efficiënt georganiseerd worden zodat bouwprojecten tijdig en zonder kostenoverschrijding afgerond kunnen worden. Anderzijds moet in het kader van het Klimaatakkoord en met het oog op leefbaarheidsdoelstellingen transport zo schoon mogelijk en met minimale overlast worden georganiseerd. Uit het onderzoek van de HAN komen verschillende aandachtspunten, randvoorwaarden en aanbevelingen. Bijvoorbeeld over circulaire bouwhubs. Met de resultaten gaan we in 2025 graag aan de slag om te kijken of circulaire bouwhubs een regionale meerwaarde bieden.

Subsidies

De begroting van het programma Slim & Schoon Onderweg (S&SO) 2024 is in de loop van 2024 vastgesteld door de gezamenlijke partners, inclusief het bijbehorende uitvoeringsplan. Vandaar dat de subsidie voor 2024 pas laat is aangevraagd en een deel van de beschikbare middelen niet in 2024 is uitgegeven (waaronder de werkgeversaanpak). In 2024 hebben we de Fietsstimulering (e-bike probeeractie en stimuleringsapp) Europees aanbesteed. De campagne om deelmobiliteit te stimuleren (“Ik ben een deelgenoot”) is ontwikkeld. Ook is er een uitgebreide toolbox voor de bewonersbenadering ontwikkeld. Per saldo resteert nog te besteden subsidiemiddelen 2024 € 1.193.814. Dit gaat met name over projecten binnen het programma S&SO die grotendeels conform subsidiebeschikking in 2024/2025 worden uitgevoerd (deze bijdragen gaan over de jaarschijven heen). De subsidie over 2024 wordt in de loop van 2025 vastgesteld. Inmiddels hebben we een subsidievaststellingsverzoek bij de provincie Gelderland ingediend voor de jaargangen 2022 en 2023.

Voor de formele opstart van de huidige GMR was er een mobiliteitsfonds opgericht, waarvoor Nijmegen de penvoerder was (destijds was er een ander regime, waarbij onderbesteding niet hoefde te worden teruggestort). Nu de GMR een eigen juridische entiteit is, is in de loop van 2022 het openstaande bedrag overgemaakt naar de GMR. Een deel van dit bedrag is besteed in 2022 en 2023, maar er blijft nog een bedrag van ongeveer € 400.000 over. In het bestuurlijk platform Verbonden regio op 6 maart is afgesproken om in het najaar van 2024/begin 2025 de mogelijkheden voor een mobiliteitsfonds te onderzoeken. Mocht uit de verdere uitwerking blijken dat de implementatie van een regionaal mobiliteitsfonds te complex is, dan wordt het resterende bedrag teruggestort naar de toen deelnemende gemeenten.

1.3.3 Productieve regio

Toekomstbestendige werklocaties

In 2024 is toegewerkt naar een Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Het RPW is verankerd in de omgevingsverordening van de provincie. Minimaal één keer per 4 jaar moet een nieuw RPW worden vastgesteld. Voor de zomer van 2025 moet er een nieuw vastgestelde RPW liggen. In dit RPW zetten we grote stappen naar kwalitatieve verbetering en nemen we nieuwe actuele thema’s mee. Denk aan de ruimtebehoefte voor circulaire economie, de energietransitie, verdichting en herstructurering. Nieuwe complexe onderwerpen, waarvoor diverse onderzoeken zijn uitgevoerd. Met de provincie Gelderland is afgesproken dat zij de helft van de kosten van deze onderzoeken betalen, tot een maximum van € 168.000. Op het moment van afspraken maken met de provincie, was het

echter nog niet duidelijk hoeveel er precies nodig was aan onderzoeksgeld. Een deel van die onderzoeken zijn in 2023 al uitgevoerd. In 2024 is uiteindelijk nog € 58.000 aan diverse onderzoeken uitgegeven. De helft hiervan komt voor rekening van de provincie. Naast de onderzoeken zijn er ook andere kosten geweest, waaronder de inhuur van een speerpuntcoördinator. Van de totaal beschikbare middelen voor dit speerpunt is € 75.851 niet besteed. Dit bedrag vloeit terug naar de deelnemende gemeenten.

Human Capital

Voor de uitvoering van het Human Capital Akkoord (HCA) is een inwonerbijdrage van € 150.000 begroot. Omdat TEB de regie voert op de uitvoering van het HCA is dit bedrag als subsidie verstrekt aan TEB. Het HCA is 1 op 1 opgenomen als project in de Regio Deal. De bijdrage vanuit de GMR draagt daarom bij aan de totale financiering van het project. HCA wordt niet alleen gefinancierd door de GMR maar ook andere partijen financieren mee (bedrijven en provincie). De besteding van de inwonerbijdrage is onderdeel van de totale verantwoording van het Regio Dealproject dat in april 2025 plaatsvindt.
Voor 2023 was er een bijdrage van de provincie van € 100.000 die doorliep in 2024. Dat bedrag is door de provincie overgemaakt naar de GMR. Wij beheren deze gelden en de uitvoering ligt bij TEB. Van deze gelden is € 9.915 niet besteed. Dit bedrag staat los van de Regio Deal en hierover leggen we in maart 2025 verantwoording af aan de provincie.

Dienstverlening MKB

Begroot voor dit speerpunt was € 178.750. Voor dit speerpunt is echter een andere insteek gekozen dan voorheen. Bij alle betrokken (triple helix) partijen was vooral behoefte aan een verbindende rol tussen alle partijen vanuit GMR om te komen tot een structurele samenwerking met alle stakeholders. Vanuit die samenwerking zijn al diverse projecten gestart zoals een aanvraag voor RAAK subsidie voor onderzoek naar de (latente) vraag en behoefte van de mkb’er, het inventariseren van het huidige aanbod dienstverlening mkb, het verder ontwikkelen van een regiolink voor mkb’ers en aanhaken bij de landelijke actieagenda mkb-dienstverlening. Die rol is door de GMR dus al actief en met succes opgepakt, maar de kosten voor het mkb zijn daardoor aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. Het restant (€ 109.828) vloeit terug naar gemeenten.
Tot slot was er een overschrijding van € 17.746 op algemene kosten (personeelskosten en werkbezoeken).

Samengevat

Voor de Productieve regio is voor 2024 € 878.570 begroot inclusief een onttrekking van de bestemmingsreserve van € 35.000 en een begrotingswijziging van € 8.400 negatief door het niet deelnemen van gemeente Mook en Middelaar aan de opgave. Voor 2024 is uit de inwonerbijdrage een bedrag van € 835.170 ontvangen. Hiervan is € 214.943 niet besteed. Voor uitgaven in 2025 is € 37.095 gereserveerd. Dat betekent dat in totaal een bedrag van € 177.848 terugbetaald wordt aan de gemeenten.

1.3.4 Circulaire regio

Circulair bouwen en infra

Project Circulaire GWW
Dit project is gebaseerd op een uitvoeringsprogramma voor 2020-2025 en in 2024 vrijwel volgens (jaar)plan uitgevoerd. Het accent in dit programma ligt op het praktisch ondersteunen van gemeenten om projecten in de openbare ruimte circulair aan te besteden. Hiervoor worden kennistafels ontwikkeld, praktijkbijeenkomsten en workshops georganiseerd en gemeenten de mogelijkheid geboden gebruik te maken van de digitale grondstoffenbank Duspot.
Het eerste kwartaal was de projectleidersrol niet ingevuld, waardoor enkele activiteiten wat later op gang zijn gekomen en de bestedingen iets lager zijn uitgekomen dan begroot. De provinciale subsidie

(uit 2023) voor het ondersteunen van concrete GWW-projecten is daardoor nog niet helemaal uitgeput en is daarom verlengd tot medio 2025.
Het project Circulaire GWW is integraal onderdeel geworden van een Regio Deal project.

Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030
Ook het programma CCB is integraal onderdeel gemaakt van Regio Deal project Toekomstbestendig Bouwen. De meeste activiteiten/bouwstenen hebben in 2024 enige invulling gekregen. Zo zijn er een flink aantal werkbezoeken georganiseerd naar projecten en initiatieven, waarbij wordt ingezet op conceptueel, circulair bouwen. Maar deze invulling was wel minder dan beoogd, doordat de Regio Deal aanvraag en toekenning pas in het vierde kwartaal plaatsvond. De bestedingen zijn daardoor achtergebleven, waardoor met name de Regio Deal bijdragen van Rijk, provincie en marktpartijen nog (vrijwel) niet aangesproken zijn. *Regio Deal project Toekomstbestendig Bouwen*
In oktober 2024 is het projectvoorstel Toekomstbestendig Bouwen ingediend. Het hierboven genoemde project Circulaire GWW en het programma CCB zijn hierin geïntegreerd. De voorbereiding van deze aanvraag was zeer intensief. Vooral de inzet op het verkrijgen van draagvlak bij marktpartijen heeft veel ambtelijke inzet gevraagd, maar is wel effectief gebleken. De Rijksbijdrage van € 1,37 miljoen en een aanvullende bijdrage van € 120.000 van provincie Gelderland zijn in december 2024 officieel toegekend, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024. Bovendien is per eind 2024 ten minste € 1 miljoen aan bijdragen van marktpartijen gegarandeerd. Samen met cofinanciering van de GMR en de regiogemeenten is de totale begroting van € 4,7 miljoen gedekt voor de periode 2024 t/m 2027. Het organiseren van het projectconsortium heeft langer geduurd dan voorzien, waardoor het uitvoeren van de inhoudelijke activiteiten pas na december 2024 echt op stoom kwam.

Grondstoffen en ketens
We ondersteunen gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaringen. In 2024 is een intervisiegroep circulair inkopen gestart in de regio Arnhem en is besloten een soortelijke intervisie op te zetten voor het Rijk van Nijmegen.
We stimuleren ontwikkeling van productieketens/reststromen in de regio. De focus ligt op twee ketens per jaar. We werken aan het stimuleren van een regionaal circulair textielecosysteem. Daarin trekken we op met lokale partners en het Europese Engage4Bio project. We zijn daarnaast betrokken bij de verkenning hoe we een rol kunnen pakken in het opschalen van het circulaire verf-recyclingpilot. Het budget voor onderzoek naar circulair ontwikkelen van ketens is niet volledig benut. Hierdoor resteert een budget van bijna € 30.000 dat aan gemeenten zal worden geretourneerd.
Daarnaast is er inzet geweest op het voorbereiden en organiseren en leiden van praktijkbijeenkomsten. Het jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’ stond hierbij het meest centraal. Zo’n 200 bestuurders en medewerkers van gemeenten, collega-overheden, bedrijven en studenten namen deel aan het event. Naast een plenair gedeelte onder voorzitterschap van bestuurlijk opdrachtgever Tobias van Elferen organiseerden we 15 verschillende workshops met thema’s vanuit de vier speerpunten.
We werkten mee aan een workshop tijdens de Nationale Conferentie Circulaire Economie, die dit jaar in de Vasim in Nijmegen werd georganiseerd.
We hebben bijgedragen aan de totstandkoming van een Regio Deal project Circulaire topregio onder leiding van RvN@, waarbij in een triple helix verband wordt samengewerkt aan de versterking van de circulaire economie in onze regio.
Tot slot hebben we bijgedragen aan een rapportage die een inschatting geeft van de ruimtelijke effecten van de ontwikkeling van de circulaire economie in onze regio.
Er zijn bij dit speerpunt minder kosten (€ 64.747) gemaakt dan vooraf ingeschat. Het resterende deel gaat retour naar de gemeenten.

Water en klimaatadaptie

De ontwikkeling van projecten in de Regio Deal heeft extra aandacht gekregen en heeft geleid tot bijdragen voor enkele projecten die gaan leiden tot meer gedeelde kennis en ervaring over klimaatadaptatiemaatregelen:

- Lifeport Cool Lab: Koel netwerk Arnhem, Groene Corridor Nijmegen, Dorpspleinen in Heumen en Overbetuwe, Woonwijk in Westervoort en zorginstellingen in Arnhem.
- Soil Valley: Verdroging en piekbuien in een stuwwallengebied in Berg en Dal en laaggelegen gebied Duiven.

We maken deel uit van een internationaal consortium via het project 'Pathway Resilience'. Hiervoor is gezamenlijk met het Soil Valley consortium een subsidie van € 210.000 verworven voor de periode oktober 2024-maart 2026. Zo hebben we de basis gelegd om met kennisinstellingen en bedrijven in onze regio verdere toegang te hebben tot financiering van onderzoeksprojecten en een internationaal netwerk van partijen waarbij in onderzoeksprojecten kan worden samengewerkt.
Binnen het landelijke Groeifonds (derde tranche) loopt het programma Werklandschappen van de Toekomst, bedoeld om landelijke bedrijventerreinen te vergroenen. Een initiatief van een consortium onder leiding van het landelijke IVN. De provincie heeft zich sterk gemaakt voor een ambitieus pakket met een living lab en twee ambassadeursterreinen. De provincie heeft hiervoor Arnhem (IJsseloord) en Nijmegen (Novio Tech Campus NTC) benaderd. Eind 2024 is de aanvraag voor NTC gehonoreerd.

Transitie naar duurzame energie

In 2024 kende de Regionale Energiestrategie (RES) meerdere financieringsbronnen. Dit zorgde voor een solide basis om de regionale ambities op het gebied van energietransitie te realiseren. De belangrijkste bijdragen en bijbehorende bestedingen worden hieronder toegelicht:

- *Bijdragen vanuit het Rijk*
  - Decentrale uitkering ondersteuning RES. Deze bijdrage bedroeg € 510.387 (jaarbijdrage 2024).
  - Specifieke Uitkering Warmte: Een bedrag van € 565.000 is beschikbaar gesteld voor de periode 2024-2026.
  - Decentrale uitkering toekomstbestendig maken energiesysteem. In september 2024 werd een bedrag van € 370.500 toegekend, met een looptijd van 2024-2026.
- *Eenmalige subsidie van de provincie*
  De provincie verstrekte een eenmalige subsidie van € 90.000 om de GMR te ondersteunen in haar koplopersrol bij regionaal integraal programmeren. Deze subsidie heeft een looptijd van 2024-2025 en is benut voor het opstellen en uitvoeren van het Uitvoeringsplan Energiesysteem. Het resterende bedrag wordt in 2025 benut voor verdere ondersteuning van de uitvoering.
- *Inwonerbijdrage*
  Voor de uitvoering van taken in verband met de regionale energiestrategie (RES) is in 2024 een inwonerbijdrage van € 442.750 beschikbaar.

Het accent in 2024 lag op de realisatie van de herijking van de RES. Het bestuurlijk platform Circulaire regio heeft hiermee ingestemd en het rapport is in het laatste kwartaal aangeboden aan de diverse colleges. Daarnaast is het regionaal uitvoeringsplan Warmte voorbereid en bestuurlijk vastgesteld. Hierdoor is er met behulp van Rijksmiddelen (Specifieke Uitkering) een solide basis gelegd voor de aanpak van regionale warmteprojecten. Het betreft een meerjarige subsidie die in twee tranches beschikbaar is gesteld. En zoals hierboven vermeld is een uitvoeringsplan Energiesysteem opgesteld en is de uitvoering hiervan gestart. In samenwerking met Alliander is vraag en aanbod scherper in beeld gebracht en brengen we eventuele knelpunten op korte en lange termijn in beeld.
De decentrale uitkering toekomstbestendig maken energiesysteem werd pas in september 2024 ontvangen. Gedurende het jaar werd in overleg met de gemeenten onderzocht, hoe deze middelen

het beste konden worden ingezet. De uitkering wordt in 2025 besteed aan de invulling van drie nieuwe functies:

- Projectleider netbewust bouwen
- Projectleider energie-infrastructuur
- Projectleider netbewuste bedrijventerreinen

Met deze functies wordt gericht ondersteuning geboden aan gemeenten bij de uitvoering van het uitvoeringsplan energiesysteem.

- Dit jaar is voor de eerste keer de rapportage gemaakt van de *CO2-uitstoot* in de GMR, met behulp van een adviesbureau om de data te verkrijgen en te adviseren over de opzet van deze rapportage.
- Het *Regionaal Expertiseteam Energie (REE)* haalde dit jaar twee subsidies binnen. Dit levert een aanzienlijk bedrag op en zorgt daarmee voor een garantie dat het REE de komende jaren bedrijven kan blijven ondersteunen in energieadvies. Het gaat om onderstaande subsidies:
    - SPUK-subsidie die via de provincie Gelderland wordt uitgekeerd van € 420.000 (looptijd vier jaar)
    - Regio Deal middelen binnen het programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen van € 240.800 (looptijd vier jaar)
- Het Europese CO2-beprijzingsproject *DeCarb Pro* heeft de Europese subsidie conform begroting besteed dit jaar. We hebben hier de projectleider voor ingehuurd. Hij heeft inhoudelijk aan het project gewerkt en deelgenomen aan de projectbijeenkomsten.
- De *gezamenlijke inkoop van groene energie* wordt gefinancierd uit de inwonerbijdrage. Hiermee wordt voorkomen dat gemeenten zelf eventueel projectleiderscapaciteit moeten inschakelen die gerichte expertise vraagt. De inzet van de regionale projectleider en extern adviseur Hellemans is conform begroting. Zij zorgen er samen voor dat de gemeenten een zo goed mogelijke prijs betalen voor elektriciteit en groen gas en verdere verduurzamingsprikkels krijgen.
- Daarnaast is er ondersteuning gegeven aan een samenwerkingsproject rondom geothermie en is geadviseerd hoe om te gaan met knelpunten rondom natuurwetgeving in relatie tot woningisolatie-aanpak binnen gemeenten.

Samengevat

De opgave Circulaire Regio beschikte in 2024 over een inwonersbijdrage ter grootte van afgerond € 1.300.000, bestaande uit de inwonersbijdrage 2024 € 1.177.566 en restant verplichtingen uit 2023 € 123.061. Van dit laatste bedrag is € 93.000 niet uitgegeven

1.3.5 Ontspannen regio

Bij Ontspannen regio zijn de activiteiten grotendeels conform regionale agenda en bijbehorende begroting uitgevoerd. De feestelijke opening van het wandelroutenetwerk vindt in maart plaats. Er is een ambitiedocument met plan van aanpak voor verhaallijnen en een vitaliteitsprogramma opgesteld. En er is een begin gemaakt met de uitvoering daarvan. Het groen-blauw raamwerk is uitgewerkt in een eerste concept van een uitvoeringsagenda en wordt verder uitgewerkt in de gebiedsprocessen. Alle actielijnen van het uitvoeringsplan van het Transformatievoorstel cultuur zijn in uitvoering en voorbereidingen voor een nieuw regioplan worden getroffen.

Wel heeft een aantal kleine verschuivingen in de begroting plaatsgevonden.
Qua inkomsten is de inwonerbijdrage lager dan ingeschat, omdat Mook en Middelaar en Montferland niet meededen met de opgave Ontspannen regio in 2024. Een bijdrage voor het wandelroutenetwerk is niet aangevraagd, omdat dit niet nodig was. De subsidie die eerder door de provincie is verstrekt aan de uitvoerder van dat project, TVAN, bleek voldoende om het netwerk aan te leggen. De provincie Gelderland heeft verder een bijdrage geleverd van € 12.500 voor het uitwerken van de gebiedsprocessen voor het groen-blauw raamwerk, vooruitlopend op het besluit van GS hierover. Omdat de opgavemanager van Ontspannen regio voor een deel van haar uren de rol van NOVEX

coördinator vervult, zijn de middelen die dat oplevert, toegevoegd aan de opgave Ontspannen regio. Hiermee is op maat vervangende capaciteit ingehuurd, die nodig was om de opgave te managen, onder andere voor het in gang zetten van de gebiedsprocessen voor het groen-blauw raamwerk.

Ook aan de uitgavenkant vonden er een aantal kleine verschuivingen tussen de speerpunten plaats. Bij de speerpunten groen-blauw raamwerk en cultuur waren de kosten hoger dan vooraf ingeschat. Deze hogere uitgaven konden binnen de opgave opgevangen worden, doordat het speerpunt bruisende binnensteden, krachtige kernen inmiddels niet meer als apart speerpunt wordt opgepakt (en daar dus ook geen kosten voor gemaakt zijn) en ook door lagere uitgaven/hogere inkomsten (o.a. vergoeding uren opgavemanager i.v.m. werkzaamheden NOVEX) bij de post algemeen.

Samengevat

Ontspannen regio heeft in 2024 in totaal € 647.753 inwonerbijdrage te besteden. Dit betreft inwonerbijdrage 2024 € 502.048 en gereserveerde inwonerbijdrage 2023 € 145.704. Hiervan is in 2024 € 649.611 uitgegeven en in verplichtingen vastgelegd, resp. € 532.184 en € 117.427. Dit betekent dat er een tekort op inwonerbijdrage van € 1.858 ontstaat. Dit tekort zal worden bekostigd uit de inwonerbijdrage 2025.

Het restant subsidie uit 2023 is volledig besteed. Voor Vitatiteitsprogramma en Verhaallijnen is in 2024 € 152.100 ontvangen. Hiervoor zijn nog geen verplichtingen aangemaakt, omdat deze pas eind 2024 beschikt zijn en beschikbaar zijn gekomen. Tevens heeft Ontspannen regio een bedrag van €101.303 van diverse gemeenten ontvangen ter financiering van het project 'Groene Mantel'. Dit bedrag is per ultimo 2024 volledig in verplichtingen vastgelegd.

1.3.6 Groene groeiregio

De begroting van de Groene groeiregio bestaat uit vier onderdelen. De onderdelen algemeen, verstedelijkingsopgave en ruimtelijke integratie opgaven zijn relatief klein en de inwonerbijdrage is bijna opgebruikt. Hieruit worden o.a. de coördinatie en uitvoering van de opgave gefinancierd en ook de speerpuntcoördinatoren, de financiering van de gebiedsprocessen en de GMR-bijdrage voor NOVEX.

In het bestedingsplan was de ontwikkeling van een ruimtelijk dashboard opgenomen. Dit is echter uitgevoerd door de provincie Gelderland, die inmiddels een dergelijk dashboard in concept klaar heeft. Hiervoor hebben wij geen kosten hoeven maken.

We hebben onderzoek gedaan (incl. rapport) samen met de Rijksadviseurs en HNS-adviseurs over Water en bodem sturend. We organiseerden een symposium over het onderdeel Meer landschap van onze NOVEX ambities. We deden onderzoek naar de randvoorwaarden benodigd bij woningbouw.

De gebiedsprocessen in de deelgebieden zijn verder gebracht en bestuurlijk vastgesteld en vormen de leidraad voor de verdere ontwikkeling van de betreffende deelgebieden.

We werkten intensief samen met de provincie Gelderland om de ambities uit ons regioarrangement en gebiedsprogramma’s te vertalen naar het Ruimtelijk Voorstel en Ruimtelijk Arrangement van Gelderland.

We organiseerden integrale tafels rondom o.a. RPW (werklocaties) en het RMP (mobiliteit).

Woningbouw

De post versnelling woningbouw wordt gefinancierd door twee inkomstenbronnen: inwonerbijdrage en subsidies van Rijk en provincie. Er is sprake van, naar verwachting, tijdelijke onderbesteding van de toegekende subsidiemiddelen van de Woondeal. In 2025 gaan we naar een structurele projectleiderspool in plaats van de Flexpool, die uitging van aanvragen van gemeenten. Met de structurele projectleiderspool Woondeal krijgen we meer structurele uitgaven. Ook was er meer begroot rondom inzet kwartiermaker uitvoeringsorganisatie dan de werkelijke uitgaven van o.a. door de inzet van kernteam Woondeal en opgavenmanager.

Dat zijn de redenen dat een bedrag aan subsidie moest worden terugbetaald aan de provincie (ongeveer € 48.000). We hebben bij de provincie het verzoek gedaan om de overgebleven subsidiegelden uit 2024 mee te mogen nemen naar 2025. Inclusief een aanvraag voor nieuwe procesgelden, waarbij we een begroting Woondeal 2025 hebben aangeleverd. Verder resteert een Rijkssubsidie (uit 2020, ca. € 200.000) die in 2025 afloopt en waarvoor we een bestedingsdoel formuleren.
Voor de uitvoering van de Woondeal (procesgelden) hebben we in 2024 o.a. de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Wekelijks kernteam waarin de actualiteiten worden gedeeld en activiteiten worden gecoördineerd. Ook wordt gezorgd voor de bestuurlijke verbinding naar de diverse gemeenten en richting andere overheden en partners, inclusief communicatie;
- In 2024 is een een start gemaakt met de update van de Woondeal. Uitgaven die bij deze activiteiten horen zijn o.a. inzet programmamanager (Bram Klouwen) en secretaris en communicatieadviseurs;
- Verkenning naar ondersteuningsbehoefte bij gemeenten om woningbouw vlot te trekken. Dit heeft in september geresulteerd in een advies om een projectleiderspool in te richten, naast andere versnellingsmogelijkheden zoals parallel plannen;
- Onderzoek kansen van grondbeleid, door prof. Erwin van der Krabben. In 2025 vertalen we dit onderzoek naar instrumentarium en mogelijk kansrijke interventies;
- Samen met de provincie en woningcorporaties is geparticipeerd in trajecten voor betere benutting van de bestaande woningvoorraad;
- Organisatie van vier tempotafels, waarvan drie met publiek-private partijen en één met bestuurders. Hier is casuïstiek besproken en zijn randvoorwaardelijke oplossingsrichtingen verkend. Met de tempomakers zijn afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van de tafel;
- In 2024 zijn grote stappen gezet in de uitrol van conceptueel en circulair bouwen (Regio Deal). Er is een aanpak met bouwbedrijven samen;
- Uitwerking en vaststelling van het afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen. Vervolgens is een projectleider voor de uitvoering van het afsprakenkader in het najaar begonnen;
- Samen met de Productieve regio is onderzoek gedaan naar de inzet van arbeidsmigranten in de regio en de daarbij behorende huisvestingsopgave. Vervolgens is een projectleider huisvesting arbeidsmigranten aan de slag gegaan om gemeenten en bedrijven te stimuleren en te helpen bij concrete huisvestingsopgaven voor arbeidsmigranten.

Samengevat

De Groene groeiregio heeft in 2024 € 796.132 inwonerbijdrage te besteden. Uit de inwonerbijdrage 2023 was € 96.671 gereserveerd. In totaal is in 2024 € 809.248 besteed of in verplichtingen vastgelegd. Het restant (€ 83.555) zal aan de deelnemende gemeenten worden terugbetaald.

Het restant van subsidies uit 2023 bedraagt € 468.388. In 2024 is daar € 1.273.178 bijgekomen. Hiervan is in 2024 € 662.022 uitgegeven. Per 2025 blijft nog € 820.963 te besteden subsidie over.

1.3.7 Wat hebben de opgaven gekost?

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Verbonden regio					
Lasten	1.267.913	1.504.609	2.772.522	2.676.053	-96.469
Baten	1.267.913	1.504.609	2.772.522	2.676.053	-96.469
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Productieve regio					
Lasten	878.570	-8.400	870.170	898.702	28.532
Baten	843.570	-8.400	835.170	863.702	28.532
Mutaties bestemmingsreserve	35.000	-	35.000	35.000	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Circulaire regio					
Lasten	1.679.566	214.507	1.894.073	1.954.163	60.090
Baten	1.679.566	214.507	1.894.073	1.954.163	60.090
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ontspannen regio					
Lasten	532.048	-30.000	502.048	599.944	97.896
Baten	532.048	-30.000	502.048	599.944	97.896
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Groene groeiregio					
Lasten	881.600	1.189.129	2.070.729	1.296.473	-774.256
Baten	881.600	1.189.129	2.070.729	1.296.473	-774.256
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal					
Lasten	**5.239.697**	**2.869.845**	**8.109.542**	**7.425.335**	**-684.207**
Baten	**5.204.697**	**2.869.845**	**8.074.542**	**7.390.335**	**-684.207**
Mutaties bestemmingsreserve	**35.000**	**-**	**35.000**	**35.000**	**-**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

1.4 Resultaat 2024 uitgelegd en samengevat

De inwonerbijdrage bij de GMR kan gerelateerd worden aan enerzijds het regiobureau met een exploitatie en anderzijds de opgaven met een projectadministratie.
Kenmerkend voor het regiobureau is dat het de bedrijfsvoering betreft en de activiteiten over het algemeen aan een kalenderjaar zijn gerelateerd. De ontvangen inwonerbijdrage bij het regiobureau wordt volledig in de staat van baten en lasten opgenomen. Daartegenover komen de uitgaven te staan en per saldo resteert het rekeningresultaat. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemende gemeenten. Een negatief saldo komt, mits toereikend, ten laste van de algemene reserve.
Het programma Opgaven omvat een groot aantal activiteiten die elk afzonderlijk als een project gedefinieerd kunnen worden. Deze projecten zijn vastgelegd in de regionale agenda en voor deze projecten heeft de GMR met achttien gemeenten opgavenovereenkomsten afgesloten. De doorlooptijd van de projecten wijkt in veel gevallen van het kalenderjaar af. Daarom worden in het programma Opgaven de ontvangen bijdragen van deelnemende gemeenten en ontvangen subsidies en andere externe bijdragen niet volledig in staat van baten en lasten opgenomen, maar slechts dat deel ter dekking van de kosten van de projecten. Einde boekjaar resulteert een rekeningresultaat van € 0 en resteert een overschot op de balans. Elk jaar wordt het niet bestede of in verplichtingen vastgelegde deel van de inwonerbijdrage aan de deelnemende gemeenten terugbetaald. Subsidies en andere externe middelen blijven conform looptijd van de beschikking beschikbaar voor het project. Is het project voltooid of niet uitgevoerd, dan wordt het restant van de beschikbare middelen terugbetaald.

Voor 2024 is het resultaat als volgt:

Regiobureau	€ 244.427 (resultaat)
Opgaven	€ 434.657 (schuld)
Totaal	€ 679.084 (saldo onbenutte inwonerbijdrage 2024)

Een nadere toelichting op de terug te betalen inwonerbijdrage is opgenomen in paragraaf 3.8.
Conform artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten.

1.5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de post Onvoorzien apart als programma worden gepresenteerd. In 2024 zijn geen kosten ten laste van de post onvoorzien geboekt. De post muteert dus niet in het resultaat.
In artikel 25, lid 1, onder c (BBV) wordt gevraagd om in de programmaverantwoording het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien op te nemen.

1.6 Vennootschapsbelasting

In artikel 25, lid 1, onder b (BBV) wordt gevraagd het bedrag voor vennootschapsbelasting te vermelden. Dit is voor de GMR niet van toepassing.
Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

3. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijke participerende publiekrechterlijke rechtspersonen;
4. De activiteiten zouden de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
5. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.

De GMR verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd.
De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

2. Paragrafen

2.1 Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[1] inzicht verschaffen in de robuustheid van de rekening. Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers op te vangen, zodat taken kunnen voortgezet.

2.1.1 Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden;
5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn geen risico's voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele kortingen op de exploitatie op te vangen, is er op grond van de gemeenschappelijke regeling artikel 31, lid 8 een reserve van in totaal € 100.000 gevormd.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Het risico dat een gemeente niet aan zijn betalingsverplichting (de inwonerbijdrage) voldoet, wordt zeer klein geacht. Daarnaast is in de gemeenschappelijke regeling artikel 29, lid 6 vastgelegd dat gemeenten zorgen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Het risico voor de GMR bedraagt bij de achttien deelnemende gemeenten, conform de begroting 2024, gemiddeld € 415.500. Daarbij geldt een bandbreedte van € 16.500 voor de gemeente Rozendaal tot € 1.743.000 voor de gemeente Nijmegen.

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gekeken naar de voorgaande punten en de flexibele inzet van adviseurs, kan het achterwege blijven van financiering van gemeenten, provincie en andere opgevangen worden door het afvloeien van flexibele inzet. Er is een zeer laag risico dat gelden niet betaald worden. Mocht dit het geval zijn, dan worden projecten on-hold gezet en stroomt de flexibele inzet per direct uit.

Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden

De risico's worden beperkt door het hanteren van onze eigen inkoopvoorwaarden. Het maximale risico volgens het verplichtingenregister begin 2025 bedroeg € 100.000 voor een leverancier.

Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden/autonome ontwikkelingen

Vanaf 2025 gaat de Belastingdienst handhaven op de Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties). Deze wet heeft als doel schijnzelfstandigheid tegen te gaan en duidelijkheid te scheppen over de arbeidsrelatie tussen opdrachtgevers en zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). De opheffing van het handhavingsmoratorium is een van de maatregelen die genomen zijn om schijnconstructies te bestrijden en draagt bij aan meer zekerheid op de arbeidsmarkt. Bedrijven en organisaties die mensen als zzp'er inhuren voor werk dat zij niet zelfstandig uitvoeren, kunnen een boete en naheffingen krijgen. De GMR heeft ongeveer 20 inhuurcontracten die voldoen, die te duiden zijn als zzp'er. Deze worden aan de hand van een beoordelingskader getoetst op schijnzelfstandigheid.

[1] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de GMR.

Overige verzekerde risico

De GMR heeft de inventaris verzekerd tegen brand en diefstal. Voor personeel is een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. De aansprakelijkheid van bestuurders in de GMR is afgedekt door de verzekering van de gemeente voor de betreffende bestuurder.

2.1.2 Overzicht reserves 2024

Op grond van de gemeenschappelijke regeling mag de algemene reserve € 100.000 zijn. Deze algemene reserve is eind 2022 gevormd uit het rekeningresultaat van 2021. In 2024 is door de uittreding van de gemeente Montferland € 4.557 onttrokken aan de algemene reserve (zie 3.8 Toelichting op posten op de balans onderdeel 4).
Eind 2021 is een bestemmingsreserve gevormd voor optimalisatie van het regiobureau en het versnellen van de opgaven. Deze reserve is 2024 benut. Er resteert nu nog € 31.911. Hieronder volgt de specificatie van de reserve.

2.1.3 Rente

Ten aanzien van de rente van de middelen vastgelegd in schatkistbankieren, is het algemene beleidsuitgangspunt om deze ten gunste van de exploitatie te brengen.

2.1.4 Financiële kengetallen

In de paragraaf worden enkele financiële kengetallen opgenomen. De berekeningswijze is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de (onderlinge) vergelijkbaarheid (van gemeenschappelijke regelingen) bevorderd.

	2024
Netto schuldquote	0,00%
Solvabiliteitsratio	5,24%
Structurele exploitatieruimte	90,60%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De uitkomst geeft geen aanleiding tot verhoogde risico's.
De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal weer. Deze ratio ligt net onder de gebruikelijke norm van de provincie, maar past bij een startende organisatie.
Een positief percentage structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

2.1.5 Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel is dat de organisatie beperkt risico loopt en dat voor dit risico een algemene reserve is gevormd. Op basis van de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen, artikel 29 lid 6, is de beschikking over voldoende middelen en het nakomen van verplichtingen te allen tijde door de deelnemende gemeenten gewaarborgd.

2.2 Financiering

Algemeen

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de GMR beschrijft hoe zij in 2024 de investeringen heeft gefinancierd. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en de risico's die daarmee samenhangen. Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). In de vergadering van het algemeen bestuur op 6 september 2023 is het Treasury statuut vastgesteld.

Rentelasten/baten

De GMR heeft in 2021 met de Rabobank een rekeningcourant-overeenkomst gesloten. Per 1 maart 2022 wordt deelgenomen aan het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gestelde Schatkistbankieren.

Rentelasten:	In 2024 sprake van minimale rentelasten
Rentebaten:	In 2024 ongeveer € 154.970 aan rentebaten ontvangen
Renteresultaat:	In 2024 geen sprake van renteresultaat
Toerekening rente aan taakvelden:	In 2024 geen rente toegerekend aan taakvelden

Financieringspositie

Er is een rekeningcourant-overeenkomst met de Rabobank met een tegoed van € 121.710. De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken, is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.
De rente-risiconorm is voor de GMR niet van toepassing aangezien er geen externe langdurige financiering is afgesloten.

Geldstroombeheer

De GMR is verplicht liquiditeitsoverschotten met een drempelbedrag van € 1 miljoen af te storten bij het Rijk (Schatkistbankieren).

2.3 Bedrijfsvoering

Algemeen

Artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de GMR om in elk geval de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven. Met bedrijfsvoering worden bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de vijf opgaven te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop.
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering, het algemeen bestuur heeft hierbij een kader stellende en controlerende taak. De directeur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om personeel aan te nemen, verplichtingen aan te gaan tot € 100.000 en om opdracht tot betaling tot € 250.000 te geven.

Huisvesting

Vanaf september 2021 heeft de GMR haar kantoor in Elst met dertien werkplekken. Door de medewerkers wordt veel hybride gewerkt. Maar met de groei van het personeelbestand en de omvang van de flexibele schil, ontstaat er grote druk op de beschikbare werkplekken en ontmoetings- en vergadermogelijkheden in het kantoor. De omstandigheden zijn verre van optimaal. Zoals reeds gemeld is een start gemaakt met het opstellen van een PvE voor de huisvesting van de werknemers en ontmoetings- en vergaderfaciliteiten.

Personeelszaken

Met de gemeente Nijmegen is een dienstenverleningsovereenkomst voor het uitbesteden van salarisadministratie en ondersteuning op personeelszaken verlengd.

Archief en informatiemanagement

De archiefinspectie is toevertrouwd aan de archiefinspecteur van Rijk van Nijmegen. De GMR heeft afgelopen jaren veel stappen gezet om verder inrichting te geven aan invulling van de Archiefwet. Er vonden in 2024 meerdere gesprekken met de Archiefinspecteur plaats, om de selectie en waardering van archiefwaardige stukken verder te verbeteren.
In 2024 is de samenwerking met M&I partners voortgezet. M&I partners is verantwoordelijk voor: functionaris gegevensbescherming, privacy officer, SISA functioneel beheer en informatiemanagement.

Verbonden partijen
De GMR heeft, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften, geen verbonden partijen.

Schatkistbankieren
De GMR maakt sinds 2022 gebruik van een Schatkistbankieren-faciliteit.

Planning & control en administratie
Naast reguliere werkzaamheden uit de planning en control cyclus en het (laten) voeren van de financiële administratie, zijn ondersteunende werkzaamheden voor de vijf opgaven bijvoorbeeld subsidieaanvragen en -verantwoordingen.

Btw-compensatiefonds
De zogenaamde transparante c.q. doorschuif btw kan door de GMR aan de deelnemende gemeenten worden gefactureerd. Deze gemeenten kunnen deze facturen vervolgens bij het zogenaamde btw-compensatiefonds verhalen. In dit jaarverslag worden de cijfers exclusief btw gepresenteerd.

Juridische zaken en inkoop
Ook in 2024 leverde de gemeente Arnhem juridische expertise op het gebied van publiek- en privaatrecht. Op het gebied van inkoop- en aanbesteding werd in 2024 gebruik gemaakt van externe adviseur voor de meer complexe vraagstukken.

Rechtmatigheidsverantwoording
Vanaf het verslagjaar 2023 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk om een rechtmatigheids-verantwoording af te geven en deze op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring verantwoordt het dagelijks bestuur zich direct tot het algemeen bestuur over het (financieel) rechtmatig handelen van de organisatie.

Het dagelijks bestuur verantwoordt aan het algemeen bestuur in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in, of afwijkingen in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals begroting en interne verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het algemeen bestuur bepaalt de verantwoordingsgrens en spelregels. De uitgangspunten waar het dagelijks bestuur aan moet voldoen zijn vastgelegd in de door de commissie BBV uitgegeven kadernota Rechtmatigheid 2024.

In hoofdstuk 3.3 van dit jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen over het boekjaar 2024. De uitkomst is dat naar oordeel van het dagelijks bestuur de geconstateerde begrotings overschrijdingen acceptabel zijn en daarmee geen sprake is van niet acceptabele afwijkingen boven de verantwoordingsgrens blijven (3% van de lasten).

Op basis van de spelregels, opgesteld door het algemeen bestuur, moeten individuele afwijkingen groter dan € 50.000 aanvullend worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Conform de door de commissie BBV uitgegeven kadernota Rechtmatigheid 2024 in combinatie met de Financiële verordening 2024, vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 5 februari 2025, worden alleen de overschrijdingen van de lasten in dit jaarverslag toegelicht. Deze overschrijdingen zijn niet meegenomen in tussentijdse begrotingswijzigingen en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. In de financiële verordening is tijdig melden als volgt gedefinieerd: Onder ‘tijdig melden’ wordt verstaan het melden van de afwijkingen in de P&C producten gedurende het jaar of in de jaarstukken.

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. De afwijkingen zijn toegelicht in hoofdstuk 3.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid.

De afwijkingen bestaan uit:
- Regiobureau – onderschrijding van lasten (€ 238.343) en onderschrijding van baten (€ 41.109)
- Verbonden regio – onderschrijding van lasten en baten (€ 96.469)

- Productieve regio – overschrijding van lasten en baten (€ 28.532)
- Circulaire regio – overschrijding van lasten en baten (€ 60.090)
- Ontspannen regio – overschrijding van lasten en baten (€ 97.896)
- Groene groeiregio – onderschrijding van lasten en baten (€ 774.256)

Voorwaardencriterium

De GMR heeft een zogeheten SPEND-analyse uitgevoerd waarmee de rechtmatigheid van aanbestedingen wordt getoetst. Op basis van regelgeving is hierbij uitsluitend een analyse gemaakt ten opzichte van de wettelijke bepalingen in de Aanbestedingswet en Gids Proportionaliteit. Uit deze analyse blijkt dat de overschrijdingen voldoen aan de gestelde criteria zijnde verschillende opdrachten dan wel aanbesteed via DAS-procedures. Dit betekent dat er geen sprake is van fouten of onduidelijkheden op basis van het voorwaardencriterium. Dit betekent dat er geen sprake is van fouten of onduidelijkheden op basis van het voorwaardencriterium.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

De basis voor de toetsing op mogelijke risico's ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) is de uitgevoerde verbijzonderde interne controles en evaluaties. Uit deze werkzaamheden zijn geen bevindingen gebleken die moeten worden opgenomen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Jaarrekening

In dit hoofdstuk staan de volgende financiële overzichten:

- Staat van baten en lasten
- Toelichting op staat van baten en lasten
- Rechtmatigheidsverantwoording 2024
- Incidentele en structurele baten en lasten
- Analyse begrotingsrechtmatigheid
- Balans per 31 december 2024
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de posten van de jaarrekening
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen
- Publicatie Wet normering topinkomens (WNT)
- Taakvelden

3.1 Staat van baten en lasten

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Programma Regiobureau					
Lasten	2.882.419	248.529	3.130.948	2.892.605	238.343
Baten	2.882.419	204.379	3.086.798	3.045.689	41.109
Mutaties bestemmingsreserve	-	118.698	118.698	91.344	27.354
Saldo	**-**	**74.548**	**74.548**	**244.427**	**-169.879**
Programma Opgaven (bestaande uit)					
Verbonden regio					
Lasten	1.267.913	1.504.609	2.772.522	2.676.053	96.469
Baten	1.267.913	1.504.609	2.772.522	2.676.053	96.469
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Productieve regio					
Lasten	878.570	-8.400	870.170	898.702	-28.532
Baten	843.570	-8.400	835.170	863.702	-28.532
Mutaties bestemmingsreserve	35.000	-	35.000	35.000	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Circulaire regio					
Lasten	1.679.566	214.507	1.894.073	1.954.163	-60.090
Baten	1.679.566	214.507	1.894.073	1.954.163	-60.090
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ontspannen regio					
Lasten	532.048	-30.000	502.048	599.944	-97.896
Baten	532.048	-30.000	502.048	599.944	-97.896
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Groene groeiregio					
Lasten	881.600	1.189.129	2.070.729	1.296.473	774.256
Baten	881.600	1.189.129	2.070.729	1.296.473	774.256
Mutaties bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal					
Lasten	**8.122.116**	**3.118.374**	**11.240.490**	**10.317.940**	**922.550**
Baten	**8.087.116**	**3.074.224**	**11.161.340**	**10.436.024**	**725.316**
Mutaties bestemmingsreserve	**35.000**	**118.698**	**153.698**	**126.344**	**27.354**
	-	**74.548**	**74.548**	**244.427**	**-169.879**

3.2 Toelichting op staat van baten en lasten

De baten en lasten over 2024 bedragen respectievelijk € 10.436.024 en € 10.317.940. Er is een mutatie in de bestemmingsreserve geweest van € 51.344. Het verschil in baten en lasten en mutatie bestemmingsreserve resulteert in een voordeling rekeningresultaat van € 244.427, wat gelijk is aan het resultaat van het regiobureau.

Programma regiobureau

De baten en lasten van het regiobureau bedragen respectievelijk € 3.045.689 en € 2.892.605. Saldo toevoeging en onttrekking in bestemmingsreserve bedraagt € 91.344 negatief.

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.396.248	372.124	1.768.372	1.271.146	497.226
3.5.1 Ingeleend personeel	103.223	-	103.223	450.445	-347.222
3.8. Overige goederen en diensten	671.138	-48.874	622.264	585.255	37.009
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	711.810	17.711	729.521	729.521	-
7.3 Afschrijvingen	-	10.000	10.000	11.207	-1.207
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-	-102.432	-102.432	-154.970	52.538
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Saldo lasten	**2.882.419**	**248.529**	**3.130.948**	**2.892.605**	**238.343**
Baten					
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	2.882.419	26.879	2.909.298	2.905.694	3.604
4.3.4 Inkomensoverdrachten - provincies	-	57.500	57.500	139.995	-82.495
4.3.8 Inkomensoverdrachten - Overige instellingen en personen	-	120.000	120.000	-	120.000
Saldo baten	**2.882.419**	**204.379**	**3.086.798**	**3.045.689**	**41.109**
Saldo	**-**	**-44.150**	**-44.150**	**153.083**	**-197.233**
Bestemmingsreserve					
Toevoeging reserve	-	4.557	4.557	-	4.557
Onttrekking reserve	-	123.255	123.255	91.344	31.911
Mutaties bestemmingsreserve	**-**	**118.698**	**118.698**	**91.344**	**27.354**
Resultaat Regiobureau	**-**	**74.548**	**74.548**	**244.427**	**-169.879**

Programma opgaven

Voor de opgaven zijn door de GMR ongeveer € 7.394.935 aan lasten gerealiseerd. Deze lasten worden gefinancierd door de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten en subsidies van o.a. provincie en Rijk. Daarnaast heeft een onttrekking van de bestemmingsreserve 2024 plaatsgevonden.
In onderstaande tabellen is per opgave een specificatie per speerpunt weergegeven.

Verbonden regio

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
Algemeen	243.786	-	243.786	396.783	-152.997
Gebiedsgerichte corridors	202.690	2.625	205.315	257.638	-52.323
Fiets	243.650	-	243.650	291.048	-47.398
Hubs en knooppunten	107.273	-	107.273	114.208	-6.935
Gedrag en duurzame mobiliteit	354.054	1.501.984	1.856.038	1.523.593	332.445
Verkeersveiligheid	116.460	-	116.460	92.783	23.677
Saldo lasten	**1.267.913**	**1.504.609**	**2.772.522**	**2.676.053**	**96.469**
Baten					
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	1.267.913	-	1.267.913	1.319.071	-51.158
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	100.000	100.000	50.000	50.000
Subsidies	-	1.401.984	1.401.984	1.234.959	167.025
Overige baten	-	2.625	2.625	72.023	-69.398
Saldo baten	**1.267.913**	**1.504.609**	**2.772.522**	**2.676.053**	**96.469**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bestemmingsreserve					
Toevoeging reserve	-	-	-	-	-
Onttrekking reserve	-	-	-	-	-
Mutaties bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Verbonden regio	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Productieve regio

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
Algemeen	296.566	-2.857	293.709	318.956	-25.247
Toekomstbestendige werklocaties	237.239	-2.267	234.972	270.730	-35.758
Human Capital	164.335	-1.596	162.739	257.189	-94.450
Stimuleren ondernemersschap MKB	180.430	-1.680	178.750	51.827	126.923
Saldo lasten	**878.570**	**-8.400**	**870.170**	**898.702**	**-28.532**
Baten					
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	843.570	-8.400	835.170	742.634	92.536
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	-	-	36.312	-36.312
Subsidies	-	-	-	84.756	-84.756
Overige baten	-	-	-		-
Saldo baten	**843.570**	**-8.400**	**835.170**	**863.702**	**-28.532**
Saldo	**-35.000**	**-**	**-35.000**	**-35.000**	**-**
Bestemmingsreserve					
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	35.000	-	35.000	35.000	-
Mutatie	**35.000**	**-**	**35.000**	**35.000**	**-**
Resultaat Productieve regio	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Circulaire regio

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
Algemeen	176.315	-	176.315	157.768	18.547
Circulaire bouw- en infrastructuur	168.051	-	168.051	455.175	-287.124
Grondstoffen en ketens	121.217	-	121.217	56.470	64.747
Water en klimaatadaptie	66.118	-	66.118	56.002	10.116
Transitie naar duuzame energie	1.147.865	214.507	1.362.372	1.228.748	133.624
Saldo lasten	**1.679.566**	**214.507**	**1.894.073**	**1.954.163**	**-60.090**
Baten					
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	1.177.566	-	1.177.566	1.170.858	6.708
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	502.000	108.387	610.387	195.832	414.555
Subsidies	-	106.120	106.120	565.064	-458.944
Overige baten	-	-	-	22.409	-22.409
Saldo baten	**1.679.566**	**214.507**	**1.894.073**	**1.954.163**	**-60.090**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bestemmingsreserve					
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Circulaire regio	-	-	-	-	-

Ontspannen regio

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
Algemeen	169.902	-	169.902	128.159	41.743
Duurzaam toerisme	194.415	-30.000	164.415	248.984	-84.569
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	10.448	-	10.448	-	10.448
Groen-blauw-raamwerk	125.375	-	125.375	151.086	-25.711
Sterke culturele infrastructuur	31.908	-	31.908	71.715	-39.807
Saldo lasten	**532.048**	**-30.000**	**502.048**	**599.944**	**-97.896**
Baten					
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	502.048	-	502.048	532.184	-30.136
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	-	-		-
Subsidies	-	-	-	37.360	-37.360
Overige baten	30.000	-30.000	-	30.400	-30.400
Saldo baten	**532.048**	**-30.000**	**502.048**	**599.944**	**-97.896**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bestemmingsreserve					
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Ontspannen regio	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Groene groeiregio

(alle bedragen in €)

	Begroting 2024	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2024	Verschil realisatie/ begroting
Lasten					
Algemeen	191.023	-	191.023	232.072	-41.049
Versnellingsopgave woningbouw	479.925	1.189.129	1.669.054	806.052	863.002
Uitwerking verstedelijkingsstrategie	116.620	-	116.620	186.670	-70.050
Ruimtelijke integratie opgave	94.032	-	94.032	71.679	22.353
Saldo lasten	**881.600**	**1.189.129**	**2.070.729**	**1.296.473**	**774.256**
Baten					
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	796.133	-	796.133	757.626	38.507
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	-	-		-
Subsidies	85.467	1.189.129	1.274.596	536.845	737.751
Overige baten	-	-	-	2.002	-2.002
Saldo baten	**881.600**	**1.189.129**	**2.070.729**	**1.296.473**	**774.256**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bestemmingsreserve					
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

3.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Hierbij gaat het om begrotings-, voorwaarden- en misbruik en oneigelijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties het begrotings-, voorwaarden- en misbruik en oneigelijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de GMR en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 27 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 309.538. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 186.518 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 309.538. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur een van bedrag van € 186.518 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

(alle bedragen in €)

	Afwijking
Begrotingscriterium	
1a. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het dagelijks bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	186.518
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**186.518**
4. Totaal van de begrotingsrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daar vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	-
De niet-accpetabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht	-
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (indien van toepassing inhoudelijk hier toegelicht en in de paragraaf bedrijfsvoering)	-
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	-
Totaal onrechtmatigheden	186.518
Waarvan acceptabel	186.518
Waarvan niet-acceptabel	-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspreken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie zij ondernemen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Onderschrijding van lasten welke tijdig via jaarstukken wordt gemeld en verklaard

Productieve regio

Uitgaven met betrekking tot in 2023 aangegane verplichtingen zijn niet via een begrotingswijziging in de begroting van 2024 doorgevoerd.

Circulaire regio

De uitgaven met betrekking tot de projecten mede gefinancierd door toekenning van Regio Deal, zijn onvoldoende tot uiting gekomen in een begrotingswijziging.

Ontspannen regio

De middels een begrotingwijziging uit 2023 gereserveerde inwonerbijdrage 2023, is in 2024 volledig besteed.

Afspraken

Met het algemeen bestuur zijn nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over overschrijdingen van lasten.

3.4 Incidentele en structurele baten en lasten

Regiobureau

(alle bedragen in €)

	Realisatie 2024	Incidenteel 2024	Structureel 2024
Lasten			
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.271.146	-25.000	1.296.146
3.5.1 Ingeleend personeel	450.445	47.061	403.384
3.8. Overige goederen en diensten	585.255	19.876	565.379
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	729.521	-	729.521
7.3 Afschrijvingen	11.207		11.207
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-154.970		-154.970
Onvoorzien			
Totaal lasten	**2.892.605**	**41.937**	**2.850.669**
Baten			
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	2.905.694	5.564	2.900.130
4.3.4 Inkomensoverdrachten - provincies	139.995		139.995
4.3.8 Inkomensoverdrachten - Overige instellingen en personen	-		-
Totaal baten	**3.045.690**	**5.564**	**3.040.125**
Saldo	**153.084**	**-36.373**	**189.457**
Bestemmingsreserve			
Toevoeging reserve	-	-	-
Onttrekking reserve	91.344	91.344	-
Mutaties bestemmingsreserve	**91.344**	**91.344**	**-**
Resultaat Regiobureau	**244.428**	**54.971**	**189.457**

In 2024 heeft een onttrekking van de bestemmingsreserve van € 91.344 plaatsgevonden voor o.a. opleidingskosten, afkoop domeinnaam en programmakosten Regio Deal.

Opgaven

De opgaven worden gefinancierd uit inwonerbijdrage en subsidies. In 2024 zijn voor de opgaven geen incidentele uitgaven gedaan. In 2024 heeft een onttrekking van de bestemmingsreserve 2024 plaatsgevonden van € 35.000 ter dekking van loonkosten medewerker Logistiek.

3.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording over 2024, zoals opgenomen in hoofdstuk 2.3, heeft de GMR een toetsing gedaan op het begrotingscriterium.
In de toelichting op het Besluit accountscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:
“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.”
Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV wordt onderscheid gemaakt tussen begrotingsafwijkingen die wel en niet meetellen in de foutevaluatie als basis voor de rechtmatigheidsverantwoording.
In de volgende tabel staan per programma de overschrijding ten opzichte van de begroting per ‘soort’ begrotingsafwijking weergegeven. De toelichting per ‘soort’ begrotingsafwijking staat hieronder weergegeven.

(alle bedragen in €)

	Afwijking lasten	Afwijking baten	Over- of Onderschrijding	Conclusie t.a.v. rechtmatigheid
Programma Regiobureau	238.343	41.109	onderschrijding	rechtmatig indien tijdig gemeld
Programma Opgaven				
Verbonden regio	96.469	96.469	onderschrijding	rechtmatig indien tijdig gemeld
Productieve regio	28.532	28.532	overschrijding	Overschrijding baten indien tijdig gemeld, overschrijding lasten onrechtmatig maar acceptabel
Circulaire regio	60.090	60.090	overschrijding	Overschrijding baten indien tijdig gemeld, overschrijding lasten onrechtmatig maar acceptabel
Ontspannen regio	97.896	97.896	overschrijding	Overschrijding baten indien tijdig gemeld, overschrijding lasten onrechtmatig maar acceptabel
Groene groeiregio	774.256	774.256	onderschrijding	rechtmatig indien tijdig gemeld

Op basis van de bepalingen van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 worden de afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die tot een begrotingswijziging hebben geleid maar bij tijdig melden niet meetellen in foutevaluatie

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat voor de opgaven Productieve, Circulaire en Ontspannen regios prake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Het algemeen bestuur autoriseert de begroting op het saldo van baten en lasten; in bovenstaande analyse is daarmee rekening gehouden.

Toelichting op begrotingsafwijkingen

In hoofdstuk 2.3 is per programma een toelichting opgenomen op de begrotingsafwijkingen.

3.6 Balans per 31 december 2024

	ref	31-12-2024	31-12-2023
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1		
Investeringen met economisch nut		33.288	44.495
		33.288	**44.495**
Financiële vaste activa			
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2	4.768	4.768
		4.768	**4.768**
Vlottende activa			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3		
Vorderingen op openbare lichamen		1.637.247	1.309.650
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		4.292.506	3.521.125
Liquide middelen	4	121.710	82.952
Overlopende activa	5		
Overige nog te ontvangen bedragen		900.663	741.849
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		110.266	-
		7.062.392	**4.913.727**
TOTAAL ACTIVA		**7.100.447**	**5.704.839**

	ref	31-12-2024	31-12-2023
		€	€
PASSIVA			
Vaste passiva			
Eigen vermogen	6		
Algemene reserve		95.443	100.000
Bestemmingsreserve		31.911	83.255
Onverdeeld resultaat boekjaar		244.429	197.682
		371.783	**380.937**
Voorzieningen	7		
Voorziening verlofuren		-	25.000
		-	**25.000**
Vlottende passiva			
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8		
Overige schulden		1.471.570	1.540.756
Overlopende passiva	9		
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen		4.892.152	3.556.448
Overige overlopende passiva		364.942	201.698
		6.728.664	**5.298.902**
TOTAAL PASSIVA		**7.100.447**	**5.704.839**

3.7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.
De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zijn betrekking hebben, Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen al zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijke participerende publiekrechterlijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurends beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Algemene waarderingsgrondslagen voor rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van het kader zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekend dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van artikel 17, Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 27 november 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld;

    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van lasten onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld;
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de beleidsnotitie M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De afschrijvingen zijn in het algemeen lineair berekend en gerelateerd aan de verwachte economische levensduur, met inachtneming van de restwaarde. Eventuele tegemoetkomingen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs. Duurzame waardevermindering van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in acht genomen.
In de financiële verordening is het afschrijvingsbeleid opgenomen. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs onder € 10.000 worden niet geactiveerd. Voor inrichting van gebouwen en inventaris is de afschrijvingstermijn 15 jaar.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, is hiermee indien noodzakelijk, bij de waardering rekening gehouden.

Overige activa en passiva

Activa worden conform artikel 63, lid 1 (BBV) gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd conform artikel 63, lid 7 (BBV) op basis van nominale waarde.

Eigen vermogen

De grondslag van het eigen vermogen is bepaald als de resultante van de, volgens wettelijke voorschriften van BBV, afzonderlijk gewaardeerde activa en de schulden, voorzieningen en overlopende posten.
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van het algemeen bestuur. In de

gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de algemene reserve maximaal € 100.000 bedraagt. Reserves worden onderverdeeld in algemene reserve en bestemmingsreserve. Zodra het algemeen bestuur aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis een bestuursbesluit genomen voor het einde van het beteffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Alle posten in de rekening van baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die op de balansdatum in rechte afdwingbaar zijn of zijn aan te merken als een ‘feitelijke’ verplichting waarbij het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen of verliezen middelen of andere activa de onderneming zullen verlaten en van de verplichtingen en verliezen een betrouwbare schatting is te maken.
Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen, is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij deze schatting is zoveel mogelijk rekening gehouden met alle risico’s en onzekerheden die samenhangen met de voorziening. Voor zover de uitgaven voor de afwikkeling van voorzieningen op derden kunnen verhaald, zijn deze vergoedingen niet in de voorziening netrokken maar als afzonderlijk actief op de balans opgenomen.
Tenzij anders vermeld in deze toelichting, zijn de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij waardering tegen de contante waarde is de voorziening contant gemaakt tegen de actuele marktrente per balansdatum (disconteringsvoet vóór belastingen), gebaseerd op hoogwaardige ondernemingsobligaties.
De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.
Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van ‘het jaarlijks vergelijkbaar volume’ is een tijdsperiode van vier jaar gehandteerd/

3.8 Toelichting op de posten van de balans

1. Materiële vaste activa

Het waardeverloop van de overige materiële vast activa is als volgt samen te vatten:

Investeringen met economisch nut

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Stand begin boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-19.597	-9.798
Boekwaarde per 1 januari	**44.495**	**54.294**
Mutaties		
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-11.207	-9.798
Saldo mutaties	**-11.207**	**-9.798**
Stand einde boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-30.804	-19.597
Boekwaarde per 31 december	**33.288**	**44.495**

De afschrijvingen zijn in het algemeen lineair berekend en gerelateerd aan de verwachte economische levensduur, met inachtneming van de restwaarde.

2. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één of langer

Alle vorderingen hebben een looptijd langer dan 1 jaar.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Borgsom	4.768	4.768
Totaal	**4.768**	**4.768**

3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Vorderingen op openbare lichamen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Btw-compensatiefonds samenwerkingsverband	1.446.225	1.238.817
Debiteuren	191.022	70.833
Totaal	**1.637.247**	**1.309.650**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Schatkistbankieren NL 51 RABO 0374 5541 61	4.292.506	3.521.125
Totaal	**4.292.506**	**3.521.125**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag berekend. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar nihil. Het drempelbedrag is € 1.000.000 (0,75% van de begrote lasten met een minimum van € 1.000.000).

alle bedragen x € 1.000

		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen**	911	434	1.055	340
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	89	566	-	660
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	55	-

		Verslagjaar
(1) Berekening drempelbedrag		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	7.410
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.410
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat	0

(1) = (4b) x 0,02 + (4c) 0,002 met een minimum van € 1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat

	(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	82.880	39.466	97.041	31.253
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen	911	434	1.055	340

4. Liquide middelen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Rabobank NL 15 RABO 039 8279 02	121.710	82.673
Creditcard	-	279
Totaal	**121.710**	**82.952**

5. Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Nog te ontvangen rente	43.193	37.099
Nog te ontvangen subsidies overige Nederlandse overheidslichamen	640.516	704.750
Nog te vorderen inwonerbijdrage	189.401	-
Overige vorderingen	27.554	-
	900.663	**741.849**

Nog te vorderen inwonerbijdrage betreft de eigen bijdrage van de GMR in Slim en Schoon Onderweg 2022 en 2023. Bij het opstellen van de subsidieafrekening is gebleken dat conform de subsidievoorwaarden de eigen bijdrage van de GMR onvoldoende is gebleken.

Verloopoverzicht nog te ontvangen subsidies overige Nederlandse overheidslichamen

(alle bedragen in €)

Omschrijving	Zaaknummer	Saldo 1-jan-24	Toegekend	Ontvangen	Correctie	Saldo 31-dec-24
Slim en Schoon 2022	2023-010818	169.390	-169.390		-	-
Multidisciplinaire leerlijn bouwen regisseren	2022-0118661	10.000			-8.350	1.650
Woondeal 2e tranche	2022-012073	36.978	-36.978			-
Slim en Schoon 2023	2023-009774	264.858	-264.858			-
Wijchen - Oss	2023-002998	10.000		10.000		-
Human Capital	2023-006348	20.000	-9.995			10.005
Circulaire GWW	2023-004576	15.000			-15.000	-
Circulair en conceptueel bouwen	2023-011107	13.000		13.000		-
Regionale energie expertise 2023/2024	2023-004501	45.000				45.000
DeCarb Pro	Interreg	56.304	35.484			91.788
Vitaliteitsprogramma 2023	2023-011810	6.700				6.700
Verhaallijnen 2023	2023-011810	3.500				3.500
Woondeal 2023	2023-004272	41.054	-41.054			-
Procesgelden reg. Woondeals Prov. Gld	2022-016158	12.966	-12.966			-
Slim en Schoon 2024	2024-001929	-	1.426.262	1.141.010	-285.252	-
REE ontzorging het klein en micro MKB	2024-007307	-	420.000	336.000	-84.000	-
Ondersteuning procesbegeleiding GMR voor Netcongestie	2024-009190	-	89.640	71.712	-17.928	-
Toekomstbestendig bouwen	2024-012745	-	1.370.000	284.960	-778.160	306.880
Toekomstbestendig bouwen	2024-012747	-	120.000	96.000	-16.911	7.089
Vitaliteitsprogramma 2024	2024-010559	-	74.600	29.840	-14.920	29.840
Verhaallijnen 2024	2024-010556	-	77.500	31.000	-15.500	31.000
Oprichting personele pools Arnhem-Nijmegen	2024-006098	-	100.000	80.000	-20.000	-
Procesgelden regionale Woondeal GMR 2023	2024-000638	-	178.000	142.400	-8.000	27.600
Mobiliteitsaanpakker	Bijdrage	-	50.000	-	-	50.000
RPW 2024	Bijdrage	-	29.464	-	-	29.464
Totaal		**704.750**	**3.435.709**	**2.235.922**	**-1.264.021**	**640.516**

In de jaarstukken van 2023 is de post Nog te ontvangen subsidies overige Nederlandse overheidslichamen niet conform BBV gebruikt. Om de aanpassing zichtbaar te maken, is in het verloopoverzicht de kolom correctie toegevoegd.

Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vooruitbetaalde kosten	110.266	-
Totaal	**110.266**	**-**

6. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 371.783 en bestaat uit een algemene reserve van € 95.443 en een bestemmingsreserve van € 31.911 en onverdeeld resultaat boekjaar van € 244.429.

Verloop overzicht eigen vermogen:

Algemene reserve

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Beginstand	100.000	100.000
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	-
Toevoeging		
Onttrekking	-4.557	
Eindstand	**95.443**	**100.000**

Op grond van de gemeenschappelijke regeling mag de algemene reserve € 100.000 zijn. Deze algemene reserve is eind 2022 gevormd uit het rekeningresultaat van 2021. In 2024 is door de uittreding van de gemeente Montferland € 4.557 onttrokken aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Beginstand	83.255	90.000
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	75.000	-
Onttrekking	-126.344	-6.745
Eindstand	**31.911**	**83.255**

De toevoeging aan de bestemmingsreserve betreft programmakosten Regio Deal (€ 75.000).
De onttrekking betreft uitgaven in het kader van inhuur programmanager Regio Deal, ontwikkeling personeel, loonkosten medewerker logistiek, kopen domeinnaam GMR en optimalisatie regiobureau.

Resultaat boekjaar

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Beginstand	197.682	157.799
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-197.682	-157.799
Mutatie uit resultaatbestemming	244.429	197.682
Eindstand	**244.429**	**197.682**

Ultimo 2023 was het resultaat € 197.682. In de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 3 juli 2024 is de jaarrekening vastgesteld en daarmee de resultaatbestemming. In 2024 is € 75.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve en € 122.682 is terug betaald aan de deelnemende gemeenten.

7. Voorziening verlofuren

Op basis van overzicht verlofuren per ultimo 2024 is er geen bovenmatig saldo van bovenwettelijk verlofuren, derhalve valt de in 2023 gevormde voorziening vrij.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Beginstand	25.000	-
Dotatie		25.000
Vrijval	-25.000	-
Eindstand	**-**	**25.000**

7. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Loonheffing	156.890	119.524
Netto lonen	-	73
Afdracht pemies sociale verzekeringen	-	228
Premies pensioen- en sociale fondsen	36.049	27.056
Nog te betalen declaraties	746	1.496
Crediteuren	846.593	1.213.857
Betalingen onderweg	-	178.522
Terug te betalen subsidies	431.293	-
Totaal	**1.471.570**	**1.540.756**

8. Overlopende passiva

Vooruit ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheidslichamen

De post vooruit ontvangen bijdrage overige overheidslichamen bedraagt ultimo 2023 €.4.986.288.
Het programma Opgaven binnen de GMR wordt gefinancierd vanuit inwonerbijdragen en subsidies.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Nog te besteden subsidies overige Nederlandse overheidslichamen	4.021.694	1.685.091
Overlopende inwonerbijdrage regiobureau	-	27.300
Overlopende verplichtingen subsidies	-	872.507
Terug te betalen inwonerbijdrage	434.657	166.634
Overlopende verplichtingen inwonerbijdrage	435.801	804.916
Totaal	**4.892.152**	**3.556.448**

Verloopoverzicht Nog te besteden subsidies overige Nederlandse overheidslichamen

(alle bedragen in €)

	Saldo 01-01-2024	Terugbetaald Te betalen	Ontvangen bedragen	Middelen besteed	Saldo 31-12-2024	Reeds verplicht	Nog te besteden
Regiobureau	-	-	60.000	15.000	45.000	45.000	-
Verbonden regio	1.663.483	616.937	1.070.892	1.356.981	760.457	320.013	440.444
Productieve regio	101.599	9.995	29.464	121.068	-	-	-
Circulaire regio	261.420		2.667.386	783.304	2.145.502	483.750	1.661.752
Ontspannen regio	37.360		121.680	37.360	121.680	101.425	20.255
Groene groeiregio	493.733	41.054	1.129.360	632.982	949.058	218.286	730.772
Totaal	**2.557.595**	**667.986**	**5.078.782**	**2.946.695**	**4.021.694**	**1.168.474**	**2.853.223**

Verloopoverzicht Inwonerbijdrage

(alle bedragen in €)

	Saldo 01-01-2024	Terug-betaald	Ontvangen bedragen	Middelen besteed	Saldo 31-12-2024	Reeds verplicht	Terug te betalen
Verbonden regio	387.233	70.157	1.312.373	1.335.631	293.818	239.474	54.345
Productieve regio	173.191	50.784	835.170	742.634	214.943	37.095	177.848
Circulaire regio	159.392	36.331	1.177.564	1.170.859	129.766	9.000	120.767
Ontspannen regio	155.065	9.362	502.049	532.184	115.568	117.426	-1.857
Groene groeiregio	96.671	-	777.316	757.627	116.360	32.806	83.555
Totaal	**971.552**	**166.634**	**4.604.472**	**4.538.935**	**870.455**	**435.801**	**434.658**

Overige overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Nog te besteden bijdragen overige partijen	101.303	-
Nog te betalen kosten	261.661	194.297
Nog te betalen accountants- en administratiekosten	1.976	2.222
Nog te betalen overige kosten	-	4.500
Tussenrekening PGB	-	679
Totaal	**364.940**	**201.698**

3.9 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan inzake kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 5 jaar en loopt tot en met 31 augustus 2026. De totale huurverplichting bedraagt € 71.815.

Huurverplichting binnen 1 jaar	€	43.089	
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€	28.726	Tot en met 31-08-2026

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan inzake een ruimte aan de Square de Meeûs 1-1000 te Brussel. De huurverplichting is aangegaan voor een periode en loopt tot en met 31 maart 2025. De totale huurverplichting bedraagt € 8.129.

Huurverplichting binnen 1 jaar	€	8.129	Tot en met 31-03-2025
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€	-	

Accountants- en administratiekosten

Accountants- en administratiekosten worden conform artikel 49 van het BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Voor 2025 wordt een uitgave van € 60.000 verwacht.

Regio Deal

In 2023 hebben drie partijen uit de regio te weten, provincie Gelderland, GMR en The Economic Board Arnhem-Nijmegen een Regio Deal (RD) met het Rijk afgesloten.
Aan deze deal zijn cofinancieringsverplichtingen voor de deelnemende partijen verbonden. Voor de GMR betekent dit dat zij voor de twee projecten waarvoor zij penvoerder is, te weten Toekomstbestendig bouwen en Wijk- en dorpsgericht werken, gedurende de looptijd van de projecten een verplichting heeft. Het betreft de volgende bedragen, gebaseerd op looptijd en resterende cofinanciering na aftrek van realisatie in 2024:

RD Toekomstbestendig bouwen, looptijd 1-1-2024 / 31-12-2027	€ 814.986
RD Wijk- en dorpsgericht werken, looptijd 1-4-2024 / 31-12-2026	€ 78.165

Naast deze twee projecten neemt de GMR deel aan het project RD Human Capital Akkoord waarvoor The Economic Board penvoerder is. Dit project loopt tot 31-12-2026 en de verplichting voor de GMR bedraagt € 316.000.

3.10 Publicatie Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de WNT in werking getreden. De WNT is van toepassing op de GMR. De maximale bezoldiging van een topfunctionaris bedraagt per kalenderjaar ten hoogste € 233.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsminimum.
De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur van de GMR vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de GMR geen bezoldiging.
De directie van de GMR valt onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De directie bestaat uit één lid:
Drs. H. Tiemens (1 januari 2024 - 31 december 2024)

Verantwoordingsmodellen

WNT-verantwoording 2024 GMR

1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog vier jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

(alle bedragen in €)

Gegevens 2024	H. Tiemens
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	132.998
Beloningen betaalbaar op termijn	22.736
Subtotaal	**155.734**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t
Bezoldiging	155.734
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t

(alle bedragen in €)

Gegevens 2023	H. Tiemens
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.066
Beloningen betaalbaar op termijn	21.570
Subtotaal	**150.636**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t
Bezoldiging	150.636
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t

1b Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

1c Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

1d Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Algemeen Bestuur

Gegevens 2024 Naam topfunctionaris	functie
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)	
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)	
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)	
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)	
S.W.P.J. Sengers (burgemeester Druten)	
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)	
J. Minses (burgemeester Heumen)	
P.T.A.M. Kalfs (burgermeester Lingewaard)	
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)	
I.M van Dijk (burgemeester Mook en Middelaar)[1]	
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)[1]	
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	voorzitter
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)	
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)	
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)	
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)	
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)	
R.D. Helmer-Englebert (burgemeester Wijchen)	
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)	

[1] Per 1 september is mevrouw I.M. van Dijk lid van het algemeen bestuur

Dagelijks Bestuur

Gegevens 2024 Naam topfunctionaris	functie
P.T.A.M. Kalfs (burgermeester Lingewaard)	
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	voorzitter
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)	

1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100

Niet van toepassing.

1f Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

1g Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.11 IV3 taakvelden

alle bedragen in €

	Begroting		Realisatie	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten
0. Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	4.161.533	4.161.533	4.244.427	4.126.343
0.10 Mutaties reserves	153.698	-	126.344	-
	4.315.231	**4.161.533**	**4.370.771**	**4.126.343**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	2.528.736	2.528.736	2.279.270	2.279.270
	2.528.736	**2.528.736**	**2.279.270**	**2.279.270**
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	2.398.699	2.398.699	2.447.820	2.447.820
3.4 Economische promotie	164.415	164.415	248.984	248.984
	2.563.114	**2.563.114**	**2.696.804**	**2.696.804**
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	157.283	157.283	222.801	222.801
	157.283	**157.283**	**222.801**	**222.801**
8.Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.669.054	1.669.054	806.052	806.052
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	116.620	116.620	186.670	186.670
	1.785.674	**1.785.674**	**992.722**	**992.722**
Totaal	**11.350.038**	**11.196.340**	**10.562.368**	**10.317.940**

0.4 Overhead

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, dat wil zeggen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.
Bij de GMR betekent dat programma regiobureau en alle algemene onderdelen van programma opgaven onder het taakveld overhead worden gepresenteerd.

0.10 Mutaties reserves

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geboekt die verband houden met de taakvelden 0. tot en met 8.
Bij de GMR betreft dit onttrekking uit de bestemmingsreserves conform vaststelling bestemmingsreserve.

2.1 Verkeer en vervoer

Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van ver verkeer te land (inclusief voetgangers en bijbehorende droge infrastructuur.
Bij de GMR zijn de speerpunten van de Verbonden regio gekwalificeerd als ‘Verkeer en vervoer’.

3.1 Economische ontwikkeling

Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
Bij de GMR vallen speerpunten van Productieve, Circulaire en Ontspannen regio onder het taakveld ‘Economische ontwikkeling’.

3.4 Economische promotie

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid.
Bij de GMR valt het speerpunt ‘Duurzaam toerisme’ onder het taakveld ‘Economische promotie’.

5.5 Cultureel erfgoed

Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk van cultureel erfgoed.
Bij de GMR worden de speerpunten ‘Groen-blauw raamwerk’ en ‘’Sterke culturele infrastructuur’ onder het taakveld ‘Cultureel erfgoed’ gepresenteerd.

8.1 Ruimte en leefomgeving

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van de ruimtelijke ordening en ontwikkeling en functietoedeling van de leefomgeving.
De GMR verantwoord het speerpunt ‘Versnellingsopgave woningbouw’ onder het taakveld ‘Ruimte en leefomgeving’.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie.
Het speerpunt ‘Uitwerking verstedelijkingsstrategie’ van de opgave groene groei is de door de GMR gekwalificeerd als ‘Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen).

BIJLAGEN

Bijlage 1 Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen

Algemene informatie regiobureau GMR

Naam : Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Rechtspersoon : Publiekrechtelijke rechtspersoon

Bezoekadres : Nijverheidsweg 2a, 6662 NG Elst

Kamer van Koophandel : 81903421

Inwoneraantallen

Gemeente	Per 01-01-2023
Arnhem	165.712
Berg en Dal	35.421
Beuningen	26.576
Doesburg	11.081
Druten	19.511
Duiven	24.939
Heumen	16.793
Lingewaard	47.217
Montferland	36.883
Mook en Middelaar	7.985
Nijmegen	182.465
Overbetuwe	48.703
Renkum	31.468
Rheden	43.584
Rozendaal	1.752
Westervoort	15.110
Wijchen	41.540
Zevenaar	45.054
Totaal	**801.794**

Bijlage 2 Bestuurlijke opgaveteams per 31-12-2024

Verbonden regio

Nenima Kundiç (Arnhem)	- *bestuurlijke opdrachtgever*
Igor van der Valk (Lingewaard)	- *contactpersoon netwerkdirectie*
Wijnte Hol (Overbetuwe)	Frans Houben (Beuningen)
Johan Sluiter (Lingewaard)	Twan Bronkhorst (Wijchen)
Cilia Daemen (Nijmegen)	Toon Albers (Zevenaar)
Pepijn Baneke (Heumen)	Ronald Thoonen (Druten)

Productieve regio

Sifrid Sengers (Druten)	- *bestuurlijke opdrachtgever*
Peter Werkman (Doesburg)	- *contactpersoon netwerkdirectie*
Huub Hieltjes (Duiven)	John Brom (Nijmegen)
Ronald ter Hoeven (Rheden)	Arthur Boone (Zevenaar)
Maurits van der Geijn (Arnhem)	Martijn Derks (Wijchen)

Circulaire regio

Tobias van Elferen (Nijmegen)	- *bestuurlijke opdrachtgever*
Dyanne Kocken (Beuningen)	- *contactpersoon netwerkdirectie*
Joa Maouche (Renkum)	Evert Westerbeek (Overbetuwe)
Laura Kaper (Westervoort)	Maarten van den Bos (Lingewaard)
Pascal Cobussen (Beuningen)	Bea Schouten (Wijchen)
Bart Kagei (Zevenaar)	Alex ten Westeneind (Berg en Dal)

Ontspannen regio

Agnes Schaap (Renkum)	- *bestuurlijke opdrachtgever*
Edwin van der Velde (Berg en Dal)	- *contactpersoon netwerkdirectie*
Rik van den Dam (Overbetuwe)	Noël Vergunst (Nijmegen)
Stan Hillenaar (Doesburg)	Kees Telder (Beuningen)
Nick Hubers (Lingewaard)	Erik Weijers (Berg en Dal)
Jan Derksen (Westervoort)	Marco van der Wel (Arnhem)
Ester Weststeijn (Rozendaal)	Dorus Klomberg (Rheden)

Groene groeiregio

Carol van Eerdt (Rheden)	- *bestuurlijke opdrachtgever*
Boy Jansen (Druten)	- *contactpersoon netwerkdirectie*
Aad van Orden (Zevenaar)	Cathelijne Bouwkamp (Arnhem)
Noël Vergunst (Nijmegen)	Wijnte Hol (Overbetuwe)
Sijmen Versluijs (Beuningen)	Gea Hofstede (Rheden)
Geert Gerrits (Wijchen)	Ronald Thoonen (Druten)

Bijlage 3 Controleverklaring

Groningensingel 1
Postbus 9221
6800 KB ARNHEM
telefoon (088) 236 7777
e-mail Audit@Flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te Elst gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van het vermogen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de staat van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024, en;
4. het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (IV3 taakvelden).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 103.179. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoeging aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o ‘Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- het jaarverslag;
- de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de paragrafen in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 november 2024 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.
  Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie.

Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 28 maart 2025
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Mark Vink

M. Vink RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

M.V.

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@gmr.nl
www.gmr.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
t.a.v. Algemeen Bestuur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Nijmegen, 31 maart 2025
Betreft: aanvraag vaststelling subsidie The Economic Board 2024

Geacht bestuur,

Bijgaand treft u het jaarverslag en de jaarrekening 2024 van The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen aan. Tijdens de Boardvergadering van 28 maart jl. heeft het Algemeen Bestuur van The Economic Board de jaarrekening vastgesteld en het jaarverslag goedgekeurd.

Jaarverslag
Het afgelopen jaar hebben wij vanuit economie, innovaties en transities ons ingezet voor de verdere versterking van de brede welvaart in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. In 2024 hebben we samen met ondernemers, overheid en kennisinstellingen uit Lifeport Regio Arnhem Nijmegen een talentplan ingediend als onderdeel van het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent bij het Rijk en Brainport Eindhoven. Sindsdien hebben we, samen met ons consortium, de plannen verder uitgewerkt en afgestemd met partners. Er is veel ingezet om de tweede semicon-regio van Nederland te versterken en zo bij te dragen aan de groei en continuïteit van de Nederlandse halfgeleiderindustrie. Eveneens hebben we afgelopen jaar hard gewerkt met veel partners aan de projecten en programma's waaronder de Regio Deal. Voor de realisatie van een nieuw strategisch plan 2026-2030 is een evaluatie gehouden onder meer dan 40 stakeholders (triple helix), overheden waaronder de Groene Metropoolregio (GMR), bedrijfsnetwerken en maatschappelijke organisaties.. Dit plan, ontwikkeld in samenwerking met partners, richt zich op duurzame groei en brede welvaart. Samen met bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden versterken we de economie en het welzijn van onze inwoners. Het jaarverslag 2024 biedt een uitgebreid overzicht van de vele gerealiseerde activiteiten en projecten van The Economic Board.

Jaarrekening
In 2024 is de financiering versterkt door extra cashbijdragen van kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Daarnaast is, samen met de GMR en de Provincie, de Regio Deal 4e tranche gerealiseerd. The Economic Board heeft hierin twee projecten ingebracht: het Human Capital Akkoord, gericht op een toekomstbestendige arbeidsmarkt, en het Zonnepark, ter ondersteuning van de energietransitie. Daarnaast is het lobbytraject Beethoven gestart om de positie van de semicon sector te versterken, met een bijdrage aan het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent. Bovendien heeft de gemeente Berg en Dal per 1 juli 2024 weer bijgedragen aan The Economic Board.

Naast de inwonerbijdragen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, namens de deelnemende gemeenten, ontvangt The Economic Board substantiële financiële en in-kind bijdragen van bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden binnen de triple helix. De toegenomen financiële steun van ondernemers, kennisinstellingen en overheden onderstreept het gedeelde commitment aan regionale groei en innovatie. Deze gezamenlijke inspanningen hebben geleid tot een toename van de baten ten opzichte van de begroting.
In 2024 bedroegen de werkelijke inkomsten € 1.961.816,- , terwijl € 1.400.388,- was begroot.
In 2024 is het gerealiseerde percentage van de bijdragen als volgt verdeeld:

- 37% afkomstig van inwonerbijdragen van de deelnemende gemeenten.
- 63% (cash en in-kind) vanuit bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden binnen de triple helix samenwerking.

Van de totale personeelslasten is 86% direct geïnvesteerd in programma's en projecten, terwijl 14% naar organisatiekosten ging. Voor het eerst is in 2024 een risicoparagraaf opgenomen in de jaarrekening. In 2025 volgt een uitgebreide risicoanalyse om financiële en operationele stabiliteit verder te waarborgen.

Tot slot
Graag wil ik u heel hartelijk danken voor de financiële bijdrage en de prettige en constructieve samenwerking van het afgelopen jaar.

Met vriendelijke groet,

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Bijlage: Jaarverslag en jaarrekening The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2024
Cc: College Burgemeester & Wethouders gemeenten regio Arnhem-Nijmegen

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

+31 (0) 85 0409 980
bureau@theeconomicboard.com
www.theeconomicboard.com

KVK: 65371992
NL70 RABO 0187 4542 05

Jaarverslag en jaarrekening 2024

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

2024 in vogelvlucht

Regio Deal

€ 15 miljoen Rijk, 6 programmalijnen,
15 projecten X cofinanciering in 8 maanden
tijd 80% volgemaakt

Internationale samenwerking

Marokko, EU Brussel, Duisburg en Euregio

Strategisch Plan

Nieuw strategisch plan voor komende vijf jaar, 2026-2030, welke inzet op brede welvaart, innovatie en economische groei in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

Human Capital Akkoord

Toekenning Regio Dealproject ‘Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt’ waarmee een aantal projecten inmiddels is opgezet, o.a.:

- Arbeidsmatchplatform Energy
- Junior Technovium in Wijchen
- Impuls gegeven aan de talentplannen Energy en Semicon (Beethoven).

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen is het merk waarmee de regio zich als één herkenbaar geheel presenteert richting het Rijk, Brussel en Europa. Onder de naam Lifeport versterken we de zichtbaarheid van de regio Arnhem-Nijmegen en tonen we de kracht en potentie van deze innovatieve hub voor een duurzame en vitale samenleving.

Semicon – Programma Beethoven

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is de tweede semiconregio van Nederland en de enige met chipproductie. Gezamenlijk met ondernemers, overheden en kennisinstellingen is een uitgebreid plan opgesteld om het in Nederland én onze regio benodigde talent te ontwikkelen.

Verkenningsmissie Marokko

Met deelnemers uit de overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen uit de regio Arnhem-Nijmegen en de Duitse grensregio is een kennismissie naar Marokko gemaakt. Met als doel samenwerkingsmogelijkheden en kennisuitwisseling op het gebied van waterstof

Naar inhoudsopgave

Voorwoord

Het jaar 2024 stond wereldwijd in het teken van geopolitieke onzekerheid en economische transities. De oorlog in Oekraïne, de spanningen in het Midden-Oosten en de mondiale energiecrisis hebben de urgentie van strategische autonomie voor Europa benadrukt. De woorden van Mario Draghi "Europa moet haar concurrentiekracht en veerkracht herwinnen" klinken door in het economisch beleid van de EU en onze nationale strategieën. Ook in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen voelen we deze dynamiek en zetten we vol in op innovatie, samenwerking en duurzame groei.

Juist in deze tijd is de kracht van onze regio meer dan ooit van belang. De clusters Energy, Health en High Tech vormen het fundament onder onze economische en maatschappelijke ambities. Energy is essentieel voor een stabiele en duurzame energievoorziening in Nederland en Europa, waarbij innovaties zoals smart energie hubs en oplossingen voor netcongestie bijdragen aan de energietransitie. De High Techsector, met een sterke focus op semiconductors, versterkt de positie van Nederland als cruciale speler in de mondiale chipindustrie en draagt bij aan technologische soevereiniteit. Tegelijkertijd blijft de Health-sector een onmisbare pijler in onze samenleving, met doorbraken op het gebied van digital health en gepersonaliseerde zorg die bijdragen aan brede maatschappelijke welvaart.

In 2024 hebben we als regio grote stappen gezet. De Regio Deal bracht €15 miljoen van het Rijk naar onze regio en zette belangrijke programma's in beweging, in samenwerking met provincie Gelderland en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. We verstevigden onze internationale samenwerking met onder andere Brussel en Duitsland en droegen actief bij aan de nationale strategie voor halfgeleiders en duurzame energie met ons talent plan. De samenwerking binnen de triple helix bedrijven, kennisinstellingen en overheden heeft ons innovatievermogen versterkt en de regio internationaal op de kaart gezet als Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, een merk dat symbool staat voor vooruitgang en samenwerking.

Vooruitkijkend naar 2025 en verder, blijven we ons inzetten voor een sterke en duurzame economie waarin technologie en talentontwikkeling hand in hand gaan. We bouwen aan een regio die niet alleen economische groei stimuleert, maar ook bijdraagt aan een veerkrachtige, innovatieve en inclusieve samenleving.

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Naar inhoudsopgave

Inhoudsopgave

2024 in vogelvlucht 2

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1

Samen werken aan een vitaal en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen 5

Hoofdstuk 2

Opgaven en activiteiten 6

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen 6
2.2 Talent 20
2.3 Regionale welvaart en welzijn 25

Hoofdstuk 3

Organisatie & Financiën 32

3.1 Organisatie 32
3.2 Financiën 34
3.3 Risico's 35
Jaarrekening incl. accountantsverklaring 42

Bijlage 1

Tijdlijn 37

Bijlage 2

De Board 40

Hoofdstuk 1

Samen werken aan een vitaal en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen is dé innovatiehub voor economische ontwikkeling en vernieuwing. Hier werken ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties intensief samen aan baanbrekende oplossingen binnen de sectoren Energy, Health en High Tech. Om deze samenwerking te versterken en versnellen, speelt The Economic Board een cruciale rol als verbinder, aanjager, regisseur en facilitator.
We proberen van één plus één drie te maken, door activiteiten op te pakken die niet natuurlijkerwijs bij één van de triple helix-organisaties thuishoren. Als onafhankelijke partij werken wij samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden aan een sterke, duurzame, welvarende en economische regio. In een wereld waarin technologische ontwikkelingen en maatschappelijke uitdagingen steeds sneller op elkaar inwerken wordt de urgentie om samen te werken alleen maar groter. Alleen gezamenlijk kunnen we de grote obstakels op weg naar een vitaal en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen overwinnen. Met een integrale aanpak creëren we doorbraken die organisaties alléén niet voor elkaar krijgen.

Grote transities op het gebied van duurzaamheid, digitalisering en arbeidsmarkt vragen om een integrale aanpak. The Economic Board brengt partijen bij elkaar die elkaar anders misschien niet zouden vinden, waardoor innovatieve ideeën en projecten daadwerkelijk tot uitvoering komen.
Met een sterk netwerk van bedrijven, kennisinstellingen en overheden stimuleert The Economic Board niet alleen economische groei, maar draagt het ook bij aan een regio waar welvaart en welzijn hand in hand gaan. Door in te zetten op thema's zoals slimme duurzaamheid (circulariteit), human capital en artificial intelligence (AI), zorgen we ervoor dat de innovaties die hier ontstaan niet alleen impact hebben op de regio, maar ook als voorbeeld kunnen dienen voor heel Nederland en daarbuiten.

Onze aanpak richt zich op het signaleren van kansen, het verbinden van initiatieven en het ondersteunen van projecten die bijdragen aan een toekomstbestendige regio. We zoeken actief naar samenwerking tussen bedrijven en onderwijs, helpen innovaties versnellen en zorgen ervoor dat kennis en nieuwe technologieën daadwerkelijk landen bij inwoners en ondernemers.

Met een Board van 18 topbestuurders en CEO's uit diverse sectoren staat The Economic Board midden in het regionale ecosysteem. We combineren strategische inzichten met concrete actie, waardoor we niet alleen plannen maken, maar ook resultaten boeken die impact hebben op de samenleving.

Samen maken we de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen klaar voor de toekomst: een regio waarin innovatie, duurzaamheid en economische kracht samenkomen voor een gezonder en welvarender leven.

Naar inhoudsopgave

Hoofdstuk 2

Opgaven en activiteiten

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1

Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen ontwikkelt meerjarige publiek-private programma's op het snijvlak van sleuteltechnologieën en markten, met als doel zowel economische kansen te benutten als maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Door innovatie en samenwerking stimuleert The Economic Board de ontwikkeling van nieuwe technologieën die bijdragen aan een duurzame en inclusieve samenleving. Lifeport Regio Arnhem Nijmegen biedt, met haar sterke innovatie-ecosystemen, de mogelijkheid om maatschappelijke opgaven en kansen in de regio te versterken.

Energy

Het Nederlandse energie- en klimaatbeleid bevindt zich in een cruciale uitvoeringsfase. De energietransitie stelt grote uitdagingen, vooral op het gebied van netcapaciteit en energiezekerheid. Ook Lifeport Regio Arnhem Nijmegen ervaart een snel groeiende elektriciteitsvraag door duurzame opwek, industrie en elektrisch vervoer.

Netcongestie vormt een van de grootste knelpunten: het elektriciteitsnet is overbelast, waardoor duurzame energie moeilijk te verdelen is. Dit bedreigt huishoudens en bedrijven die afhankelijk zijn van een stabiele energievoorziening. Daarom onderzoekt de regio innovatieve oplossingen zoals batterijopslag, waterstof en slimme warmtenetten. Decentrale energiesystemen zorgen ervoor dat lokaal opgewekte energie optimaal wordt benut.

De energiesector is de snelst groeiende sector in de regio en draagt jaarlijks € 2,5 miljard bij aan de economie. De sector biedt veel werkgelegenheid: momenteel werken hier 1,7 keer zoveel mensen in de energiesector als gemiddeld in Nederland.

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen heeft een sterke energiecluster met grote spelers als TenneT, Alliander, KEMA en DNV. De regio is een broedplaats voor innovatie, met projecten zoals Smart Energy Hubs, Green Deals en campusontwikkelingen die bijdragen aan verduurzaming en netcongestie-oplossingen.

Een belangrijk strategisch initiatief is het Nationaal Expertisecentrum Netcongestie. Hierbij werken we nauw samen met provincie Gelderland en Groene Metropoolregio, kennisinstellingen en uitvoeringspartners als Connectr, Lifeport@ en Oost NL. Op zes bedrijventerreinen in Gelderland worden decentrale energiesystemen ontwikkeld, waarbij slimme technieken energieverdeling efficiënter maken en de afhankelijkheid van traditionele netwerken verminderen.

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen staat voor een grote energie-uitdaging, maar biedt ook enorme kansen. Dankzij een sterke kennisinfrastructuur, innovatieve projecten en strategische samenwerkingen groeit de regio uit tot een toonaangevend energieknooppunt in Nederland en Europa.

Netcongestie

Begin 2024 maakte TenneT bekend dat het elektriciteitsnetwerk in Gelderland zijn maximale capaciteit heeft bereikt. Dit betekent dat vrijwel elke extra netbelasting wordt afgewezen, wat een flinke rem zet op innovatie en ondernemerschap – juist de kernkwaliteiten van onze regio. Daarnaast brengt het de economische en duurzame ontwikkeling in gevaar. In samenwerking met VNO-NCW, de provincie Gelderland en de Groene Metropoolregio heeft The Economic Board zich actief ingezet om oplossingen te verkennen met TenneT. Daarbij ligt de focus op wat wél mogelijk is, zoals het faciliteren van pilots voor Smart Energy Hubs.

Zonnepark haalbaarheidsonderzoek Smart Energy Hub Nijmeegse wijken en bedrijven in balans

Doel
Onderzoeken of grootschalige opwekking van zonne-energie op circa 10.000 bestaande (sociale) huurwoningen in de wijken rondom NXP Semiconductors in Nijmegen technisch, financieel en organisatorisch haalbaar is. Hierbij staat het gebruik van de opgewekte energie door de bewoners centraal, met de mogelijkheid om eventuele overschotten aan nabijgelegen bedrijven te leveren tegen een vergoeding aan de huurders.

Resultaat
Goedkeuring van het project door de kassier van de Regio Deal en de start van de haalbaarheidsstudie. De eerste uitkomsten van het onderzoek worden in de eerste helft van 2025 verwacht.

Invloeden zon en wind, ‘regiohub’

Doel
Het onderzoek richt zich op de mogelijkheden om drie windparken en drie zonneparken te koppelen aan TPN-West en Bijsterhuizen, met ARN als balanceringspartij. Dit initiatief, onderdeel van het Regio Deal-project “Toekomstbestendige Bedrijventerreinen / TPN-West”, heeft als doel netcongestie te verminderen. Hierdoor ontstaat ruimte voor nieuwe bedrijven, krijgen bestaande bedrijven meer aansluitcapaciteit, en wordt woningbouw in de regio verder gefaciliteerd.

Resultaat
Het onderzoek is in volle gang, en de eerste resultaten worden in januari 2025 verwacht.

Ontwikkeling Hydrogen Valley, waterstof ecosysteem

Doel
Het opzetten en demonstreren van een lokaal-regionaal waterstofecosysteem in Oost-Nederland. Oost NL, The Economic Board, Strategische Board Stedendriehoek en Twenteboard bundelen hun krachten om het project Hy East NL te ontwikkelen en een consortium te vormen voor samenwerking op het gebied van waterstof in de regio Oost-Nederland.

Resultaat
In november 2024 werd de position paper gepresenteerd tijdens de Hydrogen Europe-beurs in Brussel. Momenteel wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van het project en het opstellen van een projectplan, met als doel een subsidieaanvraag in te dienen bij de EU in april 2025.

Health

Het medische cluster is het grootste cluster in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen met in economische opzicht ook de meeste toegevoegde waarde. Het cluster speelt daardoor ook een cruciale rol in de brede maatschappelijke welvaart in onze regio. De gezondheidszorg is de grootste werkgever in onze regio: ruim 21% van de arbeidsplaatsen is hier te vinden, ver boven het landelijk gemiddelde van 15%. Grote instellingen zoals Radboudumc, CWZ, Rijnstate en de Sint Maartenskliniek, evenals thuiszorgorganisaties en onderzoeksinstituten, stimuleren groei en innovatie in de zorgsector.

De zorg staat voor grote uitdagingen, zoals personeelstekorten en een toenemende zorgvraag. Deze uitdagingen zijn organisatie overstijgend; waarbij intensieve samenwerking nodig is voor systeemverandering. Vanaf 2030 is het beleid gericht op het verplaatsen van 50% van de zorg naar de eigen leefomgeving van de patiënt, wat vraagt om zowel technologische als organisatorische innovaties. Er is een geïntegreerde aanpak nodig waarbij wonen, werken en gezondheid beter op elkaar worden afgestemd. De regio zet daarom in op duurzame zorgconcepten waarin preventie en behoud van gezondheid centraal staan.

Voor het innovatie cluster Health onderscheiden we drie speerpunten: Drug Discovery & Development, Digital Health (inclusief AI) en Neuro Science & Technology. Vanuit deze speerpunten wordt gewerkt aan regionale én internationale innovaties die de zorg verbeteren. Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is hiermee een voorloper in zorginnovatie en draagt bij aan een toekomstbestendig zorgsysteem.

Om impact te realiseren is een triple helix aanpak met een sterk integrale benadering extra belangrijk. Samenwerkingspartner Briskr ondersteunt startups en innovatief mkb life sciences, health en high tech. Radboud Universiteit, Radboudumc en Wageningen University & Research bundelen krachten via OnePlanet, terwijl ook Boxmeer, Oss en Pivot Park waardevolle samenwerkingspartners zijn.

Digital Health Challenge Lab

Doel

Het Digital Health Challenge Lab ontwikkelt innovatieve oplossingen voor regionale uitdagingen op het gebied van zorg, gezondheid en wonen. Door nauw samen te werken met inwoners, zorgverleners, woningcorporaties en bedrijven, worden concrete uitdagingen geïdentificeerd en omgezet in technologische oplossingen. Dit living lab stimuleert zowel het welzijn van zorgpersoneel als de ontwikkeling van nieuwe zorgconcepten die bijdragen aan meer zelfredzaamheid van inwoners, een efficiëntere inzet van zorgpersoneel en het verkleinen van gezondheidsverschillen. Bovendien creëert het project economische kansen door innovatie, investeringen en werkgelegenheid in de regio te bevorderen. Het doel van het project is om op basis van vragen challenges van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat inwoners langer zelfredzaam zijn minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.

Resultaat

Op 7 november 2024 werd het Digital Health Challenge Lab officieel gelanceerd. Ondanks enige vertraging in de subsidieaanvraag is de projectorganisatie volledig ingericht en zijn de eerste zorg- en inwonergerichte challenges opgehaald en bij bedrijven uitgezet. MKB-bedrijven krijgen hiermee de kans om zorginnovaties te valideren en op te schalen. Het project loopt volgens plan en wacht op de definitieve subsidiebeschikking van de Provincie.

Build4Health

Doel

Build4Health stimuleert een gezondere leefstijl door de leefomgeving zo in te richten dat bewegen vanzelfsprekend wordt. Onze huidige infrastructuur is gericht op gemak en comfort, maar door straten, pleinen en fietsroutes aantrekkelijker en toegankelijker te maken, wordt actief bewegen in huis, de wijk, de stad en de regio gestimuleerd. Dit project onderzoekt hoe een slimme inrichting van de openbare ruimte en gedragsstimulering samen kunnen bijdragen aan een actievere en gezondere samenleving.

Resultaat

Het Build4Health-project is eind 2024 ingediend bij de kassier van de Regio Deal. Binnen vijf living labs in de regio worden praktijkexperimenten uitgevoerd om te testen hoe de inrichting van de leefomgeving en gedragsbeïnvloeding kunnen bijdragen aan meer beweging en betere gezondheid. De inzichten uit deze experimenten vormen de basis voor toekomstig beleid en opschaalbare oplossingen.

Gezonde Data

Doel

Gezonde Data richt zich op de ontwikkeling van een veilige en geïntegreerde data-infrastructuur die persoonlijke gezondheidsgegevens vanuit de thuissituatie koppelt aan beveiligde zorgsystemen. Dit is essentieel voor zowel preventieve zorg als optimale, persoonsgerichte behandeling. Door deze infrastructuur te verbinden met proeftuinprojecten en field labs in de wijk, wordt digitale zorg toegankelijker en effectiever.

Resultaat

Gezonde Data is opgenomen in de subsidieaanvraag voor de 6e tranche van de Regio Deal. De aanvraag is in het najaar van 2024 ingediend en helaas is begin 2025 bericht ontvangen dat onze regio geen bijdrage ontvangt van het Rijk. Er zullen alternatieve financieringsbronnen worden onderzocht om de verdere ontwikkeling en implementatie van het project te ondersteunen.

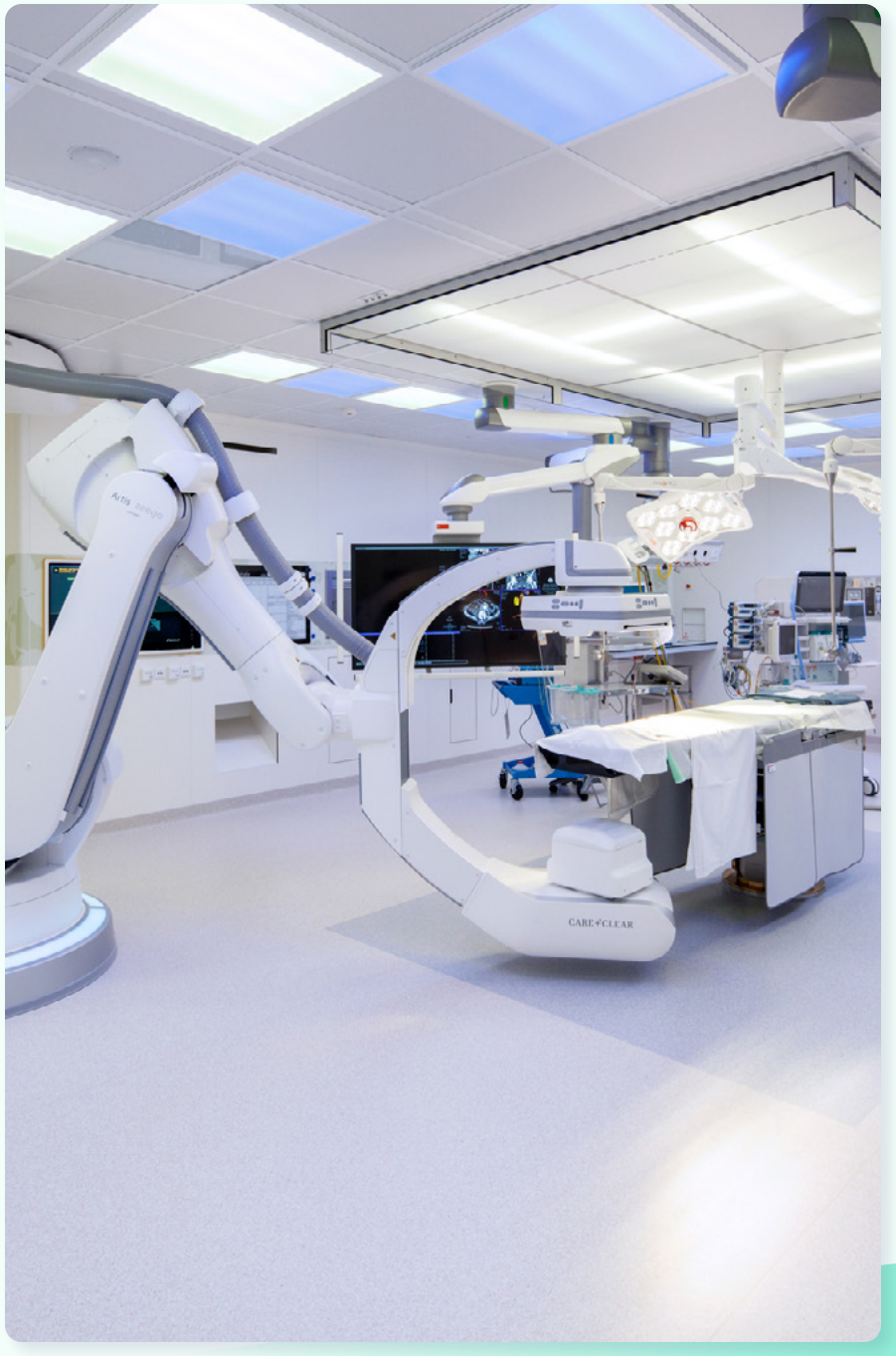

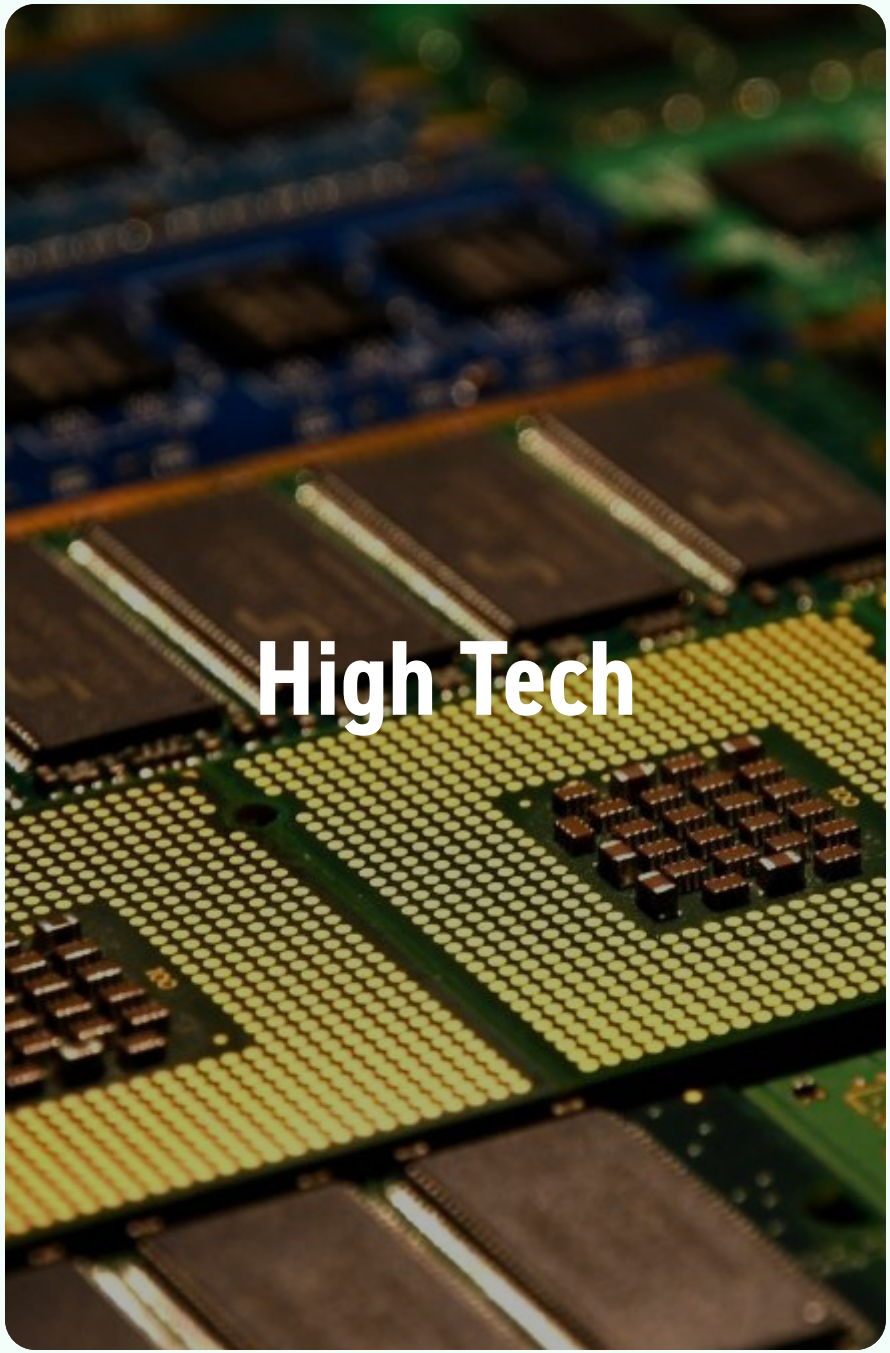

High Tech

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is een van de belangrijkste hightechregio's in Nederland en speelt een cruciale rol in de halfgeleiderindustrie (semicon). De regio is, na Brainport Eindhoven, de tweede grootste semicon-regio van Nederland en huisvest vier van de zes grootste chipbedrijven in Nederland. Met internationaal toonaangevende bedrijven als NXP, Nexperia, Besi en Ampleon is onze regio hét centrum voor de ontwikkeling en productie van microchips.

Op de Noviotech Campus in Nijmegen staat de enige chipfabriek van Nederland, waar NXP al decennialang miljarden chips produceert voor de wereldwijde markt. Nederland behoort, samen met de Verenigde Staten en Japan, tot de weinige landen met een compleet geïntegreerde halfgeleiderindustrie. Naast Brainport Eindhoven, dat zich richt op de productie van chipmachines, heeft Lifeport een sterke positie in de ontwikkeling en productie van de chips zelf.

Met meer dan 10.000 medewerkers is de hightechsector een essentiële economische motor voor de regio. Door de snelle technologische ontwikkelingen en de vergrijzing is er de komende jaren behoefte aan nog eens 10.000 extra werknemers. De semicon-sector telt circa 50 bedrijven, met een gezamenlijke omzet van €3,5 miljard. Hiermee vertegenwoordigt de regio meer dan 10% van de totale semicon-sector in Nederland.

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is een strategische hotspot voor de halfgeleiderindustrie en een essentiële pijler voor de toekomst van de Nederlandse, Europese en mondiale chipsector.

Naar inhoudsopgave

Bijdrage Nationaal Versterkingsplan Microchip-Talent – Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen

Doel

De halfgeleiderindustrie is één van de pijlers van de Nederlandse economie en speelt een cruciale rol in innovatie, digitalisering en technologische vooruitgang. Met de verwachte groei in de vraag naar chips en de wereldwijde concurrentie in de semiconductormarkt, is het essentieel om te investeren in talentontwikkeling. Het aantrekken, opleiden en behouden van technisch talent is dé sleutel tot het versterken en laten meegroeien van het Nederlandse semicon-ecosysteem. In Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, de tweede semicon regio van Nederland – en de enige waar chips in grote volumes worden geproduceerd – hebben we een consortium gevormd van bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Gezamenlijk is een uitgebreid plan opgesteld om het in Nederland én onze regio benodigde talent te ontwikkelen. Dit consortium richt zich op:

- Het ontwikkelen van gerichte opleidingen en leertrajecten, van mbo tot wo, die aansluiten op de behoeften van de semiconsector.
- Het creëren van hybride leer/werkomgevingen waarin studenten direct praktijkervaring opdoen binnen toonaangevende bedrijven zoals NXP, Nexperia en Ampleon.
- Het enthousiasmeren van jongeren en zij-instromers voor een technische carrière in de halfgeleiderindustrie.
- Het versterken van de positie van de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen als dé tweede semicon-hotspot van Nederland, naast Brainport Eindhoven.
- Investeringen in bereikbaarheid, woningbouw en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor talent en bedrijven.

Deze gezamenlijke inspanningen sluiten naadloos aan op het nationale beleid om de Nederlandse halfgeleiderindustrie internationaal competitief te houden en verder te laten groeien. In nauwe samenwerking met Brainport Eindhoven en het bredere semicon-ecosysteem zetten we concrete stappen om dit plan te realiseren.

Resultaat

Op 27 september 2024 hebben wij onze bijdrage aan het Nationaal Versterkingsplan Microchip Talent ingediend bij het Rijk en Brainport Eindhoven. Sindsdien hebben we, samen met ons consortium, intensief gewerkt aan de verdere uitwerking van onze plannen en de afstemming met relevante partners. In het eerste kwartaal van 2025 verwachten we te starten met de uitvoering van de eerste initiatieven. Daarnaast blijven we in nauw overleg met het Rijk en Brainport Eindhoven om onze positie als tweede semicon-regio van Nederland verder te versterken. Door gezamenlijk in te zetten op talentontwikkeling, innovatie en investeringen in de keten, zorgen we ervoor dat Nederland zijn toppositie in de halfgeleiderindustrie behoudt en verder uitbouwt.

"Bij NXP geloven we dat samenwerking essentieel is om de Nederlandse halfgeleiderindustrie te versterken. Het Nationaal Talentplan Semicon in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen biedt een unieke kans om talent te ontwikkelen en de brug te slaan tussen onderwijs en semiconsector. Samen investeren we in de toekomst van innovatieve chiptechnologie in Nederland."

Jan-Paul Kimmel
Social Responsibility Manager NXP Semiconductors Nijmegen

Oprichting semicon bedrijvennetwerk - Chiptech Gelderland

Doel

Chiptech Gelderland brengt semicon-bedrijven in de regio samen om innovatie, talentontwikkeling en het vestigingsklimaat te versterken. Dit netwerk stimuleert samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen, met een gezamenlijke missie en visie voor de toekomst van de halfgeleiderindustrie in Gelderland. Door een sterke regionale positionering en gerichte initiatieven wordt de sector klaargestoomd voor verdere groei en internationale concurrentie.

Resultaat

Het ambitiedocument is nagenoeg afgerond en de vier programmalijnen zijn vastgesteld. In januari 2025 wordt een concrete planning gepresenteerd, waarmee de eerste initiatieven van het netwerk van start gaan.

Slimme Duurzaamheid

Voor de economische groei van onze clusters en een toekomstbestendige Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is een circulaire, klimaatadaptieve basis met een gezond ecosysteem essentieel. Dit versterkt natuur, infrastructuur en gezondheid, terwijl tekorten aan schoon water, grondstoffen en een gezonde leefomgeving de brede welvaart bedreigen.

Helixgroep Slimme Duurzaamheid

Doel

De helixgroep Slimme Duurzaamheid versnelt duurzame transities in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, met focus op een gezonde en duurzame leefomgeving. De helixgroep verbindt overheid, onderwijs- en kennisinstellingen en bedrijfsleven structureel om duurzame transities te versnellen. Dit gebeurt via strategische advisering, consortiavorming (versterking ecosysteem), helpen vinden van cofinanciering en de versterking van thematische hubs. In 2024 is de samenwerking binnen de helixgroep verdiept, met afspraken over ambities, rollen en een gezamenlijke agenda. Er wordt gewerkt aan een sterker netwerk van circulaire bedrijven en hubs, ondersteund door evenementen die duurzame innovatie bevorderen. Slimme duurzaamheid is de motor achter de groei van de topsectoren Energy, Health en High Tech. Door innovaties in klimaatadaptatie, circulair en duurzaam bouwen, en de grondstoftransitie te stimuleren, bouwen we aan toekomstbestendige bedrijven en een veerkrachtige economie.

Resultaat

De helixgroep Slimme Duurzaamheid, met 10 regionale partners uit de triple helix, is afgelopen jaar maandelijks samengekomen om te werken aan versterking van de kennis- en innovatiehubs rond klimaat adaptatie, toekomstbestendig bouwen en circulaire economie. Daar waar gewenst is een lobby gevoerd, zoals voor het opnemen van regionale bedrijventerreinen in het Groeifondsprogramma Werklandschappen van de toekomst, waar de Noviotech Campus de status van landelijk ambassadeursterrein heeft gekregen. Daarnaast is gestart met het in kaart brengen van bedrijven met duurzame certificeringen, uitgevoerd door helixpartner HAN University of Applied Sciences. De interactieve Lifeport kaart visualiseert bedrijven met een duurzaam profiel, waarmee circulaire samenwerking wordt geïnitieerd. De helixgroep heeft bijgedragen aan evenementen zoals het Lifeport Circulair Festival en de Week van de Circulaire Economie, door organisatie, workshops en verslaglegging.

Strategische duurzaamheidsagenda

Doel

De strategische agenda's van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) en The Economic Board op het gebied van circulaire economie en duurzaamheid worden versterkt en beter op elkaar afgestemd. Door samenwerking tussen regionale partners worden innovatieve initiatieven ontwikkeld en opgeschaald, met een focus op klimaatadaptatie, circulariteit en waterbeheer.

Resultaat

Watercongestie door Hogeschool Van Hall Larenstein als nieuw urgent thema binnen Slimme Duurzaamheid erkend. In 2024 is vooral de samenwerking met de GMR versterkt. Dat heeft geleid tot concrete samenwerkingsafspraken tussen The Economic Board (de ambassadeurs Slimme Duurzaamheid) en de Groene Metropoolregio (Opgavemanager Circulaire Regio), om gezamenlijk een sterke beweging met bijbehorend netwerk te verstevigen. Een voorbeeld van synergie is de vertaling van de WUR 2120-visie naar een breed Europees project binnen Pathways to Resilience, waarbij de GMR en Soil Valley als partners zijn aangesloten. Daarnaast is bij de GMR Park Lingezegen geselecteerd als nieuw Living Lab rond waterbeheer en klimaat adaptatie.

Kennis- en Innovatiehubs

Doel

De Kennis- en Innovatiehubs versnellen de transitie naar een duurzame, circulaire en klimaatbestendige Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen. De focus ligt op drie cruciale transitieopgaven: klimaat-adaptatie, circulair bouwen en de circulaire economie. Hierdoor worden drie thematische hubs ondersteund: Soil Valley (klimaat-adaptatie), Via-T (circulair bouwen) en de Hub Circulaire Topregio (circulaire economie). In deze kennis- en innovatienetwerken werken overheid, onderwijs, onderzoek en ondernemers samen om duurzame oplossingen te versnellen en op te schalen. De helixgroep stimuleert waar nodig het netwerk, bevordert kennisdeling en creëert mogelijkheden voor praktische toepassingen

Resultaat

Binnen deze drie hubs is gewerkt aan uitwerking van de vier voorstellen voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen: Soil Valley, Lifeport Cool Lab, Via-T en de Circulaire Topregio (met de hub Gezond Circulair).

Opgave 2

Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen telt meer dan 20.000 mkb-bedrijven, die samen de drijvende kracht vormen achter de regionale economie. Hun ondernemerschap zorgt voor groei, innovatie en economische vitaliteit in onze regio. Tegelijkertijd staan veel ondernemers voor uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, digitalisering, financiering, personeelswerving en netcongestie. Om mkb'ers hierin te ondersteunen worden er diverse inspirerende kennissessies en bijeenkomsten georganiseerd. Voor ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen is toegang tot passende financiering en ondersteuning essentieel om te groeien en innoveren. Hieronder een beknopt overzicht.

"AI biedt MKB-bedrijven de kans om slimmer te werken en processen te automatiseren. Met het MKB Datalab krijgt het midden- en kleinbedrijf de kans om AI praktisch en efficiënt in te zetten. Van data naar slimme inzichten samen maken we innovatie toegankelijk!"

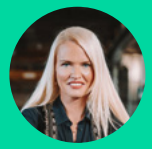

Chantal Peters
Eigenaar EKI & Papierfabriek Nijmegen

AI en Economie

Doel

De regio Arnhem-Nijmegen positioneren als een toonaangevend centrum voor AI-innovatie door unieke ontwikkelingen, toepassingen en samenwerkingen zichtbaar te maken. Daarnaast wordt gestreefd naar een grotere economische impact van AI door ondernemers actief te betrekken en de regio nationaal en internationaal op de kaart te zetten.

Resultaat

In samenwerking met Boardleden vanuit ondernemers en kennisinstellingen is een AI-strategiepaper ontwikkeld, dat richting geeft aan de versterking van de AI-economie in de regio. Dit document biedt een routekaart om AI-economie in de regio Arnhem-Nijmegen te versterken. Uitkomst is dat er meerdere kennis AI sessies worden gehouden voor ondernemers. Dit wordt gedaan door de Radboud Universiteit en de HAN University of Applied Sciences. Hiermee wordt met AI gericht op kennisdeling, talentbehoud en -aantrekking. Innovate heeft in samenwerking met The Economic Board en Briskr een Innovate Meetup over AI georganiseerd waar bezoekers met elkaar in contact kwamen over AI. The Economic Board was destijds mede initiator van dit MKB-Datalab. Het MKB-Datalab Oost ondersteunt mkb-ondernemingen in Oost-Nederland bij het efficiënter ondernemen met behulp van data en kunstmatige intelligentie. Studenten AI en Datascience van de Radboud University Nijmegen gaan aan de slag met data- en AI-vraagstukken van mkb-ondernemers.

Meet ups met bedrijfsleven

Doel
Ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen ondersteunen met hun vraagstukken op het gebied van samenwerking, financiering, arbeidsmarkttekorten etc.

Resultaat
Bezoek aan enkele ondernemers tijdens de week van de circulaire economie en de Dag van de ondernemer, aansluiten bij partner- en netwerkbijeenkomsten, realiseren van partnerovereenkomsten met ondernemers voor (financiële) bijdrage aan diverse programma's en projecten en overige bezoeken aan individuele bedrijven en netwerkbijeenkomsten.

Parel Award

Doel
Twee keer per jaar reikt The Economic Board de Lifeport Parel-Award uit aan bedrijven en organisaties die zich onderscheiden door interessante innovaties of juist door hun beproefde bedrijfsprocessen. Organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, High Tech, Food of duurzaamheid. De prestaties van deze bedrijven zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.

Resultaat
Op 11 juni ontving Save Plastics de eerste Parel-award 2024. Save Plastics, een innovatieve en sociale onderneming, is een initiatief dat plastic afval hergebruikt voor duurzame bouwmaterialen en producten. Op 4 oktober ontving Modderkolk uit Wijchen de Lifeport Parel Award als erkenning voor hun innovatieve bijdrage aan de regio. Modderkolk staat voor innovatieve technische oplossingen in water, industrie en zorg, waarbij samenwerking en kennisdeling centraal staan om technologische ontwikkelingen in de regio te stimuleren.

"De Parel Award erkende onze innovatieve aanpak in het hergebruiken van moeilijk recyclebaar huishoudelijk plastic afval voor duurzame bouwmaterialen en producten. De award versterkte de zichtbaarheid van Save Plastics als circulaire koploper en opende deuren naar nieuwe samenwerkingen en kansen."

Bram Peters
Directeur Save Plastics

BANN

Doel
Start-ups en scale-ups in de regio ondersteunen door hen in contact te brengen met investeerders, met een specifieke focus op medische hightech. Dit netwerk stimuleert ondernemerschap en bevordert investeringskansen.

Resultaat
Het Business Angel Netwerk Nijmegen, opgezet door Briskr, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank en The Economic Board, verbindt start-ups en scale-ups met investeerders. Het accent ligt op medische High Tech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd. Tijdens de drie bijeenkomst in 2024 presenteerden steeds vier start-ups hun investeringsvraagstukken aan potentiële investeerders, wat leidde tot waardevolle connecties en financieringsmogelijkheden.

MKB Dienstverlening

Doel
Het midden- en kleinbedrijf laten profiteren van de innovatie en transities binnen de regio, met focus op digitalisering, AI, verduurzaming en energietransitie.

Resultaat
Mkb bedrijven uit verschillende sectoren zijn aangesloten bij het MKB Lab voor AI en honderden bedrijven dragen via de Regio Deal bij aan de verduurzaming van bedrijventerreinen. Daarnaast worden circulaire evenementen georganiseerd en wordt de ontwikkeling van energy hubs actief ondersteund. Daarnaast ondersteunen we verduurzaming van bedrijven via het REE en organiseren we circulaire evenementen in samenwerking met Lifeport@. Binnen de Regio Deal blijven we nadrukkelijk aandacht vragen voor verduurzaming, de energietransitie en de ontwikkeling van energy hubs.

Financieringskalender

Doel
Het ondersteunen van start- en scale-ups, evenals mkb-bedrijven met innovatieve uitdagingen, door hen te helpen bij zowel innovatie als financiering. De Financieringskalender is een gezamenlijk initiatief van ING, Rabobank en ABN-AMRO, in samenwerking met The Economic Board en Oost NL, om ondernemers te begeleiden in hun financieringsbehoeften.

Resultaat
Op lifeport.nl is een financieringskalender beschikbaar, die een overzicht biedt van relevante bijeenkomsten en evenementen rondom financiering.

2.2 Talent

Opgave 3

Arbeidsmarkt in balans

Samen werken aan een sterke arbeidsmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen
De regio Arnhem-Nijmegen staat voor een grote uitdaging: een arbeidsmarkt in balans brengen en houden. Met 108 vacatures per 100 werkzoekenden is de krapte in 2024 duidelijk voelbaar, vooral in sectoren zoals gezondheid, hightech en energie. Zonder voldoende gekwalificeerd personeel dreigen belangrijke maatschappelijke opgaven – zoals de energietransitie, woningbouw, klimaatadaptatie en hervormingen in de zorg – in gevaar te komen. De regio Arnhem-Nijmegen blijft groeien, maar de genoemde uitdagingen op de arbeidsmarkt vragen om actie. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, bundelen bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden hun krachten binnen het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen. Dit samenwerkingsverband, gestart in 2023, richt zich op concrete oplossingen: een Leven Lang Ontwikkelen, gerichte bij- en omscholing, talentbehoud, internationale werving en het benutten van onbenut arbeidspotentieel. Met ingang van 2024 is de regie van het Human Capital Akkoord belegt bij The Economic Board.

"Met het Human Capital Akkoord zetten we in op een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Door samen te werken met bedrijven en onderwijsinstellingen, verbinden we talent aan de juiste kansen en zorgen we ervoor dat iedereen in onze regio mee kan doen en zich kan blijven ontwikkelen."

Laura Schutter
Senior Bestuursadviseur Arbeidsmarkt – gemeente Arnhem

Talentplan Energy – Arbeidsmatchplatform

Doel
Ontwikkeling van een (digitaal) platform dat werkgevers, publieke partners en onderwijsinstellingen samenbrengt om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt optimaal te matchen op basis van skills. Het arbeidsmatchplatform verbindt werkgevers, publieke partners en onderwijsinstellingen door vacatures, kandidaten en scholingsmogelijkheden te delen en een skillsgerichte aanpak te implementeren.

Resultaat
In Q3 2024 is financiering toegekend voor de opstart van een regionaal Arbeidsmatchplatform Energy voor Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Een kwartiermaker is aangesteld om bedrijven te betrekken en afspraken te maken. Tevens is vanuit verschillende private fondsen cofinanciering opgehaald. De lancering van het platform staat gepland voor Q1 2025.

Human Capital Akkoord – Optimalisatie financiële structuur en meerjarenfinanciering

Doel
Het realiseren van een duurzame financiële structuur en structurele financiering om de uitvoering van het Human Capital Akkoord te waarborgen. Dit omvat tevens de aanstelling van een programma-team. Hierdoor wordt continuïteit gegarandeerd en kunnen de ambities op het gebied van human capital effectief worden gerealiseerd.

Resultaat
In oktober 2024 is de subsidie uit de Regio Deal toegekend voor het project 'Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt', waarmee een deel van de financiering voor de komende jaren is gewaarborgd. Hiermee worden talentplannen, programma's, projecten en samenwerkingsstructuren geïnitieerd en opgeschaald. In het eerste half jaar van 2024 zijn afspraken gemaakt met de HAN University of Applied Sciences, die de komende drie jaar zal monitoren op zowel de output van de individuele projecten en programma's en de relatie tot de doelen in het HCA, als op de outcome van het geheel, de impact op de regionale arbeidsmarkt. Per 1 september 2024 is een programma-manager aangesteld en is het programmateam verder gevormd.

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen - Talentplan Semicon

Doel
Versterken van het Nederlandse semicon-ecosysteem door het opleiden van meer technisch talent en de positionering van de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen als tweede semicon-regio van Nederland. We willen al het talent – nationaal en internationaal - door middel van gerichte studiemogelijkheden een passende en duurzame plek geven in de semicon industrie in onze regio en elders in Nederland.

Resultaat
In de Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen hebben we een consortium gevormd met bedrijven, kennisinstellingen en de overheid, en een uitgebreid plan opgesteld om dit talent te ontwikkelen. We willen dit plan verder uitvoeren in samenwerking met het Rijk, Brainportregio, regio Twente en het bredere semicon ecosysteem. Met het Talentplan en de Lifeport Chiptech Academy onderstrepen wij het belang van de strategische samenwerking tussen de regio's in een landelijke aanpak voor versterking van de halfgeleidersector en van het verdienvermogen van Nederland. Sinds onze indiening van het Nationaal Versterkingsplan Microchip Talent op 27 september werkt ons consortium intensief aan de verdere uitwerking en eerste implementaties in Q1 2025.

Digitaal Integraal in de Zorg

Doel
Ontwikkeling van een ‘cockpit’ die de opleidingsbehoefte van zorginstellingen in kaart brengt en koppelt aan gerichte interventies om zorgpersoneel te ondersteunen bij digitale transformatie.

Resultaat
De door HCA aangestelde kwartiermaker heeft in juni 2024 zijn rapport opgeleverd, waaruit blijkt dat zorginnovaties en personeelsbeleid onvoldoende samenkomen. In samenwerking met regionale partners zoals HAN University of Applied Sciences en werkgeversorganisatie WZW wordt gewerkt aan een vervolg en de opstart van pilotlocaties in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

“IT Student Lab werkt samen met het Human Capital Akkoord om IT-talent en regionale bedrijven te verbinden. Door deze samenwerking krijgen studenten inzicht in lokale en regionale carrièrekansen. Bedrijven kunnen vroegtijdig investeren in jong talent, wat de regio versterkt en de IT-sector toekomstbestendig maakt.”

Job Sluiter
IT Student Lab

Junior Techovium Wijchen

Doel
Het openen van een technieklab om Wijchense scholieren in een vroegtijdig stadium te inspireren en kennis te laten maken met Wetenschap en Techniek.

Resultaat
Op 5 november 2024 is het Junior Technovium Wijchen gelanceerd. Er is een gedragen en gedekt vierjarig projectplan met publiek private financiering opgezet en het JTW is operationeel. Het project is ondersteund en gefinancierd vanuit het Human Capital Akkoord.

HCA IT Student Lab

Doel
Verbinden van studenten met regionale bedrijven door het ontwikkelen van proof of concepts voor de energie- en gezondheidssector. Hierdoor worden studenten verbonden aan regionale bedrijven, die zo vroegtijdig talent kunnen aantrekken en toekomstige werknemers kunnen werven.

Resultaat
The Economic Board fungeerde in 2024 als launching customer en gaf de eerste groep studenten de opdracht een dashboard te ontwikkelen. Dit is eind 2024 succesvol opgeleverd (zie ook hoofdstuk 3.1-dashboard).

HCA ICT – Regionaal Actieplan

Doel
Ontwikkeling van een breed gedragen regionaal arbeidsmarktprogramma om het groeiende tekort aan ICT-professionals aan te pakken. Dit programma richt zich op aansluiting bij nationale initiatieven en toekomstige groeifondsaanvragen, met als doel een structurele en duurzame versterking van de ICT-arbeidsmarkt.

Resultaat
Eind 2024 is een regionaal plan opgeleverd en ingediend bij Platform Talent voor Technologie. Ondanks het wegvallen van het Nationaal Groeifonds worden mogelijkheden verkend om delen van het plan via andere kanalen te financieren en uit te voeren. We sluiten met de regionale partners aan bij deze landelijke ontwikkelingen om (delen van) het regionale actieplan ICT én andere HCA-projecten te kunnen uitvoeren.

Talentplan Energy – Techniekpromotie

Doel
Creëren van een regionale samenwerking voor techniekpromotie, met focus op alle leeftijden en zijinstroom, om instroom in techniek- en energiesector te vergroten.

Resultaat
Er is een verkenning opgezet naar de doorstart van TechGelderland. Deze heeft aangetoond dat er geen draagvlak is voor continuering, maar wel behoefte aan samenwerking en coördinatie van techniekpromotie. In 2025 wordt deze behoefte geconcretiseerd in projecten.

Symposium ‘Flexibiliteit in werk’

In december 2024 kwamen zo’n 50 bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen bijeen in Technoforum in Wijchen voor een symposium over innovatieve oplossingen voor arbeidsmarktvraagstukken. Thema’s zoals combinatiebanen, mantelzorg, internationaal talent en co-intelligentie stonden centraal, met inspirerende inzichten en samenwerking als rode draad. Het symposium opende met een krachtige oproep aan het Rijk om te blijven investeren in onderwijs, onderzoek en de instroom van internationaal talent – cruciaal voor de toekomst van Nederland. De organisatie was in handen van studenten Bedrijfskunde van HAN University of Applied Sciences in samenwerking met The Economic Board.

Expertgroep Human Capital Akkoord

The Economic Board team HCA adviseert over meerjarenplanvorming voor onze arbeidsmarktregio's. Vanuit ministerie SZW wordt geacht dat aansluiting arbeidsmarktregio's en human capital agenda's duidelijker wordt belegd in de planvorming en uitvoeringsstructuur. In onze regio zijn we al maanden aan het investeren in de onderlinge verbinding en het verdiepen in elkaars agenda's en leefwereld.

Eind 2024 is de expertgroep HCA opgezet met daarin experts op verschillende arbeidsmarktthema's vanuit de regio. De expertgroep heeft als doel om de lange termijn samenwerking te versterken, versnippering tegen te gaan en de realisatie van de HCA te verbinden aan bestaande arbeidsmarktinstrumenten. In de expertgroep wordt gezamenlijk gekeken naar een toekomstbestendige strategie op basis van lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De expertgroep fungeert tevens ook als klankbord groep voor het HCA team en geeft advies op lopende projecten en programma's en de verankering daarvan in het bestaande ecosysteem.

2.3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4

De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart

Brede welvaart draait om het welzijn van mensen en omvat meer dan werk en inkomen. Het gaat ook over gezondheid, onderwijs, milieu, sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling en veiligheid. Hoewel de regio Arnhem-Nijmegen sterke punten heeft, zoals sociale structuren, goede werk-privébalans en hoogwaardig onderwijs, zijn er uitdagingen op het gebied van gezondheid, milieu, inkomen en wonen. Economische groei brengt kansen, maar ook risico's zoals druk op ruimte, mobiliteit en luchtkwaliteit. Gerichte investeringen en beleidsmaatregelen zijn nodig om zwakke plekken aan te pakken en brede welvaart voor iedereen te vergroten.

The Economic Board werkt aan brede welvaart door economische en sociale doelen te combineren. Uitdagingen op het gebied van wonen, werken en mobiliteit worden met elkaar verbonden en aangepakt door slimme, concrete en praktische oplossingen te ontwikkelen. De focus ligt niet alleen op financiële groei, maar ook op het welzijn en de bloei van de gemeenschap. Alle programma's en projecten van The Economic Board dragen bij aan de versterking van brede welvaart en het welzijn van de inwoners in de regio. De regio staat onder druk door personeelstekorten, klimaatproblemen en groeiende ongelijkheid. Brede welvaart vereist een evenwicht tussen economische groei en duurzaamheid. Prioriteiten zijn talentbehoud, inclusie, woningnood en het verbeteren van infrastructuur, met betrokkenheid van overheden, bedrijven, onderwijs en maatschappelijke organisaties.

Lifeport Scholarship

Doel

Op initiatief van de HAN University of Applied Sciences, Hogeschool Van Hall Larenstein, ArtEZ en Radboud Universiteit heeft The Economic Board in 2023, samen met deze kennisinstellingen, het Lifeport Scholarship opgericht. Dit scholarship biedt cruciale ondersteuning aan studenten uit crisisgebieden die studeren aan een van onze onderwijsinstellingen. Het initiatief combineert humanitaire hulp met het aantrekken en behouden van talent voor de regio. Dankzij de financiële steun van ondernemers krijgen deze studenten in de regio Arnhem-Nijmegen hulp bij hun levensonderhoud, zodat zij hun studie hier kunnen voortzetten of succesvol afronden.

Resultaat

Vanaf de start van het studiejaar 2024-2025 zijn opnieuw aanvragen binnengekomen voor het Lifeport Scholarship, met vier extra studenten die in aanmerking komen voor ondersteuning. In totaal hebben inmiddels 15 studenten, verspreid over de vier kennisinstellingen, financiële hulp ontvangen om hun studie in de regio Arnhem-Nijmegen voort te zetten of af te ronden. Dit onderstreept de impact van het Scholarship, dat niet alleen humanitaire steun biedt, maar ook talent aantrekt en behoudt voor de regio. Hiermee is de financiële ondersteuning voor studenten voorlopig beëindigd, aangezien het budget van het scholarship is volledig benut.

JINC-samenwerking

Doel

JINC zet zich in voor een samenleving waarin iemands achtergrond niet de toekomst bepaalt en elk kind gelijke kansen krijgt. Honderdduizenden kinderen groeien op in een omgeving met hoge werkloosheid en een gebrek aan rolmodellen. Daarom helpt JINC jongeren van 8 tot 16 jaar bij een sterke start op de arbeidsmarkt. The Economic Board ondersteunt JINC actief met diverse projecten.

Resultaat

In het voorjaar namen meerdere boardleden van The Economic Board deel aan de sollicitatietraining, een van de initiatieven van JINC. Hierbij leren ondernemers uit het bedrijfsleven en de overheid leerlingen essentiële sollicitatievaardigheden.

Een ander krachtig initiatief van JINC is Baas van Morgen. Op 6 juni droeg de top van toonaangevende organisaties in Nederland hun functie voor één dag over aan een leerling uit een sociaaleconomisch kwetsbare omgeving. Dit bood jong talent niet alleen een uniek kijkje in het bedrijfsleven, maar ook een waardevolle ervaring die hun toekomstperspectief vergroot. Ook enkele leden van The Economic Board gaven hun positie voor een dag uit handen en droegen zo direct bij aan het creëren van nieuwe kansen voor deze jongeren.

Naar inhoudsopgave

Opgave 5

Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen

Regio Deal

Doel

De Regio Deal is gericht op het aanpakken van belangrijke uitdagingen en het versterken van de leefbaarheid, woonomgeving en werkomstandigheden voor inwoners en ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen. Samen met het Rijk investeert de regio in een 'Gezonde groene groei' door innovatieve oplossingen te bieden voor complexe vraagstukken op het gebied van zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt.

Resultaat

De Regio Deal 'Gezonde groene groei' is een samenwerking tussen het Rijk en de regio (Groene Metropoolregio, The Economic Board en provincie Gelderland) en richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en de verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. De Regio Deal omvat zes programmalijnen, waarin dertien projecten zijn ondergebracht. Deze projecten worden uitgevoerd binnen consortia die samenwerken volgens het triple helix-model. Sinds de openstelling van de subsidieregeling op 2 april 2024 verloopt de toekenning van Rijksmiddelen voorspoedig. Binnen acht maanden was 80% van de projecten toegekend. Vanuit het Rijk wordt geadviseerd om, aanvullend op het jaarlijkse Rijk-Regio overleg, een gebiedsgerichte benadering te hanteren. Dit betekent dat er een integrale investeringsagenda wordt opgesteld die zowel fysieke als sociale opgaven omvat. Regio Arnhem-Nijmegen is uitgenodigd om als een van de drie pilotregio's deze aanpak te verkennen, los van de Regio Deal en andere lopende projecten, via een zogeheten 'gebiedstafel'.

In oktober 2024 is een aanvraag ingediend voor een volgende Regio Deal. Aangezien slechts een deel van de Regio Deal 4e tranche is toegekend, is een aantal overgebleven projecten opgenomen voor een regio propositie binnen de 6e en laatste tranche Regio Deals. Begin februari 2025 ontvingen we bericht dat onze regio geen middelen toegewezen krijgt uit deze zesde tranche.

Lobby

Doel

Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. The Economic Board lobbyt al dan niet in samenwerking met de provincie en de Groene Metropoolregio bij het Rijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa. Dit wordt gedaan door evenementen te organiseren en gesprekken te voeren met ambtenaren en bewindspersonen. Maar ook lobby richting de provincie is belangrijk.

Resultaat

- **Werkbezoek leden Provinciale Staten Gelderland**
  Leden van Provinciale Staten Gelderland bezochten op uitnodiging van The Economic Board en de GMR de regio Arnhem-Nijmegen. De provincie is een onmisbare partner in het realiseren van de ambities voor onze regio. Bij Landwinkel de Woerd bespraken zij de verstedelijkingsopgave, het groen-blauwraamwerk en mobiliteitsopgave. Op Industriepark Kleefse Waard werd Connectr - Energy innovation bezocht. In het testcentrum van ElaadNL leerden Statenleden over slim en duurzaam opladen van elektrische voertuigen.

- **Metropoolcafé in Den Haag**
  Het Metropoolcafé in Den Haag vergrootte de zichtbaarheid van de regio Arnhem-Nijmegen in Den Haag. Deze bijeenkomst stond in het teken van toekomstige ontwikkelingen in Nederland en de regio. Gesprekken met Kamerleden, ministeriële ambtenaren en bestuurders benadrukten de samenwerking tussen Rijk en regio.

- **Elektriciteitsnetwerk op slot – Bericht TenneT**
  De gevolgen van het bericht van TenneT dat het elektriciteitsnetwerk in Gelderland de grens heeft bereikt heeft gevolgen voor onze woningbouw en bedrijfsterreinen opgave. The Economic Board, VNO-NCW en Provincie Gelderland vragen netbeheerders om maatwerkoplossingen.

- **Werkbezoeken ministeries en ambassades**
  The Economic Board ontving ministeriële directies en ambtenaren. Het Ministerie van EZK besprak Smart Energy Hubs bij bedrijventerreinen zoals Innofase en AVR. OCW en SZW spraken over arbeidsmarktontwikkelingen, talentbehoud en Leven Lang Ontwikkelen. Het ministerie van OCW bezocht de regio over de Wet Internationalisering in Balans (WIB). Verschillende Boardleden gingen met de ambtenaren van het ministerie in gesprek over de consequentie van het wetsvoorstel voor de regio Arnhem-Nijmegen. Een waardevol gesprek waar het belang van het internationaal talent in de regio Arnhem-Nijmegen door iedereen aan tafel werd erkent. Directieleden van de ministeries EZK en BZK brachten een werkbezoek aan het High Tech Semicon Cluster in Nijmegen.

  Rondom de Europese Verkiezingen kwamen enkele Europarlementariërs naar onze regio. Tijdens hun bezoek is gesproken over de triple helix samenwerking in onze regio en de opgaven waar we als

regio voor staan. De Europarlementariërs spraken met NXP over de rol van de regio in de High Tech- en semiconsector en aansluitend maakte hij kennis met het belang van academische zorg en het belang van investeren in onderzoek in het Radboudumc.

- **Lifeport Semicon**
  Een consortium uit de semiconsector Arnhem-Nijmegen heeft een talentplan opgesteld binnen het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent. De Profilering Lifeport Regio Arnhem Nijmegen voor het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent is een talentplan voor de chipsector dat zich inzet om de aansluiting tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven te versterken. Vanuit Brainport is positief gereageerd voor een samenwerking met de totale as van de Semicon sector, inclusief regio Arnhem-Nijmegen. Van belang is dat we meer aandacht hiervoor krijgen in Den Haag. Parallel zijn we de samenwerking met Brainport gezamenlijk met aangrenzende regio's aan het uitwerken.

- **Bezoek Commissaris van de Koning en Gedeputeerden**
  Het bezoek aan Connectr - Energy Innovation richtte zich op netcongestie en innovatieve oplossingen. De regio Arnhem-Nijmegen speelt een cruciale rol in energie-innovatie. Er werd gepleit voor een Nationaal Kennis- en Innovatiecentrum Netcongestie in de regio.

- **Lifeport Café – Energy Den Haag**
  In december organiseerde The Economic Board het Lifeport Café - Energy, waar Alliander, VNO-NCW, Connectr en Provincie Gelderland spraken over de energietransitie. Overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen bespraken kansen voor netcongestie met ministeries en Kamerleden.

- **Europese Initiatieven**
  European Week of Regions and Cities – Presentatie over waterstof en de aansluiting van Oost-Nederland op de Europese waterstof-backbone. Samen met NXP werd de semiconsector belicht.

  European Hydrogen Week – Lancering van Hydrogen Valley East Netherlands en presentatie van onze Hydrogen (waterstof) position paper in het Holland Paviljoen in Brussel. Samenwerking tussen The Economic Board, Twente Board, Oost NL en Duitse partners om een grensoverschrijdende waterstofvallei te vormen.

Lifeport Café Energy – Den Haag

Kennismissie Marokko waterstof

Doel

De kennismissie naar Marokko had een tweeledig doel. Enerzijds werkt Marokko aan de bouw van een gigantisch zonnepark voor de productie van groene waterstof en zoekt daarbij kennis en expertise van ondernemers en kennisinstellingen. Anderzijds heeft de regio Arnhem-Nijmegen in de komende jaren groene waterstof nodig om de Gelderse industrie te verduurzamen. Deze missie bracht beide werelden samen om mogelijkheden voor samenwerking en kennisuitwisseling te verkennen.

Resultaat

The Economic Board heeft i.s.m. Eco-Stream een verkenningsmissie naar Marokko georganiseerd rondom waterstof. Van 20 tot 22 mei 2024 heeft een delegatie van 25 deelnemers uit de overheid, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de energiesector uit de regio Arnhem-Nijmegen en de Duitse grensregio een kennismissie naar Marokko gemaakt. Doel was het verkennen van samenwerkingsmogelijkheden en kennisuitwisseling op het gebied van waterstof, zowel op nationaal als regionaal niveau. Deze missie heeft een belangrijke basis gelegd voor verdere samenwerking tussen Marokko, Duitsland en Nederland, met het oog op een duurzame en welvarende toekomst.

Ontwikkeling nieuw Strategisch Plan 2026-2030

Het huidige strategische plan van The Economic Board loopt af in 2025, waardoor de organisatie zich op een cruciaal moment bevindt. Ter voorbereiding op de strategische overgang is input verzameld van belangrijke stakeholders uit de regio. Deze input is gebundeld in het rapport ‘Kwalitatief Evaluatieonderzoek The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen’. Op basis van deze inzichten en verschillende onderzoeksrapporten en diverse gesprekken is een nieuw strategisch plan ontwikkeld voor de periode 2026-2030, waarin brede welvaart, innovatie en economische groei in de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen centraal staan.

Op basis van gesprekken met overheden, ondernemers, ondernemersverenigingen en onderwijs- en kennisinstellingen is een nieuw strategisch plan ontwikkeld. Dit plan, dat begin 2025 wordt opgeleverd, zet in op brede welvaart, innovatie en economische groei in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Door de focus te leggen op de drie clusters Energy, High Tech en Health, hebben we een sterke economische impuls gerealiseerd. Innovaties in digitalisering, energietransitie en gezondheid moeten bijdragen aan een betere levenskwaliteit voor iedereen. De kernclusters blijven de economische motor, met Food, AI, duurzaamheid en Human Capital als verbindende thema’s.

Met dit strategisch plan wordt de economische potentie van de regio Arnhem Nijmegen optimaal benut. De focus op brede welvaart, innovatie en economische groei in de kernclusters, gecombineerd met verbindende thema’s als duurzaamheid en digitalisering, zorgt voor een toekomstbestendige en aantrekkelijke regio voor ondernemers, inwoners en kennisinstellingen.

Samenwerking gemeenten regio Arnhem-Nijmegen

Doel
Gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen informeren over de activiteiten van The Economic Board.

Resultaat
Ook in 2024 is er door de directeur samen met een Boardlid een bezoek gebracht aan de gemeenten (college, raad of commissiebijeenkomsten) in de regio Arnhem-Nijmegen. Naast een update over de activiteiten van The Economic Board en de versterking van de samenwerking met de gemeenten is er waardevolle input opgehaald voor het nieuwe strategisch plan 2026- 2030. Gemeente Berg en Dal heeft besloten om vanaf 1 juli 2024 weer deel te nemen aan The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen.

"Samenwerken binnen Lifeport Leren en innoveren draagt bij aan de ontwikkeling van kennis en innovatie in de regio, en bouwt en versterkt bruggen tussen onderwijs, onderzoek en praktijk. In Lifeport Regio Arnhem Nijmegen maken we, samen met onze partners uit het werkveld, impact én leiden we "changemakers" op voor een vitaal en duurzame toekomst."

Cécile de Boer
Strategisch adviseur in- & externe betrekkingen – HAN University of Applied Sciences

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen is het merk waarmee de regio zich als één herkenbaar geheel presenteert richting het Rijk, Brussel en Europa. Onder de naam Lifeport versterken we de zichtbaarheid van de regio Arnhem-Nijmegen en tonen we de kracht en potentie van deze innovatieve hub voor een duurzame en vitale samenleving. Lifeport draagt bij aan een verbeterde brede welvaart, met de mens en inwoner centraal.

Het afgelopen jaar is samen met de Board en diverse boardleden het narratief van Lifeport aangescherpt. Dit benadrukt de essentie en het onderscheidend vermogen van Lifeport nog sterker. We bouwen samen aan een vitale en duurzame samenleving, waarin innovatie en samenwerking de sleutel vormen.

Binnen deze merkstrategie is gestart met de profilering van alle kennisinstellingen in de regio Arnhem-Nijmegen onder Lifeport. Het initiatief Lifeport Leren en Innoveren, opgezet door de kennisinstellingen, richt zich op samenwerking en gezamenlijke profilering binnen de regio. Uit een Why-How-What-analyse en een implementatieplan blijkt dat Leren en Innoveren de verbindende factor is in het netwerk. Naast de Boardleden hebben ook ArtEZ, Yuverta en Rijn IJssel zich aangesloten. Eind 2024 hebben ook de wethouders economie van de Productieve Regio aangegeven Lifeport te omarmen en mee te helpen om verdere invulling te gaan geven. Hiermee gaan we dit initiatief gezamenlijk tot een succes maken.

Hoofdstuk 3

Organisatie & financien

3.1 Organisatiestructuur

The Economic Board stimuleert samenwerking voor een vitaal en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. The Economic Board is een dynamisch netwerk van organisaties die samenwerken aan innovaties binnen de speersectoren Energy, Health en High Tech. Dit draagt bij aan de groei van de brede welvaart in de regio. Door sterke verbindingen te leggen binnen de regio Arnhem-Nijmegen, zet The Economic Board de economische kracht van de regio in om samenwerking binnen de triple helix – ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen en overheid – te versterken.

De Board bestaat uit 18 topbestuurders en CEO's van kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en bedrijven. Zij bepalen de strategische koers en zetten hun netwerk actief in als ambassadeurs voor de belangrijkste thema's en projecten binnen Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

Het projectbureau ondersteunt op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Het brengt kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden samen en legt de basis voor samenwerking en allianties. Afhankelijk van de behoeften van projecten en programma's vervult The Economic Board verschillende rollen. Het projectbureau wordt geleid door een algemeen directeur en bestond in 2024 uit 15 medewerkers (7,27 fte). Niet alle medewerkers zijn in dienst van The Economic Board; sommige, zoals strategen, worden in kind beschikbaar gesteld door partners en tevens wordt op projectbasis tijdelijk personeel ingehuurd.

Verdieping rol The Economic Board
Met een krachtig netwerk van ondernemers, kennisinstellingen en overheden werken wij samen aan het verbeteren van de brede welvaart en het versterken van de economie in de regio Arnhem-Nijmegen. Met focus op Energy, Health en High Tech stimuleren we innovatie, doorbreken we barrières en versnellen we economische groei. We signaleren kansen, zetten strategie om in actie en nemen regie bij urgente uitdagingen. Waar nodig verbinden, faciliteren en lobbyen we om de regio nationaal en internationaal te versterken. Samen bouwen we aan een toekomstbestendige, inclusieve economie en een duurzame samenleving.

In 2024 heeft een afvaardiging van onze Boardleden zich gebogen over het aanscherpen van onze rol. Vanuit het regionale ecosysteem als uitgangspunt is gekeken naar hoe The Economic Board zich optimaal kan positioneren en welke rolverdeling het meest effectief is tussen de Board, het projectbureau en de partners. Dit voorstel is eind 2024 goedgekeurd door de Board en wordt in 2025 verder geïmplementeerd in nauwe afstemming met onze partners.

Dashboard
In opdracht van The Economic Board hebben studenten van IT Student Lab een Dashboard gerealiseerd. Dit dashboard geeft één brondocument met alle projecten en programma's van The Economic Board (TEB), de rollen van TEB, verloop van de projecten, aan welke KPI's deze bijdragen en welke partijen hierbij betrokken zijn. IT Student Lab wordt ondersteund door twee gevestigde softwarebedrijven. Vanuit het Human Capital Akkoord heeft IT Student lab een starterssubsidie ontvangen. Daarna volgde een eerste klus bij The Economic Board. Met dit dashboard hebben we meer inzicht in de projecten die we doen en de impact die we maken. IT Student Lab zorgt ervoor dat studenten praktijkervaring opdoen en kennis maken met de diverse bedrijven en organisaties in de regio.

In contact met ons netwerk

Communicatie

Het profileren van de regio Arnhem-Nijmegen op economisch en sociaal maatschappelijk gebied, rondom de clusters Energy, Health, High Tech en de thema's Slimme Duurzaamheid, Human Capital en AI vindt zowel binnen als buiten de regio plaats. In een concurrerende en internationale wereld is het essentieel te laten zien waar je kracht ligt. Afgelopen jaar heeft

The Economic Board deelgenomen aan diverse communicatie- en projectwerkgroepen die verband houden met het DNA, gekoppeld aan de clusters, van de regio. We laten zien aan welke thema's we werken. We communiceren vanuit relevante, op feiten gebaseerde inhoud en spelen in op de actualiteit. Dit doen we onder andere via de website theeconomicboard.com en lifeport.nl, de maandelijkse nieuwsbrief, onze sociale mediakanalen en via verschillende mediapartners. Begin 2024 is er een nieuwe website lifeport.nl gelanceerd. We maken in nieuws- of vakmedia zichtbaar hoe The Economic Board met haar initiatieven en programma's impact realiseert op een vitaal en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen en welke bijdrage dit levert aan het versterken van de brede welvaart van haar inwoners en ondernemers.

Events

Alle events, meetups en kennissessies die wij organiseren of aan bijdragen, dragen bij aan de ambities en doelstellingen van The Economic Board. Onze medewerkers bezoeken ook events van andere netwerkorganisaties en andere partners.

Een aantal voorbeelden van afgelopen jaar:

- Samen met gemeente Arnhem, Citymarketing Arnhem, Connectr, HAN University of Applied Sciences en Kiemt heeft The Economic Board aansluitend aan het World Energy Congress een internationale perstrip naar Arnhem georganiseerd rondom het thema Energie.
- Met Innovate en Briskr is een Innovate AI Meetup georganiseerd waar innovators uit Energy, Health en High Tech en mkb toonden hoe zij AI gebruiken om impact te maken op de maatschappelijke vraagstukken.
- 'Symposium Flexibiliteit in werk' met dit symposium toonde Lifeport Regio Arnhem Nijmegen visie op de arbeidsmarkt van morgen. Van combinatiebanen en mantelzorg tot de kracht van internationaal talent en het belang van voldoende leraren: inspirerende inzichten en samenwerking stonden centraal.
- The Economic Board, VNO-NCW Midden en Rijn IJssel organiseerden in 'Het Restaurant' van Rijn IJssel begin december een Inspiratiediner met inspirerende table speeches rondom de thema's AI, circulair en arbeidsmarkt.
- Voor Kamerleden en ambtenaren van ministeries is in december het Lifeport café georganiseerd in Den Haag waarbij ook afgevaardigden vanuit overheden, ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen uit Lifeport Regio Arnhem Nijmegen aanwezig waren.

Symposium HCA `Flexibileit in werk'

Naar inhoudsopgave

3.2 Financiën

De werkelijk gerealiseerde baten bedroegen in 2024 € 1.961.816 terwijl € 1.400.388 was begroot. De toename ten opzichte van de initiële begroting is toe te schrijven aan extra cash partnerbijdragen van onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden voor onder andere lobbyactiviteiten, uitvoering projecten en programma's en de Regio Deal.

In 2024 hebben provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board een Regio Deal met het Rijk gesloten. Voor de periode 2024-2027 wordt in diverse programmalijnen in de Regio Deal gewerkt aan het versterken van de Brede Welvaart. Op basis van minimaal 50% cofinanciering draagt het Rijk bij aan de Regio Deal. The Economic Board heeft twee projecten ingebracht bij deze Regio Deal, namelijk het Human Capital Akkoord (Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt) en Zonnepark (energietransitie). De in kind bijdragen zijn in overeenstemming met de initiële begroting ingezet en daarom is er geen afwijking op deze post.

Het exploitatieresultaat bedraagt € 0,-; de bestemmingsreserve blijft ongewijzigd. Met de te besteden partnerbijdragen en de inwonerbijdragen zijn de organisatiekosten dit jaar volledig gefinancierd, wat heeft geresulteerd in dit resultaat.

The Economic Board ontvangt jaarlijks inwonerbijdragen van de gemeenten via de Groene Metropoolregio. Deze financiering bestaat uit een bijdrage van € 1,- per inwoner van de deelnemende gemeenten. In 2024 hebben vijftien gemeenten bijgedragen aan The Economic Board. Halverwege 2024 heeft de gemeente Berg en Dal zich opnieuw aangesloten, vandaar de positieve afwijking op de begroting. Naast deze bijdragen ontvangt The Economic Board cash- en in kind bijdragen van onderwijs- en kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven binnen de triple-helix.

Van de gerealiseerde bijdragen is 37% afkomstig van de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten, 57% (inclusief in kind) van onderwijs- en kennisinstellingen en bedrijfsleven binnen de triple helix samenwerking en 6% van de provincie Gelderland. De kosten zijn verdeeld over de programma's zoals deze op bladzijde 26 bijlage 1 van de jaarrekening zijn weergeven. Daarin zijn separaat de projecten van de Regio Deal opgenomen. Per saldo worden de kosten van deze projecten volledig gefinancierd door partnerbijdragen en de subsidie van het Rijk.

Personeel
In 2024 is 7.27 fte in loondienst bij The Economic Board, verdeeld over acht medewerkers. Daarnaast zijn zeven strategen (1,22 fte) verbonden aan The Economic Board. De strategen zijn ter beschikking gesteld door onderwijs- en kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven. De personeelskosten zijn volgens inzet verdeeld over de drie programmalijnen.

ANBI-status
Sinds 2017 is de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Partijen die ons willen helpen bij onze doelstelling door middel van een donatie, kunnen deze gift aftrekken van de winst- of inkomstenbelasting.

Financiële kerngegevens
Over de jaarrekening 2024 van The Economic Board is op 21 maart 2025 door de externe accountant Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Voor een verdere toelichting op de cijfers 2024, verwijzen wij u naar de jaarrekening, zie pagina 1.

3.3 Risico's

Onderstaande risicoanalyse geeft inzicht in welke risico's kunnen worden geïdentificeerd, de impact en waarschijnlijkheid van deze risico's en de maatregelen om deze risico's te beheersen.

- Financiële risico's
- Operationele risico's
- Regelgevende risico's
- Fiscale risico's
- Continuïteit

Financiële risico's

- Financieringstekorten: als subsidies of partnerbijdragen bijdragen wegvallen dan is de organisatie redelijk goed in staat om kosten te reduceren. Veel projecten worden uitgevoerd door tijdelijke adviseurs en deze contracten kunnen dan ontbonden worden.
- Budgetafwijkingen: op basis van een maandelijkse rapportage kunnen kostenoverschrijdingen geprognotiseerd worden en zo maatregelen genomen worden om bijvoorbeeld een project af te bouwen of stop te zetten.
- Liquiditeitsrisico's: betreft onzekerheid over voldoende financiële reserves om operaties voort te zetten bij financiële tegenslagen zoals recessie en inflatie. De inwonerbijdrage van de gemeenten via de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen waarborgt een basis van activiteiten die door de deelnemende gemeenten aan The Economic Board zijn overgedragen. Bij een tekort aan liquiditeiten zullen de projecten die niet uit de inwonerbijdragen worden gefinancierd noodgedwongen gestopt of afgebouwd moeten worden. Mogelijke oplossing zou het aantrekken van externe financiering kunnen zijn.

Operationele risico's

- Projectvertragingen: zoals bijvoorbeeld bij innovatieve projecten als Smart Energy Hubs en Hydrogen Valley kunnen hinder ondervinden van wet- en regelgeving of technische uitdagingen. Door het continue monitoren van projecten kan hierdoor adequaat gestuurd worden op de beheersing van de looptijd, capaciteit en de financiële investering.
- Personeelstekorten: bij het initiëren en/of opstarten van een project of programma wordt ook de personeelscapaciteit meegenomen in de risicoanalyse.

Regelgevende risico's

Niet voldoen aan subsidieverordening: met het afsluiten van een Regio Deal is de financieringsstroom uit subsidiegelden sterk gestegen. De subsidie wordt achteraf door de subsidieverstrekker op basis van een inhoudelijk verslag en een accountantscontrole op de financiële cijfers vastgesteld. Als niet voldaan wordt aan de eisen van de subsidieverordening kan de subsidieverstrekker een deel van de subsidie inhouden. Dit wordt voorkomen door de administratie zo in te richten dat de financiële cijfers van een project eenvoudig gefilterd uit de administratie kunnen worden. Daarnaast vindt regelmatig een inhoudelijke afstemming met de subsidieverstrekker plaats om aan de vereisten van het projectplan te blijven voldoen.

Fiscale risico's

In 2025 zal door een externe partij beoordeeld worden of er fiscale risico's aanwezig zijn.

Continuïteit

In 2025 eindigt het vijfjarige strategisch plan (2020-2025) van The Economic Board en daarmee ook de financiële afspraken met de gemeenten over de inwonerbijdragen. Het nieuwe strategisch plan van The Economic Board voor de periode 2026-2030 is in januari 2025 vastgesteld door de Board van The Economic Board. De gemeenten is gevraagd om hun bijdrage voor de komende vijf jaar voort te zetten. Indien niet het huidige aantal gemeenten blijft bijdragen betekent dit het afschalen van de activiteiten.

Baten in €	
Inwonerbijdragen	729.521
Bijdrage provincie Gelderland	50.000
Projecten en overige baten	260.121
Bijdragen in kind	**538.578**
Radboud Universiteit, Gemeente Nijmegen, Radboudumc Google Grants, HAN University of Applied Sciences, De Droomfabriek, EnergieMarke en diverse partners	
Bijdragen in cash	**383.596**
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Provincie Gelderland, CCV Nederland, NXP Semiconductors Nederland, HAN University of Applied Sciences, Gemeente Nijmegen, ROC Nijmegen, Van Hall Larenstein University of Applied Sciences, St. Platform Talent voor Technologie, Alliander, Rijn IJssel, Radboudumc en Oost NL	
Totaal	**1.961.816**

Lasten in €	
Organisatiekosten	
Huisvesting	104.553
Overige kosten	6.451
Projectbureau	
Organisatiekosten	107.008
Advieskosten	29.572
Overige kantoorkosten	41.501
Subtotaal	**289.085**
Projecten en programma's	
Innovatie, technologie en ondernemen	229.521
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken	
Opgave 2 Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap	
Talent	184.496
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans	
Regionale welvaart en welzijn	481.088
Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart	
Opgave 5 Instrumenten voor publiek en private ecosystemen	
Regio Deal en projecten	305.155
Totaal	**1.961.816**
Exploitatieresultaat	0,00

Klik hier om naar de jaarrekening te gaan

Naar inhoudsopgave

Bijlage 1

Tijdlijn

Naar inhoudsopgave

Tijdlijn

Per maand enkele belangrijke gebeurtenissen die plaatsvonden in 2024.
Het overzicht is niet uitputtend.

Januari

- Werkbezoek Provinciale Staten regio Arnhem-Nijmegen
- Nieuwjaarsbijeenkomst Human Capital Akkoord
- Groene Metropoolcafé - Den Haag
- Boardvergadering The Economic Board

Februari

- Werkbezoek directie ministerie EZK regio Arnhem-Nijmegen - werklocaties + Energie
- Gesprekstafel aanpak ruimtelijk programmeren, EZK, locatie Saxion
- Werkgroepen GMR, Netcongestie, Campussen
- Presentatie HCA bij regio Zuid Limburg
- Innovate Meet Up - AI

Maart

- BANN event
- Week circulaire economie
- Circulaire safari Rijk van Nijmegen
- Nationaal congres Circulaire Economie
- Werkbezoek circulaire raad aan Chemelot Campus
- Health Valley Event
- Werkbezoek ministerie OCW, SZ en EZK - arbeidsmarkt
- Boardvergadering The Economic Board

April

- Intentieovereenkomst Bedrijventerrein TPN West
- Dinershow Rijn IJssel - tafel Human Capital Akkoord
- House warming VIA-T
- Naar het energiesysteem van de toekomst - gemeente Arnhem
- Werkbezoek ministerie OCW regio Arnhem Nijmegen - Wet internationalisering in balans
- World Energy congress Rotterdam
- Internationale persreis Arnhem - Energy

Werkbezoek ministerie OCW aan de regio Arnhem-Nijmegen

Mei

- Bezoek Europarlementariër - programma Health & Hightech
- Bezoek ministerie India - IPKW Arnhem - waterstof
- Verkenningsmissie Marokko - waterstof
- BANN event
- Werkbezoek Semincon Nijmegen - DG ministerie EZK en ministerie BZ
- Arnhem Electricity week
- Kick off Regio Farma

- Lancering Europees Centrum voor Flexibele Energiesystemenen
- Partnerbijeenkomst Human Capital Akkoord
- Regio Reis

Juni

- Aan de slag: creatieve oplossingen voor een toekomst zonder netcongestie
- Lancering brandvideo
- Baas van Morgen
- Inspiratiediner Foodvalley
- Verkiezingen Europa -Think Europe
- Save Plastics Parel Award
- Overleg strategen TEB en opgavemanagers GMR
- Boardvergadering The Economic Board
- International Days Duisburg
- Kick off Regio Deal programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Juli – september

- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen

Augustus

- Werkbezoek Commisaris van de Koning en Gedeputeerde Staten Provincie - Energy Arnhem
- Verhuizing The Economic Board naar Mercator II 2e etage

September

- Vibe of the Future
- Boardvergadering The Economic Board

Oktober

- Parel award uitreiking Modderkolk
- Netwerktafel Energy - Human Capital Akkoord
- European Week of Region and Cities - Brussel
- Economic Boards Nederland bijeenkomst Utrecht

November

- Opening Technovium Wijchen
- Lancering Digital Health Challenge Lab
- Dag van de Ondernemer
- BANN event
- Helixgroep Energy bijeenkomst
- Hydrogen Valley - Brussel / lancering Hydrogen Valley East Netherlands
- Boardvergadering The Economic Board

December

- Lifeport Café - Energy in Den Haag
- Symposium Flexibiliteit in Werk - Human Capital
- Bekendmaking werklandschappen van de toekomst
- Inspiratiediner; Opgave van vandaag naar morgen
- Netwerktafel High Tech - Semicon - Human Capital

Dag van de ondernemer

Naar inhoudsopgave

Bijlage 2

De Board

Naar inhoudsopgave

Ahmed Marcouch

Burgemeester gemeente Arnhem, voorzitter The Economic Board

Ilko Bosman

Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen

John Brom

Wethouder gemeente Nijmegen, lid DB

Rens Buchwaldt

Raad van Bestuur van de Wageningen University & Research

Huub Hieltjes

Burgemeester gemeente Duiven, voorzitter auditcommissie

Sander Hulsebos

CEO van Hoogwegt Group, lid auditcommissie

Jan van Iersel

Voorzitter College van Bestuur Van Hall Larenstein University of Applied Sciences

Nermina Kundić

Wethouder gemeente Arnhem

Bertine Lahuis

Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc

Peter van Mulkom

Voorzitter College van Bestuur ROC Nijmegen

Jean Schreurs

Executive Director NXP Semiconductors Netherlands BV (tot en met 29 november 2024)

Bram Sieben

Directeur Corporate & Social Affairs Alliander

Enny van de Velden

Voorzitter en CCO CCV Group, lid DB, vicevoorzitter The Economic Board

Rob Verhofstad

Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences, lid auditcommissie

René Verhulst

Burgemeester gemeente Ede, voorzitter Regio Foodvalley

Daniël Wigboldus

Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, lid DB (tot en met 29 november 2024)

Helga Witjes

Gedeputeerde provincie Gelderland

d.d. 2024

Naar inhoudsopgave

Jaarrekening Stichting Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2024

Naar inhoudsopgave

JAARREKENING 2024

STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

NIJMEGEN

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4
E.	Financiële positie	pagina 5

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2024	pagina 7
2.	Staat van baten en lasten over 2024	pagina 9
3.	Kasstroomoverzicht 2024	pagina 10
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 11
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2024	pagina 14
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 17

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 25
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 25

Bijlage

1.	Overzicht verdeling kosten programma's	pagina 26

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 20 maart 2025

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2024 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2024 en de staat van baten en lasten over 2024 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Bij deze jaarrekening wordt door de externe accountant Reith & Ten Böhmer, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een controleverklaring verstrekt. Voor deze controleverklaring verwijzen wij naar de overige gegevens.

C. Algemeen

Doelstelling
De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Energy, Health, High Tech, Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie
Per balansdatum wordt de directie gevoerd door de heer J. van Dellen.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2024 bedraagt € 0,-.
De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Verschil
	€	%	€	%	€
Inwonerbijdragen gemeenten	729.521	52,1	711.810	50,8	17.711
Subsidie Provincie Gelderland	0	0,0	100.000	7,1	-100.000
Bijdragen in kind partners	538.578	38,5	538.578	38,5	0
Bijdragen cash partners	574.432	41,0	50.000	3,6	524.432
Subsidies en overige baten	119.285	8,5	0	0,0	119.285
Totaal Baten	**1.961.816**	**140,09**	**1.400.388**	**100,0**	**561.428**
Personeels- en salariskosten (*)	980.266	50,0	942.640	67,3	37.626
Huisvestingskosten (*)	104.553	5,3	104.407	7,5	146
Reiskosten	7.260	0,4	8.000	0,6	-740
Projectondersteuning	602.630	30,7	96.691	6,9	505.939
Communicatie / Media (*)	191.158	9,7	192.000	13,7	-842
Advieskosten	29.572	1,5	12.500	0,9	17.072
Administratiekosten	14.599	0,7	15.500	1,1	-901
Afschrijvingskosten	4.439	0,2	4.500	0,3	-61
Kantoorkosten	26.902	1,4	23.150	1,7	3.752
Onvoorzien	437	0,0	1.000	0,1	-563
Totaal Lasten	**1.961.816**	**100,0**	**1.400.388**	**100,0**	**561.428**
Exploitatieresultaat	**0**	**0,0**	**0**	**0,0**	**0**

*De met een * gemarkeerde posten bevatten een in kind bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 17 t/m 21).*

Wijziging interne rapportagestructuur

In 2024 is overgegaan naar een nieuwe indeling, waarbij gekozen is
de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters
samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven.
Door deze nieuwe indeling zijn wij beter in staat de verantwoording van jaarplan en begroting in één lijn te houden en meer transparantie te geven tussen opgaven, begrotingsposten en activiteiten.
Aan deze jaarrekening is een bijlage toegevoegd, die de nieuwe rapportagestructuur weergeeft.

E. Financiële positie

In dit hoofdstuk wordt de financiële positie van de stichting toegelicht.

In het algemeen geldt, dat het voor een gezonde financiering noodzakelijk is, dat vaste activa gefinancierd worden met op lange termijn beschikbaar vermogen, zoals eigen vermogen en langlopende schulden. Voor de financiering van vlottende activa behoeft dan slechts van kortlopend vreemd vermogen gebruik te worden gemaakt. voor zover het op lange termijn beschikbare vermogen hierin niet voorziet.

	31-12-2024 %		31-12-2023 %	
	x € 1.000		x € 1.000	
Kapitaalcomponenten:				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	12	2%	12	6%
	12	2%	12	6%
Vlottende activa				
Overige vorderingen	149	22%	23	11%
Liquide middelen	529	77%	181	84%
	690	100%	216	100%
Vermogenscomponenten				
Stichtingskapitaal	41	6%	41	19%
Kortlopende schulden	649	94%	175	81%
	690	100%	216	100%

Current ratio
De liquiditeitspositie, uitgedrukt in het kengetal "current ratio", is de verhouding vlottende activa/kortlopende schulden. Dit kengetal wordt wel beschouwd als een aanwijzing van de mogelijkheid dat de stichting de schulden, die op korte termijn invorderbaar worden, ook op korte termijn kan inlossen. Dit kengetal dient in een gezonde situatie meer dan 1 te bedragen.

Voor de stichting geldt per 31 december 2024: 1,04

Solvabiliteit
De solvabiliteitspositie wordt uitgedrukt in de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen x 100%. Wil de stichting in staat zijn alle schulden te voldoen zal de solvabiliteit positief moeten zijn.

Voor de stichting geldt per 31 december 2024: 6%

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

De heer A.W.N. Wijers

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2024
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**11.696**	**11.503**
Vlottende activa		
Overige vorderingen	149.271	23.076
	149.271	**23.076**
Liquide middelen	**528.561**	**181.175**
Totaal	**689.528**	**215.754**

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2024
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	-9.385	-9.385
	40.615	**40.615**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	42.129	42.272
Belastingen	20.037	15.228
Overige schulden	586.747	117.639
	648.913	**175.139**
Totaal	**689.528**	**215.754**

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

	2024	2023
	€	€
Inwonerbijdragen gemeenten	729.521	704.383
Subsidie Provincie Gelderland	0	100.000
Bijdragen in kind partners	538.578	440.674
Bijdragen cash partners	574.432	115.980
Subsidies en overige baten	119.285	98.042
Totaal baten	**1.961.816**	**1.459.079**
Personeels- en salariskosten	980.266	877.466
Huisvestingskosten	104.553	96.099
Reiskosten	7.260	3.239
Projectondersteuning	602.630	231.263
Communicatie/Media	191.158	197.681
Advieskosten	29.572	14.813
Administratiekosten	14.599	13.985
Afschrijvingskosten	4.439	4.525
Kantoorkosten	26.902	23.986
Onvoorzien	437	0
Totaal lasten	**1.961.816**	**1.463.057**
Exploitatieresultaat	**0**	**-3.978**

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2024	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	0	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	4.439	
Veranderingen in het werkkapitaal		
Mutatie vorderingen	-126.195	
Mutatie kortlopende schulden	473.774	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		352.018
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa		-4.632
		347.386

Samenstelling geldmiddelen

	2024	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	181.175	
Mutatie liquide middelen boekjaar	347.386	
Geldmiddelen per 31 december		528.561

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is statutair gevestigd te Nijmegen en feitelijk gevestigd op Toernooiveld 300, 6525 EC te Nijmegen. De stichting is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992; RSIN 856085261.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, Na balansdatum is bekend geworden dat veertien van de zeventien regiogemeenten via de inwonersbijdrage zullen blijven bijdragen aan de basisfinanciering van The Economic Board. Per 1 januari 2025 maakt de gemeente Montferland geen deel meer uit van de Groene Metropoolregio, maar draagt nog wel bij aan The Economic Board. De bijdragen van de gemeenten in 2025 bedraagt € 784.615.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waarde-verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de stichting krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan enkel uit banktegoeden en zijn direct opneembaar.
De liquide middelen worden gewaardeeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1,00 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2024
Het exploitatieresultaat over 2024 bedraagt € 0,-.
De bestemmingsreserve wijzigt niet.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	11.503	14.699
Investeringen	4.632	1.329
Afschrijving (-)	4.439	4.525
Stand 31 december	11.696	11.503

De materiële vaste activa betreft inventaris. Er wordt voor de inventaris geen restwaarde gehanteerd.

Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	1.325	585
Waarborg	136	225
Subsidie Provincie Gelderland	76.348	15.000
Overige vorderingen	3.595	7.266
Nog te ontvangen van partners	67.867	0
	149.271	23.076

De post "Nog te ontvangen van partners" betreft vorderingen op partners voor toegezegde partnerbijdragen voor 2024 en declaraties van kosten inzake Regio Deal Human Capital Akkoord bij de penvoerder Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Liquide middelen		
Rabobank The Economic Board	478.043	119.193
Rabobank Lifeport Scholarship	0	11.982
Rabobank spaarrekening The Economic Board	50.518	50.000
	528.561	181.175

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

De gelden in het Lifeport Scholarship zijn in 2024 geheel uitgekeerd aan studenten uit oorlogs- en conflictgebieden.
De rekening-courant van het Lifeport Scholarship is eind 2024 opgeheven.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	0	0
Stand 31 december	50.000	50.000
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	-9.385	-5.407
Resultaat boekjaar	0	-3.978
Stand 31 december	-9.385	-9.385
Crediteuren		
Crediteuren	42.129	42.272
	42.129	42.272
Belastingen		
Loonheffingen	20.037	15.228
	20.037	15.228
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	26.302	21.921
Nettolonen	2.249	2.008
Overige te betalen kosten	19.919	1.600
Rabobank Creditcard	0	110
Vooruitontvangen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	0	30.000
Nog te betalen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	0	50.000
Nog te betalen "Lifeport Scholarship"	0	12.000
Vooruitontvangen van partners	113.300	0
Vooruitontvangen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen t.b.v. Energy cluster The Economic Board"	100.000	0
Vooruitontvangen project "Zonnepark Regio Deal"	60.756	
Vooruitontvangen project "HCA Regio Deal"	264.221	0
	586.747	117.639

Aangezien partnerovereenkomsten gerelateerd zijn aan meerjarige projecten worden de ontvangen gelden over de looptijd verdeeld.
De subsidie "Aanjaag- versnellingsmiddelen t.b.v. Energy cluster The Economic Board" van de provincie Gelderland is in het 4e kwartaal beschikt.
Voor het eerste jaar van de Regio Deal is voor de projecten Zonnepark en HCA Arbeidsmarkt een voorschot betaald door de provincie Gelderland. De late toekenning van de subsidie heeft er toe geleid dat de werkzaamheden slechts deels zijn uitgevoerd. Het restant van deze subsidie zal in 2025 worden uitgegeven.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

The Economic Board heeft per 1 mei 2019 een huurovereenkomst afgesloten met Stichting Radboud Universiteit voor de huur van kantoorruimten (inclusief kelder) staande en gelegen op de vijfde verdieping aan het Toernooiveld 300 te Nijmegen. De huurovereenkomst liep tot en met 31 augustus 2024.
Met ingang van 1 september 2024 zijn partijen onderling overeengekomen dat The Economic Board kantoorruimten huurt op de tweede verdieping aan het Toernooiveld 300 te Nijmegen. De kantoorruimten op de vijfde verdieping zijn per die datum vrijgekomen en het huurcontract is overgegaan naar de 2e verdieping. De huurovereenkomst loopt tot en met 31 augustus 2027.
De totale huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 90.865, hiervan draagt het College van Bestuur van de Stichting Radboud Universiteit € 61.280 bij. Het restant ad. € 29.584 komt voor rekening van The Economic Board. Opzegging kan plaatsvinden met inachtneming van een termijn van drie maanden.

De stichting heeft in 2023 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen voor aanjaag- en versnellingsmiddelen t.b.v. de regionale economische ontwikkeling van The Economic Board. Dit betreft een bijdrage voor de strategische agenda van The Economic Board, die door triple helix advies de meerwaarde en de impact vergroot in de regio. Het project loopt van 1 juli 2023 tot 1 oktober 2024, dit is inclusief een verlenging van drie maanden.
De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 100.000. 80% hiervan zijnde € 80.000 is als voorschot uitgekeerd in 2023.
Het restant voorschot van 20% zijnde € 20.000 wordt uitgekeerd na vasstelling subsidie in 2025.
Deze baten worden op basis van gerealiseerde kosten verdeeld over de looptijd van het project.

In 2024 hebben drie partijen uit de regio te weten, provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board een Regio Deal met het Rijk afgesloten.
Uit deze deal vloeien cofinancieringsverplichtingen voor de deelnemende partijen, voor The Economic Board bedragen deze voor de looptijd 2024-2026 € 95.873 en betreffen het project "Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt".

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024

	2024	2023
	€	€
Inwonerbijdragen gemeenten		
via Groene Metropoolregio	729.521	704.383
	729.521	704.383
Subsidie Provincie Gelderland		
Subsidie Provincie Gelderland	0	100.000
	0	100.000
Bijdragen in kind		
Radboud Universiteit	54.852	49.416
KplusV	0	13.842
Buro Kantelaar	0	7.865
Gemeente Nijmegen	56.628	56.628
Radboudumc	56.628	56.628
Google Grants	120.000	120.000
HAN - University of Applied Sciences	28.314	12.584
De Droomfabriek	28.314	15.101
EnergieMarke	56.628	53.240
Diverse partners	137.214	55.370
	538.578	440.674
Bijdragen cash		
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	167.343	10.980
Provincie Gelderland	79.471	0
CCV Nederland	60.000	50.000
NXP Semiconductors Nederland	60.000	5.000
HAN - University of Applied Sciences	50.000	50.000
Gemeente Nijmegen	41.968	0
ROC Nijmegen	30.000	0
Van Hall Larenstein University of Applied Sciences	30.000	0
St. PlatForm Talent voor Technologie	18.150	0
Alliander	15.000	0
Rijn IJssel	15.000	0
Radboudumc	5.000	0
Oost NL	2.500	0
	574.432	115.980

	2024	2023
	€	€
Subsidies- en overige baten		
Subsidie Provincie Gelderland project "Human Capital Akkoord"	0	37.500
Subsidie Provincie Gelderland project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	50.000
Bijdrage Groene Metropoolregio project "Human Capital Akkoord"	0	5.000
Overige baten	0	5.542
Subsidie Provincie Gelderland project "HCA Regio Deal"	69.285	0
	119.285	98.042

Subsidies worden alleen opgenomen indien hiervoor kosten zijn gemaakt.
De resterende subsidiesgelden worden gereserveerd voor de komende boekjaren, passend binnen de looptijd van de subsidie.

Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	452.584	431.639
Voorziening vakantiegeld	36.754	34.078
Sociale verzekeringen	73.220	76.314
Pensioenpremie	17.451	15.527
Ziekengeldverzekering	19.380	17.990
Reiskostenvergoedingen	5.353	6.752
Onkostenvergoedingen	3.600	3.600
Werkkostenregeling vrije ruimte	7.510	6.229
Scholingskosten	0	1.835
Overige personeelskosten	688	1.264
	616.540	595.228
Loonkosten (in kind*)	363.726	271.258
Bijdragen partners (cash)	0	10.980
	980.266	877.466

**Gemeente Nijmegen, Radboudumc, EnergieMarke, De Droombaanfabriek en HAN - University of Applied Sciences hebben in 2024 strategen ter beschikking gesteld voor de clusters en opgaven van The Economic Board. Daarnaast hebben diverse strategen hun expertise ter beschikking gesteld voor de opgaven van The Economic Board.*

	2024	2023
	€	€
Huisvestingskosten		
Huur	43.250	44.558
Parkeerkosten	2.400	2.125
Overige huisvestingskosten	4.051	0
	49.701	46.683
Huur (in kind*)	54.852	49.416
	104.553	96.099

**De Radboud Universiteit heeft in 2024 een in kind bijdrage geleverd aan de huur van de kantoorruimte van The Economic Board.*

Reiskosten		
Reis- en verblijfkosten	7.260	3.239

Projectondersteuning		
Projectstimulering	392.047	16.368
Events	4.090	8.473
Project Regio Deal	455	5.966
Kosten project "Human Capital Akkoord"	0	45.456
Kosten project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	36.379	50.000
Kosten project "HCA Regio Deal"	138.819	0
Kosten project "Zonnepark Regio Deal"	30.840	0
	602.630	126.263
Lifeport Welcome Center (cash)	0	50.000
Lifeport Scholarship (cash)	0	55.000
	602.630	231.263

De kosten "Projectondersteuning" zijn gestegen door lobby activiteiten, herijking strategie, evaluatie The Economic Board en positionering Lifeport. Tegenover deze kosten staat ook een stijging van de partnerbijdragen.

	2024	2023
	€	€
Communicatie/Media		
Abonnementen en contributies – Print / digitaal	577	277
Abonnementen en contributies – Tools	7.408	4.219
Vertalingen	1.468	1.464
Website – Techniek	4.918	16.790
Website – Content	20.543	27.788
Events	4.112	4.048
Advertentie- en reclame-uitgaven	13.189	11.313
Vormgeving	711	1.209
Corporate	18.232	4.704
Campagnes	0	5.869
	71.158	77.681
Campagnes Google Grants (in kind*)	120.000	120.000
	191.158	197.681

**Het Google Grants Fund stelt (in kind) online advertentiebudget ter beschikking aan organisaties met een ANBI status. Dit budget wordt aangewend om de vindbaarheid van de website te vergroten.*

Advieskosten		
Accountant- en notariskosten	9.853	8.836
Advieskosten	19.719	5.977
	29.572	14.813
Administratiekosten		
Administratiekosten	12.655	12.168
Salarisadministratie	1.944	1.817
	14.599	13.985
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	4.439	4.525

	2024	2023
	€	€
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	3.207	5.490
Internet en automatiseringskosten	17.469	12.037
Telefoon	319	348
Verzekeringen	2.265	2.328
Kleine aanschaffingen	720	60
Contributies en abonnementen	54	0
Representatiekosten	3.129	3.138
Rente en bankkosten	562	565
Ontvangen rente spaarrekening	-828	0
Overige kantoorkosten	5	20
	26.902	23.986
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	437	0

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2024 7,27 fte werkzaam (2023: 6,92 fte). Deze fte is verdeeld over 8 medewerkers.
Daarnaast is 1,22 fte (7 strategen) in kind verbonden aan The Economic Board.
De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2024 aan de vereisten van de Wet Normering Topinkomens (WNT).

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, 28 maart 2025

Directie

Directeur:	De heer J. van Dellen

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	De heer A. Marcouch
Vicevoorzitter:	Mevrouw H. van de Velden
Lid dagelijks bestuur	De heer L. J. M. Verhofstad
Lid dagelijks bestuur:	De heer J.A.R. Brom

Voorzitter financiële auditcommissie: De heer H.B. Hieltjes

Algemeen bestuur:

Bestuurder:	De heer I. P. Bosman
Bestuurder:	De heer L. A. C. Buchwaldt
Bestuurder:	Mevrouw A.C. van Huffelen
Bestuurder:	De heer S. C. Hulsebos
Bestuurder:	De heer J. van Iersel
Bestuurder:	Mevrouw N. Kundić
Bestuurder:	Mevrouw B. E. Lahuis
Bestuurder:	De heer P. A. A. van Mulkom

Bestuurder:	De heer B. Sieben
Bestuurder:	De heer D. Terpstra
Bestuurder:	De heer L. J. Verhulst
Bestuurder:	Mevrouw H. W. M. Witjes

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar. Voor 2024 bedraagt het resultaat € 0,- en is bovenstaande niet van toepassing.

BIJLAGE

1. Overzicht verdeling kosten programma's

In 2024 is The Economic Board overgegaan naar een nieuwe indeling. Hierbij is gekozen om de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. In onderstaand overzicht is de verdeling aangegeven van de organisatiekosten

	2024				
	begroting cash	begroting in kind	begroting totaal	realisatie totaal	afwijking
Lasten					
Organisatiekosten	291.943	418.578	710.521	565.432	-145.089
Programmateams/clusters (communicatie)	72.000	120.000	192.000	191.158	-842
Programma innovatie, technologie en ondernemen	209.103	-	209.103	229.521	20.418
Programma talent	144.382	-	144.382	184.496	40.114
Programma regionale welvaart en welzijn	144.382	-	144.382	481.088	336.706
Projecten vanuit subsidies	-	-	-	50.000	50.000
Totaal	***861.810***	***538.578***	***1.400.388***	***1.701.695***	***301.307***
Baten					
Inwonerbijdrage	711.810	-	711.810	729.521	17.711
Partnerbijdrage	150.000	538.578	688.578	922.174	233.596
Subsidies	-	-	-	50.000	50.000
Totaal	***861.810***	***538.578***	***1.400.388***	***1.701.695***	***301.307***
Subtotaal	-	-	-	-	-
Lasten					
Regio Deal Zonnepark	101.592	-	101.592	35.870	-65.722
Regio Deal Human Capital Akkoord	619.724	-	619.724	219.285	-400.439
Baten					
Partnerbijdrage	-	-	-	190.836	
Subsidies Regio Deal	721.316	-	721.316	69.285	-652.031
	-	-	-		

Reith Ten Böhmer
Accountants en Belastingadviseurs

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op bladzijde 7 tot en met bladzijde 21 opgenomen jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen, gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2024 en de staat van baten en lasten over 2024 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Buskesdries 13b
6673 DP Andelst
Postbus 85
6670 AB Zetten
T 0488 - 473347
F 0488 - 473348
E info@rentb.nl

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met in Nederland aanvaarde waarderingsgrondslagen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijke te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor de financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Reith Ten Böhmer

Accountants en Belastingadviseurs

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Nederlands recht.

Andelst, 21 maart 2025
Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs

N.H.M. Reith
Accountant-administratieconsulent

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC NIJMEGEN
T +31 (0) 85 040 9980
E bureau@theeconomicboard.com

theeconomicboard.com / lifeport.nl

GEMEENTE ZEVENAAR

Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen
Aan het dagelijks bestuur
Nijverheidsweg 2a 1
6662 NG ELST

datum	21 mei 2025
uw brief	2 april 2025
zaaknummer	Z/25/491661/UIT/25/1251950
onderwerp	Zienswijze op Jaarstukken 2024, Begroting 2026-2029 en deelname The Economic Board 2026-2030
contactpersoon	Yvette Abbing

Geacht bestuur,

Op 2 april jl. stuurde u ons de concept Jaarstukken 2024 en de concept Begroting 2026-2029. U nodigt ons uit om zienswijze in te dienen op deze stukken. In onze gemeenteraadsvergadering van 21 mei hebben wij deze stukken behandeld en besloten hierop zienswijze in te dienen. In deze brief informeren wij u hierover.

Zienswijze concept Jaarstukken 2024
In de concept jaarstukken lezen wij dat de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen een mooi resultaat op de vijf regionale opgaven heeft geboekt. U heeft onderzoeken en projecten uitgevoerd en resultaten behaald die bijdrage aan de versterking van de regio en van meerwaarde zijn voor onze gemeente. De uitgaven voor het regiobureau liggen onder het begrote budget. Wij stellen vast dat u een flink positief resultaat heeft behaald. Wij zijn akkoord met de teruggave hiervan aan de deelnemende regiogemeenten. Het valt ons op dat de verkregen subsidies niet goed te voorzien zijn, maar wel een grote invloed hebben op het resultaat. Wij begrijpen dat dit lastig te budgetteren is. Wij vragen u hier wel scherp op te blijven.

Zienswijze concept Begroting 2026-2029
Wij stellen vast dat de financiële vertaling van de vijf opgaven in de concept Begroting 2026-2029 is opgenomen. Volgens de uitgangspunten in uw brief van februari (financiële en algemene uitgangspunten begroting 2026) heeft u de begroting opgesteld. Ook de door ons gevraagde bezuiniging op de uitgaven in 2026 zijn verwerkt. Hier kunnen wij mee instemmen.

Continuering deelname aan The Economic Board
In uw begroting heeft u de subsidie aan The Economic Board verwerkt. Wij informeren u over ons besluit om voor de komende vijf jaar onze bijdrage aan The Economic Board te continueren.

Tot slot
Wij complimenteren u met de volledigheid en helderheid van de jaarstukken en de begroting. Deze laten zien dat wij samen op de goede weg zitten en geven ons vertrouwen in de uitvoering van de regionale samenwerking. Wij zien de reactie op onze zienswijze graag tegemoet.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 21 mei 2025

de griffier	de voorzitter
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

Aan de gemeenteraden en colleges van B&W
van de 17 gemeenten in de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	2 april 202
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2025-GMDB-014
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden conceptbegroting Groene Metropoolregio 2026-2029

Geacht college, geachte raad,

Met gepaste trots presenteren wij u de conceptbegroting 2026-2029.

Onze regio staat voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit. We noemen dat groene groei. In 2024 heeft het algemeen bestuur de regionale agenda 2025-2028 vastgesteld waarin de ambities en activiteiten van onze samenwerking zijn vastgelegd. Samen hebben we de keuze gemaakt om wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden.

Wij vragen u
In 2024 heeft u met de GMR een opgaveovereenkomst gesloten waarmee u, met uitzondering van een enkele gemeente, heeft ingetekend op de 5 opgaven. De conceptbegroting 2026-2029 is gebaseerd op de ambities en activiteiten die in de regionale agenda zijn beschreven. De regionale agenda vormt de basis voor de inzet van menskracht en middelen in 2026.

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze in te dienen. We vragen u vóór 27 juli 2025 te reageren en de zienswijze in te dienen bij Henk van den Berg (henk.van.den/berg@GMR.nl), graag in cc aan carine.schuring@gmr.nl.

Inwonerbijdrage 2026
De inwonerbijdrage 2026 is opgebouwd uit de bijdrage voor het regiobureau (€ 2,83) en bijdragen voor de vijf inhoudelijke opgaven (gezamenlijk € 5,80). Daarmee komt de inwonerbijdrage voor 2026 uit op € 8,63.

Naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen op de regionale agenda en begroting 2025-2028 is door ons bestuur, in opdracht van het algemeen bestuur, een proces gestart dat moest leiden tot een substantiële reductie van de inwonerbijdrage voor het jaar 2026. Het resultaat van deze opdracht, waarin de bestuurlijke opgaveteams een grote rol hebben gespeeld, hebben wij met u gedeeld in onze brief van 5 februari 2025 waarin we de beleidsmatige en financiële uitgangspunten voor 2026 met u hebben gedeeld.

Verdere procedure
Na de zienswijzeprocedure wordt de begroting 2026-2029 op 10 september 2025 vastgesteld door het algemeen bestuur. Voor dat moment ontvangen de gemeenteraden de op te stellen zienswijzennotitie.

Het regiobureau biedt aan een actieve rol te spelen bij de behandeling van de begroting door de gemeenteraad. U kunt hiervoor contact opnemen met Henk van den Berg.

Wij zien uw zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
secretaris

Bijlagen:
1. conceptbegroting Groene Metropoolregio 2026-2029

in afschrift aan: regiocoördinatoren

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

BEGROTING 2026-2029

CONCEPT

2 april 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

1. Inleiding 3

2. Uitgangspunten en planning 3

3. Programma regiobureau 4

4. Programma opgaven 4

5. Begroting Groene Metropoolregio 2026-2029 9

6. Bedrag heffing vennootschapsbelasting 13

7. Paragrafen 14

BIJLAGEN 18

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2026-2029, de tweede begroting van de regionale agenda 2025-2029. Deze vierjarige regionale agenda vormt de basis voor de ambities en samenwerking in 2026. Deze begroting 2026-2029 is daardoor beperkt van omvang en combineert per opgave de financiële vertaling van de activiteiten met een korte duiding van de activiteiten. Voor een uitgebreide beschrijving van de ambities van de vijf opgaven en speerpunten verwijzen wij u naar de regionale agenda 2025-2029.
De inwonerbijdrage voor 2026 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt €8,63. De hoogte van de inwonerbijdrage is bepaald na een proces om, op uw verzoek, de hoogte van de inwonerbijdrage 2026 te beperken. U bent hierover tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 27 november geïnformeerd. De verlaging van de inwonerbijdrage 2026 bedraagt ca. 7% van de inwonerbijdrage 2025. Hierover zijn de gemeenten (college en gemeenteraad) ook in de brief over de financiële en beleidsmatige uitgangspunten (dd. 5 februari 2025) geïnformeerd.
In deze begroting ziet u in vergelijking met de regionale agenda 2025-2029 wijzigingen gezien actualiteiten en wijzigingen als gevolg van keuzes die gemaakt zijn om de inwonerbijdrage te beperken. Het is gelukt om zodanig het budget te korten dat onze hoofdopgaven doorgang kunnen vinden.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen,

Elst, 2 april 2025

1. Inleiding

In de regionale agenda voor 2025-2028 gaven wij aan wat de doelen zijn die we met regionale samenwerking in deze periode willen bereiken en wat de bijdrage van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is om dit te realiseren. De regionale agenda is op 11 september 2024 door het algemeen bestuur (AB) vastgesteld, voorzien van de begroting 2025-2028.
In 2025 zijn we van start gemaakt met de uitvoering van de agenda. Onze ambitie blijft in 2026 ongewijzigd: werken aan een gezonde groei van onze regio, waarbij het accent meer en meer komt te liggen op uitvoering van onze gezamenlijke ambities.

Intekenen op opgaven door gemeenten

Met uitzondering van een tweetal gemeenten, hebben alle gemeenten een vierjarige opgave-overeenkomst gesloten voor de vijf opgaven. De gemeente Overbetuwe koos ervoor om uitsluitend een verbintenis aan te gaan met de regionale samenwerkingspartners voor het jaar 2025. In deze begroting gaan we ervan uit, dat de gemeente Overbetuwe ook voor 2026 e.v. meedoet aan alle opgaven.

Financieel perspectief 2026

Bij de vaststelling van de regionale agenda en begroting 2025-2028 is door gemeenteraden aandacht gevraagd voor het ravijnjaar 2026. Door ons bestuur is hierop geanticipeerd en dat heeft geleid tot een pakket van besparingen. Dit pakket is door het AB in haar vergadering van 27 november 2024 omarmd. In de brief van 5 februari 2025 heeft het dagelijks bestuur (DB) de colleges en gemeenteraden geïnformeerd over de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor de begroting 2026 e.v. Het pakket van besparingen maakt hier onderdeel van uit. In de brief zijn verder een aantal ontwikkelingen geschetst. Deze vinden hun vertaling in de voorliggende begroting.

The Economic Board

In 2026 start de derde periode van vijf jaar van het Strategisch Plan van The Economic Board (TEB). De gemeenten zijn door TEB uitgenodigd om voor de periode 2025-2028 subsidie te verstrekken. In deze begroting is de bijdrage per inwoner opgenomen volgens de stand van zaken in 2025. Na de besluitvorming door de gemeenten passen we de begroting aan. Het AB heeft op 5 februari 2025 een besluit genomen over de indexering van de subsidie. Met ingang van 2026 wordt de subsidie jaarlijkse subsidie geïndexeerd met de BRN-norm. Hiermee sluiten we aan bij de indexering van de inwonerbijdrage GMR.

2. Uitgangspunten en planning

De begroting 2026-2029 is de financiële vertaling van het jaar 2026 van de regionale agenda 2025-2028. De daarin beschreven activiteiten lopen grotendeels vanuit 2025 door in het begrotingsjaar 2026.
De activiteiten binnen de opgaven blijven gelijk, met dien verstande dat door het AB is verzocht om voor 2026 - gelet op het ravijnjaar 2026 waarmee de gemeenten geconfronteerd worden - voorstellen voor besparingen op te nemen. Deze voorstellen, op 27 november 2024 door het DB aan het AB gepresenteerd, zijn in deze begroting verwerkt en leiden tot een lagere inwonerbijdrage. Per opgave worden deze afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde regionale agenda 2025-2028 toegelicht.
Vaststelling van de begroting door het AB vindt plaats op 10 september 2025.
Bij de berekening van de bijdrage per inwoner is uitgegaan van het aantal inwoners op 1 januari 2025 en de deelname van de gemeenten volgens de getekende opgaveovereenkomsten.

Afwijkingen op deze begroting die in de loop van 2026 ontstaan, leggen wij conform de gedragslijn zoals deze wordt vastgelegd in het financieel spoorboekje 2025-2026, door middel van begrotingswijzigingen aan het AB voor.

3. Programma regiobureau

Het regiobureau heeft de volgende taken:

- Het voorbereiden van de opgaven - inhoudelijk en financieel - en het zorgen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven;
- Organisatie, voorbereiden en uitwerken van DB- en AB-vergaderingen;
- Profilering, positionering en lobby van de regio (provincie, Rijksoverheid, Euregio, Europa);
- Informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden);
- Aanspreekpunt van externe partners;
- Ondersteuning en advisering van colleges en raden en de regionale agendacommissie bij het regionale werk;
- Het tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio;
- Bedrijfsvoering (zoals financiën, archief, privacy, juridische zaken, aanbestedingsbeleid en personeelszaken);
- Het verstrekken van de subsidie aan TEB.

De begroting van het regiobureau bouwt verder op het in 2021 geactualiseerde bedrijfsplan. Vanuit het regiobureau wordt regie gehouden op capaciteit met betrekking tot communicatie, financiën, bedrijfsvoering en procesondersteuning.
De gemeente Mook en Middelaar krijgt een korting van 50% op de inwonerbijdrage voor het regiobureau.

4. Programma opgaven

4.1 Groene groeiregio

Voor de opgave Groene groeiregio ligt de focus in 2026, zoals afgesproken in de regionale agenda 2025-2028, op:

- Verder uitvoering aan Water en bodem sturend, als vervolg op de studie van de WUR over de GMR 2120 en de studie van de Commissie Rijksadviseurs over Water en bodem sturend in de GMR;
- Uitvoering van de prioritaire maatregelen van de gebiedsprogramma's in de vier deelgebieden: de Liemers, Middengebied, Veluwezoom en Rijk van Nijmegen. En daarnaast aanscherping van de inhoudelijke doelstellingen;
- Agenderen van bovenregionale maatregelen (randvoorwaarden Woningbouw) op de tafel van NOVEX en regioarrangement, als ook in nieuwe ruimtelijke documenten zoals Rijks- en provinciale omgevingsvisies;
- Aanjagen van voldoende huisvesting voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen, arbeidsmigranten en mensen in een kwetsbare situatie door kennis en goede voorbeelden te delen met gemeenten, maar ook in hulp of kennis bij de ontwikkeling van specifieke locaties;
- Uitbreiden van personele ondersteuning aan gemeenten door de in 2025 gestarte projectleiderspool Woningbouw te vergroten en te koppelen aan het detacheringsconstruct.
- Gemeenten ondersteunen bij versnelling in planvorming Woningbouw. Zoals bij parallel plannen, grondbeleid, typegoedkeuring van fabrieksmatige woningbouw, samen met het programma Regio Deal Toekomstbestendig bouwen;
- Monitoring van de woningbouwproductie en woningbehoefte en coördinatie tussen gemeenten en uitvoering van de Woondeal;

- De publiek-private samenwerking via o.a. tempotafels stimuleren en de samenwerking met de corporaties in Woonkr8 verband.

Dashboard ruimtelijke kaarten

We hebben voor het maken van een dashboard ruimtelijke kaarten een post gereserveerd van € 30.000. Dit bedrag kunnen we bezuinigingen, omdat we hiervoor inmiddels met de provincie Gelderland afspraken hebben gemaakt. Zij hebben een portal ontwikkeld met allerlei kaartlagen voor de GMR, inclusief o.a. kaarten vanuit het regioarrangement. We schrappen deze post niet volledig, we houden een bedrag om ook zelfstandig kaarten te maken (ca. € 30.000).

Gebiedsprocessen deelgebieden regioarrangement

We werken het regioarrangement uit in vier verschillende deelgebieden (Veluwezoom, Liemers, Middengebied, Rijk van Nijmegen). Het is aan de gemeenten van die gebieden om zelf te komen tot een gebiedsprogrammering en zij leveren hiervoor eigen capaciteit. De GMR heeft tot nu toe hierin een ondersteunende rol gespeeld met o.a. een coördinator en financiering voor externe onderzoeken of adviezen in de deelgebieden. Daarnaast levert de GMR een vergoeding aan de gemeenten die trekkers leveren in de deelgebieden.

Voor de bezuinigingsopdracht hebben we voorgesteld om de bijdrage voor de gebieden te verminderen door o.a. geen aparte coördinator meer in te zetten en dit via het regiobureau zelf op te pakken. Daarnaast verminderen we de post adviezen per deelgebied. Als gemeenten in deelgebieden onderzoeken nodig hebben, moeten ze dit (grotendeels) zelf financieren. Er blijft wel een kleine post over. De vergoeding voor de trekkers vanuit de gemeenten blijft bestaan.

Wat mag Groene groeiregio kosten?

(bedragen x € 1.000)

	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	1.296	1.783	1.820	1.820	1.820	1.820
Baten	1.296	1.783	1.820	1.820	1.820	1.820
Saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

4.2 Productieve regio

Voor de Productieve regio ligt, zoals afgesproken in de regionale agenda 2025-2028, de focus in 2026 op:

- De uitvoering van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Nieuwe plannen worden door het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) getoetst aan het RPW en basis hiervan adviseert het bestuurlijke platform Productieve regio (BPPR) de provincie. Ook worden de trajecten rondom herstructurering en omgaan met netcongestie verder geconcretiseerd en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. Wij ondersteunen gemeenten daarbij op verschillende manieren. Zo inventariseren we o.a. de capaciteitsbehoefte van gemeenten voor deze opgave, maken wij een handleiding herstructurering en werken wij de uitgiftevoorwaarden voor gemeenten verder uit. In 2027 monitoren wij het RPW en sturen wij bij waar nodig;
- Om de dienstverlening aan het mkb te vergroten blijven wij de samenwerking en kennisdeling tussen alle betrokken partijen faciliteren. We maken samen met onze partners een “no wrong door” systeem (Regiolink) zodat de ondernemer die met vragen aanklopt altijd op de juiste plek terecht komt;

- Uitvoering van de Roadmap logistiek. Het gaat daarbij om het signaleren van externe ontwikkelingen, het versterken en verschonen van multimodaliteit, het verslimmen van de aanpak laadinfrastructuur en ruimtelijke inpassing.

Speerpunt Toekomstbestendige werklocaties

In het kader van de bezuinigingen voor het jaar 2026 is besloten niet meer te investeren in Vergroening Werklocaties. Niet starten met iets nieuws is logischer dan stoppen met (succesvolle) onderwerpen die al langer lopen. Vandaar dat deze keuze is gemaakt. In de regionale agenda 2025-2028 was hiervoor € 25.000 gereserveerd.

Speerpunt Economische monitor

Gezien de bezuinigingen, is besloten de Economische Monitor niet meer jaarlijks op te stellen maar om het jaar. In 2026 en 2028 verschijnt er daarom geen Economische Monitor. Voor de begroting betekent dat in die jaren een bezuiniging van € 60.000.

Wat mag Productieve regio kosten?

	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	899	714	687	557	597	657
Baten	864	714	687	557	597	657
Saldo baten en lasten	**-35**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	35	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

4.3 Ontspannen regio

Voor de Ontspannen regio ligt, zoals afgesproken in de regionale agenda 2025-2028, de focus op:

- Het verder uitwerken, actualiseren en uitvoeren van het Uitwerkingsplan Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied. Zo komen we stapsgewijs tot een concrete invulling van het versterken van natuur, water, landschap en cultuurhistorie in onze regio;
- Het aantrekkelijk(er) maken van onze regio voor recreanten en bezoekers, door inzet op het versterken van de verhaallijnen. Daaronder bevinden zich de Romeinen, de Tweede Wereldoorlog, “De rivier, je kunt er niet omheen” en het verbeteren van het fiets- en wandelroutenetwerk;
- Het stimuleren van een goede spreiding van recreatief-toeristische voorzieningen in de regio, met het oog op de leefbaarheid voor inwoners en natuurbehoud en herstel. We doen dit door het inzicht dat we in 2025 hierin hebben gekregen, te vertalen naar mogelijke maatregelen om een betere spreiding te realiseren;
- Het stimuleren van goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk door het regionaal cultuurplan uit te voeren. Dat stellen we in 2025 op. Dit wordt voor een groot deel gefinancierd met een subsidie van de provincie.

Speerpunt Recreatie en toerisme

- Stopzetten vitaliteitsprogramma voor de vrijetijdssector
  In het kader van de bezuinigingen voor het jaar 2026, heeft het AB het voorstel overgenomen om in 2026 niet meer te investeren in het vitaliteitsprogramma voor de vrijetijdssector. Dit betekent dat deze activiteit in 2026 is of wordt afgerond en het budget van € 75.000 dat hiervoor voor 2026 oorspronkelijk begroot was, in mindering wordt gebracht op de begroting.

- Ambitie document verhaallijnen
  Het ambitiedocument verhaallijnen is inmiddels uitgewerkt en geaccordeerd door de betrokken bestuurders. In dit document is een nadere uitwerking en uitbreiding van de verhaallijnen opgenomen. Naast “Leven met het water”, de Tweede Wereldoorlog en Romeins verleden gaan we nu ook aan de slag met “Gezond en lekker leven” en “Verborgen en verrassende verhalen”. Dit heeft geen consequenties voor de begroting.

Speerpunt Cultuur

- Nieuw regioplan cultuur
  Als vervolg op het Transformatievoorstel cultuur, investeert de provincie in 2025 t/m 2028 in een nieuw regioplan op het gebied van cultuur. Zij stelt hiervoor € 200.000 per jaar beschikbaar. In 2025 stellen we dit plan op, om vervolgens in 2025 en verder het plan uit te voeren. De coördinatie hiervan ligt bij de GMR, namens de deelnemende gemeenten. Dit heeft waarschijnlijk geen consequenties voor de begroting van de GMR, omdat de kassiersfunctie naar verwachting bij een gemeente komt te liggen. Wel kunnen we met deze provinciale bijdragen onze doelen uit de regionale agenda op het gebied van cultuur, dichterbij brengen, onder coördinatie van de GMR.

Wat mag Ontspannen regio kosten?

(bedragen x € 1.000)

	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	570	703	664	664	664	664
Baten	570	703	664	664	664	664
Saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

4.4 Verbonden regio

Overeenkomstig de eerder vastgestelde regionale agenda 2025-2028, werken we voor de Verbonden regio in 2026 aan twee speerpunten: Duurzame mobiliteit en gedrag en Voorzieningen en infrastructuur.
We voeren het Regionaal Mobiliteitsprogramma uit. Samen met de betrokken gemeenten worden de projecten geprioriteerd en geprogrammeerd. Dit zou nog impact kunnen hebben op de maat-regelen, projecten en financiën van 2026.
Onduidelijk zijn de bijdragen van derden (provincie en Rijk) aan met name het programma Slim & Schoon Onderweg. De provincie Gelderland stelde voor 2026 hiervoor nog middelen beschikbaar en daarom hangt de bijdrage af van politieke besluitvorming.

Speerpunt Duurzame mobiliteit en gedrag

Gedragsaanpak op mobiliteit vergt een lange adem. Voor 2026 houden we vast aan kaders van het programma Slim & Schoon Onderweg. Scherpere CO^2-regels zorgen ervoor dat we specifiek inzetten op de werkgeversaanpak, duurzame logistiek en versnelde uitrol van laadinfrastructuur.
We streven ernaar, dat er eind 2026 ongeveer 20.000 meer ‘Slimme & Schone reizigers’ zijn ten opzichte van 2022.

Speerpunt Voorzieningen en infrastructuur

In 2026 concretiseren wij een drietal gebiedsaanpakken en zijn een aantal mobiliteitsafspraken met het Rijk uitgewerkt (o.a. netwerkanalyse, spoor Utrecht en Arnhem-Duitse grens). Voor drie door-fietsroutes zijn samenwerkingsovereenkomsten getekend.

In het kader van de bezuinigingen voor het jaar 2026, heeft het AB de keuze gemaakt om in 2026 niet meer te investeren in procesbegeleiding van fysieke netwerken. Dit zijn werkzaamheden die wij hadden voorzien op het grensvlak van projectleider/planvoorbereider rondom onze doorfietsroutes.

Wat mag Verbonden regio kosten?

(bedragen x € 1.000)

	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	2.676	1.224	1.184	1.184	1.184	1.184
Baten	2.676	1.224	1.184	1.184	1.184	1.184
Saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

4.5 Circulaire regio

In het kader van de begroting 2026 van de Circulaire regio zijn onderstaande ontwikkelingen vermeldenswaardig.
We zetten weer flinke stappen om onze regio circulair te ontwikkelen. Dat doen we door gemeenten te helpen om bij de inkoop van producten circulariteit invulling te geven. In het bijzonder bij de gezamenlijke inkoop van energie, maar ook in de bouw- en Grond-, Weg- en Waterbouwsector. Dat voorkomt dat alle gemeenten in onze regio zelf veel specialistische kennis en ervaring moeten opbouwen. Het project ‘Toekomstbesteding bouwen’ geeft ons hierbij de kansen om deze aanpak te versnellen.

Het speerpunt Water en Klimaatadaptatie levert in 2026 de resultaten op van het project Pathways2Resilience. Die resultaten geven richting aan een regionaal innovatie- en investeringsprogramma voor een meer klimaatbestendige regio.

De aanpak voor de Regionale Energiestrategie (RES) krijgt in 2026 verdere invulling. Gemeenten worden geholpen met het realiseren van grote wind- en zonprojecten. Daarnaast krijgt de regionale warmtestrategie verdere uitwerking en wij zetten stappen in het terugdringen van de netcongestieproblematiek in onze regio. We ondersteunen gemeenten met behulp van Rijksmiddelen bij het natuurinclusief inrichten van duurzame energieprojecten.

De invulling van de RES heeft inmiddels een breder karakter gekregen. Integraal programmeren en netcongestievraagstukken maken nu ook onderdeel uit van het takenpakket. Het Rijk heeft voor de duur van twee jaar hiervoor extra middelen aan RES-regio’s toegekend. Het gaat om tweemaal € 370.500 grotendeels te besteden in de jaren 2025 en 2026. Ook voor de warmtestrategie zijn extra middelen toegekend, via een specifieke uitkering die in meerdere tranches beschikbaar komt. Naar verwachting is in 2026 daarvoor nog € 300.000 beschikbaar. Daarnaast loopt de jaarlijkse Rijksbijdrage voor de uitvoering van RES-taken nog door tot 2030.

Gelet op de bezuinigingstaakstelling, is afgesproken om in het jaar 2026 € 100.000 te bezuinigen op de inwonerbijdrage voor de uitvoering van RES-taken. Vanaf 2027 gaat het om een bedrag van structureel € 65.000. Hierbij is bestuurlijk opgemerkt dat het op dit moment erg onzeker is of vanaf 2027 vergelijkbare rijksmiddelen beschikbaar komen voor de uitvoering van RES-taken. Mogelijk is dan een heroverweging van deze structurele bezuiniging op de inwonerbijdrage aan de orde.
Voor het Regionaal Expertisecentrum Energie (REE) zijn eveneens extra middelen verworven via de Regio Deal en op grond van SPUK-regeling. Het gaat om subsidies van samen € 230.000 per jaar voor de jaren 2024-2027.

Hetzelfde geldt voor het Regio Deal-project Toekomstbestendig bouwen. Hierbij gaat het om een bedrag van gemiddeld € 430.000 per jaar.

Wat mag Circulaire regio kosten?

(bedragen x € 1.000)

	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	1.954	2.453	3.087	2.526	2.509	2.509
Baten	1.954	2.453	3.087	2.526	2.509	2.509
Saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

5. Begroting Groene Metropoolregio 2026-2029

5.1 Inleiding

De begroting is opgebouwd uit twee programma's:
1. Programma regiobureau
2. Programma opgaven
De begroting is opgesteld voor de jaren 2026-2029 en materieel sluitend.

Het benodigde budget voor het programma regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage van de zeventien deelnemende gemeenten. Om deze gemeentelijke bijdrage te berekenen, hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2025 als verdeelsleutel (zie bijlage 3).

Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau, betalen de gemeenten een bijdrage (subsidie) voor TEB. De GMR heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid op namens de colleges TEB te subsidiëren. Deze subsidie wordt verantwoord binnen het programma regiobureau. Voor 2026 is begroot dat veertien gemeenten een bijdrage leveren. Ook hier hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2025. De subsidie per inwoner aan TEB bedraagt € 1,07. Het AB heeft op 5 februari 2025 besloten dat de subsidie per inwoner per 2026 geïndexeerd wordt volgens de BRN-norm.

De middelen voor het programma opgaven worden enerzijds gevormd door gemeenten die intekenen op de opgaven en anderzijds subsidies en externe bijdragen van Rijk en provincies en andere partners zoals koepelorganisaties, onderwijsinstellingen of bedrijven.

Samengevat zijn voor 2026 de bijdragen per inwoner als volgt:

	2025		2026	
Programma regiobureau[1]		€ 2,77		€ 2,83
Programma opgaven				
Groene groeiregio	€ 1,18		€ 1,00	
Productieve regio	€ 0,92		€ 0,90	
Ontspannen regio	€ 0,92		€ 0,87	
Verbonden regio	€ 1,59		€ 1,52	
Circulaire regio	€ 1,63		€ 1,51	
subtotaal		€ 6,24		€ 5,80
Totaal		€ 9,01		€ 8,63

[1] excl. inwonerbijdrage The Economic Board

In overeenstemming met de bezuinigingsopdracht voor 2026 neemt de inwonerbijdrage in de begroting 2026-2029 ten opzichte van de inwonerbijdrage 2026 uit de regionale agenda 2025-2028 (€ 9,28) met € 0,66 (± 7%) af.

5.2 Programma regiobureau

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat afzonderlijke aandacht moet worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. Alle arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

Investeringsbegroting

De organisatie verwacht in 2026 geen investeringen te plegen, daarom ontbreekt de investeringsbegroting en daarmee toe te kennen investeringskredieten.

Begroting Programma regiobureau

(bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Lasten				
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.541	1.541	1.541	1.541
3.5.1 Ingeleend personeel	262	262	162	162
3.8 Overige goederen en diensten	638	638	638	638
7.3 Afschrijvingen	12	12	12	12
7.4 Toegekende reële en bespaarde rente	-146	-146	-121	-121
Totaal lasten	**2.307**	**2.307**	**2.232**	**2.232**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	2.202	2.202	2.202	2.202
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	0	0	0	0
Subsidies	75	75	0	0
Overige bijdrage	30	30	30	30
Totaal baten	**2.307**	**2.307**	**2.232**	**2.232**
Saldo	**0**	**0**	**0**	-0
Aantal inwoners deelenemende gemeenten t-1	777.929	777.929	777.929	777.929
Bijdrage per inwoner	**€ 2,83**	**€ 2,83**	**€ 2,83**	**€ 2,83**

Bijdrage TEB

(bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Aantal deelnemende gemeenten vanuit GMR	14	15	15	15
Aantal inwoners per t-1	723.126	723.126	723.126	723.126
Bijdrage per inwoner	**€ 1,07**	**€ 1,07**	**€ 1,07**	**€ 1,07**
Totale subsidie door GMR verstrekt (x € 1.000)	772	772	772	772
Aantal deelnemende gemeenten	16	16	16	16
Aantal inwoners per t-1	723.126	723.126	723.126	769.862
Totale subsidie TEB te ontvangen (x € 1.000)	772	772	772	772

5.3 Programma opgaven

De financiële uitwerking van de opgaven is ook dit jaar voorbereid in het betreffende bestuurlijke opgaveteam (BOT). Uitgangspunt is dat de regionale agenda 2025-2028 verder uitgevoerd wordt in 2026.

Begroting programma opgaven

(bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Lasten (per opgave)				
Groene groeiregio	1.819	1.819	1.820	1.820
Productieve regio	686	557	597	657
Ontspannen regio	664	664	664	664
Verbonden regio	1.184	1.184	1.184	1.184
Circulaire regio	3.087	2.527	2.509	2.509
Totaal lasten	**7.440**	**6.751**	**6.774**	**6.834**
Baten (per financieringsstroom)				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	4.481	4.465	4.506	4.566
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	0	0	0	0
Subsidies	2.959	2.286	2.268	2.268
Overige baten	0	0	0	0
Totaal baten	**7.440**	**6.751**	**6.774**	**6.834**
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

5.4 Totaaloverzicht begroting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Lasten				
0.0 Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	3.670	3.741	3.606	3.666
subtotaal	3.670	3.741	3.606	3.666
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	652	652	652	652
subtotaal	652	652	652	652
3.0 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	4.233	3.473	3.555	3.555
subtotaal	4.233	3.473	3.555	3.555
5.0 Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	497	497	497	497
subtotaal	497	497	497	497
8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.254	1.254	1.254	1.254
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	213	213	213	213
subtotaal	1.466	1.466	1.466	1.466
Totaal Lasten	**10.519**	**9.829**	**9.777**	**9.837**
Baten				
0.0 Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	3.670	3.741	3.606	3.666
subtotaal	3.670	3.741	3.606	3.666
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	652	652	652	652
subtotaal	652	652	652	652
3.0 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	4.233	3.473	3.555	3.555
subtotaal	4.233	3.473	3.555	3.555
5.0 Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	497	497	497	497
subtotaal	497	497	497	497
8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.254	1.254	1.254	1.254
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	213	213	213	213
subtotaal	1.466	1.466	1.466	1.466
Totaal Baten	**10.519**	**9.829**	**9.777**	**9.837**
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**

5.5 Geprognoticeerde balans

(bedragen x € 1.000)

	31-dec-24	31-dec-25	31-dec-26	31-dec-27	31-dec-28	31-dec-29
Activa						
Materiële vaste activa						
Investeringen met economisch nut	33	22	11	-	-	-
	33	22	11	-	-	-
Uitzettingen met looptijd > 1 jaar						
Borgsom	5	5	5	5	5	5
	5	5	5	5	5	5
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar						
Vorderingen op openbare lichamen	1.966	2.000	2.000	2.000	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	4.293	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Liquide middelen	122	100	100	100	100	100
Overlopende activa	2.058	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	8.438	8.100	8.100	8.100	6.100	6.100
TOTAAL ACTIVA	8.476	8.127	8.116	8.105	6.105	6.105

	31-dec-24	31-dec-25	31-dec-26	31-dec-27	31-dec-28	31-dec-29
Eigen Vermogen						
Algemene reserve	95	100	100	100	100	100
Bestemmingsreserve	32	-	-	-	-	
Saldo van rekening	244	-	-	-	-	
	372	100	100	100	100	100
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Overige schulden	1.370	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Overlopende passiva						
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	6.370	6.400	6.400	6.400	4.400	4.400
Overlopende passiva	365	228	217	206	206	206
	8.105	8.028	8.017	8.006	6.006	6.006
TOTAAL PASSIVA	8.476	8.127	8.116	8.105	6.105	6.105

6. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijke participerende publiekrechterlijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.
De Groene Metropoolregio verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd.
De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

7. Paragrafen

7.1 Risico’s en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[1] inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting.

Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers op te vangen, zodat taken kunnen voortgezet.

Wij onderschrijven de principes van risicomanagement en risicobeheersing in ons werk. Dit houdt in dat risico’s gekoppeld worden aan doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico’s te beheersen.

Beleid t.a.v. reserves en voorzieningen

De GMR heeft een reserve voor het exploitatierisico, i.c. de algemene reserve, gevormd. Deze reserve (€ 100.000) wordt toereikend geacht gelet op de voorwaarden in de gemeenschappelijke regeling.

Stille reserves

De GMR heeft geen stille reserves.

Stelposten

In de begroting 2026 is een stelpost van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag is gereserveerd voor uitgaven die ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet voorzien waren.

Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. Risico’s voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn risico’s voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele kortingen op de exploitatie op te vangen, is er op grond van de gemeenschappelijke regeling artikel 31, lid 8 een reserve van in totaal € 100.000 gevormd.

2. Risico’s voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Het risico dat een gemeente niet aan zijn betalingsverplichting (de inwonerbijdrage) voldoet, wordt zeer klein geacht. Daarnaast is in de Gemeenschappelijke Regeling artikel 29, lid 6 vastgelegd dat gemeenten zorgen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

3. Risico’s voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gekeken naar de voorgaande punten en de flexibele inzet van adviseurs, kan het achterwege blijven van financiering van gemeenten, provincie en anderen opgevangen worden door het afvloeien van flexibele inzet. Er is een zeer laag risico dat gelden niet betaald worden. Mocht dit het geval zijn, dan worden projecten on-hold gezet en stroomt de flexibele inzet per direct uit.

4. Risico’s voortvloeiend uit doen/nalaten van derden

De risico’s worden beperkt door het hanteren van onze eigen inkoopvoorwaarden.

5. Risico’s voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

Vanaf 2025 gaat de Belastingdienst handhaven op de Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties). Deze wet heeft als doel schijnzelfstandigheid tegen te gaan en duidelijkheid te scheppen over de arbeidsrelatie tussen opdrachtgevers en zelfstandigen zonder personeel (zzp’ers). De opheffing van het handhavingsmoratorium is een van de maatregelen die genomen is

[1] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de GMR.

om schijnconstructies te bestrijden en draagt bij aan meer zekerheid op de arbeidsmarkt. Bedrijven en organisaties die mensen als zzp'er inhuren voor werk dat zij niet zelfstandig uitvoeren, kunnen een boete en naheffingen krijgen.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling volg de GMR de CAO SGO, hierin zijn de secundaire arbeidsvoorwaarden vastgelegd.

Werkkostenregeling

De werkkostenregeling is vanaf 01-01-2020. Over de eerste € 400.000 wordt het percentage van 1,92% van de fiscale loonsom, over het bedrag boven de € 400.000 blijft het percentage 1,2%. Daarnaast hoeven een aantal kostensoorten niet meer vanuit de WKR (werkkostenregeling) betaald te worden. Voor vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald.

7.2 Financiering

Algemeen

De begroting van de GMR wordt grotendeels door de deelnemende gemeenten gedragen. De in de Gemeenschappelijke Regeling vastgelegde afspraak over de bijdragen van gemeenten (art. 29 lid 1) waarborgt, dat de inkomende en uitgaande geldstromen in evenwicht zijn. Financiering van de organisatie door het aantrekken van leningen is niet aan de orde.

Rentelasten/baten

De GMR heeft met de Rabobank een rekening-courant overeenkomst gesloten en maakt gebruik van schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën.
De rente wordt niet aan de taakvelden toegekend.

Financieringspositie

De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

De GMR heeft geen vaste schuld en daarom is de rente-risiconorm niet van toepassing.

7.3 Bedrijfsvoering

Algemeen

Artikel 14 BBV verplicht de organisatie om de stand van zaken en de voornemens voor de bedrijfsvoering weer te geven. De gemeenten hebben gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau, die ten dienste staat van de opgavegerichte samenwerking.

Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en onderliggende regelingen en mandaatbesluiten. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van de regionale visie en agenda is een efficiënt en slagvaardig bureau nodig. Voor bureau-ondersteunende taken, zoals archief en P&O, wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Nijmegen.

De GMR is een netwerksamenwerking. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een regiobureau, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis.

Financiën

De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De controller beheert en regisseert de financiële organisatie; aaff (voorheen ABAB) verzorgt de administratie.

BTW
De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de organisatie betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW/transparante BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en is opgenomen in de balans.

Personeelszaken
Op het personeel van de GMR is de rechtspositie van de Gemeenschappelijke Regeling van toepassing. Voor inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst wordt gebruik gemaakt van de gemeente Nijmegen. Een personeelsconsulent van deze gemeente is tevens adviseur van de GMR en ook aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Nijmegen verzorgd.

Automatisering
De GMR maakt ook in 2026, na een uitvoerig aanbestedingsproces waarbij ook gemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn betrokken, gebruik van de diensten van een ICT-dienstverlener. Zij ondersteunt de regio-organisatie en adviseert bij de aankoop van hardware.

Interne zaken
De postregistratie vindt plaats op het regiobureau en van hieruit worden ook de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd.

Informatiemanagement, privacy officer en FG diensten worden ingehuurd bij een particuliere dienstverlener.

Huisvesting
De GMR huurt een kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw in Elst (Gld). Verder huren wij voor de afdeling Public Affairs een kantoorruimte in Brussel.

Overhead
Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead in overeenstemming met de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt. In 5.2 is de specificatie van het regiobureau opgenomen. Daarnaast is binnen het programma opgaven per opgave overhead opgenomen voor managementkosten.

Rechtmatigheid
Het AB dient vooraf de kaders en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het DB en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het DB uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het DB legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.

7.4 Verbonden partijen

De GMR heeft zelf geen verbonden partijen, met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten van gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

7.5 Ontwikkeling van het EMU saldo

(bedragen x € 1.000)

	2024 Realisatie	2025 Begroting	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-		-	-	-	-
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-11	-11	-11	-	-	-
3 Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-		-	-	-	-
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-		-	-	-	-
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van de financiële vaste activa	-		-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-11	-11	-11	-	-	-

BIJLAGEN

Bijlage 1: Deelnemende gemeenten

Gemeenten	Groene groeiregio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	TEB
Arnhem	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berg en Dal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Beuningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Doesburg	ja	nee	nee	ja	ja	ja
Druten	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Duiven	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Heumen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Lingewaard	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Mook en Middelaar	ja	nee	ja	ja	nee	nee
Nijmegen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Overbetuwe	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Renkum	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Rheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Rozendaal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Westervoort	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Wijchen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Zevenaar	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Totaal	17	15	16	17	16	14

Bijlage 2: Inwoneraantallen per gemeente

	Per 1- 1-2024	Per 1-1-2025
Arnhem	167.651	169.302
Berg en Dal	35.478	35.556
Beuningen	26.723	26.742
Doesburg	11.081	11.120
Druten	19.581	19.748
Duiven	24.869	24.937
Heumen	16.839	16.866
Lingewaard	47.342	47.655
Mook en Middelaar	8.153	8.103
Nijmegen	187.011	188.981
Overbetuwe	48.909	49.553
Renkum	31.419	31.498
Rheden	43.656	43.785
Rozendaal	1.831	1.836
Westervoort	15.152	15.202
Wijchen	41.543	41.833
Zevenaar	45.050	45.212
Totaal	**772.288**	**777.929**

Bijlage 3: Bijdrage per gemeente

Deelnemers GMR	Regio bureau	Bijdrage TEB	Groene groeiregio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	Totaal
Bedrag per inwoner	***€ 2,83***	***€ 1,07***	***€ 1,00***	***€ 0,90***	***€ 0,87***	***€ 1,52***	***€ 1,51***	
Arnhem	479.125	181.153	169.302	152.372	147.293	257.339	255.646	1.642.229
Berg en Dal	100.623	38.045	35.556	32.000	30.934	54.045	53.690	344.893
Beuningen	75.680	28.614	26.742	24.068	23.266	40.648	40.380	259.397
Doesburg	31.470	11.898	11.120			16.902	16.791	88.182
Druten	55.887	21.130	19.748	17.773	17.181	30.017	29.819	191.556
Duiven	70.572	26.683	24.937	22.443	21.695	37.904	37.655	241.889
Heumen	47.731	18.047	16.866	15.179	14.673	25.636	25.468	163.600
Lingewaard	134.864	50.991	47.655	42.890	41.460	72.436	71.959	462.254
Mook/ Middelaar	22.931		8.103		7.050	12.317		50.401
Nijmegen	534.816	202.210	188.981	170.083	164.413	287.251	285.361	1.833.116
Overbetuwe	140.235	53.022	49.553	44.598	43.111	75.321	74.825	480.664
Renkum	89.139		31.498	28.348	27.403	47.877	47.562	271.828
Rheden	123.912	46.850	43.785	39.407	38.093	66.553	66.115	424.715
Rozendaal	5.196	1.965	1.836	1.652	1.597	2.791	2.772	17.809
Westervoort	43.022		15.202	13.682	13.226	23.107	22.955	131.193
Wijchen	118.387	44.761	41.833	37.650	36.395	63.586	63.168	405.780
Zevenaar	127.950	48.377	45.212	40.691	39.334	68.722	68.270	438.556
Totaal	2.201.539	773.745	777.929	682.835	667.124	1.182.452	1.162.437	7.448.061

Bijlage 4: Lasten en baten per opgave

(bedragen x € 1.000)

Groene groeiregio	taakveld	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Algemeen	0.4	215	215	215	215
speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.254	1.254	1.254	1.254
Gebiedsprocessen	8.2	213	213	213	213
Ruimtelijke integratie opgaven	3.1	138	138	138	138
Totaal lasten		**1.820**	**1.820**	**1.820**	**1.820**
Baten					
Algemeen	0.4	215	215	215	215
speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.254	1.254	1.254	1.254
Gebiedsprocessen	8.2	213	213	213	213
Ruimtelijke integratie opgaven	3.1	138	138	138	138
Totaal baten		**1.820**	**1.820**	**1.820**	**1.820**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking					
Inwonerbijdrage		780	780	780	780
Extern		1.039	1.039	1.039	1.039
Totaal		**1.819**	**1.819**	**1.819**	**1.819**
Aantal inwoners		777.929	777.929	777.929	777.929
Bijdrage per inwoner in euro's		€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00

(bedragen x € 1.000)

Productieve Regio	taakveld	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Algemeen	0.4	276	343	283	343
speerpunten					
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	175	135	235	235
Human Capital	3.1	158	0	0	0
Stimuleren ondernemerschap MKB	3.1	78	79	79	79
Totaal lasten		**687**	**557**	**597**	**657**
Baten					
Algemeen	0.4	276	343	283	343
speerpunten					
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	175	135	235	235
Human Capital	3.1	158	0	0	0
Stimuleren ondernemerschap MKB	3.1	78	79	79	79
Totaal baten		**687**	**557**	**597**	**657**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking					
Inwonerbijdrage		686	557	597	657
Extern		0	0	0	0
Totaal					
Aantal inwoners		758.706	777.929	777.929	777.929
Bijdrage per inwoner		€ 0,90	€ 0,72	€ 0,77	€ 0,84

(bedragen x € 1.000)

Ontspannen Regio	taakveld	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Algemeen	0.4	166	166	166	166
speerpunten					
Recreatie en toerisme	3.4	255	255	255	255
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	5.5	217	217	217	217
Cultuur	5.5	26	26	26	26
Totaal lasten		**664**	**664**	**664**	**664**
Baten					
Algemeen	0.4	166	166	166	166
speerpunten					
Recreatie en toerisme	3.4	255	255	255	255
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	5.5	217	217	217	217
Cultuur	5.5	26	26	26	26
Totaal baten		**664**	**664**	**664**	**664**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking					
Inwonerbijdrage		664	664	664	664
Extern		0	0	0	0
Totaal		**664**	**664**	**664**	**664**
Aantal inwoners		766.809	769.826	769.826	769.826
Bijdrage per inwoner in euro's		€ 0,87	€ 0,86	€ 0,86	€ 0,86

(bedragen x € 1.000)

Verbonden Regio	taakveld	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Algemeen	0.4	532	532	532	532
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	294	294	294	294
Duurzame mobiliteit en gedrag	2.1	359	359	359	359
Totaal lasten		**1.184**	**1.184**	**1.184**	**1.184**
Baten					
Algemeen	0.4	532	532	532	532
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	294	294	294	294
Duurzame mobiliteit en gedrag	2.1	359	359	359	359
Totaal baten		**1.184**	**1.184**	**1.184**	**1.184**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking					
Inwonerbijdrage		1.184	1.184	1.184	1.184
Extern		0	0	0	0
Totaal		**1.184**	**1.184**	**1.184**	**1.184**
Aantal inwoners		777.929	777.929	777.929	777.929
Bijdrage per inwoner		€ 1,52	€ 1,52	€ 1,52	€ 1,52

(bedragen x € 1.000)

Circulaire Regio	taakveld	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Algemeen	0.4	174	178	178	178
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	649	663	663	663
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	129	132	132	132
Water en klimaatadaptatie	3.1	88	89	72	72
Transitie naar duurzame energie	3.1	2.048	1.464	1.464	1.464
Totaal lasten		**3.087**	**2.526**	**2.509**	**2.509**
Baten					
Algemeen	0.4	174	178	178	178
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	649	663	663	663
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	129	132	132	132
Water en klimaatadaptatie	3.1	88	89	72	72
Transitie naar duurzame energie	3.1	2.048	1.464	1.464	1.464
Totaal baten		**3.087**	**2.526**	**2.509**	**2.509**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking					
Inwonerbijdrage		1.166	1.279	1.279	1.279
Extern		1.922	1.248	1.231	1.231
Totaal		**3.088**	**2.527**	**2.510**	**2.510**
Aantal inwoners		769.826	769.826	769.826	769.826
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 1,51**	**€ 1,66**	**€ 1,66**	**€ 1,66**

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

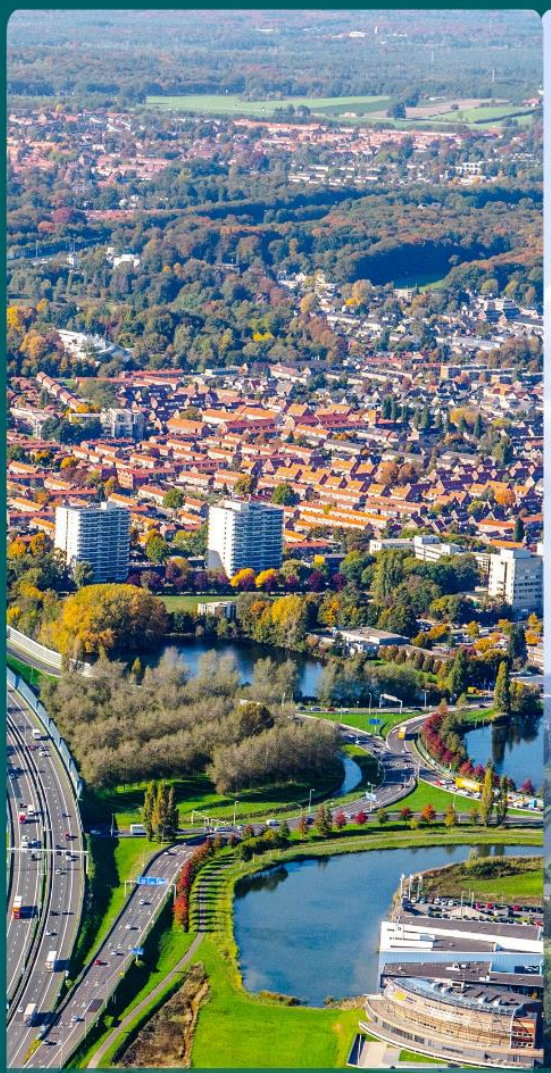

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@gmr.nl
www.gmr.nl

Per mail	Datum	: 5 februari 2025
Aan de gemeenteraden en colleges van de	Uw kenmerk	:
17 deelnemende gemeenten	Ons kenmerk	: 2025-GMAB-002
	Zaaknummer	:
	Contactpersoon	: H. van den Berg
	Telefoonnummer	: 06 – 46 73 73 74

Onderwerp: financiële en algemene uitgangspunten begroting 2026

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding
Wij informeren u over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor de begroting 2026 e.v. van de Groene Metropoolregio. De conceptbegroting wordt in april aan de deelnemende gemeenten aangeboden. Wij vragen de colleges en gemeenteraden kennis te nemen van deze brief. De informatie uit de brief kunt u betrekken bij het opstellen van uw eigen financiële.

Vertrekpunt
De actuele regionale agenda 2025-2028, in september 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur, vormt het vertrekpunt. Bij de vaststelling van deze agenda is door veel gemeenten aandacht gevraagd voor het sobere financieel producten perspectief voor het jaar 2026. Door het algemeen bestuur is in haar vergadering van november 2024 een duidelijke richting aangegeven over de hoogte van de inwonerbijdrage 2026. Verderop in deze brief komen we hierop terug.

Uitgangspunten
Voor het opstellen van de begroting 2026 e.v. hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. de begroting 2026-2029 heeft als uitgangspunt de activiteiten die zijn vastgelegd in de regionale agenda 2025-2028;
2. het Bedrijfsplan GMR en de vastgestelde financiële verordeningen;
3. het spoorboekje P&C-cyclus 2024-2025;
4. de GMR hanteert de indexeringsmethodiek zoals die is opgesteld door de adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen en vastgelegd in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN). De index voor 2026 is 2,71%;
5. de totale inwonerbijdrage is opgebouwd uit de 5 opgaven en het regiobureau;
6. hoogte algemene reserve is in overeenstemming met de Gemeenschappelijke Regeling maximaal € 100.000,00;
7. The Economic Board biedt binnenkort aan de gemeenten het recent vastgestelde Strategisch Plan 2026-2030 aan. De gemeenten worden uitgenodigd te besluiten over subsidiëring van deze 3e vijfjaarsperiode. Het algemeen bestuur heeft op 5 februari 2025 besloten dat TEB voor 2026 kan rekenen op een bijdrage per inwoner ter grootte van € 1,04 (bijdrage 2025) vermeerderd met een indexatie volgens de BRN-norm (= 2,71%). Het subsidiebedrag wordt voorts jaarlijks met de norm geïndexeerd;
8. de Netwerkdirectie wordt gevraagd een ‘uitvoeringstoets’ uit te voeren op de activiteiten zoals opgenomen voor 2026 in de regionale agenda;

9. bij het bepalen van de hoogte van de inwonerbijdrage is het uitgangspunt dat de deelname van de gemeenten aan de 5 opgaven ongewijzigd blijft ten opzichte van het jaar 2025;
10. Ter dekking van de kosten die het regiobureau maakt voor de opgaven wordt een bijdrage in rekening gebracht van 5% over de ontvangen subsidiegelden (> € 125.000).

Ontwikkelingen

- Ravijnjaar 2026
  In de zienswijzen op de regionale agenda 2025-2028 is door veel gemeenteraden aandacht gevraagd voor de gevolgen voor het ravijnjaar 2026. Door het algemeen bestuur is opdracht gegeven aan het dagelijks bestuur om voor het jaar 2026 e.v. een meerjarig integraal voorstel te komen om kosten te besparen zodat de bijdrage van de gemeenten aan de regionale samenwerking kan worden verminderd. Door ons bestuur is in haar vergadering van september jl. de opdracht vastgesteld. Er dienden twee scenario's uitgewerkt te worden: één scenario dat leidt tot 5% reductie van de inwonerbijdrage 2026 en één scenario dat leidt tot 10% reductie. Vertrekpunt hierbij is de hoogte van de inwonerbijdrage 2026 zoals opgenomen in de begroting 2025-2028 t.w. € 9,28.

  In haar vergadering van november heeft het algemeen bestuur met tevredenheid kennisgenomen van het resultaat van de exercitie. Een reductie van de kosten bij de opgaven en regiobureau leidt tot een reductie van ca. 7% op genoemde inwonerbijdrage voor 2026. In de conceptbegroting wordt dit nader uitgewerkt.

- Opgave voor 2026
  In de regionale agenda 2025-2028 hebben wij benoemd dat de regionale samenwerking in een nieuwe fase is gekomen. Lag in de eerste jaren de focus op beleidsontwikkeling, onderzoek en planvorming. In de jaren 2025 en verder ligt de focus meer en meer op uitvoering. Dit doen we als regio niet zelf maar gebeurt door de gemeenten en partners. De regio ondersteunt de uitvoering. Dit zullen we in 2026 blijven doen op allerlei manieren zoals aangegeven in de regionale agenda (blz. 7).

- Inflatie
  Een aantal jaren geleden is besloten om op basis van de BRN-methodiek de inwonerbijdrage te indexeren. Voor 2026 bedraagt het percentage 2,71%. In de begroting 2025-2028 is een stijging van de inwonerbijdrage voor 2026 met 2,5% als uitgangspunt genomen (tenzij omstandigheden aanleiding gaven tot een afwijkende verhoging). De inwonerbijdrage van € 9,28 heeft ook aan de basis gestaan van het proces zoals hierboven beschreven en uiteindelijk geleid heeft tot een reductie van de inwonerbijdrage 2026 met ca. 7%.
  In de lijn van eerdere besluiten van het algemeen bestuur wordt de inwonerbijdrage voor 2026 aangepast met de nu bekende BRN-norm. Uitgangspunt voor ons bestuur blijft een reductie van deze (bijgestelde) inwonerbijdrage met bovengenoemde 7%.

- Arbeidsmarkt
  Het is voor gemeenten niet eenvoudig om openstaande vacatures ingevuld te krijgen. Onze regionale samenwerking is een netwerkorganisatie waarbij één van de uitgangspunten is dat

medewerkers van de 17 samenwerkende gemeenten actief, veelal in deeltijd, een bijdrage leveren aan de 5 opgaven en de speerpunten binnen deze opgaven. De personele krapte bij de gemeenten maakt dat de Groene Metropoolregio steeds vaker genoodzaakt wordt externen in te huren. Dit heeft naast een prijseffect ook consequenties voor (de versteviging) van het regionale netwerk. Samen met de Netwerkdirectie is afgelopen jaar gezocht naar oplossingen. Deze worden in 2025 gestart en gecontinueerd in 2026.

- Regiobureau
  Het regiobureau is de afgelopen jaren gegroeid mede omdat, op verzoek van de betrokken gemeenten, een aantal medewerkers die fulltime waren gedetacheerd in vaste dienst zijn gekomen. De groei van het aantal subsidies die de regionale samenwerking weet binnen te halen vraagt o.m. groei van administratieve inzet en verantwoording. Net als de gemeenten krijgt de regionale samenwerking ook te maken met groeiende (wettelijke) verplichtingen. Hoewel de basis op orde is van het regiobureau vraagt dit voortdurend aandacht binnen een organisatie van geringe omvang. Hierbij zal daar waar mogelijk beroep worden gedaan op gemeenten.
  Voorts eindigt in 2026 het huurcontract van het regiobureau in Elst. Een gegeven is dat het huidige kantoor te klein is en onvoldoende (vergader-)faciliteiten heeft. De oriëntatie op nieuwe huisvesting is gestart. Aannemelijk is dat hiermee de huisvestingskosten gaan stijgen.

- Regio Deal
  Het regiobureau is verantwoordelijk voor 3 programmalijnen binnen de op 1 november 2023 ondertekende Regio Deal “Gezonde groene groei”. De benodigde cofinanciering is opgenomen in de opgaven. De samenwerking met alle regionale partners geeft zoveel energie en eerste mooie resultaten dat door de samenwerkende partners (The Economic Board, provincie Gelderland en Groene Metropoolregio) besloten is ook een aanvraag in te dienen voor de 6e (en laatste) tranche. Helaas is onze aanvraag niet gehonoreerd. Samen met de partners gaan we bezien hoe we de concrete projecten uit deze aanvraag toch kunnen starten.

- Gemeenteraadsverkiezingen
  In 2026 eindigt de bestuursperiode 2022-2026. Dit betekent dat medio 2026 17 colleges in een nieuwe samenstelling gaan aantreden. Het verzorgen van een kennismakingsprogramma voor de nieuwe gemeenteraden, in samenspraak met de RegioAgendacommissie en de griffierskringen, staat op de agenda. Ook een inwerkprogramma voor de nieuwe colleges, gekoppeld aan de selectie van bestuurlijk opdrachtgevers en speerpunttrekkers, vraagt aandacht medio 2026.

Proces begroting 2026-2029

In eerdergenoemd spoorboekje is het begrotingsproces uiteengezet. Hieronder in grote lijnen de stappen die gezet worden:

1. *2 april 2025 - Behandeling conceptbegroting 2026-2029 door het algemeen bestuur en vervolgens aanbieding aan de 17 gemeenten.*
   Zienswijzeperiode gemeenteraden loopt tot 27 juli 2025.

2. *10 september 2025 - Vaststellen begroting 2026-2029 door het algemeen bestuur*

Slot

Met deze brief hebben wij getracht u een beeld te geven van actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de op te stellen begroting voor 2026 e.v. Naast de inmiddels genoemde reductie van de inwonerbijdrage, mag u verwachten dat we kritisch blijven kijken naar de omvang van de bijdrage van gemeenten. Echter ook bedacht moet worden dat het succesvol binnenhalen van externe gelden voor de gedeelde agenda, niet kan zonder deze inwonerbijdrage.

Mocht de brief aanleiding geven tot vragen dan kunt u contact opnemen met Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

i.a.a.: RAC, algemeen bestuur, regiocoördinatoren, Regiobureau (Duin, Van den Berg)

NAAM
ADRES
PC WOONPLAATS

Nijmegen, 26 februari 2025
Betreft: Strategisch Plan The Economic Board – verzoek continuering subsidie 2026-2030

Geacht College,

Met veel genoegen bieden wij u hierbij het Strategisch Plan 2026-2030 'Brede welvaart en innovatie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen', van The Economic Board aan.

Het nieuwe strategisch plan, met een looptijd van vijf jaar, biedt een heldere visie en strategie voor regionale ontwikkeling. Door innovatie en samenwerking te stimuleren, benutten we de kracht en potentie van onze ondernemers, overheden en kennisinstellingen optimaal. Dit plan is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met onze partners en richt zich op duurzame economische groei en maatschappelijke vooruitgang.

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo. Grote transities en maatschappelijke vraagstukken stellen ons voor uitdagingen, maar bieden ook kansen. In de planperiode 2026-2030 zetten wij ons in om met technologische innovaties en publiek-private samenwerkingen bij te dragen aan een sterke, duurzame en inclusieve regio. Daarbij blijven we focussen op onze kernclusters: Energy, Health en High Tech. Het strategisch plan 2026-2030 van The Economic Board schetst de ambities en prioriteiten voor de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen in een nationale en internationale context. Het plan richt zich op vijf opgaven: technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken, stimulering van ondernemerschap, een evenwichtige arbeidsmarkt, brede welvaart als leidend principe, en de versterking van publiek-private ecosystemen. De strategie benadrukt samenwerking binnen de triple helix en een intensievere betrokkenheid van mkb en maatschappelijke organisaties.

Samen met bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden – zetten wij in op duurzame economische groei en het versterken van brede welvaart en het welzijn van onze inwoners.

Evaluatie als basis voor vernieuwing
Om een solide basis te leggen voor de strategische transitie, heeft The Economic Board een uitgebreide evaluatie uitgevoerd onder verschillende stakeholders. Deze evaluatie heeft sterke punten, regionale uitdagingen en groeikansen in kaart gebracht. De inzichten zijn gebundeld in het rapport *'Kwalitatief Evaluatieonderzoek The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen'*, waarin concrete aanbevelingen zijn opgenomen. Deze waardevolle input vanuit het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs is integraal verwerkt in de hernieuwde strategie.

Verzoek tot continuering van de subsidiebijdrage in de periode 2026-2030
Wij zijn de regiogemeenten zeer erkentelijk voor de financiering die wij de afgelopen jaren hebben mogen ontvangen. Het Strategisch Plan 2026–2030 laat zien dat onze ambities hoog zijn. Graag vragen wij u voor continuering van deze financiële bijdrage, gebaseerd op een inwonersbijdrage van € 1,04 per inwoner plus jaarlijkse indexering volgens de BRN-norm, voort te zetten voor de periode 2026–2030. De toezegging van voortzetting van de basisfinanciering door de gemeenten is de essentiële basis. Vanuit deze basis zetten wij in om de bijdragen van andere partijen structureel hoger te krijgen, om nog meer impact te kunnen realiseren.

Begin maart publiceren wij het Strategisch Plan 2026-2030 'Brede welvaart en innovatie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen', op de website van theeconomicboard.com, zodat iedereen zich kan informeren over onze strategie voor de komende jaren.

Graag blijven wij samen met u werken aan een innovatieve, duurzame en inclusieve regio!

Met vriendelijke groet,

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Bijlage: 'Brede welvaart en innovatie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen' - Strategisch Plan 2026-2030
The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

+31 (0) 85 0409 980
bureau@theeconomicboard.com
www.theeconomicboard.com

KVK: 65371992
NL70 RABO 0187 4542 05

Brede welvaart en innovatie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

Strategisch Plan 2026-2030

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Samenvatting 4

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen 6

Hoofdstuk 1

De grote (inter)nationale transities, uitdagingen en kansen 7

1.1 Grote maatschappelijke transities 7
1.2 Internationale concurrentiestrijd Europa 8
1.3 De economische ontwikkeling van onze regio blijft achter 8
1.4 Verbetering brede welvaart noodzakelijk 8
1.5 Groeiende bevolking en Arbeidsmarkt 9

Hoofdstuk 2

Onze rol 11

2.1 The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 11
2.2 Een diversiteit aan activiteiten 12
2.3 Versterking samenwerking binnen en buiten de regio 12
2.4 Strategische slagkracht en impact 12
2.5 Behoefte aan meer regie en inzet 13
2.6 Regionale profilering; Lifeport Regio Arnhem Nijmegen 13

Hoofdstuk 3

Strategisch Plan 2026-2030 en kritieke succesfactoren 14

3.1 Kritieke Succesfactoren 14

Hoofdstuk 4

Onze opgaven voor 2026-2030 16

Opgave 1 Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken 17
4.1 Investeren in clusters 17
4.2 Cluster Energy 17
4.3 Cluster Health 19
4.4 Cluster High Tech 21
4.5 Strategisch belangrijke thema's 22
Opgave 2 Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap 24
4.6 Betrekken van en samenwerken met mkb 24
4.7 Ondersteuning mkb 24
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans 25
4.8 Structurele arbeidskrapte in de clusters 25
Opgave 4 Hulpmotor voor de brede welvaart 28
4.9 Leidend principe 28
4.10 Sociale agenda 28
Opgave 5 Versterken publiek-private ecosystemen 30
4.11 Reflectie en actie 30

Hoofdstuk 5

Strategische samenwerkingen 31

Hoofdstuk 6

Financiering 33

6.1 Bijdrage per inwoner 33
6.2 Hybride financieringsmodel 34
6.3 Transparante verantwoording 34

Bijlage 1

Uitgangspunten financiële begroting 2026-2030 35

Bijlage 2

De rol van The Economic Board in de regio Arnhem-Nijmegen 38

Bijlage 3

Managementsamenvatting 42

Bijlage 4

Gebruikte bronnen 45

Voorwoord

Met genoegen presenteren we u dit Strategisch Plan van The Economic Board 2026-2030. U vindt de inbreng verwerkt van vele stakeholders, overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen uit Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. In dit strategisch plan geven wij uitdrukkelijk prioriteit aan brede welvaart. Want we doen het pas goed als iedereen in onze regio profijt heeft van de economische ontwikkeling. Innovaties die het leven thuis verbeteren, voor bedrijven oplossingen bieden in de energietransitie en het arbeidstekort Economisch blijf onze regio acher bij andere regio's, terwijl we als regio absoluut de potentie hebben om dit voor elkaar te krijgen. Met dit plan gaan we alle aanwezige potentie beter benutten voor iedereen.

Welvaart en welzijn gaan goed samen. Sterker nog, zij zijn afhankelijk van elkaar. Voor de economie zijn mensen nodig en mensen hebben een omgeving nodig die vormt, opleidt en een woning biedt in een groene en leefbare omgeving. In onze regio kan dat, en gelukkig zien we een grote bereidheid en hoge ambitie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen om schouder aan schouder de toekomst vorm te geven voor huidige en toekomstige generaties. Bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden vinden en versterken elkaar. Ook mbo, mkb en wijkorganisaties zijn hierin opgenomen. Wij zijn trots op wat we als triple helix gepresteerd hebben

Intussen hebben wij met onze blik gericht op de drie clusters Energy, High Tech en Health een krachtige economische motor gecreëerd. Die focus blijft de kracht van onze strategie steeds geholpen door Food, Artificial Intelligence, duurzaamheid en Human Capital, die als verbindende rode draad door onze drie clusters lopen.

Wij zijn ervan overtuigd dat onze strategie onder het meerjarenplan bijdraagt aan een krachtige en aantrekkelijke regio. Met een goede toekomst voor alle ondernemers, en met mooie perspectieven voor de inwoners van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, die hier wonen, werken, leren en leven.

Veel inspiratie toegewenst!

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Samenvatting

Ambities en prioriteiten op hoofdlijnen
In het strategisch plan beschrijven we op hoofdlijnen onze ambities en prioriteiten voor de periode van 2026 tot en met 2030. Hier volgt dan jaarlijks de uitvoeringsagenda uit, die we vastleggen in jaarplannen. Zo zorgen we voor een meer houdbare richting voor de lange termijn, terwijl we op korte termijn steeds flexibel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Een belangrijk uitgangspunt in de huidige zeer dynamische tijd.

Nationale en internationale context
We kunnen de ontwikkeling van onze regio niet los zien van de (inter)nationale context waarin we ons bevinden. Grote transities en maatschappelijke vraagstukken bieden ons kansen en uitdagingen. Enerzijds hebben we te maken met problemen – zoals netcongestie, tekorten op de arbeidsmarkt, gezondheidsproblemen –, anderzijds kunnen we in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen hiervoor innovatieve oplossingen ontwikkelen en (inter)nationaal in de markt zetten.

De verhevigende concurrentie tussen Europa, de Verenigde Staten en China maakt dat we ook vanuit onze regio opnieuw naar de wereld moeten kijken. Het rapport 'The Future of European Competitiveness' (september 2024) van Draghi is hier een goede leidraad voor. Hij vestigt de aandacht op het belang van verhogen van arbeidsproductiviteit, (valorisatie van) innovaties en van onze Europese waarden (die te relateren zijn aan brede welvaart).

Onze regio presteert economisch minder dan vergelijkbare kennisintensieve, stedelijke regio's in Nederland. Ook de brede welvaart blijft hierdoor achter. Voor de planperiode is het onze missie om onze potentie volledig tot zijn recht te laten komen en iedereen daarvan te laten profiteren. Dat kan door te investeren in (valorisatie van) innovaties, te blijven focussen op drie clusters en brede welvaart centraal te stellen.

De rol van The Economic Board
Op verschillende manieren hebben we ons functioneren geëvalueerd. Daaruit blijkt dat we goede stappen hebben gezet, maar er valt ook nog te verbeteren. Vooral als het gaat om de verdere verduidelijking van onze rol, het nemen van nog meer regie, versterken van de samenwerking binnen de triple helix en verder professionaliseren van de lobby. Ook het beter betrekken van mkb en maatschappelijke organisaties heeft meer aandacht nodig. Deze punten pakken we op in de planperiode binnen de hierna genoemde vijf opgaven.

Vijf opgaven
In onze strategie voor 2026 tot en met 2030 zien we vijf opgaven waar we aan werken om onze regio en de triple helix te versterken:

1. Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken
We blijven focussen op drie clusters: Energy, Health en High Tech (met name semicon), in samenwerking met Food. Het zijn clusters waar we (historisch) al sterk in zijn en die groeikansen bieden. Ook omdat ze bijdragen aan maatschappelijke transities, en zo in onze regio de brede welvaart kunnen versterken. We zien ook drie voor de clusters belangrijke thema's, waar we een actieve rol op pakken: slimme duurzaamheid, AI en arbeidsmarkt.

2. Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap
Het mkb – inclusief startups en scale-ups – is belangrijk voor de innovatiekracht van onze regio. Toch weten we het mkb onvoldoende te verbinden met de triple helix, en helpen we het mkb nog onvoldoende bij hun specifieke vragen rond bijvoorbeeld financiering en arbeidsmarkt. In de planperiode gaan we verschillende initiatieven doorvoeren om het mkb beter te betrekken en ondersteunen.

3. Arbeidsmarkt in balans

De vraag naar personeel – zowel mbo als hbo/wo – blijft de komende jaren groot, en dat geldt nog meer voor de drie clusters waar we in onze strategie op focussen. Voor de planperiode zetten we in onze strategie in op één samenhangend, meerjarig publiek-privaat arbeidsmarktprogramma. Wij hebben daarbij de regie op de uitvoering van het Human Capital Akkoord gekregen. Centraal hierbij staan drie speerpunten: een leven lang ontwikkelen voor iedereen, aantrekken en behoud talent en onbenut arbeidspotentieel.

4. Hulpmotor voor brede welvaart

Bij al onze inzet in de drie clusters moet brede welvaart het leidende principe zijn. Dat betekent dat we innoveren voor maatschappelijke vraagstukken, en de innovaties in onze regio inzetten en voor onze regio laten renderen. Naast de economische agenda wil The Economic Board werken aan een sociale agenda. De investeringsagenda van de provincie, GMR en The Economic Board willen we meer strategisch laden als middel om te investeren in brede welvaart.

5. Instrumenten voor publiek-private ecosystemen

De triple helix samenwerking heeft haar waarde bewezen. Toch kan Lifeport Regio Arnhem Nijmegen hier nog meer uit halen. We willen onze lobby verder professionaliseren om de regio nog steviger op de kaart te zetten. Daarvoor stellen we ook een internationale strategie op. Verder willen we mkb en maatschappelijke organisaties steviger verbinden met de triple helix. Ook zien we dat de triple helix meer is gaan verwachten van onze inzet. We willen daarom onze regiekracht versterken.

Samenwerkingen

Zowel binnen als buiten de triple helix zien we de behoefte om samenwerkingen te intensiveren. Daarbij is het wel belangrijk dat de rolverdeling in de samenwerking met gemeenten, provincie en GMR duidelijk(er) is. Daar willen we de komende planperiode aan werken. Interregionaal en internationaal liggen er goede kansen om verbanden aan te gaan gericht op innovatie.

Financiering

De uitgangspunten voor de meerjarenbegroting zijn toegevoegd als bijlage bij dit plan. The Economic Board ontvangt financiering via inwonersbijdragen van gemeenten, in kind en cash bijdragen van partners én subsidies voor specifieke opgaven, programma's en projecten. Voor de inwonerbijdragen stellen we – naast de in 2025 doorgevoerde indexering – geen verhoging voor, gezien de financiële situatie van gemeenten. We verwachten wel extra bijdragen te ontvangen van partners (zoals bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen). We verwachten geen wijziging in de verhouding organisatiekosten (16%) en kosten voor projecten en programma's (84%). We voorzien een uitbreiding met 4 fte voor ons bureau. Dit om te voldoen aan het toenemende beroep dat wordt gedaan op The Economic Board.

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

Alleen samen lopen we voorop

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, gelegen tussen de Randstad en het Ruhrgebied, combineert natuurlijke schoonheid met een hoge levenskwaliteit. Arnhem en Nijmegen, dicht bij elkaar en omgeven door bossen, rivieren en heuvels, bieden een unieke mix van groen en stad. Met ruim 800.000 inwoners genieten we van iconische natuurgebieden zoals Nationaal Park Veluwezoom, de Ooijpolder en de Hatertse Vennen. Historie speelt hier ook een grote rol. Van oudsher centraal gelegen aan de belangrijkste handelsroutes, of het nu gaat om de zijdehandel of als onderdeel en noordgrens van het Romeinse Rijk. Met levendige binnensteden, culturele hotspots, topattracties en evenementen trekt onze regio jaarlijks een breed publiek.

De regio blinkt uit in duurzaamheid en innovatie, met de sectoren Energy, Health en High Tech als economische speerpunten. Deze clusters zijn historisch gegroeid. Onze regio ademt van oudsher energie met grote partijen als TenneT, Alliander, KEMA en DNV. Het High Tech cluster is breed vertegenwoordigd en is organisch gegroeid uit onder meer de baanbrekende Philips semicon activiteiten en uit innovaties die in Nijmegen 70 jaar geleden de basis hebben gelegd voor wereldspelers als NXP, Ampleon, Besi en Nexperia. In Health hebben wij een concentratie van gerenommeerde zorg- en onderzoeksinstellingen, versterkt door onder meer de aanwezigheid van het sportcentrum Papendal.

Vraagstukken als de klimaatverandering, energietransitie en verbeteren van de brede welvaart zijn te groot om individueel en los van elkaar op te lossen. Samen kunnen we meer. Ondernemers én onderwijsinstellingen én onderzoeksinstituten én overheden mét elkaar. En met de meer dan 800.000 inwoners in onze regio. De vooruitgang die we gezamenlijk creëren is toegankelijk, innovatief en duurzaam voor iedereen. Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is dé innovatie hub met als inzet het verbeteren van de brede welvaart en een duurzame & vitale samenleving.

Hoofdstuk 1

De grote (inter)nationale transities, uitdagingen en kansen

1.1 Grote maatschappelijke transities

We leven in een tijdperk van grote maatschappelijke transities – internationaal, nationaal én regionaal. Denk aan transities op het gebied van energie, grondstoffen, eiwit, water, zorg, digitalisering en arbeidsmarkt. De periode 2026–2030 lijkt hierin een sleutelperiode te worden. Voor Lifeport Regio Arnhem Nijmegen heeft dit twee implicaties.

Aan de ene kant moet de regio deze transities zelf succesvol zien te doorlopen en hebben we last van de achterliggende problemen (denk aan netcongestie). Aan de andere kant bieden de achterliggende vraagstukken ook veel kansen om met innovaties bij te dragen aan de oplossingen én onze regio zo economisch te versterken. Onze clusters Energy en Health sluiten hier direct op aan, terwijl High Tech in brede zin veel oplossingen kan aandragen voor de maatschappelijke vraagstukken. Zo kan innovatie in het cluster Energy helpen de netcongestieproblemen voor onze regio op te lossen en tegelijk producten en diensten opleveren die goed commercieel in de markt te zetten zijn.

De maatschappelijke transities leiden ook tot Europees beleid en regelgeving, waar we in de komende periode meer en meer mee te maken krijgen. Voorbeelden daarvan zijn wetgeving gericht op meer strategische autonomie, zoals de EU Chips Act en de Green Deal voor investeringen in een Hydrogen Valley. Voorbeelden die beide onze ondernemers kunnen stimuleren. Op het vlak van duurzaamheid gebeurt er meer, denk aan de EU-taxonomie, een belangrijk instrument voor markttransparantie in duurzaamheid. Of ETS2, een nieuw systeem voor emissiehandel, gericht op CO_2-emissies van de gebouwde omgeving, transport en andere sectoren. CSRD-reporting is voor grote ondernemingen inmiddels een realiteit.

1.2 Internationale concurrentiestrijd Europa

De economische concurrentie tussen Europa, de Verenigde Staten en China verhevigt de komende planperiode. Draghi stelt in zijn rapport 'The Future of European Competitiveness' (september 2024) dat Europa daarbij een grote uitdaging heeft: voor het eerst moeten we economische groei realiseren met een krimpende bevolking. Hij benadrukt dat Europa daarom moet werken aan een hogere productiviteit. Er is ook een radicale verandering nodig om de innovatiekloof met de VS en China te dichten, vooral in geavanceerde technologieën. Met name de valorisatiefase van innovaties is een probleem. Daarnaast ziet hij een groeikans in schone technologieën.

Draghi noemt het een existentiële uitdaging om de fundamentele Europese waarden te behouden. Juist deze waarden – welvaart, gelijkheid, vrijheid, vrede en democratie in een duurzame omgeving –, die je als fundament onder brede welvaart kunt zien, beschouwt Draghi als belangrijke wapens in de concurrentie, inclusief kansen voor onderwijs en goede banen voor iedereen gedurende het hele leven. Voor onze regio bevestigen de conclusies van Draghi het belang van inzet op en investeren in (valorisatie van) innovatie, de focus op de drie clusters en een kanteling in aandacht naar brede welvaart.

De keuze om met onze programma's en projecten te focussen op de clusters Energy, Health en High Tech sluit goed aan bij zowel de nationale als Europese economische agenda en de vraag economische activiteiten te richten op maatschappelijke opgaven en transities. Voor de drie clusters is de integratie met thema's als Food, AI, digitalisering, arbeidsmarkt en slimme duurzaamheid essentieel.

1.3 De economische ontwikkeling van onze regio blijft achter

Kijkend naar de economische ontwikkeling van onze regio zien we dat deze een sterke correlatie heeft met de nationale economie. Maar hij blijft achter bij die van vergelijkbare kennisintensieve, stedelijke regio's, die op landelijk niveau vaak een trekkende rol hebben gekregen. Gemiddeld groeien bedrijven in onze regio ook minder hard dan vergelijkbare bedrijven. Terwijl veel ingrediënten voor succes aanwezig zijn, lijkt het dat de regio zich te weinig heeft kunnen vernieuwen en te weinig nieuwe economische activiteit heeft ontwikkeld.
Een belemmerende factor voor de economische ontwikkeling is de beperkte beschikbaarheid van talent. Halverwege 2022 was er in de regio volgens de GMR Monitor gemiddeld maar één werkzoekende per vijf beschikbare banen. De krapte op de arbeidsmarkt nam weliswaar recent iets af, maar toch blijft de krapte de komende vijftien tot twintig jaar structureel. De krapte neemt vooral toe in health, techniek en digitale sectoren. Daarnaast verdwijnen bepaalde type banen, terwijl er ook nieuwe ontstaan.

1.4 Verbetering brede welvaart noodzakelijk

Zoals ook het rapport van Draghi laat zien, is brede welvaart niet alleen een mooi sociaal perspectief. Het is ook een harde noodzaak geworden om economische ontwikkeling mogelijk te maken. Het één kan niet zonder het ander. Maar in de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen vertaalt economische groei zich niet evenredig in brede welvaart. Onze brede welvaart blijft ook iets achter ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Werken aan brede welvaart vereist investeringen, bijvoorbeeld in woningbouw, groen, voorzieningen en arbeidsmarkt.

Brede welvaart is een existentieel thema geworden, waar The Economic Board ook vol aan wil bijdragen. Het is het leidende principe dat richting geeft aan onze strategische economische agenda. Tegelijkertijd kunnen we vanuit de clusters ontwikkelde oplossingen in onze regio inzetten en in de praktijk toetsen.

1.5 Groeiende bevolking en arbeidsmarkt

Een belangrijk maatschappelijk thema is de groei en samenstelling van de bevolking: de komende 25 jaar wordt een groei van 7% verwacht voor onze regio. Iets meer dan landelijk. Tegelijk zijn we ook een vergrijzende regio, waardoor de beroepsbevolking krimpt. Terwijl in de clusters Energy en High Tech er wel 25.000 banen bijkomen (deels vervangingsvraag). Dat maakt dat wij net als aanpalende regio's nationaal én internationaal talent hard nodig hebben. Oplossen van dit vraagstuk is een cruciale factor voor de toekomst van onze regio en daarvoor zijn samenwerking en een inclusieve regio nodig. Met inzet in twee richtingen: uitvoering van het Human Capital Akkoord én de ontwikkeling van arbeidsproductiviteit verhogende innovaties in de clusters.

Nog een belangrijke ontwikkeling is de groei van het aandeel éénpersoons-huishoudens van 38,6% naar 41,7% over de periode 2011-2023. Deze groei van de bevolking en meer eenpersoonshuishoudens legt een extra druk op de woningmarkt. In het NOVEX-gebied, regio Arnhem, Nijmegen, Ede en Wageningen, moeten tot 2030 dan ook 100.000 woningen worden bijgebouwd.

Onbenut potentieel

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is een regio met veel onbenut potentieel. Onze regio blijft daardoor achter bij vergelijkbare stedelijke, innovatieve regio's. Door een goede triple helix samenwerking kunnen we de potentie wél ontsluiten. Niet alleen ten gunste van de economie en ondernemers. Juist voor alle inwoners van de regio, waar op dit moment de brede welvaart afneemt. Voor The Economic Board zien wij voor de komende periode het als onze missie om de potentie van onze regio – zoals het complete onderwijsaanbod op alle niveaus, de keur aan koplopers in topsectoren én een fijn leefklimaat – volledig tot zijn recht te laten komen en iedereen daarvan te laten profiteren.

SWOT-analyse / The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

Samengevat zien wij in onze regio sterke en zwakke punten, met kansen en bedreigingen.

Sterktes (strengths)	Zwaktes (weaknesses)
Geografische ligging: Strategisch knooppunt tussen de Noordzee, Randstad en het Ruhrgebied, met mooie natuur en goede infrastructuur.	**Arbeidsmarktkrapte:** Structureel tekort aan gekwalificeerd personeel, vooral in techniek en zorg.
Innovatieclusters: Sterke focus op Energy, Health en High Tech. Met bewezen successen en historisch gegroeide sterktes.	**Beperkte economische groei:** De regio loopt achter op vergelijkbare kennisintensieve stedelijke regio's.
Triple helix-samenwerking: Effectieve samenwerking tussen bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden.	**Gefragmenteerd speelveld:** Gebrek aan duidelijkheid in taakverdeling binnen de triple helix leidt tot inefficiëntie.
Internationale focus: Initiatieven zoals de EU Chips Act en waterstofinfrastructuur bieden een concurrentievoordeel.	**MKB-betrokkenheid:** ondanks dat er een start is gemaakt met kennisdeling, is er te geringe ondersteuning van MKB-bedrijven binnen het ecosysteem.
Regio-specifieke expertise: Leidende rol in deelgebieden als AI, waterstoftechnologie en packaging (chips).	**Financieringsbeperkingen:** Huidige middelen zijn ontoereikend voor ambitieuze doelen.

Kansen (opportunities)	Bedreigingen (threats)
Europese programma's en fondsen: Mogelijkheden om te profiteren van Horizon Europe en Interreg.	**Internationale concurrentie:** Groeiende kloof met de Verenigde Staten en China in geavanceerde technologieën.
Nieuwe technologieën: Groeikansen in energieopslag, AI en duurzame technologieën zoals waterstof.	**Netcongestie:** Beperkingen in energie-infrastructuur die transities kunnen vertragen.
Groeiende regionale bevolking: Potentieel voor het aantrekken en behouden van jong talent.	**Demografische uitdagingen:** Vergrijzing en een krimpende beroepsbevolking beperken groei op lange termijn.
Living labs en pilots: Mogelijkheden om innovaties te testen en te implementeren in regionale projecten.	**Regelgeving:** Complexiteit en stringente EU-vereisten, zoals de EU-taxonomie en CSRD, kunnen obstakels vormen.
Internationale partnerships: Samenwerkingen met aangrenzende regio's en landen, zoals Duitsland en Europese netwerken.	**Onvoldoende middelen:** Onzekerheid rond financiering kan ambitie en uitvoering van projecten belemmeren.

Hoofdstuk 2

Onze rol

“De regio Arnhem-Nijmegen staat economisch voor grote opgaven. De energietransitie en circulaire economie, het zal niet vanzelf gaan. Daarom is de samenwerking in The Economic Board tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden zo belangrijk. Want er liggen grote kansen, en er is veel kennis en innovatiekracht voor AI, chipproductie, energiesystemen en gezondheidszorg. Ik zet me graag samen met The Economic Board in om gericht te investeren in maatschappelijke en economische impact. Samen zetten we de schouders onder onze economie.”

Helga Witjes
Gedeputeerde provincie Gelderland,
Lid The Economic Board

2.1 The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen is acht jaar geleden opgericht en heeft binnen het triple helix ecosysteem van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen een adviserende, verbindende, aanjagende en regisserende rol. De organisatie van The Economic Board bestaat uit een Board van 18 topbestuurders van bedrijven, kennisinstellingen en overheden én een projectbureau. Gezamenlijk werken we met onze partners aan het versterken van verbindingen in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen – met nadruk op samenwerking binnen de triple helix – en verbeteren van de brede welvaart. The Economic Board werkt vanuit een strategische economische agenda, voor de regio en met de regio. Wij hebben een leidende rol bij het bepalen van deze strategische agenda. De agenda is breed opgezet en gedurfd, met een focus

op de clusters Energy, Health en High Tech. Clusters die niet alleen essentieel zijn voor economische groei, maar ook voor onze toekomst en het creëren van een duurzame en inclusieve maatschappij. Verder initiëren en drijven wij vanuit deze clusters strategische programma's en projecten rondom food en pharma, in nauwe samenwerking met clusters in andere regio's.

2.2 Een diversiteit aan activiteiten

Onze rol gaat verder dan het signaleren van kansen en uitdagingen en het bepalen van de strategische economische agenda. Wij ontwikkelen proactief plannen, stimuleren en verbinden initiatieven en maken met onze partners de vertaalslag naar concrete programma's en projecten. Waar geen duidelijke eigenaar is, nemen wij de regie om projecten op gang te helpen, totdat ze kunnen worden overgedragen aan andere organisaties. Ook wanneer zich binnen onze strategische agenda acute kansen en uitdagingen voordoen, pakken wij – wanneer opportuun – de regie om ons hier samen met de triple helix partners voor te organiseren. Als bepaalde programma's of projecten niet naar verwachting verlopen, stappen wij in om barrières weg te nemen en de voortgang te versnellen. Samen met onze partners organiseren en monitoren wij onze initiatieven, programma's en projecten zorgvuldig om een succesvolle en impactvolle uitvoering door onze partners te borgen. Ook identificeren en organiseren we de voor onze strategie relevante thema's en randvoorwaarden. En spelen we een actieve rol in de regionale lobbyagenda en de positionering van het regionale merk Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

2.3 Versterking samenwerking binnen en buiten de regio

In de afgelopen jaren heeft The Economic Board met haar partners de samenwerking in de triple helix van de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen weten te versterken. Daardoor is de afstemming over doelen en belangen verbeterd en is er meer focus. Dit is ook bevestigd in interviews met partijen in de triple helix (evaluatieonderzoek The Economic Board najaar 2024). Daarnaast heeft The Economic Board gewerkt aan een grotere zichtbaarheid in én samenwerking met Den Haag. Dit heeft geholpen om vanuit samenwerkingsverbanden belangrijke financiering en projecten binnen te halen, zoals de Regio Deal en onze bijdrage aan het Nationaal Versterkingsplan Microchip-Talent ('Beethoven'). De mkb-sector is dichter bij The Economic Board gebracht door deze projecten, frequente bijeenkomsten en betere communicatie met lokale bedrijven. Ook provincie en gemeenten ervaren volgens het eindrapport 'Kwalitatief evaluatieonderzoek The Economic Board' een meer proactieve aanpak en zijn meer betrokken bij de strategische doelstellingen. De evaluatie benoemt ook enkele kansen en aanbevelingen die wij mee zullen nemen in onze plannen, zoals betere aansluiting mkb, versterking (inter)nationale lobby, meer aandacht voor brede welvaart vanuit economie en innovaties, optimalere integrale afstemming tussen regionale economische doelstellingen van The Economic Board en de lokale prioriteiten van gemeenten én verbeteren samenwerking overheid met bedrijfsleven en onderwijs.

De strategische ligging dichtbij de grensregio met Duitsland biedt unieke kansen voor samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt, zorginnovatie en duurzame technologieën in de energietransitie. In dit kader is een sterke samenwerking met Euregio Rijn-Waal van grote meerwaarde. Door kennis en middelen te bundelen, kunnen we grensoverschrijdende uitdagingen aanpakken en innovatieve oplossingen ontwikkelen.

2.4 Strategische slagkracht en impact

De versterkte positie van The Economic Board in de triple helix samenwerking zien we ook terug in het toenemend aantal strategische onderwerpen waar we op worden ingezet en waar we gevraagd worden de regie te nemen. Zo leiden of ondersteunen we initiatieven als de Regio Deal, het Human Capital Akkoord, onze regionale bijdrage aan het Nationaal Versterkingsplan van Microchip-talent (Beethoven) en de oprichting van het European Center for Flexible Energy Solutions. Hierbij werken we nauw samen met provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, kennisinstellingen en uitvoeringspartners als Connectr, Briskr, Lifeport@ en Oost NL. Wij voorzien dus in een behoefte aan meer regie en lange termijn strategie. Dit past bij een triple helix organisatie. The Economic Board kan snel schakelen en besluiten nemen door korte lijnen.

2.5 Behoefte aan meer regie en inzet

We hebben grote stappen vooruitgezet. Toch zijn we nog niet in de positie die we willen. Volgens het recentste Rabobank Lifeport rapport is er nog te veel fragmentatie en te weinig gerichte samenwerking binnen de triple helix. Ook behoeft de rolverdeling tussen The Economic Board en andere partijen meer duidelijkheid. Mede daardoor blijven projecten soms te lang in de planningsfase en komen ze niet (snel genoeg) tot implementatie. Er is mede daarom een sterke behoefte aan meer samenhang, met een duidelijk onderschreven gezamenlijke agenda, heldere rolverdeling en integrale aanpak. Hoewel we die weg al zijn ingeslagen, is er dus duidelijk ruimte voor en behoefte aan nog meer regie en inzet om de triple helix in haar kracht te zetten. Dit is dan ook één van onze speerpunten voor de komende jaren.

2.6 Regionale profilering: Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

In 2021 kwam het Rabobankrapport 'Samen bouwen aan een economisch sterk Lifeport' uit. Het schetste een beeld van achterblijvende brede welvaart in de regio. Om hier iets aan te doen, luidde de aanbeveling in het rapport, moeten we stevig inzetten op regionaal samenwerken in één ecosysteem: Lifeport. Dit advies werd overgenomen in het Bestuursakkoord dat provincie Gelderland, de Groene Metropoolregio en The Economic Board sloten in 2022. Medio 2023 heeft The Economic Board besloten om de naam aan te scherpen naar: Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. The Economic Board zet zich in om de merkidentiteit te versterken, in samenhang met andere initiatieven en profileringen, zodat onze regio nationaal en internationaal beter op de kaart komt. Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is dus niet alleen een regionale aanduiding, het is bovenal een netwerk van ondernemers, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstituten, 17 gemeenten en provincie in de regio Arnhem-Nijmegen. Een netwerk dat proactief de samenwerking zoekt, zowel binnen als buiten onze regio, om verbindingen te realiseren die onze impact vergroten.

Hoofdstuk 3

Strategisch Plan 2026-2030 en kritieke succesfactoren

In de voorgaande hoofdstukken beschreven we de context waarin dit strategisch plan is opgesteld, en onze eigen rol als The Economic Board. De navolgende hoofdstukken vormen de kern van het Strategisch Plan 2026-2030. Ze geven onze visie weer op hoe we Lifeport Regio Arnhem Nijmegen verder economisch kunnen laten groeien, met brede welvaart als leidraad. In dit hoofdstuk gaan we nog verder in op enkele factoren die volgens ons cruciaal zijn voor het realiseren van onze ambities in de planperiode.

Belangrijk is het besef dat dit strategisch plan de ambities op hoofdlijnen weergeeft. De gedetailleerde uitwerking van deze ambities in concrete acties vindt onder meer plaats in onze jaarplannen.

3.1 Kritieke Succesfactoren

3.1.1 Heldere rol- en taakverdeling in de triple helix

De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat samenwerken essentieel is, maar de rolverdeling tussen The Economic Board, de Groene Metropoolregio en andere partijen niet altijd duidelijk is. Dit leidt tot overlap, inefficiënties en mogelijk een gebrek aan focus. Daarom hebben we afgelopen jaar een gedetailleerde rolverdeling en governance-model gecreëerd om taken en verantwoordelijkheden te verduidelijken. Dit komt de besluitvorming, snelheid en resultaat ten goede. In deze governance opzet hebben we een integrale programmatische aanpak opgezet, met duidelijke doelen, tijdslijnen en verantwoordelijken om projecten sneller te operationaliseren. Deze aspecten zijn in een dashboard gezet en altijd op te vragen, en ze worden gebruikt om onze inspanningen te monitoren. In dit dashboard definiëren we SMART-doelen (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) voor elke strategische pijler en rapporteren we regelmatig over voortgang.

3.1.2 Aanpak arbeidsmarktkrapte als structureel knelpunt

Het plan erkent de structurele krapte op de arbeidsmarkt, maar we bieden ook concrete strategieën om dit op korte termijn aan te pakken. We sturen op inzet die schaalbaar is en waarmee we bestaande arbeidsmarktprogramma's kunnen versnellen. We stellen concrete doelstellingen voor talentbehoud, internationalisering en zij-instroom.

3.1.3 Betrokkenheid van mkb en maatschappelijke partners

We hebben geconstateerd dat het mkb onvoldoende is geïntegreerd in het triple helix-ecosysteem. De wens is dat er meer kennis wordt gedeeld met mkb, waardoor het mkb meer kan profiteren en bijdragen aan economische en (sociale) transities.

We werken verder aan een dedicated mkb-partnergroep en organiseren werktafels waar ondernemers kennis kunnen delen en invloed kunnen uitoefenen. We stemmen dit uiteraard af met de bestaande netwerken en ondernemersverenigingen, zoals VNO-NCW, OKA (Ondernemers Kontakt Arnhem) en IKN (Industriële Kring voor Nijmegen en omgeving), maar ook met netwerken vanuit de Rabobank en uitvoeringspartners als Briskr, Connectr en Lifeport@.

3.1.4 Benutten potentie van internationale samenwerking

Onze regio kan meer halen uit internationale samenwerking, bijvoorbeeld via EU-programma's en het aangaan van partnerschappen met vergelijkbare regio's.

We willen meer inzet op kennisdeling, fondsenwerving en positionering voor onze opgaven in de regio. Daarom stellen we een internationale strategie op met concrete doelen en prioriteiten en benoemen een verantwoordelijke voor (inter)nationale lobby en partnerschappen.

Hoofdstuk 4

Onze opgaven voor 2026-2030

De kansen die we waarnemen voor onze regio liggen in het vergroten van het rendement van onze clusters, de positie van het mkb versterken, aantrekken en behouden van talent, de brede welvaart omarmen en triple helix samenwerking versterken. Deze kansen krijgen een prominente plek in de strategische agenda en vertalen we naar vijf opgaven. Deze opgaven werken we verder uit in de paragrafen 4.1 tot en met 4.11.

 # Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1	Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken
Opgave 2	Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap

 # Talent

Opgave 3	Arbeidsmarkt in balans
Opgave 4	Hulpmotor voor de brede welvaart

 # Regionale welvaart en welzijn

Opgave 5	Instrumenten voor publiek-private ecosystemen

Opgave 1

Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

4.1 Investeren in clusters

De focus binnen onze strategische economische agenda op de clusters Energy, Health en High Tech en in samenwerking met Food, biedt een strategisch sterke positie voor de regio. Deze keuze is enerzijds gebaseerd op de al aanwezige potentie binnen de triple helix en anderzijds op de economische groeikansen. Deze clusters worden ook benoemd in de Nationale Technologie strategie van het Rijk. Bovendien hebben deze clusters een duidelijke bijdrage aan grote maatschappelijke transities. Tegelijkertijd constateerden we in hoofdstuk 1 dat de regio die goede uitgangspositie nog onvoldoende weet te benutten. In de komende planperiode gaan we daarom investeren in het (inter)nationaal op de kaart zetten van de clusters. Daarbij moeten we ervoor zorgen dat de focus ook echt gaat renderen. Dat betekent veel aandacht voor valorisatie: welke proposities zijn er te maken en hoe kunnen we onze kennis en innovaties vermarkten.

"De explosieve groei in elektriciteitsvraag door verduurzaming, digitalisering en woningbouw overbelast het net, ook in Gelderland. Netcongestie blijft nog vele jaren een uitdaging. Met netuitbreidingen, energy hubs en flexibel energiegebruik willen we de energietransitie blijven versnellen, woningbouw mogelijk maken en economische groei ondersteunen. De hechte samenwerking in de regio tussen netbeheerders, overheden, onderzoeksinstellingen en bedrijven maakt innovatie en versnelling mogelijk. Onze ambitie is om deze samenwerking de komende jaren verder te versterken en gezamenlijk te werken aan een toekomstbestendige regio."

Bram Sieben
Directeur Corporate en Social Affairs bij Alliander,
Lid The Economic Board

4.2 Cluster Energy

4.2.1 Snelst groeiende sector

De energiesector is de snelst groeiende sector in de regio, met een toegevoegde waarde van € 2,5 miljard per jaar. Tot 2034 investeert de energiesector in onze regio meerdere miljarden. Die investeringen zijn ook nodig. Bijvoorbeeld om te voldoen aan de groeiende vraag naar klantaansluitingen, de behoefte aan meer transportcapaciteit, de snelle bouw en uitbreiding van het hoogspanningsnet, de benodigde capaciteit voor de woonopgave én de ontwikkelingen op bedrijventerreinen. Er zal een toenemende trend zijn van regionale en Europese samenwerking, waarbij regio's zoals Arnhem-Nijmegen hun krachten bundelen om kennis, investeringen en innovatie te delen. Vergeleken met het Nederlands gemiddelde heeft de regio circa 1,7 keer zoveel werkzame personen in deze sector, en de werkgelegenheid blijft sterk toenemen. De verwachting is dat er de komende tien jaar 15.000 banen bij komen in onze regio, inclusief vervangingsvraag.

4.2.2 Historische roots

Het cluster Energy heeft historische roots in de regio, zoals ook beschreven in het advies 'Regio Arnhem Nijmegen Europese Hotspot Energy'. Onze regio ademt van oudsher energie, met grote spelers als TenneT, Alliander, KEMA en DNV. Er zijn veel innovatieve praktijkcases te vinden, zoals Smart Energy Hubs, samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen voor de Green Deals – verduurzamen, vergroenen en oplossingen voor netcongestie – en campus ontwikkelingen. Er zijn strategische initiatieven, zoals het European Center for Flexible Energy Solutions én initiatieven rond waterstof en kenniscampussen.

4.2.3 Programmalijnen en actielijnen

Vanuit de historische roots, is enkele jaren geleden gekozen voor meer focus op het Energy cluster, om vanuit innovaties en sleuteltechnologieën economie te kunnen maken. Economie die transities versnelt, een verdienmodel voor de regio is en talent aantrekt en behoudt. Er is toen gekozen om Connectr op te richten, met focus op de drie programmalijnen Elektriciteitsnet als verbinder, Opslagtechnologie en Slim en groen aandrijven. Vanuit deze programmalijnen ligt de focus op decentralisatie, AI en digitalisering, energieopslag, elektrificatie van vervoer en emissiereductie. Daarnaast zijn er in januari 2024 vanuit The Economic Board vijf actielijnen vastgesteld:

1. Ruimte en infrastructuur voor bedrijvigheid en inwoners
2. Energie innovaties stimuleren en toepassen
3. Voldoende en goed gekwalificeerd personeel
4. Betere (inter)nationale positionering cluster Energy ;
   Lifeport is dé regio met kennis, expertise en baankansen op gebied van energie en innovatie én ook talentontwikkeling op mbo, hbo, wo.
5. Versterken onderlinge relaties en samenwerking
   Het zijn van dé innovatieve energieregio met sterk vestigingsklimaat met praktisch toepasbaar energieonderzoek en scholing voor regionale bedrijven en organisaties

Voor actielijn 5 zijn we in het najaar van 2024 gestart met een helixgroep Energy, bestaande uit stakeholders vanuit de triple helix. Aanleiding is dat we met een aantal partijen in de regio constateren dat sommige belangrijke energievraagstukken op dit moment niet (optimaal) worden opgepakt, waardoor er economische en maatschappelijke kansen worden gemist. Zo wordt ook aandacht gegeven aan het verkrijgen van meer inzicht in lobby en het meer actiegericht inzetten hiervan.

4.2.4 Kansen

Lokale opwek en verbruik van energie

De noodzaak om de CO2-uitstoot drastisch te verminderen, versnelt de vraag naar duurzame energiebronnen. De uitbreiding van zonneparken, windenergieprojecten en warmtenetten biedt kansen voor regionale zelfvoorziening en vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Wij zien hierdoor ook kansen voor nieuwe technieken voor opslag en energie en voor decentralisatie door lokale opwek en lokaal verbruik van energie. Denk aan technologie voor kortdurende (mobiele) energieopslag, technologie voor langdurige stationaire energieopslag en modellering en systeemintegratie. Deze ontwikkeling vraagt ook om een flexibeler netwerk.

Elektrificatie en groene waterstof

Elektrificatie is een belangrijk onderdeel van de energietransitie, die zich richt op het bereiken van een duurzame, fossielvrije energievoorziening. Elektrificatie biedt kansen, denk aan ontwikkelen van laadsystemen voor auto's en vrachtwagens. Maar elektrificatie kan niet overal (snel) worden toegepast. Alternatieve energiebronnen zullen de komende jaren een tussenoplossing moeten bieden om te voorzien in de energievraag: bijvoorbeeld wind en zonenergie, biogas, waterstof, waterkracht of geothermie. Als energiebron wordt waterstof zo steeds belangrijker voor industrie en mobiliteit. De regio ontwikkelt veel kennis over waterstof, vanuit kennisinstellingen van HAN Universtity of Applied Science of Van Hall Larenstein en ondernemers zoals HyGear en Elestor. Via de sterke positie in de opkomende waterstofeconomie, kan de regio een (inter)nationale waterstof hub worden, samen met de provincies Gelderland en Overijssel en samen met de Duitse grensregio.

Oplossingen voor netcongestie
Onze regio loopt voorop in de transitie in de energiesector, waardoor we zelf ook geconfronteerd worden met netcongestie. Netcongestie die mede veroorzaakt wordt door de toenemende vraag naar opwekking van duurzame energie. Tegelijkertijd heeft onze regio op verschillende locaties voorbeelden hoe dit netcongestieprobleem opgelost kan worden: van Smart Energy Hubs (TPN-West in Nijmegen/Beuningen, Innofase in Duiven en Bijsterhuizen in Wijchen) tot en met AI en digitalisering. Zo werken de Radboud Universiteit, HAN Universtity of Applied Sciences en Alliander nauw samen in het 'AI for Energy Grids Lab' dat de belangrijke status van ICAI-lab heeft. Daarnaast zien we op Industriepark Kleefse Waard (IPKW) en Arnhems Buiten twee bijzondere energiecampussen ontstaan waar de innovaties in de praktijk worden gebracht. Deze voorbeelden willen we bundelen in het European Center for Flexible Energy Solutions. Dit initiatief biedt kansen om kennis bij elkaar te brengen en transities te versnellen.

Focusprogramma 2026-2030

European center for flexible energy solutions
Overheden hebben behoefte aan informatie uit de praktijk over oplossingen voor de energietransitie. Dat geldt ook voor collectieven van ondernemers die samen oplossingen willen realiseren. Dus is het belangrijk alle kennis bij kennisinstellingen, netwerkbedrijven en innovatieve bedrijven te bundelen. Bij Connectr komen de lijnen al samen. Gezamenlijk zetten wij ons in voor een fysieke kennis campus in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, waar alle oplossingen en transities worden gebundeld in een European center for flexible energy solutions.

4.3 Cluster Health

"De zorguitdagingen vragen om focus op gezondheid en ziekte-preventie. Dit vereist een leefomgeving die wonen, werken, vrije tijd, bewegen en voeding gezond maakt. Met kennis van gedrag, sociale behoeften, vrije tijd, bewegen en voeding én medische zorg en technologie kunnen we samen bouwen aan een innovatieve zorgregio voor een vitaal en duurzaam leven. Innovaties hierin zijn cruciaal."

Bertine Lahuis
Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc,
Lid The Economic Board

4.3.1 Meeste toegevoegde waarde
Het cluster Health is met ruim € 3 miljard het cluster met de meeste toegevoegde waarde in de regio Arnhem-Nijmegen. Grote instellingen zoals het Radboudumc, CWZ, Rijnstate, Sint Maartenskliniek, thuiszorgorganisaties en diverse onderzoeksinstituten dragen fors bij aan deze cijfers en fungeren als katalysatoren voor groei en innovatie in de gezondheidszorg. In onze regio biedt de gezondheidssector 21% van de arbeidsplaatsen, veel hoger dan het landelijke gemiddelde van 15%.

4.3.2 Complexiteit zorginnovaties
De gezondheidszorg is een uitdagend domein voor innovatieve bedrijven. Bedrijfsmodellen zijn veelal complex, en aan kunnen tonen van veiligheid is essentieel. Kennis en ervaring met innovatie in de zorg is, met name voor startups, nodig. Ook bestaat de zorg uit veel verschillende spelers, kent het veel verschillende thema's en een verkokerde financiering. Om impact te realiseren is een triple helix aanpak met een sterk integrale benadering extra belangrijk. Vanuit de samenwerkingspartner Briskr kunnen we startups en innovatief mkb ondersteunen met gerichte workshops, toegang tot risico-

kapitaal en validatiediensten, en ondersteunen bij het ontwikkelen van het businessmodel. Dit doen we samen met een netwerk van partners die ervaring hebben met innovatie in de zorg, met een indrukwekkende staat van dienst en met volledige steun van veel van de zorgorganisaties in de regio. Radboud Universiteit en Radboudumc werken nauw samen met Wageningen University & Research en combineren voeding en gezondheid via het OnePlanet-initiatief. Ook de aanpalende regio's Boxmeer, Oss met het Pivot park zijn belangrijke samenwerkingspartners.

4.3.3 Drie speerpunten

Voor het cluster Health onderscheiden we drie speerpunten: Drug Discovery & Development, Digital Health (inclusief AI) en Neuro Science & Technology. Vanuit deze drie speerpunten komen de grootste innovaties in het Health cluster en willen we ook bijdragen aan de grote maatschappelijke opgaven op het gebied van zorg en welzijn in de regio. Met het perspectief dat wat in de regio wordt ontwikkeld en ingezet ook buiten de regio toepasbaar en te vercommercialiseren is. In de periode 2026-2030 is de potentie daarvoor groot bij Digital Health, want:

- Verhoogt de arbeidsproductiviteit in de zorgketen
- Vergroot de toegankelijkheid van de zorg en de eigen invloed van de burger
- Heeft invloed door de hele zorgketen heen (preventie, diagnose, interventie, permanente monitoring)
- Versnelt diagnoses, waardoor tijdiger kan worden ingegrepen

4.3.4 Zorg bij de inwoner

Er is ook een transitie gaande van passende zorg vanuit de ziekenhuizen naar de omgeving van de patiënt en de burger. We stimuleren daarvoor wijkgerichte initiatieven, pilots, experimenten en living labs. Binnen het triple helix ecosysteem rond deze transitie kunnen ondernemers zo nieuwe producten en diensten valideren en testen.

4.3.5 Vraaggestuurde innovaties

Verder zetten we in op meer vraaggestuurde innovaties. Ontwikkelde innovaties worden te vaak niet toegepast in de zorg. Zorgprofessionals missen bijvoorbeeld de kennis en tijd om nieuwe technologie op te pakken. Het innovatieproces moet daarom meer vraaggestuurd worden, en gericht op betekenisvolle inzet in zorgprocessen. Daarnaast moet er meer aandacht komen voor digivaardigheid in de zorg.

4.4 Cluster High Tech

4.4.1 Brede High Tech regio

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is een brede High Tech regio. De drie meest prominente deelclusters binnen High Tech zijn: Chip integration (semicon), Radio Frequency Technology en Artificial Intelligence (AI wordt verder besproken bij 4.5). De focus in dit strategisch plan ligt vanwege haar potentie en uitstraling op de semicon sector. In het cluster High Tech werken op dit moment meer dan 10.000 medewerkers en het cluster heeft de komende jaren door stijgende vraag en vergrijzing nog een keer 10.000 nieuwe medewerkers nodig.

"De Nederlandse microchipsector is innovatief en sterk, maar met een groeiende vraag naar 38.000 technische professionals in vijf jaar staat het voor een grote uitdaging. Samen met bedrijven, kennisinstellingen en overheden werken we aan een concrete aanpak om talent te ontwikkelen en Lifeport Regio Arnhem Nijmegen binnen het semicon-ecosysteem te versterken, in samenwerking met de as Eindhoven, Arnhem-Nijmegen, Twente, Leiden."

Doeco Terpstra
Directeur NXP Semiconductors Nederland,
Lid The Economic Board

4.4.2 Semicon in de regio: chips ontwikkelen en produceren

De wereld verandert en digitaliseert in hoog tempo en microchips zijn niet alleen de motor, maar ook de belangrijkste bouwstenen voor deze transitie. Verwacht wordt dat de wereldwijde markt voor chips de komende decennia substantieel blijft groeien (van $ 590 miljard in 2021 tot $ 1.300 miljard in 2030). Semicon is van nationaal strategisch belang en onderdeel van de Nationale Technologie Strategie (NTS). Nederland is het enige land naast de VS en Japan met een complete eigen halfgeleiderindustrie. En Lifeport Regio Arnhem Nijmegen heeft – naast Brainport Eindhoven – een belangrijke positie in deze Nederlandse halfgeleiderindustrie (semicon). Brainport Eindhoven richt zich op de ontwikkeling van machines die chips produceren en Lifeport Regio Arnhem Nijmegen op het ontwikkelen en produceren van chips.

4.4.3 Koplopers en grote internationale spelers

Voor ontwikkeling en productie van chips zijn wij de grootste regio van Nederland. NXP in Nijmegen is de grootste chipfabriek van Nederland, die al decennialang miljarden chips over de hele wereld levert. Van de vijf koplopers in de semicon sector hebben drie bedrijven hun grootste vestiging in onze regio: NXP, Nexperia en Besi. Daarnaast zijn er in onze regio grote internationale spelers, zoals imec, Ampleon, Infineon, Neways en Trymax.

In totaal telt het Gelderse semicon cluster ongeveer 50 bedrijven met een totale jaaromzet van circa € 3,5 miljard. Het cluster heeft een totale werkgelegenheid van ruim 7.000 banen. Daarmee is onze regio qua omzet en arbeidsplaatsen goed voor ruim 10% van de totale semicon sector in Nederland en is daarmee na Brainport Eindhoven de tweede regio in Nederland. Aangezien de semicon sector de grootste bijdrage levert, aan de high tech sector, is de high tech sector met meer dan 10.000 banen een essentiele economische sector.

Het cluster schept veel nieuwe werkgelegenheid, waarvan een belangrijk deel op mbo-niveau. Er is een aansluitende kennisinfrastructuur rond onderwijs- en kennisinstellingen ontstaan. De samenwerking tussen deze instellingen en bedrijven is belangrijk en wordt verder aangevuld met gerenommeerde chiptech opleidingen in samenwerking met het Chip Integration Technology Center (CITC), OnePlanet, imec en het bedrijfsleven.

4.4.4 Talent aantrekken en opleiden

De enorme groei van de semicon sector in combinatie met vergrijzing vertaalt zich naar een enorme talentvraag in Nederland en onze regio. Hiertoe hebben wij een consortium van bedrijven, kennisinstellingen en overheden gevormd en een Microchip-Talentplan opgesteld om de komende jaren een structurele bijdrage te kunnen leveren bij het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent. Wij werken hierbij in multidisciplinaire werkgroepen om deze plannen verder uit te werken en uit te voeren. Hierbij sluiten wij ook proactief aan bij het Nationaal Versterkingsplan Microchip-Talent en zoeken wij nadrukkelijk samenwerking met aangrenzende regio's Brainport Eindhoven en Twente.

4.5 Strategisch belangrijke thema's

Vanuit de grote economische ontwikkelingen en transities, zijn keuzes gemaakt op de huidige clusters. Echter logistiek en de maakindustrie zijn belangrijke sectoren binnen de clusters, die goed vertegenwoordigd zijn in en rond De Liemers tot en met rondom Nijmegen. De logistieke- en maakindustrie worden niet apart behandeld, maar hebben een belangrijke plek, denk aan bijvoorbeeld de transities van vervoer naar elektrificeren, laad infrastructuur, maar ook toeleveranciers voor onderdelen van energieopslag en cleanrooms. Naast de clusters kennen we een aantal thema's die van belang zijn voor de strategie en ontwikkeling van de clusters en waarop we visie vormen, organiseren en agenderen, en waarvoor we de uitvoering zoveel mogelijk bij onze partners beleggen. Van deze drie thema's bespreken we er hier kort twee (slimme duurzaamheid en AI), het derde thema (arbeidsmarkt) werken we dieper uit bij opgave 3 Arbeidsmarkt in Balans (4.8).

4.5.1 Slimme duurzaamheid

Voor de economische groei van onze clusters is het belangrijk om de transitie naar schone economie te maken. Innovatieve of slimme duurzaamheid moet daarom een integraal onderdeel worden van de drie clusters. Ook voor een toekomstbestendige regio is een circulaire en klimaatadaptieve basis nodig, als bodem voor brede welvaart. Duurzaamheid moet daarom integraal onderdeel worden van al ons handelen. De huidige triple helix samenwerking blijven we inzetten om bij te dragen aan maatschappelijke opgaven, met in het bijzonder aandacht voor klimaatadaptatie en circulaire economie (inclusief circulair bouwen).

Als regio hebben we door de jaren heen diverse circulaire awards ontvangen. De ambitie om uit te groeien tot circulaire topregio pakken we nu breder op. De regio werkt aan een goed functionerend ecosysteem waarbij innovatieve initiatieven gemakkelijk tot opschaling kunnen komen en tegelijkertijd mensen worden opgeleid om hier ook in de toekomst aan te kunnen blijven bijdragen. We hebben behoefte aan gekwalificeerde arbeidskrachten en professionals, grondstoffenbeschikbaarheid, duurzame financieringsmogelijkheden en clustering van kennis en ondernemerschap. Onze regio kent een unieke aanwezigheid van onderwijsvormen en -inhoud om daar wat aan te doen. Dat moeten we verzilveren.

Voor de periode 2026–2030 heeft de triple helix-groep Slimme Duurzaamheid de drie hierna benoemde ambities. Daarnaast hebben we oog voor de relatie tussen duurzaamheid en andere maatschappelijke transities, zoals AI, eiwittransitie, digitalisering en de arbeidsmarkt.

1. **Brug geslagen tussen overheid, kennis- en onderwijsinstellingen en bedrijfsleven**

   De Regio Deal-projecten zijn een belangrijk vehikel om ons ecosysteem te versterken en kennisuitwisseling en samenwerking te verbeteren tussen partijen. Dit betekent op strategisch niveau afspraken maken in de triple helix, die leiden tot gezamenlijke besluitvorming en actie. Met als uitgangspunt een gezamenlijke ambitie en strategische onderzoeksagenda, waarin de triple helix vraag en aanbod van kennis bij elkaar brengt rond het thema Slimme Duurzaamheid. Dit doen we samen met de Groene Metropoolregio. Onderwijs- en onderzoeksinstellingen, overheden en innovatiehubs als Soil Valley, Via-T en Lifeport Innovation Hub Circulair kunnen elkaar via samenwerking en afstemming in de initiatieven versterken.

2. Duurzaamheid beter geïntegreerd in Energy, Health en High Tech
Dit vraagt om meer kennisdeling en samenwerking tussen de clusters, waarbij duurzaamheid niet slechts een bijkomend aspect is, maar centraal staat in innovaties en groei. Dit vergt een sterkere focus op duurzaamheid als economische motor. Dus ook circulair/CO_2-neutraal/klimaatadaptief in Health en High Tech en Energy. Een groene omgeving is daarnaast nodig voor talentwerving voor de clusters en biedt kansen voor biobased grondstoffen (Energy).

3. Water

Water en bodem zijn cruciaal voor onze leefomgeving. De urgentie voor structureel waterbeheer groeit wereldwijd, met water als mondiaal goed en strategisch thema. De EU en SER onderstrepen dit belang, terwijl provincie Gelderland dit vertaalt naar beleid met vijf gidsprincipes. Wij verwachten dat water de volgende grote maatschappelijke uitdaging wordt. Schoon water is onmisbaar voor productieprocessen en daarmee essentieel voor de economie en brede welvaart van onze regio. Dankzij de expertise van onze kennisinstellingen kan onderzoek worden gedaan naar duurzame oplossingen voor (drink)watervoorziening en effectief waterbeheer in droge en natte periodes (klimaatadaptatie).

Onze regio, met onder andere het Land van Maas en Waal, biedt een unieke kans om waterbeheer, innovatie en ruimtelijke ontwikkeling te verbinden binnen de triple helix van overheid, kennisinstellingen en bedrijven. Door water als strategische thema te omarmen, kan de regio uitgroeien tot een voorbeeld voor duurzame watertechnologie en klimaataanpassing met impact op economie, ecologie en leefbaarheid.

4.5.2 Artificial Intelligence

Artificial Intelligence (AI) kan op veel manieren bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Dat geldt zeker ook voor de clusters Energy en Health waar Lifeport regio Arnhem Nijmegen al een sterke uitgangspositie op het vlak van AI heeft, met bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen die al volop bezig zijn met AI. Zo behoren kennisinstellingen als Radboud Universiteit, Donders instituut en het Radboudumc tot de top van de wereld in AI en gedragswetenschap. The Economic Board neemt AI als belangrijk thema mee in haar activiteiten en agendering voor de clusters.

Ondanks dat Lifeport Regio Arnhem Nijmegen ook goed vertegenwoordigd is bij landelijke platformen als NLAIC (Nederlandse AI Coalitie) of regionaal met AI-hub Oost-Nederland, is onze zichtbaarheid en impact beperkt. Om de kansen op het vlak van AI te benutten, innovaties de ruimte te geven, talent aan te trekken en te behouden en ook investeringen te kunnen aantrekken, is het daarom belangrijk om de regio te positioneren als een toonaangevende AI-innovatie hub in Nederland. Met een innovatie hub bedoelen we een samenwerkingsverband van aangesloten partijen met een gezamenlijke strategie op economie en innovatie, met impact op de bede welvaart.

Onze regio kan een substantiële bijdrage leveren aan de AI-innovatiestrategie van Nederland. Het versterken van het ecosysteem zorgt voor een sterke nationale en internationale positie, biedt kansen om in Europa fondsen te werven en ontsluit beter kennis voor het bedrijfsleven, zodat onze regio de concurrentiepositie van (Oost-)Nederland vergroot. Daarnaast zijn er drie prioriteiten voor de planperiode:

1. Vergroten toegang mkb tot AI-kennis, -talent en -projecten.
2. Uitbouwen netwerken voor AI-toepassingen binnen Energy en Health.
3. Betere afstemming tussen trekkers diverse kennisinstellingen en bedrijven

Opgave 2

Stimuleren en ondersteunen van bedrijvigheid en ondernemerschap

4.6 Betrekken en samenwerken met mkb

Het mkb, inclusief startups en scale-ups, speelt een cruciale rol in de innovatiekracht van onze regio. Toch wordt het potentieel nog niet volledig benut. Het mkb is onvoldoende verbonden met het ecosysteem van The Economic Board en loopt tegen uitdagingen aan, zoals het vinden van financiering en personeel. Onze ambitie is om het mkb beter te integreren in dit ecosysteem en te ondersteunen bij groei en innovatie.

We willen een vertegenwoordiging van het mkb koppelen aan The Economic Board als klankbord voor adviezen en plannen. Organisaties zoals Connectr, Briskr, Health Valley en Lifeport@ kunnen verder helpen het mkb dichterbij te brengen. Daarnaast willen we grote transities, zoals AI en netcongestie, vertalen naar kansen voor het mkb. Initiatieven zoals het MKB Datalab, Smart Energy Hubs en het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (Regio Deal) worden hierbij ontsloten.

4.7 Ondersteuning mkb

4.7.1 Actieagenda mkb-dienstverlening

Het rapport Dienstbare Dienstverlening (2022) wijst op de complexe overheidsdienstverlening voor het mkb. The Economic Board ziet de Actieagenda mkb-dienstverlening 2024-2026 als basis voor regionale ondersteuning. De regio Arnhem-Nijmegen zet in 2025 in op meedoen als pilotregio. Inzet is om kennis te delen met het mkb op het vlak van digitalisering, AI, subsidiemogelijkheden voor energietransitie en verduurzamen van bedrijventerreinen. We doen dit met onze partners VNO-NCW, Groene Metropoolregio, de start up clubs, Kamer van Koophandel, Oost NL, HAN University of Applied Sciences, gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen.

4.7.2 Organiseren via bedrijventerreinen

Via de Regio Deal werken we, samen met partners zoals VNO-NCW, aan een platform op tien bedrijventerreinen, goed voor 400 bedrijven. Dit platform biedt kennisdeling over digitalisering, arbeidsmarkt, scholing en financiering.

4.7.3 Meer ondernemers en starters bereiken

Om ook de brede groep van mkb'ers en starters beter te bereiken en te ondersteunen, werken we samen met partners als VNO-NCW, ondernemersverenigingen zoals OKA, IKN, TPN-West bedrijvenvereniging, Liemerse Ambassade en start up clubs. Voor concrete vraagstukken wordt bijvoorbeeld het energieloket (REE) ingezet voor gesprekken over de energietransitie. Ook benutten we de ervaringen met digitaliseringsvouchers om ondernemers te informeren. Koplopers binnen The Economic Board spelen hierbij een sleutelrol. Met het MKB Dienstverlening actieplan willen we hier meer op inzetten.

4.7.4 Financiering

Financiering is voor startups, scale-ups en gevestigd mkb een blijvend knelpunt. Dat belemmert bijvoorbeeld de valorisatie van innovaties, omdat er geen voorfinanciering gevonden wordt om een innovatie tot een commercieel haalbaar product te maken. Naast de bestaande initiatieven – zoals de Energy Investor Day – ontwikkelen we een visie op wat nog meer nodig is. Zo kunnen we het mkb helpen door beter inzichtelijk te maken waar financiering beschikbaar is. Bijvoorbeeld met de financieringskalender waarop financiële bijeenkomsten vermeld staan.

Opgave 3

Arbeidsmarkt in balans

4.8 Structurele arbeidskrapte in de clusters

Nederland heeft te maken met een weliswaar iets afnemende en fluctuerende, maar toch structureel grote arbeidsmarktkrapte. Dit wordt veroorzaakt door vergrijzing en beperkte productiviteitsgroei. Er moet dan meer of langer gewerkt worden. In onze regio is dat niet anders: de vraag naar personeel is groot en blijft de komende jaren groot. De sectoren die de meeste krapte ervaren zijn de gezondheidszorg, de technische en digitale sectoren. De krapte raakt dus juist onze clusters extra. Ook is er een tekort aan vaardigheden en vakmensen. De vraag naar digitale vaardigheden en functies blijft onverminderd groot en verspreid over alle sectoren. Complicerende dynamiek daarbij is de opkomst van nieuwe banen versus banen die juist verdwijnen. De eerste vooral rond de duurzaamheidstransitie en de toenemende digitalisering. Bij verdwijnbanen gaat het veelal om banen met veel routinematige taken.

"De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging: nieuwe banen ontstaan, bestaande verdwijnen, en functies veranderen van inhoud. Deze dynamiek biedt zowel kansen als uitdagingen. Net als in de rest van Nederland kampt de regio Arnhem-Nijmegen met een aanzienlijke arbeidsmarktkrapte. Vooral binnen de sectoren Energie, Zorg en High Tech — de speerpunten van de regio en essentieel voor haar economische groei en profilering — is de mismatch groot. Bij de HAN werken we samen met ondernemers en overheden aan een duurzame samenleving en een inclusieve arbeidsmarkt, waarin een leven lang ontwikkelen centraal staat."

Rob Verhofstad
Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences, Lid The Economic Board

4.8.1 Strategische bijstelling

Als regio hebben we met het Human Capital Akkoord een belangrijke stap gezet naar een gezamenlijke aanpak van de arbeidsmarktproblematiek. Maar de urgentie vraagt om (meer) strategische, structurele samenwerking en eigenaarschap om de noodzakelijke opschaling te realiseren. Zo is er nog te veel sprake van een versnipperde, individuele en incidentele inzet op projecten. Belangrijk uitgangspunt in onze strategie voor 2026-2030 is daarom dat we per cluster één samenhangend en meerjarig publiek-privaat arbeidsmarkt-programma ontwikkelen, waarin we de bestaande projecten van publieke en private partners in de regio als basis nemen. De programma's omvatten aandacht voor instroom, oriëntatie, om- en bijscholing, ontwikkeling van modulair en flexibel onderwijs, match met werkgevers, goed werkgeverschap en (sociale en technologische) innovatie.

We versterken de bestaande regionale samenwerking en arbeidsmarkt-structuur. Het blijft noodzakelijk om gericht boven- en intersectorale samenwerking te stimuleren via kennisuitwisseling, cross-overs te stimuleren en thematische inzet te clusteren, zoals bijvoorbeeld het enthousiasmeren van studenten richting bèta-opleidingen. Dit doen we samen met partners, zoals regionale werkcentra, UWV en arbeidsmarktregio's.

4.8.2 Drie speerpunten Human Capital Akkoord

Inhoudelijk houden we vast aan de drie speerpunten uit het Human Capital Akkoord:

1. Een leven lang ontwikkelen voor iedereen

We stimuleren intersectorale mobiliteit en mobiliteit binnen de sectoren, door werkzoekenden en werknemers gericht te scholen en om te scholen. Daarvoor ontwikkelen we in de genoemde programma's onder meer modulair onderwijs gericht op zij-instroom naar toekomstige banen in de drie clusters. Hierbij stimuleren we gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers door creatieve oplossingen te omarmen en ontwikkelen, maatwerk toe te passen waar nodig en gezamenlijk te investeren in opleidings- en begeleidingscapaciteit voor zij-instromers. We stimuleren samenwerking en proberen zo de concurrentiegedachte tegen te gaan.

2. Aantrekken en behoud van talent

Een van de uitdagingen voor onze regio is het aantrekken en behoud van talent. Dat betekent dat talent de mogelijkheden van de arbeidsmarkt moet zien én dat ze de regio ervaart als een fijne regio om in te werken en te leven. Behoud van talent – ook internationaal talent – kan bijvoorbeeld door stageprogramma's aan te bieden bij verschillende bedrijven in de regio. En studenten zo te laten ervaren dat onze regio veel aantrekkelijke en hoogwaardige banen biedt. Talent moet dan de regio wel zien als een fijne regio om te leven en te blijven. Dat vraagt investeringen in bijvoorbeeld woningbouw, infrastructuur en culturele voorzieningen, en een inclusieve samenleving. Ook moet talent de regio ervaren als een fijne plek om te werken, waarin werkgevers voorop lopen met goed werkgeverschap en investeren in het welzijn en productiviteit van de werknemer. Voor de regio is aantrekken (en behouden) van internationale studenten en onderzoekers een speerpunt in de planperiode.

3. Onbenut arbeidspotentieel

Ieder talent telt. Ondanks dat de vraag naar personeel groot blijft, zien we nog steeds dat er mensen aan de kant staan of in een baan werken die niet past bij hen. We stimuleren dat mensen zonder baan of met een niet-passende baan gericht worden begeleid naar werk in Energy, Health en High Tech. Bijvoorbeeld via maatwerktrajecten van de arbeidsmarktregio's voor doelgroepen zoals statushouders, jongeren en deeltijders. Ook werken we samen met werkbedrijven en impactondernemers, die in de keten een bijdrage leveren aan de clusters. Het onbenutte potentieel bestaat nu uit 51.000 mensen die nog wel (deels) werken, en 40.000 mensen die aan de kant staan en niet werken. We moeten erop inzetten dat dit onbenutte potentieel ook vanuit arbeidsmarktperspectief wordt benaderd.

4.8.3 Krachtige regie doorzetten

De noodzakelijke triple helix-aanpak van de arbeidsmarktproblematiek vraagt om een krachtige regie. The Economic Board heeft met het Human Capital Akkoord de regierol op de uitvoering gekregen. Vanuit deze rol bundelen we krachten, en zorgen we voor aansluiting op landelijke opgaven, actieplannen en aanvalsplannen. Zo draagt The Economic Board ook bij aan het binnenhalen van rijksgelden voor de regio. Ook de Provincie Gelderland heeft hierin een belangrijke rol. Intensieve samenwerking is nodig om projecten op te schalen en duurzaam te verankeren in de arbeidsmarktstructuur, om innovatie in het onderwijs en op de werkvloer te stimuleren en om best practices van de ene sector te vertalen naar de andere sector. Onze regierol moet de komende jaren doorgezet worden. Het plan erkent de structurele krapte op de arbeidsmarkt, maar we bieden ook concrete strategieën om dit op korte termijn aan te pakken. We sturen op inzet die schaalbaar is en waarmee we bestaande arbeidsmarktprogramma's kunnen versnellen.
We stellen concrete doelstellingen voor talentbehoud, internationalisering en zij-instroom.

Focusprogramma 2026-2030

Human Capital Akkoord

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen blijft qua aantal inwoners en bedrijven groeien. Tegelijk blijven de uitdagingen op de arbeidsmarkt groot. Met het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen zijn de krachten gebundeld van bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden. Samen zorgen we voor een arbeidsmarkt die werkt: waar vraag en aanbod elkaar beter vinden en tekorten in zorg, techniek en energie worden aangepakt.

Ontwikkeling arbeidsmarkt in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen

3,5% werklozen

van de beroepsbevolking in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, evenveel als landelijk

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen -1%
(2022 t.o.v. 2021)

Nederland -0,7%
(2022 t.o.v. 2021)

Werkgelegenheid

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen +11,3%
(2022 t.o.v. 2011)

Nederland +12%
(2022 t.o.v. 2011)

415.315 werkzame personen in de regio (2022)

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen +4,9%
(t.o.v. 2021)

Nederland +2,9%
(t.o.v. 2021)

451.000 personen

vormden de regionale beroepsbevolking in 2022, goed voor een bruto arbeidsparticipatie* van 75%

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen 75%
(in 2022)

Nederland 74,8%
(in 2022)

* participatiegraad betreft het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet beroepsbevolking)

Opgave 4

Hulpmotor voor de brede welvaart

4.9 Leidend principe

Een belangrijke strategische ontwikkeling voor The Economic Board is de onderkenning van het belang van brede welvaart. Bij al onze inzet in de clusters moet brede welvaart het leidende principe zijn. We brengen in kaart hoe onze initiatieven bijdragen aan zowel economisch als sociaal kapitaal. Dat betekent dat we innovaties ontwikkelen die bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken, zoals de energietransitie, duurzaamheid, de woningnood en de toenemende zorgvraag. De innovaties die ontwikkeld worden in onze regio, moeten daadwerkelijk landen in het dagelijkse leven van de inwoners in onze regio. Daarmee is een goede brede welvaart ook randvoorwaardelijk voor verdere economische ontwikkeling. Het versterkt een ondernemersvriendelijk klimaat en maakt de regio aantrekkelijker voor talent.

4.10 Sociale agenda

Het belang van brede welvaart geldt niet alleen voor onze regio, maar wél in het bijzonder. De brede welvaart in de Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is lager dan het Nederlands gemiddelde, en daalt. Dit sterkt The Economic Board in de keuze om de komende planperiode brede welvaart onlosmakelijk te verbinden aan economische groei. The Economic Board wil mede daarom een agenderende en verbindende rol spelen bij het ontwikkelen van brede welvaart in onze regio. Naast de economische agenda werkt de board aan een sociale agenda, om vanuit innovaties, transities en economie een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke uitdagingen.

De Investeringsagenda van de provincie Gelderland, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board, is een dragend belangrijk vehikel om investeringen in brede welvaart te initiëren en te laten landen. Het is belangrijk deze investeringsagenda de komende periode strategischer te laden. Met investeringen kunnen we bedrijven en kennisinstellingen helpen plekken te creëren waar zij met pilots de grote maatschappelijke transities kunnen oppakken en versnellen. Bijvoorbeeld investeringen in living labs waarvan inwoners concreet profiteren in het dagelijks leven. Deze living labs en innovatie hubs kunnen ons als een regio positioneren waar bedrijven hun innovatieve producten en diensten kunnen testen, valideren en naar de markt brengen. Dat trekt weer de juiste bedrijven en investeringen van buiten de regio aan, waarmee de diverse transities kunnen worden versneld. Overheden kunnen ook aanbestedingsregels moderniseren zodat regionale innovaties ook daadwerkelijk kunnen landen in de regio.

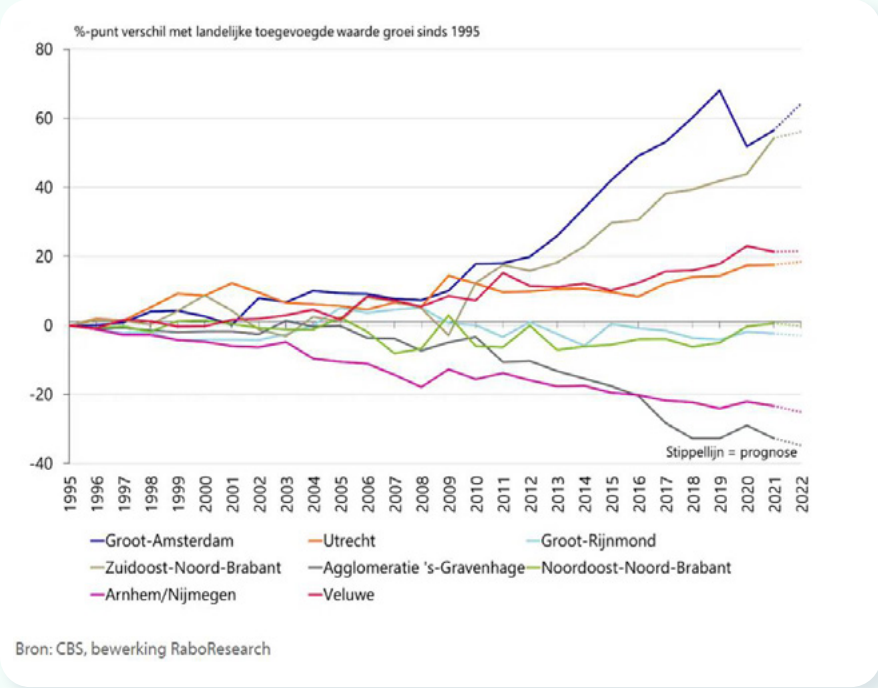

Grote verschillen in groei bij economisch krachtigste regio's

Brede welvaart in Nederlandse regio's (COROP-gebieden) 2022

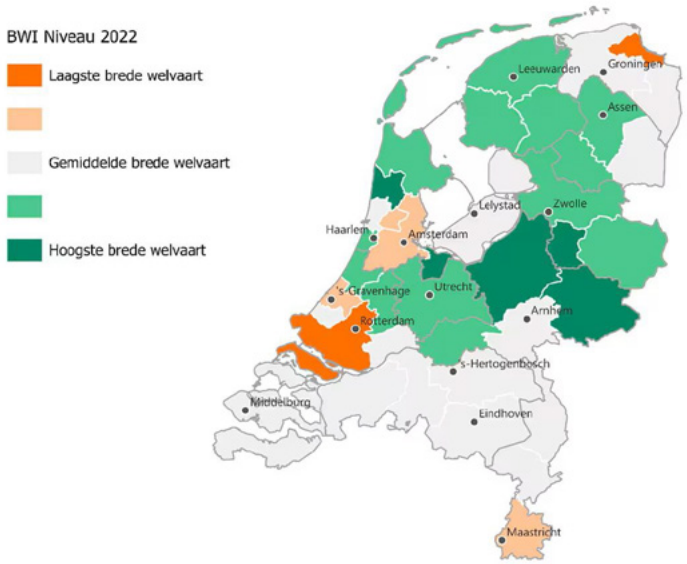

Bron: RaboResearch 2024

"De regio Arnhem-Nijmegen combineert fijn wonen, een gezonde economie en sterke samenwerking tussen ondernemers, overheden en kennisinstellingen. Innovaties vanuit onze ondernemers zijn essentieel om ons verdienvermogen intact te houden, en een bijdrage te leveren aan onze maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, energietransitie en gezondheid. "

John Brom
Wethouder gemeente Nijmegen,
Lid The Economic Board

Opgave 5

Versterken publiek-private ecosystemen

4.11 Reflectie en actie

De afgelopen jaren hebben de kracht van het triple helix-ecosysteem – met The Economic Board als verbindende factor – bewezen. Toch hebben we ook geconstateerd dat er nog veel onbenutte potentie in onze regio is. Dat vraagt reflectie en actie op het verder versterken van het ecosysteem, inclusief The Economic Board.

4.11.1 Versterken lobby

Een belangrijk doel voor 2026-2030 is de regio nog steviger op de kaart te zetten. Daarvoor is lobby een belangrijk instrument. In onze Board zit op persoonlijk niveau veel lobbykracht, maar we moeten onze lobby als regio verder professionaliseren. Daarbij wil The Economic Board de regie nemen en voor de regio de relevante lobbykansen signaleren. Die kunnen dan door meerdere partijen in de triple helix opgepakt worden. Daarbij moeten we ervoor zorgen dat lobbyactiviteiten als een vliegwiel werken, waar niet alleen grotere partners van profiteren, maar bijvoorbeeld ook het mkb.
We ontwikkelen een gericht lobby plan, afgestemd met onze stakeholders, met focus op nationale en internationale fondsen. Onze regio kan ook meer halen uit EU-programma's en partnerschappen met vergelijkbare regio's. We willen meer inzet op kennisdeling, fondsenwerving en positionering voor onze opgaven in de regio. Daarom stellen we een internationale strategie op met concrete doelen en prioriteiten, waaruit de samenhang en samenwerking van de regio blijkt, en benoemen we een verantwoordelijke voor internationale lobby en partnerschappen. We zetten vooral in op gezamenlijke planvorming en integrale lobby agenda vanuit de volledige triple helix.

4.11.2 Inbedding mkb en maatschappelijke partners

We hebben in voorgaande hoofdstukken geconstateerd dat we maatschappelijke organisaties en het mkb sterker moeten verbinden met The Economic Board. De komende planperiode onderzoeken we hoe we dit het beste vorm kunnen geven. Voor maatschappelijke organisaties denken we aan een aparte partnergroep die adviseert aan The Economic Board, maar ook een vertegenwoordiging in de board zelf kan een optie zijn. Daarbij kunnen we thematische overlegtafels organiseren, waar mkb-bedrijven ideeën uitwisselen met grotere bedrijven, overheden en kennisinstellingen.

4.11.3 Versterken regiekracht

De ambities en de verbreding van onze scope waar we richting 2030 aan moeten werken, vraagt van The Economic Board meer regiekracht dan het nu heeft. Ook het eindrapport 'Kwalitatief evaluatieonderzoek The Economic Board' bevestigt dit. Er wordt gevraagd om meer focus, en ondanks de al toegenomen slagkracht van The Economic Board willen stakeholders uitbreiding op het gebied van strategische coördinatie. Met name voor het aansluiten van het mkb, het versterken van de samenwerking en lobby en de verdieping van de strategische agenda is er behoefte aan uitbreiding met 4 fte. Voor de financiering wordt gewezen op additionele financiële bijdragen vanuit externe subsidies (Rijk, Brussel), lokale overheid en bijdragen van bedrijven en onderwijsinstellingen. Verdere onderbouwing van de financiën wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6 en in de bijlage 1, Uitgangspunten financiële begroting 2026-2030 .

Lifeport
Regio Arnhem Nijmegen

Focusprogramma 2026-2030

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen
Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is het merk om de regio als één herkenbaar gezicht naar het Rijk, Brussel en Europa te presenteren. Onder de noemer Lifeport Regio Arnhem Nijmegen willen we de kracht en de potentie van de regio zichtbaarder maken. Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is dé innovatie hub voor een duurzame en vitale samenleving die bijdraagt aan een verbeterde brede welvaart.

Hoofdstuk 5

Strategische samenwerkingen

Samenwerking is de kern van de triple helix. Die samenwerking stimuleren wij: binnen de triple helix en met partners daarbuiten. Het succes van de regio is dan ook een optelsom van bijdragen van een diversiteit aan partners. Wij willen kijken hoe we nog vaker die individuele bijdragen aan het collectief een podium kunnen geven. Hieronder gaan we in op een aantal samenwerkingen en onze visie daarop. In de planperiode willen we de rollen in samenwerking en bij projecten duidelijker verdelen en inzichtelijk maken. Gemeenten ervaren nu bijvoorbeeld soms een overlap in en verwarring over de taakverdeling tussen The Economic Board en GMR, wat kan leiden tot inefficiënties. Met het nieuwe dashboard van The Economic Board werken we hieraan, zodat we beter kunnen sturen, meer inzicht hebben in waar – en met welke rol – we bij betrokken zijn, en concreter maken wat de impact van ons gezamenlijke werk is.

Gemeenten

In de voorgaande periode heeft The Economic Board zich meer proactief opgesteld naar gemeenten en hen ook meer betrokken bij de bredere strategische doelstellingen van The Economic Board. Deze samenwerking willen we continueren en verder verstevigen, zodat lokale en regionale doelen beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Los van het feit dat de lokale gemeenten ongeveer de helft aan de financiële begroting bijdragen, zijn zij ook belangrijke partij in het gezamenlijk bijdragen op visie en agenda's van de regio. Gemeenten kunnen The Economic Board nog meer betrekken bij hun beleidsagenda's, wat bij bijna alle gemeenten in 2024 al gebeurde. Zo kunnen we meedenken, adviseren en meeschrijven, en daarbij verschillende partners betrekken. Deze activiteiten lopen per jaar al snel op tot meer dan € 50.000 aan waarde per gemeente. De grote strategische programma's – zoals Human Capital, Waterstof backbone en Digital health – laten zich moeilijk per gemeente in een financieel getal uitdrukken. Maar deze programma's hebben meer dan € 1 miljard aan economische en innovatiewaarde in de komende 10 jaar. De gemeenten kunnen samen met The Economic Board binnen deze strategische programma's meer hun agenda's betrekken. Hier liggen kansen voor de regio.

Provincie Gelderland
De provincie voert proactief economisch beleid en schept voorwaarden. The Economic Board bepaalt haar eigen strategische economische agenda. Uitvoeringspartners (zoals Briskr en Connectr en overige partners) kunnen een rol spelen richting de uitvoering. Het proces om vanuit strategische opgaven een uitvoeringspartner te betrekken, is uiteraard een afweging van de uitvoeringspartner of deze dit kan uitvoeren en of dit ook past in de agenda van de partner. Daarnaast is het vaak nog essentiëler dat de provincie meedoet als strategisch partner, om aanjager te zijn en partijen te mobiliseren. We vragen de Provincie Gelderland dus niet alleen om financieel mee te doen, maar echt betrokken te zijn als strategisch partner.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
The Economic Board en GMR zijn belangrijke dragende spelers in de regio. De GMR is daarmee een belangrijke en logische partner die door gezamenlijkheid impact maakt met regionale afspraken over ruimteverdeling, die gemeenten helpt met kennis en kunde in circulair opdrachtgeverschap, lobby en communicatie, en afstemming met overheidsagenda's (17 gemeenten, provincie, waterschappen). De GMR en The Economic Board zijn partners en bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. The Economic Board kan met haar triple helix netwerk nieuwe ontwikkelingen signaleren en daarop adviseren. En ze kan bijdragen aan structuurversterking – dankzij inzet voor kennishubs, programma's en leerprojecten –, en aan consortiumvorming en cofinanciering, en kan inzetten op communicatie. De opgaven van The Economic Board en GMR raken elkaar op meerdere terreinen. De taakverdeling is grofweg dat The Economic Board oppakt wat triple helix moet worden georganiseerd. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken. Goede onderlinge afstemming en samenwerking is daarbij essentieel. Bij boardleden bestaat de behoefte meer te adviseren op strategische vraagstukken die bij GMR liggen. Dit biedt kansen voor de regio.

Interregionaal
We zien een toenemend belang van en enthousiasme tot samenwerking met andere regio's. Dat zijn bijvoorbeeld direct aanpalende regio's, zoals bij Foodvalley en Fruitdelta voor cross-overs tussen Health en Food. Maar het zijn ook 'assen' van regio's die krachten bundelen op specifieke thema's. Zoals de as Eindhoven-Arnhem-Nijmegen-Twente voor semicon. Deze samenwerkingen willen we nog verder intensiveren. Zoals bijvoorbeeld via onze Human Capital Agenda voor semicon, waarmee we ook talent voor Brainport Eindhoven opleiden.

Internationaal
Onze ervaringen met internationale samenwerking – zoals een gezamenlijke reis met Duitsland naar Marokko – nodigen uit tot meer. Er zijn over de grenzen best practices in vergelijkbare regio's, waar we van kunnen leren voor bijvoorbeeld energietransitie en gezondheidszorg. En er zijn internationale partners met wie we onze innovatiekracht nog verder kunnen versterken. Vooral op het gebied van Energy en Health liggen er kansen voor Europese partnerships. Voor internationale samenwerking zijn er via Interreg en de EU extra financieringsmogelijkheden.

Focusprogramma 2026-2030

Regio Deal Gezonde groene groei
De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, The Economic Board en de provincie Gelderland werken samen aan de Regio Deal Gezonde groene groei voor Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Hiermee zorgen we voor de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van kwaliteit van leven, wonen en werken en leefomgeving van inwoners en ondernemers (brede welvaart) in onze regio. Met een totale investering van de gezamenlijke triple helix voor de komende jaren van meer dan € 40 miljoen gaat dit voor veel positieve impact in onze regio zorgen.

Hoofdstuk 6

Financiering

De ambities van The Economic Board zijn niet haalbaar zonder voldoende financiering. Naast de bestaande financiering van inwonerbijdragen van gemeenten, subsidies voor specifieke projecten en partnerbijdragen is er behoefte aan een structurele vorm van extra financiering. Deze extra financiering dient als een buffer die financiële flexibiliteit en slagkracht waarborgt, waardoor we snel en adequaat in kunnen spelen op (onverwachte) veranderingen in de markt en nieuwe strategische kansen kunnen benutten. The Economic Board heeft te maken met beperkte middelen om grote regionale vraagstukken aan te pakken. Dit creëert financiële spanningen, vooral omdat The Economic Board ambitieus is in het oplossen van kwesties die cruciaal zijn voor de regio, zoals de energietransitie en economische groei.

6.1 Bijdrage per inwoner

In het rapport over andere Economic Boards in Nederland is een vergelijking gemaakt over de investering door de overheid van euro's per inwoner. Voor het economische domein is € 2 tot € 3 per inwoner gebruikelijk, waarbij Brainport daar flink bovenuit steekt. Er zijn Economic Boards die zelfs van twee provincies tegelijk financiële bijdragen ontvangen. In het eindrapport 'Kwalitatief evaluatieonderzoek The Economic Board' wordt door verschillende overheidsbestuurders en ondernemers geadviseerd te onderzoeken of de bijdrage per inwoner aan The Economic Board verhoogd kan worden. Gezien de huidige financiële situatie van gemeenten hebben we besloten hen niet meer te vragen dan de vaste indexatie.

6.2 Hybride financieringsmodel

Naast de overheidsfinanciering wordt actief onderzocht op welke wijze bedrijven, kennisinstellingen en onderwijsinstellingen een grotere bijdrage kunnen leveren. Dit kan onder meer door structurele bijdragen of cofinanciering binnen projecten. Daarnaast wordt ingezet op intensievere lobbyactiviteiten rondom strategische thema's en het actief werven van aanvullende financiering.Tevens wordt een hybride financieringsmodel ontwikkeld, met specifieke aandacht voor Europese fondsen zoals Horizon Europe en Interreg. Verder wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een systeem van partner- en/of lidmaatschapsbijdragen voor bedrijven en onderwijsinstellingen, met als doel de financiële basis en duurzame samenwerking te versterken.

6.3 Transparante verantwoording

De financiële bijdrage van veel verschillende partners verplicht The Economic Board om zo transparant mogelijk te rapporteren over de bestedingen van gelden. Uitgangspunt is dat elke euro die geïnvesteerd wordt in The Economic Board, voor het grootste gedeelte landt bij programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters welke zijn opgenomen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. Elke geïnvesteerde euro wordt door onze samenwerking en aanvullende subsidies en middelen tenminste vermenigvuldigd, wat zorgt voor maximale impact en economische waardecreatie. Van de personeelskosten voor het projectbureau wordt gemiddeld 86% van de capaciteit ingezet op de projecten en programma's. Gezien de opgaven en doelstellingen van The Economic Board verwachten wij een benodigde uitbreiding van 4,0 fte in de komende jaren. Deze uitbreiding is met name gericht op vier domeinen: lobby, analyse en financieel management, governance richting overheid en bestuurders en aansluiting mkb.

Bijlage 1

Uitgangspunten financiële begroting 2026-2030

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen financiert haar activiteiten uit drie bronnen:

- inwonerbijdragen van de gemeenten
- in kind en cash bijdragen partners
- subsidies voor specifieke opgaven, programma's en projecten

Inwonerbijdragen van de gemeenten
Via de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ontvangt The Economic Board jaarlijks een bijdrage van de gemeenten gebaseerd op het aantal inwoners. Voor de planperiode verwacht The Economic Board dat de totale bijdrage iets stijgt door de toename van het aantal inwoners. Tot en met 2024 bestond de bijdrage uit € 1,00 per inwoner. Vanaf 2025 wordt de inwonerbijdrage jaarlijks geïndexeerd. Zoals gesteld in dit strategisch plan, vragen we vooralsnog geen additionele bijdrage aan de gemeenten.

In kind en cash bijdragen partners
De cash en in kind bijdragen van partners zijn afkomstig van ondermeer onderwijs- en kennisinstellingen en bedrijfsleven. De in kind bijdragen bestaan uit het ter beschikking stellen van strategen. De in kind en cash bijdragen worden ingezet voor het financieren, aanjagen en versnellen van de opgaven, projecten en programma's van The Economic Board. De totale begroting voor 2025 bestaat voor 45% uit bijdragen van ondernemers en onderwijsinstellingen en voor 55% uit bijdragen van overheden. Medio 2024 is het aantal partners dat cash bijdraagt aan de programma's en doelstellingen van The Economic Board toegenomen. De verwachting is dat in de planperiode (2026-2030) de financiële bijdragen van partners met 5-10% toeneemt. De toename van partnerbijdrage verwachten wij vanuit ondernemers, onderwijs-en kennisinstellingen en uit onder andere het afromen van subsidietrajecten. De verwachte groei is niet gegarandeerd, gezien de afhankelijkheid van macro-economische factoren en maatregelen buiten de invloed van The Economic Board.

Subsidies specifieke opgaven, projecten en programma's
De financiën zullen in de periode 2026-2030 toenemen door de lopende Regio Deal. In september 2024 zijn de door The Economic Board ingediende projecten beschikt welke doorlopen tot en met 2027. Ook verwachten we dat door de financiële toename van de partnerbijdragen en subsidietrajecten, diverse programma's en projecten zoals o.a. het Human Capital Akkoord zullen toenemen.

Organisatie- en personeelskosten
Van de totale begroting 2025 wordt 16% besteed aan organisatiekosten en 84% aan de projecten en programma's van The Economic Board. Wij verwachten voor de periode 2026-2030 eenzelfde verhouding met focus op projecten en programma's. Ruim 65% van de huisvestingslasten wordt in kind ter beschikking gesteld door de Radboud Universiteit.

In 2025 is 7,22 fte in loondienst. Van deze 7,22 fte wordt 6,2 fte (86%) ingezet op de programma's en opgaven van The Economic Board. Daarnaast is 1,2 fte aan strategen in kind ter beschikking gesteld door kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven.

Bij vaststelling van dit Strategisch Plan 2026-2030 verwachten we – gezien de opgaven en doelstellingen van The Economic Board – in de komende jaren met 4,0 fte te moeten uitbreiden.

Meerjarenraming 2026-2030

Situatie ten opzichte van begroting 2025

	begroting	totaal raming				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
Organisatiekosten	266.440	282.999	299.074	315.801	333.209	351.335
Programmateams/clusters/communicatie	119.000	121.285	128.175	135.343	142.804	150.572
Programma innovatie, technologie en ondernemen	542.161	456.854	468.275	479.982	491.981	504.281
Programma talent	331.620	340.607	349.122	357.850	366.796	375.966
Programma regionale welvaart en welzijn	331.620	340.607	349.122	357.850	366.796	375.966
Regio Deal Human Capital Akkoord (partnerbijdrage)	220.000	180.000				
Totaal	**1.810.841**	**1.722.352**	**1.593.768**	**1.646.826**	**1.701.587**	**1.758.120**
Baten						
Inwonerbijdrage	784.615	771.832	797.957	824.276	850.810	877.559
Partnerbijdrage (cash en in kind)	706.226	761.660	801.527	818.838	835.605	852.842
Subsidie provincie Gelderland t.b.v. energy cluster	100.000					
Regio Deal Human Capital Akkoord (partnerbijdrage)	220.000	180.000				
Totaal	**1.810.841**	**1.713.492**	**1.599.484**	**1.643.114**	**1.686.415**	**1.730.401**
	–	**-8.859**	**5.716**	**-3.712**	**-15.172**	**-27.719**

Toelichting raming 2026-2030 zie pag. 37

Toelichting raming

- De inwonerbijdrage van de gemeenten wordt vanaf 2026 geïndexeerd conform de BRN-norm. Voor 2026 is uitgegaan 2,71%. Voor de jaren 2027-2030 is vooralsnog 2,5% indexering opgenomen. Daarnaast is rekening gehouden met een groei van het inwoneraantal van gemiddeld 4.000 inwoners per jaar.
- De partnerbijdrage is het totaal van cash en in kind bijdragen. De verhouding hiervan is ongeveer 1/3 cash en 2/3 in kind.
- De kosten worden jaarlijks geïndexeerd met 2,5%, dit heeft ook effect op de in kind partner bijdrage.
- De Regio Deal voor het Human Capital Akkoord loopt in december 2026 af. Daarmee eindigt ook de daaraan verbonden partnerbijdrage. Vanaf 2027 is nog geen bijdrage opgenomen voor voortzetting van het Human Capital Akkoord.

Ambitie strategisch plan

In het 'Eindrapport kwalitatief evaluatieonderzoek The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2024', is door de onderwijs- en kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleden, aangegeven dat de ingezette lijn van de afgelopen 2,5 jaar voortgezet dient te worden. Deze lijn is gericht op meer regie op de strategische programma's zoals talent programma's Semicon (Beethoven) Energy, Health, de Schaalsprong, Human Capital Akkoord, mkb en lobby richting Den Haag en Brussel. Om deze rol te kunnen uitvoeren willen wij vanaf 2025 het aantal fte uitbreiden naar 4 fte in de komende jaren (zie ook hoofdstuk 6). Hiervoor is extra financiële dekking nodig te starten met € 300.000 in 2025 oplopend tot € 700.000,- in 2028.

Deze financiële bijdragen willen we compenseren uit:

- Afromen van subsidietrajecten
- Structurele bijdrage van provincie Gelderland
- (Europese) subsidies
- Toename (in kind) partnerbijdrage

Op dit moment is, uitgaande van de begroting van 2025, geen dekking voor uitbreiding van de benodigde strategische capaciteit. Deze capaciteitsuitbreiding kan alleen plaatsvinden indien er voldoende financiële dekking is.

Bijlage 2

De rol van The Economic Board in de regio Arnhem-Nijmegen

The Economic Board speelt een essentiële rol in het versterken van de economische en maatschappelijke positie van de regio Arnhem-Nijmegen. Wij stimuleren duurzame economische groei en brede welvaart door ondernemers, kennisinstellingen en overheden te verbinden. Met een scherpe focus op de strategische sectoren Energy, Health en High Tech, versterken we samen de economie van morgen. In 2024 is er door een afvaardiging van boardleden gewerkt aan een verdere verdieping en aanscherping van de rol van The Economic Board welke eind 2024 door de Board is vastgesteld. Hierbij is het regionale ecosysteem als startpunt genomen en vervolgens gekeken naar de rol die The Economic Board hierin kan en wil vervullen en de rolverdeling tussen de Boardleden, het projectbureau en het ecosysteem.

1. Sterke samenwerking voor economische ontwikkeling en brede welvaart
The Economic Board fungeert als een verbindende schakel binnen het regionale ecosysteem. Met een krachtig netwerk van ondernemers, kennisinstellingen en overheden werken wij samen aan het verbeteren van de brede welvaart.

2. Leiderschap in economische strategie
Wij geloven in de kracht van samenwerking en nemen een leidende rol bij het bepalen van de strategische economische agenda voor Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Zo leggen wij samen met onze partners het fundament voor een toekomstbestendige samenleving.

3. Strategische agenda en economische ontwikkeling
Onze strategische agenda is breed opgezet en gedurfd, met een focus op de clusters Energy, Health, en HighTech. Deze sectoren zijn niet alleen essentieel voor economische groei, maar ook voor onze toekomst en het creëren van een duurzame en inclusieve maatschappij.

4. Identificeren en organiseren van relevante thema's
Wij identificeren en organiseren de voor onze strategie relevante thema's en randvoorwaarden, zoals kunstmatige intelligentie, arbeidsmarktontwikkeling en slimme duurzaamheid. Hierbij zoeken we proactief samenwerking met partners, zowel binnen als buiten onze regio, om verbindingen te realiseren die onze impact vergroten.

5. Van kansen naar concrete projecten
The Economic Board signaleert niet alleen kansen en uitdagingen. Wij ontwikkelen proactief plannen, stimuleren en verbinden initiatieven en maken met onze partners de vertaalslag naar concrete programma's en projecten. Waar er geen duidelijke eigenaar is, nemen wij de regie om projecten op gang te helpen, totdat deze door andere organisaties kunnen worden overgenomen.

6. Regie bij acute kansen en uitdagingen
In situaties waarin zich urgente kansen of uitdagingen voordoen binnen de strategische agenda, neemt The Economic Board proactief de regie om samen met triple helix-partners te werken aan oplossingen.

7. Oplossen van knelpunten en stimuleren van voortgang
Wanneer projecten of programma's niet naar verwachting verlopen, treedt de Board op als katalysator om barrières te doorbreken en de voortgang te versnellen. Dankzij haar uitgebreide netwerk kan de Board snel schakelen en de juiste partijen bij elkaar brengen.

8. Positionering en lobby voor de regio
Naast economische ontwikkeling speelt de Board een actieve rol in de regionale lobbyagenda en de positionering van het merk Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen. Door de regionale identiteit te versterken en optimaal te benutten, in samenhang met andere initiatieven, zorgen wij voor een betere nationale en internationale zichtbaarheid van de regio.

9. Monitoring en evaluatie van initiatieven
Samen met onze partners organiseren en monitoren wij onze initiatieven, programma's en projecten zorgvuldig om een succesvolle en impactvolle uitvoering door onze partners te borgen.

10. Duurzame impact op Brede Welvaart
Door haar strategische aanpak en actieve rol in samenwerking, innovatie en lobby draagt The Economic Board bij aan een duurzame en positieve impact op de brede welvaart in de regio Arnhem-Nijmegen.

In de volgende figuren (zie pagina 40 en 41) wordt een visueel overzicht gegeven van de uitkomsten van de gesprekken met de triple helix-bestuurders. Hierin komen dilemma's aan bod zoals: Waar is The Economic Board van en waarvan niet? Wat betekent de 'E' van Economie in The Economic Board? Welke rollen zijn er voor The Economic Board binnen verschillende programma's? Waar begint The Economic Board en waar houdt The Economic Board op?

De figuren tonen in schematische vorm de gemaakte keuzes met betrekking tot deze dilemma's. De blauw gemarkeerde keuzes geven aan waar The Economic Board zich, samen met partners, voor gaat inzetten.

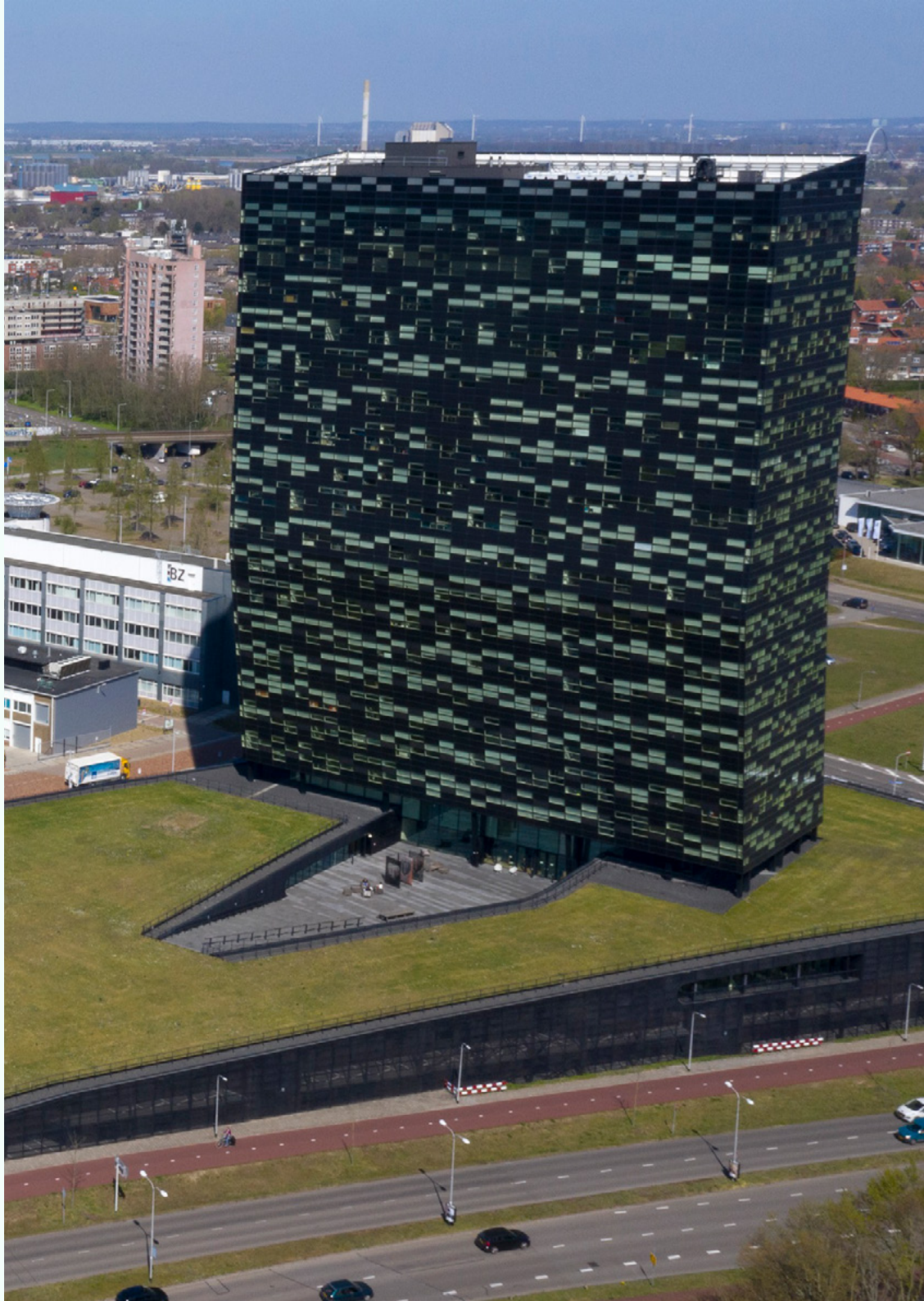

The Economic Board – Why en How

Why	Keuzes per onderwerp			
Brede welvaart	Verbeteren van de brede welvaart is leidend in alles wat we doen.	Verbeteren brede welvaart is secundair doel.	Wij verbeteren brede welvaart maar dit is geen doel op zich.	
Economie	De economie, strategische agenda en prioriteiten zijn leidend in alles wat we doen.	Wij als triple helix afvaardiging bepalen de strategische economische agenda en prioriteiten voor onze regio.	Wij versterken met onze programma's en projecten de economie in onze regio, nu en naar toekomst.	Wij initiëren en werken aan programma's en projecten waar we economie van kunnen maken.
Efficiëntie en excellentie	Onze hoogste prioriteit is het bouwen en hoeden van een goed functionerend triple helix ecosysteem.	Een van onze prioriteiten is het hoeden van een goed functionerend triple helix ecosysteem. Wij werken - gevraagd en ongevraagd - voortdurend aan verbeteren samenwerking.	Wij zijn het oliemannetje, strijken alle plooien glad en zijn in principe de 'go to person' wanneer niet direkt duidelijk is binnen triple helix wie het op moet pakken.	
Horizon	20 jaar.	10 jaar.	5 jaar.	1 jaar.

How	Keuzes per onderwerp			
Topclusters	Onze strategische agenda en prioriteiten zijn breed opgezet. Speciale focus op topclusters Energy, Health, High Tech waar van oudsher onze kracht ligt.	Wij definiëren strategie, agenda en prioriteiten voor onze regio op de topclusters en geven deze als opdracht aan uitvoeringspartners.	Wij bespreken strategische en jaarplannen van uitvoeringspartners op de topclusters en stellen deze vervolgens als triple helix vast.	Wij ondersteunen uitvoeringspartners en overige stakeholders op onze topclusters, participeren, scheppen randvoorwaarden, nemen hindernissen weg.
Thema's	In onze strategische agenda stellen wij prioriteiten op onze topclusters en relevante en goedgekeurde thema's als AI, slimme duurzaamheid en HCA.	Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om voor onze strategie relevante thema's zoals AI en slimme duurzaamheid te organiseren en waar mogelijk te beleggen.	Wij agenderen relevante thema's en randvoorwaarden zoals AI en duurzaamheid waar nodig met position papers.	Onze focus ligt op de topclusters en overige thema's beleggen wij in principe elders.

The Economic Board – What

What	Keuzes per onderwerp			
Acute triple helix kansen en uitdagingen	Dit is structureel onderdeel van onze scope. Wij hebben team van programma en project managers aan ons verbonden verantwoordelijk voor initiatie en uitvoering.	Wij maken proactief plannen en zijn geëquipeerd om acute events snel te tackelen en met klein triple helix team snel regie te pakken inclusief eerste fase van executie, waarna verantwoordelijkheden overgedragen worden aan organisaties.	Wij brengen zo snel mogelijk relevante partijen bij elkaar om tot initiatie gezamenlijk plan te komen.	Wij signaleren en agenderen.
Triple helix initiatieven en programma's	Regie functie is verantwoordelijkheid TEB. Wij hebben regisseurs in dienst die grotere programma's en projecten opstarten en executeren in samenwerking met partners.	Wij definiëren initiatieven en vertalen deze naar concrete programma's en projecten. Wanneer geen duidelijke eigenaar dan pakken wij tevens regie voor eerste fase totdat wij deze kunnen overdragen.	Wij brengen mensen samen rondom nieuwe initiatieven en acteren als verbinder en aanjager. In programma's acteren wij vooral als critical friend en verbinder.	
Escalaties en interventies	Dit is structureel onderdeel van onze scope. Wij hebben troubleshooters in team die we kunnen inzetten waar nodig.	Waar programma's en projecten met triple helix relevantie in regio niet lekker lopen of onvoldoende voortgang maken stappen wij in om (met behulp van netwerk) belemmeringen weg te nemen.	Wij kunnen worden ingeschakeld als er hulp nodig is om zaken vlot te trekken.	
(Inter)nationale profilering en lobby	Een van onze prioriteiten. Wij bepalen als triple helix vertegenwoordiging de gezamenlijke regionale lobbyagenda en pakken hierin gezamenlijk een actieve rol, ook in uitvoering. Wij hebben aantal lobbyisten nauw aan ons verbonden. Wij zijn hoeder van het regionale merk Lifeport Regio Arnhem-Nijmegen.	Wij zijn mede opsteller van de gezamenlijke regionale lobbyagenda en pakken hierin gezamenlijk een actieve rol, ook in uitvoering. Wij zijn hoeder van het regionale merk Lifeport Regio Arnhem Nijmegen om te zorgen dat dit optimaal gepositioneerd en gebruikt wordt in samenhang met andere merken.	Wij ondersteunen profilering en lobby door actief bij te dragen aan lobby agenda en actief te participeren in de verschillende profileringen en lobby's.	Wij faciliteren profilering en lobby door informatie te verschaffen en aan te sluiten bij meetings.
Uitvoering en impact	Uitvoering en impact zijn key en wij organiseren ons hier structureel voor binnen ons projectbureau.	Goede impactvolle uitvoering nemen wij nadrukkelijk mee in onze programma's en projecten en organiseren wij, waar nodig door kortstondige ondersteuning met ons team.	Wij voelen ons verantwoordelijk voor uitvoering en sturen daarom nadrukkelijk op impactvolle uitvoering bij onze partners.	Wij zijn niet van de uitvoering en beleggen alles bij anderen.

Bijlage 3

Managementsamenvatting: Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

De regio Arnhem-Nijmegen heeft een sterke positie op het gebied van Energy, Health en High Tech. Desondanks blijft de economische groei achter bij vergelijkbare stedelijke regio's. Dit strategisch plan voor 2026-2030 richt zich op samenwerking tussen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en overheid om innovatie, talentontwikkeling en economische groei te bevorderen. The Economic Board wil met deze triple helix-aanpak de potentie van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen beter benutten en de brede welvaart vergroten.

Meerwaarde voor ondernemers
Voor ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen biedt The Economic Board belangrijke voordelen op het gebied van innovatie, talentontwikkeling en samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen en overheden.

Stimulering en ondersteuning van mkb en startups
Het mkb, inclusief startups en scale-ups, is cruciaal voor de innovatiekracht van de regio. The Economic Board werkt aan betere verbindingen tussen mkb en de triple helix (samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid). De komende jaren zetten we verder in op een betere aansluiting met mkb ondernemers door een actieplan mkb dienstverlening. Dit omvat o.a:

- Betere toegang tot financiering en subsidies: Via initiatieven zoals de Energy Investor Day, financieringskalenders, Regio Deal en subsidies van het Rijk en Brussel.
- Ondersteuning bij digitalisering en AI: Samenwerking met partners zoals VNO-NCW en de Kamer van Koophandel om bedrijven te helpen bij digitale transformatie.
- Kennisdeling via bedrijventerreinen en netwerken: Gericht op verduurzaming, innovatie en internationale groeikansen.

Innovatie en technologieontwikkeling
Vanuit de drie clusters – Energy, Health en High Tech – komen technologieontwikkeling in samenwerking met kennisinstellingen die we willen inzetten voor onze ondernemers, zodat onze ondernemers kunnen profiteren van deze transities.

The Economic Board speelt een cruciale rol in het versnellen van transities in zorg en energie door o.a. aandacht te vragen voor AI en subsidies te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn samenwerkingen met Radboud Universiteit en Radboudumc voor kankeronderzoek, en de samenwerking van Alliander met Radboud Universiteit en HAN University of Applied Sciences dragen bij aan oplossingen voor de netcongestie Daarnaast is waterstof een sleutel in de energietransitie, met een belangrijke lobby voor hergebruik van de gasleiding Groningen-Maastricht. Zonder inzet van The Economic Board worden subsidies gemist en vertragen transities, met grote gevolgen voor innovatie en economie. Een sterke economie is essentieel voor banen, innovatie en maatschappelijke vooruitgang.

Meerwaarde voor onderwijs
Voor onderwijs- en kennisinstellingen in de regio Arnhem-Nijmegen biedt The Economic Board belangrijke voordelen op het gebied van talentontwikkeling, innovatie en samenwerking met bedrijven en overheden.

Talentontwikkeling en aansluiting op de arbeidsmarkt
De regio kampt met een tekort aan gekwalificeerd personeel, vooral in de sectoren techniek en zorg. The Economic Board werkt aan een structurele aanpak voor het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent via:

- Het Microchip-Talentplan: Gericht op het opleiden van specialisten voor de groeiende semicon-sector.

- Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en skillsontwikkeling: Door samenwerking met bedrijven en overheden kunnen onderwijsinstellingen flexibele leertrajecten en bijscholing aanbieden, passend bij de veranderende arbeidsmarkt. Maatwerkprogramma's voor bij- en omscholing in samenwerking met hogescholen, universiteiten én bedrijven.
- Aantrekken en behouden van talent in de regio: Regio aantrekkelijker maken voor studenten en professionals.
- Internationale samenwerking: Aantrekken en behouden van internationaal talent via stageprogramma's en gezamenlijke onderzoeksprojecten.
- Integratie van duurzaamheid en digitalisering in het onderwijs Onderwijsinstellingen spelen een cruciale rol in het voorbereiden van studenten op de toekomst. The Economic Board stimuleert samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven om curricula te verrijken met thema's als circulaire economie, AI en duurzame technologieën.

Het Human Capital Akkoord (HCA), met meer dan 40 partners uit het bedrijfsleven en kennisingstellingen onder regie van The Economic Board, pakt het arbeidstekort aan. Programma's zoals Lifeport Chiptech Campus en het Versterkingsplan Microchip Talent zijn voorbeelden van strategische programma's die hier uit voortkomen. Hetzelfde wordt gerealiseerd voor de Energy en Health clusters. De focus ligt op: 1) Leven Lang Ontwikkelen voor 10.000 medewerkers in techniek en digitalisering, 2) Aantrekken en behouden van 40.000 jongeren en jongvolwassenen, 3) Activeren van 1.000 werkzoekenden. De waarde voor deze HCA programma's is ingeschat op 400 miljoen euro voor de komende tien jaar.

Meerwaarde voor overheid

Voor gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen biedt The Economic Board een strategische kans om economische ontwikkeling te stimuleren, innovatie te versnellen en een bijdrage te leveren voor de versterking van de brede welvaart voor haar inwoners.
Dit omdat:

- The Economic Board draagt bij aan de oplossingen voor de maatschappelijke vraagstukken waar we als regio, én in heel Nederland, voor staan. The Economic Board is een belangrijke motor voor regionale samenwerking, voor behoud én voor toekomstbestendige groei
- Internationale concurrentiepositie versterken: The Economic Board investeert strategisch in samenwerking binnen de triple helix (onderwijs, overheid en bedrijfsleven) om Lifeport Regio Arnhem Nijmegen te positioneren als een toonaangevende, innovatieve topregio
- Krachtige lobby voor nationale en Europese investeringen: Actieve belangenbehartiging richting provincie, Rijk en EU om substantiële subsidies en financieringen aan te trekken voor behoud van bedrijvigheid en innovatie.
- Versterking regionale economie: Focus op de kernsectoren Energy, Health en High Tech, waarbij innovatie en ondernemerschap de regionale economie versterken.
- Duurzame en slimme infrastructuur: Samen met overheden en bedrijven investeren in innovatieve energieoplossingen en circulaire bouw, waardoor de regio toekomstbestendig en klimaatneutraal wordt.
- Arbeidsmarkt in balans brengen: De krapte op de arbeidsmarkt vraagt om een gecoördineerde aanpak. The Economic Board voert regio op de uitvoering van het Human Capital Akkoord, gericht op een verbeterde aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en een Inclusieve arbeidsmarkt: Door talentontwikkeling, Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en gerichte bijscholing wordt het regionale arbeidsaanbod beter afgestemd op de vraag vanuit het bedrijfsleven.
- Versnelling van innovatie en digitalisering: Stimuleren van startups en scale-ups door toegang tot financiering, netwerken en kennis, wat leidt tot een dynamisch en concurrerend ondernemersklimaat.

The Economic Board adviseert gemeenten en bedrijven over macro- en regionale economische ontwikkelingen, met focus op de ontwikkeling van bedrijfsterreinen (bijv. semicon of energy clusters). Dit helpt maakbedrijven zich te positioneren en ondersteunt gemeenten bij beleidskeuzes. In tegenstelling tot dure adviesrapporten biedt The Economic Board haar expertise en netwerk aan waardoor de kosten voor een groot gedeelte gedekt uit de basisfinanciering waardoor de kosten een veelvoud minder zijn.

Bijlage 4

Gebruikte bronnen

Voor de totstandkoming van deze strategische visie zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Eindrapport kwalitatief evaluatieonderzoek The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen
- Eerst de bruggenhoofden, dan de brug; Brede welvaart en economie in Lifeport – Rabobank 2024
- Samen bouwen aan een economisch sterk Lifeport – Rabobank 2022
- Verkenning eindversie Economic Boards
- Draghi's report on EU competitiveness: Five key takeaways | Euronews
- Regionale Agenda 2025-2028 GMR
- Ruimte voor Economie - provincie Gelderland
- Adviesrapport: Regio Arnhem—Nijmegen Europese Hotspot Energy
- Propositie Lifeport Regio Arnhem Nijmegen Nationaal Versterkingsplan Semicon
- Nationale technologie strategie
- GMR monitor 2022-2023
- Economische ontwikkelingen komende 6-10 jaar regio Arnhem-Nijmegen
- Rapport Dienstbare Dienstverlening van Nederlands Comité voor Ondernemerschap
- Rapport Elke Regio Telt
- Actieplan MKB Dienstverlening

Colofon:
The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen
theecononomicboard.com

Redactie: The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen en JCM Context
Ontwerp: Harm van der Burgt
Fotografie: Radboud Universiteit, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Alliander, DAR, AVISI, Michèle Giebing, Luuk van der Lee, Radboudumc en The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC NIJMEGEN
T +31 (0) 85 040 9980
E bureau@theeconomicboard.com

theeconomicboard.com / lifeport.nl

Dashboard verbonden partij

Naam: Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR)

Datum: 17-04-2025

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	**Samenwerkingspartners:** Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	**Aandeel Zevenaar:** 45.212 inwoners op een totaal van 777.929 is 5,81%
Aard van de samenwerking: Gemeenten werken samen om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur), waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.	**Belangrijk voor wie:** • College • Gemeenteraad	**Bestuurlijke vertegenwoordiging:** L. van Riswijk (AB en DB lid), A. van Orden, A. Boone, B. Kagei, T. Albers (BOT leden) Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen.
Taken: • het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en opgaven; • het voorbereiden, vastleggen, regisseren van de uitvoering en monitoring van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio; • het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda; • het positioneren en profileren van		**Risico's:** • Bestuurlijk • Financieel

de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners.		
Bijzonderheden: In 2026 start de derde periode van vijf jaar van het Strategisch Plan van The Economic Board (TEB). In onze begroting is de bijdrage per inwoner opgenomen volgens de stand van zaken in 2025. Met ingang van 2026 wordt de subsidie geïndexeerd. We betalen dan € 1,07 per inwoner.		**Risicoprofiel:** Gemiddeld Het werkgebied van de GMR kent een gemiddeld aantal financiële en beleidsmatige ontwikkelingen. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave, dan vrijwaart de GMR deze gemeente voor kosten en risico's die met deze opgave verband houden.
Begrote kosten en baten 2025 € 452.753 (deel ZNR)	**Dekking meerjarenbegroting Zevenaar:** € 452.753	**Bijdrage per inwoner 2025:** € 9,01
Begrote kosten en baten 2026 € 438.941(deel ZNR)	**Dekking meerjarenbegroting Zevenaar:** P.M. (kadernota 2026)	**Bijdrage per inwoner 2026:** € 8,63 per inwoner
Nieuw beleid: In de regionale agenda 2025-2028 hebben wij benoemd dat de regionale samenwerking in een nieuwe fase is gekomen. In de eerste jaren lag de focus op beleidsontwikkeling, onderzoek en planvorming. Vanaf de jaren 2025 en verder ligt de focus meer en meer op uitvoering. Dit doen we als regio niet zelf maar gebeurt door de gemeenten en partners. De regio ondersteunt de uitvoering. Dit zullen we in 2026 blijven doen op allerlei manieren zoals aangegeven in de Regionale Agenda.	**Kostenstijging/verlaging**. De begroting is opgesteld conform de vastgestelde financiële en algemene uitgangspunten 2026 van de GMR. De bezuinigingsopgave van 7% in 2026 is verwerkt en daarna is de indexering (uit de Begrotingsrichtlijn regio Nijmegen) verwerkt. De index voor 2026 is 2,71%.	**Ontwikkelingen:** Het is voor gemeenten niet eenvoudig om openstaande vacatures ingevuld te krijgen. De personele krapte bij de gemeenten maakt dat de Groene Metropoolregio steeds vaker genoodzaakt wordt externen in te huren. Samen met de Netwerkdirectie is afgelopen jaar gezocht naar oplossingen. Deze worden in 2025 gestart en gecontinueerd in 2026.

Raadsvoorstel

onderwerp	Zienswijze SDL meerjarenbegroting 2026-2029
zaaknummer	Z/25/492212
documentnummer	INT/25/1252546
portefeuillehouder	L. van Riswijk
portefeuille	Bestuurlijke samenwerking, ICT en Sociale zaken

1. Samenvatting

De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers (hierna: SDL) heeft de gemeenteraad per brief gevraagd om zijn mening (zienswijze) kenbaar te maken over de jaarstukken 2024 en de meerjarenbegroting 2026-2029. Met dit raadsvoorstel doet het college een voorstel voor een zienswijze.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers;
2. In te stemmen met de conceptbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers;
3. Bijgevoegde zienswijze vast te stellen en het college te verzoeken deze aan te bieden aan de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers.

3. Waarom naar de raad

Volgens artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 21, derde lid van de gemeenschappelijke regeling kunnen de raden van de deelnemende gemeenten bij het dagelijks bestuur van de SDL hun zienswijze over de begroting naar voren brengen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij willen u in de gelegenheid stellen om uw zienswijze te geven over de begroting om invloed te houden op de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de SDL.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Middels bijgevoegde jaarrekening legt de SDL verantwoording af over de inkomsten en uitgaven over 2024
In lijn met artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) en artikel 23 van de SDL legt het Dagelijks bestuur over elk kalenderjaar verantwoording af over de inkomsten en uitgaven onder overlegging van de daarbij behorende bescheiden.

Jaarrekening 2024
De jaarstukken 2024 van de SDL laten in totaal een negatief resultaat zien van € 32.000. Dit is echter het resultaat na bestemming. Er wordt een bedrag onttrokken uit de bestemmingsreserve Tozo. Gelden die aan het eind van de Tozo looptijd nog in de reserve zitten, vallen volledig vrij en worden terugbetaald aan de gemeenten.

De RSD heeft € 160.000 minder uitgegeven dan begroot en de gemaakte resultaatafspraken uit de bestuurlijke opdracht zijn in 2024 volledig of grotendeels gehaald.

De RID heeft € 502.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit is het resultaat van de doorontwikkeling RID in minimale variant en de beperkte personele capaciteit maar ook onduidelijkheden over de projectadministratie. Daarnaast is op onderhoud applicaties een voordeel behaald van € 250.000. De applicaties zijn uiterst scherp doorgenomen door sterk verbeterd contractmanagement. Overbodige licenties zijn opgeheven en de RID is consequent met leveranciers het gesprek aangegaan om tariefsverhogingen te mitigeren.

De jaarstukken 2024 geven inzicht in de ontwikkelingen, behaalde doelen en financiële verantwoording. Het jaar 2024 stond in het teken van de continuerende oorlog in Oekraïne en daaruit voortvloeiende werkzaamheden, de nieuwe Bestuurlijke Opdracht RSD en de doorontwikkeling van de RID. Maar ook de personeelstekorten op de arbeidsmarkt voor SDL als werkgever speelden een grote rol. Dit laatste bood ook mogelijkheden voor klanten van de RSD en biedt perspectieven op een hogere uitstroom.

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.595.816	6.395.817	8.183.500	8.023.217	-160.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal lasten	**14.193.363**	**12.945.374**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-690.395**	
Baten	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024 prim.**	**Begroting 2024 nw**	**Realisatie 2024**	**Verschil 2024**	**I/S**
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.545.816	6.345.817	8.133.500	7.991.217	-142.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal Baten	**14.143.363**	**12.895.374**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-672.395**	
Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Bestuur
De aanpassingen naar aanleiding van de wetswijziging op de Gemeenschappelijke Regeling zijn in 2024 aan u voorgelegd. Deelnemers van een gemeenschappelijke regeling hadden tot 1 juli 2024 de tijd om hun regeling in overeenstemming te brengen met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Er waren geen juridische consequenties verbonden aan het niet halen van de datum van 1 juli 2024. Echter voor een rechtmatige en doelmatige bedrijfsvoering was spoedige aanpassing essentieel. Inmiddels heeft besluitvorming plaatsgevonden en is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd.

RID
De RID presenteert een voordeel van € 502.000 in 2024, dit komt door lagere uitgaven voor onderhoud aan software en lagere kapitaallasten. Op onderhoud applicaties is een voordeel behaald door verbeterd contractmanagement en het opheffen van overbodige licenties. Hier ligt een verband met de uitvoering

van de I&A visie en -strategie waarin aan een robuuste en toekomstbestendige RID wordt gebouwd. Daarnaast zijn vanwege capaciteitsgebrek bij de RID minder projecten uitgevoerd hetgeen tot lagere kapitaallasten heeft geleid. De doorontwikkeling van de ICT samenwerking is op basis van de 'minimale variant' in gang gezet, en mede door het gebrek aan personele capaciteit zijn de doelen voor 2024 deels behaald.
In 2024 is de implementatie van de Liemerse I&A visie voortvarend van start gegaan. De gemeenteraden hebben ingestemd met deze minimale variant van de doorontwikkeling. Daarnaast is succesvol gestuurd op het omzetten van tijdelijke inhuur naar vaste formatie, wat naar verwachting medio 2025 volledig zal zijn afgerond.

Inkoop
Medio 2024 zijn wij uit de inkoopsamenwerking getreden met het oog op het professionaliseren van de inkoopfunctie. De inkoopfunctie is inmiddels in eigen huis georganiseerd. Dit met als doel beter in control te komen op het complexe inkoopproces en het waarmaken van de ambities en opgaven in het collegeprogramma (duurzaamheid, social return en regionale inkoop). We willen meer grip krijgen op het inkoopproces door rechtmatig en doelmatig aan te besteden.

De inkoopsamenwerking met 1Stroom blijft door SDL onverminderd voortgezet worden.

RSD
Vanuit de RSD valt op dat de kosten € 160.000 lager uitvallen vergeleken met de bijgestelde begroting. Dit voordeel is behaald door enerzijds verbeterd liquiditeitsmanagement waardoor er minder rente betaald is en anderzijds door personele wisselingen waarbij bij bepaalde vacatures een starter op de arbeidsmarkt is aangetrokken waar een ervaren kracht was begroot. Daarnaast waren de overige inkomsten zoals subsidiegelden hoger door goede resultaten.

Het jaar 2024 stond bij RSD in het teken van de start van de nieuwe bestuurlijke opdracht 2024-2026: "Investeer in mensen met onbenut arbeidspotentieel". In de bestuurlijke opdracht zijn ook resultaatafspraken opgenomen: onder meer klanten werkfit maken, plaatsingen met loonkostensubsidie en duurzame plaatsingen zijn in 2024 volledig of grotendeels gehaald.

Ondanks de goede resultaten, werd in het voorjaar van 2024 duidelijk dat er grotere financiële tekorten op de BUIG-budgetten van de Liemerse gemeenten dreigden te ontstaan. In samenspraak met de Liemerse gemeenten heeft de RSD daarom een actieplan gemaakt met de naam "focus op werk".
Dit heeft ertoe geleid dat de uiteindelijke tekorten op de BUIG lager zijn uitgevallen dan begroot en ook lager dan voorgaande jaren. Naast deze maatregelen heeft de incidentele verhoging van het BUIG-budget door het rijk tevens bijgedragen aan een vermindering van het tekort. De vermindering van het BUIG-tekort heeft tot gevolg dat over het jaar 2024 geen Vangnetuitkering aangevraagd dient te worden.

2.1 De gemeenteraad moet in de gelegenheid worden gesteld om zijn zienswijze kenbaar te maken.
Op grond artikel 21, derde lid van de SDL kan de raad, binnen twaalf weken, zijn zienswijzen over de ontwerpbegroting kenbaar maken aan het Dagelijks bestuur. Het Dagelijks bestuur van de SDL betrekt de zienswijze van de raden in hun besluitvorming over deze financiële stukken, overeenkomstig artikel 35, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De meerjarenbegroting 2026 - 2029 van SDL bevat de begrotingsinformatie voor de samenwerking op het gebied van ICT, Inkoop (excl. Zevenaar) en Werk & Inkomen in het kader van de Participatiewet van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. De richtlijnen voor de meerjarenbegroting zijn via de kaderbrief in januari 2025 vastgesteld. De SDL volgt volgens afspraak de indexcijfers voor loon- en prijsontwikkelingen uit de septembercirculaire 2024.

Verder is conform de kaderbrief een correctie doorgevoerd van 3% als een uitwerking van de bezuinigingsdoelstelling op de overige kosten. In de reactie op de zienswijze van gemeenten in 2024 heeft de SDL aangegeven met een aantal scenario's te komen om vanaf 2026 verdere bezuinigingen door te voeren. Omdat er tot dusver nog geen aanvullende bezuinigingsscenario's zijn aangeleverd zal hier aandacht voor worden gevraagd in bijgevoegde zienswijze brief.

Door het vertrek van de algemeen directeur is een interim directeur aangetrokken. De kosten zijn in 2024 binnen de bestaande begroting door de SDL gedragen. Voor 2025 is € 50.000 beschikbaar gesteld door het DB, deze is in de voorliggende meerjarenbegroting verwerkt.

Voor een overzicht van de geraamde kosten per programma verwijzen we naar de staat hieronder.

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	8.023.216	8.251.700	301.700	8.553.400	8.439.845	7.077.093	7.063.831	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal lasten	**15.173.096**	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	7.991.217	8.226.700	301.700	8.528.400	8.411.845	7.052.093	7.038.761	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal Baten	**15.141.097**	**16.149.609**	**146.000**	**16.295.609**	**16.232.349**	**14.933.308**	**15.003.596**	**15.516.826**
Resultaat voor Bestemming	**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo	32.000	25.000		25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Concept

Bestuur
Binnen de regio zijn ontwikkelingen die mogelijk een bestuurlijke herindeling tot gevolg kunnen hebben. Dit kan dus gevolgen hebben voor de SDL. De impact hiervan op de Liemerse samenwerking is nog onduidelijk en wordt in deze begroting niet meegenomen.

RID
De inwonerbijdrage voor Zevenaar in 2026 op de RID is € 3,9 miljoen, dit is exclusief eventueel maatwerk. De doorontwikkeling van de RID zien we terug bij de begrotingsonderdelen personeel, extra informatiebeveiliging en extra capaciteit op beleid en advies. Daarnaast wordt het extra budget gebruikt om applicaties over te brengen naar de 'cloud', waardoor de RID op termijn haar eigen infrastructuur kan afschalen. Ook geeft dit de mogelijkheid om mee te bewegen met de ontwikkelingen in de markt.
Omdat de RID een hogere bijdrage vanuit de andere partners (RSD, MGR en WSP MG) ontvangt, stijgt de bijdrage vanuit de gemeenten minder sterk.

Inkoop
In 2024 heeft de gemeente Zevenaar de inkoopsamenwerking beëindigd met de SDL. Zevenaar heeft nog wel haar aandeel via de gezamenlijke RSD-RID aanbestedingen.

RSD
De huidige Bestuurlijke Opdracht RSD loopt tot 2027. Vanaf 2027 zijn er geen bedragen meer doorgetrokken in afwachting van het formele bestuursvoorstel. In de begrotingen 2024-2026 is hiervoor een verhoging van €400.000 opgenomen (van €1 miljoen naar €1,4 miljoen). In 2026 wordt met de bestuurders gesproken over de voortzetting na 2026.

De formatie van de RSD blijft stabiel ten opzichte van vorig jaar en volgt de bestandsontwikkeling van de klantdossiers.

3.1 de voorgestelde zienswijze over de concept meerjarenbegroting 2026-2029 is opgenomen in de conceptbrief
Hierin zullen we mededelen dat wij hebben kennisgenomen van de jaarstukken 2024 en in kunnen stemmen met de meerjarenbegroting 2026-2029. Hierbij zal wel worden opgemerkt dat wij, in lijn met de reactie op de zienswijze van gemeenten in 2024, nog verwachten dat de SDL komt met een aantal scenario's om vanaf 2026 verdere bezuinigingen door te voeren.

Alternatieven
Niet van toepassing.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
In lijn met artikel 22 van de gemeenschappelijke regeling stelt het Dagelijks bestuur minimaal één keer per jaar een bestuursrapportage op voor het Algemeen bestuur. Na vaststelling door het Algemeen bestuur wordt deze rapportage via het college aangeboden aan de raad.

Daarnaast is de SDL aangemerkt als een gemeenschappelijke regeling met een hoog toezichtsarrangement. Voor de SDL wordt de raad ook bij de gemeentelijke kadernota en bij de voortgangsrapportage geïnformeerd over financiële en algemene beleidsmatige ontwikkelingen.

7. Klimaat en duurzaamheid
Niet van toepassing.

8. Communicatie
Na behandeling en besluitvorming in de gemeenteraad zal bijgevoegde concept zienswijzebrief worden aangeboden aan de Dagelijks bestuur van de SDL. Het Algemeen bestuur vergadert op 15 juli waarna de begroting zal worden vastgesteld.

9. Kosten, baten en dekking
De bijdragen van de gemeente Zevenaar aan de verschillende programma's van de SDL in 2026 worden verwerkt in de Kadernota 2026-2029.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1252011	Aanbiedingsbrief SDL
2.	1252014	Jaarstukken 2024 SDL
3.	1252028	Concept meerjarenbegroting 2026-2029
4.	1252029	Concept zienswijzebrief aan SDL
5.	1252030	Dashboard SDL

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Zienswijze SDL meerjarenbegroting 2026-2029
zaaknummer	Z/25/492212
documentnummer	INT/25/1252546

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat overwegende dat de gemeenteraad een zienswijze kan indienen ten aanzien van de concept meerjarenbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 35, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 21, derde lid van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers.

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers;
2. In te stemmen met de conceptbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers;
3. Bijgevoegde zienswijze vast te stellen en het college te verzoeken deze aan te bieden aan de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 mei 2025.

De griffier	De burgemeester
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

Aan de raden van de
Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Datum : 27 maart 2025
Onderwerp : Verzoek om zienswijze

Geachte Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2024 en de Meerjarenbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers (SDL) aan. Wij nodigen u van harte uit om uw zienswijze op deze stukken kenbaar te maken.

De uitgangspunten zoals vermeld in de kaderbrief van december 2024 zijn zorgvuldig verwerkt in de begroting. Mede dankzij een efficiëntere inzet van middelen en verbeterd contractmanagement zijn er positieve ontwikkelingen zichtbaar binnen de financiële kaders van de SDL. Het Algemeen Bestuur zal op 15 juli beide stukken vaststellen, waarbij uw zienswijze een waardevolle bijdrage kan leveren.

Graag ontvangen wij deze uiterlijk 19 juni 2025.

Jaarstukken 2024
De Jaarstukken 2024 laten een financieel solide beeld zien. Het resultaat voor bestemming is € -/- 32K, dat wordt opgevangen door een onttrekking uit de Bestemmingsreserve Tozo. Ten opzichte van de tweede tussenrapportage zijn de lasten met € 690K afgenomen, wat leidt tot een lagere exploitatiebijdrage voor de gemeenten:

- Duiven: € 220K lager dan begroot;
- Westervoort: € 138K lager dan begroot;
- Zevenaar: € 422K lager dan begroot.

De gemeenten hebben in 2024 extra taken ondergebracht bij de SDL, wat leidt tot een hogere bijdrage voor dienstverlening. Dit brengt echter ook voordelen met zich mee, aangezien gemeenten hierdoor zelf minder uitvoeringslasten dragen.

Belangrijke ontwikkelingen binnen de SDL:

- Het RID heeft € 502K minder uitgegeven dan begroot, grotendeels door een efficiënte doorontwikkeling en verbeterd contractbeheer. Dit heeft geresulteerd in een besparing van € 251K op applicatie-onderhoud. De personele kosten zijn € 181K hoger uitgevallen door krapte op de arbeidsmarkt en de noodzaak tot tijdelijke inhuur van specialisten.
- Door het uittreden van Zevenaar uit de inkoopsamenwerking medio 2024 is de externe inhuur afgenomen, wat heeft geleid tot een aanzienlijke kostenreductie ten opzichte van de primitieve begroting.
- De RSD heeft € 160K minder uitgegeven dan begroot. Dit is bereikt door verbeterd liquiditeitsmanagement en personele wisselingen waarbij starters zijn aangenomen op posities waar eerder ervaren krachten waren begroot. Dit overschot wordt versterkt door hogere inkomsten uit subsidies dankzij positieve resultaten.

De accountantscontrole is nog niet volledig afgerond, maar tot op heden zijn er geen materiële afwijkingen geconstateerd. Wij verwachten hiermee een solide afronding van het financiële jaar.

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.595.816	6.395.817	8.183.500	8.023.217	-160.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal lasten	**14.193.363**	**12.945.374**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-690.395**	

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.545.816	6.345.817	8.133.500	7.991.217	-142.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal Baten	**14.143.363**	**12.895.374**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-672.395**	

Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Meerjarenbegroting 2026-2029

Het zijn roerige tijden wereldwijd, onder andere door de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan, zoals de opvang van Oekraïners en inflatie. Daarnaast brengen snelle ontwikkelingen op ICT-gebied uitdagingen met zich mee, evenals de krappe arbeidsmarkt, die zowel kansen als beperkingen biedt. Dit maakt het opstellen van een meerjarenbegroting voor 2026-2029 complex.

In de meerjarenbegroting zijn de volgende aanpassingen verricht:

2025

De begrotingswijzigingen voor 2025 bedragen in totaal € 146K en bestaan uit:

- € -20K hogere interne doorbelasting (RSD naar RID)
- € -30K wijziging als gevolg van de septembercirculaire, zoals aangegeven in de kaderbrief
- € -194K vermindering van de begroting voor inkoop door de terugtrekking van Zevenaar
- € +50K inhuur interim-directeur RSD/algemeen directeur SDL
- € +78K wijziging in reiskostenvergoeding SDL
- € +262K extra kosten door additionele door gemeenten afgenomen dienstverlening van de RSD

De netto begrotingsstijging is daarmee een direct resultaat van de takenverzwaring van de SDL (RSD).
De begrotingswijzigingen in de exploitatie SDL bedragen op gemeenteniveau:

- Duiven: € -33K
- Westervoort: € -22K
- Zevenaar: € -112K

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw
Bestuurskosten	51.900	400	52.300
Personele kosten	11.636.370	94.700	11.731.070
Huisvestingskosten	528.200	-2.900	525.300
Automatiseringskosten	417.400	-12.600	404.800
Onderhoud applicaties	2.040.039	50.600	2.090.639
Facilitaire zaken	124.700	7.700	132.400
Advies en Controle	59.600	400	60.000
Ondersteunende dienst	246.800	2.100	248.900
Overige kosten	22.700	200	22.900
Kapitaallasten	1.046.900	5.400	1.052.300
Totaal lasten	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**

De takenverzwaring is met gemeenten afgesproken op basis van een dienstverleningsovereenkomst. Doordat de RSD de juiste kennis in huis heeft, kan zij de extra taken uitvoeren tegen een tarief dat gunstig is voor de gemeenten. De extra kosten worden dus gedekt door de vrijgekomen middelen uit de gemeentebegrotingen.

De extra kosten bestaan voornamelijk uit de inhuur van een interim-directeur RSD/algemeen directeur SDL vanwege de uitval van de vorige directeur. Daarnaast is er een wijziging in de reiskostenvergoeding, die medio 2024 door het bestuur is geaccordeerd om de arbeidsvoorwaarden van de SDL op hetzelfde niveau te brengen als het minimale van de drie moedergemeenten. Tot slot heeft de RSD enkele werkzaamheden overgenomen van de gemeenten, onder andere op het gebied van Bijzondere Bijstand en de ROOO. De geschatte extra kosten hiervan bedragen € 262K en worden via een dienstverleningsovereenkomst afgerekend.

Van de € 146K wordt € 50K gedragen door hogere overige bijdragen.

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	8.023.216	8.251.700	301.700	8.553.400	8.436.845	7.077.093	7.063.831	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal lasten	**15.173.096**	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	7.991.217	8.226.700	301.700	8.528.400	8.411.845	7.052.093	7.038.761	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal Baten	**15.141.097**	**16.149.609**	**146.000**	**16.295.609**	**16.232.349**	**14.933.308**	**15.003.596**	**15.516.826**
Resultaat voor Bestemming	**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo	32.000	25.000		25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bestuurskosten	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Personele kosten	11.420.113	11.636.370	94.700	11.731.070	11.589.452	10.250.031	10.234.458	10.635.118
Huisvestingskosten	545.065	528.200	-2.900	525.300	525.300	525.300	525.300	537.300
Automatiseringskosten	389.000	417.400	-12.600	404.800	404.800	404.800	404.800	424.600
Onderhoud applicaties	1.754.894	2.040.039	50.600	2.090.639	2.169.997	2.253.177	2.339.708	2.382.308
Facilitaire zaken	128.999	124.700	7.700	132.400	132.400	132.400	132.400	135.400
Advies en Controle	25.044	59.600	400	60.000	60.000	60.000	60.000	61.400
Ondersteunende dienst	215.435	246.800	2.100	248.900	248.900	248.900	248.900	254.700
Overige kosten	11.931	22.700	200	22.900	22.900	22.900	22.900	23.400
Kapitaallasten	648.723	1.046.900	5.400	1.052.300	1.051.800	1.008.700	1.008.200	1.008.600
Totaal lasten	**15.173.096**	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bijdrage Gemeente Duiven	3.959.290	4.255.160	60.550	4.315.710	4.299.613	3.935.210	3.957.141	4.105.229
Bijdrage Gemeente Westervoort	2.600.528	2.745.760	59.230	2.804.990	2.792.163	2.537.936	2.550.731	2.648.563
Bijdrage Gemeente Zevenaar	7.360.137	7.983.689	-23.780	7.959.909	7.925.573	7.245.161	7.280.725	7.548.033
Bijdrage WSP MG	74.129	95.000	-20.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Bijdrage MGR	141.812	70.000	70.000	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Overige bijdragen	1.005.200	1.000.000	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal Baten	**15.141.096**	**16.149.609**	**146.000**	**16.295.609**	**16.232.349**	**14.933.308**	**15.003.596**	**15.516.826**
Resultaat voor Bestemming	**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo	32.000	25.000	0	25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Wij waarderen uw betrokkenheid en kijken uit naar uw zienswijze.

Met vriendelijke groet,

W. van der Linden
Secretaris / Algemeen Directeur SDL (a.i.)

drs. L.J.E.M. van Riswijk
Voorzitter Dagelijks Bestuur SDL

Gemeente Duiven

gemeente Westervoort

ZEVENAAR

Jaarstukken 2024

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking de Liemers

Concept

Versie 1.1
Datum 20 maart 2025

Inhoud

Inhoud **2**

Managementsamenvatting **4**

JAARVERSLAG **7**

PROGRAMMAVERANTWOORDING **7**

Algemene dekkingsmiddelen *8*

Overhead *8*

Vennootschapsbelasting *8*

Onvoorzien *8*

1. Programma Bestuur **9**

1.1. Directie SDL *9*

1.1.1 Missie 9

1.1.2 Visie 9

1.2. Ondernemingsraad *10*

1.2.1 Missie 10

1.2.2 Gespreksonderwerpen 10

1.2.3 Wat heeft de OR bereikt 10

1.3 Wat heeft het gekost? *10*

2. Programma RID **11**

2.1 Wat hebben we bereikt? *11*

2.2 Wat hebben we gedaan *13*

Maatwerk projecten 13

Lopende projecten 14

2.3 Informatiebeveiliging *14*

2.3.1 Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2) 14

3. Programma Inkoop **16**

3.1 Wat hebben we bereikt ? *16*

Afgeronde aanbestedingen 2024 inclusief resultaat 16

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan *17*

Inkoopontwikkeling en successen 17

3.3 Wat heeft het gekost? *18*

4. Programma RSD **19**

4.1 Wat hebben we bereikt? *19*

4.1.1 Missie RSD 19

4.1.2 DNA 19

4.1.3 Benchmark Divosa 19

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan? *22*

4.3 Wat heeft het gekost? *24*

Beleidsindicatoren **25**

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing *27*

5.1.1 Weerstandsvermogen 27

5.1.2 Kengetallen 28

5.1.3 Ontwikkelingen 28

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen *28*

Concept

5.3 Financiering *29*
5.3.1 Leningen/Krediet/Schatkistbankieren 29
5.3.2 EMU-saldo 29
5.3.3 Renterisicobeheer 29
5.4 Bedrijfsvoering *32*
5.4.1 Personeelsbeleid 32
5.4.2 Integriteit 32
5.4.3 Ziekteverzuim 32
5.4.4 Planning – en controlcyclus 32
5.4.5 Rechtmatigheid 33
5.4.5.3 Rechtmatigheid Europese aanbestedingen 33
5.4.5.4 Acties ter voorkoming van toekomstige afwijkingen 33
5.5 Verbonden partijen *33*
5.6 Kostenverdelingsafspraken *34*
5.7 Wet open overheid *35*
5.8 Normenkader GR Samenwerking De Liemers *35*
JAARREKENING 36
6. Balans en overzicht van baten en lasten 37
6.1 Balans *37*
6.2 Overzicht van baten en lasten *38*
7. Waarderingsgrondslagen 39
7.1 Waardering en resultaatbepaling *39*
8. Toelichting balans 41
8.1. Specificatie balansposten per 31-12-2024 ..... *41*
8.1.1. Activa 41
8.1.2. Passiva 43
8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen *44*
9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 45
9.1 Bestuur *45*
9.2 RID *46*
9.3 Inkoop *48*
9.4 RSD *48*
9.5. Rechtmatigheidsverantwoording *50*
9.6 Incidentele baten en lasten *52*
9.7. Gebeurtenissen na balansdatum *52*
10. Overzicht Taakvelden en WNT 53
10.1 Taakvelden per programma *53*
10.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) *56*
11. Controleverklaring 59

Concept

Managementsamenvatting

De jaarstukken 2024 geven inzicht in de ontwikkelingen, behaalde doelen en financiële verantwoording.

Het jaar 2024 stond in het teken van de continuerende oorlog in Oekraïne en daaruit voortvloeiende werkzaamheden, de nieuwe Bestuurlijke Opdracht RSD en de doorontwikkeling RID. Maar ook de personeelstekorten op de arbeidsmarkt voor SDL als werkgever speelden een grote rol. Dit laatste bood ook mogelijkheden voor klanten van de RSD.

De jaarrekening SDL laat op basis van de lasten een verschil zien van € 690K ten opzichte van de tweede tussenrapportage 2024.

- De programma's bestuur en inkoop lagen dicht op de begroting, bij bestuur hield de SDL over (18K), bij inkoop kwam de SDL tekort (10K).
- De RSD heeft 160K minder uitgegeven dan begroot. Dit voordeel is behaald door enerzijds verbeterd liquiditeitsmanagement waardoor er minder debetrente betaald is en anderzijds door personele wisselingen waarbij geregeld een starter werd aangetrokken waar een ervaren kracht was begroot. Dit voordeel pakt voor de gemeenten nog hoger uit omdat de overige inkomsten (o.a. subsidiegelden) hoger waren dan begroot door goede resultaten.
- De RID heeft 502K minder uitgegeven dan begroot. Hiervan is 80% een overschot op de kapitaalslasten. Dit is het resultaat van de doorontwikkeling RID in minimale variant en de beperkte personele capaciteit maar ook onduidelijkheden over de projectadministratie. Deze is nu opgeschoond en er is een DB voorstel in de maak om de investeringskredieten te herindelen in logischere en duidelijkere projecten waardoor het efficienter ingezet kan worden.
- Door uitval van de Algemeen Directeur SDL/directeur RSD is een interim directeur aangetrokken. Hiervoor had het bestuur gelden beschikbaar gesteld. Deze gelden zijn uiteindelijk niet bijgevraagd en de kosten zijn binnen de bestaande begroting door de SDL gedragen.
- Op onderhoud applicaties is een voordeel behaald van € 250K. De applicaties zijn uiterst scherp doorgenomen door sterk verbeterd contractmanagement. Overbodige licenties zijn opgeheven en de RID is consequent met leveranciers het gesprek aangegaan om tariefsverhogingen te mitigeren.
- De bestemmingsreserve Tozo is gemuteerd met de daadwerkelijke urenlast die besteed is aan werkzaamheden met betrekking tot de Tozo. Dit viel 18K lager uit dan begroot. Gelden die aan het eind van de Tozo looptijd nog in de reserve zitten, vallen volledig vrij.

De toelichting van de cijfers wordt gepresenteerd in hoofdstuk 9.

Concept

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.595.816	6.395.817	8.183.500	8.023.217	-160.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal lasten	**14.193.363**	**12.945.374**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-690.395**	

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.545.816	6.345.817	8.133.500	7.991.217	-142.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal Baten	**14.143.363**	**12.895.374**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-672.395**	

Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Eliminatie doorbelasting intern betreffen de Lasten en Baten voor de RSD die als bate bij de RID worden verantwoord en als kosten bij de RSD.
In de consolidatie worden deze geëlimineerd omdat ze op het SDL resultaat geen invloed hebben.

Concept

Algemeen

Per 15 januari 2024 is Patrick Marelis aangetreden als nieuwe directeur RID. Onder zijn leiding is de organisatie gestart met het doorvoeren van de Liemerse I&A visie.

Conform de Financiële verordening SDL zijn in 2024 twee tussenrapportages opgemaakt en vastgesteld. In deze tussenrapportages wordt met name financieel inzicht gegeven over de stand van zaken en de prognoses voor het kalenderjaar.

In deze jaarrekening leggen wij verantwoording af over de gerealiseerde doelen en de financiele verantwoording.

RID en Inkoop

In 2024 is de implementatie van de Liemerse I&A visie voortvarend van start gegaan. De gemeenteraden hebben unaniem ingestemd met deze visie en de basis variant goedgekeurd. In de uitvoering zijn belangrijke mijlpalen bereikt: het nieuwe functiehuis is geïmplementeerd en vrijwel alle posities zijn ingevuld. Er is succesvol gestuurd op het omzetten van tijdelijke inhuur naar vaste formatie, wat naar verwachting medio 2025 volledig zal zijn afgerond.

De eerste positieve effecten van deze veranderingen zijn al merkbaar binnen de organisatie. Gezien de omvangrijke organisatorische wijzigingen en het structurele hybride werken, blijft in 2025 extra aandacht nodig voor onderlinge verbinding. Positief is dat er geen verdere uitstroom van medewerkers heeft plaatsgevonden.

Op 15 juni 2024 is de gemeente Zevenaar uit de Inkoopsamenwerking gestapt. Dit houdt in dat Zevenaar zelf bepaald of ze haar specifieke behoeftes inkoopt. Behoeftes die Liemers breed ingekocht worden blijven de verantwoordelijkheid van de RID. De samenwerking met 1Stroom blijft onverminderd voortgezet worden.

RSD
Het jaar 2024 stond in de eerste plaats in het teken van de start van de nieuwe bestuurlijke opdracht 2024-2026. De nieuwe bestuurlijke opdracht heeft als titel: “Investeer in mensen met onbenut arbeidspotentieel”.

In de bestuurlijke opdracht zijn ook resultaatafspraken opgenomen. De afgesproken resultaten op het gebied van (duurzame) plaatsingen, werkfit maken, plaatsingen met loonkostensubsidie, begeleiding van mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben en jongeren zijn in 2024 allemaal volledig of grotendeels gehaald.

Ondanks de goede resultaten, werd in het voorjaar van 2024 duidelijk dat er grotere financiële tekorten op de BUIG-budgetten van de Liemerse gemeenten dreigden te ontstaan. In samenspraak met de Liemerse gemeenten heeft de RSD daarom een actieplan gemaakt met de naam “focus op werk”. In de tweede helft van 2024 is gestart met de uitvoering van dit plan. Dit heeft mede ertoe geleid dat de uiteindelijke tekorten op de BUIG lager zijn uitgevallen dan begroot en ook lager dan voorgaande jaren.

Programma’s
Deze jaarstukken zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening, en zijn ingedeeld in vier programma’s:

Programma 1	Bestuur
Programma 2	RID
Programma 3	Inkoop
Programma 4	RSD

Concept

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Concept

Algemene dekkingsmiddelen

De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers (SDL) voert de werkzaamheden voor Werk en Inkomen gemandateerd uit. Dit houdt in dat SDL geen algemene dekkingsmiddelen ontvangt.
De in 2020 ingevoerde Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) heeft in 2022 geleid tot de invordering van de verstrekte bedrijfskredieten. Deze uitvoeringskosten worden gedekt door de Bestemmingsreserve Tozo.
De Exploitatiekosten worden op basis van de vastgestelde begroting en de daarin opgenomen verdeelsleutels via voorschotnota's aan de opdrachtgevers in rekening gebracht. De uitkeringskosten worden in overleg met de accountmanagers ingeschat en ook via voorschotnota's in rekening gebracht. Deze kunnen eventueel naar aanleiding van een tussenrapportage bijgesteld worden. In het kader van liquiditeitsmanagement is in 2024 begonnen met het tussentijds afrekenen bij grote verschillen, zodat de SDL geen grote bedragen voorfinanciert tegen hoge debetrentes.
Na afloop van het kalenderjaar worden de jaarrekening en de definitieve afrekeningen opgemaakt.

Overhead

De kosten zijn conform het Iv3-informatievoorschrift-2024 aan de taakvelden toegerekend.
Per programma is een overzicht van de taakvelden opgenomen. In hoofdstuk 10 wordt een totaaloverzicht van de taakvelden per programma en geconsolideerd weergegeven.
De totale lasten 2024 zijn € 15.173.096. Hiervan is € 6.438.223 toe te rekenen aan Overhead, (42,43%).

Vennootschapsbelasting

In het resultaat is geen bedrag opgenomen voor de VPB omdat de uitvoeringstaken van de GR, aan de deelnemende gemeenten vallen onder de Objectvrijstelling Vpb voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Onvoorzien

In de begroting was geen expliciet bedrag voor onvoorzien opgenomen.

Concept

1. Programma Bestuur

1.1. Directie SDL

1.1.1 Missie

Leiding geven aan de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL), waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

1.1.2 Visie

Een goede dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers:

- Algemeen bestuur, bestaande uit leden van de colleges van de gemeenten, waaronder de voorzitter.
- Dagelijks bestuur bestaat uit 3 leden, bij voorkeur de burgemeesters; in 2024 waren dat burgemeester Van Hout van Westervoort, burgemeester Hieltjes van Duiven en burgemeester Van Riswijk van Zevenaar.
- De voorzitter van zowel het AB als het DB wordt door en uit het Algemeen bestuur gekozen. In 2024 was dat de heer H.B. Hieltjes.

Governance

De directie SDL bestaat uit algemeen directeur (tevens directeur RSD) en een adjunct directeur (tevens directeur RID en inkoop).

Het Algemeen bestuur heeft in 2024 twee keer vergaderd en het Dagelijks bestuur drie keer.

Concept

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1 Missie

De OR-SDL is een gemeenschappelijke ondernemingsraad, waarin vertegenwoordigers van de RID en RSD zitting hebben. Zij wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en organisatie.

De Ondernemingsraad (OR) stelde zich in 2024 als doel om een betekenisvolle bijdrage te leveren aan het verbeteren van de organisatie en het werkplezier van onze medewerkers.

1.2.2 Gespreksonderwerpen

Onderwerpen waar de ondernemingsraad veel over gesproken heeft zijn:

- Ontwikkeltraject RID
  - Functiehuis
  - Organogram
- Talentontwikkelprogramma van de RID
- Nieuwe arbobeleidsplan
- Project Veilig en Vertrouwd voor SDL
- Aanstelling nieuwe preventiemedewerker bij de RSD
- Aanstelling tijdelijke WOR-bestuurder
- Informatie ten behoeve van logging en monitoring
- Kantoorconcept (i.v.m. geluidsoverlast RSD)
- Vrijwilliger RSD
- Verkiezingen OR 2024
- Professionalisering OR
  - Communicatie
  - Zichtbaarheid

Concept

1.2.3 Wat heeft de OR bereikt

De OR heeft ingestemd met het talentonwikkelprogramma van de RID, de uitvoeringsagenda Veilig en Vertrouwd voor de SDL, de aanstelling van een nieuwe preventiemedewerker bij de RSD, de aanstelling van een nieuwe tijdelijke WOR-bestuurder.

De OR richtte zich ook op het verbeteren van het werkklimaat op kantoor. De RSD heeft met name last van geluidsoverlast bij de balie en de OR maakte hier een vast bespreekpunt van tijdens onze overleggen met de WOR-bestuurder. Dit resulteerde in 2022 tot toezeggingen om de geluidsoverlast weg te nemen. Dit blijft tot op heden een agendapunt tot dit opgelost is.

De OR volgde in 2024 een tweedaagse maatwerktraining. Tijdens de training werd stilgestaan bij de WOR, de jaarplanning, de communicatie met de medewerkers en de (her)verdeling van taken en het werken met commissies.

1.3 Wat heeft het gekost?

Bestuur	Rekening 2023	Begroting 2024 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024
Lasten	37.225	51.200	1.000	52.200	33.892	-18.308
Baten	37.225	51.200	1.000	52.200	33.892	-18.308
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	51.200	52.200	33.892	-18.308
Totaal	**51.200**	**52.200**	**33.892**	**-18.308**

2. Programma RID

2.1 Wat hebben we bereikt?

Op basis van de in 2023 vastgestelde Bestuurlijke opdracht voor de RID zal dit verder doorgang vinden in de komende jaren. Voor 2024 werden vanuit deze Bestuurlijke opdracht de volgende hoofdpunten voortgezet dan wel opgestart.

Zorgen voor een goede stabiele bezetting binnen de RID
Begin 2024 zijn de functiehuizen afgerond en zijn een aantal medewerkers in hun nieuwe rol gezet. Er is hard gewerkt om de toen nog ontbrekende formatie op orde te brengen. In de afgelopen jaren zijn er externen ingezet om gaten dicht te lopen binnen de organisatie. In 2024 hebben we een groot deel van de externen weten te vervangen naar vaste formatie en tevens versterking doorgevoerd gelijk aan de minimale variant waar de Raden tijdens de voorjaarsnota van 2024 voor gekozen hebben. De verwachting is dat de omzetting van de standaard formatie zonder externen rond de zomer van 2025 is afgerond.

Duidelijkheid in de visie van de technische toekomst RID
De Cloudvisie is geschreven en in begin 2024 bekrachtigd. In 2025 zal hier verder uitvoering aan gegeven worden. Een onderdeel hiervan is het uitrollen van MS365 voor alle gemeenten. Momenteel is de RID volledig over, heeft er een succesvolle pilot gedraaid bij Zevenaar en zullen de overige gemeentes en klanten volgens planning nog voor de zomer van 2025 overgaan.
De in de I&A benoemde onderdelen zijn geprioriteerd en gepland en lopen tot 2028 op basis van de gekozen minimale variant. Ondanks de beperkte formatie (minimale variant) en druk bij de gemeentes streven we continue naar de beste volgorde van de I&A onderdelen. Denk hierbij aan het opstarten van een AI-traject om medewerkers te ontzien in hun werkdruk zoals deze wordt ervaren intern als ook bij de gemeentes.

Security toch nog een tandje erbij
Er zijn al flinke stappen genomen met betrekking tot het verhogen van de Informatiebeveiliging en privacy. Dit heeft ervoor gezorgd dat op een aantal vlakken beter inzichtelijk is waar de risico's zich nog bevinden en waar we verder aan moeten werken. Voor zover nog niet gerealiseerd, worden in 2025 alle procedures en bijbehorende verwachtingen en inzet uitgeschreven omtrent security. Dit doen we aan de hand van de nieuwe BIO2 en daar waar overlappingen zijn zullen we optrekken met de gemeentes.

Meer samenwerking en standaardisatie
Vanaf de initiële start van de RID en door de jaren heen zijn er verschillen gebleven in de manier van werken tussen de gemeenten. In 2024 is er ingezet om intensiever samen te werken met en tussen de gemeenten aan de voorzijde van hun behoeftes. Dit heeft de start ingeluid tot o.a. meer eenduidige oplossingen voor iedereen. Een grote stap die hierin genomen is het gezamenlijk opzetten van informatiemanagers. Deze zijn deels in dienst bij de gemeentes en deel bij de RID. Met als doelstelling om voor per domein een gezamenlijke koers te varen.

Concept

Daarnaast wordt er een onderzoek gestart om duidelijk te maken waar nu echt de verschillen zitten en te kijken of we die kunnen verminderen. De regel moet worden **standaard tenzij absoluut noodzakelijk**. Dit zal in 2025 verder worden bestendigd.

Digitale volwassenheid verhogen
Hoewel de RID van nature een digitale (ICT) organisatie is en daarmee de Digitale Volwassenheid gemiddeld hoger is dan binnen de gemeenten, zijn ook zeker hier stappen te nemen. Hier is rekening mee gehouden tijden het uitwerken van de functiehuizen. Duidelijke stappen die hierin genomen worden zijn:

- Meer inzet op security in de breedste zin van het woord;
- Meer inzet op een regie organisatie dan een beheer organisatie;
- Meer inzet op informatievoorziening aan de gemeenten

Naast dat dit duidelijke stappen zijn voor de RID, zijn er aansluitende stappen te nemen binnen de gemeenten. Alle partijen moeten hierop aanhaken om vooruitgang te kunnen boeken.

We zien dat de ontwikkelingen snel gaan zeker in het AI landschap. Het zal best wat vergen van alle medewerkers om hierin goed in mee te gaan op een juiste manier. De RID zal hierom kennis gaan delen met de gemeentes om hen mee te krijgen in dit nieuwe tijdperk.

Algemene optimalisatie RID
Binnen de RID is in 2024 hard gewerkt aan optimalisatie van de organisatie wat zich zal vervolgen in 2025.

Structuur organisatie
De nieuwe structuur die in 2024 is gerealiseerd en daarbij gehoopte stuur- en wendbaarheid van de organisatie geven goede verwachtingen voor 2025. Doel in deze is dat we inzichtelijk maken hoeveel aanvragen, lees changes/projecten, de RID aankan. Dit helpt alle partijen bij het prioriteren van het werk en geeft tevens verduidelijking in de eventueel extra benodigde ondersteuning van externen op projecten.

Security
Door de uitbreiding van ons securityteam en de werkzaamheden die ze hebben uitgevoerd, zijn we in 2024 goed vooruitgegaan op het vlak van security. Er zijn diverse analyses uitgevoerd en we blijven werken aan de bewustwording van de medewerkers en gaan we samen met de gemeenten ook daar de medewerkers bewuster maken van hun rol in deze.

Portfolio
Nu we een meer geborgd proces en structuur hebben op ons portfolio, krijgen we steeds meer grip en kunnen we de verwachtingen beter duiden en onderbouwen richting de gemeenten. Dit zorgt voor meer zekerheid richting de gemeenten omtrent hun ICT doelen.

Concept

Contractmanagement
Door de stappen die er genomen zijn op basis van contractmanagement kunnen we steeds duidelijker en indien nodig scherper communiceren met onze leveranciers. Dit helpt ons om meer waarde uit de dienstverlening te halen of in sommige gevallen de dienstverlening af te schalen. De eerste zichtbare besparingen hebben we in 2024 al weten te behalen wat zich naar verwachting in 2025 alleen maar zal vervolgen.

Changemanagement
In 2024 heeft de RID goede stappen gezet in het embedden van Changemanagement in de organisatie, met alle daarbij behorende processen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Verbeterde communicatie (zowel intern als extern);
- Minder weerstand bij verandering door meer betrokkenheid van de medewerkers;
- Verbeterde efficiëntie;
- Verbeterde risicobeheersing;
- Verhoogde klanttevredenheid

Configuratie & Assetmanagement
Nu we uit de opstartfase van Configuratie & Assetmanagement zijn, gaan we volgend jaar vol inzetten op licentie beheer om op zoek te gaan naar kostenbesparingen. Hiervoor hebben we in 2024 de eerste stappen genomen met het testen voor het inzetten van geautomatiseerde oplossingen. Dit zullen we te vervolgen en uiteindelijk inzetten rondom alle applicatie waarbij dit mogelijk is.
Omdat we met elkaar zeer veel applicaties delen, zal het langslopen van alle contracten met het ophalen van het werkelijke gebruik en toegevoegde waarde per gemeente naar verwachting een behoorlijk lange doorlooptijd hebben.

Concept

2.2 Wat hebben we gedaan

Maatwerk projecten

Applicatie	Kosten 2024	Duiven	Wester-voort	Zevenaar	1Stroom	RSD	RID	WSPMGR
Datadistributie 1Stroom	27.256	9.710	6.983		10.562			
Software Centric Soc.Domein	47.156			47.156				
DVO WSP-MGR	631							631
Squit	255.825			142.790	113.035			
GovRoam	6.000	2.000	2.000	2.000				
Applicatie burgerzaken	244.047	64.234	46.912	130.029	2.872			
Gebruikerslicenties	689.609	19.370	9.244	294.895	243.427	61.392	26.235	35.045
ISMS WSPMGR	3.188							3.188
PKI en ov. Certificaten	10.665	3.221	2.084	3.355	1.866			139
ISMS	21.939			10.343	11.597			
Decos	10.226			10.226				
Intranet	9.186			3.464	5.722			
Kikker-Grut	7.500	2.500	2.500	2.500				
Anonimiseersoftware	14.472			7.236	7.236			
Totaal	**1.347.701**	**101.036**	**69.724**	**653.994**	**396.316**	**61.392**	**26.235**	**39.003**

Dit zijn veelal structurele projecten waarbij niet alle partijen deelnemen of waarbij de kostenverdeling niet in lijn is met de verdeelsleutel RID.

Lopende projecten
De uitvoeringscapaciteit van de RID laat een duidelijke verbetering zien, hoewel we nog niet op volle sterkte opereren. Dit is grotendeels te verklaren door het grote aantal nieuwe medewerkers dat tijd nodig heeft om zich de werkprocessen eigen te maken en hun volledige potentieel te ontwikkelen.

Een bijzondere vermelding verdient het M365-project, dat impact zal hebben op de werkwijze binnen alle aangesloten gemeenten. Ondanks een uitdagende start in 2023, waarbij belangrijke aspecten zoals security initieel niet waren meegenomen, ligt het project nu goed op koers. De verwachte implementatie binnen één jaar is een uitzonderlijke prestatie in vergelijking met soortgelijke trajecten bij andere gemeenten.

Het noodzaak blijft om alle niet bestede budgetten wel beschikbaar te houden voor de toekomst om aan de verdere doorontwikkeling uitvoering te geven.

2.3 Informatiebeveiliging

Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat gemeenten de informatiebeveiliging op orde hebben. En daarbij gaat het niet alleen om techniek; medewerkers van een gemeente dienen op de hoogte te zijn van, en te handelen naar de gestelde beveiligingsrichtlijnen.

Sinds 2013 kennen we de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG), als basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen de lokale overheid. In 2018 werd de opvolger van de BIG gepresenteerd; de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, oftewel: BIO. Ondertussen wordt de BIO opgevolgd door de BIO2.

Naast deze genoemde zaken worden er op verschillende vlakken periodiek (verplichte) audits uitgevoerd m te zien dat de RID aan de hoge hedendaagse eisen voldoet. Denk hierbij aan ENSIA, Suwinet- en DigiD-audits. Genoemde audits worden door RID De Liemers gecoördineerd, waarbij de auditors van de nodige informatie worden voorzien.

Concept

2.3.1 Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2)

De RID is proactief gestart met de implementatie van de BIO2, waar mogelijk in samenwerking met de aangesloten gemeenten. Met deze vroegtijdige aanpak werkt de RID aan het versterken van haar positie op het gebied van informatiebeveiliging.

“De BIO2 bevindt zich momenteel in de laatste fase van het goedkeuringstraject en wordt naar verwachting begin 2025 bestuurlijk bekrachtigd door het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). Na goedkeuring zal de BIO2 wettelijk worden verankerd in de Wet Digitale Overheid (Wdo).”
Het implementatietraject zal naar verwachting geheel 2025 in beslag nemen.

Het is belangrijk op te merken dat bovengenoemde activiteiten slechts de kernactiviteiten betreffen; voor 2025 staan nog diverse andere ontwikkelingen en stappen op de agenda.

2.4 Wat heeft het gekost?

RID	Rekening 2023	Begroting 2024 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024
Lasten	6.601.464	6.566.274	1.244.856	7.811.130	7.308.959	-502.171
Baten	6.601.464	6.566.274	1.244.856	7.811.130	7.308.959	-502.171
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.1 Bestuur	49.700	50.600	74.070	23.470
0.2 Burgerzaken	176.430	153.489	134.070	-19.419
0.4 Overhead	5.262.126	6.513.310	6.051.016	-462.294
0.61 OZB Woningen	205.825	218.334	210.359	-7.975
2.1 Verkeer en vervoer	128.477	109.176	83.302	-25.874
3.3 Bedrijfsloket	51.009	56.544	29.709	-26.835
7.4 Milieubeheer	18.849	16.916	22.348	5.432
8.1 Ruimtelijke ordening	163.961	173.460	202.987	29.527
8.3 Wonen en Bouwen	87.281	89.301	51.097	-38.204
Totaal	**6.143.658**	**7.381.130**	**6.858.959**	**-522.171**

Het verschil tussen totaalwaarde taakvelden en lasten betreft de bijdrage van de RSD welke op SDL wordt geëlimineerd.

Concept

3. Programma Inkoop

3.1 Wat hebben we bereikt ?

Naast reguliere taken heeft RID inkoop in 2024 meegewerkt aan de ontvlechting van de inkoopondersteuning voor gemeente Zevenaar. Met ingang van 1 juli 2024 heeft gemeente Zevenaar de inkoopsamenwerking met Samenwerking De Liemers beëindigd. De inkoopadviseurs van RID De Liemers blijven wel de ICT gerelateerde aanbestedingen en, in overleg nog andere gezamenlijke aanbestedingen waarbij gemeente Zevenaar deelnemer is, begeleiden.

Inkoopresultaat

Aanbestedingsadvies en begeleiding
RID inkoop is in 2024 bij ongeveer 85 aanbestedingen betrokken geweest, waarvan er 79 in 2024 zijn afgerond, waarvan 15 Europese openbare aanbestedingen. Dat is een aanzienlijk aantal omdat een Europees openbare procedure minstens 3 maanden doorlooptijd heeft en meer capaciteit vraagt in het aanbestedingsproces. De inkoopadviseurs hebben ofwel geadviseerd over de aanbesteding ofwel het gehele aanbestedingsproces ondersteund. Ca. 200 verzoeken om advies over inkoop/aanbesteding zijn afgehandeld. In slechts 10 gevallen is de afgesproken reactietijd van 2 werkdagen niet gehaald.

Afgeronde aanbestedingen 2024 inclusief resultaat

- In totaal is, ten opzichte van de raming vooraf, € 2 miljoen lager ingeschreven. Dat is aanzienlijk meer dan in 2023.
- In veel gevallen is voldaan aan het streven van de gemeenten om maatschappelijk verantwoord in te kopen. De beleidsmedewerker Social return on Investment (SROI) van het Werkgever Service Punt Midden Gelderland ondersteunt zowel opdrachtgevers als de inkoopadviseurs bij de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Die gezamenlijke aanpak is zeer succesvol.
- Waar mogelijk zijn regionale ondernemers uitgenodigd om in te schrijven.
- Administratieve lasten voor zowel gemeenten als inschrijvers zijn beperkt door in alle gevallen het aanbestedingsproces helemaal digitaal te laten verlopen.

Concept

85 aanbestedingen waarbij RID heeft geadviseerd of begeleid.

€ 2.000.000 totaal lager ingeschreven ten opzichte van de raming.

€ 2.000.000 bijdrage SROI door winnende inschrijvers uitgedrukt in €.

200 aantal adviesaanvragen waarvan er slechts 10 buiten tijdmarge.

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan

Inkoopontwikkeling en successen

Positionering inkoopfunctie

In 2024 heeft het bestuur van Samenwerking De Liemers ingestemd met de wens van gemeente Zevenaar om de samenwerking binnen SDL op gebied van inkoopondersteuning te ontvlechten. Met ingang van 1 juli 2024 levert RID inkoop aan gemeente Zevenaar alleen nog inkoopdienstverlening die ICT gerelateerd is en, in overleg, ondersteuning bij gezamenlijke aanbestedingen. RID inkoop heeft meegewerkt aan een goede afronding en overdracht van de werkzaamheden.

Inkoopsuccessen

2024 was een jaar waarin vooral de reguliere dienstverlening doorgang moest vinden naast het ondersteunen van de ontvlechting van inkoopactiviteiten voor Zevenaar. Er zijn, ondanks het vertrek van Zevenaar, vrijwel evenveel aanbestedingen begeleid, en zelfs meer adviezen verzorgd, dan in 2023. Een mooi voorbeeld van een succesvolle aanbesteding is die van de beveiliging van opvanglocaties voor vluchtelingen in Duiven en Westervoort.

Tenslotte een overzicht van de resultaten op het gebied van SROI. De samenwerking met de beleidsmedewerker Social return on Investment (SROI) van het Werkgever Service Punt Midden Gelderland heeft geleid tot de mooie resultaten uit onderstaand overzicht van het jaar 2024.

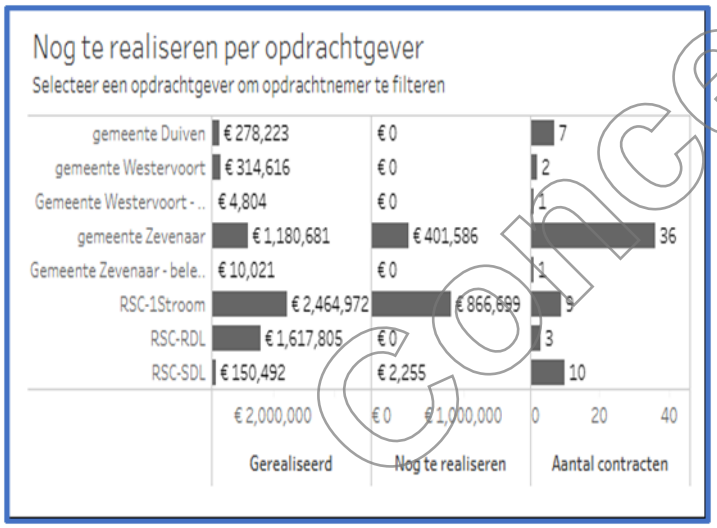

Succesvolle aanbesteding beveiliging

Beveiliging is een snelgroeiende markt en de doelgroep is kwetsbaar. Er is daarom door het aanbestedingsteam ingezet op bewezen ervaring met beveiliging van de doelgroep, en uiteraard een goede kwaliteit tegen een eerlijk tarief. Het resultaat moet zich nog moet bewijzen in 2025 maar er is alle vertrouwen in dat dit is gelukt.

Concept

3.3 Wat heeft het gekost?

Inkoop	Rekening 2023	Begroting 2024 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024
Lasten	346.446	354.700	-108.039	246.661	257.029	10.368
Baten	346.446	354.700	-108.039	246.661	257.029	10.368
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	354.700	246.661	257.029	10.368
Totaal	**354.700**	**246.661**	**257.029**	**10.368**

Concept

4. Programma RSD

4.1 Wat hebben we bereikt?

4.1.1 Missie RSD

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de participatiewet, werken wij integraal met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor. Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

4.1.2 DNA

Ons DNA heeft 3 kernwaarden:

Perspectief: We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk*:* We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap*:* Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

Concept

4.1.3 Benchmark Divosa

Met behulp van de cijfers uit de Divosa benchmark rapporteert de RSD in deze paragraaf wat er in 2024 bereikt is. De benchmarkcijfers geven een helder beeld op het volledige terrein van werk en inkomen. Ook wordt de vergelijking met andere vergelijkbare gemeenten mogelijk gemaakt en kunnen de prestaties over meerdere jaren in beeld worden gebracht.

Volume

Het aantal PW-uitkeringen is in 2024 licht gedaald. Het totaal aantal PW-klanten is aanzienlijk hoger, omdat echtparen één uitkering hebben en omdat de RSD ook werkenden ondersteunt met loonkostensubsidie en jobcoaching. Het bijstandsvolume van de RSD ligt iets lager dan het benchmark-gemiddelde.

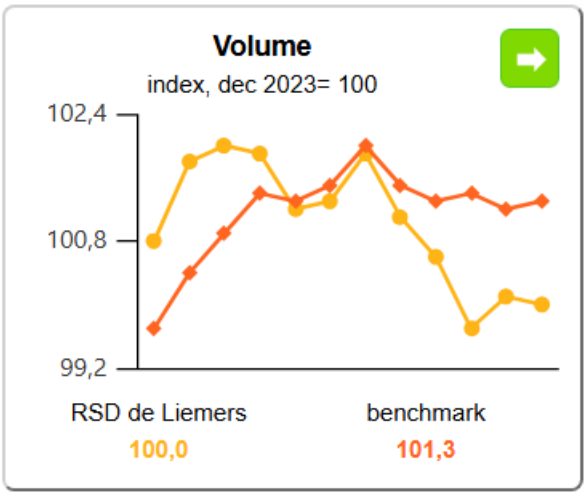

Instroom
In 2024 zijn 361 personen in de bijstand ingestroomd. Het instroomcijfer van de RSD ligt iets lager dan het benchmark-gemiddelde. Dat is een indicatie dat de RSD de poortwachtersfunctie goed invult.

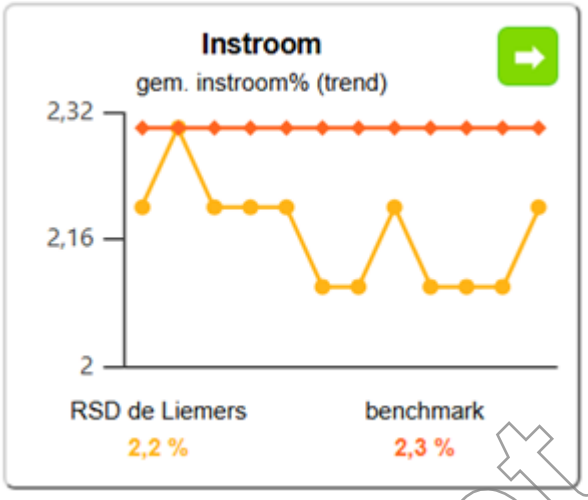

Uitstroom
In 2024 zijn 356 mensen uit de bijstand uitgestroomd. Het gemiddelde uitstroompercentage ligt iets lager dan het benchmark-gemiddelde. De ambitie van de RSD is om dit in 2025 in ieder geval te laten stijgen tot het benchmark-gemiddelde.

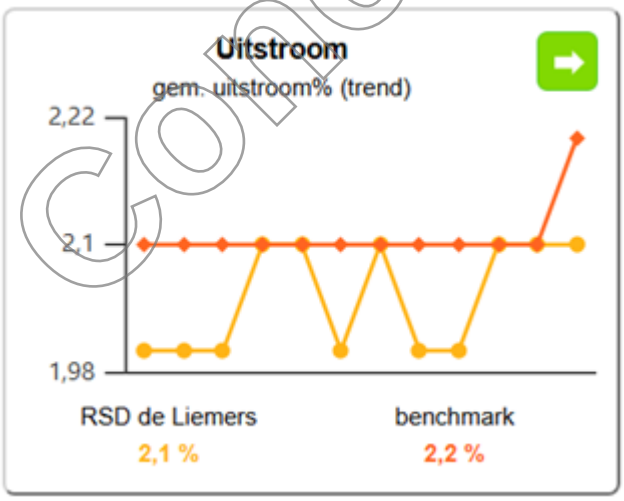

Concept

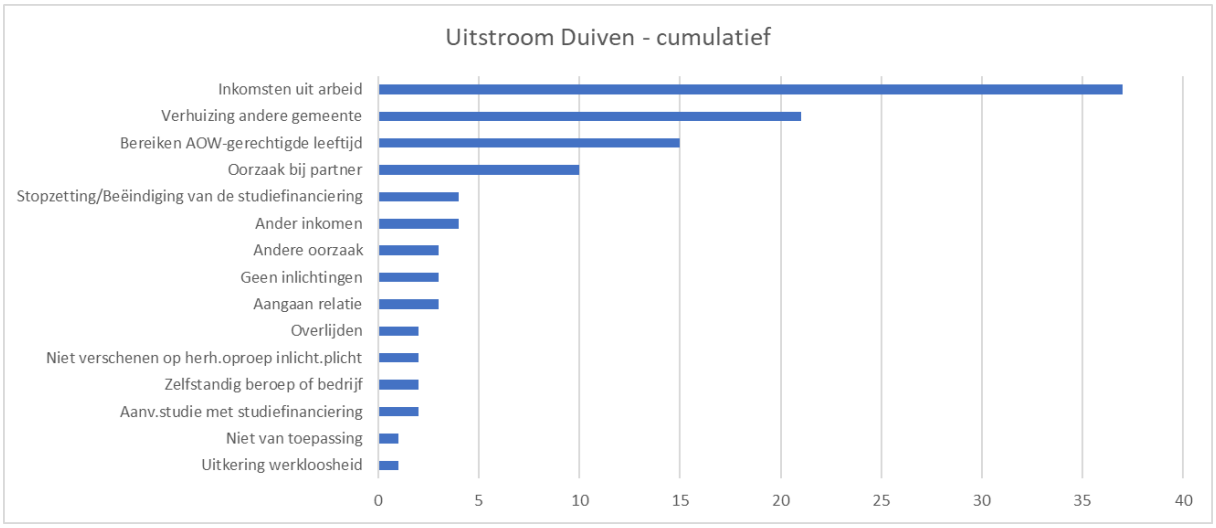
Uitstroom Duiven - cumulatief
Inkomsten uit arbeid
Verhuizing andere gemeente
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
Oorzaak bij partner
Stopzetting/Beëindiging van de studiefinanciering
Ander inkomen
Andere oorzaak
Geen inlichtingen
Aangaan relatie
Overlijden
Niet verschenen op herh.oproep inlicht.plicht
Zelfstandig beroep of bedrijf
Aanv.studie met studiefinanciering
Niet van toepassing
Uitkering werkloosheid
0
5
10
15
20
25
30
35
40

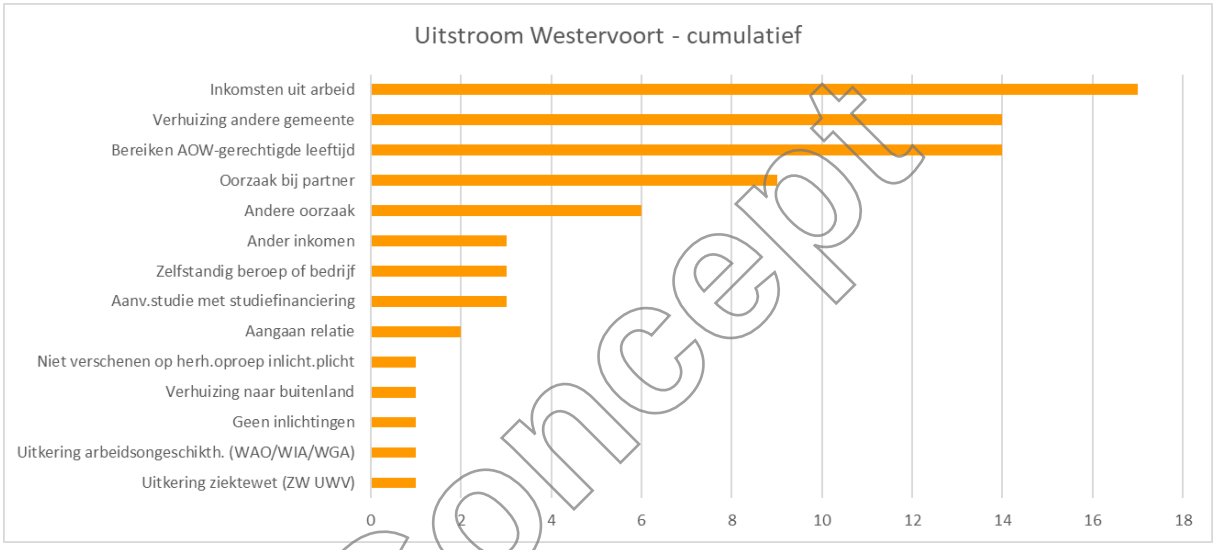
Uitstroom Westervoort - cumulatief
Inkomsten uit arbeid
Verhuizing andere gemeente
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
Oorzaak bij partner
Andere oorzaak
Ander inkomen
Zelfstandig beroep of bedrijf
Aanv.studie met studiefinanciering
Aangaan relatie
Niet verschenen op herh.oproep inlicht.plicht
Verhuizing naar buitenland
Geen inlichtingen
Uitkering arbeidsongeschikth. (WAO/WIA/WGA)
Uitkering ziektewet (ZW UWV)
0
2
4
6
8
10
12
14
16
18

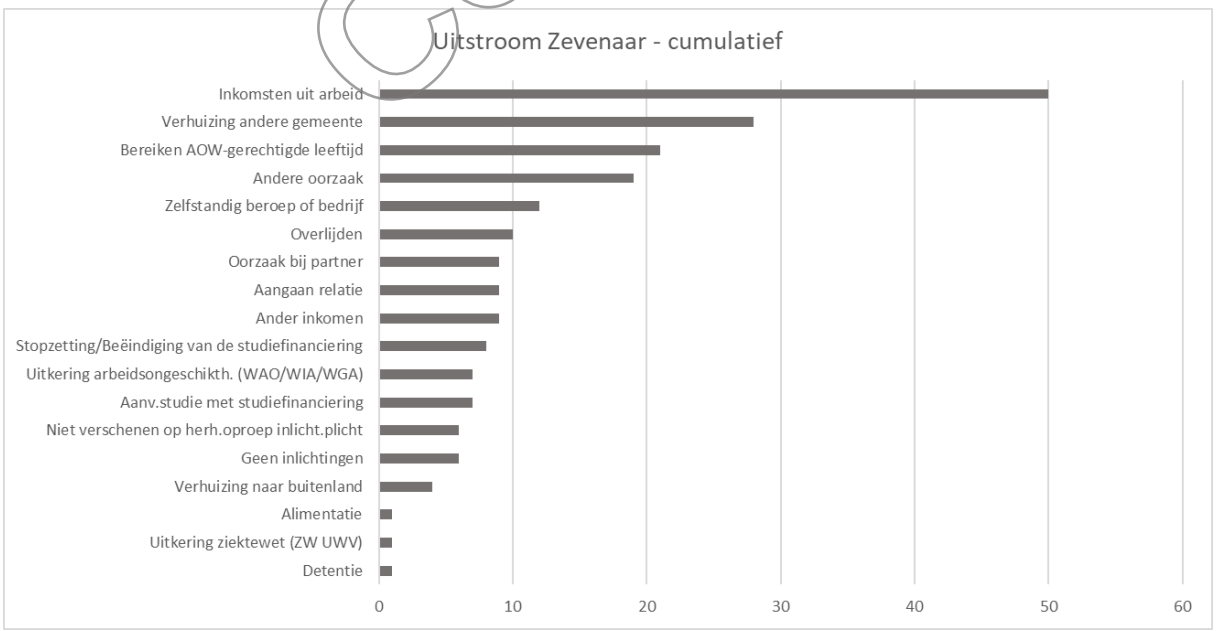
Uitstroom Zevenaar - cumulatief
Inkomsten uit arbeid
Verhuizing andere gemeente
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
Andere oorzaak
Zelfstandig beroep of bedrijf
Overlijden
Oorzaak bij partner
Aangaan relatie
Ander inkomen
Stopzetting/Beëindiging van de studiefinanciering
Uitkering arbeidsongeschikth. (WAO/WIA/WGA)
Aanv.studie met studiefinanciering
Niet verschenen op herh.oproep inlicht.plicht
Geen inlichtingen
Verhuizing naar buitenland
Alimentatie
Uitkering ziektewet (ZW UWV)
Detentie
0
10
20
30
40
50
60

Concept

Financiën
Het resultaat op de BUIG in 2024 was:

	2024	**2023**
Duiven:	+1,0% (69K)	-1,0% (-67K)
Westervoort:	-1,2% (-70K)	-1,1% (-55K)
Zevenaar:	-4,8% (-636K)	-9,0% (-1.062K)

Op RSD-totaalniveau waren deze resultaten beter dan afgelopen jaren. De drie gemeenten hebben variërende BUIG-financieringsmodellen die de hoogte van het BUIG-budget bepaald. De werkzaamheden van de RSD zijn niet verschillend per gemeente.

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Het jaar 2024 stond in de eerste plaats in het teken van de start van de nieuwe bestuurlijke opdracht 2024-2026. In de bestuurlijke opdracht hebben de gemeentebesturen van de Liemerse gemeenten de focus vastgelegd voor de reguliere werkzaamheden van de RSD voor de periode van 2024 tot 2026. Het overkoepelende thema van de opdracht is “investeren in mensen met onbenut arbeidspotentieel”. In de opdracht zijn ook resultaatafspraken opgenomen op het gebied van (duurzame) plaatsingen, werkfit maken, plaatsingen met loonkostensubsidie, begeleiding van mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben en jongeren. De afgesproken resultaten zijn in 2024 allemaal volledig of grotendeels gehaald.

De re-integratiedienstverlening aan klanten is in 2024 verzorgd door de gedeeltelijk nieuwe contractpartners van het Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON) van de RSD. Eind 2023 was immers de nieuwe aanbesteding voor het LEON afgerond. Hierdoor kon de RSD in 2024 nog betere en completere re-integratiedienstverlening aan haar klanten bieden. Ook zijn in 2024 twee gesubsidieerde projecten voor statushouders succesvol afgerond.

Naast de reguliere werkzaamheden, heeft de RSD in 2024 extra ingezet op het plaatsen van kandidaten met loonkostensubsidie. Ook het regionale beleid van de gemeenten in Midden-Gelderland om loonkostensubsidie laagdrempeliger in te zetten, heeft hier een impuls aan gegeven. De RSD en dus ook de Liemerse gemeenten hebben in 2024 ook financieel geprofiteerd van het feit dat de RSD al een aantal jaar geleden gestart is met deze aanpak.

Ondanks al deze resultaten, dreigden in het voorjaar van 2024 grotere financiële tekorten te ontstaan op de BUIG-budgetten van de Liemerse gemeenten dreigden te ontstaan. In samenspraak met de Liemerse gemeenten heeft de RSD daarom een actieplan gemaakt met de naam “focus op werk”. Belangrijk onderdeel van dit plan is dat de nadruk direct bij de aanvraag van een uitkering op werk ligt. Aan mensen die een uitkering willen aanvragen en die kunnen werken, kan direct een dienstverband worden aangeboden (direct werk). Voor direct werk heeft in het najaar van 2024 een aanbesteding plaatsgevonden. De opdracht voor direct werk is gegund aan Scalabor. Onderdeel van het plan is ook om zo snel mogelijk de taakstelling Nieuw beschut werk te realiseren. In de tweede helft van 2024 is gestart met de uitvoering van het plan focus op werk .

Door rechterlijke uitspraken, moesten sociale diensten en dus ook de RSD vanaf 2024 bij alle terugvorderingen een belangenafweging maken. Het maken van een individuele belangenafweging is arbeidsintensief. Tevens heeft het geleid tot minder terugvorderingen. Ten slotte heeft de RSD in 2024 voor de Liemerse gemeenten het beleid over de eigen bijdrage van Oekraïense ontheemden voorbereid en uitgevoerd.

Concept

RESULTATEN 2024

Dit zijn de resultaten zoals beschreven in de bestuurlijke opdracht 2024-2026.
Deze resultaten staan los van alle wettelijke taken en regelingen die ook door de RSD worden uitgevoerd.

Doel	200 klanten Werkfit	250 plaatsingen werk/opleiding	75 plaatsingen met LKS
2024	178	350	210

Doel	max 25% jongeren in uitkering	80% duurzame plaatsingen	30% begeleiding trede 1 en 2a
2024	26%	84%	44%

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Concept

4.3 Wat heeft het gekost?

RSD	Rekening 2023	Begroting 2024 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024
Lasten	7.595.816	6.395.817	1.787.683	8.183.500	8.023.217	-160.283
Baten	7.545.816	6.345.817	1.787.683	8.133.500	7.991.217	-160.283
Saldo	**-50.000**	**-50.000**	**0**	**-50.000**	**-32.000**	**0**

Het saldo worden onttrokken uit bestemmingsreserve.

Taakvelden Lasten	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	-	-	96.286	96.286
0.5 Treasury	-	-	7.199	7.199
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	169.955	330.000	233.860	-96.140
6.2 Wijkteams	78.076	76.000	136.432	60.432
6.3 Inkomensregelingen	2.491.729	3.162.200	2.723.228	-438.972
6.5 Arbeidsparticipatie	3.453.877	4.419.300	4.603.949	184.649
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	10.109	10.000	22.226	12.226
6.71b Begeleiding (Wmo)	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.72a Jeugdhulp begeleiding	101.090	96.000	66.679	-29.321
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	55.566	55.566
6.74b Jeugdhulp crisis	30.327	30.000	33.339	3.339
	6.395.817	**8.183.500**	**8.023.217**	**-160.283**

Concept

Beleidsindicatoren

				INDICATOREN Jaarstukken 2024		
taakveld	**naam indicator**	**eenheid**	**bron**	**Indicator 2023**	**Begroting 2024**	**Verslag 2024**
0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	1,02	1,28	1,20
0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	1,30	1,44	1,40
0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken	146,60	152,44	178,37
0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken	32%	10%	22%
0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken	41%	43%	42%
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl (2023)	Duiven 1,9% Westervoort 2,8% Zevenaar 1,8%	Duiven 1,3% Westervoort 2,5% Zevenaar 1,8%	Duiven 2,3% Westervoort 2,8% Zevenaar 2,5%
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2023)	Duiven 1.126,8 Westervoort 323,8 Zevenaar 684,7	Duiven 905,2 Westervoort 249,2 Zevenaar 529,9	Duiven 1.001,7 Westervoort 275,2 Zevenaar 577,9
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2023)	Duiven 4% Westervoort 7% Zevenaar 4%	Duiven 4% Westervoort 8% Zevenaar 4%	Duiven 4% Westervoort 7% Zevenaar 4%
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl (2023)	Duiven 74,0% Westervoort 70,6% Zevenaar 71,0%	Duiven 74,0% Westervoort 70,6% Zevenaar 71,0%	Duiven 74,3% Westervoort 71,6% Zevenaar 71,7%
6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl (2023)	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 1,0% Westervoort 2,0% Zevenaar 2,0%	Duiven 2% Westervoort 2% Zevenaar 2%
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl (2024)	Duiven 264,1 Westervoort 343,5 Zevenaar 265,7	Duiven 310,2 Westervoort 399,2 Zevenaar 313,4	Duiven 263,0 Westervoort 331,6 Zevenaar 252,0
6. Sociaal domein	Lopende re-intgratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl (2022)	Duiven 203,0 Westervoort 222,2 Zevenaar 216,9	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0	Duiven 203,0 Westervoort 222,2 Zevenaar 216,9

Concept

Toelichting op de Beleidsindicatoren

Punten 1 tot en met 5 zijn gebaseerd op de gerealiseerde gegevens van SDL over 2024.

Punten 19 tot en met 28 komen van 'Waar staat je gemeente', tussen de haakjes staat aangegeven van welke bron en wanneer de gegevens voor het laatst zijn geactualiseerd.

PARAGRAFEN

Concept

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De GR heeft tot 2020 geen eigen vermogen, voorzieningen of reserves gehad. Omdat de uitvoeringskosten van de Tozo-regelingen betrekking hebben op meerdere jaren moet het niet bestede deel als een bestemmingsreserve worden opgenomen. Dus alleen gedurende de afwikkeling van de Tozo-regelingen zal er een bestemmingsreserve Tozo zijn.

De exploitatielasten inclusief eventueel niet begrote kosten worden vrijwel volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Een deel wordt bij zowel de RSD (subsidies) als de RID (MGRWSP) extern gefinancierd.

Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden voorgelegd aan het bestuur en ter kennisneming naar de Raden van de deelnemende gemeenten.

5.1.1 Weerstandsvermogen

Om inzicht te geven in de risico's en dit te vertalen naar een benodigd weerstandsvermogen geven wij hieronder in de tabel een indicatie.

Omschrijving risico	Beheersmaatregel(en)	Kans	Jaarlijks/ Incidenteel	Benodigd Weerstands-vermogen
Onvoorziene andere politieke keuze Door verkiezingen of wijziging beleid	-Bestuurlijke opdracht -Regelmatige overlegstructuur en rapportage	Middel	Incidenteel	€ 250.000
Onvoorziene stijging klantenbestand	-Maandelijkse rapportage/inzicht -Netwerkorganisatie -Ondernemersloket	Middel	Incidenteel	€ 250.000
ICT-systemen niet beschikbaar	-Regelmatig back-ups en uitwijk -Firewall	Hoog	Incidenteel	€ 500.000

Concept

Naast bovenstaande risico's zijn er ook risico's benoemd waarop de volgende controles en procesverbeteringen worden uitgevoerd:

- Uitkering rechtmatig toegekend
- Uitkering voor een foutief bedrag vastgesteld
- Fraude door klanten
- Persoonsgegevens bij onbevoegden
- Ongeautoriseerd toegang tot systemen
- Hacking van het systeem
- Verstoringen van het ICT netwerk
- Uitval van het internet

Het risicomanagement focust zich op drie onderdelen: preventie (voorkomen van), detectie (tijdig ontdekken van) en respons (naar behoren reageren/maatregelen treffen).
De RSD maakt eens keer per jaar een rechtmatigheidsverslag voor het bestuur waarin de bevindingen van de kwaliteitscontrole worden voorgelegd.

In de begroting waren enkele risico's benoemd. Met betrekking tot de ICT-risico's zijn de volgende maatregelen gehanteerd:
Maatregelen die worden uitgevoerd:
1. Up-to-date houden van de hard- en software;

2. Twee- of meer factorauthenticatie;
3. Netwerksegmentatie;
4. Robuuste back-ups en het toetsen van het terugzetten van die back-ups;
5. Testen en oefenen van ICT-crisisplannen.

Met betrekking tot de RSD zijn de volgende maatregelen gehanteerd:

1. Meerjarige bestuurlijke opdracht aangaan;
2. Een regelmatige overlegstructuur en rapportage;
3. Afstemming en kennisdeling binnen de regio.

5.1.2 Kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Netto Schuldquote	13,7%	34,1%	10,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	13,7%	34,1%	10,7%
Solvabiliteitsratio	2,0%	1,4%	1,1%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

5.1.3 Ontwikkelingen

De aflossingen van de verstrekte Tozo-bedrijfskredieten is begonnen met ingang van 1 juli 2022. Over de periode 1 januari 2021 tot en met 1 juli 2022 is er geen rente verschuldigd. Vanaf 1 juli 2022 is 2% rente verschuldigd, de lening(en) moeten in maximaal 72 maanden worden terugbetaald, gerekend vanaf de 1e van de maand volgende op de datum van verstrekking van de lening.
Voor de uitvoering van deze invordering is bij het toekennen al één budget toegekend, dit is voor een deel in een bestemmingsreserve TOZO gereserveerd.
Voor 2024 wordt hier voor de uitvoeringskosten € 32.000 aan onttrokken. Dit is gebaseerd op de werkelijke urenbesteding van de medewerkers die betrokken zijn bij de Tozo-uitoefening.

In 2024 zijn er verschillende gesprekken geweest met Gemeenten om taken bij de RSD te beleggen, hieronder taken met betrekking tot invordering, bijzondere bijstand en de ROOO.

SDL monitort continu de ontwikkelingen via deelname aan allerlei regionale overleggen. Daarnaast verantwoorden wij maandelijks over de behaalde resultaten ten opzichte van de afgesproken KPI's. Maandelijks wordt er een nieuwsbrief RSD en een nieuwsbrief RID opgemaakt.

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen

De SDL heeft geen kapitaalgoederen zoals wegen en rioleringen die gemeenten hebben. De investeringen betreffen hoofdzakelijk ICT investeringen die gemiddeld een looptijd hebben van 3 tot 10 jaar. Deze investeringen worden conform de Nota activering en afschrijving geactiveerd en de kapitaallasten worden in de exploitatie geboekt.

De kosten van de al lopende projecten worden aan het eind van het jaar geactiveerd. Het eerste jaar worden er alleen rentelasten berekend. Vanaf jaar t+1 wordt er op afgeschreven.
Een deel van een jaar wordt hier gelijkgesteld met een half kalenderjaar, rente wordt toegerekend conform het renteomslagpercentage voor een half jaar.

Concept

Structurele onderhoudslasten voor deze kapitaalgoederen worden jaarlijks in de exploitatie opgenomen.

5.3 Financiering

5.3.1 Leningen/Krediet/Schatkistbankieren

Lening
Er is een langlopende lening afgesloten in 2012 groot € 700.000. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%. Het saldo van de lening bedraagt ultimo 2024 € 167.183.
Eind oktober 2019 is een tweede lening afgesloten groot € 3.500.000 met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 0,07%. Het saldo van deze lening ultimo 2024 is € 1.750.000.

De rentelast voor 2024 op deze leningen bedraagt € 5.729.

Kredietlimiet
Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd van € 2.500.000 naar € 3.000.000.
Tot aan de limiet werd 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank, dit is gewijzigd per 01-01-2019 naar 1 maand-Euribor plus 15 basispunten.

Kasgeldlening
In 2024 is door verbeterd liquiditeitsmanagement geen noodzaak geweest tot het aangaan van een kasgeldlening.

Schatkistbankieren
Het saldo van de BNG rekening wordt door de BNG ’s middags rond 15.00 uur afgeroomd.
De volgende ochtend wordt het saldo door financiën weer handmatig teruggeboekt.

Bankgarantie
Er zijn geen bankgaranties uitgegeven.

5.3.2 EMU-saldo
Het EMU saldo wordt berekend op transactiebasis. Deze berekeningswijze is in grote mate vergelijkbaar met het kasstelsel zoals dat voor het Rijk van toepassing is. Het BBV schrijft voor decentrale overheden echter een administratie op basis van het baten/lastenstelsel voor. Het EMU saldo wordt dan berekend door – afhankelijk van de kasmutatie – enkele posten erbij te tellen dan wel eraf te trekken en dan de individuele referentiewaarde (wet HOF) hier tegen af te zetten. Voor een Gemeenschappelijke regeling is geen referentiewaarde vastgesteld waardoor het berekenen van het EMU-saldo geen toegevoegde waarde heeft.

5.3.3 Renterisicobeheer
Het belangrijkste uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van de financiële risico’s bij de decentrale overheden. Daartoe zijn in die wet o.a. twee criteria benoemd die als graadmeter dienen voor het financiële risico dat een organisatie loopt. Dit is de kasgeldlimiet voor de korte termijn financiering (< 1 jaar) en de renterisiconorm voor de lange termijn financiering (> 1 jaar).

Kasgeldlimiet
De wettelijke kasgeldlimiet voor GR Samenwerking de Liemers is 8,2% van de begroting. De jaarlijks wisselende begrotingen en financieringsbehoeften passen niet binnen de kaders van de wet Fido.

Concept

In onderstaande tabel zijn de kasgeldlimietrapportages voor het jaar 2024 weergegeven. Deze rapportages worden conform de wet Fido opgenomen in deze paragraaf.
Als drie kwartalen achtereenvolgend overschreden wordt, moet er een melding gemaakt worden. Dit is in 2024 niet het geval.

Realisatie	**Kwartaal**				**Gemiddeld**
	Bedragen * € 1.000				
	jan-mrt	apr-jun	jul-sep	okt-dec	**Jaar**
Vlottende schuld	6.527	2.494	3.180	4.758	4.240
Vlottende middelen	5.714	3.104	5.617	3.593	4.507
Netto vlottende schuld	813	-610	-2.437	1.165	-267
Wettelijke norm KGL	-1.301	-1.301	-1.301	-1.301	
Afwijking wettelijke norm*	-488	-1.911	-3.738	-136	

* Een positieve afwijking geeft aan dat de wettelijke norm is overschreden, een negatief bedrag geeft de ruimte onder de wettelijke norm weer.

Concept

Renterisiconorm
De renterisiconorm geeft de norm aan met betrekking tot de renterisico's over de vaste schulden. Deze norm bepaalt het maximale deel van de vaste schuld dat in aanmerking mag komen voor aflossing (*al dan niet met herfinanciering*) en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Voor gemeenschappelijke regelingen, zoals GR Samenwerking de Liemers, is deze norm vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen). Gelet op de omvang van het begrotingstotaal 2024 van GR Samenwerking de Liemers (€ 15,86 miljoen in de tweede tussenrapportage) bedraagt de renterisiconorm in 2024 € 3,172 miljoen. Dat betekent dat in 2022 maximaal € 3,172 miljoen in aanmerking zou mogen komen voor herfinanciering en/of renteherziening.
Er zijn in 2024 geen nieuwe langlopende leningen afgesloten of er heeft geen renteherziening plaatsgevonden, waardoor het totaal met ca. € 0,4 miljoen aan aflossingen ruim onder de norm blijft.

Renteschema:		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	12.247
b.	De externe rentebaten (idem)	5.047
	Saldo rentelasten en rentebaten	7.199
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toegerekende rente	0
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	7.199
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	0

Concept

5.4 Bedrijfsvoering

5.4.1 Personeelsbeleid

GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, wat betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- SDL geeft het personeel de mogelijkheid zich te ontwikkelen (RSD leernetwerk, RID academie).

5.4.2 Integriteit

Binnen de SDL is in 2020 een nieuwe integriteits- en geheimhoudingsverklaring ingevoerd, die voldoet aan de BIO. Hierin wordt aan alle nieuwe medewerkers (via aanstelling, payroll of inhuur) uitgebreid gevraagd te verklaren zich vertrouwd, conform de normen en waarden van de SDL, te gedragen en alles te doen of na te laten dat de SDL of haar partners schade kan berokkenen of het aanzien kan schaden. De verklaring moet bewust op elke pagina door de medewerker geparafeerd en daarna gedateerd ondertekend worden.

5.4.3 Ziekteverzuim

Binnen de SDL wordt het ziekteverzuim per kwartaal gemonitord.

Organisatorische eenheid	Verzuimpercentages							FTE	WN
	Kort	Middellang	Lang				Totaal		
	< 8 dg	8 - 42 dg	43 - 91 dg	92-182 dg	183-365 dg	> 365 dg			
Totaal 'RID'	0,57%	0,45%	0,49%	1,01%	0,00%	0,00%	2,51%	29,34	37
Totaal 'RSD'	0,74%	0,90%	0,57%	1,24%	2,36%	1,61%	7,43%	73,61	99

Toelichting gebruikte afkortingen en symbolen:
FTE = Beschikbare arbeidscapaciteit (**F**ull **T**ime **E**quivalent)
WN = Aantal **W**erk**N**emers

Het hoge verzuim bij de RSD heeft vooral te maken met een aantal langdurig zieken. De reden van verzuim van deze medewerkers is grotendeels niet werkgerelateerd. Ten opzichte van 2023 is er een daling zichtbaar (RSD van 9,1% naar 7,4%; RID van 3,3% naar 2,5%).
Eens per kwartaal vindt er afstemming plaats met de bedrijfsarts om te bespreken welke acties er nodig zijn het verzuim te reduceren.

5.4.4 Planning – en controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling geldt ook de gemeentewet, waarin een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld, verplicht is. In november 2024 heeft het Algemeen Bestuur der SDL een geactualiseerde Financiële - en Controleverordening vastgesteld. Hierin zijn de regels van verantwoording opgenomen. Naast een meerjarenbegroting en een Jaarverslag wordt twee keer per jaar een tussenrapportage opgemaakt en jaarlijks een Verslag Kwaliteit en Rechtmatigheid opgemaakt.

M&O-beleid
Er is nog geen vastgesteld M&O beleid. Er wordt wel gewerkt aan een concept.

Concept

5.4.5 Rechtmatigheid

Elk jaar wordt het controleprotocol en om het jaar wordt het normenkader geactualiseerd en vastgesteld.
Bij de uitvoering van de Interne controle wordt gewerkt met steekproeven die door de accountant worden bepaald. Hierdoor is onpartijdigheid gewaarborgd.
In 2024 is de werkgroep Kwaliteit gecontinueerd en is het kwaliteitsplan meerjarig opgesteld. Hierbij wordt naast de rechtmatigheid, noodzakelijk voor de verantwoording naar het ministerie, ook naar de kwaliteit van de dienstverlening, de communicatie en naar de processen gekeken. Hiervan wordt twee keer per jaar verslag gedaan aan het bestuur.
Naast de Werkgroep kwaliteit is er ook een Team Informatiemanagement opgericht die de informatievraagstukken efficiënt en effectief organisatie breed gaat oppakken. Op dit moment worden de rapportage met PowerBI, Cognos en Excel opgesteld.

Zaakgericht werken is voor het aanvraagproces al volledig ingevoerd. Hierdoor wordt de controle op de rechtmatigheid en de controle op de volledigheid aanzienlijk vereenvoudigd.
De werkprocessen bij Debiteuren en Crediteurenadministratie zijn veelal via het systeem afgedwongen. Daar waar dat niet het geval is, wordt dit via de werkprocessen geregeld.

5.4.5.3 Rechtmatigheid Europese aanbestedingen

De rechtmatigheid Europese aanbestedingen heeft veel aandacht van de SDL. Hierdoor kunnen wij aangeven binnen de wet en regelgeving van de Europese aanbestedingsregels gehandeld te hebben.

5.4.5.4 Acties ter voorkoming van toekomstige afwijkingen

De grote onderschrijding op de RID is met name het gevolg van een lagere kapitaalslast die weer het gevolg is van het uitstellen van projecten door werkdruk. Doordat de RID wordt doorontwikkeld en verwacht wordt dat zij een personele groei doormaken, zullen meer projecten doorgang vinden en zullen de kapitaalslasten volledig benut worden. Ook is in het najaar 2024 het inzicht in de activa verbeterd en wordt in 2025 aan het bestuur een omzetting van de projectomschrijvingen verzocht om medewerkers meer inzicht te geven in de bestaande projectgelden.

De overschrijding op de Europese aanbestedingen is het gevolg van oude contracten die destijds niet Europees waren aanbesteed. Door de grote noodzaak en personeelstekorten is gekozen om de continuïteit niet in gevaar te brengen en zijn contracten opnieuw verlengd. Wel worden nieuw afgesloten contracten Europees aanbesteed waardoor een sterfhuisconstructie wordt gecreëerd.

De overschrijding op de investeringskredieten is het gevolg van hogere en eerder verwachtte kosten. Met de aanstelling van een contractmanager tracht het Dagelijks Bestuur deze effecten in de toekomst verder te mitigeren.

5.5 Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

Concept

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).

Bij de oprichting van SSGA in 2003 werd door de oprichters bepaald dat alleen deelnemers uit de publieke sector op het netwerk worden toegelaten. Dit is nogmaals vastgesteld in 2015 door het DB en AB. Ook besloot SSGA dat het aan deelnemers uitsluitend toegestaan is om verbindingen ten behoeve van de eigen organisatie te gebruiken. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief, vormt het SSGA-netwerk een 'gesloten' netwerk en valt SSGA als aanbieder van infrastructuur niet onder toezicht van de ACM.
SSGA concentreert zich op het hebben van infrastructuur in eigendom in Arnhem en omgeving. Er wordt niet actief geacquireerd om het aantal deelnemers te vergroten binnen het huidige verzorgingsgebied. De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met 27 deelnemers. In het Algemeen Bestuur van de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. RID neemt voor 5,44% deel in SSGA, op basis van de toerekeningsfactoren waren de lasten per jaar voor RID 13K.

Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem is statutair gevestigd te Arnhem.

5.6 Kostenverdelingsafspraken

Bestuur
De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toegerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

RID
De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

De RID heeft naast de drie gemeenten, nog twee debiteuren:
- RSD de Liemers;
- Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP) en Modulair Gemeenschappelijke Regeling Midden Gelderland (MGR).

De dienstverleningsovereenkomst met WSP en de MGR zijn contracten met vaste prijsafspraken. Deze worden conform de afspraken gefactureerd.

De afspraken inzake de toerekening van de kosten aan de RSD bestaan uit twee onderdelen:
- De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD;
- Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID in het kader van dienstverlening.

De gefactureerde bijdragen van WSP-MGR en de RSD bijdrage in de RID kosten worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel o.b.v. inwoneraantal.

Inkoop
De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur en is als volgt bepaald: Duiven (1/3), Westervoort (1/6), Zevenaar (1/2). Na uittreding van Zevenaar is de verhouding Duiven en Westervoort beiden 50% na aftrek van de bijdrage Zevenaar met betrekking tot de gezamenlijke SDL-aanbestedingen.

Concept

RSD
De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt, is gebaseerd op:
50% op basis van het aantal inwoners (vastgesteld CBS-cijfer);
50% op basis van het aantal cliënten.

5.7 Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) officieel ingegaan. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Zo krijgt iedereen meer inzicht in het handelen van de overheid.
Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). Uitgangspunt hierbij is dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken.

Binnen de SDL is de Juridisch beleidsadviseur aangewezen als contactfunctionaris voor externen. De SDL publiceert reeds de meeste relevante informatie op de eigen website en specifieke informatie wordt conform de Wet elektronische publicaties via lokale regelgeving.overheid.nl gepubliceerd. Aangezien de uitvoering van de werkzaamheden gemandateerd zijn, worden verordeningen e.d. door de gemeenten zelf vastgesteld en gepubliceerd.

In 2024 zijn geen Woo verzoeken ingediend en afgehandeld.

5.8 Normenkader GR Samenwerking De Liemers

Op 19 november 2024 is het normenkader SDL 2024-2025 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Concept

JAARREKENING

Concept

6. Balans en overzicht van baten en lasten

6.1 Balans

Activa	2024	2023	Passiva	2024	2023
			Eigen vermogen		
			Bestemmingsreserve Tozo	100.070	132.070
			Totaal Eigen vermogen	**100.070**	**132.070**
			Voorzieningen	**45.000**	**-**
Vaste activa					
Materiele vaste activa			**Vaste schulden**		
Investeringen met economisch nut	1.705.968	1.944.186	met een rentetypische looptijd van		
Totaal vaste activa	**1.705.968**	**1.944.186**	één jaar of langer	1.917.183	2.319.542
			Totaal vaste passiva	**1.917.183**	**2.319.542**
Vlottende activa					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			**Vlottende passiva**		
			Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Uitzettingen SKB	342.085	788.030			
Vordering openbaar lichaam	4.656.086	2.217.928			
Overige vorderingen	464.984	56.021	Schuld openbaar lichaam	2.622.485	1.509.133
			Overige schulden	379.751	644.056
Liquide middelen	726.958	826.903			
			Overlopende passiva		
Overlopende activa			Verplichtingen begrotingsjaar,		
Overige nog te ontv. Bedragen	1.449.391	901.724	betaald volgend begrotingsjaar	4.280.984	2.129.992
Totaal vlottende activa	**7.639.504**	**4.790.606**	**Totaal vlottende passiva**	**7.283.220**	**4.283.181**
Totaal	**9.345.472**	**6.734.792**	**Totaal**	**9.345.472**	**6.734.792**

Concept

6.2 Overzicht van baten en lasten

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.595.816	6.395.817	8.183.500	8.023.217	-160.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal lasten	**14.193.363**	**12.945.374**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-690.395**	

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Programma 1: Bestuur	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Programma 2: RID	6.601.464	6.566.274	7.811.130	7.308.959	-502.171	I/S
Programma 3: Inkoop	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I/S
Programma 4: RSD	7.545.816	6.345.817	8.133.500	7.991.217	-142.283	I
Eliminatie doorbelasting intern	-387.589	-422.617	-430.000	-450.000	-20.000	I
Totaal Baten	**14.143.363**	**12.895.374**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-672.395**	

Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Eliminatie doorbelasting intern betreffen de Lasten en Baten voor de RSD die als bate bij de RID worden verantwoord en als kosten bij de RSD. In de consolidatie worden deze geëlimineerd omdat ze op het SDL resultaat geen invloed hebben.

Consolidatie Exploitatiekosten

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Bestuurskosten	37.225	51.200	52.200	33.892	-18.308	I
Personele kosten	10.199.982	8.616.300	11.378.811	11.420.113	41.302	I
Huisvestingskosten	498.833	521.050	522.700	545.065	22.365	I
Automatiseringskosten	549.815	413.700	421.800	389.000	-32.800	I
Onderhoud applicaties	1.722.653	1.862.600	2.005.680	1.754.894	-250.786	I/S
Facilitaire zaken	146.164	122.900	125.200	128.999	3.799	I
Advies en Controle	92.858	58.700	59.800	25.044	-34.756	I
Ondersteunende dienst	222.664	243.500	222.300	215.435	-6.865	I
Overige kosten	2.194	22.400	22.800	11.931	-10.869	I
Kapitaallasten	720.974	1.033.024	1.052.200	648.723	-403.477	I
Totaal lasten	**14.193.363**	**12.945.374**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-690.395**	

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	3.626.099	3.618.051	4.148.320	3.959.290	-189.030	I/S
Bijdrage Gemeente Westervoort	2.323.106	2.335.876	2.706.365	2.600.528	-105.837	I/S
Bijdrage Gemeente Zevenaar	6.773.408	6.768.083	7.758.806	7.360.137	-398.669	I/S
Overige bijdragen	1.420.751	173.364	1.200.000	1.221.141	21.141	I
Totaal Baten	**14.143.363**	**12.895.374**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-672.395**	

Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Concept

7. Waarderingsgrondslagen

7.1 Waardering en resultaatbepaling

Besluit Begroting en Verantwoording
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
Activering en afschrijving wordt conform de Nota activerings- en afschrijvingsbeleid Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers 2021 die het AB in juni 2021 heeft vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De GR kent geen voordelig of nadelig resultaat omdat per jaar het exploitatiesaldo wordt afgerekend met de deelnemende gemeenten.
Uitzondering sinds 2021 is er voor de Uitvoeringskosten van de Tozo waar een bestemmingsreserve voor is gevormd. Dit omdat de uitvoeringskosten een all-in vergoeding is, ook voor de werkzaamheden die in de komende jaren nog moeten worden uitgevoerd. Zoals de invordering van de bedrijfskredieten. Het resultaat van de GR wordt hiermee verrekend.

In het resultaat is geen post opgenomen voor de vennootschapsbelasting (VPB) omdat de uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:
- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Grondslagen balans
Vaste activa; overige investeringen met economisch nut
Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingprijs verminderd met bijdragen van derden. De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte levensduur. Over de investeringen wordt, rekening houdende met de levensduur, met ingang van 1 januari 2021 lineair afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf het begrotingsjaar dat volgt op gereedkoming. Op de toetredingsbijdrage SGGA werd altijd al lineair afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen

Gebouwen	15-50 jaar
Meubilair	5-15 jaar
ICT	3-10 jaar

Rente
De omslagrente voor 2024 is 0,4%.

Concept

Materiele vaste activa

Deelneming SSGA

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem. Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000, de boekwaarde 31-12-2024 is € 84.052. Naast de afschrijvingslasten ad € 42K zijn er de jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten gemaakt ad € 13K.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Er is tot op heden nog geen reden geweest om een voorziening voor oninbaarheid te vormen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Concept

8. Toelichting balans

8.1. Specificatie balansposten per 31-12-2024

8.1.1. Activa

Vaste activa

Omschrijving	Beginbalans	Investering	Afschrijving	Eindbalans
Economisch nut RID	1.621.975	409.293	612.243	1.419.026
Economisch nut RSD	196.134	32.180	25.424	202.890
Deelname SSGA	126.076	-	42.024	84.052
Totaal	**1.944.185**	**441.473**	**679.691**	**1.705.968**

Project	Investerings-budget	Realisatie 2024	Toelichting	Budget naar 2025	Vrijval
Impl. gegevensmag.-kaartviewer (IPB 6B)(K)	58.112	-		58.112	-
Centrale storage(K)	220.600	-		220.600	-
Project Topdesk Facilitair 2025/2030(K)	8.764	-		8.764	-
Mobiele telefoons RSD 2019(K)	41.694	-	Offertes ontvangen, aanschaf in 2025	41.694	-
Mobile devices RSD(K)	136.995	32.180	Aanschaf in 2025	104.815	-
4.17.2 ICT Fouttolerantie(K)	107.000	-		107.000	-
Doorontwikkeling M365(K)	133.685	133.685	Volledig benut	-	-
Citrix GPU Licenties/imp/FSLogic(K)	70.768	-		70.768	-
4.4.3 Toptakenwebsite(K)	56.564	24.932		31.632	-
4.17.3 Vervanging Oracle Hardware 2025(K)	67.270	-		67.270	-
Centrale Software VM Ware 2025 tm 2031(K)	31.747	-		31.747	-
Project Meldingen Openbare Ruimte 2026 tm 2032(K)	23.310	-		23.310	-
Nieuwe Liemerse werkplek 2024-2028(K)	124.550	9.712	Project gestart in 2024	114.838	-
4.18.1 Netwerksegmentatie 2025/2028(K)	136.380	4.412	Project gestart in 2024	131.969	-
4.17.2 Serververvanging 2026 tm 2029(K)	5.757	-		5.757	-
Centrale server hardware/VX-rail 2025 tm 2028(K)	34.274	47.349	Overschrijding		
Firewall gasteninternet 2025 tm 2029(K)	1.278	799		479	-
4.10.1 Vervanging Laptops RID 2026 tm 2028(K)	120.089	18.488	Verdere aanschaf in 2025	101.602	-
Mobiele telefoons RID 2026 tm 2028(K)	37.165	633	Verdere aanschaf in 2025	36.532	-
4.4. Innovatiebudget (IBP1)(K)	241.764	169.283	Voornamelijk projecten mbt M365	72.481	-
BMC Implementatie(K)	26.120			26.120	-
Totaal	**1.683.886**	**441.473**		**1.255.488**	**-**

Vlottende activa

Omschrijving		Balanswaarde 2024	Balanswaarde 2023
Schatkistbankieren (SKB)		342.085	788.030
Subtotaal		**342.085**	**788.030**
Vordering openbaar lichaam			
- Gemeente Duiven		1.126.676	483.872
- Gemeente Westervoort		811.923	321.126
- Gemeente Zevenaar		2.571.028	1.205.443
- GR 1Stroom		37.285	205.952
- GR MGRWSP		109.174	1.536
Overig debiteuren		464.984	56.021
Subtotaal		**5.121.070**	**2.273.949**

Totaal		**5.463.155**	**3.061.979**

Concept

Samenwerking de Liemers

Toetsing schatkistbankieren

Jaar	2024	(bedragen x € 1000)		

(1) Berekening drempelbedrag		
Begrotingstotaal verslagjaar	€	12.945
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	€	487.055
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	€	-
DREMPELBEDRAG		
Begrotingstotaal < of = 500 miljoen		
--> drempel is € 1 miljoen		
	€	1.000
Begrotingstotaal > € 500 miljoen is		
--> drempel is € 10 miljoen		
+ 0,2% begrotingstotaal > € 500 miljoen		

Vermelding drempel in jaarrekening, toelichting balans

[2] Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		Kwartaal 1		Kwartaal 2		Kwartaal 3		Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	€	22.765	€	37.130	€	62.445	€	63.186
Dagen in het kwartaal	€	91	€	91	€	92	€	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	€	250	€	408	€	679	€	687

Vermelding tabel in jaarrekening, toelichting balans

[3] Overschrijding van het drempelbedrag		Kwartaal 1		Kwartaal 2		Kwartaal 3		Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**€**	**250**	**€**	**408**	**€**	**679**	**€**	**687**
Ruimte onder het drempelbedrag	€	750	€	592	€	321	€	313
Overschrijding van het drempelbedrag	€	-	€	-	€	-	€	-

Er is in 2024 geen sprake geweest van overschrijdingen van het drempelbedrag.

Concept

Liquide middelen

Omschrijving		Balanswaarde 2024	Balanswaarde 2023
BNG 028.51.57.795		3.620.250	3.150.494
BNG 028.51.50.332		-2.893.292	-2.323.591
Totaal		**726.958**	**826.903**

Overlopende activa

Omschrijving		Balanswaarde 2024	Balanswaarde 2023
Vooruitbetaalde uitkeringen		694.033	140.571
Vooruitbetaald/nog te factureren		755.358	761.153
Totaal		**1.449.391**	**901.724**

8.1.2. Passiva

Eigen vermogen

Omschrijving	Beginbalans	Onttrekking	Toevoeging	Eindbalans
BR Tozo	132.070	32.000		100.070
Totaal	**132.070**	**32.000**	**-**	**100.070**

Deze reservemutatie is structureel van aard. Er zijn geen incidentele reservemutaties.

Voorzieningen

Omschrijving	Beginbalans	Onttrekking	Toevoeging	Eindbalans
RVU	-	-	45.000	45.000
Totaal	**-**	**-**	**45.000**	**45.000**

Vaste passiva

Omschrijving	Beginbalans	Verstrekking	Aflossing	Eindbalans
Lening BNG 40.107442	219.542	-	52.359	167.183
Lening BNG 40.113263	2.100.000	-	350.000	1.750.000
Totaal	**2.319.542**	**-**	**402.359**	**1.917.183**

Vlottende passiva

Omschrijving		Balanswaarde 2024	Balanswaarde 2023
Totaal			
Schuld openbaar lichaam:			
- Gemeente Duiven		567.348	477.009
- Gemeente Westervoort		382.002	246.506
- Gemeente Zevenaar		1.482.093	728.987
- GR 1Stroom		132.854	56.631
- GR MGRWSP		58.188	-
Sub-totaal		**2.622.485**	**1.509.133**
Crediteuren		379.751	644.056
Totaal		**3.002.236**	**2.153.189**

Overlopende passiva

Omschrijving		Balanswaarde 2024	Balanswaarde 2023
Af te dragen BTW		489.436	324.183
Te betalen uitkeringen		3.278.450	1.494.635
Nog te betalen		505.497	311.069
Overige overlopende passiva		7.601	105
Totaal		**4.280.984**	**2.129.992**

Concept

8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Sinds 1 januari 2011 is er met de BNG bank een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd naar € 3.000.000.

De RSD heeft een huurovereenkomst met de gemeente Zevenaar gesloten voor de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2027. De huurprijs voor 2024 is € 155K. Deze wordt jaarlijks geïndexeerd.
De RID heeft met de gemeente Westervoort een huurovereenkomst afgesloten voor de periode van 1 mei 2017 tot en met 30 april 2027. In 2024 bedroeg de huur €62K.

Bij x crediteuren is sprake van een onrechtmatige aanbesteding van in totaal € xxxK.

Concept

9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

9.1 Bestuur

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Bestuurskosten	10.528	11.000	28.000	33.040	5.040	I
Ondernemingsraad	26.640	36.700	23.200	-	-23.200	I
Onvoorzien	56	3.500	1.000	851	-149	I
Totaal lasten	**37.225**	**51.200**	**52.200**	**33.892**	**-18.308**	
Baten	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024 prim.**	**Begroting 2024 nw**	**Realisatie 2024**	**Verschil 2024**	**I/S**
Bijdrage Gemeente Duiven	9.306	12.800	13.050	8.473	-4.577	I
Bijdrage Gemeente Westervoort	9.306	12.800	13.050	8.473	-4.577	I
Bijdrage Gemeente Zevenaar	18.612	25.600	26.100	16.946	-9.154	I
Totaal Baten	**37.225**	**51.200**	**52.200**	**33.892**	**-18.308**	

Bestuur

De Wet op de Gemeenschappelijke Regeling is met ingang van juli 2022 gewijzigd. Voor deze aanpassingen is een overgangstermijn van 2 jaar. De besluitvorming is eind 2023 door het bestuur behandeld. Er is een directiestatuut vastgesteld waarin de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directie omschreven zijn.

Concept

9.2 RID

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Personele kosten	3.308.653	2.889.200	3.991.150	4.171.886	180.736	I
Huisvestingskosten	252.814	243.550	240.000	239.584	-416	I
Audits/Externe deskundigheid	201.537	96.800	98.600	99.435	835	I
Dir.kosten RSD	183.216	186.300	189.700	197.988	8.288	I
Datacomm.SSGA	88.122	109.000	111.000	82.978	-28.022	I
Onderhoud applicaties	1.722.653	1.862.600	2.005.680	1.754.894	-250.786	I/S
Overige kosten	2.194	22.400	22.800	11.931	-10.869	I
Ondersteunende dienst	121.300	123.400	100.000	101.540	1.540	I
Kapitaallasten	720.974	1.033.024	1.052.200	648.723	-403.477	I
Totaal lasten	**6.601.464**	**6.566.274**	**7.811.130**	**7.308.959**	**-502.171**	

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	1.786.368	1.761.814	2.104.472	1.947.068	-157.404	I/S
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.070.247	1.055.421	1.275.494	1.179.800	-95.694	I/S
Bijdrage Gemeente Zevenaar	3.196.818	3.153.058	3.801.164	3.516.149	-285.015	I/S
Bijdrage RSD	387.589	422.617	430.000	450.000	20.000	I/S
Bijdrage WSP MG	67.282	173.364	120.000	74.129	-45.871	I
Bijdrage MGR	93.160	-	80.000	141.812	61.812	I
Totaal Baten	**6.601.464**	**6.566.274**	**7.811.130**	**7.308.959**	**-502.171**	

Personele kosten
De overschrijding op personeelskosten is het gevolg van de doorontwikkeling van de RID. Hoewel afscheid is genomen van enkele inhuurkrachten, is inhuur langer gebleven dan begroot, omdat gekwalificeerd personeel moeilijk te vinden is in de huidige arbeidsmarkt waardoor er langer ingewerkt moet worden.

SSGA (datacommunicatie)
De onderschrijding is het gevolg van verminderde afname van datacapaciteit.

Onderhoud applicaties
Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2020 met een onderhoudscomponent;
- tussentijdse gezamenlijke projecten;
- software en contract convergenties;
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Het betreft dus in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.

Als gevolg van verbeterd contractmanagement zijn enkele modules, applicaties, onderdelen stopgezet of verminderd, waardoor een kostenreductie mogelijk was. Daarnaast hebben niet alle projecten doorgang gevonden, waardoor het daaraan gelieerde onderhoud via de exploitatie ook geen doorgang vond.

Kapitaallasten
Dit is het resultaat van de doorontwikkeling RID in minimale variant en de beperkte personele capaciteit maar ook onduidelijkheden over de projectadministratie. Deze is nu opgeschoond en er is

Concept

een DB voorstel in de maak om de investeringskredieten te herindelen in logischere en duidelijkere projecten waardoor het efficienter ingezet kan worden.

Baten

Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD):

De bijdrage van de RSD in de exploitatiekosten van de RID bestaat uit twee componenten:

- Software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van dienstverlening van RID aan RSD.

De baten van de RSD aan het resultaat van de RID bedragen € 450K. Op SDL niveau wordt dit geëlimineerd.

Werkgeversservicepunt Gelderland Midden en Modulaire Gemeenschappelijke Regeling:

De samenwerkende gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) opgericht. De MGR bestaat uit de uitvoeringsorganisatie voor de inkoop en het contractmanagement van de (boven)regionale zorg, die mede verantwoordelijk is voor het leveren van managementinformatie: MGR Sociaal Domein CG.

Ook het Werkgeversservicepunt (WSP) Gelderland Midden is toegevoegd als module aan deze gemeenschappelijke regeling. Binnen de MGR zullen ook resttaken van voormalig Presikhaaf Bedrijven ondergebracht worden.

Er is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen RID en MGR-WSP voor ICT ondersteuning.

De ICT ondersteuning wordt door de RID geleverd op basis van standaard kantoorconfiguraties, maar betreft meerdere domeinen. Bovendien maken MGR en WSP gebruik van veel standaardapplicaties en beveiligingsaspecten die de RID en gemeenten bekostigen. Op basis van de accounts wordt hiervoor een bijdrage gevraagd.

Deze externe baten verlagen de bijdrage per gemeente. Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente voor de RID dienstverlening en diensten.

Concept

9.3 Inkoop

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Personele kosten	346.446	354.700	246.661	257.029	10.368	I
Totaal lasten	**346.446**	**354.700**	**246.661**	**257.029**	**10.368**	
Baten	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024 prim.**	**Begroting 2024 nw**	**Realisatie 2024**	**Verschil 2024**	**I/S**
Bijdrage Gemeente Duiven	115.482	118.233	81.574	89.687	8.113	I
Bijdrage Gemeente Westervoort	57.741	59.117	53.820	61.933	8.113	I
Bijdrage Gemeente Zevenaar	173.223	177.350	83.267	83.261	-6	I
Bijdrage dienstverlening Gemeente Zevenaar	-	-	28.000	22.149	-5.851	I/S
Totaal Baten	**346.446**	**354.700**	**246.661**	**257.029**	**10.368**	

Op 1 juli 2024 is Zevenaar uit de inkoopsamenwerking gestapt. De bijdrage van de gemeente Zevenaar bestaat dus uit een deel regulier (eerste helft 2024) en een deel op basis van directe uren plus frictiekosten als gevolg van de uittreding (tweede helft 2024).

9.4 RSD

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Realisatie 2024	Verschil 2024	I/S
Personele kosten	6.544.882	5.372.400	7.141.000	6.991.198	-149.802	I
Huisvestingskosten	246.019	277.500	282.700	305.481	22.781	I
Automatiseringskosten	464.529	444.217	452.500	458.599	6.099	I
Facilitaire zaken	146.164	122.900	125.200	128.999	3.799	I
Advies en Controle	92.858	58.700	59.800	25.044	-34.756	I
Ondersteunende dienst	101.364	120.100	122.300	113.895	-8.405	I
Totaal lasten	**7.595.816**	**6.395.817**	**8.183.500**	**8.023.217**	**-160.283**	
Baten	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024 prim.**	**Begroting 2024 nw**	**Realisatie 2024**	**Verschil 2024**	**I/S**
Duiven: bijdrage exploitatie	1.580.831	1.618.895	1.780.971	1.715.133	-65.838	I
bijdrage dienstverlening	134.111	106.309	168.253	198.929	30.676	I
Westervoort: bijdrage exploitatie	1.099.879	1.126.275	1.247.121	1.201.142	-45.979	I
bijdrage dienstverlening	85.933	82.263	116.880	149.180	32.300	I
Zevenaar: bijdrage exploitatie	2.905.266	2.975.447	3.302.408	3.180.893	-121.515	I
bijdrage dienstverlening	479.488	436.628	517.867	540.739	22.872	I
Overige bijdragen	1.260.309	-	1.000.000	1.005.200	5.200	I
Totaal Baten	**7.545.816**	**6.345.817**	**8.133.500**	**7.991.217**	**-142.283**	

Resultaat voor Bestemming	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**	**-32.000**	**18.000**	
Bestemmingsreserve Tozo	-50.000	-50.000	-50.000	-32.000	18.000	
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Personele kosten
Dit voordeel is behaald door personele wisselingen waarbij geregeld een starter werd aangetrokken waar een ervaren kracht was begroot. Daarnaast is gestuurd op beperking van inhuur en afbouw van payroll vooruitlopend op cao afspraken.

Huisvestingskosten
De huisvestigingskosten zijn hoger uitgevallen door enkele problemen met geluidsoverlast op het kantoor te Zevenaar en de kosten van een (gedeelde) beveiliger in de Turmac Cultuurfabriek.

Concept

Advies en controle
Deze kosten zijn lager uitgevallen omdat het verbeterd liquiditeitsmanagement hier tot uitdrukking komt (bankkosten) welke de kosten mitigeren.

Bestemmingsreserve Tozo
De uitvoeringskosten voor nog enkele controles op de juistheid van de Tozo uitkeringen, wat terugvorderingen van levensonderhoud, maar hoofdzakelijk het invorderen van de verstrekte bedrijfskredieten, vergde veel tijd. Door de wisselende rentetarieven en afwijkende termijnen vergde het opstellen van de saldobiljetten de nodige tijd. De invordering gaat voor een deel moeizaam, kost veel rappelleren, bellen, afspraken maken. Deze tijd wordt vergoed vanuit de Bestemmingsreserve Tozo.

Begrotingsrechtmatigheid

Programma	Begrotingsafwijking lasten		
	Begroot	Realisatie	Verschil
Programma 1: Bestuur	52.200	33.892	-18.308
Programma 2: RID	7.811.130	7.308.959	-502.170
Programma 3: Inkoop	246.661	257.029	10.368
Programma 4: RSD	8.133.500	7.981.217	-152.283
Eliminatie doorbelasting intern	-430.000	-450.000	-20.000
	15.813.491	**15.131.096**	**-682.393**

Concept

Bestuur
Geen bijzonderheden.

RID
De onderschrijding bij de RID is het gevolg van de ontwikkelingen bij de RID de afgelopen jaren waardoor veel projecten geen doorgang konden vinden of zijn vooruitgeschoven. Voor komende jaren wordt een stijging van de kapitaallasten verwacht als gevolg van een stijging in het beschikbare personeel. Daarnaast is er een onderschrijding gerealiseerd op onderhoud applicaties. Door verbeterd contractmanagement zijn de indexaties van leveranciers gemitigeerd en is gesneden in het aantal licenties. Ook is op enkele (niet vitale) applicaties het onderhoud verminderd of uitgesteld.

Project	Begroot	Realisatie	Verschil	Toelichting
Centrale server hardware/VX-rail 2025 tm 2028(K)	34.274	47.349	-13.075	Duurder dan verwacht
Overschrijding			**-13.075**	
Financieel gevolg			**<1K**	**Hogere kapitaallasten per jaar**

Inkoop
Geen bijzonderheden.

RSD
De RSD heeft een onderschrijding van anderhalve ton op de personeelskosten. Dit is het gevolg van de huidige arbeidsmarkt: vacatures worden minder snel opgevuld en als deze opgevuld worden is dit vaak een starter die laag ingeschaald wordt, terwijl voor een ervaren kracht wordt begroot. Daarnaast heeft de RSD zich ingezet om externe inhuur te beperken wat tot een significante reductie heeft geleid.

9.5. Rechtmatigheidsverantwoording

Waarderingsgrondslagen

De in de jaarstukken opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid.
Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 19-11-2024 door het AB is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het AB zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Op dit moment is er nog geen M&O nota vastgesteld. De verwachting is dat dit in de loop van 2025 plaatsvindt.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening.
  Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 1 % van de totale lasten van de GR (zijnde € 152K) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 12K is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Concept

Verantwoordelijkheid Dagelijks Bestuur Samenwerking de Liemers

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders, zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op €152K . De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Conclusie
Het Dagelijks Bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 23K bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 152K. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het Dagelijks Bestuur overigens een bedrag van € 12K acceptabel op basis van door het Algemeen Bestuur vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	**EUR x 1.000**
1A Overschrijding lasten programma's	0
1B Overschrijding investeringsbudgetten	13
2 Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3 Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van baten en lasten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het AB zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	13
4 Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	0
5 Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	13

Voorwaardencriterium
De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid. In de Gids Proportionaliteit (flankerend beleid bij de Aanbestedingswet) zijn de voorschriften uitgewerkt over de eisen, voorwaarden en criteria die aan inschrijvers en inschrijvingen worden gesteld. Een aanbestedende dienst dient de voorschriften toe te passen of een afwijking in de aanbestedingsstukken te motiveren. Het ten onrechte niet toepassen van de Aanbestedingswet met betrekking tot deze Europese aanbestedingsnormbedragen bij een aanbesteding van opdrachten, leidt tot een financiële rechtmatigheidsfout. Het niet naleven van de overige normbedragen uit de Gids Proportionaliteit leidt niet tot financiële rechtmatigheidsfouten voor zover de SDL afwijking hiervan adequaat heeft gedocumenteerd en gemotiveerd.

In totaal is geconstateerd dat er voor xxx crediteuren sprake is geweest van het niet correct naleven van de aanbestedingsregels. Het totaalbedrag financiële rechtmatigheidsfouten betreft €xxxK.

M&O criterium
Geen bevindingen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Concept

9.6 Incidentele baten en lasten

In 2024 waren er geen incidentele baten noch lasten.

9.7. Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden.

Concept

10. Overzicht Taakvelden en WNT

10.1 Taakvelden per programma

Bestuur

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	51.200	52.200	33.892	-18.308
Totaal	**51.200**	**52.200**	**33.892**	**-18.308**

Bovenstaande taakvelden gelden voor zowel de baten als de lasten.

RID

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.1 Bestuur	49.700	50.600	74.070	23.470
0.2 Burgerzaken	176.430	153.489	134.070	-19.419
0.4 Overhead	5.262.126	6.513.310	6.051.016	-462.294
0.61 OZB Woningen	205.825	218.334	210.359	-7.975
2.1 Verkeer en vervoer	128.477	109.176	83.302	-25.874
3.3 Bedrijfsloket	51.009	56.544	29.709	-26.835
7.4 Milieubeheer	18.849	16.916	22.348	5.432
8.1 Ruimtelijke ordening	163.961	173.460	202.987	29.527
8.3 Wonen en Bouwen	87.281	89.301	51.097	-38.204
Totaal	**6.143.658**	**7.381.130**	**6.858.959**	**-522.171**

Verschil met cijfers hoofdstuk 9 betreft bijdrage RSD.
Bovenstaande taakvelden gelden voor zowel de baten als de lasten.

Inkoop

Taakvelden	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	354.700	246.661	257.029	10.368
Totaal	**354.700**	**246.661**	**257.029**	**10.368**

Bovenstaande taakvelden gelden voor zowel de baten als de lasten.

Concept

RSD

Taakvelden Lasten	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	-	-	96.286	96.286
0.5 Treasury	-	-	7.199	7.199
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	169.955	330.000	233.860	-96.140
6.2 Wijkteams	78.076	76.000	136.432	60.432
6.3 Inkomensregelingen	2.491.729	3.162.200	2.723.228	-438.972
6.5 Arbeidsparticipatie	3.453.877	4.419.300	4.603.949	184.649
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	10.109	10.000	22.226	12.226
6.71b Begeleiding (Wmo)	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.72a Jeugdhulp begeleiding	101.090	96.000	66.679	-29.321
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	55.566	55.566
6.74b Jeugdhulp crisis	30.327	30.000	33.339	3.339
	6.395.817	**8.183.500**	**8.023.217**	**-160.283**

Taakvelden Baten	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.4 Overhead	-	-	96.286	96.286
0.5 Treasury	-	-	79.947	79.947
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	169.955	330.000	233.860	-96.140
6.2 Wijkteams	78.076	76.000	136.432	60.432
6.3 Inkomensregelingen	2.471.729	3.142.200	2.710.428	-431.772
6.5 Arbeidsparticipatie	3.423.877	4.389.300	4.512.001	122.701
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	10.109	10.000	22.226	12.226
6.71b Begeleiding (Wmo)	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.72a Jeugdhulp begeleiding	101.090	96.000	66.679	-29.321
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	55.566	55.566
6.74b Jeugdhulp crisis	30.327	30.000	33.339	3.339
	6.345.817	**8.133.500**	**7.991.217**	**-142.283**

Concept

SDL

Taakvelden Lasten	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.1 Bestuur	49.700	50.600	74.070	23.470
0.2 Burgerzaken	176.430	153.489	134.070	-19.419
0.4 Overhead	5.668.026	6.812.171	6.438.223	-373.948
0.5 Treasury	-	-	7.199	7.199
0.61 OZB Woningen	205.825	218.334	210.359	-7.975
2.1 Verkeer en vervoer	128.477	109.176	83.302	-25.874
3.3 Bedrijfsloket	51.009	56.544	29.709	-26.835
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	169.955	330.000	233.860	
6.2 Wijkteams	78.076	76.000	136.432	60.432
6.3 Inkomensregelingen	2.491.729	3.162.200	2.723.228	-438.972
6.5 Arbeidsparticipatie	3.453.877	4.419.300	4.603.949	184.649
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	10.109	10.000	22.226	
6.71b Begeleiding (Wmo)	30.327	30.000	22.226	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	101.090	96.000	66.679	
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	55.566	55.566
6.74b Jeugdhulp crisis	30.327	30.000	33.339	3.339
7.4 Milieubeheer	18.849	16.916	22.348	5.432
8.1 Ruimtelijke ordening	163.961	173.460	202.987	29.527
8.3 Wonen en Bouwen	87.281	89.301	51.097	-38.204
Totaal	**12.945.375**	**15.863.491**	**15.173.096**	**-569.386**

Taakvelden Baten	Begroting 2024 prim.	Begroting 2024 nw	Rekening 2024	Verschil 2024
0.1 Bestuur	49.700	50.600	74.070	23.470
0.2 Burgerzaken	176.430	153.489	134.070	-19.419
0.4 Overhead	5.668.026	6.812.171	6.438.223	-373.948
0.5 Treasury	-	-	79.947	79.947
0.61 OZB Woningen	205.825	218.334	210.359	-7.975
2.1 Verkeer en vervoer	128.477	109.176	83.302	-25.874
3.3 Bedrijfsloket	51.009	56.544	29.709	-26.835
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	169.955	330.000	233.860	-
6.2 Wijkteams	78.076	76.000	136.432	60.432
6.3 Inkomensregelingen	2.471.729	3.142.200	2.710.428	-438.972
6.5 Arbeidsparticipatie	3.423.877	4.389.300	4.512.001	184.649
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	30.327	30.000	22.226	-7.774
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	10.109	10.000	22.226	-
6.71b Begeleiding (Wmo)	30.327	30.000	22.226	-
6.72a Jeugdhulp begeleiding	101.090	96.000	66.679	-
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	55.566	55.566
6.74b Jeugdhulp crisis	30.327	30.000	33.339	3.339
7.4 Milieubeheer	18.849	16.916	22.348	5.432
8.1 Ruimtelijke ordening	163.961	173.460	202.987	29.527
8.3 Wonen en Bouwen	87.281	89.301	51.097	-38.204
Totaal	**12.895.375**	**15.813.491**	**15.141.096**	**-496.638**

Concept

10.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet verlaging Bezoldigingsmaximum WNT (hierna WNT-2) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeenten volgens art. 1.2 WNT. En bij of krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen vallen onder de werkingssfeer van de WNT, zoals GR Samenwerking de Liemers.

De maximale bezoldiging mag voor een topfunctionaris in dienstverband niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar (algemene maximum 2024).
De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

- De leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
- De hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan;
- Degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur van GR Samenwerking de Liemers ontvangen geen bezoldiging en geen onkostenvergoeding van GR Samenwerking de Liemers.

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor alle topfunctionarissen de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt. De in de tabel genoemde bestuursleden zijn onbezoldigd bij de GR Samenwerking de Liemers.

Concept

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**W. Hekkers**
Functiegegevens	Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.691
Beloningen betaalbaar op termijn	19.199
Subtotaal	*132.890*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	141.118
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2023	
bedragen x € 1	**W. Hekkers**
Functiegegevens	Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.960
Beloningen betaalbaar op termijn	18.691
Subtotaal	*128.650*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
Bezoldiging	128.650

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2024				
bedragen x € 1	**W. van der Linden**			
Functiegegevens	Algemeen Directeur a.i.			
Kalenderjaar	**2024**	**2023**		
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	07/11 – 31/12	nvt		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2	nvt		
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	240	0		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	325.200			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221	€ 212		
Maxima op basis van de normbedragen per maand	61.600	nvt		
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	53.040			
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	30.000			
Bezoldiging in de betreffende periode	30.000	nvt		
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	30.000			
-/- Onverschuldigd betaald en nog	N.v.t.			

Concept

niet terugontvangen bedrag		
Bezoldiging	**30.000**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Gegevens 2024		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A.J. van Hout	Bestuurslid AB/DB	01-01 – 31-12
L.J.E.M. van Riswijk	Bestuurslid AB/DB	01-01 – 31-12
H.B. Hieltjes	Bestuurslid AB/DB	01-01 – 31-12
L. Kaper	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
J. Derksen	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
P. Pennekamp	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
A. van Orden	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
A. Boone	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
S. Bijl	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
B. Kagei	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
M. Overduin	Bestuurslid AB	01-05 – 31-12
T. Albers	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
J. Zwager-Komen	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
G. Schrijner	Bestuurslid AB	01-01 – 31-12
J. Goossen	Bestuurslid AB	01-01 – 01-05

Concept

11. Controleverklaring

Concept

Meerjarenbegroting 2026 – 2029

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking de Liemers

Concept

Versie 1.4
Datum 26 maart 2025

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Richtlijnen en uitgangspunten programmabegroting 2026 – 2029 ..... **4**

BELEIDSBEGROTING **6**

Programmaplan **7**

Bestuur *7*

Regionale ICT en Inkoopdiensten Centrum (RID) *8*

Inkoop *11*

Regionale Sociale Dienst (RSD) *12*

PARAGRAFEN **17**

Weerstandsvermogen en risicobeheersing *18*

Onderhoud kapitaalgoederen *20*

Financiering *20*

Bedrijfsvoering *21*

Wet open overheid *22*

Verbonden partijen *23*

FINANCIELE BEGROTING **24**

Overzicht van baten en lasten *25*

Programma Bestuur *26*

Programma RID *27*

Programma Inkoop *28*

Programma RSD *29*

Bijlage 1: Werk, inkomen en dienstverlening **31**

1.1 Participatiebudget *31*

1.2 Inkomensdeel *31*

1.3 Dienstverlening *32*

Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans **34**

Bijlage 3: Taakvelden SDL **35**

Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Bestuurlijke opdracht 2024-2026 ..... **36**

Concept

Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers (SDL). Deze begroting biedt inzicht in de financiële kaders voor de samenwerking op het gebied van Werk en Inkomen, en ICT voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

De komende jaren brengen onzekerheden met zich mee, zowel financieel als bestuurlijk. Naast de geopolitieke ontwikkelingen staan de gemeenten voor oplopende tekorten, met het 'ravijnjaar' 2026 als kritische mijlpaal.

Tegelijkertijd wordt regionaal nagedacht over de toekomst van gemeentelijke samenwerking, waarbij herindelingen niet worden uitgesloten. De impact hiervan op de Liemerse samenwerking is nog onduidelijk en wordt in deze begroting dan ook niet meegenomen. Wel is het mogelijk dat de samenwerking in de komende jaren een andere vorm krijgt.

De financiële druk bij de gemeenten heeft directe consequenties voor de SDL. Voor de periode 2025-2028 is een jaarlijkse besparing van 3% opgelegd. Wij verwachten deze taakstelling te realiseren door een scherpere focus op contractmanagement binnen zowel de RID als de RSD (LEON). Mocht dit onvoldoende zijn, dan zullen er verdere afwegingen nodig zijn om onze doelstellingen binnen de beschikbare middelen te behalen. De financiële vertaling hiervan is in deze begroting verwerkt.

Deze begroting begint met een Programmaplan, waarin per programma de doelstellingen en aanpak zijn uitgewerkt, inclusief beleidsindicatoren en de financiële consequenties. Vervolgens worden de verplichte paragrafen behandeld, waarna de Financiële Begroting per programma volgt. Hierin is de meerjarenraming opgenomen, inclusief de geprognosticeerde meerjarenbalans.

Met deze begroting leggen wij een solide basis voor de komende jaren, waarin we binnen de financiële mogelijkheden blijven werken aan een effectieve en toekomstbestendige samenwerking in de Liemers.

Concept

Algemeen Directeur SDL/Directeur RSD a.i.

Werner van der Linden

Adjunct-directeur SDL/Directeur RID

Patrick Marelis

Richtlijnen en uitgangspunten programmabegroting 2026 – 2029

Financiële dekking en reserves

- De GR Samenwerking de Liemers voert taken uit onder mandaat en heeft geen algemene dekkingsmiddelen, reserves of eigen vermogen. Alle kosten worden jaarlijks doorbelast aan de gemeenten.
- Sinds 2020 is een bestemmingsreserve Tozo ingesteld voor uitvoeringskosten van Tozo-uitkeringen en bedrijfskredieten. Ook na 2026 blijft de RSD verantwoordelijk voor terugvorderingen van deze kredieten.
- De bestuurlijke opdracht van de RSD loopt tot en met 2026. In de begrotingen 2024-2026 is hiervoor een verhoging van €400.000 opgenomen (van €1 miljoen naar €1,4 miljoen). In 2026 wordt met de bestuurders gesproken over de voortzetting na 2026; tot die tijd is het bedrag niet structureel doorgetrokken.
- De dienstverleningsovereenkomsten van de RSD worden jaarlijks geactualiseerd. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van continuering van de huidige dienstverlening.
- Vrijvallende investeringskredieten in 2026 en daarna worden volledig opnieuw als investering meegenomen. De besteding van deze budgetten wordt gezamenlijk bepaald met de RID-contactpersonen.
- In deze begroting gaan we ervan uit dat de dienstverlening aan MGR-WSP na 2025 wordt gecontinueerd.

Samenwerking en inkoop

- Vanaf juli 2024 is de gemeente Zevenaar uit de Inkoopsamenwerking gestapt, maar blijft deelnemen aan gezamenlijke aanbestedingen en ICT. Hiervoor is een vast bedrag opgenomen in de begroting.
- De inkoopkosten voor 2026 en verder zijn doorgerekend op basis van de huidige bezetting. Omdat dit programma klein is en vrijwel volledig bestaat uit de personele kosten van twee medewerkers, is afgeweken van de septembercirculaire en jaarlijks met 2% geïndexeerd om een reëel beeld te geven van de kosten de komende jaren.

Overhead en personeelslasten

- De programma's Bestuur en Inkoop vallen volledig onder overhead; bij RID is dit deels het geval. Van de totale begrote kosten van € 16.247.649 voor 2026 wordt € 7.039.752 toegerekend aan overhead (43,33%), een stijging door de doorontwikkeling van RID.
- De personeelslasten houden rekening met periodieke loonstijgingen en bevorderingen per 1 januari 2025.
- In de begroting is uitgegaan van een snelle invulling van de functie Algemeen Directeur SDL/Directeur RSD.

Belastingen en financiële regelgeving

- Sinds 2018 valt de SDL niet meer onder de koepelvrijstelling en transparantieregeling, waardoor de gehele organisatie als BTW-ondernemer wordt beschouwd. De begroting is exclusief BTW opgesteld, aangezien deze voor SDL terug te vorderen is. Gemeenten kunnen echter niet altijd alle BTW compenseren, wat kan leiden tot hogere lasten per gemeente.
- De GR is vrijgesteld van vennootschapsbelasting (VPB) vanwege de objectvrijstelling voor samenwerkingsverbanden. De activiteiten worden uitsluitend uitgevoerd voor deelnemende overheidslichamen, zonder winstoogmerk of structurele overschotten.

Concept

Kapitaallasten en investeringen

- De financiële verordening van SDL is in 2024 geactualiseerd. Kapitaallasten bestaan uit afschrijvingslasten en rentetoerekening.
- Afschrijvingsperioden:
    - Gebouwen: 25-50 jaar
    - Meubilair: 5-15 jaar
    - ICT: 3-10 jaar
- Voor het glasvezelnetwerk is geparticipeerd in de Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk, wat een gebruiksrecht betreft en geen eigendom. Dit wordt afgeschreven in 15 jaar.
- Investeringen onder € 10.000 worden niet geactiveerd, tenzij het gronden of terreinen betreft of deel uitmaakt van een groter totaalproject.
- De omslagrente voor 2026 is vastgesteld op 0,4%.

Prijsstijgingen en onvoorziene kosten

- Waar mogelijk zijn kostenramingen gebaseerd op concrete bedragen. Voor overige kosten is een inflatiecorrectie toegepast op basis van de CPI uit de Septembercirculaire.
- Er is geen post voor onvoorzien opgenomen. Eventuele kostenoverschrijdingen worden via de tussenrapportage voorgelegd aan het bestuur.

Concept

BELEIDSBEGROTING

Concept

Programmaplan

Bestuur

Wat willen wij bereiken?

Het besturen van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers, waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied en het terrein van Werk en Inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) bestaat ten tijde van het opmaken van deze meerjarenbegroting uit het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de colleges van de drie aangesloten gemeenten. Het algemeen bestuur komt twee keer per jaar bijeen. In het midden van het jaar om de jaarrekening, de meerjarenbegroting en de 1e tussenrapportage vast te stellen, nadat de drie gemeenteraden gelegenheid hebben gehad hun zienswijzen in te dienen. En in het najaar om de 2e tussenrapportage vast te stellen.

Het dagelijks bestuur vergadert minimaal drie keer per jaar, twee daarvan zijn voorbereidend voor het algemeen bestuur, enige weken voorafgaande aan de vergadering van het AB. De derde vergadering is aan het einde van het eerste kwartaal om de begroting en de jaarrekening voorlopig vast te stellen en voor zienswijze naar de raden te sturen.

De rol van voorzitter van AB en DB wordt bij toerbeurt ingevuld door een van de burgemeesters, telkens voor de duur van twee jaar. Met ingang van 2025 wordt deze functie vervuld door de burgemeester van Zevenaar en zal per 1-1-2027 overgedragen worden aan de burgemeester van Westervoort. De secretarisrol wordt vervuld door de algemeen directeur SDL.

Ondernemingsraad

De algemeen directeur SDL fungeert als bestuurder voor de ondernemingsraad van de SDL.

De ondernemingsraad (OR) komt op voor de belangen van de medewerkers in de organisatie en levert een bijdrage aan een betere besluitvorming. De OR doet dit door geluiden van de werkvloer mee te nemen in de overleggen met de WOR-bestuurder. Er wordt daarbij steeds gezocht naar een balans tussen het collectieve belang van medewerkers en het organisatiebelang. Deze raad vergadert ongeveer 5 keer per jaar.

Concept

Wanneer zijn we tevreden?

Gestreefd wordt naar een doelmatige en effectieve aansturing in samenspraak met de OR.

Wat mag het kosten?

Bestuur	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Lasten	33.892	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Baten	33.892	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	33.892	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Totaal	**33.892**	**52.300**	**51.800**	**52.100**	**52.000**	**54.000**

Regionale ICT en Inkoopdiensten Centrum (RID)

Wat willen we bereiken?

Op basis van de in 2023 vastgestelde Bestuurlijke opdracht voor de RID zal dit verder doorgang vinden in de komende jaren. Voor 2025 worden vanuit deze Bestuurlijke opdracht de volgende hoofdpunten voortgezet dan wel opgestart.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorgen voor een goede stabiele bezetting binnen de RID
Begin 2024 zijn de functiehuizen afgerond en zijn een aantal medewerkers in hun nieuwe rol gezet. Er is hard gewerkt om de toen nog ontbrekende formatie op orde te brengen. In de afgelopen jaren zijn er externen ingezet om gaten dicht te lopen binnen de organisatie. In 2024 hebben we een groot deel van de externen weten te vervangen naar vaste formatie en tevens versterking doorgevoerd gelijk aan de minimale variant waar de Raden tijdens de voorjaarsnota van 2024 voor gekozen hebben. De verwachting is dat de omzetting van de standaard formatie zonder externen rond de zomer van 2025 is afgerond. In 2026 en verder verwachten wij ook zonder structurele externe inzet door te kunnen.

Duidelijkheid in de visie van de technische toekomst RID
De Cloudvisie is geschreven en in begin 2024 bekrachtigd. In 2025 zal hier verder uitvoering aan gegeven worden. Een onderdeel hiervan is het uitrollen van MS365 voor alle gemeenten. Momenteel is de RID volledig over, heeft er een succesvolle pilot gedraaid bij Zevenaar en zullen de overige gemeenten en klanten volgens planning nog voor de zomer van 2025 overgaan.
De in de I&A benoemde onderdelen zijn geprioriteerd en gepland en lopen tot 2028 op basis van de gekozen minimale variant. Ondanks de beperkte formatie (minimale variant) en druk bij de gemeenten streven we continue naar de beste volgorde van de I&A onderdelen. Denk hierbij aan het opstarten van een AI-traject om medewerkers te ontzien in hun werkdruk zoals deze wordt ervaren intern als ook bij de gemeenten.

Concept

Security, toch nog een tandje erbij
Er zijn al flinke stappen gezet met betrekking tot het verhogen van de Informatiebeveiliging en privacy. Dit heeft ervoor gezorgd dat op een aantal vlakken beter inzichtelijk is waar de risico's zich nog bevinden en waar we verder aan moeten werken. Voor zover nog niet gerealiseerd, worden in 2025 alle procedures en bijbehorende verwachtingen en inzet uitgeschreven omtrent security. Dit doen we aan de hand van de nieuwe BIO2 en daar waar overlappingen zijn, zullen we optrekken met de gemeenten. Ook in 2026 en verder heeft security hoge prioriteit.

Meer samenwerking en standaardisatie
Vanaf de initiële start van de RID en door de jaren heen zijn er verschillen gebleven in de manier van werken tussen de gemeenten. In 2024 is er ingezet om intensiever samen te werken met en tussen de gemeenten aan de voorzijde van hun behoeftes. Dit heeft de start ingeluid tot o.a. meer eenduidige oplossingen voor iedereen. Een grote stap die hierin genomen is, is het gezamenlijk inzetten van informatiemanagers. Deze zijn deels in dienst bij de gemeenten en deel bij de RID. Met als doelstelling om per domein een gezamenlijke koers te varen.
Daarnaast wordt er een onderzoek gestart om duidelijk te maken waar nu echt de verschillen zitten en te kijken of we die kunnen verminderen. De regel moet worden **standaard tenzij absoluut noodzakelijk**. Dit zal de komende jaren verder worden bestendigd.

Digitale volwassenheid verhogen
Hoewel de RID van nature een digitale (ICT) organisatie is en daarmee de Digitale Volwassenheid gemiddeld hoger is dan binnen de gemeenten, zijn ook zeker hier stappen te nemen. Hier is rekening mee gehouden tijden het uitwerken van de functiehuizen. Duidelijke stappen die hierin genomen worden zijn:

- Meer inzet op security in de breedste zin van het woord;

- Meer inzet op een regie organisatie dan een beheer organisatie;
- Meer inzet op informatievoorziening aan de gemeenten

Naast dat dit duidelijke stappen zijn voor de RID, zijn er aansluitende stappen te nemen binnen de gemeenten. Alle partijen moeten hierop aanhaken om vooruitgang te kunnen boeken.

We zien dat de ontwikkelingen snel gaan zeker in het AI-landschap. Het zal best wat vergen van alle medewerkers om hierin, op een juiste manier, goed in mee te gaan. De RID zal hierom kennis gaan delen met de gemeenten om hen mee te krijgen in dit nieuwe tijdperk.

Algemene optimalisatie RID
Binnen de RID is in 2024 hard gewerkt aan optimalisatie van de organisatie wat zich zal vervolgen in 2025. Onderstaand een overzicht van de directe verbeteringen voor deze meerjarenbegroting.

Structuur organisatie
De nieuwe structuur die in 2024 is gerealiseerd en daarbij gehoopte stuur- en wendbaarheid van de organisatie geven goede verwachtingen voor 2025 en verder. Doel in deze is dat we inzichtelijk maken hoeveel aanvragen, lees changes/projecten, de RID aankan. Dit helpt alle partijen bij het prioriteren van het werk en geeft tevens verduidelijking in de eventueel extra benodigde ondersteuning van externen op projecten.

Security
Door de uitbreiding van ons securityteam en de werkzaamheden die ze hebben uitgevoerd, zijn we in goed in control op het vlak van security. Daar dit altijd aandacht zal blijven vragen, staan er ook weer voor 2026 diverse analyses gepland. We blijven werken aan de bewustwording van de medewerkers en we gaan samen met de gemeenten ook daar de medewerkers bewuster maken van hun rol in deze. Naast de analyses, verplichtingen en bewustwording zullen we in 2026 op verschillende manieren onze infrastructuur en medewerkers testen. Daarbij zal ook gekeken worden of de dan lopende procedures goed functioneren.

Portfolio
Nu we een meer geborgd proces en structuur hebben op ons portfolio, krijgen we steeds meer grip en kunnen we de verwachtingen beter duiden en onderbouwen richting de gemeenten. Dit zorgt voor meer zekerheid richting de gemeenten omtrent hun ICT-doelen.

Contractmanagement
Door de stappen die er genomen zijn op basis van contractmanagement kunnen we steeds duidelijker en indien nodig scherper communiceren met onze leveranciers. Dit helpt ons om meer waarde uit de dienstverlening te halen of in sommige gevallen de dienstverlening af te schalen. De eerste zichtbare besparingen hebben we in 2024 al weten te behalen wat zich, naar verwachting, de komende jaren alleen maar zal vervolgen.

Changemanagement
Gezien we goede stappen hebben gezet in het embedden van Changemanagement in de organisatie, met alle daarbij behorende processen, verwachten we in 2026 de positieve gevolgen daarvan te zien. Hierbij kan gedacht worden aan:
- Verbeterde communicatie (zowel intern als extern);
- Minder weerstand bij verandering door meer betrokkenheid van de medewerkers;
- Verbeterde efficiëntie;
- Verbeterde risicobeheersing;
- Verhoogde klanttevredenheid

Configuratie & Assetmanagement
Nu we uit de opstartfase van Configuratie & Assetmanagement zijn, gaan we de komende jaren vol inzetten op licentie beheer om op zoek te gaan naar kostenbesparingen. Hiervoor hebben we in 2024

Concept

de eerste stappen genomen met het testen voor het inzetten van geautomatiseerde oplossingen. Dit zullen we de komende jaren vervolgen en uiteindelijk inzetten rondom alle applicaties waarbij dit mogelijk is.
Omdat we met elkaar zeer veel applicaties delen, zal het langslopen van alle contracten met het ophalen van het werkelijke gebruik en toegevoegde waarde per gemeente naar verwachting een behoorlijk lange doorlooptijd hebben.

Herstructurering Investeringsbudget
Om beter en duidelijker te kunnen acteren op het budget wordt in 2025 het budget gedeeltelijk geherstructureerd (grootboek). Doel hiervan is dat we met minimale inspanning het budget kunnen volgen door het hele jaar heen. Dit zal leiden tot een snellere sturing en correctie van de werkzaamheden ten opzichte van het vastgestelde budget. Om dit mede mogelijk te maken gaan we strakker sturen op onze leveranciers om hun facturen als e-factuur te verzenden. Uiteindelijk willen we dat er vanuit het besteden van de budgetten meer sturing en advisering kan plaatsvinden.

Wanneer zijn wij tevreden?

- Wanneer de beveiliging is verbeterd en het risico op hacking aantoonbaar is verminderd. Dit houdt onder andere in dat we voor de BIO2 minimaal een 3 dienen te scoren (we zijn in control)
- Dat de volledige organisatie in control is van de uit te voeren werkzaamheden.
- Iedereen (intern en de klanten) elkaar goed weten te vinden en informeren over lopende en toekomstige zaken.
- De klanten ons minimaal een voldoende geven, bemerken dat de RID volwassener is geworden en een goed gevoel hebben over de toekomst met de RID.
- We samen met de klanten tot meer standaardisatie komen in de oplossingen.

Wat mag het kosten

RID	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Lasten	7.308.959	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Baten	7.308.959	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.1 Bestuur	74.070	50.700	50.700	50.700	50.700	51.900
0.2 Burgerzaken	134.070	153.990	153.983	153.386	153.379	156.584
0.4 Overhead	6.051.016	6.669.473	6.721.452	6.786.397	6.867.501	7.032.644
0.61 OZB Woningen	210.359	219.038	219.020	217.474	217.456	221.571
2.1 Verkeer en vervoer	83.302	109.383	109.347	106.230	106.194	107.023
3.3 Bedrijfsloket	29.709	56.745	56.739	56.196	56.190	57.195
7.4 Milieubeheer	22.348	16.916	16.915	16.890	16.890	17.290
8.1 Ruimtelijke ordening	202.987	173.963	173.949	172.808	172.795	176.105
8.3 Wonen en Bouwen	51.097	89.602	88.399	87.533	86.930	86.932
Totaal	**6.858.959**	**7.539.809**	**7.590.504**	**7.647.615**	**7.728.035**	**7.907.245**

Verschil tussen totaaltelling in tabellen betreft de bijdrage RSD. Deze wordt op SDL-niveau geëlimineerd.

Concept

Inkoop

Wat willen we bereiken?

In 2023 heeft de gemeente Zevenaar aangegeven de Inkoopsamenwerking te willen beëindigen. 1Stroom heeft aangegeven de samenwerking te willen voortzetten. Na gesprekken met Zevenaar in de eerste helft van 2024 heeft de uittreding gestalte gekregen. In de basis kan Zevenaar nu haar eigen aanbesteding uitvoeren mits deze alleen voor Zevenaar is. Gezamenlijke aanbestedingen blijven via de RID lopen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De komende tijd zullen er herijkte afspraken gemaakt worden met 1Stroom. Zij hebben in 2024 een onderzoek laten uitvoeren naar hun inkoopproces. In 2025 zullen we samen vervolgen of en hoe we de benoemde verbeteringen in dit rapport zullen doorvoeren. Tevens heeft een andere gemeente interesse getoond om ook samen te werken op dit vlak. Na het eerste basis onderzoek lijkt dit passend te zijn echter heeft het bestuur van de SDL verdere verzoeken bij de gemeente neergelegd voordat dit vervolgd kan worden.

Wanneer zijn we tevreden?

De RID is tevreden wanneer de opdrachtgevers tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van het Inkoopbeleid en de samenwerking op de thema's duurzaamheid, maatschappelijke verantwoording en Social Return on Investment.
Maar ook als we aantoonbaar een efficiëntieverbetering en een kostenbesparing hebben kunnen realiseren.

Concept

Wat mag het kosten

Inkoop	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Lasten	257.029	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Baten	257.029	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Taakvelden	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	257.029	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Totaal	**257.029**	**175.100**	**178.200**	**181.500**	**184.800**	**188.900**

Regionale Sociale Dienst (RSD)

Wat willen we bereiken?

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Participatiewet, werken wij samen met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor. Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

De visie van de RSD op de dienstverlening aan de inwoners van de gemeenten gaat uit van kernwaarden die de RSD, als onderdeel van haar DNA, heeft vastgesteld. In deze waarden zijn de uitgangspunten voor de nieuwe opdracht van de RSD herkenbaar. Deze waarden zijn:

Perspectief We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

Concept

Wat gaan we daarvoor doen?

De RSD is voor de gemeenten de uitvoeringorganisatie voor de volgende wetten en regelingen:

- De Participatiewet
- De wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw)
- De wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz)
- Het Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) tot 1 januari 2020
- Besluit bijstand zelfstandigen onderdeel BUIG na 1 januari 2020
- Loonkostensubsidie (LKS)
- Studietoeslag
- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

Daarnaast voert de RSD, op basis van dienstverleningsovereenkomsten, in opdracht van de deelnemende gemeenten, de volgende taken structureel uit:

- De wet Kinderopvang
- Uitbetaling bijzondere bijstand, minimaregelingen
- Uitbetalingen voorzieningen Wmo, Wmo-begeleiding en Jeugdzorg
- Adresonderzoeken voor zowel Bijzondere Bijstand als Wmo
- Participatie binnen de diverse sociale teams
- Advisering zelfstandig ondernemers
- Eerste aanspreekpunt voor zelfstandig ondernemers met schulden
- Onderdelen van de Wet inburgering met ingang van 01-01-2022
- Uitkeren van de energietoeslag aan klanten in de algemene bijstand
- Uitkeren Woon- en leefgelden en contact met Oekraïense vluchtelingen
- Terugvorderen eigen bijdragen Oekraïense vluchtelingen

Bestuurlijke opdracht 2024-2026
Naast genoemde (wettelijke) taken die besloten liggen in de regeling is er de bestuurlijke opdracht 2024-2026. Deze bestuurlijke opdracht is verwoord in het document "Investeer in mensen met onbenut arbeidspotentieel". Afgesproken is dat de RSD dit doet voor alle klantgroepen van de RSD. Er is speciale aandacht voor mensen met perspectief op werk, met name op mensen met een arbeidsbeperking, mensen met een migratieachtergrond en jongeren tot 27 jaar. Het instrument loonkostensubsidie zal hierbij zoveel mogelijk worden ingezet. Daarnaast zijn afspraken gemaakt om ook meer zorgklanten actief te begeleiden.

Bij de uitvoering van deze opgaven zetten we specifiek in op:

Unit Werk
Unit Werk richt zich op het werk-fit maken van klanten, bemiddeling naar werk en begeleiding tijdens en na plaatsing. Binnen Unit Werk werken gespecialiseerde klantmanagers, jobcoaches en een accountmanager Werken met Behoud van Uitkering.

- Klanten starten met een diagnosefase en ontvangen een plan van aanpak.
- Er wordt nazorg geboden om uitval te voorkomen en herplaatsing te vergemakkelijken.
- Klanten met loonkostensubsidie (LKS) worden tot twee jaar na plaatsing gevolgd.
- Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG) kunnen ondersteuning aanvragen en komen in aanmerking voor dezelfde voorzieningen als andere klanten.

LEON (Leer- en Ontwikkel Netwerk)
LEON biedt een breed aanbod aan trajecten via 40 partners en 123 instrumenten:

- **Op maat**: Individuele programmaonderdelen.
- **Modulair**: Opeenvolgende fasen verzorgd door een netwerkpartner.
- **Integraal**: Gehele traject onder begeleiding van één netwerkpartner.

Vanaf 2026 wordt ingezet op verdere professionalisering en kwaliteitsbewaking, met extra aandacht voor monitoring, resultaatmeting en transparante rapportages.

Jongerenloket
Het Jongerenloket begeleidt jongeren tot 27 jaar naar werk of school en verstrekt uitkeringen en loonkostensubsidies.

- In samenwerking met Scalabor wordt een pilot gestart voor re-integratie van jongeren.
- De RSD onderzoekt samen met Scalabor de mogelijkheden van een Beroepentuin.

Zorg en Ondersteuning
Voor klanten met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt biedt de RSD:

- Basisdienstverlening, inclusief rechtmatige uitkeringsverstrekking en doorverwijzing naar dagbesteding of vrijwilligerswerk.
- Actieve begeleiding van 30% van deze klanten (per 01-01-24) om de kans op maatschappelijke participatie te vergroten.

Werken in de keten
De RSD werkt nauw samen met andere hulpverleners om integrale ondersteuning te bieden. Dit gebeurt via multidisciplinaire overleggen en sociale teams.

- Verbindingsconsulenten zorgen voor afstemming tussen RSD en sociale teams.
- Onder regie van gemeenten wordt gestreefd naar een gezamenlijke loketfunctie.

Inkomensondersteuning

- Structurele voorlichtingsbijeenkomsten over Rechten en Plichten helpen misbruik van uitkeringen te verminderen.
- Thematische controles (zoals op schulden) blijven een speerpunt in de periode 2025-2027.

Liemers Ondernemersloket

- Biedt ondersteuning aan zelfstandige ondernemers met financiële problemen.
- Begeleidt klanten bij uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap.

Concept

- Voert regie over schuldhulpverlening voor zelfstandigen.

Dienstverleningsconcept en communicatie
- Digitale dienstverlening wordt verbeterd via de website en e-formulieren met DigiD.
- In lijn met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) worden werkprocessen aangepast.
- Fysieke alternatieven blijven beschikbaar voor klanten met beperkte digitale vaardigheden.
- Communicatie wordt op B1-niveau aangeboden en medewerkers worden getraind in begrijpelijke taal.

Met deze plannen werkt de RSD aan een toekomstbestendige dienstverlening, waarbij de nadruk ligt op begeleiding naar werk, integrale samenwerking en het versterken van re-integratievoorzieningen.

Relevante ontwikkelingen komende jaren
Bij de uitvoering van onze taken houden we rekening met een aantal relevante ontwikkelingen die op ons afkomen en accentverschillen die door de opdracht gevende gemeenten zijn meegegeven. Hieronder vatten wij de belangrijkste voor de komende jaren samen:

Invoering Participatiewet in Balans
De Participatiewet in Balans is een wetswijziging die gemeenten meer ruimte geeft om maatwerk te bieden aan mensen in de bijstand. Belangrijke wijzigingen zijn soepeler regels voor bijverdienen, minder strenge verplichtingen en meer aandacht voor begeleiding naar werk. Het doel is om de wet menselijker en effectiever te maken. De invoering is uitgesteld en staat nu gepland per 1 januari 2026.

Nieuw Beschut werk
Bij de invoering van de Participatiewet hebben de gemeenten in de regio Midden-Gelderland ervoor gekozen om het instrument Nieuw Beschut Werk (hierna BW) beperkt in te zetten. Het Rijk heeft iedere gemeente een indicatieve taakstelling gegeven voor plaatsingen binnen BW (momenteel is dat 68 plaatsingen voor de drie gemeenten gezamenlijk). Tot nu toe blijft de regio Midden-Gelderland achter bij deze taakstelling.

De drie Liemerse gemeenten hebben inmiddels een andere koers ingezet. De behoefte aan een versterkte inzet op BW wordt steeds duidelijker, mede door een gewijzigde bestuurlijke visie. Daarom hebben de gemeenten, de wens uitgesproken om BW actiever in te zetten, met name voor inwoners met een bijstandsuitkering die momenteel geen werk hebben.

In de komende jaren gaan we daarom trachten deze kloof te dichten in het belang van onze inwoners. Dit zal wel tot gevolg hebben dat de kosten hiervan oplopen. Naast loonkostensubsidie wordt immers ook een begeleidingsvergoeding ingezet. De som van beiden overstijgt vaak het bedrag van een reguliere uitkering. Dat betekent dat er door intensivering van Nieuw Beschut werk een extra druk komt op de BUIG- en participatiebudgetten die hiervoor worden ingezet.

Focus op werk en Direct Werk
In het kader van het project ‘Focus op werk’ is ervoor gekozen om de werkprocessen binnen de RSD aan te passen. We passen de intake aan zodat mensen die kunnen werken en zich melden voor een uitkering, direct een werkaanbod krijgen. Daarvoor intensiveren we onder andere de samenwerking met Scalabor. In de komende jaren zal deze aanpassing ertoe moeten leiden dat de druk op de BUIG budgetten van de gemeenten verder afneemt.

Concept

Loonkostensubsidie (LKS)
Met ingang van 2022 is de financieringssystematiek van loonkostensubsidie (LKS) gewijzigd. Dit was eerder onderdeel van het BUIG budget en wordt nu apart gefinancierd op basis van de realisatie van het jaar ervoor. Deze verandering stimuleert gemeenten om loonkostensubsidie actiever in te zetten. Deze extra inzet op LKS betekent ook dat de RSD veel klanten heeft die geen uitkering (meer) ontvangen, maar veel aandacht vragen om deze mensen aan het werk te houden. Dit is meegenomen in de bestuurlijke opdracht 2024-2026.

Wanneer zijn we tevreden?

Wij zijn tevreden als we voldoen aan onze ambitie om voor inwoners van meerwaarde te zijn, door ze perspectief en werk en als laatste vangnet ook een inkomen te verstrekken. Omdat dat moeilijk meetbaar is, vertalen we deze ambitie naar meetbare grootheden die onder andere zijn vervat in de vastgestelde bestuurlijke KPI's voor 2025. Als we daaraan voldoen (inclusief een klanttevredenheidsscore van een 8) zijn we voor de bestuurlijke opdracht tevreden.

Daarnaast nemen we vanaf 2025 ook deel aan de DIVOSA Benchmark. We zijn pas tevreden als we op alle onderdelen beter scoren dan de groep van vergelijkbare gemeenten.

Wat mag het kosten?

Uitgangspunten begroting

- De meerjarenbegroting 2026-2029 volgt de deelprojecten die de RSD in het implementatieplan heeft ingericht. Deze worden vanuit de kostenplaats exploitatie gevoed;
- In deze begroting 2026 is het Participatiebudget geïndexeerd op basis van de september-circulaire 2024 voor het activeren, re-integreren en aan het werk helpen van haar klanten;
- De bijdrage aan het Regionaal Werkgeversservicepunt wordt door de individuele gemeenten separaat in hun gemeentebegroting opgenomen.
- Voor de doorrekening naar het programma Dienstverlening zijn de gerealiseerde dienstverleningsovereenkomsten 2024 het uitgangspunt. Deze bijdrage is doorgetrokken voor de periode 2026-2029.

Concept

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
RSD	**2024**	**2025 nw**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	8.023.217	8.553.400	8.436.845	7.077.093	7.063.831	7.366.681
Baten	7.991.217	8.528.400	8.411.845	7.052.093	7.038.761	7.366.681
Saldo	**-32.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**

Taakvelden	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	96.286	98.000	98.000	98.000	98.000	98.000
6.1 Samenkracht en burgerpartic	139.584	147.000	147.000	147.000	147.000	147.000
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorz	136.432	112.500	112.500	112.500	112.500	112.500
6.3 Inkomensregelingen	2.749.546	3.252.260	3.205.638	2.661.737	2.656.433	2.777.572
6.5 Arbeidsparticipatie	4.584.830	4.621.140	4.551.207	3.735.356	3.727.399	3.909.108
6.6 Maatwerkvoorzieningen WM	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.71b Begeleiding (Wmo)	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.72a Jeugdhulp begeleiding	66.679	67.500	67.500	67.500	67.500	67.500
6.72b Jeugdhulp behandeling	55.566	56.250	56.250	56.250	56.250	56.250
6.74b Jeugdhulp crisis	33.339	33.750	33.750	33.750	33.750	33.750
6.1 ROOO	94.276	97.500	97.500	97.500	97.500	97.500
	8.023.217	**8.553.400**	**8.436.845**	**7.077.093**	**7.063.831**	**7.366.681**

Beleidsindicatoren Sociaal Domein

GR SDL					INDICATOREN MJB 2026-2029			
nr	taakveld	naam indicator	eenheid	bron	Realisatie 2024	Begroting 2025 prim	Begroting 2025 nw	Begroting 2026
1	0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	1,20	1,30	1,33	1,33
2	0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	1,40	1,46	1,46	1,46
3	0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken/ begroting	178,71	186,10	191,86	191,12
4	0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken/ begroting	22%	8%	7%	7%
5	0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken/ begroting	42,71%	43,31%	42,86%	43,36%
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 2,3% Westervoort 2,8% Zevenaar 2,5%	Duiven 1,3% Westervoort 2,5% Zevenaar 1,8%	Duiven 1,3% Westervoort 2,5% Zevenaar 1,8%	Duiven 1,3% Westervoort 2,5% Zevenaar 1,8%
21	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 1.001,7 Westervoort 275,2 Zevenaar 577,9	Duiven 905,2 Westervoort 249,2 Zevenaar 529,9	Duiven 905,2 Westervoort 249,2 Zevenaar 529,9	Duiven 905,2 Westervoort 249,2 Zevenaar 529,9
23	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 4% Westervoort 7% Zevenaar 4%	Duiven 4% Westervoort 8% Zevenaar 4%	Duiven 4% Westervoort 8% Zevenaar 4%	Duiven 4% Westervoort 8% Zevenaar 4%
24	6. Sociaal domein	Netto arbeids participatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 74,3% Westervoort 71,6% Zevenaar 71,7%	Duiven 74,0% Westervoort 70,6% Zevenaar 71,0%	Duiven 74,0% Westervoort 70,6% Zevenaar 71,0%	Duiven 74,0% Westervoort 70,6% Zevenaar 71,0%
26	6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 2% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%
27	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 263,0 Westervoort 331,6 Zevenaar 252,0	Duiven 310,2 Westervoort 399,2 Zevenaar 313,4	Duiven 310,2 Westervoort 399,2 Zevenaar 313,4	Duiven 310,2 Westervoort 399,2 Zevenaar 313,4
28	6. Sociaal domein	Lopende re-intgratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl	Duiven 203,0 Westervoort 222,2 Zevenaar 216,9	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0

Concept

Als gevolg van de doorontwikkeling RID stijgt het aantal FTE per 1.000 inwoners. Ook de stijging van de apparaatskosten is het gevolg van de doorontwikkeling RID. Omdat de RID vrijwel volledig wordt gekenmerkt als overhead, stijgt deze indicator ook.

PARAGRAFEN

Concept

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit
De deelnemende gemeenten staan garant voor de exploitatietekorten. De Gemeenschappelijke regeling heeft normaliter geen eigen vermogen, maar sinds 2020 wel een bestemmingsreserve Tozo. Verder zijn er geen voorzieningen.

De bestemmingsreserve is gereserveerd voor de uitvoeringskosten van de Tozo. Deze tijdelijke regeling bevatte naast de inkomensregeling ook de mogelijkheid onder bijzondere voorwaarden een bedrijfskrediet aan te vragen onder gunstige omstandigheden waarbij de terugbetaling dan binnen 3 jaar moet plaatsvinden. Door verlenging van de regeling en uitstel van de start van de terugbetaling kan de afhandeling van deze bedrijfskredieten doorlopen tot in 2027. De kosten die hiervoor ook in de toekomst gemaakt moeten worden, zijn verwerkt in de uitvoeringsbijdrage per aanvraag. Daarom is voor een deel van deze bijdrage een bestemmingsreserve Tozo gevormd. De onttrekkingen zijn inschattingen. Indien er in 2027 nog gelden in de bestemmingsreserve zitten, vallen deze vrij ten gunste van de algemene middelen.

De financiële risico's worden gemonitord door de begroting en twee tussenrapportages.
In de meerjarenbegroting wordt voor dit deel van de kosten, een onttrekking van deze bestemmingsreserve, als een structurele dekking begroot. Omdat de vergoeding bij het afgeven van de beschikkingen is toegekend maar de werkzaamheden nog zeker noodzakelijk zijn tot 2027.

Meerjarenbegroting 2026-2029

Kengetallen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto Schuldquote	12,01%	13,89%	14,66%	14,82%
Gecorrigeerd voor verstrekte leningen	12,01%	13,89%	14,66%	14,82%
Solvabiliteitsratio	1,55%	0,75%	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

Concept

RID
Het grootste risico binnen de RID zit op het beveiligingsniveau en de risico's op ransomware.
Dit is door de directeur van de VNG landelijk uitgezet via 'de brief van Van Zanen'.
In 2022 is er incidenteel 1 ton extra beschikbaar gesteld, vanaf 2023 is structureel 2 ton aan lasten opgenomen om deze plannen structureel te borgen. Het risicomanagement focust zich op drie onderdelen: preventie (voorkomen van), detectie (tijdig ontdekken van) en respons (naar behoren reageren/maatregelen treffen).

Maatregelen die worden en of reeds zijn uitgevoerd:
1. Up-to-date houden van de hard- en software;
   Er is eerder al bij de RID een verbetering doorgevoerd waarbij we van kwartaal naar maandelijkse updates zijn gegaan. Tevens zullen kritische updates als incident behandeld worden en asap worden doorgevoerd.
2. Twee- of meer factorauthenticatie;
   Dit is doorgevoerd indien men niet op ons eigen netwerk werkt. Dit is vanuit de best praktisch methode met instemming van security doorgevoerd.
3. Netwerksegmentatie;
   Een van de projecten die loopt zal hiervoor zorgdragen;
4. Alle nieuwe en lopende projecten en of changes worden ook beoordeeld vanuit het oogpunt van security.

5. Robuuste back-ups en het toetsen van het terugzetten van die back-ups;
   Deze is gerealiseerd waarbij we een verbeterslag willen maken in toegankelijkheid van de back-up.
6. Testen en oefenen van ICT-crisisplannen;
   Dit gebeurt intern bij de RID en als alles correct staat, gaan we dit grootschalig ook testen over en bij de gemeenten.

De kapitaalmarktrente en arbeidsmarktkrapte zijn ook risico's. De kapitaalmarktrente heeft grote implicaties op de investeringscapaciteit van de RID terwijl de arbeidsmarktkrapte kan leiden tot hogere personeelsuitgaven voor externe inhuur.
Maatregelen tegen deze twee risico's zijn verbeterd liquiditeitsmanagement, positionering van de SDL als goed werkgever alsmede binding met (jonge) werknemers.

RSD
Financieel risico op Inkomensdeel
Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van uitkeringen en loonkostensubsidie. Voor de verdeling van de gebundelde uitkering wordt gebruikgemaakt van het verdeelmodel inkomensdeel Participatiewet. Dit model gebruikt onder meer kenmerken van (inwoners van) een gemeente om de hoogte van het BUIG-budget van een gemeente te bepalen.
Regiokenmerken zoals beschikbaarheid van werk, aandeel mensen die onder hun niveau werken en hoeveelheid overlast in de buurt, zijn bedoeld om wijk-, gemeente- en regiogebonden verschillen in de gemeentelijke bijstandsopgaven te verwerken in de objectieve budgetten. Met name deze regiokenmerken spelen een grote rol bij de budgetfluctuaties. Daarom is er in 2022 door Ministerie van SZW onderzoek gedaan naar deze fluctuaties en afwijkingen ten opzichte van de bestedingen. Dit onderzoek heeft voor Zevenaar geen inzicht gegeven in de oorzaak van de overschrijdingen.

Gemeenten die tekorten hebben op hun budget, moeten deze tekorten opvangen uit eigen middelen. Gemeenten die een omvangrijk tekort hebben, kunnen in aanmerking komen voor een aanvullend budget: de vangnetuitkering. Daarvoor moet onder meer het tekort op de gebundelde uitkering over het lopende jaar groter zijn dan 7,5%. Daarbij moet er over de twee voorliggende jaren en het lopende boekjaar sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%.

In 2024 heeft dit zich niet voortgedaan bij de drie gemeenten. Alle drie bleven zij onder de 7,5% tekort of hadden een overschot.

Risicoparagraaf huidige bestuurlijke opdracht RSD
De in de bestuurlijke opdracht beschreven investeringen en resultaten zijn afhankelijk van een aantal factoren die mede bepalen of de opdracht van de RSD succesvol kan worden uitgevoerd.
De in de bestuurlijke opdracht genoemde factoren vallen grotendeels buiten de invloedsfeer van de RSD. Waar de RSD wel invloed heeft, zal ze deze aanwenden om de gevolgen van de risico's tot een minimum te beperken. De RSD informeert de opdrachtgevers maandelijks over de resultaten in relatie tot de afgesproken KPI's. Voorts voert de RSD haar wettelijke taken, die buiten de bestuurlijke opdracht vallen, naar behoren uit.

Daarnaast is er een risico dat de bestuurlijke opdracht niet wordt verlengd. Omdat deze al lange tijd structureel loopt, is hier structurele formatie voor aangetrokken. De RSD tracht deze risico's te mitigeren door bepaalde arbeidscontracten aan te bieden en middels natuurlijk verloop te herplaatsen binnen de organisatie.

Concept

Schema met een inschatting van het benodigde weerstandsvermogen:

Omschrijving risico	Beheersmaatregel(en)	Kans	Jaarlijks/ Incidenteel	Benodigd Weerstands-vermogen
Onvoorziene andere politieke keuze Door verkiezingen of wijz.beleid	-Bestuurlijke opdracht -Regelmatige overlegstructuur en rapportage	Middel	Incidenteel	€ 250.000,=
Onvoorziene stijging bestand	-Maandelijkse rapportage/inzicht -Netwerkorganisatie -Ondernemersloket	Middel	Incidenteel	€ 250.000,=
ICT-systemen niet beschikbaar	-Regelmatig back-ups en uitwijk -Firewall	Hoog	Incidenteel	€ 500.000,=

Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de GR zijn geen kapitaalgoederen zoals benoemd in art. 12 van de BBV.

Financiering

De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat Samenwerking de Liemers over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Voor de organisatiekosten van de dienstverlening van het basispakket worden voorschotnota's aan de deelnemende gemeenten opgemaakt. De basis hiervoor vormt de begroting van het betreffende jaar.
Twee keer per jaar wordt een tussenrapportage opgemaakt waarbij wordt besloten of bijstelling noodzakelijk is. In het kader van de liquiditeit wordt per kwartaal afgerekend. Zodoende hoeft er minder externe financiering aangetrokken te worden tegen relatief hoge rentepercentages.

Concept

Lening
In 2012 is er een lening afgesloten bij de BNG bank om een aantal investeringen en de deelname in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk (SSGA) te bekostigen.
De lening is groot € 630.000, heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%.

Eind oktober 2019 is, om de liquiditeit te verbeteren, een lening afgesloten met een looptijd van 10 jaar, groot € 3.500.000 tegen een rentepercentage van 0,07%.

Kredietlimiet
Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 3.000.000.

Bankgarantie
Er zijn geen lopende bankgaranties.

Renterisicobeheer
In deze meerjarenbegroting wordt ervan uitgegaan dat er geen kasgeldleningen of nieuw aan te trekken leningen noodzakelijk zijn. De investeringen worden lineair afgeschreven, met een gehanteerde omslagrente. De omslagrente voor 2026 komt in deze begroting uit op <1%.

Bedrijfsvoering

Bestuur
De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers kent de bestuurscomponenten:
- Algemeen Bestuur
- Dagelijks Bestuur

Binnen de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is een eigen Ondernemingsraad actief. De ambtelijk secretaris OR wordt geleverd door de Ondersteunende dienst van 1Stroom.
De kosten voor de ambtelijk secretaris en voor opleiding en training van de OR-leden wordt verantwoord onder Bestuurskosten. De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor ieder 25% toegerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

Planning- en Controlcyclus
Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.
Naast de Begroting worden er twee tussenrapportages en de jaarrekening opgesteld.
De meerjarenbegroting wordt in maart/april aan het Dagelijks Bestuur en in juli aan het Algemeen Bestuur voorgelegd. De eerste tussenrapportage wordt in mei/juni aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd, de tweede in september/oktober. Aan het Algemeen Bestuur in juli respectievelijk november.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden als de Jaarstukken na afloop van het boekjaar samen met de meerjarenbegroting in maart/april voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur.
Het Dagelijks Bestuur vraagt de deelnemende gemeenten om hun zienswijze voordat de stukken worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Personeelsbeleid
GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van inwoners, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:
- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat Centraal
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, dit betekent maatwerk
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie
- SDL is resultaatgericht
- SDL geeft het personeel de mogelijkheid zich te ontwikkelen (RSD leernetwerk, RID academie).

De formatie van de RSD blijft stabiel ten opzichte van vorig jaar en volgt de bestandsontwikkeling van de klantdossiers.

RID
De regionale ICT en Inkoop Dienstencentrum werkt via een SLA voor de deelnemende gemeenten.

De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten. Naast de deelnemende gemeenten worden de diensten verleend aan de RSD die intern verrekend worden.
Er is een dienstverleningsovereenkomst met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. Zij betalen een vast bedrag per licentie omdat zij niet gebruik maken van alle applicaties. Deze bijdrage wordt in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeenten.

Concept

De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit twee onderdelen: de directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD alsmede een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek.

Deze RSD-bijdrage in de RID-begroting wordt in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel, gebaseerd op de inwonersaantallen.
Voor deze begroting worden de laatst vastgestelde CBS-gegevens - per 01-01-2024 – gehanteerd.

Gemeente	Inwoners per 01-01-2024	Aandeel RID
Duiven	24.872	29,24%
Westervoort	15.151	17,81%
Zevenaar	45.041	52,95%

Inkoop
De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is: Duiven (2/3) en Westervoort (1/3). De kosten van Zevenaar voor de gezamenlijke aanbestedingen worden op uurbasis afgerekend en verrekend met de bijdrage van Duiven en Westervoort.

RSD
De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op:

1. 50% op basis van het aantal inwoners
2. 50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2024	Cliënten per 01-01-2024	Percentage
Duiven	24.872	382	28,19%
Westervoort	15.151	299	19,53%
Zevenaar	45.041	726	52,27%

Voor de begroting 2026 - 2029 wordt ook gebruik gemaakt van de gegevens per 1-1-2024 omdat de gegevens per 1-1-2025 nog niet zijn vastgesteld.

Bezuinigingstaakstelling
De SDL heeft een taakstelling gekregen om gedurende de periode 2025-2028 jaarlijks 3% te bezuinigen. Wij verwachten aan deze taakstelling te kunnen voldoen door een betere focus op contractmanagement, zowel bij de RSD (LEON) als de RID. Mocht dit niet afdoende blijken om aan de taakstelling te voldoen, gaan wij afwegingen maken om onze doelstellingen zo goed mogelijk te behalen met de middelen die tot onze beschikking staan. Deze bedragen zijn in de begroting verwerkt.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) officieel ingegaan. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Zo krijgt iedereen meer inzicht in het handelen van de overheid.
Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). Uitgangspunt hierbij is dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken.

Binnen de SDL is de Juridisch beleidsadviseur aangewezen als contactfunctionaris voor externen.
De SDL publiceert reeds de meeste relevante informatie op de eigen website en specifieke informatie wordt conform de Wet elektronische publicaties via lokale regelgeving.overheid.nl gepubliceerd.

Concept

Aangezien de uitvoering van de werkzaamheden gemandateerd zijn, worden verordeningen e.d. door de gemeenten zelf vastgesteld en gepubliceerd.

In de afgelopen jaren zijn geen Woo verzoeken ingediend.

Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).

Bij de oprichting van SSGA in 2003 werd door de oprichters bepaald dat alleen deelnemers uit de publieke sector op het netwerk worden toegelaten. Dit is nogmaals vastgesteld in 2015 door het DB en AB. Ook besloot SSGA dat het aan deelnemers uitsluitend toegestaan is om verbindingen ten behoeve van de eigen organisatie te gebruiken. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief, vormt het SSGA-netwerk een ‘gesloten’ netwerk en valt SSGA als aanbieder van infrastructuur niet onder toezicht van de ACM.
SSGA concentreert zich op het hebben van infrastructuur in eigendom in Arnhem en omgeving. Er wordt niet actief geacquireerd om het aantal deelnemers te vergroten binnen het huidige verzorgingsgebied. De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met 27 deelnemers. In het Algemeen Bestuur van de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. RID neemt voor 5,39% deel in SSGA, op basis van de toerekeningsfactoren zijn de jaarlasten voor de RID voor 2026 begroot op € 13K.

Concept

FINANCIELE BEGROTING

Concept

Overzicht van baten en lasten

Consolidatie Exploitatiekosten **op kostensoort**

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bestuurskosten	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Personele kosten	11.420.113	11.636.370	94.700	11.731.070	11.589.452	10.250.031	10.234.458	10.635.118
Huisvestingskosten	545.065	528.200	-2.900	525.300	525.300	525.300	525.300	537.300
Automatiseringskosten	389.000	417.400	-12.600	404.800	404.800	404.800	404.800	424.600
Onderhoud applicaties	1.754.894	2.040.039	50.600	2.090.639	2.169.997	2.253.177	2.339.708	2.382.308
Facilitaire zaken	128.999	124.700	7.700	132.400	132.400	132.400	132.400	135.400
Advies en Controle	25.044	59.600	400	60.000	60.000	60.000	60.000	61.400
Ondersteunende dienst	215.435	246.800	2.100	248.900	248.900	248.900	248.900	254.700
Overige kosten	11.931	22.700	200	22.900	22.900	22.900	22.900	23.400
Kapitaallasten	648.723	1.046.900	5.400	1.052.300	1.051.800	1.008.700	1.008.200	1.008.600
Totaal lasten	**15.173.096**	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bijdrage Gemeente Duiven	3.959.290	4.255.160	60.550	4.315.710	4.299.613	3.935.210	3.957.141	4.105.229
Bijdrage Gemeente Westervoort	2.600.528	2.745.760	59.230	2.804.990	2.792.163	2.537.936	2.550.731	2.648.563
Bijdrage Gemeente Zevenaar	7.360.137	7.983.689	-23.780	7.959.909	7.925.573	7.245.161	7.280.725	7.548.033
Bijdrage WSP MG	74.129	95.000	-20.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Bijdrage MGR	141.812	70.000	70.000	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Overige bijdragen	1.005.200	1.000.000	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal Baten	**15.141.096**	**16.149.609**	**146.000**	**16.295.609**	**16.232.349**	**14.933.308**	**15.003.596**	**15.516.826**
Resultaat voor Bestemming	**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo	32.000	25.000	0	25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	8.023.216	8.251.700	301.700	8.553.400	8.436.845	7.077.093	7.063.831	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal lasten	**15.173.096**	**16.174.609**	**146.000**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Programma 1: Bestuur	33.892	51.900	400	52.300	51.800	52.100	52.000	54.000
Programma 2: RID	7.308.959	7.932.209	57.600	7.989.809	8.040.504	8.097.615	8.178.035	8.357.245
Programma 3: Inkoop	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Programma 4: RSD	7.991.217	8.226.700	301.700	8.528.400	8.411.845	7.052.093	7.038.761	7.366.681
Eliminatie doorbelasting intern	-450.000	-430.000	-20.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal Baten	**15.141.097**	**16.149.609**	**146.000**	**16.295.609**	**16.232.349**	**14.933.308**	**15.003.596**	**15.516.826**
Resultaat voor Bestemming	**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo	32.000	25.000		25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Concept

Programma Bestuur

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bestuurskosten	33.040	11.100	17.000	28.100	27.800	28.000	27.900	29.000
Ondernemingsraad	-	37.200	-14.000	23.200	23.000	23.100	23.100	24.000
Overige kosten	851	3.600	-2.600	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal lasten	**33.892**	**51.900**	**400**	**52.300**	**51.800**	**52.100**	**52.000**	**54.000**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bijdrage Gemeente Duiven	8.473	12.975	100	13.075	12.950	13.025	13.000	13.500
Bijdrage Gemeente Westervoort	8.473	12.975	100	13.075	12.950	13.025	13.000	13.500
Bijdrage Gemeente Zevenaar	16.946	25.950	200	26.150	25.900	26.050	26.000	27.000
Totaal Baten	**33.892**	**51.900**	**400**	**52.300**	**51.800**	**52.100**	**52.000**	**54.000**

Algemeen
Voor 2025 is de begroting licht bijgesteld conform de kaderbrief overige kosten.

Bestuurskosten
Er is een algemeen directeur SDL die tevens de rol vervuld van directeur RSD. Daarnaast is er een adjunct directeur SDL die tevens fungeert als directeur RID. De algemeen directeur SDL is ook secretaris van het DB SDL en AB SDL.

Normaal gesproken vergadert het DB 3 keer per jaar en het AB 2 keer.

Ondernemingsraad
De algemeen directeur SDL is de WOR bestuurder voor overleg met de Ondernemingsraad.
De secretaris voor de OR wordt geleverd via de dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom.
Hiervoor is een fixed price afgesproken gebaseerd op 8 uur ondersteuning per week.

Concept

Programma RID

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Personele kosten	4.171.886	4.053.370	-5.200	4.048.170	4.020.007	4.037.038	4.031.427	4.149.337
Huisvestingskosten	239.584	246.900	2.100	249.000	249.000	249.000	249.000	254.600
Audits/Externe deskundigheid	99.435	98.100	800	98.900	98.900	98.900	98.900	101.200
Dir.kosten RSD	197.988	188.700	1.600	190.300	190.300	190.300	190.300	194.700
Datacomm.SSGA	82.978	110.400	1.000	111.400	111.400	111.400	111.400	114.000
Onderhoud applicaties	1.800.471	2.040.039	50.600	2.090.639	2.169.997	2.253.177	2.339.708	2.382.308
Overige kosten	21.182	22.700	200	22.900	22.900	22.900	22.900	23.400
Ondersteunende dienst	101.540	125.100	1.100	126.200	126.200	126.200	126.200	129.100
Kapitaallasten	648.723	1.046.900	5.400	1.052.300	1.051.800	1.008.700	1.008.200	1.008.600
Totaal lasten	**7.363.787**	**7.932.209**	**57.600**	**7.989.809**	**8.040.504**	**8.097.615**	**8.178.035**	**8.357.245**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bijdrage Gemeente Duiven	1.963.139	2.150.212	-8.499	2.141.713	2.156.536	2.173.234	2.196.748	2.249.148
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.189.537	1.303.217	1.426	1.304.643	1.313.673	1.323.845	1.338.169	1.370.088
Bijdrage Gemeente Zevenaar	3.545.170	3.883.781	-5.328	3.878.453	3.905.296	3.935.536	3.978.118	4.073.009
Bijdrage RSD	450.000	430.000	20.000	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000
Bijdrage WSP MG	74.129	95.000	-20.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Bijdrage MGR	141.812	70.000	70.000	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Totaal Baten	**7.363.787**	**7.932.209**	**57.600**	**7.989.809**	**8.040.504**	**8.097.615**	**8.178.035**	**8.357.245**

Personele kosten
De mutatie betreft de aanpassing naar aanleiding van de septembercirculaire (+32K) en de toevoeging van de aanpassing in de reiskostenvergoeding (+26K). Een deel hiervan (20K) wordt intern doorbelast (hogere bijdrage RSD). Door een hogere bijdrage van niet-gemeenten (RSD, MGR-WSP) daalt de bijdrage van de gemeenten.

Met betrekking tot de doorontwikkeling RID zit een bedrag van 1.058K in de cijfers 2025. Dit is gebaseerd op de minimale variant en was al reeds begroot.

Huisvesting
De gemeente Westervoort is de verhuurder van de huisvesting van de RID. Binnen deze post vallen ook de kosten voor verzekeringen, servicekosten, huur van de centrale computerruimte, overige huisvestingskosten.

Audits/externe deskundigheid
In het kader van security blijven de vereiste audits noodzakelijk. Derhalve blijft deze post gehandhaafd.

Kosten software RSD
Deze kosten zijn gerelateerd aan de RSD en worden daarom één op één doorberekend.

Datacommunicatie/SSGA
Onder meer gezamenlijke internetaansluiting, Gemnet-aansluiting, (vaste) telefonie gesprekskosten, gezamenlijke databundel en abonnementen.

Onderhoud applicaties
Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), met een onderhoudscomponent
- tussentijdse gezamenlijke projecten
- software en contract convergenties
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie
- de stijging komt voor een deel door extra onderhoudsovereenkomsten in het kader van de beveiliging

Het betreft in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.

Concept

Ook is, in het kader van de doorontwikkeling RID en op basis van het M&I rapport een bedrag van € 152K in 2025, oplopend tot € 403K in 2028 en 2029 toegevoegd aan de begroting (minimale variant).

Ondersteunende diensten
De ondersteunende diensten worden door 1Stroom en de RSD verricht. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch zaken. De RSD verzorgt de ondersteunende dienst Financiën en Planning & Control.

Deze kosten worden binnen de SDL grotendeels verdeeld op basis van fte's. De verhouding is veelal 2/3 ten laste van de RSD en 1/3 ten laste van de RID.

Kapitaalslasten
Door de doorontwikkeling RID worden de komende jaren meer projecten gestart. De prognose is dan ook dat de kapitaalslasten hoger zullen liggen dan de realisatie van afgelopen jaren.

Baten
Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD)
De bijdrage van de RSD aan de begroting van de RID bestaat uit twee componenten:
- Directe kosten zoals software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) / Werkgeversservicepunt (WSP)
De MGR heeft de intentie uitgesproken dat zij de ICT dienstverlening via de RID willen continueren. Omdat dit telkens voor één jaar wordt vastgelegd o.b.v. de werkelijke kosten zijn voor eenvoud de baten gelijkgetrokken.

De bovengenoemde baten wordt eerst in mindering gebracht op de exploitatielasten RID. Het restant wordt conform de verdeelsleutel toegerekend aan de 3 gemeenten.
Een hogere bijdrage RSD en MGR-WSP betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente aan de begroting RID.

Concept

Programma Inkoop

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Personele kosten	257.029	368.800	-193.700	175.100	178.200	181.500	184.800	188.900
Totaal lasten	**257.029**	**368.800**	**-193.700**	**175.100**	**178.200**	**181.500**	**184.800**	**188.900**

Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Bijdrage Gemeente Duiven	89.687	122.933	-39.533	83.400	85.467	87.667	89.867	92.600
Bijdrage Gemeente Westervoort	61.933	61.467	-19.767	41.700	42.733	43.833	44.933	46.300
Bijdrage Gemeente Zevenaar	83.261	184.400	-184.400	-	-	-	-	-
Bijdrage dienstverlening Zevenaar	22.149	-	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal Baten	**257.029**	**368.800**	**-193.700**	**175.100**	**178.200**	**181.500**	**184.800**	**188.900**

Door de uittreding van Zevenaar halverwege 2024 zijn er voor inkoop grote wijzigingen zichtbaar. Waar voorheen door onzekerheid twee externen werden ingehuurd, wordt het werk in 2025 en verder verricht door twee vaste krachten. Dit is aanzienlijk voordeliger waardoor de nieuwe begroting 2025 ruim gehalveerd wordt ten opzichte van de primitieve begroting. Daar inkoop vrijwel volledig uit personele lasten bestaat, is niet met de septembercirculaire begroot maar is een reële inschatting gemaakt van de stijgende loonlast als gevolg van cao- en periodiek-stijgingen. Hierbij is de bijdrage dienstverlening Zevenaar gelijk gehouden.

Programma RSD

Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Personele kosten	6.991.198	7.214.200	293.600	7.507.800	7.391.245	6.031.493	6.018.231	6.296.881
Huisvestingskosten	305.481	281.300	-5.000	276.300	276.300	276.300	276.300	282.700
Automatiseringskosten	458.599	450.200	4.000	454.200	454.200	454.200	454.200	464.700
Facilitaire zaken	128.999	124.700	7.700	132.400	132.400	132.400	132.400	135.400
Advies en Controle	25.044	59.600	400	60.000	60.000	60.000	60.000	61.400
Ondersteunende dienst	113.895	121.700	1.000	122.700	122.700	122.700	122.700	125.600
Totaal lasten	**8.023.216**	**8.251.700**	**301.700**	**8.553.400**	**8.436.845**	**7.077.093**	**7.063.831**	**7.366.681**

Baten		Werkelijk 2024	Begroting 2025 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Duiven:	bijdrage exploitatie	1.715.133	1.867.340	15.183	1.882.523	1.849.661	1.466.284	1.462.526	1.554.981
	bijdrage dienstverlening	198.929	101.700	93.300	195.000	195.000	195.000	195.000	195.000
Westervoort:	bijdrage exploitatie	1.201.142	1.307.601	-3.530	1.304.071	1.281.307	1.015.732	1.013.129	1.077.175
	bijdrage dienstverlening	149.180	60.500	81.000	141.500	141.500	141.500	141.500	141.500
Zevenaar:	bijdrage exploitatie	3.180.893	3.462.559	27.747	3.490.306	3.429.377	2.718.576	2.711.607	2.883.025
	bijdrage dienstverlening	540.739	427.000	88.000	515.000	515.000	515.000	515.000	515.000
Overige bijdragen		1.005.200	1.000.000	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal Baten		**7.991.217**	**8.226.700**	**301.700**	**8.528.400**	**8.411.845**	**7.052.093**	**7.038.761**	**7.366.681**
Resultaat voor Bestemming		**-32.000**	**-25.000**	**0**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.070**	**0**
Bestemmingsreserve Tozo		32.000	25.000		25.000	25.000	25.000	25.070	0
Resultaat na Bestemming		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Personele lasten
De mutatie betreft de aanpassing naar aanleiding van de septembercirculaire (reductie van 62K), nieuwe door gemeenten afgenomen dienstverlening (+262K), aanpassing in de reiskostenvergoeding (+52K) alsmede inhuur interim Algemeen Directeur SDL/Directeur RSD (+50K). De bijdrage in de exploitatielast voor de drie gemeenten stijgt met 39K (+0,6%).

De structurele formatie bestaat uit de volgende functies:

Management Team (MT)	4,89 fte
Beleid en ondersteuning	21,42 fte
Team Rechtmatigheid	21,31 fte
Team Doelmatigheid	28,50 fte
Bedrijfsvoering	3,33 fte
	79,44 fte

De structurele externe inhuur neemt verder af. Doelstelling is alleen bij piek en ziek in te huren. Een deel van de functies (directeur, bedrijfsvoering) wordt ook ingezet voor SDL, RID, bestuurs- en inkooptaken en worden derhalve deels intern doorbelast.

Concept

Huisvestingskosten
RSD is gehuisvest in de Turmac Cultuurfabriek in Zevenaar, het huurcontract is aangegaan in 2017 voor een periode 10 jaar. Naast de huur en servicekosten vallen hier de toiletbenodigdheden, catering, afvalkosten, WOZ-kosten en afschrijvingskosten van de inrichting onder.

Automatiseringskosten
De bijdrage die de RSD betaalt voor de dienstverlening van de RID is de grootste kostenpost.

Facilitaire zaken
Hieronder vallen onder andere de kosten van vakliteratuur, abonnementen, multi kopieer, verzekeringen, drukwerk, portokosten en koeriersdienst.

Advies en Controle
Hierin zitten de advieskosten, kosten voor de cliëntenraad, accountantskosten, juridische- en advieskosten alsmede de rentelasten (en rente opbrengsten).

Ondersteunende dienst
GR 1Stroom voert voor de SDL ondersteunende diensten uit op het gebied van:

Salarisadministratie, HRM, Telefonie, Facilitair e.d. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst opgesteld dat voor een deel bestaat uit fixed price afspraken en anders op basis van gemaakte uren maal tarief.

Concept

Bijlage 1: Werk, inkomen en dienstverlening

1.1 Participatiebudget

Om de participatie van de inwoners in de samenleving te bevorderen, ontvangen gemeenten Participatiebudget. De RSD heeft in 2019 een start gemaakt met het LEON (Leer- En Ontwikkel Netwerk). Bij de inrichting van LEON is gebruik gemaakt van het werklandschap van VNG. Het werklandschap bestaat uit verschillende dienstverleningstegels, die gemeenten bieden om inwoners te ondersteunen in re-integratie en plaatsing op werk. Op al deze onderdelen is instrumentarium aanbesteed, zodat we passend aanbod klaar hebben liggen, die klantmanagers direct kunnen inzetten in de begeleiding.

In 2024 is gestart met de nieuwe Bestuurlijke Opdracht voor de RSD. Deze heeft een looptijd van drie jaar. Voor de uitvoering van de Bestuurlijke Opdracht ontvangt de RSD jaarlijks 1,1 miljoen euro. Dit bedrag wordt, in het kader van de taakstelling tot bezuinigen niet jaarlijks geïndexeerd gedurende de looptijd. Naast de 1,1 miljoen zijn er twee speerpunten aangewezen waarvoor een jaarlijkse vergoeding van ieder 150K (samen 300K) wordt ontvangen.

Voor 2025 blijft het primaire budget gehandhaafd. Voor 2026 en verder wordt gemuteerd met de nationale consumentenprijsindex (cpi) uit de septembercirculaire 2024.

Participatie-budget	Begroot 2025	Begroting 2025 nw	Begroot 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
Duiven	814.875	814.875	834.432	853.624	873.257	893.342
Westervoort	571.950	571.950	585.677	599.147	612.928	627.025
Zevenaar	1.512.900	1.512.900	1.549.210	1.584.841	1.621.293	1.658.583
Totaal RSD	**2.899.725**	**2.899.725**	**2.969.318**	**3.037.613**	**3.107.478**	**3.178.950**

Concept

1.2 Inkomensdeel

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidie. Het budget is ongeoormerkt: een gemeente mag een overschot vrij besteden, maar moet een tekort in beginsel ook zelf opvangen. De financieringssystematiek van loonkostensubsidie is t+1, waardoor investeren in loonkostensubsidie (op termijn) financieel gunstig is. Middels de Focus op Werk zet de RSD daar de komende jaren ook fors op in.

De RSD zet daarom stevig in op uitstroom/(part-time) plaatsingen indien noodzakelijk met behulp van loonkostensubsidie en/of jobcoaching om een verlaging c.q. stabilisatie van het aantal uitkeringsgerechtigden te realiseren. Maar zelfs bij stabilisatie blijven de gevolgen voor het saldo van het I-deel onduidelijk. In het algemeen geldt dat wanneer de RSD beter presteert dan het landelijk gemiddelde het budget toereikend zou moeten zijn. Indien de RSD slechter presteert dan is de kans reëel dat er tekorten ontstaan. Het landelijke verdeelmodel is echter niet optimaal. Hierdoor blijft het lastig om het toekomstige saldo van het I-deel correct te ramen.

Bestands-ontwikkeling	Definitief 2024	Begroot 2025	Begroting 2025 nw	Begroot 2026	Meerjarenbegroting 2027	2028	2029
% tov T-1	-0,6%	1,4%	0,7%	1,9%	1,7%	2,3%	2,1%
Klantdossiers	1407	1465	1417	1444	1468	1502	1534

De bestandsontwikkeling is gebaseerd op de meest recente septembercirculaire.

Relaties tussen de geldstromen

De verschillende geldstromen staan niet los van elkaar. Ze hebben invloed op elkaar:

- Het Participatiebudget beïnvloedt de andere uitgavenposten. Met het Participatiebudget financiert de gemeente haar re-integratie-inspanningen. Wanneer men een groot deel van het Participatiebudget beschikbaar stelt aan de RSD kunnen er meer re-integratieactiviteiten worden

ingezet met als verwacht resultaat dat er meer klanten zullen uitstromen. Hierdoor wordt de druk op het Inkomensdeel verminderd.

- Met ingang van 1 januari 2022 is er een apart budget voor de verstrekkingen van de Loonkostensubsidies (LKS). Dit budget is uit het BUIG budget gehaald en wordt gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten. De toepassing van LKS zal breder worden ingezet. Voorheen werd LKS alleen ingezet als er een loonwaardemeting was met een registratie in het doelgroep register. Nu is regionaal beleid opgesteld waarbij ook gekeken wordt naar de duur dat iemand al in de uitkering zit. Dus een aanzienlijke verruiming van de toepassing. In de nieuwe bestuurlijke opdracht is de focus op de LKS dan ook verhoogd.
- Het Participatiebudget beïnvloedt ook de uitvoeringskosten. Een deel van de uitvoering (gericht op re-integratie) mag ten laste van het Participatiebudget worden gebracht. Deze kosten komen daarmee niet meer ten laste van de budgetten voor de uitvoeringskosten. Door het beperkte Participatiebudget t.b.v. de RSD zal hier nauwelijks gebruik van kunnen worden gemaakt.
- Tussen de uitvoeringskosten en het inkomensdeel bestaat een vergelijkbare relatie als tussen het Participatiebudget en het inkomensdeel. De uitvoeringskosten en de uitgaven ten laste van het inkomensdeel zijn over het algemeen positief met elkaar gecorreleerd. Meer geld voor de uitvoering kan leiden tot een kwalitatief betere uitvoering en daardoor minder mensen die afhankelijk zijn van een uitkering.

1.3 Dienstverlening

De RSD voert op verzoek van gemeenten ook extra werkzaamheden uit die buiten de kerntaken vallen. Hiervoor werkt de RSD met dienstverleningsovereenkomsten.

De RSD oriënteert zich op de ontwikkelingen en op de mogelijkheden om de bestaande dienstverleningsovereenkomsten verder uit te breiden en onderzoekt de mogelijkheden voor eventuele samenwerking met andere gemeenten.

De te leveren diensten worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).
De taken en activiteiten van de dienstverleningsovereenkomst zijn o.a.:

- Opmaak uitkeringsdossier, verzorging betalingen
- Controle facturen
- Beleidsadvies, aanvragen kinderopvang incl. SMI
- Afhandelen aanvragen Bijzondere bijstand/Minimabeleid
- Uitvoeren van huisbezoeken in het kader van de Bijzondere bijstand
- Verzorging debiteurenadministratie
- Doorvoering van Gemeentelijke Basis Administratiemutaties in Suite
- BRP-onderzoek/Adresonderzoeken
- Applicatiebeheer S4SD en S2SR
- Cognosbeheer
- Ontwikkelen Cognos rapportages
- Suwinet beheer, audits
- Detachering sociaal team
- Adviesondersteuning zelfstandigen
- Advies en schuldhulpverlening zelfstandigen
- Wet inburgering
- Studietoeslag
- ROOO
- Invordering bijzondere bijstand
- Werkzaamheden met betrekking tot Jeugd/Wmo

Uitgangspunt is dat de te leveren diensten kostendekkend moeten zijn. Voor de meeste onderdelen worden prijsafspraken gebaseerd op tijdsbesteding maal tarief.

Concept

In 2024 zijn extra werkzaamheden verricht met betrekking tot de ROOO, invordering eigen bijdrage, invordering bijzondere bijstand en handhaving. De hieronder opgenomen voorschotten zijn gebaseerd op de werkelijke uitgaven 2024.

Omschrijving	**Duiven**	**Westervoort**	**Zevenaar**	**RSD**
Inkomensregelingen	50.000	35.000	70.000	155.000
Samenkracht en burgerparticipatie	30.000	20.000	60.000	110.000
Samenkracht en burgerparticipatie	10.000	7.000	20.000	37.000
Inkomensregelingen	1.500	1.200	3.000	5.700
Inkomensregelingen	2.000	1.800	7.000	10.800
Overhead	15.000	10.000	7.000	32.000
Overhead	8.000	4.000	32.000	44.000
Overhead	6.000	5.000	11.000	22.000
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	37.500	37.500	37.500	112.500
ROOO	35.000	20.000	42.500	97.500
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-	-	22.500	22.500
Huishoudelijke hulp (Wmo)	-	-	22.500	22.500
Begeleiding (Wmo)	-	-	22.500	22.500
Jeugdhulp begeleiding	-	-	67.500	67.500
Jeugdhulp behandeling	-	-	56.250	56.250
Jeugdhulp crisis	-	-	33.750	33.750
	195.000	**141.500**	**515.000**	**851.500**

Concept

Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans

Activa	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-2029	Passiva	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa					**Eigen vermogen**				
					Bestemmingsreserve Tozo	50.070	25.070	0	0
					Totaal Eigen vermogen	**50.070**	**25.070**	**0**	**0**
Materiele vaste activa					Overige lening met rentetypische				
Investeringen met economische nut	2.000.000	2.100.000	2.200.000	2.300.000	looptijd > 1 jr	1.107.464	700.000	350.000	0
Totaal vaste activa	**2.000.000**	**2.100.000**	**2.200.000**	**2.300.000**	**Totaal vaste passiva**	**1.107.464**	**700.000**	**350.000**	**0**
Vlottende activa					**Vlottende passiva**				
Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jr					Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr				
Uitzettingen SKB	500.000	500.000	500.000	500.000	Kasgeldlening				
Overige vorderingen	400.000	400.000	400.000	400.000	Overige schulden	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Liquide middelen	250.000	250.000	250.000	250.000	**Overlopende passiva**				
Overlopende activa					Verplichtingen begrotingsjaar,				
Overige nog te ontv. Bedragen	75.000	75.000	75.000	75.000	betaald volgend begrotingsjaar	567.466	1.099.930	1.575.000	2.025.000
Totaal vlottende activa	**1.225.000**	**1.225.000**	**1.225.000**	**1.225.000**	**Totaal vlottende passiva**	**2.067.466**	**2.599.930**	**3.075.000**	**3.525.000**
Totaal	**3.225.000**	**3.325.000**	**3.425.000**	**3.525.000**	**Totaal**	**3.225.000**	**3.325.000**	**3.425.000**	**3.525.000**

Bestemmingsreserve Tozo

Datum	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
31-12-2020	202.630		202.630
31-12-2021	54.440		257.070
31-12-2022		75.000	182.070
31-12-2023		50.000	132.070
31-12-2024		32.000	100.070
31-12-2025		25.000	75.070
31-12-2026		25.000	50.070
31-12-2027		25.000	25.070
31-12-2028		25.070	0

De onttrekkingen zijn een inschatting van de werkelijke urenbesteding aan Tozo.

EMU-saldo

Voor een gemeenschappelijke regeling zijn geen referentiewaarde vastgesteld, daarom heeft een berekening van het EMU-Saldo geen toegevoegde waarde.

Concept

Bijlage 3: Taakvelden SDL

Taakvelden	Werkelijk 2024	Begroting 2025 nw	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.1 Bestuur	74.070	50.700	50.700	50.700	50.700	51.900
0.2 Burgerzaken	134.070	153.990	153.983	153.386	153.379	156.584
0.4 Overhead	6.438.223	6.994.873	7.049.452	7.117.997	7.202.301	7.373.544
0.61 OZB Woningen	210.359	219.038	219.020	217.474	217.456	221.571
2.1 Verkeer en vervoer	83.302	109.383	109.347	106.230	106.194	107.023
3.3 Bedrijfsloket	29.709	56.745	56.739	56.196	56.190	57.195
6.1 Samenkracht en burgerpartic	139.584	147.000	147.000	147.000	147.000	147.000
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorz	136.432	112.500	112.500	112.500	112.500	112.500
6.3 Inkomensregelingen	2.749.546	3.252.260	3.205.638	2.661.737	2.656.433	2.777.572
6.5 Arbeidsparticipatie	4.584.830	4.621.140	4.551.207	3.735.356	3.727.399	3.909.108
6.6 Maatwerkvoorzieningen WM	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.71b Begeleiding (Wmo)	22.226	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
6.72a Jeugdhulp begeleiding	66.679	67.500	67.500	67.500	67.500	67.500
6.72b Jeugdhulp behandeling	55.566	56.250	56.250	56.250	56.250	56.250
6.74b Jeugdhulp crisis	33.339	33.750	33.750	33.750	33.750	33.750
7.4 Milieubeheer	22.348	16.916	16.915	16.890	16.890	17.290
8.1 Ruimtelijke ordening	202.987	173.963	173.949	172.808	172.795	176.105
8.3 Wonen en Bouwen	51.097	89.602	88.399	87.533	86.930	86.932
6.1 ROOO	94.276	97.500	97.500	97.500	97.500	97.500
Totaal	**15.173.096**	**16.320.609**	**16.257.349**	**14.958.308**	**15.028.666**	**15.516.826**

Concept

Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Bestuurlijke opdracht 2024-2026

Concept

GEMEENTE ZEVENAAR

Samenwerking De Liemers
Postbus 45
6920AA DUIVEN

datum 21 mei 2025
zaaknummer Z/25/492212/UIT/1252029
onderwerp Zienswijzebrief gemeente Zevenaar
contactpersoon Emy Sloot

Geacht bestuur,

Inleiding
In uw brief van 27 maart 2025 verzoekt u de raad van de gemeente Zevenaar om zijn zienswijze kenbaar te maken over de begroting 2026-2029 en kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van Samenwerking de Liemers (SDL). De stukken zijn behandeld in de raadsvergadering van 21 mei 2025 en met deze brief informeren wij u over onze zienswijze.

Zienswijze
- De raad van de gemeente Zevenaar heeft kennis genomen van de jaarstukken 2024;
- Voor wat betreft de concept meerjarenbegroting 2026-2029 stemmen wij in;
- We vragen u echter wel om, in lijn met uw reactie op de zienswijze van gemeenten in 2024, aan te geven met welke scenario's u komt om vanaf 2026 verdere bezuinigingen door te voeren. In de Kaderbrief 2026 heeft u een kosten-baten analyse met potentiële bezuinigingsopdrachten uitgewerkt wij zien echter graag in het tweede halfjaar van 2025 een verdere uitwerking van de scenario's tegemoet.

Slot
Wij vertrouwen erop dat de goede samenwerking tot gedragen besluitvorming leidt.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Zevenaar,

De griffier
Lennart Sluis

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Dashboard verbonden partij

Naam: SDL (Samenwerking de Liemers)
Datum: 09-04-2025

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling met verplichte deelname	**Samenwerkingspartners:** Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.	**Aandeel Zevenaar:** 53% op basis van verdeelsleutel inwoneraantallen
Aard van de samenwerking: Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied ICT, inkoop en werk en inkomen.	**Belangrijk voor wie:** • College • Gemeenteraad	**Bestuurlijke vertegenwoordiging:** L. van Riswijk, S. Bijl (RSD), A. Boone (RID) Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger van elk van die colleges, bij voorkeur de burgemeester.
Taken: Uitvoering van ondersteunende taken op het gebied van ICT en Inkoop. RSD is uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz en de wet Kinderopvang. Per 01-07-2024 is Zevenaar uit de Inkoopsamenwerking gestapt.		**Risico's:** • Bestuurlijk • Financieel
		Risicoprofiel: Bovengemiddeld. De versterking van de ICT samenwerking in de vorm van de doorontwikkeling van de RID vergt financiële middelen en is noodzakelijk voor de toekomst. In 2024 hebben de raden gekozen voor de minimale variant.. De bestuurlijke opdracht bij de RSD vormt een risico. Deze is voor 3 jaar aangegaan en voor 3 jaar begroot.
Begrote kosten en baten 2025 € 7.984.000 (deel ZNR)	**Dekking meerjarenbegroting Zevenaar:**	**Bijdrage per inwoner 2025:** € 177 per inwoner

		€ 7.984.000		
Begrote kosten en baten 2026 € 7.926.000 (deel ZNR)		**Dekking meerjarenbegroting Zevenaar:** P.M. (kadernota 2026)		**Bijdrage per inwoner 2026:** € 176 per inwoner
Nieuw beleid: De RID en de ICT samenwerking wordt doorontwikkeld volgens een minimale variant die nodig om de RID en de ICT samenwerking toekomstbestendig in te richten. Hierover heeft u in de raadsvergadering van 24 april 2024 het besluit genomen. Uw raad heeft gekozen voor de minimale variant gezien de onduidelijke financiële situatie waarin de gemeente zich op dit moment bevindt. In een later stadium zal bekeken worden of het voorgestelde groeimodel alsnog financieel haalbaar is. Nieuw Beschut werk: Bij de invoering van de Participatiewet hebben de gemeenten in de regio Midden-Gelderland besloten om het instrument Nieuw Beschut Werk beperkt in te zetten.		**Kostenstijging/verlaging**. De richtlijnen voor de meerjarenbegroting zijn via de kaderbrief in januari 2025 vastgesteld. Op basis van de septembercirculaire 2024 zijn de loonkosten in 2026 geïndexeerd met 3,8 % en de overige materiele kosten met 2,4 %. Verder is conform afspraak een correctie doorgevoerd van 3% als een uitwerking van de bezuinigingsdoelstelling op de overige kosten.		**Ontwikkelingen:** In lijn met de reactie van SDL op de zienswijze van gemeenten in 2024, verzoeken wij SDL aan te geven met welke scenario's zij komen om vanaf 2026 verdere bezuinigingen door te kunnen voeren. Regionaal Werkcentrum: Het kabinet streeft ernaar om in alle 35 arbeidsmarktregio's Werkcentra op te richten. Deze centra dienen als centrale loketten waar werkenden, werkzoekenden en werkgevers terechtkunnen met vragen over werk, scholing en ontwikkeling. In de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland wordt op dit moment gewerkt aan de implementatie van een Werkcentrum per 1 juli 2026.

Raadsvoorstel

onderwerp	VGGM: Ontwerpbegroting 2026 en jaarstukken 2024
zaaknummer	Z/25/492603
documentnummer	INT/25/1252935
portefeuillehouder	Burgemeester Lucien van Riswijk en wethouder Stef Bijl
portefeuille	Veiligheid, jeugdgezondheidzorg en volksgezondheid

1. Samenvatting

In de ontwerpbegroting 2026 presenteert het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (hierna: VGGM) de taken en de activiteiten voor het jaar 2026. In deze begroting zijn tevens de beleidsmatige en financiële kaders opgenomen, die voortvloeien uit de reeds besproken Kaderbrief 2026, besproken in uw raad van 26 februari 2025.
De VGGM heeft de zienswijzen van alle gemeenten op de kaderbrief ontvangen. De rode lijn uit deze zienswijze van de gemeenten is: mogelijke besparingen in beeld te brengen, er zorgen zijn rondom de continuïteit van dienstverlening en als laatste dat de zienswijze periode (vanaf 2 december tot 14 februari 2025) door meerdere gemeenten als te kort is ervaren.

Voor de begroting van 2025 en 2026 is een (incidentele) besparing van 2% opgenomen. Het algemeen bestuur VGGM heeft het dagelijks bestuur verzocht verdergaande inhoudelijke besparingsmaatregelen in beeld te brengen, voorzien van een duidelijke onderbouwing die risico's en impact inzichtelijk maakt. Zo kunnen in de zomer van 2025 weloverwogen besluiten worden genomen die verdere uitwerking krijgen in de kaders voor de begroting van 2027 en verder, maar mogelijk ook voor de begroting 2026.

Dit staat op gespannen voet met elkaar. Besparen moet in deze financieel zware tijden, maar aan de andere kant vraagt het Rijk aan gemeenten, veiligheidsregio's en GGD'en om meer inspanningen die de samenleving voorbereiden op nieuwe soorten crises en mogelijke maatschappelijke ontwrichting.
Dit spanningsveld vormt voor 2025 en verder een belangrijke uitdaging en legt extra druk op de opdracht om mogelijke besparingen in beeld te brengen. Tevens bezuinigt het Rijk ook op een aantal GGD-taken, waardoor dat spanningsveld nog meer onder druk staat.

De gemeentelijke inwonerbijdrage van Zevenaar wordt in 2026 een bedrag van €5.410.000. In 2025 was dat nog €5.182.000. Dit is een verhoging van ruim € 200.000.
De gemeenteraad van Zevenaar wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 2 juli 2025 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2026 van de VGGM.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
2. In te stemmen met de resultaatbestemming van de jaarstukken VGGM 2024 waarmee € 1,5 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve en €2,5 miljoen terugvloeit naar de gemeenten;
3. In te stemmen met de gewijzigde VGGM begroting 2025 en de VGGM begroting 2026;

4. Het college te verzoeken om geen inhoudelijke zienswijze kenbaar te maken aan VGGM, conform bijgevoegde concept-reactiebrief.

3. Waarom naar de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt waaraan gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen, onder andere met betrekking tot de procedure voor de begroting van het openbaar lichaam. Op grond van artikel 34b zendt de VGGM de jaarstukken, op grond van artikel 35 Wgr zendt de VGGM de kaders en de ontwerpbegroting aan de deelnemende gemeenten vóór vaststelling door het algemeen bestuur van de VGGM. De gemeenteraad kan zijn zienswijze geven over de resultaatbestemming 2024 en de ontwerpbegroting 2026 van de VGGM. De gemeenteraden moeten de zienswijzen voor 2 juli 2025 kenbaar maken aan de VGGM.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij stellen u in de gelegenheid uw zienswijze te geven over de ontwerpbegroting van VGGM om invloed te houden op en sturing te kunnen geven aan de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

2.1. Het resultaat over 2024 is €4,0 miljoen

Over 2024 resteert een overschot op de beschikbare budgetten van € 4,0 miljoen. Dit komt bij de GGD door een toename in de opbrengst uit maatschappelijke opgaven, de moeizame invulling van vacatures en bij de brandweer door vertraging in de levering van nieuw materieel.
Het dagelijks bestuur stelt voor om het gerealiseerde resultaat voor € 1,5 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve en het restant van € 2,5 miljoen terug te laten vloeien naar de gemeenten. De toevoeging van de € 1,5 miljoen aan de algemene reserves van VGGM is in overeenstemming met de vastgestelde notitie risicobeheer en weerstandsvermogen. Uit signalen van de accountant is gebleken dat VGGM een kleine algemene reserve heeft die te beperkt is qua omvang om risicobeheersing vorm te kunnen geven.

3.1. De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief 2026

Op 26 februari 2025 is de kaderbrief VGGM 2026 besproken. Het advies is om deze ontwerpbegroting in samenhang met de kaderbrief te lezen. Naast de beleidsontwikkelingen zijn in deze begroting de opgedragen activiteiten, beoogde beleidsdoelstellingen en (financiële) risico's opgenomen.
De enige wijziging in de ontwerpbegroting ten opzichte van de kaderbrief heeft betrekking op de invulling van benoemde implementatie van het Digitaal Kinddossier Jeugdgezondheidszorg (kosten, €1 miljoen).

Wij zijn positief over de invoering van het Digitaal Kinddossier Jeugdgezondheidszorg. Met de implementatie hiervan komen kindgegevens in een digitale omgeving (in plaats van een papieren dossier). Hiermee zijn gegevens beter leesbaar en overdraagbaar naar een andere instantie. Uitwisseling van gegevens uit het digitaal kinddossier vindt alleen plaats na goedkeuring van de ouders/verzorgers. De implementatie vraagt om een incidentele investering.

Tot slot stelt VGGM voor de kosten voor het programma Nu Niet Zwanger in de regionale bijdrage op te nemen. Het merendeel van de regiogemeenten, waaronder Zevenaar, doet sinds 2019 mee aan dit programma, bekostiging volgde vanuit budget lokaal aanbod JGZ VGGM. Het programma Nu Niet

Zwanger kent goede resultaten door zorgvuldige gesprekken met kwetsbare inwoners met een kinderwens. De kosten hiervoor worden nu opgenomen in de regionale bijdrage. In de praktijk gaat het dus om een verschuiving van de kosten en geen verhoging van de bijdrage. Wij vinden het hierbij van belang dat VGGM dit onderdeel goed blijft monitoren voor de gemeenten.

3.2. Bezuinigingsvoorstellen 2026 en verder
Met het oog op het ravijnjaar 2026 verkennen gemeenten en VGGM in hoeverre VGGM een bijdrage kan leveren aan de spanning op de gemeentelijke financiën. Het algemeen bestuur heeft gevraagd een indicatieve incidentele besparing van tenminste 2% op de ontwerpbegroting van 2026 én een mogelijk grotere besparing voor de jaren daarna. Voor de structurele maatregelen in de taakuitvoering heeft het bestuur verschillende scenario's besproken. Met het gegeven dat VGGM een breed dienstverleningspakket uitvoert tegen een relatief lage prijs betekent dat veelal pijnlijke keuzes worden gemaakt. Op dit moment werkt de organisatie verschillende maatregelen nader uit. Deze uitwerking omvat:

- Effect op de beleidsdoelstellingen;
- Gevolgen op de activiteiten van VGGM;
- De besparing die met de maatregel gerealiseerd kan worden
- De snelheid waarmee de besparing gerealiseerd kan worden.

In het voorjaar van 2025 bespreekt het algemeen bestuur deze uitwerking en maken we keuzes in de taakuitvoering. Deze keuzes worden verwerkt in een gewijzigde begroting 2026 en/of in de kaderbrief 2027.

Alternatieven
2.1 Financiële risico's dekken door reserves te verhogen
Door de besparing van 2% loopt de VGGM financieel grotere risico's omdat het weerstandsvermogen mogelijk wordt aangetast. Bedrijfsmatig gezien kan een hoger weerstandvermogen gewenst zijn. Om het weerstandsvermogen van de VGGM te vergroten kan de VGGM de deelnemende gemeenten vragen om de reserves te verhogen.

3.1. Temporiseren van het programma Beter Bedrijfsvoeren
Zevenaar heeft dit programma altijd als noodzakelijk beschouwd. Eerder in de kaderbrief, nu ook in de ontwerpbegroting wordt voorgesteld om de versterking van de bedrijfsvoering met € 500.000 te temporiseren en daarnaast de noodzakelijke stijging van de bedrijfsvoeringkosten bij te stellen tot € 3 miljoen (in plaats van € 4 miljoen), met als gevolg dat de versterking minder snel wordt gerealiseerd en het programma langer doorloopt. De VGGM geeft nu ook in de ontwerpbegroting, net als in de kaderbrief, aan dat temporiseren leidt tot efficiëntieverlies en hogere kosten voor het programma.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Door middel van een brief maken wij de reactie van uw raad aan de VGGM kenbaar. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
Communicatie over de ontwerpbegroting ligt bij de VGGM.

9. Kosten, baten en dekking

Ondanks de eerste bezuiniging (2%) gaat de bijdrage voor de VGGM omhoog. Naast de reguliere loon- en prijsontwikkeling zien we verhogingen in de inwonerbijdrage vanwege het project Nu Niet Zwanger, versterking bedrijfsvoering en het Digitaal Kinddossier Jeugdgezondheidszorg. Een mutatie oftewel herverdeling in de OOV-verdeelsleutel van de bijdrage voor veiligheid pakt voor Zevenaar voordelig uit. De benodigde verhogingen van de budgetten op de verschillende programma's verwerken wij in onze Kaderbrief 2026-2029.

De bijdrage van Zevenaar aan VGGM over 2026 is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000) :

Mutaties (x €1.000)	*2025 (begroot)*	*2026 (begroot)*
Brandweer	3228	3299
Crisisbeheersing	51	54
GGD	1146	1249
JGZ	638	687
RVP	118	121
Totaal	**5.181**	**5.410**

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	*Documentnummer*	*Naam*
1.	INK/25/1252929	Aanbiedingsbrief begroting 2026 VGGM
2.	INT/25/1252931	Jaarverslag VGGM 2024
3.	INK/25/1252932	Ontwerpbegroting 2026
5.	UIT/25/1252936	Reactiebrief
6.	INT/25/1253426	Dashboard VGGM 2025

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	VGGM: Ontwerpbegroting 2026 en jaarstukken 2024
zaaknummer	Z/25/492603
documentnummer	INT/25/1252935

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat de Wet gemeenschappelijke regelingen aan de gemeenteraad de bevoegdheid geeft om zijn zienswijze kenbaar te maken op de resultaatbestemming 2024 en de ontwerpbegroting 2026 van de VGGM.

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 108 van de Gemeentewet en artikel 34b en artikel 35 van Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 13 lid 2, sub e en f evenals artikel 31, 32 en 34 Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
2. In te stemmen met de resultaatbestemming van de jaarstukken VGGM 2024 waarmee € 1,5 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve en €2,5 miljoen terugvloeit naar de gemeenten;
3. In te stemmen met de gewijzigde VGGM begroting 2025 en de VGGM begroting 2026;
4. Het college te verzoeken om geen inhoudelijke zienswijze kenbaar te maken aan VGGM, conform bijgevoegde concept-reactiebrief.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 mei 2025

De griffier	De burgemeester
L.F. Sluis	L.J.E.M. van Riswijk

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 8 april 2025
Kenmerk SN25_000493
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres bestuurssecretariaat@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2026, gewijzigde begroting 2025, bestemming resultaat jaarrekening 2024

Geachte voorzitter en leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2026 en het jaarverslag over het jaar 2024. De ontwerpbegroting 2026 bevat tevens de eerste gewijzigde begroting 2025. Op onze website (www.vggm.nl/bestuurlijk/raadsinformatieronde) vindt u achterliggende documentatie.

De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief (reeds in uw bezit) en ontvangen zienswijze vanuit de gemeenteraden op de kaderbrief. Wij adviseren u onderliggende begroting in samenhang te lezen met deze kaderbrief. De enige wijziging ten opzichte van de kaderbrief heeft betrekking op de invulling van in de kaderbrief benoemde implementatie van het Digitaal Kinddossier Jeugdgezondheidszorg (€1 mln).

In deze brief informeren wij u tevens over de van u ontvangen zienswijzen op de kaderbrief, aangevuld met een voorstel vanuit het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur over hoe opvolging gegeven wordt aan de ontvangen zienswijzen. De grondslag hiervoor ligt in artikel 35, lid 4 wet Gemeenschappelijke Regelingen. Als bijlage bij deze brief is een weergave van de ontvangen zienswijzen toegevoegd.

Besparingen

Toenemende en onvoorspelbare ontwikkelingen hebben een grote invloed op de gezondheid en veiligheid van onze inwoners en daarmee op het VGGM werkveld. Dit vraagt om een weerbare en veerkrachtige samenleving die voorbereid is op onzekere tijden. Het Rijk vraagt ons – gemeenten, veiligheidsregio's en GGD-en – om meer inspanningen die de samenleving voorbereiden op nieuwe soorten crises en mogelijke maatschappelijke ontwrichting. Anderzijds lopen beschikbare middelen terug. Dit spanningsveld vormt voor 2025 en verder een belangrijke uitdaging, zoals is verwoord in de begroting 2026 en legt extra druk op de opdracht om mogelijke besparingen in beeld te brengen.

Het bestuur van VGGM heeft op 2 april 2025 de ontwerpbegroting 2026 besproken. Hierbij is onder meer gesproken over de ontvangen reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief.

Voor de begroting van 2025 en 2026 is een (incidentele) besparing van 2% gerealiseerd. Het algemeen bestuur VGGM heeft het dagelijks bestuur verzocht verdergaande inhoudelijke besparingsmaatregelen in beeld te brengen, voorzien van een duidelijke onderbouwing die risico's en impact inzichtelijk maakt. Zo kunnen in de zomer van 2025 weloverwogen besluiten worden genomen die verdere uitwerking krijgen in de kaders voor de begroting van 2027 e.v. en mogelijk ook voor de begroting 2026.

Voorzien is dat het algemeen bestuur op 10 september 2025 de begroting voor 2026 vast stelt. Indien de begroting 2026 op basis van de besluitvorming over de besparingen gewijzigd wordt, zal begin september de gewijzigde begroting 2026 als ontwerp voor zienswijze worden voorgelegd aan de gemeenteraden. Ook de kaders voor de begroting 2027 worden voor zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.

Consultatie resultaatbestemming 2024
Op 2 april 2025 heeft het algemeen bestuur het jaarverslag over 2024 vastgesteld. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat, waarover nog geen besluit genomen is, worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen.

In financiële zin resteert een overschot op de beschikbare budgetten van € 4,0 miljoen. Van dit overschot is € 2,5 miljoen gerealiseerd door lagere kapitaallasten door vertraging van projecten en investeringen en oplopende rentebaten.
Specifiek voor het programma GGD geldt dat door toenemende zorgvragen een voordeel is gerealiseerd door een hogere dan begrote activiteitenniveau. Hierdoor is een bezettingsvoordeel van € 1,5 miljoen gerealiseerd. Daar staat tegenover dat de werkdruk en het ziekteverzuim binnen dit programma zijn toegenomen. Indien van toepassing wordt dit risico nader geduid in de eerste voortgangsrapportage die medio september beschikbaar komt.

Het dagelijks bestuur stelt voor, in lijn met de besluitvorming door het algemeen bestuur op 27 november 2024 over de actualisatie van het weerstandsvermogen en het risicobeleid alsmede de gewijzigde begroting 2024, om het gerealiseerde resultaat voor € 1,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene Reserve en het restant van € 2,5 miljoen terug te laten vloeien naar de gemeenten.
Deze resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 4.4 van de onderliggende ontwerpbegroting 2026.

Zienswijzeprocedure ontwerpbegroting
Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2026 (incl. gewijzigde begroting 2025) naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zodat deze aan het algemeen bestuur op 10 september a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 2 juli 2025 toe te sturen (via bestuurssecretariaat@vggm.nl) zodat wij u vóór de besluitvorming op 10 september een beargumenteerde reactie kunnen toezenden op uw ingebrachte zienswijze.

Aankondiging informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert een reeks van raadsinformatiebijeenkomsten voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op de documenten die ter consultatie worden voorgelegd. Net als vorige jaren is er voor gekozen voor bijeenkomsten op verschillende locaties in de regio met minimaal 10 deelnemers vanuit de raden. De uitnodiging voor deze bijeenkomsten wordt separaat verstuurd via de griffies en bestuurssecretariaten. Deelnemers kunnen zelf kiezen aan welke bijeenkomst zij willen deelnemen.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

De voorzitter,

Ahmed Marcouch

www.vggm.nl

Jaarverslag 2024

Versie Algemeen Bestuur

april 2025

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Digitaal ondertekend door:
Jim Van Der Borg
4 april 2025 09:05 -00:00

Inhoudsopgave

Inhoud

1		Jaarverslag	4
	1.1	Programma Crisisbeheersing	4
	1.2	Programma Brandweer	11
	1.3	Programma GGD	22
	1.4	Programma Ambulancezorg	38
	1.5	Programma Bedrijfsvoering	43
2		Paragrafen	49
	2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	49
	2.2	Onderhoud kapitaalgoederen	51
	2.3	Verbonden partijen	52
	2.4	Financiering	55
	2.5	Bedrijfsvoering	58
	2.6	Paragraaf WOO	59
3		Jaarrekening	60
	3.1	Balans en toelichting	60
	3.2	Overzicht van baten en lasten	62
	3.3	Waarderingsgrondslagen	63
	3.4	Toelichting op de balans	65
	3.5	Toelichting op de baten en lasten	74
	3.6	Normering topinkomens	78
	3.7	Verantwoording in het kader van SISA	80
	3.8	Rechtmatigheidsverantwoording	81
	3.9	Overige	82
	3.10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83
4		Bijlagen	84

Digitale toegankelijkheid

Dit document voldoet niet aan de toegankelijkheidseisen voor digitale informatie volgens de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.1). Als u meer informatie over het rapport wilt, of alsnog een toegankelijke complete versie van een rapport, kunt u contact opnemen met de auteurs via telefoonnummer 0800 8446 000. Als u ondanks de maatregelen die wij al hebben genomen een toegankelijkheidsprobleem ervaart, laat het ons dan weten. De contactmanieren en toegankelijkheidsverklaringen vindt u op: https://vggm.nl/digitale-toegankelijkheid

Voorwoord

In 2024 zijn belangrijke stappen gezet in het versterken van de basis van de organisatie.

De reorganisatie van Brandweer en Crisisbeheersing is in belangrijke mate afgerond. Hiermee is een aparte afdeling Crisisbeheersing ontstaan die de komende jaren met extra middelen vanuit het Rijk versterkt wordt. Het nieuwe kabinet heeft echter aangekondigd de omvang van deze extra middelen te verlagen en stelt gelijktijdig dat er extra investeringen noodzakelijk zijn door verschillende partijen om de weerbaarheid van de samenleving te vergroten. Deze spagaat is door het bestuur onderkend en staat in 2025 prominent op de landelijke en regionale agenda.

Ook is de basis van de GGD substantieel versterkt, met als uitgangspunt dat het nooit meer nodig hoeft te zijn om de basisdienstverlening af te schalen. De toekomstbestendigheid van de GGD staat opnieuw onder druk door toenemende zorgvragen en aangekondigde besparingen door het Rijk en mogelijk door gemeenten.

Ten aanzien van de versterking van de bedrijfsvoering zijn in het programma '*Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*.' het afgelopen jaar flinke stappen gezet, vooral door de implementatie van AFAS, het beschrijven van de processen van AFAS, opstellen van een visie op bedrijfsvoering en IT en de daarmee samenhangende inrichting van de organisatie. Daarnaast heeft een cultuuronderzoek plaatsgevonden. Overall is het programma halverwege haar doelstelling van gestandaardiseerd werken.

In financiële zin resteert een overschot op de beschikbare budgetten van € 4,0 miljoen. Specifiek voor het programma GGD geldt dat door toenemende zorgvragen een voordeel is gerealiseerd door een hogere dan begrote activiteitenniveau. Hierdoor is een bezettingsvoordeel van € 1,5 miljoen is gerealiseerd. Anderzijds heeft dit voordeel tot een stevige werkbelasting voor onze GGD medewerkers geleidt. De resterende € 2,5 miljoen wordt gerealiseerd door lagere kapitaallasten door vertraging van projecten en investeringen en oplopende rentebaten.

Kortom: de basis is gelegd. 2025 is het jaar om door te pakken, rekening houdend met onzekerheden en het risico van een zekere mate van plan-optimisme. De arbeidsmarkt is immers nog steeds krap en dit drukt op de realisatie van ambities.

Dit jaarverslag start met een toelichting op de ontwikkelingen en resultaten die binnen onze programma's zijn gerealiseerd. Daarmee nemen we de gelegenheid om ook vooruit te kijken.
Hoofdstuk 2 gaat nader in op de (financiële) weerbaarheid van de organisatie aan de hand van risico's, vermogenspositie en naleving van financiële wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 is de jaarrekening opgenomen.

Anton Slofstra en Henk Bril
Directie VGGM

1 Jaarverslag

1.1 Programma Crisisbeheersing

Sinds 1 maart 2024 heeft VGGM een eigenstandige afdeling Crisisbeheersing. De afdeling richt zich op het uitvoeren van de taken genoemd in de Wet veiligheidsregio's. Hierbij horen ook de GHOR en de gemeentelijke samenwerking op het gebied van Bevolkingszorg. Het jaar 2024 stond hierdoor grotendeels in het teken van het inrichten van de afdeling zoals is vastgelegd in het inrichtings- en versterkingsplan crisisbeheersing. Naar verwachting wordt eind 2025 volledig volgens dit plan gewerkt.

De samenleving staat voor grote uitdagingen door onder andere klimaatverandering, toenemende spanningen in de wereld, energietransitie en verdergaande digitalisering. De afdeling is ingericht om voorbereid te zijn op huidige en toekomstige dreigingen en crises die voor kunnen komen in de veranderde wereld. Die kunnen ingewikkeld, onvoorspelbaar, groot en langdurig zijn.

1.1.1 Veiligheidsregio taken

Onder veiligheidsregio taken verstaan we de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de taakvelden (multi) risicobeheersing, crisisorganisatie en informatievoorziening. Behalve het inrichten van deze nieuwe taakvelden is er uitvoering gegeven aan het beleidsplan Veiligheidsregio 2020-2024 multidisciplinaire taakuitvoering. In 2024 is een nieuw beleidsplan Crisisbeheersing 2025-2026 vastgesteld, als onderdeel van het beleidsplan VGGM.

De eerste stappen voor de benodigde versterking crisisbeheersing zijn gezet. Met de BDUR-versterkingsgelden is geïnvesteerd in het op orde brengen van de personele capaciteit van onder andere de processen informatievoorziening en partnermanagement. Ditzelfde geldt voor OTOTEL. Ook inhoudelijk is gewerkt om de omslag van OTO (opleiden, trainen en oefenen) naar OTOTEL (Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons Learned) mogelijk te maken. Met de toevoeging van testen, evalueren en lessons learned, wordt de leercyclus rondgemaakt. Een hoogtepunt uit ons oefenprogramma was de reeks multidisciplinaire realistische oefeningen (MRO) waaraan iedere avond meer dan 100 hulpverleners hebben deelgenomen.

Versterken van een weerbare samenleving

Ingegeven door geopolitieke spanningen en de toenemende kans op uitval van vitale voorzieningen, moeten overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en burgers samenwerken aan het versterken van een weerbare samenleving. Vooruitlopend op dit speerpunt uit het beleidsplan 2025-2026 zijn we in 2024 begonnen met visievorming rondom dit thema.

Incidenten en dreigingen

In 2024 hebben zes GRIP1-incidenten plaatsgevonden in de regio. Bijzondere incidenten waren onder andere een brand op een opvangboot van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers in Arnhem, de gijzeling bij café Petticoat in Ede in het paasweekend en de onwel wording van Vitesse-supporters in een bus op de terugweg van een uitwedstrijd. Ook zijn onderdelen van de crisisorganisatie, zoals het VIK (veiligheidsinformatieknooppunt), actief ingezet in dreigende situaties onder andere tijdens diverse digitale verstoringen, demonstraties van Pediga in Arnhem en weerswaarschuwingen. Alle GRIP-incidenten zijn geëvalueerd volgens de vastgestelde evaluatiesystematiek.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken Het hebben van regie op voorbereiding van rampen en crises	**Risicomanagement** Het hebben van inzicht in en adviseren over risico's van rampen en crises.	- Regionale trendverkenning uitgevoerd. - Gestart met de ontwikkeling van een nieuw regionaal risicoprofiel. - We zijn gestart met het organiseren van dreigingstafels rondom belangrijke dreigingsthema's.	Het beperken van veiligheids- en gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden.
	Planvorming Het hebben van actuele, bruikbare en 24/7 beschikbare (inter)regionale plannen die tijdens een ramp of crisis handvatten bieden.	- 6 rampenbestrijdingsplannen geactualiseerd.	Goede en actuele planvorming helpt de crisisorganisatie efficiënt en effectief op te treden en de gevolgen van een crisis te beperken.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van multidisciplinaire opleidingen, oefeningen en trainingen voor multidisciplinaire crisisfunctionarissen en -teams. De prestaties van crisisteams en -functionarissen stapsgewijs en continu verbeteren.	- Alle crisisteams hebben in verschillende oefeningen en trainingen gewerkt aan vakbekwaamheid. - Nieuwe crisisfunctionarissen hebben een opleiding voor de uitvoering van hun functie gevolgd. Indien van toepassing inclusief certificering. - Diverse leerfilms, webinars en podcasts opgeleverd.	Er is een goed gepreppareerde crisisorganisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Middelen en voorzieningen Het 24/7 beschikbaar hebben van alle vaste en mobiele ruimten, systemen en middelen t.b.v. de crisisorganisatie die goed beheerd en regelmatig getest worden op hun functioneren en cyberweerbaarheid.	- We hebben onderhoud gepleegd aan onze crisisruimtes en middelen op de 24/7 beschikbaarheid van onze middelen en voorzieningen te garanderen. - Er is een Mobiele Commando Unit aanbesteed die in 2025 wordt geleverd.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Netwerkmanagement Het hebben van inzicht in ons netwerk en actief contact met relevante crisispartners en relevante burger- en belangenorganisaties.	- Er is een nieuwe aanpak netwerkmanagement in concept opgeleverd. - We bouwen aan zicht op onze belangrijkste stakeholders en partners en hebben actief contact met ons netwerk.	Overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Risicocommunicatie Het zorgen dat burgers zich veiliger voelen, beter in staat zijn om gevaarlijke situaties te herkennen en deze kunnen duiden zodat de zelfredzaamheid vergroot wordt.	- Landelijke campagne weerbaarheid gestart. Deze is gedeeld met de gemeenten.	Bijdrage aan het vergroten van een veerkrachtige, voorbereide en weerbare samenleving.

	Informatievoorziening Adequate informatievoorziening; het hebben van de juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar.	- Functioneel beheer is verder versterkt. - Het VIK (Veiligheidsinformatieknooppunt) is verder ontwikkeld. - Database basisregistratie GRIP-incidenten opgezet.	Adequate informatievoorziening ondersteunt crisisfunctionarissen bij het zoveel mogelijk overeind houden van de samenleving tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Bestrijden Het organiseren van 24/7 slagkracht en het hebben van uithoudingsvermogen met onze crisisorganisatie.	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze crisisorganisatie. Zowel tijdens een flitsincident als bij een langdurige crisis kunnen wij voorzien in de vier basisprocessen van crisisbeheersing: alarmering, op- en afschalen, leiding & coördinatie, informatiemanagement.	- Onze crisisorganisatie is iedere dag 24/7 inzetbaar geweest. - De crisisorganisatie is actief geweest tijdens zes GRIP1-incidenten. - (Delen van) de crisisorganisatie is ingezet tijdens 9 dreigende situaties in de regio. - Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V. - Versterking samenwerking met Meldkamer Oost-Nederland.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van goede overdracht van acute fase naar de nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Evalueren en leren** We schikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen. We zijn een organisatie en hebben crisisfunctionarissen met een actieve leerhouding	- Er zijn zes GRIP-evaluaties opgeleverd. De leerpunten worden meegenomen in het oefenprogramma of leiden tot aanpassing van procedures e.d.	We evalueren ons handelen en informeren gemeenten ten behoeve van een goede democratische legitimatie en verantwoording.

1.1.2 Bevolkingszorg

Binnen de afdeling Crisisbeheersing faciliteert Bevolkingszorg de gemeentelijke crisisbeheersingstaken voor de vijftien gemeenten van onze veiligheidsregio. Daarnaast vormt Bevolkingszorg de verbindende schakel tussen gemeenten, de veiligheidsregio en het land. Onze gemeenten zijn gezamenlijk procesverantwoordelijk voor de bevolkingszorg. Door middel van een convenant werken zij slim en nauw samen op het gebied van bevolkingszorg. Deze gemeentelijke samenwerking wordt voor de bedrijfsvoering ondersteund door VGGM.

Het jaar 2024 heeft in het teken gestaan van het inrichten van Bevolkingszorg binnen de afdeling Crisisbeheersing. Door personele wijzigingen is er een half jaar onderbezetting geweest. De focus lag hierdoor op het in orde houden van de basis en het voortzetten van het opleidings-, trainings- en oefenprogramma en minder op de versterking van bevolkingszorg. Sinds eind 2024 is Bevolkingszorg weer op sterkte.

In het voorjaar van 2024 is de houtskoolschets Piketorganisatie Bevolkingszorg vastgesteld door de gemeentesecretarissen. Deze biedt een richting voor de doorontwikkeling van de piketorganisatie. In de tweede helft van 2024 hebben we ingezet op het vullen van de piketten. Deze inspanning heeft geresulteerd in nieuwe piketmedewerkers en een pool van geïnteresseerde mensen. Hierdoor zijn de tekorten grotendeels weggewerkt.
De aangepaste governance van Bevolkingszorg heeft geleid tot een sterkere verbinding tussen Bevolkingszorg en de gemeentesecretarissen van onze vijftien gemeenten. De houtskoolschets en de inspanning voor de piketorganisatie zijn hier voorbeelden van.

Eind 2023 is het project Versterking Crisiscommunicatie afgerond met de oplevering van een reeks aanbevelingen. In 2024 heeft dit geleid tot het werven van een coördinator Risico- en Crisiscommunicatie. Daarnaast is

gestart met een traject om te komen tot een alternatief voor het gebruik van X (voorheen Twitter) in het proces crisiscommunicatie.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken Het hebben van regie op voorbereiding van rampen en crises	**Planvorming** Het hebben actuele, bruikbare en 24/7 beschikbare plannen die tijdens een ramp of crisis handvatten bieden.	- Taakkaarten en plannen zijn actueel.	Goede en actuele planvorming helpt de crisisorganisatie efficiënt en effectief op te treden en de gevolgen van een crisis te beperken.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van opleidingen, oefeningen en trainingen voor crisisfunctionarissen. De prestaties van crisisfunctionarissen stapsgewijs en continu verbeteren.	- Alle crisisfunctionarissen hebben in verschillende oefeningen en trainingen gewerkt aan vakbekwaamheid. - Nieuwe crisisfunctionarissen hebben een opleiding voor de uitvoering van hun functie gevolgd.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Middelen en voorzieningen Het 24/7 beschikbaar hebben van alle systemen en middelen t.b.v. de crisisorganisatie die goed beheerd en regelmatig getest worden op hun functioneren en cyberweerbaarheid.	- Uitbreiding crisis connect met roosters van alle piketten - Crisis connect actueel gehouden.	Er is een goed gepreparereerde crisisorganisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Netwerkmanagement Het hebben van inzicht in ons netwerk en actief contact met relevante crisispartners en relevante burger- en belangenorganisaties.	- We hebben zicht op onze belangrijkste stakeholders en partners. - We hebben actief contact met ons netwerk; Belangrijkste stakeholders zijn gemeenten, omgevingsdiensten, Salvage en rode kruis.	Overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Bestrijden Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises te coördineren en aan te sturen	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze bevolkingszorg crisisorganisatie tijdens een flitsincident en bij een langdurige crisis.	- Onze crisisorganisatie is iedere dag 24/7 inzetbaar geweest. - Er is éénmaal monodisciplinair opgeschaald.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Crisiscommunicatie Er wordt geïnformeerd over de dreiging en/of gevaren en de maatregelen die de overheid getroffen heeft tijdens crises.	- Er is gestart met een traject om te komen tot een nieuw crisiscommunicatieplatform voor VGGM. - Netwerkdag voor adviseurs crisiscommunicatie in Oost-5 verband.	Het goed informeren van inwoners draagt bij aan het zoveel mogelijk overeind houden van de samenleving tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.

Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van goede overdracht van acute fase naar de nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Overdracht** Het zorgdragen voor een duidelijke overdracht van de crisisorganisatie naar de nafase-organisatie	- Na afloop van multidisciplinaire opschalingen heeft overdracht plaatsgevonden tussen de crisisorganisatie en de betreffende gemeente.	Een effectieve terugkeer naar normaal of een nieuw normaal.
	Evalueren en leren We schikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen.	- De GRIP1 Gijzeling Ede is monodisciplinair nabesproken. - De ontploffing in een flat in Ede is nabesproken.	We evalueren ons handelen om hiervan te leren en een effectievere crisisorganisatie te worden.

1.1.3 GHOR

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert bij crises en rampen de opgeschaalde publieke en acute gezondheidszorg in de regio en stuurt op zorgcontinuïteit in de keten. De GHOR werkt daarvoor samen in een groot netwerk met acute en niet-acute zorgpartners.

Versterken zorgnetwerk
In navolging van het opgeleverde zorgrisicoprofiel met zorgpartners in 2023, heeft er in 2024 een netwerkdag GHOR met zorgpartners plaatsgevonden. Gezamenlijk is de voorbereiding op het thema ontruimen en evacueren aangepakt. Gedurende het jaar is invulling gegeven aan een intensieve samenwerking met de zorgpartners, de acute zorgregio Oost en de veiligheidsregio ten behoeve van een maximale voorbereiding.

Versterken OTOTEL
In 2024 is gewerkt aan de verdere professionalisering van het opleiden, trainen, oefenen, evalueren en leren van de crisisfunctionarissen GHOR en functionarissen met sleutelposities bij publieke en acute zorgpartners. Naast diverse oefeningen gericht op leiding, coördinatie en informatiemanagement bij GHOR-functionarissen vindt ondersteuning plaats bij het onderwijsprogramma van de zorgketen.

Versterken informatiepositie GHOR
Het hebben van juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment, zodat deze beschikbaar is in de keten van zorg bij rampen en crisis is van groot belang. In 2024 is het netcentrisch systeem LCMS-GZ laagdrempelig ingezet met zorgpartners voor het uitwisselen van informatie bij verschillende dreigingen.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken Het hebben van regie op de voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	**Risicomanagement** Het hebben van inzicht in en adviseren over risico's van rampen en crises.	- We hebben de beschikking over een zorgrisicoprofiel. In navolging daarop hebben we een themabijeenkomst (ontruimen & evacueren) voor onze zorgpartners georganiseerd.	Beperken veiligheids- en gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden.
	Netwerkmanagement Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen.	- We hebben schriftelijke afspraken met acute en niet-acute zorgpartners. - We monitoren de zorgketen ten aanzien van continuïteit van zorg middels structurele afspraken en accountgesprekken.	Zorgorganisaties en veiligheidsregio werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal

			of de nieuwe gewenste situatie.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van opleidingen, oefeningen en trainingen voor geneeskundige crisisfunctionarissen en -teams.	- Uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid bij crisisfunctionarissen GHOR - Ondersteuning bij onderwijsprogramma zorgketen - Leerbehoeften crisisfunctionarissen zijn voorafgaand aan een oefening in kaart gebracht.	Er is een goed gepreparereerde crisis (zorg)organisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Informatievoorziening Het hebben van juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar in de keten van zorg bij rampen en crises.	- We bereiden het gebruik voor van het netcentrisch systeem geneeskundige zorg (LCMS-GZ) en zetten dit laagdrempelig(er) in.	Er is een goed gepreparereerde crisis (zorg)organisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	**Adviseert** over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit).	- Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorgcontinuïteit te garanderen.	Zorgorganisaties en veiligheidsregio werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Adviseert over risicobeheersing.	- Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven. - Inzet op samenwerking voor evenementenveiligheid.	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden.
Bestrijden Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te registreren.	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze geneeskundige crisisorganisatie tijdens een flitsincident en bij een langdurige crisis. Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen.	- Onze crisisorganisatie geneeskundige zorg is iedere dag 24/7 inzetbaar geweest. - De crisisorganisatie is actief geweest tijdens zes GRIP1-incidenten. - Versterking samenwerking met Meldkamer Oost-Nederland.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van een goede overdracht van acute fase naar de nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Evalueren en leren** We beschikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen. We zijn één organisatie en hebben crisisfunctionarissen met een actieve leerhouding	- Nabespreken incidenten met de geneeskundige kolom en betrokken crisisfunctionarissen. - Evalueren van incidenten en dit terugkoppelen middels korte infograhpics richting betrokken ketenpartners.	We evalueren ons handelen en informeren gemeenten ten behoeve van een goede democratische legitimatie en verantwoording.

Wat heeft het programma Crisisbeheersing in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Veiligheidsregio taken	2.965	4.893	3.117	3.053
GHOR	1.140	1.501	1.404	1.229
Bevolkingszorg	1.526	780	693	635
Lasten	**5.631**	**7.174**	**5.214**	**4.917**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Gemeentelijke bijdrage	4.571	4.703	4.564	4.564
Rijksbijdragen	2.566	3.612	3.281	3.290
Overige baten	403	168	50	45
Baten	**7.540**	**8.483**	**7.895**	**7.899**
Doorbelasting	-1.215	-1.309	-1.491	-1.482
Resultaat voor bestemming	**694**	**0**	**-1.190**	**1.499**
Mutatie reserves	0	0	-1.190	-913
Resultaat na bestemming	**694**	**0**	**0**	**587**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**694**	**0**	**0**	**587**

Het resultaat van het programma Crisisbeheersing bedraagt € 0,6 miljoen. De belangrijkste elementen die dit resultaat verklaren zijn:

- De lagere lasten op de activiteiten binnen het programma crisisbeheersing hebben voor € 0,1 miljoen betrekking op personeelskosten, met name door vacatureruimte en door medewerkers die het einde van hun loonschaal niet hebben bereikt na indexering.
- Binnen de materiële kosten is derhalve € 0,2 miljoen minder besteed op met name oefenen en software.

Aanvullend wordt opgemerkt dat de Rijksbijdrage afgelopen 2 jaar met € 1,8 miljoen is toegenomen voor de versterking van de activiteiten Crisisbeheersing. In de begroting is uitgegaan van het volledig besteden van deze middelen. In 2024 is de in 2023 ingezette versterking voortgezet en heeft nog voornamelijk in het teken gestaan van planvorming om deze extra middelen doelmatig in te zetten. Hierdoor is uiteindelijk € 0,9 miljoen van de extra middelen niet besteed in 2024 leidend tot € 0,3 miljoen extra resultaat in vergelijking met de begrote € 1,2 miljoen aan niet bestede Rijksbijdrage. Deze middelen worden toegevoegd aan de reserve Rijksbijdragen, zodat deze in latere jaren beschikbaar blijven voor het programma crisisbeheersing.

1.2 Programma Brandweer

2024 stond in het teken van de implementatie van de nieuwe structuur rondom de afdeling Brandweer en de vorming van de eigenstandige afdeling Crisisbeheersing. Voor het programma Brandweer resulteerde dit in de vorming van twee inhoudelijke afdelingen: Brandweerzorg en Risicobeheersing. Op 1 maart 2024 ging de nieuwe structuur formeel van start.
Voor de afdeling Risicobeheersing was de impact beperkt, aangezien de organisatiestructuur hier al grotendeels stond. Binnen de afdeling Brandweerzorg daarentegen vonden verschuivingen plaats. Medewerkers bleven op hun bestaande plek of kregen de kans om te solliciteren op openstaande of nieuwe functies. Mede door het zogenaamde domino-effect werden er tientallen vacatures ingevuld. Deze veranderingen hebben binnen het programma Brandweer gezorgd voor een (hernieuwde) kennismaking met elkaar in nieuwe rollen en functies. Het was gedurende dit jaar essentieel om de onderlinge verbinding te behouden. Communicatie en informatie-uitwisseling stonden daarom hoog op de agenda.

1.2.1 Brandweerzorg

Ontwikkeling van de afdeling Brandweerzorg
Op 1 maart 2024 begon de implementatie van de afdeling Brandweerzorg. De zeven nieuwe teams – de repressieve teams Noord, Midden, Zuidwest en Zuidoost, aangevuld met de teams Vakbekwaam, Techniek & Logistiek, en Advies & Ondersteuning – hebben 2024 benut om hun rol binnen de afdeling te verkennen en te implementeren. Er is daarbij tijd en energie gestoken in het ondersteunen van deze ontwikkeling en het begeleiden van de medewerkers om daarmee de implementatie soepel te laten verlopen.
Naast de nieuwe ontwikkelingen liepen er ook nog thema's door vanuit de oude samenstelling. Dankzij goed onderling contact heeft de reorganisatie geen negatieve impact gehad op de werkzaamheden.
Zodra duidelijk werd welke werkzaamheden bij welke persoon of team hoorden, is conform afspraken met de OR in 2024 ook gestart met het opstellen van taakbeschrijvingen. Halverwege december is dit grotendeels afgerond, en nu beschikt iedereen over een taakomschrijving waarin ze zichzelf herkennen.

Dekkingsplan
Het Veiligheidsberaad heeft in 2023 de herziene handreiking ‘Landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen’, hierna te noemen Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO) vastgesteld. De nieuwe systematiek is bedoeld om het bestuur beter in staat te stellen keuzes te maken en besluiten te nemen over de inrichting van de brandweerzorg. Met uiteindelijk als doel om zo onze hoogwaardige brandweerzorg in Nederland te behouden en te borgen.
In 2023 is het voorstel voor Gelderland-Midden voorbereid en in 2024 is het dekkingsplan aan het AB VGGM ter besluitvorming voorgelegd en goedgekeurd. Het jaar 2025 wordt gebruikt om te kijken of de afgesproken uitgangspunten ook standhouden binnen Brandweer Gelderland-Midden (BGM).

Nieuwe hulpverleningsvoertuigen
In 2021 is de visie op hulpverlening vastgesteld. Op basis van deze visie zijn, via een aanbesteding, drie nieuwe hulpverleningsvoertuigen besteld voor Arnhem-Noord, Barneveld en Ede-Centrum. Deze voertuigen worden als specialistisch team ingezet bij incidenten. Om dit goed te begeleiden, is in samenwerking met de teams Advies & Ondersteuning en Vakbekwaam gestart met het opstellen van een nieuw meerjarig opleidings- en oefenplan, zodat de gebruikers bij de verwachte oplevering van de voertuigen optimaal voorbereid zijn op hun nieuwe rol.

Nieuwbouw brandweerkazerne Ede
In september 2024 is de gemeente Ede gestart met het zoeken naar een alternatieve geschikte locatie voor de nieuwbouw van kazerne Ede. De keuze is gevallen op een terrein aan de Kastelenlaan. Om te bepalen of deze locatie geschikt is, wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek worden eind maart 2025 verwacht. Vervolgens zal het College van Burgemeester en Wethouders van Ede een besluit nemen over het vervolgtraject.

Vrijwilligers

Het werven en behouden van vrijwilligers blijft essentieel voor het operationele werk van de brandweer en vormt een voortdurende uitdaging. Het behouden van personeel vraagt om een continue inspanning op het gebied van betrokkenheid, motivatie en ontwikkeling.
In 2024 is het aantal repressieve vrijwilligers is met vier personen toegenomen van 811 in 2023 naar 815 in 2024. In totaal zijn er in 2024, 59 nieuwe repressieve vrijwilligers ingestroomd en 55 uitgestroomd. De vrijwilliger is in de regel tevreden over zijn of haar werk bij de brandweer, maar dit blijft voortdurend om aandacht vragen.
Binnen de jeugdbrandweer was er dit jaar maar één lid die, gezien de leeftijd, de overstap kon maken naar een brandweerpost. Voor de jeugdbrandweer is er landelijk een traject opgezet dat zich richt op doorlopende leerlijnen, zodat jeugdleden nog beter worden voorbereid op een toekomstige carrière als beroeps- of vrijwillige brandweer.

Techniek en Logistiek (T&L)
De paraatheid en betrouwbaarheid van blusvoertuigen, ander materieel en communicatiemiddelen wordt gewaarborgd door middel van preventief onderhoud, reparaties en periodieke keuringen, volgens wettelijke normen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de medewerkers van T&L. Dankzij goed geplande uitvoering door gekwalificeerd en gecertificeerd personeel binnen de organisatie, wordt een hoge betrokkenheid en snelle interne service gegarandeerd. Ze zorgen ervoor dat voertuigen en bijbehorende materialen na gebruik of preventief onderhoud snel weer inzetbaar zijn. Dit vergt vaak een uitgebreide logistieke operatie.

In 2024 vond een grote overgang plaats naar nieuwe ademluchtapparatuur, inclusief cilinders en maskers. Voor de uitgifte werden alle apparaten eerst geregistreerd in een nieuw systeem. Vervolgens werd de gehele regio voorzien van het nieuwe materiaal, wat een intensieve logistieke operatie vereiste. Dankzij de inzet van de medewerkers konden zowel beroepskrachten als vrijwilligers zonder problemen in een korte tijd aan de slag met de nieuwe apparatuur.

Wanneer nieuw materiaal of voertuigen worden geleverd, werkt T&L samen met het team Vakbekwaam aan lesprogramma’s om gebruikers goed voor te bereiden. Daarnaast zorgt T&L ervoor dat brandweerpersoneel tijdens incidenten is voorzien van essentiële middelen zoals ademlucht, communicatiemiddelen en beschermende kleding. Ook bieden zij dagelijks service en ondersteuning aan alle 41 brandweerposten.

Vakbekwaam (VB)
In 2024 is volop aandacht besteed aan het versterken van de professionaliteit van brandweermedewerkers, met oog voor zowel de samenleving als het personeel. Het team VB ondersteunde alle 41 brandweerposten en hun medewerkers, waaronder beginnende beoefenaars, manschappen, specialisten, chauffeurs prio voertuigen, bevelvoerders en (hoofd)officieren. Hierdoor kon iedereen wekelijks deelnemen aan uitdagende programma’s om kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen.

Het team VB werkt vanuit het principe ‘de basis op orde’ en onderhoudt nauwe contacten met de posten en ploegen. Dit omvat het opstellen van een helder, uitvoerbaar en goed afgestemd oefenrooster, dat verwerkt wordt in het veiligheidspaspoort en de posten optimaal ondersteunt.
Daarnaast organiseert en begeleidt het team grootschalige oefeningen, zowel lokaal als op oefencentra. Het behalen van oefendoelen gebeurt op een efficiënte en professionele manier. Door intensievere samenwerking met de posten op het gebied van vakbekwaamheid is het eenvoudiger geworden om maatwerkadvies te geven.
Opleidingen worden verzorgd door de BOGO (Stichting Brandweer Opleidingen Gelderland Overijssel), het opleidingsinstituut voor de brandweer, waar Brandweer Gelderland-Midden gebruik van maakt. Dit omvat zowel basistrainingen voor beginnende beroepsbeoefenaars als specialistische vervolgopleidingen. Het team VB coördineert de inschrijvingen, lesroosters en benodigdheden, in samenwerking met T&L. In 2024 behaalden 154 collega’s een diploma of certificaat, waarmee zij hun vakbekwaamheid verder versterkten.
Het team VB richt zich op kennisdeling, waarbij inzichten uit landelijke ontwikkelingen en evaluaties van incidenten, zowel binnen VGGM als landelijk, worden gebruikt om het lerend vermogen van medewerkers te vergroten.
Voor het verspreiden van kennis maakt het team gebruik van diverse sociale mediakanalen, zoals Facebook, Instagram, WhatsApp en YouTube.

Advies en Ondersteuning (A&O)
Het nieuwe team A&O omvat specialisten op diverse gebieden, zoals brand- en natuurbrandbestrijding, gevaarlijke stoffen, veilige energietransitie, hulpverlening, waterongevallen, vitaliteit en Arbo. Samen met de teams T&L en VB zorgen zij ervoor dat de kennis en innovatie van het repressieve personeel actueel blijven. Daarnaast adviseren zij het management over landelijke ontwikkelingen binnen hun expertisegebieden. Ook functioneel beheer van digitale systemen en data-analyse wordt vanuit dit team verzorgd. Het team draagt bovendien zorg voor een optimaal functionerend navigatiesysteem in de brandweervoertuigen, zodat deze snel en efficiënt bij incidenten aankomen.

Het thema Vitaliteit, dat gericht is op goed werkgeverschap, een veilige werkomgeving en PTSS-preventie, behoort ook tot de taken. De coach Sport & Welzijn speelt hierin een centrale rol als schakel tussen de postmedewerkers en de werkgever. Daarnaast worden er sportieve activiteiten en ondersteuningsprogramma's georganiseerd, zoals partneravonden, om zowel medewerkers als hun families te ondersteunen en het brandweervak te begrijpen.

De liason Meldkamer vanuit dit team onderhoudt eveneens de contacten met de Meldkamer Oost-Nederland (MKON). Samen zetten zij zich in om kinderziektes aan te pakken, alarmeringsprocedures soepel te laten verlopen en andere zaken te optimaliseren die ervoor zorgen dat brandweervoertuigen op de juiste wijze naar een incident worden gestuurd.

De afdelingen Brandweerzorg en Crisisbeheersing organiseren regelmatig grootschalige oefeningen. Om te voorkomen dat deze gelijktijdig plaatsvinden en bijvoorbeeld het team T&L onvoldoende ondersteuning kan bieden, beoordeelt het team A&O de haalbaarheid van de oefeningen door middel van een integrale planning.

Het team A&O begeleidt en ondersteunt inkooptrajecten en aanbestedingen vanaf de voorbereiding, bouwbegeleiding tot aan de afronding. Via werkgroepen, waarin zowel beroepskrachten als vrijwilligers participeren, wordt een breed gedragen voorstel ontwikkeld, van bijvoorbeeld handschoenen tot tankautospuiten. Een essentieel aspect van het werk is het beheer van contracten, dat plaatsvindt na het inkoopproces.

Ook de leden van het team Brandweeronderzoek worden aangestuurd vanuit het team A&O. In 2024 heeft het brandonderzoeksteam een periode van groei doorgemaakt. Een nieuwe collega voltooide met succes de opleiding tot brandonderzoeker en versterkt sindsdien het team. Deze extra expertise bleek waardevol, aangezien het team dit jaar te maken kreeg met complexe onderzoeken, waaronder enkele tragische branden waarbij dodelijke slachtoffers vielen.
Het team heeft in totaal 37 onderzoeken uitgevoerd, waaronder één natuurbrand, wat opvallend is aangezien dit namelijk de enige natuurbrand van enige omvang was in het verzorgingsgebied dit jaar.

Een belangrijke mijlpaal was de landelijke uitwerking van het onderzoek naar de brand aan de Van Kinsbergenstraat in Arnhem Presikhaaf uit 2023. Om de leerpunten uit dit onderzoek breed te delen zijn een leerfilm en een *infographic* ontwikkeld. Deze materialen dragen bij aan de kennisdeling binnen de brandweerorganisatie in Nederland.

Voor 2025 heeft het team brandonderzoek een specifiek aandachtspunt geïdentificeerd: meterkastbranden. Vanwege signalen dat deze branden mogelijk vaker voorkomen, zal hier gericht onderzoek naar worden gedaan.

Repressieve teams, Noord, Zuidoost, Zuidwest en Midden
De 41 posten van onze vier repressieve teams hebben zich dit jaar met volle inzet toegelegd op de veilige bestrijding van 4.562 unieke incidenten. In samenwerking met VB bereiden de vrijwilligers zich minimaal wekelijks voor op incidenten tijdens hun oefenavond, terwijl de beroepskrachten trainen tijdens hun 24 uursdiensten.

In 2018 werd het project beroepsorganisatie Arnhem-Ede gestart, waarna in 2021 de samenvoeging van de beroepsposten Arnhem en Ede volgde. In 2024 is het programma Brandweer Vooruit! 24 uursdienst gestart. Binnen dit programma wordt de beroepsorganisatie geëvalueerd. De begeleidingscommissie heeft een top 10 van aandachtspunten opgesteld, die verder worden uitgewerkt binnen verschillende deelprojecten.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2024**	**Maatschappelijk effect?**
Slagvaardig	Basis op orde	- Trainingen op specifieke scenario's.	Snelle en doeltreffende hulpverlening beperkt schade en redt levens. De gemeenschap ervaart een grotere betrouwbaarheid en kwaliteit van hulpverlening. Betrouwbaar materieel verhoogt de kans op succesvolle interventies, wat levens redt en eigendommen beschermt.
		- Het in stand houden van een leercultuur binnen de organisatie.	
	Paraatheid	- Investeren in moderne en duurzame apparatuur	
		- Het waarborgen van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en functionaliteit van materieel en materiaal, zodat dit ten alle tijden inzetbaar is voor een effectieve en efficiënte hulpverlening.	
Toekomstbestendig	Vakmanschap	- Bijhouden van technologische innovaties en toepassingen.	Blijvende ontwikkeling zorgt voor efficiëntere methoden en inspirerende samenwerkingen met andere partijen.
	Informatie gestuurd	- Versterken van de digitale omgeving van de brandweermedewerker.	
Goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid	Aandacht en Verbinden	- Investeren in communicatie naar het personeel toe, door weekberichten en meningsvormende onderwerpen in het ploegcommandanten / bevelvoerders overleg te bespreken.	Goed geïnformeerde en betrokken medewerkers werken effectiever samen tijdens incidenten, wat leidt tot een betere dienstverlening naar de samenleving.
	Vitaliteit	- In 2024 is een start gemaakt met het programma 'Goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid'. Het doel van dit programma is het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid en het verbeteren van de arbeidsomstandigheden.	Gezonde, gemotiveerde medewerkers dragen bij aan een stabiele en toekomstbestendige organisatie. Een verbonden team, dat zich gehoord en gesteund voelt, functioneert beter onder druk en kan daardoor doeltreffender bijdragen aan de veiligheid van burgers tijdens branden en andere incidenten.

1.2.2 Meldkamer

Meldkamer Oost-Nederland

De Meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn is een geïntegreerde meldkamer waar hulpdiensten samenwerken om mensen in nood zo snel mogelijk te assisteren. De wettelijke taak van de meldkamer is het ontvangen, registreren en beoordelen van alle acute hulpvragen ten behoeve van deze diensten, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten. De meldkamer is voortdurend in ontwikkeling. De MKON bedient maar liefst 79 gemeenten in de regio's IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid en Twente, met gezamenlijk 3,2 miljoen inwoners. Dit is het grootste meldkamergebied van Nederland. Elke regio behoudt zijn eigen identiteit, maar de werkwijzen worden op elkaar afgestemd om optimaal samen te werken.

Aantal meldingen binnengekomen bij en zelfstandig afgehandeld door de meldkamer

Niet alle meldingen die bij de meldkamer binnenkomen worden doorgestuurd naar de brandweer, omdat sommige zelfstandig door de meldkamer kunnen worden afgehandeld. In 2024 zijn er 23.995 meldingen ontvangen, waarvan 8.882 zonder tussenkomst van de brandweer door de MKON zijn afgehandeld.

	2024
Aantal binnengekomen meldingen voor de brandweer Gelderland-Midden	23.995
Door meldkamer zelfstandig afgehandeld	8.882
Aandeel zelfstandig afgehandeld	37,0%

Aantal Incidenten brandweer

In het jaar 2024 zijn er 4.562 incidenten geweest (2023: 5.124). Dit aantal is inclusief 206 incidenten die bij de buurgemeenten zijn geweest.

In onderstaande tabel staat de verdeling per gemeente volgens de landelijke meldingsclassificaties.

Gemeente	Brand	Brand OMS	Alarm PAC	Dienstverlening	Leefmilieu	Ongeval	Gezondheid	Verkeer	Overig	TOTAAL
Arnhem	647	100	10	204	194	112	191	2	29	1.489
Barneveld	104	21	2	29	71	52	79		2	360
Doesburg	16	12		6	13	12	17		1	77
Duiven	31	7		14	8	15	23		2	100
Ede	242	66	2	97	125	90	142	1	17	782
Lingewaard	55	5		22	30	20	45			177
Nijkerk	71	12		12	43	27	38		4	207
Overbetuwe	107	13	3	30	32	57	64	1	5	312
Renkum	63	41		19	40	25	35		2	225
Rheden	75	18	1	36	45	30	68		8	281
Rozendaal	1	1		1	3	1	2			9
Scherpenzeel	13	6	1	3	3	3	11			40
Wageningen	39	18		32	27	20	26		4	166
Westervoort	19	4	1	2	11	6	22		3	68
Zevenaar	78	11		19	42	45	65	1	8	269
Buurgemeenten	102	4		16	20	38	23		3	206
Totaal 2024	1.663	339	20	542	707	553	851	5	88	4.562
Totaal 2023	1.610	304	20	636	848	628	814	6	258	5.124

Toelichting meldingsclassificaties:

- Brand: alle alarmeringen voor (verdenking van) brand
- Brand OMS: alle automatische brandmeldingen gekoppeld aan een OMS-installatie
- Alarm PAC: meldingen die binnenkomen via een particuliere alarmcentrale
- Dienstverlening: liftopsluiting, dier in problemen, meting, buitensluiting, dienst aan derden, enz.
- Leefmilieu: wateroverlast, weeroverlast, stormschade, gladheid
- Ongeval: verkeersongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen
- Gezondheid: reanimatie, onwel/ziekte, tilassistentie voor ambulancedienst
- Verkeer: vervuild wegdek, wegversperringen
- Overig: alle zaken die niet onder een bovenstaande categorieën vallen

In 2023 waren er 562 incidenten meer. Een daling van incidenten is vooral te zien bij meldingsclassificaties leefmilieu (-141 stuks), ongeval (-75 stuks) en dienstverlening (-94 stuks). De reden hiervan is lastig te bepalen. Wel kunnen we zeggen dat in 2024 minder voor extreem weer is gealarmeerd. Opvallend is de stijging van het aantal branden met 3%. Er is ook een toename zichtbaar in de categorie 'gezondheid'. Steeds meer burgers wonen tot op hoge leeftijd zelfstandig, zelfs wanneer zij hulpbehoevend zijn. Bij problemen wordt niet alleen ambulancezorg ingezet, maar ook de brandweer. Deze helpt bijvoorbeeld bij fysieke ondersteuning of andere praktische handelingen waarvoor extra hulp nodig is.

First Responder Brandweer-taak (FRB)

Onder de categorie ‘gezondheid’ valt ook de buitenwettelijke First Responder Brandweer-taak (FRB) van Brandweer Gelderland-Midden. Hieronder wordt onder andere het aantal alarmeringen van FRB getoond.

	2022	2023	2024
Aantal alarmeringen FRB voor hartfalen bij de brandweer is geregistreerd[1]	515	467	443
Aantal daadwerkelijke reanimaties geregistreerd bij de ambulancedienst	352	423	293
Geen reanimatie	163	140	150
Inzet FRB zonder ambulancerit	162	164	112
FRB niet ter plaatse geweest of niet geplot	52	39	65
Aantal patiënten vervoerd naar ziekenhuis met hartritme (daadwerkelijke reanimaties)	105	146	181

[1]De melding is aangemaakt als reanimatie, maar kan bij aankomst een andere medische indicatie hebben.

Het aantal alarmeringen FRB is niet zuiver, omdat niet elke alarmering ‘gezondheid’ daadwerkelijk om hartfalen gaat. Het aantal FRB-alarmeringen is redelijk stabiel ten opzichte van voorgaande jaren. Bij deze alarmeringen is volgens de ambulancedienst ongeveer 300 keer sprake van een daadwerkelijke reanimatie.

1.2.3 Risicobeheersing

Risicobeheersing in het kort

Risicobeheersing heeft in 2023 haar reorganisatie afgerond. Daarmee is een afdeling ontstaan met zes taakvelden, te weten: brandveiligheid, omgevingsveiligheid, industriële veiligheid, brandveilig leven, informatievoorziening en beleid & ondersteuning. De afdeling kent drie primaire producten: advies, toezicht en voorlichting/kennisdeling. De focus ligt op de voorkant van de veiligheidsketen: het voorkomen en beperken van incidenten. De collega’s van Brandweerzorg zijn heel zichtbaar met hun taakvervulling. De afdeling Risicobeheersing werkt vanuit de aard van ons werk aan ‘onzichtbare’ veiligheid, maar bieden ook een belangrijke toegevoegde waarde voor de samenleving. Risicobeheersing werkt als één collectief. Dat betekent dat er geen nadere verdeling is naar inhoudelijke teams. Gezamenlijk werken we aan onze opgaven: zowel horizontaal (collega’s met dezelfde taken) als verticaal (collega’s op verschillende niveaus) en ook over de taakvelden heen. Intern werken we samen met de afdelingen Brandweerzorg en Crisisbeheersing om de veiligheidsketen te sluiten en om adequaat en veilig

optreden van de hulpdiensten mogelijk te maken, maar ook met de GHOR en GGD om een logische koppeling te maken tussen veiligheid en gezondheid.
In 2024 bleek dat vacatures moeilijk of niet te vervullen zijn vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, ondanks extra inzet op wervingsactiviteiten. Een extra teammanager is wel gevonden en aangesteld.

Nieuw meerjarenbeleidsplan 2025-2028 'Risicobeheersing in beweging'
In het afgelopen jaar is met de nodige energie gewerkt aan het formuleren van een meerjarenbeleidsplan Risicobeheersing . Onze visie voor dit plan is dat we de lijn doorzetten die we al hadden ingezet: we willen (nog meer) een expertisecentrum voor een veilige en gezonde leefomgeving worden. Dat wil zeggen dat we ons richten op de risico's die ertoe doen en dat we deze risico's actief proberen te beïnvloeden. We werken aan 'onzichtbare' veiligheid maar willen juist daarom zichtbaar zijn en invloed uitoefenen. En we bewegen van een manier van werken vanuit de regelgeving naar een manier van samenwerken die risicogericht, informatiegestuurd, projectmatig, integraal en opgavegericht is. In dit meerjarenbeleidsplan hebben we concreet gemaakt hoe we de komende jaren daaraan werken. Namelijk door een programma te realiseren, waarin per jaar één maatschappelijke opgave centraal staat (energietransitie, verstedelijking, klimaatverandering, vergrijzing).

Risicogerichtheid
Naast de regelgeving is het belangrijk voor een expertisecentrum om juist de daadwerkelijke risico's als uitgangspunt te nemen. Bij de advisering en het toezicht vanuit industriële- en omgevingsveiligheid doen we dat van oudsher al. Bij brandveiligheid werken we grotendeels op basis van de regelgeving. Op dit taakveld zijn we de afgelopen jaren ook meer risicogericht gaan werken; bijvoorbeeld door inzet van de Risico Analyse Monitor (RAM) en door hoog-risico gebouwen en doelgroepen te onderscheiden. Met risicogericht en informatie gestuurd werken bieden we meer maatwerk en kunnen we nieuwe risico's, voortkomend uit maatschappelijke opgaven, het hoofd bieden.

Veilige Energietransitie (VET)
De brandweer-regiegroep VET volgt de ontwikkelingen, verbindt en deelt informatie: intern, regionaal (Oost 5) en landelijk. Via Connectr op Industriepark Kleefse Waard in Arnhem werken we samen met innovatieve bedrijven in onze regio. We stimuleren veiligheidsbewustzijn en benoemen relevante risico's. Met presentaties voor omgevingsdiensten, interne afdelingen Brandweerzorg en Risicobeheersing tonen we waar complexe vragen thuishoren. Samen met gemeenten ontwikkelen we pragmatische, risicogerichte oplossingen.

Binnen Oost 5 rondden we het project Veilig huis vinkie - Brandweer af, waarmee landelijk inwoners geïnformeerd worden over veiligheids- en gezondheidsaspecten van de energietransitie in- en om huis, gesubsidieerd door Omgevingsdienst.nl. Hieruit werd ook het onderwerp laden van elektrische fietsen en stepjes benut voor de landelijke Brandpreventieweken in oktober. We dragen ook bij aan de landelijke handreiking voor thuisbatterijen.

Alle adviesaanvragen (voornamelijk over energieopslagsystemen, zonnevelden en waterstof) zijn afgehandeld. Daarnaast adviseren we over multifuel tankstations, een biomassacentrale, geothermie en duurzaam bouwen, waarbij o.a. Cross Laminated Timber wordt toegepast. Het aantal aanvragen groeit door onze proactieve aanpak en toenemende naamsbekendheid.

Veilige en Gezonde Leefomgeving
VGGM adviseert bij ruimtelijke vraagstukken, zoals omgevingsvisies en -plannen, ruimtelijke initiatieven en complexe vraagstukken rondom transport via water-, weg-, en buisleidingen. Deze adviezen stellen we samen op als brandweer, GGD, GHOR en de politie. Daarmee leveren wij een bijdrage aan een veilige (en gezonde) leefomgeving. Vanuit deze samenwerking en synergie ontstaat een integraal afgewogen advies. Dat gebeurt met inachtneming van allerlei factoren: de mens en de omgeving die beschermd moeten worden (risico-ontvangers), de risicoveroorzaker en de economische belangen en het veilig optreden van de hulpdiensten. Met het programma Veilige en Gezonde Leefomgeving hebben Risicobeheersing, GGD en GHOR gewerkt aan de doorontwikkeling naar een deskundige en proactieve partner voor een veilige en gezonde leefomgeving. Ook na de beëindiging van dit programma (2022) en met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben we ons ingezet om

gemeenten, initiatiefnemers en partners zó te informeren en te adviseren dat hun keuzes bijdragen aan een veiligere en gezondere leefomgeving.

Brandveilig Leven
Met het programma Brandveilig Leven vergroten we de bewustwording van inwoners, bedrijven en instellingen over brandrisico's en proberen wij ook meer en meer het daadwerkelijk (onveilige) gedrag te beïnvloeden. Op deze wijze dragen wij bij aan een brandveiligere samenleving. Dit kunnen we niet alleen, want brandveiligheid is een coproductie.
Hiervoor werken we daarom samen met andere partijen, zoals gemeenten (WMO), zorgaanbieders, woningcorporaties en VvE's. We richten ons daarbij op hoog-risico groepen. Dit zijn schoolgaande jongeren (brandveilige generatie) en kwetsbare inwoners bij brand (thuiswonende ouderen en zorgbehoevenden; zorginstellingen en migranten, vluchtelingen en inwoners van lagere sociaaleconomische wijken). Ook sociale media zetten we in om deze hoog-risico groepen in de samenleving te bereiken.

Tijdens de Brandpreventieweken hebben we binnen Oost-5 de krachten gebundeld en de campagne 'Ik laad accuraat' uitgevoerd, onder meer via plaatsen van stoeptegelstickers in samenwerking met gemeenten, via fietswinkels en social media. Hierop is ook aangesloten vanuit het Project 'Brandweer op School; door leerlingen van groep 7 en 8 actief voor te lichten over het laden van accu's.
Samen met Oost-5 is een contentkalender ontwikkeld voor het thema 'Een veilige en warme winter'. Deze kalender, specifiek gemaakt voor onze social mediakanalen, belicht essentiële thema's zoals veilig stoken, vegen van de schoorsteen, gebruik van een CO-melder, stoken met schoon en droog hout en het belang van goede ventilatie.
In Oost-5 verzamelen we de data over woningbranden, o.a. brandoorzaken. Op basis hiervan passen wij onze voorlichting aan voor de doelgroepen en stellen we een beeld op van brandoorzaken van de afgelopen jaren.

Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding
Een grote onbeheersbare natuurbrand is voor onze regio één van de grootste risico's. Door klimaatverandering (droogte, extreem weer) neemt zowel de kans op, als de impact van, natuurbranden toe. De gebiedsgerichte aanpak van dit risico is daarom één van de hoogste prioriteiten van de brandweer. Deze aanpak houdt in dat risicogericht gekeken wordt naar de beheersing van natuurbranden voor de verschillende natuurgebieden in Gelderland. Het doel is het reduceren van de kans op onbeheersbare natuurbranden naar een maatschappelijk verantwoord en aanvaardbaar niveau, zodat de veiligheid en continuïteit van de samenleving beter gewaarborgd zijn.

Eind 2023 heeft het bestuur van VGGM ingestemd met het voorstel om de gebiedsgerichte aanpak te versnellen. Daarvoor is een extra adviseur natuurbrandbeheersing voor een periode van 2 jaar aangesteld, naast de al toegewezen, bestaande capaciteit van Risicobeheersing.

De werkzaamheden zijn gestart langs de twee sporen die het project kent. Spoor 1 betreft advisering van risicovolle locaties (recreatie, zorg, wonen & werken en vitale objecten); onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeenten. In dit spoor zijn bezoeken gebracht aan locaties en is advies uitgebracht aan de hand van de RAM-Natuurbrand (Risico Analyse Monitor). Spoor 2 betreft de uitvoering van een natuurbrandpreventie-plan (hoofd- en sub compartimentering natuurgebieden) samen met natuur- en de infrabeheerders waarbij de veiligheidsregio's adviseren; onder verantwoordelijkheid van de provincie Gelderland. In dit spoor is de rapportage opgeleverd voor de hoofdcompartimenten en is een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van de sub compartimenten.

Risicorelevante bedrijven
In 2024 zijn we gestart met het project Risicorelevante bedrijven. Risicorelevante bedrijven zijn industriële bedrijven in onze regio die beschikken over zulke hoeveelheden gevaarlijke stoffen dat zij een substantieel veiligheidsrisico voor de omgeving kunnen vormen. Maar zij hoeven (nog net) niet te voldoen aan het strenge veiligheidsregime onder de Seveso richtlijn en zijn daardoor onvoldoende in beeld. Doel van het project is om deze bedrijven beter in beeld te krijgen en (zo nodig) de veiligheidssituatie te verbeteren.

- We zijn gestart met de inventarisatie en hebben de samenwerking gezocht met de omgevingsdiensten De Vallei en Regio Arnhem en het waterschap Vallei en Veluwe.

- In 2025 volgt de afronding van de inventarisatie, training voor inspecties en het uitvoeren van een pilot toezicht bij vijf risicorelevante bedrijven.
- Op basis van de evaluatie daarvan volgt in 2026 het toezicht op de methodiek en het borgen van de uitvoering daarvan in de staande organisatie.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2024**	**Maatschappelijk effect?**
Een veilige (en gezonde) leefomgeving. Centraal hierin staan: • Mensen helpen beschermen tegen gevaren uit de omgeving; • Mensen uitnodigen gezond en veilig te leven; • Randvoorwaarden scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden.	Bijdragen aan de fysieke veiligheid [1] van bedrijven en hun omgeving. [1] Dit betreft brand-, industriële - en omgevingsveiligheid.	De basis voor een veilige leefomgeving hebben we gelegd met advisering en toezicht: - Met advisering dragen we aan de voorkant bij aan de fysieke veiligheid, zowel risicogericht als regelgericht. - Met toezicht dragen we bij aan een veiligere situatie in de bebouwde omgeving, bij het gebruik van gebouwen, bij bedrijven met gevaarlijke stoffen en bij evenementen. Want het stimuleerde het naleefgedrag en dwingt dat soms ook af, in samenwerking met de gemeenten en omgevingsdiensten.	Een grotere veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bewustzijn creëren over fysieke veiligheid bij inwoners, bedrijven, organisaties en partners.	Kennisdeling en samenwerken met gemeenten, omgevingsdiensten, woningcoöperaties, Verenigingen van Eigenaren en zorginstellingen is voortgezet: - Kennis- en inspiratiebijeenkomst voor woningcorporaties in het kader van het project Samen brandveilig - Bijeenkomst voor gemeente-ambtenaren om te ervaren (rijden met een tankautospuit of ambulance) wat aanpassingen in de gemeentelijke infrastructuur (lagere snelheid, verkeersremmende maatregelen) betekenen voor de hulpdiensten; - Kennisbijeenkomst voor installatie-bedrijven (brandmeldinstallaties) over de oplossing van nodeloze alarmen: de bevestigde brandmelding. Deze oplossing is in Oost-5 ontwikkeld en getest in onze regio; we dragen dit verder landelijk uit. - Kennisdeling over (nieuwe) risico's in contact met zowel externe bedrijven en organisaties als interne partners.	Meer kennis over (rest)risico's en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving. Ook resulterend in betere samenwerking met partners en organisaties ter bevordering van een veilige (en gezonde) leefomgeving.
	Samenwerking zowel extern met gemeenten en omgevingsdiensten als intern met Crisisbeheersing, GHOR en GGD	- In afstemming uitvoering gegeven aan onze uitvoeringsprogramma's. - Specifiek zijn de samenwerkingsafspraken met onze gemeenten en omgevings-diensten uitgebreid en actueel gemaakt; ondertekening van deze afspraken gaat begin januari 2025 plaatsvinden.	Nauwe afstemming en samenwerking met de meest nauwe ketenpartners (in- en extern) bevordert het sluiten van de veiligheidsketen en een veilige en gezonde leefomgeving.
	Kennisoverdracht/ samenwerking tussen Risicobeheersing en Brandweerzorg	- Betrokkenheid van Brandweerzorg bij bijzondere/ complexe objecten en de kennisoverdracht daarvan via ROI (repressieve object informatie). - Kennisoverdracht over gebiedsontwikkeling/ complexe gebouwen naar Brandweerzorg.	

	In beeld hebben van risico's met behulp van data	- Met RISK hebben we een risicoprofiel voor diverse risicobronnen, zoals natuurbrand en gevaarlijke stoffen (bedrijven en vervoer). Dit is zó geografisch weergegeven dat het mogelijkheden biedt om verdiepende analyses uit te voeren die onze werkzaamheden ondersteunen. - Daarnaast is de afgelopen jaren gewerkt aan een (dynamisch) brandrisicoprofiel; dit profiel is medio 2025 gereed.	Basis randvoorwaarden organiseren voor adequaat en veilig optreden. Een goed beeld van de risico's biedt een sterke basis om de risico's in onze samenleving te voorkomen of te verminderen, wat bijdraagt aan een veilige (en gezonde) leefomgeving.
Expertise-centrum voor een veilige en gezonde leefomgeving.	Toekomst-bestendige Risicobeheersing die meebeweegt met de maatschappelijke opgaven.	Gevraagd en ongevraagd proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's in de fysieke leefomgeving: - Steeds meer informatie gestuurd en met het oog op (nieuwe) risico's en maatschappelijke opgaven. - Om optimaal in te spelen op de vragen die spelen. - Bij voorkeur in samenwerking intern (met GGD en GHOR) en met externe partners zoals gemeente, politie, zorgorganisaties of andere organisaties in onze samenleving.	Een meebewegende Risicobeheersing kan beter inspelen op ontwikkelingen en risico's. Dus beter bijdragen aan een vellige (en gezonde) leefomgeving.

Wat heeft het programma Brandweer in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Brandweerzorg	34.903	36.750	38.249	36.699
Risicobeheersing	5.224	5.321	5.346	6.145
Meldkamer	1.444	1.470	1.104	1.047
Lasten	**41.571**	**43.541**	**44.699**	**43.891**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Gemeentelijke bijdrage	45.645	50.157	50.245	50.245
Lokaal aanbod	375	298	287	411
Rijksbijdragen	5.913	5.835	8.178	8.184
Overige baten	1.497	1.222	1.621	1.174
Baten	**53.430**	**57.513**	**60.332**	**60.014**
Doorbelasting	-12.627	-14.187	-13.518	-13.737
Resultaat voor bestemming	**-768**	**-215**	**2.114**	**2.386**
Mutatie reserves	975	215	-2.114	-2.289
Resultaat na bestemming	**207**	**0**	**0**	**97**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**207**	**0**	**0**	**97**

Het resultaat van het programma Brandweer bedraagt € 0,1 miljoen. Dit resultaat is een resultante van verschillende incidentele mee- en tegenvallers.

Het programma Brandweerzorg laat een voordeel op de lasten zien van € 0,6 miljoen door:

- Hogere personeelslasten van € 0,4 miljoen: Dit betreft een hogere dotatie aan de personeelsvoorzieningen voor verlofsparen en RVU (€ 0,6 miljoen nadeel). Daarnaast heeft vacatureruimte (€ 0,8 miljoen voordeel) geleid tot extra specialistische externe inhuur (€ 0,8 miljoen nadeel) en additionele wervingskosten (€ 0,2 miljoen nadeel). Tot slot, is er een voordeel gerealiseerd op de vergoedingen voor brandweer vrijwilligers (€ 0,4 miljoen voordeel).
- Lagere kapitaallasten van € 1,2 miljoen gerealiseerd door uitgestelde investeringen.
- Lagere materiele lasten van € 0,1 miljoen gerealiseerd door hogere onderhoudskosten van materieel (€ 0,5 miljoen nadeel) gecompenseerd door lagere opleidingskosten voornamelijk gerealiseerd door het annuleren van de opleidingsweken in Zweden en een het niet uitvoeren van geplande leergangen.
- Hogere huisvestingslasten van € 0,3 miljoen gerealiseerd door hogere onderhoudskosten.

Daarnaast is een nadeel van € 0,3 miljoen gerealiseerd op de baten door:

- Hogere opbrengsten door deelname aan de FLO-regeling van € 0,1 miljoen gerealiseerd in het Lokaal Aanbod.
- Lagere overige baten van € 0,4 miljoen door minder gerealiseerde inkomsten uit incidentele baten waaronder de opbrengsten vanuit de verkoop van bedrijfsmiddelen.

Het verschil in de begrote mutatie reserves komt vanuit het verschil in de gerealiseerde overschotten van Rijksbijdrage.

1.3 Programma GGD

1.3.1 GGD overkoepelend:

Het jaar 2024 stond in het teken van grote maatschappelijke uitdagingen en samenwerking. Op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering zijn belangrijke stappen gezet. De oprichting van een regionale preventiestructuur, met aandacht voor thema's als overgewicht, valpreventie en een kansrijke start, weerspiegelt de gezamenlijke inzet van gemeenten, ketenpartners en de GGD om gezondheid in de regio te bevorderen. Daarnaast is gestart met het programma Vaccineren met als strategisch doel om infectieziekten te voorkomen.. Ondanks de inspanningen om de basis van de GGD te versterken, is gebleken dat er nog werk aan de winkel is. De basis is nog niet op orde en ook in 2025 gaan we hier mee verder. Om toekomstbestendig te worden, is geïnvesteerd in de kennis- en adviesfunctie, regionale samenwerking en data-ontwikkeling. Daarnaast werd gestart met het opzetten van een crisisorganisatie, zodat de GGD beter voorbereid is op rampen en crises.

Zorg voor vluchtelingen
De GGD speelde een cruciale rol in de zorg voor asielzoekers, waaronder een groeiende groep alleenstaande minderjarige vluchtelingen, en het ondersteunen van Oekraïense gezinnen.
In 2024 was de instroom van vluchtelingen minder hoog dan voorafgaande jaren. De piek lag vooral in het eerste en tweede kwartaal van 2024. De instroom betreft enerzijds asielzoekers op de bestaande locaties en anderzijds instroom op nieuwe locaties binnen de VGGM-regio. Het gaat om reguliere verblijfslocaties, maar ook om crisis- en noodopvang. Locaties waar gezinnen, nareizigers en minderjarige alleenstaande asielzoekers worden opgevangen. Er is een toename in minderjarige alleenstaande asielzoekers; dit vraagt extra inspanning van de GGD, omdat de problematiek rond deze groep enorm complex is. Het vraagt om veel afstemming met het COA en andere disciplines. De GGD is verantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg in alle COA-locaties. Voor asielzoekers richt deze zorg zich op het voorkomen van infectieziekten, voorlichting, consultatie, en eventuele doorverwijzing. Zo zorgt de GGD ook voor vaccinaties bij kinderen van asielzoekers en controleert ze de hygiëne in de opvangcentra. De kosten voor publieke gezondheidszorg voor asielzoekers worden via het COA vergoed vanuit GGD GHOR Nederland.

Daarnaast kwam in 2024 opnieuw een aantal Oekraïners naar Nederland, en specifiek ook naar onze regio. Zo ook een aantal gezinnen met kinderen. Kinderen die voor langere tijd in Nederland verblijven, hebben recht op jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) heeft de inspanningsverplichting al deze jeugdigen in beeld te krijgen en te houden om een passend JGZ-aanbod te doen. In 2024 is de GGD diverse malen ingezet voor diverse voorlichtingen voor deze specifieke doelgroep.

Programma Vaccineren
In 2024 is besloten om te starten met het programma Vaccineren, dat gericht is op het versterken van de preventie van infectieziekten en het verbeteren van de vaccinatie-infrastructuur. Het programma bundelt kennis en ervaring van zowel AGZ (Algemene Gezondheidszorg) als JGZ (Jeugdgezondheidszorg), met als doel een uniforme en efficiënte aanpak van vaccinaties voor alle inwoners, van jong tot oud. Met een gezamenlijke visie en betere samenwerking worden processen geoptimaliseerd, zoals voorlichting, vaccinbeheer en logistiek.

Regionale preventiestructuur: ketenaanpakken, werkagenda's en (sub)regionale invulling
In extra opdracht van gemeenten heeft VGGM in Centraal Gelderland en Vitale Gelderse Vallei intensief gewerkt aan de oprichting en inrichting van de regionale preventie infrastructuur. Hierbij is ingezet op de vijf regionale ketenaanpakken:• Welzijn op Recept

- Overgewicht/Obesitas bij Kinderen
- Overgewicht/Obesitas bij Volwassenen
- Valpreventie
- Kansrijke Start

In Centraal Gelderland hebben de regionale ketencoördinatoren de afgelopen periode gewerkt aan een inventarisatie, ofwel startfoto. Met behulp van dit overzichtelijke document met resultaten werken deelnemende gemeenten aan een implementatie advies en monitoringstool. In de Vitale Gelderse Vallei is een inventarisatie

gedaan om te komen tot een regionaal plan van aanpak. In beide regio's wordt hier samen met gemeenten opgetrokken. Er is een structureel overleg opgezet met Menzis om tot een goede afstemming te komen met het Regionale Preventie-infrastructuur (RPI-)team en VGGM/GGDrU.

In Centraal Gelderland is in opdracht van gemeenten de werkagenda van themalijn 2 preventie geschreven. In Vitale Gelderse Vallei heeft VGGM zich ingezet bij verschillende coalities. GGDrU en VGGM zijn tevens actief betrokken bij de ambtelijke strategische werkgroep van gemeenten, wat heeft bijgedragen aan een sterke regionale samenwerking.

Toekomstbestendige GGD: ontwikkelingen in 2024

Continuering en uitbreiding kennis- en adviesfunctie
In 2024 zijn belangrijke stappen gezet binnen het traject Toekomstbestendige GGD. Dankzij een incidentele ophoging van de inwonerbijdrage kon de rol van adviseurs Publieke Gezondheid in 2024 worden gecontinueerd op het niveau van 2023. De adviseurs richtten zich op het versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD en verbinding tussen gemeenten en de GGD.

Een andere wijze waarop we onze kennis- en adviesfunctie versterken is het ontsluiten van data. Een concreet resultaat hiervan is de toevoeging van een GALA-tegel aan het dashboard 'Gelderland-Midden in Cijfers'. Bovendien is verder gewerkt aan de concretisering van Gezonde Inwoner: Gezondheidsbevordering 2025.

Strategische keuzes en prioriteiten
De ambtelijke werkgroep Toekomstbestendige GGD heeft in 2024 richting gekozen voor de verdere versterking in 2025 op thema's de Gezonde School-aanpak en de thema's Vitaal ouder worden, Mentale gezondheid en Gezonde leefomgeving. De uitvoering van dit scenario staat gepland voor 2025.

Toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg: keuzes en scenario's
Eerder werd binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) twee scenario's voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg Publieke Gezondheid (BOPG). Gekozen werd voor scenario 2, waarin de continuïteit van de JGZ wordt gewaarborgd. Gemeenten hebben echter begin 2024 besloten de aanvullende keuzemodules niet af te nemen.

Ondanks eerdere inspanningen om de basis op orde te krijgen, bleek in 2024 dat de JGZ nog steeds kampt met structurele uitdagingen, waaronder een tekort aan jeugdartsen, toenemende complexiteit en een toenemende werkdruk. Om de continuïteit en kwaliteit van de zorg te waarborgen, is een meerjarig project gestart, onderverdeeld in twee fasen:

<u>Fase I: Basis op orde</u>
Deze fase richt zich op het herstellen van het volledige wettelijke basispakket JGZ. Ondanks extra middelen om de werkdruk te verlagen, realistische normen te hanteren en organisatorische verbeteringen door te voeren, blijft er werk aan de winkel; de basis is structureel nog niet op orde.

<u>Fase II: Innovatie en ontwikkeling</u>
Naast het herstellen van de basis zou in 2024 worden ingezet op verdere vernieuwing en ontwikkeling. Projecten zoals 'Zorg op maat 0-4' en 'Centrale Locaties 4-12' hebben als doel beter in te spelen op de behoeften van ouders en kinderen. Deze projecten worden echter geconfronteerd met uitdagingen zoals beperkte financiële ruimte, wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma en de noodzaak om budgetneutraal te werken. Dat is de reden dat we deze projecten tijdelijk 'on hold' hebben gezet.

Om toekomstbestendig te worden, is een heldere prioritering van projecten en een gezamenlijke inzet van alle betrokken partijen essentieel. Hier hebben we in 2024 verschillende keren met gemeenten over gesproken. Hoewel er stappen zijn gezet, blijft het een prioriteit om de basis van de JGZ duurzaam te versterken en tegelijkertijd in te spelen op toekomstige behoeften. Daar zetten we in 2025 extra op in.

Balans tussen lokaal en regionaal aanbod
Een speerpunt binnen het traject Toekomstbestendige GGD is het herijken van het productenportfolio en het vinden van een balans tussen lokaal en regionaal aanbod van producten en diensten van de GGD. Deze onderwerpen worden besproken in de werkgroep Toekomstbestendige GGD, met als doel een toekomstbestendig regionaal aanbod te realiseren.

Versterking door projectleiding
Om de implementatie en verdere ontwikkeling van een toekomstbestendige GGD te ondersteunen, is een projectleider aangesteld. Deze investering is gericht op het versterken van zowel interne als externe samenwerking, met specifieke aandacht voor de thema's IZA/GALA en de structurele versterking van de GGD.

Gezondheid en zorgcontinuïteit beschermen tijdens rampen en crises
Uit voorgaande langdurige crisis is gebleken dat de GGD onvoldoende voorbereid is op rampen en crises. Er is in de zomer van 2024 een beleidsadviseur (1 fte) gestart om de GGD-taken bij rampen en crises in te richten. De crisisorganisatie GGD gaat primair over de vier wettelijke processen uit de Wpg, te weten; infectieziektebestrijding (IZB), medisch milieukunde (MMK), psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen (PSHOR) en gezondheidsonderzoek bij rampen (GOR). Daarnaast is de nog in te richten crisisorganisatie GGD verantwoordelijk voor de zorgcontinuïteit van de GGD. In 2025 staat vooral planvorming, inrichting en startbekwaamheid van de crisisorganisatie op het programma.

1.3.2 Algemene Gezondheidszorg

Infectieziektebestrijding inclusief corona
In 2024 is het team Infectieziekten zowel kwantitatief als kwalitatief verder versterkt dankzij het project 'Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid (VIP)' met gelden vanuit het Rijk. In het afgelopen jaar is er veel aandacht geweest voor differentiatie en opleiding binnen het team Infectieziektebestrijding. Verder is een start gemaakt met de versterking van de bovenregionale samenwerking en de aansluiting op de Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI). Het doel van de LFI is om voorbereid te zijn op een toekomstige pandemie waarbij GGD'en vanuit één punt operationeel aangestuurd worden. Door een gezamenlijke voorbereiding, raken alle partijen op elkaar ingespeeld, wat de uniformiteit en slagvaardigheid tijdens een crisis vergroot. Dit alles gebeurde naast de reguliere werkzaamheden waarin de GGD een toename zag van de werkzaamheden: in 2024 ontving de GGD 1.506 meldingen van infectieziekten, ten opzichte van 1.031 meldingen in 2023.

In 2024 heeft VWS structurele financiering toegezegd voor de versterking, maar deze toezegging is met de komst van het nieuwe kabinet komen te vervallen. Sterker nog: er is sprake van flinke bezuinigingen in de komende jaren. Hoe deze bezuinigingen er precies uit komen te zien is vooralsnog onzeker en onduidelijk. De versterking van de afgelopen jaren komt met de bezuinigingen onder druk te staan waardoor er minder (financiële) ruimte is voor bron- en contactonderzoek, infectiepreventie en voorlichting en minder expertise en mogelijkheden om op te schalen bij uitbraken van infectieziekten.

In 2024 is opnieuw een najaarscampagne corona uitgevoerd door de GGD. De doelgroepen voor deze campagne waren: personen van 60 jaar en ouder, mensen van 18 tot en met 59 jaar die jaarlijks een uitnodiging voor de griepprik ontvangen, zorgmedewerkers die direct contact hebben met kwetsbare patiënten en kinderen en volwassenen met een medisch hoog risico. In Gelderland-Midden zijn 120.238 prikken gezet.

Voorbereid op gezondheidsbedreigingen tuberculosebestrijding
We hebben ook in 2024 een toename gezien in tuberculose-werkzaamheden, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders uit landen waar tuberculose vaak voorkomt. Vooruitlopend op structurele financiering in 2025 is in 2024, op basis van incidentele extra middelen, al benodigde capaciteit geworven.

Landelijke regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG)
De huidige landelijke regeling aanvullende seksuele gezondheidszorg (ASG-regeling) betreft gratis en -indien gewenst- anonieme soa-zorg aan groepen met een hoog risico op soa, en gratis en -indien gewenst- anonieme

seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar. In 2024 is een nieuwe ASG-regeling ingegaan waarin ook PrEP-zorg wordt geïncludeerd. GGD'en geven uitvoering aan de ASG-regeling. Eind 2023 is de toekomstverkenning van de ASG-regeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Door adviesbureau AEF is een onderzoek uitgevoerd. In het rapport constateert AEF dat het doel van de regeling niet behaald kan worden. Er zijn grote financiele tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid.

Milieu en Gezondheid

Toekomstbestendige GGD: een gezonde leefomgeving

Team Milieu en Gezondheid heeft in 2024 extra capaciteit gekregen om in te zetten voor een betere besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving. Hierdoor was het onder andere mogelijk met een van onze gemeenten te werken aan de ontwikkeling van een toetsingskader voor endotoxinen (schadelijke deeltjes afkomstig vanuit intensieve veehouderijen). Deze norm voor endotoxinen gaat de gemeente helpen om in hun omgevingsplan een onderbouwde beleidskeuze te kunnen maken: inzichten vanuit gezondheid moeten worden afgewogen tegen andere maatschappelijke opgaven (zoals woningbouw).

GGD Leefomgeving

GGD Gelderland-Midden voert de redactie en coördinatie van de website GGDLeefomgeving.nl. Het is de gezamenlijke (gefinancierde) publiekswebsite van alle GGD'en over omgeving en gezondheid. Gemeenten kunnen voor hun publieksinformatie naar deze site verwijzen want het is dé plek waar burgers betrouwbare informatie vinden over de invloed van je omgeving op je gezondheid. Bijvoorbeeld over wat te doen bij hitte, over wat bekend is van de gezondheidsrisico's van PFAS of hoe je je woning gezond kunt houden. In 2024 hebben alle GGD'en besloten om meerjarig te investeren in de doorontwikkeling en de vergroting van de reikwijdte van de site. Het levert alle GGD'en efficiëntie en voordeel op, op het gebied van voorlichting over omgeving en gezondheid.

Toezicht

De GGD voert op een aantal terreinen de toezichthoudende functie uit voor de gemeenten in Gelderland-Midden: kinderopvang, gastouderopvang, jeugdverblijven, seks- en escortbedrijven, tattoo- en piercingbedrijven, salons voor permanente make-up en bij aanbieders van Wmo-ondersteuning en begeleiding.

Toezicht kinderopvang

In 2024 zijn alle geregistreerde kinderopvanglocaties onderzocht. Daarmee is de 100% norm gehaald.

Risicoprofielen kinderopvanglocaties

In het werkgebied van GGD Gelderland-Midden is de verdeling van de risicoprofielen[1] als volgt:

Risicoprofielen	2022	2023	2024
Groen	58,5%	54,5%	52,1%
Geel	31,7%	39,6%	41,2%
Oranje	1,5%	0,3%	0,5%
Rood	0,3%	0,6%	0,5%
Geen	8,0%	5%	5,7%

Een rood profiel betekent dat de toezichthouder ernstige zorg heeft over de kwaliteit van de opvang. Er vindt dan meer dan één keer per jaar een onderzoek plaats. Daarnaast doet de toezichthouder een uitgebreider onderzoek. Een groen profiel staat voor één onderzoek per jaar met minder onderzoeksonderwerpen. Een groen risicoprofiel betekent dat de toezichthouder geen zorgen over de actuele situatie of over de situatie in de nabije toekomst heeft. Bij 5% van de kindercentra is er nog geen sprake van een risicoprofiel, omdat deze kindercentra net gestart zijn.

Intensivering toezicht gastouderopvang

Vanaf 2023 zijn gemeenten wettelijk verplicht om jaarlijkse minimaal 50% (was 5%) van het totaal aantal voorzieningen voor gastouderopvang te onderzoeken. In 2024 is in alle gemeenten minimaal 50% van het aantal geregistreerde gastouders onderzocht.

[1] Profielen van kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus op datum inspectie als percentage van het totaal aantal jaarlijkse onderzoeken met en zonder profiel

Wetswijziging per 1 juli 2024
Door de wetswijziging die op 1 juli 2024 van kracht werd, kwamen er nieuwe inspectie-items bij. In 2024 hebben de toezichthouders deze items getoetst als de onderwerpen **binnen** de reguliere inspectieactiviteit pasten. Voor 2025 hebben gemeenten en GGD afgesproken dat de toezichthouders de nieuwe items **aanvullend** op de reguliere inspectieactiviteit gaan toetsen. Voor deze extra toetsing heeft het rijk financiële middelen in het gemeentefonds gestort. Conform de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst declareren toezichthouders extra tijd voor de uitvoering van deze taak.

Toezicht Wmo
Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geboden ondersteuning in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo). Sinds 2015 voert GGD Gelderland-Midden kwaliteits- en calamiteitentoezicht uit op de Wmo-voorzieningen in alle 15 gemeenten in ons werkgebied. Sinds de start is het Wmo-toezicht voor GGD Gelderland-Midden niet kostendekkend en wordt met gemeenten (en inkooporganisatie) de benodigde en gewenste inzet besproken.

OGGZ
De OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidzorg) voert voor centrumgemeente Arnhem de centrale toegang tot de maatschappelijke opvang uit. Hierbij richten zij zich op (dreigend) dak- en thuisloze gezinnen, jongeren en volwassenen. Daarnaast voert OGGZ een coördinerende taak uit op het D.A.K. (Daklozen Advies Kantoor, Arnhem). Ook draagt OGGZ zorg voor een aantal meldpunten en voert zij aanvullend lokale taken uit in Arnhem, op basis waarvan zij de doelgroep goed in beeld heeft en houdt.

Regionaal takenpakket onbegrepen gedrag
GGD Gelderland-Midden voert sinds 2020 het meldpunt Wet verplichte ggz (verder: Wvggz) en verkennende onderzoeken uit in het kader van de Wvggz voor 14 gemeenten in de regio. Niet iedereen die belt naar het meldpunt Wvggz wil direct een melding doen. Naast meldingen heeft GGD Gelderland-Midden in 2024 150 consultatie- en adviesgesprekken gevoerd die binnen zijn gekomen op het meldpunt Wvggz.
Met ingang van 1 januari 2024 is het regionaal takenpakket Onbegrepen gedrag van kracht. Een van de taken die hieruit volgt is het bemensen van het Meldpunt Zorgwekkend gedrag Gelderland-Midden. In 2024 heeft VWS een publiekscampagne gevoerd voor de landelijke meldpunten Zorgwekkend gedrag (0800-1205). Dit heeft in Gelderland-Midden geresulteerd in een grotere vindbaarheid voor burgers van het meldpunt.

Voorheen voerde OGGZ ook het meldpunt Onverzekerden uit voor gemeenten. In 2024 is landelijk onderzocht of dit meldpunt een doorstart krijgt. Het is aannemelijk ervan uit te gaan dat dit meldpunt zal verdwijnen en aan de regionale meldpunten verzocht zal worden deze taak bij hun meldpunt onder te brengen.

Wijk-GGD
OGGZ heeft ingespeeld op de behoefte van verschillende gemeenten om een Wijk-GGD te koppelen aan de zorg- en veiligheidsstructuur. Zo is een aantal medewerkers van OGGZ, in gemeente Arnhem en gemeente Zevenaar, beschikbaar om 'outreachend' met deze inwoners in contact te treden.

Forensische Geneeskunde
Stabiliseren van de dienstverlening
De uitvoering van de taakvelden binnen forensische geneeskunde wordt mede uitgevoerd in samenwerking met 4 andere GGD'en en Kring Oost Nederland (KON). In 2024 is de strategie ingezet om ZZP-artsen in loondienst te nemen en het rooster, in samenspraak met de regio, anders in te delen om de dienstverlening dekkend te houden in de regio, wat ook daarmee gelukt is.

Aanbesteding medische arrestantenzorg
In oktober in 2023 is de aanbesteding medische arrestantenzorg gepubliceerd door de politie. Vanuit de KON-regio is een aanbestedingsteam geformeerd waar VGGM aan deelneemt. In 2024 heeft de politie de gunning van de aanbesteding uitgesteld tot het voorjaar 2025.

Zorg & Veiligheid
Vanuit de samenwerkplaats Niet Wijken! is in 2024 uitvoering gegeven aan twee deelprojecten 'Thuis in de wijk' en 'Ervaring centraal'. Voor 'Thuis in de wijk' heeft literatuuronderzoek plaats gevonden en zijn professionals in de wijken geïnterviewd. De eerste voorlopige conclusies en aanbevelingen zijn gedeeld met de regio (ambtelijk en bestuurlijk). Voor 'Ervaring centraal' zijn circa 20 personen geïnterviewd met als doel de kernervaringen van mensen rondom onbegrepen gedrag op te halen. Het werken aan betrokkenheid van de regio bij de samenwerkplaats was in 2024 een uitdaging en blijft ook het komende jaar een aandachtspunt.

ZonMw heeft in 2024 ook een regionale subsidieaanvraag 'domeinoverstijgend samenwerken zorg en veiligheid' gehonoreerd. Deze subsidie maakt het mogelijk om opnieuw aan de slag te gaan het meldpunt acuut, ter ondersteuning van politie bij onbegrepen gedrag buiten kantoortijden, 'Gewoon samen doen!' en met de invoering van Wijk-GGZ in drie wijken in de regio. In de laatste dagen van 2024 kwamen er zorgelijke signalen t.a.v. het rond krijgen van de reguliere exploitatiekosten voor de Wijk-GGZ.

Het in 2023 vanuit Menzis gestarte traject Convenant Wet Zorg en Dwang (zonder Wlz-indicatie) heeft geleid tot een conceptvoorstel dat regionaal bestuurlijk geagendeerd is. De formele besluitvorming door alle betrokken partijen volgt in 2025.

Doelenboom AGZ

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid in Gelderland-Midden	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad, corona.	- Afhandelen van meldingen van infectieziekten. - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen. - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid. - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten infectiepreventie.	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast.
	Opsporen van tuberculose en behandelen van patiënten.	- Screening tuberculose. - Consulten tuberculose. - Behandeling actieve en latente tuberculose. - Bron- en contactopsporing. - Preventie/voorlichting.	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's.	- Screening op soa. - Consulten Soa en Sense. - Consulten PrEP. - Behandeling soa. - Bron- en contactopsporing. - Beperkte voorlichting aan jongeren en risicogroepen. - Preventieve activiteiten.	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer.	- Adviseren van reizigers en uitvoeren vaccinaties.	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu: luchtkwaliteit, geluid, hitte. - (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen. - (Pro)actief adviseren in samenhang met klimaat adaptieve maatregelen en de energietransitie. - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase). - Ondersteunen van gemeenten bij invoering Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen. - Voorlichting, onder andere via de website GGDleefomgeving.nl.	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden.
	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners.	- Uitvoeren diverse meldpunten	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het toeleiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening.
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig toeleiden naar passende hulpverlening.	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze volwassenen, jongeren en gezinnen (inclusief bemensing en coördinatie daklozenloket). - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen. - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem.	
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij multi-problematiek.	- Meldpunt Zorgwekkend gedrag Gelderland-Midden, (pro) actief adviseren van professionals, burgers en ketenpartners over complexe problematiek t.a.v. personen met onbegrepen gedrag.	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten.	- Beheren Verwijsindex.	Bevorderen 1 gezin - 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners).
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg.	- Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood.

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling etc.. - Afname testen voor alcohol- en drugscontroles politie. - Opstellen letselbeschrijvingen.	Onderzoeken en beschrijven van letsels voor onderzoek politie en OM.
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg. - Adviseren van politie (zoals insluitadviezen).	Bieden van medische zorg aan arrestanten.
	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden.	- Het uitvoeren van gezondheidsmonitors onder kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand in beeld te brengen. Met behulp van de resultaten en andere bronnen stellen we rapportages op. We adviseren gemeenten over de trends en ondersteunen hen bij de ontwikkeling van hun (gezondheids)beleid. We doen aanvullend en verdiepend onderzoek op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners. In 2024 heeft dataverzameling onder jongvolwassenen, volwassenen en ouderen plaatsgevonden. - Website GGD Gelderland-Midden (GMincijfers) als actuele en toegankelijke bron voor cijfers en rapportages vanuit de gezondheidsmonitors, zowel intern als extern. In 2024 zijn de GALA-tegel en overgewichtcijfers van 3-jarigen toegevoegd.	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten en ketenpartners.
Het houden van toezicht.	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang .	- Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus (GOB). - Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag exploitatie van nieuwe opvanglocaties. - Uitvoeren onderzoeken bij gastouders (GO). - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO.	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor een kwetsbare groep (kinderen). Gemeenten adviseren over toezicht en handhaving.
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven/ internaten.	- Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/ internaten in Oost-Nederland.	
	Uitvoeren toezicht op WMO-zorgaanbieders.	- Onderzoek (laten) doen naar aanleiding van meldingen van calamiteiten bij Wmo-zorgaanbieders. - Onderzoeken uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
		(diverse zorgvormen en ZIN/ PGB) naar aanleiding van signalen. - Proactief onderzoek (QuickScans) uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorg-vormen en ZIN/PGB).	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven.	Inspecties uitvoeren bij - Ondernemers in de branche: tat-too, piercing en permanente make-up. - Seksbedrijven.	Toezien op de hygiënevoorwaar-den en gemeenten adviseren over vergunningverlening.

1.3.3 Jeugdgezondheidszorg

Algemeen

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) biedt preventieve jeugdgezondheidszorg, vastgelegd in de Wet Publieke Gezond-heid (Wpg), en uitgevoerd in overeenstemming met het Landelijk Professioneel Kader. De JGZ volgt hiervoor bijna alle kinderen en jongeren (jeugdigen) in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Door vroegtijdig signa-leren, ondersteunen en meedenken levert de JGZ een waardevolle bijdrage aan de zorg voor jeugdigen van - 9 maanden tot 18 jaar en (aanstaande) ouders.

De JGZ bevordert veilig en gezond opgroeien en geeft betrouwbare informatie over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. De JGZ investeert in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicalise-ren. Samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg werkt de JGZ aan preventie en gelijke kansen voor alle jeugdigen. Door vroegtijdig te investeren in preventie en normaliseren levert de JGZ een bijdrage aan het vermin-deren van gezondheidsverschillen, en het terugdringen van gebruik van specialistische voorzieningen en zorgge-bruik op langere termijn.

Ontwikkelingen 2024

Er zijn voor 2024 vijf grote thema's te onderscheiden:

1. Doorontwikkeling Toekomstbestendige JGZ
2. Kansrijke Start
3. Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma JGZ
4. Zorg voor vluchtelingen
5. Doorontwikkeling afdeling JGZ

1. Doorontwikkeling Toekomstbestendige JGZ

In 2024 hebben GGD Gelderland-Midden en de gemeenten samengewerkt aan het herstellen en versterken van de basis binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het (minimale) wettelijk basispakket wordt weliswaar weer volle-dig aangeboden maar 'Basis op orde' blijft structureel onze aandacht vragen.
De Basis op orde betekent voor de JGZ minimaal de uitvoering van de wettelijke taken. Als de basis niet op orde is kunnen we geen andere dingen doen. Door verder afbouwen van taken (bezuiniging) kan de primaire uitvoer ón-der het wettelijk minimum komen.

Hoewel er belangrijke stappen zijn gezet, hebben de gemeenten van Gelderland-Midden beging 2024 aangegeven voorlopig geen aanvullende keuzemodules naast het basispakket af te nemen. Dit heeft invloed op de uitvoering van enkele adviezen uit de rapportage Toekomstbestendige JGZ. Hierdoor is de ruimte voor innovatie, maatwerk en versterking van netwerkpartnerschappen beperkt. Ook de mogelijkheden om meer kwetsbare groepen te on-dersteunen of in te zetten op collectieve preventie blijven hierdoor onder druk staan. Veranderingen in gemeen-telijke begrotingen en aanpassingen in het Rijksvaccinatieprogramma maken het bovendien noodzakelijk om en-kele eerder gestarte initiatieven, zoals 'Zorg op Maat 0-4' en 'Centrale Locaties 4-12', opnieuw te beoordelen.

Dagelijks hebben we afwegingen gemaakt om ervoor te zorgen dat de dienstverlening beschikbaar blijft voor de jongeren en ouders die dit het hardst nodig hebben. We merkten echter dat het steeds moeilijker wordt om de gewenste kwaliteit te blijven leveren.

Vooruitkijkend vraagt deze situatie om een herijking van plannen en een zorgvuldige prioritering van JGZ-projecten. De focus blijft voorlopig gericht op het versterken van de basis, terwijl verdere ontwikkeling en innovatie pas kunnen plaatsvinden zodra er voldoende stabiliteit is bereikt. Het gezamenlijke doel blijft een toekomstbestendige JGZ die slagvaardig kan inspelen op de behoeften van ouders, jongeren en de maatschappij.

2. Kansrijke Start

De eerste 1.000 dagen (± 2,5 jaar) in het leven van een kind blijken een belangrijke voorspeller voor de ontwikkeling en gezondheid op latere leeftijd. Afgelopen jaren heeft VWS intensief geïnvesteerd in de versterking van de integrale perinatale zorg met het landelijke programma Kansrijke Start.

In de periode 2021-2024 heeft de afdeling JGZ van GGD Gelderland-Midden samen met gemeenten, TNO, samenwerkingspartners in de Geboortezorg en het sociaal domein een praktijkonderzoek uitgevoerd ter verbetering van de lokale praktijk. Dit onderzoek werd gesubsidieerd door ZonMw. Het plan van aanpak richtte zich op de verbetering van de lokale samenwerkingspraktijk voor kwetsbare aanstaande en jonge ouders. In november 2024 is het onderzoek afgerond en afgesloten middels een bijeenkomst voor ketenpartners, ambtenaren en bestuurders. De resultaten zijn gepresenteerd in de regiorapportages en gedeeld met professionals, ambtenaren en bestuurders.

TNO heeft bij de start van het project, samen met de projectpartners, een set van indicatoren opgesteld. Deze indicatoren zijn gedurende 3 jaar gemonitord en hebben betrekking op de (lokale) zorg voor (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie.
Onderstaand een korte weergave van de successen, uitdagingen en aanbevelingen.

Successen:
- Toename inzet Prenatale huisbezoeken
- Uitrol van programma Nu Niet Zwanger
- Inzet Voorzorg als interventie in alle 15 gemeenten, Stevig Ouderschap in 14 gemeenten
- Multidisciplinair overleg geïmplementeerd in enkele gemeenten

Uitdagingen:
- Onvoldoende cijfers en borging: Onvoldoende kwantitatieve data.
- Onvoldoende bekendheid met samenwerkingsafspraken.
- Veel zwangeren en jonge kinderen krijgen nog niet altijd de beschikbare benodigde ondersteuning.
- Niet alle verloskundigen gebruiken gevalideerde tools om kwetsbare situaties te kunnen signaleren.

Aanbevelingen
- Regionale borging: Onderhoud van tools zoals het Zorgpad kwetsbare zwangeren.
- Gebruik van ervaringsdeskundigheid: Cliënten betrekken bij verbeteringen, bijvoorbeeld middels het platform van ervaringsdeskundigen.
- Uniforme signalering: Alle verloskundigen gebruiken betrouwbare, gevalideerde instrumenten.
- Multidisciplinair overleg uitrollen: Specifiek in kwetsbare wijken, hiervoor is aanvullende financiering noodzakelijk.

Conclusie
Het project heeft zich gericht op het versterken van samenwerking, het ontwikkelen en implementeren van interventies en verbeteringen in de zorg voor kwetsbare (aanstaande) ouders en kinderen. Dit vraagt blijvende aandacht, inzet en borging van de betrokken samenwerkingspartners in het medisch en sociaal domein, in samenwerking met gemeenten.

Inmiddels is bij ZonMw een vervolg subsidie aangevraagd: een Verspreidings- en Implementatieplan (VIMP). Deze aanvraag richt zich erop de projectresultaten van het programma Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap in de praktijk te brengen. De VIMP biedt de mogelijkheid om resultaten uit lopende en afgeronde

projecten verder te implementeren in beleid en veldpraktijk.

Daarnaast is JGZ actief betrokken bij de uitvoering van lokale coalities in gemeenten. De fase waarin JGZ is aangesloten op lokale coalities, is in elke gemeente anders. Het feit dat de GGD interventies als Voorzorg, Stevig Ouderschap en het Prenataal huisbezoek, maar ook Nu Niet Zwanger in nagenoeg alle gemeenten uitvoert, geeft een mooie basis aan dit geheel. Voor alle 15 gemeenten is er sinds 2024 een aandachtfunctionaris Kansrijke Start vanuit de Jeugdgezondheidzorg aanspreekpunt voor gemeenten.
Voor de cijfermatige verantwoording van de Kansrijke Start interventies verwijzen we naar het Maatwerkverslag 2024 per gemeente.

3. Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma

Ook in 2024 heeft de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) een grote rol ingenomen.

- **Voorbereidingen op de herziening van het vaccinatieschema:** Vanaf januari 2025 verandert het vaccinatieschema voor jeugdigen. De wijzigingen worden doorgevoerd om zuigelingen en kwetsbaren beter te beschermen tegen infectieziekten. In 2024 zijn we vol op bezig geweest met de voorbereidingen.

- **Rotavirusvaccinatie**: In 2024 startte de JGZ met het rotavirusvaccin binnen het RVP. Het vaccin, een drinkvaccin, wordt aanbevolen voor kinderen van 2 en 3 maanden.
- **RS-virusvaccinatie**: In 2024 adviseerde de Gezondheidsraad een RS-virusvaccinatie voor pasgeborenen. Sinds eind 2024 wordt er gestuurd op implementatie per september/oktober 2025. We zijn in 2024 gestart met de voorbereidingen hierop.
- **HPV-vaccinatie:** In 2022-2023 werd een eenmalige campagne voor de HPV-vaccinatie aangeboden aan 19- tot 27-jarigen (geboortejaren 1996-2003). De campagne eindigde op 1 juni 2024.
- **Monitoring vaccinatiegraad:** Door de registratie met 'informed consent' is het moeilijk om de vaccinatiegraad nauwkeurig vast te stellen. Het ministerie van VWS bereidde een wetsvoorstel voor om de gegevensverwerking te verbeteren, maar dit is vertraagd door de demissionaire status van het kabinet.
- **Onderzoeksprogramma Sociovax:** Het RIVM is gestart met het programma Sociovax om veranderingen in vaccinatiegraad en bijbehorende factoren te onderzoeken.
- **Herinnering gemiste vaccinaties 4 tot 18-jarigen door RIVM:** Bij de Meningokokken ACWY-vaccinaties is in 2024 gecontroleerd of jongeren andere vaccinaties misten, waarover zij per brief zijn geïnformeerd. De gemiste vaccinaties worden voortaan standaard toegevoegd aan uitnodigingen voor 4-18-jarigen, zodat zij gemiste vaccinaties kunnen inhalen tijdens de groepssessies.
- **Vaccinatievoorziening voor volwassenen**: Een onderzoek naar vaccinaties voor volwassenen bij de GGD'en is afgerond, maar door de demissionaire status van het kabinet is er nog geen besluit. Desondanks heeft GGD Gelderland-Midden intern stappen gezet om vaccinaties efficiënter te coördineren.

Voor een uitgebreide verslaglegging over het RVP verwijzen we naar de RVP-rapportages per gemeente.

4. Zorg voor vluchtelingen

In 2024 is op 17 locaties JGZ uitgevoerd in het kader van de Publieke Gezondheidheidszorg Asielzoekers (PGA). Het gaat om reguliere verblijfslocaties, maar ook om crisis- en noodopvang plus locaties waar alleen minderjarige alleenstaande asielzoekers worden opgevangen.
Vooral de zorg op nood- en crisislocaties brengt een logistieke uitdaging met zich mee om hier tijdig alle kinderen van de juiste zorg te voorzien. In 2024 hebben alle locaties een locatieverantwoordelijke JGZ-medewerker toegewezen gekregen. Dit maakt het eenvoudiger, met kortere lijntjes, om zaken op de locatie te regelen. In totaal zijn

er ruim 3100 contactmomenten uitgevoerd door een jeugdverpleegkundige of een jeugdarts. Hiervan waren er ruim 230 verpleegkundige intakes en 200 medische onderzoeken.

5. Doorontwikkeling afdeling JGZ:

De afdeling JGZ is de afgelopen jaren sterk gegroeid, maar de financiële middelen zijn niet in hetzelfde tempo meegegroeid. Er is in het verleden voor gekozen de JGZ minimaal in te richten. We ervaren nu echter een complexere zorgvraag, een vastlopende zorgketen (waardoor wij jeugdigen langer monitoren) en krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast was het ziekteverzuim ook in 2024 binnen de organisatie erg hoog. Hierdoor hadden we onvoldoende mensen en middelen om de dienstverlening op het gewenste niveau te blijven uitvoeren. Dit heeft ertoe geleid dat het zittende personeel zwaar belast werd en niet alle spreekuren en contactmomenten konden doorgaan. Hierover zijn gemeenten rond de zomer geïnformeerd. Om toekomstbestendig te worden is een herinrichting noodzakelijk. Door het versterken van onze structuur – met onder meer een duidelijke splitsing in productgroepen en een betere verdeling van taken – willen we de kwaliteit van onze dienstverlening verbeteren, medewerkers ondersteunen en de werkdruk verlagen. Hiermee bouwen we aan een organisatie die beter is toegerust om de jeugdgezondheidszorg op gewenst niveau te blijven leveren. In 2024 hebben we de voorbereidingen hiervoor gedaan, in 2025 volgt de implementatie.

Doelenboom JGZ

Wat wilden we bereiken		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel?	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden.	Uitvoeren basispakket JGZ.	- Grotendeels uitgevoerd. - Flexibel aanbod, conform LPK.	- Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle jeugdigen. - Verkleinen van gezondheidsverschillen. - Gelijkwaardige kansen in de maatschappij voor alle kinderen en jongeren. - Ondersteuning van ouders bij opvoed- en opgroeivragen en het normaliseren van opvoed- en opgroeiproblematiek.
	Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften.	- Is niet geheel uitgevoerd. Door personeelstekort en hoog ziekteverzuim is de zorg op een aantal scholen afgeschaald.	
Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg.	Uitvoeren lokaal aanbod JGZ.	- Zo goed mogelijk uitgevoerd: niet in alle gemeenten hebben we de ingekochte producten uit lokaal aanbod kunnen realiseren zoals begroot. Flexibel zorgaanbod, conform LPK.	
Optimale start voor alle kinderen.	Aanbieden van zorg op maat in eerste 1.000 dagen van het kind.	- Doorontwikkeling Kansrijke Start/ lokale coalities in alle gemeenten; inzet van interventies daar waar nodig.	
Bevorderen gezondheid van 'nieuwkomers' in onze gemeenten.	Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA).	- Is uitgevoerd: In 73% van de situaties hebben we een volledige intake uitgevoerd (medisch onderzoek en verpleegkundige intake). Ten opzichte van andere GGD-en is dit gemiddeld.	
Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren.	Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform RVP.	- Vaccinatieprogramma is uitgevoerd. - Vaccinatiegraad is in sommige gemeenten echter gedaald, en ligt regionaal onder de WHO-norm. Dit is een van de speerpunten voor 2025.	Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel en populatieniveau.
Behouden en verstevigen van de unieke kennispositie	Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid.	- Conform afspraken uitgevoerd.	Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling.

Wat wilden we bereiken		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel?	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
op het gebied van jeugdgezondheid.			
Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg.	Samenwerking in sociaal domein versterken.	- Deels uitgevoerd, deels afgeschaald ten gevolge van hoog ziekteverzuim en tekort aan personeel.	• Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren. • Voorkomen van versnippering van aanbod.

1.3.4 Monitoring & Advies

Algemeen

Team Onderzoek, informatie en advies (OIA) heeft een GGD-breed takenpakket. OIA speelt -nadrukkelijk in samenspraak en samenwerking met andere teams en afdelingen binnen de GGD- een rol in het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners in Gelderland-Midden. OIA heeft een brede blik op publieke gezondheid en adviseert gemeenten over waar en hoe inzet van gezondheid het meest nodig is. Daarmee speelt OIA een rol in het verkleinen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van kansengelijkheid. Dit doet OIA vanuit drie taakgebieden:
Monitoringsrol: zicht op de gemeente, wijk en kwetsbare groepen
Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten
Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies

Monitoringsrol: zicht op de gemeente, wijk en kwetsbare groepen

Gezondheidsmonitors: OIA monitort de gezondheid van de inwoners van de gemeenten met de gezondheidsmonitors. De wettelijke basis voor monitoring ligt in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Gemeenten hebben de taak om (gezondheids)beleid op te stellen, uit te voeren en te evalueren. Het gaat om beleid en interventies die bijdragen aan de gezondheid, leefstijl en welzijn van inwoners. Om adequate keuzes te kunnen maken, is inzicht in de situatie nodig. OIA ondersteunt gemeenten bij het maken van informatie gestuurde keuzes. Hierdoor worden onderbouwd (beter) passende en effectievere interventies gekozen.
In 2024 heeft de dataverzameling van Volwassenen en Ouderen plaatsgevonden en zijn de rapportages van de gezondheidsmonitor Jeugd beschikbaar gekomen en besproken met de gemeenten.

Extra gezondheidsmonitors: gezondheidsonderzoek bij rampen (GOR). Vanuit het ministerie van VWS zijn tijdelijk extra gelden beschikbaar gesteld voor gezondheidsonderzoek bij rampen om de gevolgen van de coronacrisis langdurig in kaart brengen. In totaal worden vijf extra gezondheidsmonitors uitgevoerd, naast de reguliere

gezondheidsmonitors. In 2024 heeft de dataverzameling van de gezondheidsmonitor Jongvolwassenen plaatsgevonden.
We hebben ook voor gemeenten beschikbare data verder ontsloten door de website Gelderland-Midden in cijfers door te ontwikkelen en aan te vullen door het toevoegen van een GALA-tegel en cijfers overgewicht onder 3-jarigen.

Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner (versterking kennis- en adviesrol)
In het Gezond en Actief Leven Akkoord staat een programma dat zich richt op het versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD. In de bijbehorende SPUK-regeling zijn hiervoor middelen opgenomen voor de GGD. In 2024 hebben we hier op de volgende wijze invulling aan gegeven:
In 2024 hebben de adviseurs publieke gezondheid hun rol verder kunnen uitbouwen. Het doel is om gemeenten beter passende en gerichte adviezen te geven, de dialoog aan te gaan en sparringpartner te zijn. Dat doen we op basis van de lokale gezondheidsinformatie van gemeenten en kennis over de gemeentelijke situatie en context.
Ter versterking van het netwerk, de kennis over publieke gezondheid en het leren kennen van elkaar zijn twee inhoudelijke sessies voor de ambtenaren Publieke Gezondheid georganiseerd.

Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies
In 2024 is samen met de gemeenten invulling gegeven aan hoe gezondheidsbevordering er vanaf 2025 uit komt te zien.

In 2024 hebben we de volgende werkzaamheden uitgevoerd met behulp van andere financiele middelen dan de inwonerbijdrage:
Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA). In 2024 hebben de gezondheidsvoorlichters 329 voorlichtingen verzorgd voor asielzoekers.
Nu Niet Zwanger (NNZ). Dertien van de vijftien gemeenten werken met het programma NNZ.
Gezonde School aanpak (GSa) en Jong Leren Eten. In schooljaar 2024-2025 hebben 124 schoollocaties een stimuleringsregeling van deze programma's aangevraagd, 47 locaties met een toegekende regeling van Gezonde School zijn ondersteund met de Gezonde School aanpak. In opdracht van gemeente Ede zijn Edese scholen actief benaderd, gestimuleerd en begeleid om met de Gezonde School aanpak te werken en zijn met 33 scholen gesprekken gevoerd.
Programma Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO), een programma gericht op het gelukkiger en gezonder op laten groeien van jongeren en te voorkomen dat zij alcohol of drugs gebruiken of roken. De gemeenten Ede, Barneveld en Nijkerk nemen deel aan het programma.
Rookvrij. Alle gemeenten werken aan een Rookvrije generatie. Twee wijken (in Ede en Arnhem) zijn aan de slag met het programma 'Een rookvrij leven voor iedereen'.
Gezondheidsmakelaar. In twee gemeenten (Ede en Arnhem) is in 2024 een gezondheidsmakelaar werkzaam.
IZA/GALA:

- In 2024 zijn we op verschillende manieren aangehaakt bij de IZA/GALA ontwikkelingen in de beide subregio's Centraal Gelderland en Gelderse Vallei. In beide regio's hebben we een adviserende rol richting de gemeenten, leveren we een bijdrage aan de regionale preventie infrastructuur, de coordinatie van de uitvoering van de regioplannen; in het bijzonder de regionale coördinatie van de ketenaanpakken en de monitoring.
- In 2024 hebben we subsidie gekregen om een extra impuls te kunnen geven aan het versterken van de regionale preventie infrastructuur.
- Mentale gezondheid. In 2024 hebben we subsidie gekregen om in 2025 welzijn en welbevinden extra onder de aandacht te brengen bij scholen (in het bijzonder bij scholen met een kwetsbare leerling populatie).
- Gezond gewicht voor jeugdigen. In 2024 is de tijdelijke opdracht om verder te werken aan een ketenaanpak voor gezond gewicht voor jeugdigen afgerond. In 2024 zijn we uitgenodigd om een vervolgsubsidie aan te vragen voor het verder uitbouwen van de integrale aanpak in de regio.

Doelenboom OIA

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2024**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken van de publieke gezondheid ten behoeve van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid.	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden door Gezondheidsmonitors, panelonderzoeken, verdiepende analyses etc. die gezamenlijk bijdragen aan het inzicht in de gezondheidstoestand van de inwoners van onze gemeenten zodat gemeenten hun lokaal (gezondheids)beleid hiermee kunnen ontwikkelen, onderbouwen en evalueren.	Mensen bevraagd t.b.v. de gezondheidsmonitors - Jongvolwassenenmonitor - Volwassenen en ouderen monitor. Opgeleverde rapportages - Jeugdmonitor: 15 gemeentelijke rapportages en tabellenboeken; 15 schoolrapportages en een landelijk kwalitatief onderzoek aanvullend aan de kwantitatieve rapportage - Jongvolwassenenmonitor: 14 gemeentelijke rapportages - Rapportages Rijksvaccinatieprogramma - Factsheets panelonderzoeken: Vallen en het voorkomen van vallen en Versterken sociale basis. Doorontwikkeling GGDGMincijfers (dashboard): GALA tegel en overgewicht bij 3-jarigen toegevoegd.	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten.
Het met behulp van de monitorresultaten adviseren over regionaal en lokaal gezondheidsbeleid. Health in all policies.	Integraal gezondheidsbeleid stimuleren.	- Alle gemeenten hebben een uitnodiging ontvangen om over de resultaten van de Jeugd in gesprek te gaan en samen te duiden naar de lokale context. - Adviseren van gemeenten rondom IZA en GALA.	Meer samenwerking tussen gemeenten en tussen domeinen op het terrein van gezondheid.
	Kennis delen en inspireren.	- Kenniscafés Versterken sociale basis en Vallen en het voorkomen van vallen - Twee PG-sessies voor gemeenten.	Door het delen van kennis en goede voorbeelden en door het bij elkaar brengen van mensen bijdragen aan meer samenwerking.
Het bevorderen van de publieke gezondheid in Gelderland-Midden en het hierover adviseren.	Uitvoeren gezondheidsbevordering Publieke Gezondheid Asielzoekers.	- Voorlichtingen geven aan asielzoekers opvanglocaties en statushouders/ nieuwkomers/ Oekraïners	Bijdragen aan betere gezondheidsvaardigheden en daarmee een betere gezondheid van asielzoekers.
	Bijdragen aan lokale en regionale netwerken rond leefstijl en preventie.	- Bijdrage aan de regionale preventie infrastructuur, de coördinatie van de uitvoering van de regioplannen en de monitoring. - Rookvrije generatie in 15 gemeenten. - Rookvrij leven voor iedereen in 2 gemeenten. - NNZ in 13 gemeenten. - Gezondheidsmakelaar in Arnhem (tot sept. 2025) en Ede (tot sept. 2024).	Meer en betere samenwerking op het terrein van preventie met diverse organisaties uit zorg, onderwijs en met gemeenten.
	Scholen adviseren en ondersteunen bij Gezonde School.	- Schoollocaties ondersteund met Gezonde School.	Kinderen en jongeren zo jong mogelijk kennis laten maken met een gezonde leefstijl op alle gebieden.
Bewaken en bevorderen van de gezondheid in Gelderland-Midden rondom COVID-19.	Inzicht in de lange termijn impact van de pandemie.	- Betrokken bij diverse onderzoeken om de lange termijn impact in beeld te brengen.	Gemeenten en andere ketenpartners hebben een goed beeld van de lange termijn impact.

Wat heeft het programma GGD in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
7.1 Volksgezondheid				
Jeugdgezondheidszorg	20.398	23.041	22.418	22.095
Algemene gezondheidszorg	25.309	9.649	14.598	15.075
Monitoring en Advies	2.508	2.639	3.848	3.810
Lasten	**48.215**	**35.329**	**40.864**	**40.980**
7.1 Volksgezondheid				
Gemeentelijke bijdrage	23.263	27.882	27.933	27.933
Lokaal aanbod	8.303	7.531	9.413	9.620
Rijksbijdragen	15.391	563	4.849	5.266
Overige baten	8.011	6.880	6.606	8.057
Baten	**54.968**	**42.856**	**48.801**	**50.876**
Doorbelasting	-6.817	-7.551	-7.961	-8.019
Resultaat voor bestemming	**-63**	**-25**	**-25**	**1.875**
Mutatie reserves	21	25	25	6
Resultaat na bestemming	**-42**	**0**	**0**	**1.881**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-42**	**0**	**0**	**1.881**

Het resultaat van het programma GGD bedraagt €1,9m. Dit wordt voor een klein deel (0,35Mio) veroorzaakt door taken die vanuit de inwonerbijdrage gefinancierd worden. Het gaat om taken uit het traject toekomstbestendige GGD (Gezonde Leefomgeving, GGD crisisorganisatie en Gezondheidsbevordering) waarbij vacatures pas lopende het jaar ingevuld zijn waardoor een tijdelijk voordeel is ontstaan. Op GGD-niveau nemen de baten met circa €2,1m toe. Dit wordt veroorzaakt door een kleine toename (€0,2m) van het lokale aanbod (maatwerk- en P x Q producten AGZ), hogere Rijksbijdrage (€0,4m) voor versterking pandemische paraatheid en een toename van de overige baten (€ 1,4m). Dit komt door de toename van de opbrengsten uit maatschappelijke opgaven met tijdelijke financiering van derden (€ 0,3 miljoen), Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA, € 0,4 miljoen), Reizigersvaccinaties (€ 0,3 miljoen), en door aanpassing in de tariefstelling van Forensisch Medische Expertise en Medische Arrestantenzorg (beide Politie, € 0,2 miljoen). Daarnaast zijn nog overige meer inkomsten gerealiseerd van € 0,2 miljoen. De lasten stijgen beperkt mee (€0,1m) omdat voor een deel van extra opbrengsten geen of beperkte extra lasten gemaakt zijn.

Specifiek voor JGZ geldt dat meer dienstverlening geleverd is vanuit de inwonerbijdrage gefinancierde activiteiten. Belangrijkste reden hiervoor is de stagnatie in de zorgketen waardoor JGZ langer betrokken blijft. Conform huidige afspraken wordt dit niet verrekend met gemeenten. De extra dienstverlening is ten koste gegaan van het lokale aanbod waardoor een deel niet uitgevoerd is. Het lokale aanbod wordt terugbetaald aan gemeenten waardoor per saldo een deel van de activiteiten niet gefinancierd is. De GGD gaat met gemeenten in gesprek over een werkwijze waarbij de financiering beter aansluit bij de uitgevoerde werkzaamheden.

Daarnaast hebben we bij een aantal taken (niet gefinancierd uit inwonerbijdrage') een toename gezien ten opzichte van de begroting, vaak omdat deze P x Q gefinancierd zijn. Dit speelt onder andere bij Forensische Geneeskunde, Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers, Versterking Pandemische Paraatheid, Corona en OGGZ. Een deel van die extra werkzaamheden is (tijdelijk) opgevangen met extra inzet van bestaande formatie waardoor de kosten minder hard zijn gestegen dan de opbrengsten.

Het overige resultaat van het programma GGD komt met name voort uit de inzet op maatschappelijke opgaven die tijdelijk gefinancierd worden of een fluctuerend karakter kennen. Dit geldt voor projecten en werkzaamheden vanuit IZA/GALA, Kansrijke Start, ASG/Prep en Reizigers & vaccinaties. De GGD brengt hier bij partijen een

marktconform tarief, conform vastgestelde tarievenlijst VGGM, in rekening . Daarbij aangevuld dat dit marktconforme tarief in balans is met de toegankelijkheid van de betreffende dienstverlening aangezien VGGM een publieke organisatie is. De extra opbrengsten in 2024 zijn fors hoger dan begroot waardoor het effect op het resultaat significant is. Deze financieringsconstructen kennen ook risico's omdat inkomsten van jaar tot jaar kunnen fluctueren. Dit 'sociaal ondernemerschap' vraagt feitelijk ook om een andere kijk op risicobeheersing om fluctuatie in vraag en aanbod in volgende jaren te kunnen opvangen. Dit risico is nader uitgewerkt in paragraaf 2.1 (weerstandsvermogen en risico's) en daarmee onderdeel van het weerstandsvermogen.

De teams TBC en Toezicht WMO kennen een negatief resultaat, als gevolg van respectievelijk een toename van werkzaamheden en een structureel onjuiste toepassing van de wijze van inbedding en financiering van de taak toezicht WMO. N.b. voor TBC is de inwonerbijdrage vanaf 2025 verhoogd in het kader van Toekomstbestendige GGD en zou daarmee komende jaren kostendekkend moeten zijn.

1.4 Programma Ambulancezorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) voorziet alle mensen in Gelderland-Midden met een acute hulpvraag van hoogwaardige ambulancezorg. Dit doen wij vanuit onze meldkamer, onze rijdende dienst en samen met alle andere professionals binnen onze organisatie.

1.4.1 Mobiele Zorg

Beschikbaarheid
In 2024 heeft Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) het aantal diensten (hoe veel ambulances op de weg rijden) voor de regio uitgebreid. Deze uitbreiding is afgesproken met onze zorgverzekeraars. Hiermee komen we tegemoet aan de kaders in het Landelijk Referentiekader Spreiding en Beschikbaarheid. Om de dienstenuitbreiding mogelijk te maken werven, selecteren en leiden we nieuwe ambulancezorgprofessionals op.

Productie en prestatiecijfers
In 2024 zijn er meer ritten gereden ten opzichte van 2023. In 2024 hebben we 51.052 ritten gereden. Dat is een optelling van spoedeisende en niet-spoedeisende ritten. De landelijke norm is dat 95% van de spoedeisende ritten onder de 15 minuten bij de patiënt is. De tendens van de afgelopen jaren bij alle ambulancezorg organisaties is dat daarin een (licht) dalende of gelijkblijvende lijn is te zien. Onze prestatiecijfers op die 15 minuten norm lopen de afgelopen jaren terug. In 2024 waren wij in 85% van de gevallen binnen de 15 minuten nadat onze meldkamer de telefoon aannam bij de patiënt.

De terugloop in prestatie is aanleiding geweest om een onderzoek te starten, zodat we effectieve verbetermaatregelen kunnen nemen om onze prestatie op de 15 minuten norm te verbeteren. De sturing op onze prestaties doen we zo veel als mogelijk data- en informatie gedreven. Digitalisering, verbeterde registraties, doorontwikkeling op de bedrijfsvoering en compliance-regels zorgen ervoor dat AGM, net als andere organisaties extra aandacht besteedt aan een verbetering van haar stuurinformatie.

Wijziging Ambulanceposten
<u>Dieren</u>
Na het sluiten van de oude post, zagen we onze aanrijtijden in dit gebied oplopen. Hierop hebben we actie ondernomen door in 2024 een nieuwe (tijdelijke) post in Dieren te openen. Deze post maakt gebruik van de faciliteiten van de brandweerlocatie in Dieren. Deze locatie zorgt voor een betere dekking van ons gebied.

<u>Ede en het westelijk gebied van de regio</u>
De brandweerpost in Ede moet op termijn verhuizen. Dit betekent dat voor AGM ook een andere locatie gevonden moet worden, die de dekking van dit gebied ten goede komt. Het is weerbarstig gebleken een toekomstbestendige locatie te verwerven. De hoge grondprijs, in combinatie met de grote woningbouwopgave en schaarste van geschikte locaties speelt hierbij een belangrijke rol. AGM zoekt met de gemeente naar geschikte locaties.

Nieuwe urgentieclassificatie

Om een betere inschatting te maken met welke urgentie een ambulance bij een patiënt moet zijn, heeft de ambulancesector een verbeterde urgentie-indeling geïmplementeerd. In 2024 is de ambulancesector gestart met de invoering. Ook binnen AGM passen we sinds 2024 een aantal van deze nieuwe urgentieclassificaties toe. De uitbreiding van het aantal urgenties is gedaan op medisch-logische gronden. Er is van drie naar zeven urgenties uitgebreid. De urgenties A0 (hoogste spoed) en B (planbare ambulancezorg) zijn in onze regio volledig geïmplementeerd, de C-urgenties (verwijzing en zelfzorgadvies) implementeren we in 2025. De urgenties A1 en A2 zijn niet veranderd.

Zorgdifferentiatie

AGM biedt verschillende vormen van ambulancezorg. Hierbij gaat het om hoog complexe ambulancezorg, midden complexe ambulancezorg en rapid responders[2]. De meldkamer bepaalt welke zorg wordt ingezet. Bij de allerhoogste spoed (zoals bij een adem- of circulatiestilstand) alarmeert zij ook andere hulpverleners, zodat de hulpverlening zo snel mogelijk wordt opgestart. Een groot deel van de zorgvragen kunnen we goed ter plaatse behandelen. De patiënt hoeft dan niet naar het ziekenhuis. Daarbij is niet de snelheid, maar de kwaliteit van zorg die we de patiënt bieden van doorslaggevend belang. Sinds januari 2024 voert AGM een pilot uit met Physician Assistants (PA)[3] als mogelijke nieuwe vorm van zorginzet. Tijdens deze pilot is geconcludeerd dat ook PA's zorg leveren die toegankelijk, van goede kwaliteit en veilig is. AGM gaat daarom verder met het voorbereiden van de invoering van PA-zorgverlening.

Ambulancezorg na een mobiel zorgconsult

Een inzet van een ambulance eindigt in toenemende mate in een mobiel zorgconsult (zorg ter plaatse), in plaats van vervoer naar het ziekenhuis. Wij geven de patiënt dan zelf medische hulp, instructie, advies en soms een doorverwijzing. De patiënt hoeft dan niet door ons naar het ziekenhuis gebracht te worden. Soms moet een ambulance toch terugkomen nadat een patiënt is thuisgelaten. AGM heeft onderzocht wat de reden is dat de ambulance een tweede keer binnen drie dagen bij dezelfde patiënt terugkomt. We vinden het belangrijk dit te weten om ervan te leren en onze zorgverlening te verbeteren. In bijna de helft van de gevallen gaat het om een ziekte waarbij we sowieso vaker ter plaatse komen (bv. bij COPD). Over het onderzoek en de resultaten heeft AGM landelijk en internationaal gepubliceerd.

Doelenboom mobiele zorg

Nota Goede ambulance zorg/ Jaarplan Ambulance zorg NL	Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogde effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	Maatschappelijke effect
Bereikbare en beschikbare zorg	Ambulancezorg is 24/7 beschikbaar voor alle inwoners in de regio.	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg.	AGM heeft in 2024 het aantal diensten uitgebreid.	Beschikbaarheid van de juiste zorg op het juiste moment.
Bereikbare en beschikbare zorg	De juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener.	De patiënt met een acute zorgvraag wendt zich tot het regionale loket voor de acute zorg.	In 2024 hebben de ROAZ-regio's voorbereidingen getroffen voor het operationaliseren en implementeren van zorgcoördinatie. AGM levert een actieve bijdrage aan dit traject. Vanuit de meldkamer ambulancezorg wordt nauw samengewerkt met	Beschikbaarheid van de juiste zorg op het juiste moment.

[2] De Rapid Responder is een klein ambulancevoertuig, waarin een ambulanceverpleegkundige alleen rijdt. De Rapid Responder biedt dezelfde hulp als een gewone ambulance. Het enige dat een Rapid Responder niet kan, is een patiënt naar het ziekenhuis vervoeren.

[3] Physician Assistent (PA): de PA heeft meer medische bevoegdheden dan een ambulanceverpleegkundige. De PA verricht ter plaatse medische zorg en geeft aan wat de best passende (vervolg)zorg is (bijvoorbeeld een verwijzing naar een huisarts of andere zorgverlener).

Nota Goede ambulance zorg/ Jaarplan Ambulance zorg NL	Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogde effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	Maatschappelijke effect
			huisartsen(posten), thuiszorg en geestelijke gezondheidszorg.	
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancezorg voor staat.	Potentiële patiënten richten zich met de juiste zorgvraag tot de ambulancezorg	AGM ziet een toename van het aantal mobiele zorgconsulten (zorgafhandeling ter plaatse). Niet al deze zorgvragen horen bij de ambulancezorg thuis. Door de patiënt de juiste (vervolg) informatie te verstrekken stuurt AGM op de juiste spreiding van acute zorg.	Geen onrechtmatig gebruik van acute zorg. Juiste toewijzing van (acute) zorg.
Veiligheid.	Veilige zorgverlening.	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving.	Onderzoek naar her consulten bij mobiele zorg.	Veiligheid patiënt en ambulanceprofessional is optimaal gewaarborgd.
Professionaliteit en professionele standaard.	Leveren van goede ambulancezorg.	AGM houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg en scoort voldoende tot goed op de kwaliteitssignalen van het kwaliteitskader ambulancezorg.	Alle ambulancezorgprofessionals voldoen aan de eisen die aan hun gesteld worden op het gebied van bekwaam en bevoegdheid.	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg.
Professionaliteit en professionele standaard/ samenwerken.	Verantwoorde ambulancezorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.	Werken volgens grootschalige geneeskundige hulpverlening (GGB).	Jaarlijks neemt AGM deel aan de multi-realistische oefening van de veiligheidsregio. Daarmee bereidt AGM zich voor op opschalings-scenario's.	Voorbereiding op GGB.
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector.	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen.	AGM heeft samen met de huisartsenposten gewerkt aan herziende samenwerkingsafspraken. Het convenant ligt ter beoordeling voor bij de HAP's.	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg.

1.4.2 Meldkamer en zorgcoördinatie

Situatie Meldkamer Ambulancezorg

In 2023 (maar ook daarvoor) is de uitstroom van personeel vanwege de verhuizing van de meldkamer naar Apeldoorn groter geweest dan normaal. In 2023 en 2024 is extra geïnvesteerd in werving, selectie en opleiding van nieuwe collega's. Dit zorgde voor meer instroom van nieuwe collega's. De uitstroom van collega's is in 2024 beperkt gebleven. Het 'op formatie komen' is onderdeel van onze meerjarenplanning.

In 2024 is gewerkt volgens een nieuw werkproces. Zo wordt een gedeelte van de werkprocessen vanuit de meldkamer in Apeldoorn uitgevoerd en een gedeelte vanuit Arnhem. De beoogde verbetering in het ambulancezorgproces is hierbij uitgebleven. Daarnaast leert de ervaring dat de meldkamercentralisten het splitsen van de werkprocessen als ongewenst ervaren, daarin zien we ook een toegenomen belasting van de centralisten. Om de meldkamer robuust en toekomstbestendig in te richten is in 2024 gestart met een onderzoek hoe hier het beste uitvoering aan gegeven kan worden. Bij deze heroriëntatie wordt niet alleen naar het werkproces gekeken, maar

ook naar de locatie. Vanuit een eerste verkenning is de voorkeur uitgesproken om de processen samen te brengen in Apeldoorn. In 2025 verwachten we hier meer duidelijkheid over.

Duurzame inzetbaarheid van medewerkers
In 2024 heeft AGM, in samenwerking met Gelderland-Zuid, een project uitgevoerd om de duurzame inzetbaarheid van MKA-centralisten te verbeteren. Hiermee is gestart naar aanleiding van signalen dat de duurzame inzetbaarheid en het werkplezier van centralisten onder druk staat. Na een grondige probleemanalyse is een advies opgesteld met acties om MKA-centralisten duurzaam inzetbaar te maken en te houden. Dit is belangrijk omdat we huidige en nieuwe collega's in goede gezondheid aan ons willen blijven binden. In 2025 start AGM met het uitvoeren van de acties.

Planmodule ambulancezorg
De meldkamer heeft in 2024 nieuwe ondersteunende software geïmplementeerd. De software helpt bij het effectief en efficiënt inplannen van planbare ambulancezorg. De applicatie maakt het mogelijk dat ketenpartners via een digitaal portaal planbare ambulancezorg aanvragen. Dit reduceert het telefonisch contact. Dit scheelt naar verwachting tijd voor de zorgverleners en het zorgt voor minder werkdruk binnen de meldkamer. Dit zorgt ook voor een completere informatievoorziening voor zowel de meldkamer, als de rijdienst, zeker wanneer zorginstellingen in de toekomst zelf digitaal een aanvraag tot vervoer bij ons doen. In 2025 wordt aan de implementatie een vervolg gegeven en worden partijen die planbare ambulancezorg aanvragen actief betrokken bij dit proces.

Samenwerking Oost-5
Binnen de meldkamer werken we samen met andere regio's van Oost-Nederland (Oost-5): Gelderland-Zuid, Noord- en Oost-Gelderland, Twente en IJsselland. Waar 2023 in het teken stond van de migratie van de MKA en elkaar leren kennen, heeft directie, management en teamleiding in 2024 de samenwerking geïntensiveerd. Samen hebben zij een traject doorlopen dat meer inzicht heeft gegeven in elkaars regionale beleid, bedrijfsvoering en visie. Samen met zorgverzekeraars is het inkoopproces 2025 voor de meldkamerzorg voorbereid. We gaan door met het intensiveren van de samenwerking.

Zorgcoördinatie
Goede resultaten uit een pilot zorgcoördinatie heeft AGM in 2024 bestendigd: het betreft het digitaal uitwisselen van triageberichten tussen de meldkamer en de huisartenspoedpost. Het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) heeft opdracht gekregen om de implementatie van (virtuele) zorgcoördinatie verder te begeleiden. Daar blijven wij bij aansluiten.

Doelenboom Meldkamer en Zorgcoördinatie

Nota Goede ambulancezorg/Jaarplan Ambulancezorg NL	Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?		Wat is het beoogde effect ?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	maatschappelijk effect
Bereikbare en beschikbare zorg	Ambulancezorg is 24/7 beschikbaar voor alle inwoners in de regio Gelderland-Midden.	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg.	Er is hard gewerkt om de formatie van de meldkamer beter op orde te krijgen. Daar zijn goede stappen in gezet en de vaste formatie van het team is verder toegenomen. Een goede formatie en het kunnen invullen van benodigde diensten (en deze op termijn ook uitbreiden) draagt	De meldkamer ambulancezorg is bereikbaar en beschikbaar om zorgvragen te ontvangen en verwerken. Hierdoor werken we aan de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener.

Nota Goede ambulance-zorg/Jaar-plan Ambu-lancezorg NL	Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?		Wat is het beoogde effect ?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	maatschappelijk ef-fect
			bij aan betere be-reikbaarheid van de meldkamer. In 2024 hebben we op ge-zette tijden uitge-breid met een tus-sendienst.	
Bereikbare en beschik-bare zorg	De juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorg-verlener.	Een inwoner met zorgvraag wordt door de best pas-sende zorgverlener geholpen. Ook als de inwoner een 'verkeerde' toegang tot de zorg kiest.	Er is ingespannen om structurele overleggen tussen ketenpartners weer in te richten. De meldkamer werkt veelvuldig samen met de huisartsen-spoedpost en een goede relatie en werkafspraken zijn dan van belang. We zetten de samen-werking met de acute nachtzorg (thuiszorg) voort. We participeren ac-tief in beleidsont-wikkeling zorgcoör-dinatie.	Ongeacht de zorg-vraag of zorgingang van een patiënt, wordt de patiënt geholpen door de juiste zorgverlener.
Patiënt cen-traal	De patiënt weet waar ambulancezorg voor staat.	Potentiële patiën-ten weten wanneer zij zich met een zorgvraag tot ambu-lancezorg moeten richten	De vraag naar acute zorg neemt toe, het is belangrijk om het mogelijk te maken de juiste zorg toe te wijzen. Met keten-partners maken we daar passende af-spraken over.	De zorgverlening is patiëntgericht en met maatwerk afge-stemd.

Wat heeft het programma Ambulancezorg in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
7.1 Volksgezondheid				
Meldkamer en Zorgcoördinatie	4.516	2.542	3.027	3.322
Mobiele zorg	24.967	28.864	27.571	28.970
Lasten	**29.483**	**31.406**	**30.598**	**32.292**
7.1 Volksgezondheid				
Rijksbijdragen	205	215	76	76
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.498	31.454
Overige baten	4.378	4.473	1.933	3.561
Baten	**32.524**	**33.606**	**33.507**	**35.091**
Doorbelasting	-2.018	-2.200	-2.909	-2.888
Resultaat voor bestemming	**1.023**	**0**	**0**	**-89**
Mutatie reserves	-1.023	0	0	89
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**

Het resultaat van het programma Ambulancezorg voor resultaatbestemming bedraagt € 0,1 miljoen nadelig en wordt overeenkomstig wet- en regelgeving onttrokken aan de reserve aanvaardbare kosten. Dit resultaat bestaat uit een negatief resultaat bij de meldkamer van € 0,2 miljoen met name door inzet van externe inhuur en een positief resultaat van € 0,1 miljoen bij mobiele zorg.

De totale lasten zijn € 1,7 miljoen hoger dan begroot. Dit zijn hogere personeelslasten voor € 2,1 miljoen. Dit is veroorzaakt door niet ingevulde personeelsformatie wat heeft geleid tot extra externe inhuur kosten (€ 0,9 miljoen na vacatureruimte) en uitbetalingen van niet opgenomen vakantiedagen (€ 0,2 miljoen). Daarnaast zijn de kosten hoger door deelname aan de FLO-regeling (€ 1,0 miljoen) welke grotendeels worden gecompenseerd door de declaratie bij VWS. De hogere personeelslasten worden gecompenseerd door lagere huisvestingslasten (€ 0,1 miljoen) en lagere kapitaallasten door uitgestelde investeringen (€ 0,3 miljoen).

De baten zijn € 1,6 miljoen hoger dan verwacht en volledig gerealiseerd vanuit de overige baten. Dit zijn de meer opbrengsten vanuit de FLO (€ 0,9 miljoen), vergoedingen vanuit samenwerkingsafspraken (€ 0,6 miljoen) en de verkoop van bedrijfsmiddelen (€ 0,1 miljoen).

1.5 Programma Bedrijfsvoering

Algemeen

Het programma bedrijfsvoering ondersteunt het primaire proces van de afdelingen in het bedrijfsvoeren. Dit gebeurt zowel vanuit kaderstellende, controlerende, uitvoerende als service verlenende rollen op gebied van Control, Juridische zaken, Kwaliteit, Informatiebeveiliging, Privacy, Inkoop, Financiën, Informatievoorziening, ICT, HRM, Facilitair en Communicatie. We werken vanuit diverse wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld financiën, arbo, kwaliteit, informatiebeveiliging, arbeidsvoorwaarden, privacy en de aanbestedingswet.

In 2024 is uitvoering gegeven aan het meerjarenprogramma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*. om het bedrijfsvoeren binnen VGGM te versterken. Daarnaast is invulling gegeven aan diverse beleidsontwikkelingen onder andere als gevolg van veranderende wet- en regelgeving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wetgeving op gebied van informatieveiligheid.

Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.
Binnen VGGM bestaat de noodzaak om op korte termijn ondersteuning op het bedrijfsvoeren en de onderlinge samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit KPMG-onderzoek (2023). Het gaat om een behoorlijke inhaal- en verbeterslag: investering is nodig in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken om toekomstige risico's het hoofd te bieden. Dit sluit ook aan bij de resultaten van de Benchmark van Berenschot op de personele overhead uit 2021. Daarom heeft VGGM in 2023 het meerjarenprogramma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. (SBB)* ingericht. Met behulp van KPMG en in afstemming met de bestuurlijke begeleidingscommissie is een programmaplan opgesteld. Binnen het programma worden vijf deelprojecten onderscheiden:

- Management & Organisatie
- Data & Systemen
- Mensen & Cultuur
- Processen & Procedures
- ViA (VGGM-implementatie AFAS)

Resultaten van het programma zijn onder andere verbetering van de planning & control cyclus en het interne toezicht. Daarnaast het vergroten van de capaciteit van Informatievoorziening & ICT met als doel om de informatievoorziening te verbeteren, risico's rond cybercrime te mitigeren en het verbeteren van de bronregistratie voor het primaire proces. Met het bestuur is het ambitieniveau bepaald waarbij we gedurende de looptijd van het programma ontwikkelen van niveau 1 (incidenteel georganiseerd) naar niveau 3 (gestandaardiseerd georganiseerd). Het versterkingsbudget is volledig uitgenut. Om 2024 financieel sluitend te maken en de voortgang van het programma te borgen is tevens kritisch gekeken naar de inzet van bestaande bedrijfsvoeringbudgetten en formatie. In 2024 zijn de deelprojectgroepen ingericht en zijn de eerste stappen gezet richting niveau 3. De eerste processen zijn ingericht in AFAS (inrichting CRM JGZ, contractbeheer en financiën). Op gebied van compliance zijn belangrijke stappen gezet in het voorkomen van risico's op gebied van rechtmatigheid en informatieveiligheid. Ook is een 0-meting houding en gedrag gehouden onder alle medewerkers. In 2025 wordt verder gewerkt om de risico's op de benoemde sporen van het programma te verminderen en te borgen. Er wordt een impactanalyse gemaakt om inzicht te krijgen in het gevolg van het temporiseren van de versterkingsgelden.

Beleidsontwikkeling
Informatievoorziening en digitale transformatie
De ontwikkeling om informatiesystemen naar de cloud te brengen zetten wij voort. Hiermee voldoen wij aan wet- en regelgeving, verminderen we de beheerslast van het ICT-team en kunnen we bijblijven in de technologische ontwikkelingen. Dit is een continue ontwikkeling die zich ook de komende jaren doorzet.

Landelijk bestaat steeds meer behoefte om data uit te wisselen. Niet alleen met andere veiligheidsregio's, maar ook met ketenpartners. Het verbeteren van datakwaliteit blijft onze focus. In 2024 hebben we gewerkt aan de implementatie van het datawarehouse naar de cloud. Hier bouwen we de komende jaren op verder.

De uitvoering van een aantal ICT infrastructurele projecten zoals de vervanging van de telefooncentrale, Wifi netwerk en het Datacenter zijn of worden enigszins later uitgevoerd dan gepland om moverende redenen (capaciteit, samenhang of aanvullende analyse). Zo is eind 2024 de vervanging van de telefooncentrale gestart na een nieuwe marktverkenning. De investeringen voor en uitvoering van deze projecten lopen door in 2025 waarin realisatie alsnog zal plaatsvinden.

Informatiebeveiliging en privacy
Door de taken van de CISO en de taken van de Functionaris Gegevensbescherming onder te brengen in twee separate functies en uitbreiding van formatie is de noodzakelijk scheiding tussen kaderstelling en uitvoering gecreëerd. In 2024 hebben we verder gebouwd aan visie en beleid en het robuuster maken van onze systemen als het gaat om onze informatiebeveiliging en privacy. We willen risico's terugdringen. De belangrijkste risico's zijn in beeld. Implementatie en betere borging van bestaande maatregelen zijn de volgende stap. Bewustwording bij medewerkers houdt onze continue aandacht.

Informatiebeheer
In 2024 is door VGGM een eerste stap gezet om de traditionele documentaire informatievoorziening (DIV) om te vormen naar een toekomstbestendig informatiebeheer. De huidige situatie is onderzocht en er is een plan van aanpak opgesteld hoe toe te werken naar een pragmatisch informatiebeheer dat past bij de werkomgeving. Met als belangrijkste uitgangspunt wat realiseerbaar en werkbaar is binnen de wettelijke kaders. Een belangrijk besluit hierin is het organiseren van informatiebeheer bij de bron. Dit heeft geleid tot minder ad-hoc werken en meer proces- en procedure gericht werken. Hierdoor is dossiervorming direct uitvoerbaar in het proces waardoor informatiebeheer naar de voorkant verschuift en niet achteraf nog uitgevoerd moet worden. Er wordt gewerkt aan een 'kapstok' voor informatiebeheer met duidelijke principes, kaders en richtlijnen. Aandachtspunt hierbij is organisatie brede samenwerking.

De Wet open overheid (Woo) is in 2023 inwerking getreden. De wet verplicht overheden om ervoor te zorgen dat overheidsinformatie vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De resultaten van de nulmeting die voor de invoering van de Woo in 2023 is uitgevoerd én het onderzoek van de archivaris van het Gelders Archief, hebben geleid tot een breed plan van aanpak voor het duurzaam toegankelijk maken van het informatiebeheer binnen VGGM. In 2024 is verder gewerkt aan het Documentair Structuurplan (DSP): het fundament van het informatiebeheer. Het DSP gaat overzicht bieden van alle aanwezige informatie- en archiefbestanden van VGGM in relatie tot het werk dat wordt gedaan en in relatie tot relevante wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld de Woo, de AVG en de Archiefwet. Daarnaast is een project gestart rondom het beheer van de (meta) data in MS365 om meer grip en inzicht te krijgen op de bestaande informatie.

Rechtmatigheid
Over het verslagjaar 2024 neemt VGGM een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening waarmee VGGM voldoet aan de vernieuwde wetgeving. Het doel is met een redelijke mate van zekerheid vast te stellen dat financiële beheershandelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving en de begroting, waarbij geïdentificeerde verbeterpunten richting de toekomst worden aangepakt. Onderdeel hiervan zijn de uitkomsten van de interne controles om vast te stellen of wet- en regelgeving zijn nageleefd. Dit betekent dat de organisatie zelfstandig vaststelt of wordt voldaan aan het normenkader waarin relevante wet- en regelgeving is opgenomen. In 2024 is de interne controlefunctie verder vormgegeven, zijn verbeterpunten voor het inkoopproces meegenomen bij de ViA implementatie en worden aanbevelingen vanuit de interne rapportage meegenomen in verbetervoorstellen richting verslagjaar 2025 en de toekomst. Hierover is een verdere toelichting gegeven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Arbeidsmarkt en werkgeverschap
Arbeidsmarktkrapte is een continu aandachtspunt. Met name artsen, verpleegkundigen, brandweerspecialisten, ICT'ers en bedrijfsvoeringspecialisten blijven lastig te werven doelgroepen. Juist voor die functies is het cruciaal om de continuïteit in uitvoering te borgen. Het effect van de krapte op de arbeidsmarkt is dat tijdelijke inhuur van ZZP'ers noodzakelijk was in 2024. Om dit te voorkomen en vacatures tijdig in te vullen, is actief ingezet op arbeidsmarktcommunicatie. De komende jaren is extra aandacht nodig voor een gerichte arbeidsmarktstrategie waarbij ook inclusie en diversiteit wordt meegenomen. Voor het werven van brandweervrijwilligers is in 2024 bijvoorbeeld nadrukkelijk gebruik gemaakt van social media.

De Belastingdienst heeft aangekondigd om per 1 januari 2025 volledig te gaan handhaven op schijnzelfstandigheid. Als werkgever vinden wij het van belang om te voldoen aan het arbeidsrecht en daarmee aan onze verplichting richting werknemers rondom bescherming bij ontslag of ziekte. In de praktijk betekent de handhaving dat zowel de zzp'ers als VGGM moeten zorgen voor een juiste kwalificatie van de arbeidsrelatie om correcties, naheffingen en boetes te voorkomen. Het is het van belang dat er duidelijkheid is over de werkrelatie. Hiervoor is in 2024 een Handreiking ter beoordeling van de arbeidsrelatie vastgesteld. Op basis van deze Handreiking is geïnventariseerd of er contracten zijn die aanpassing behoeven. Daarnaast borgt de handreiking het voorkomen van risico's bij toekomstige inhuur.

In de afgelopen jaren zijn er grotere verschillen ontstaan in het pakket van arbeidsvoorwaarden tussen de CAO VVT en de AVGGM/CAR- (UWO) Veiligheidsregio's. Dit leidde bij JGZ (Jeugdgezondheidszorg) tot onderlinge verschillen in waardering tussen collega's. Het werken met minder verschillende Cao's leidt daarnaast tot minder complexiteit. In 2024 is in goed overleg met bestuur en de OR GGD gekozen om de afbouw van medewerkers

CAO VVT binnen JGZ te versnellen. Medewerkers hebben de mogelijkheid gekregen om met ingang van 1 januari 2025 vrijwillig over te stappen naar de AVGGM/CAR- (UWO) Veiligheidsregio's. Ruim 50 van de 85 medewerkers CAO VVT binnen JGZ heeft daar gebruik van gemaakt. Dit betekent dat de complexiteit nog niet op korte termijn is teruggebracht.

Duurzaamheid
Binnen de organisatie zijn diverse initiatieven die bijdragen aan een duurzame bedrijfsvoering. Van aandacht voor duurzaam voedsel in de kantine tot vervanging verlichting, de aanschaf van elektrische auto’s en aandacht voor gedrag. In 2024 is vanwege capaciteit nog niet ingezet op het inrichten van de CO2 prestatieladder als meetinstrument. In 2024 is de GGD aangesloten bij de Green Deal duurzame zorg.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	Maatschappelijk effect
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie.	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening.	- Ingebruikname verlofsysteem waardoor werk- en verlofuren inzichtelijk zijn en hierop gestuurd kan worden. - Inrichting AFAS ten behoeve van contractbeheer en financiën.	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau.
	Meer voor minder.	- Samenwerking op inkoopdossiers met andere GGD'en/ Veiligheidsregio's. - Doelmatig beheren en gebruiken van gebouwen door opvang van organisatiewijziging/ uitbreiding binnen de huidige gebouwen.	
	Duurzaam ondernemen.	- Ondertekening Green Deal voor duurzame zorg & aansluiting bij duurzaamheidsagenda VR's. - Aandacht voor duurzaamheidsaspecten bij aanbestedingen. - Inkoop elektrische auto's bij vervanging wagenpark. - Vervanging verlichting door LED.	
Gezonde financiële huishouding.	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden.	Beschikbare gelden zijn ingezet voor het realiseren van de geplande doelen.	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld.
	Realiseren van voldoende financiële weerstand.	Actualisatie van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid.	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen.	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering.	Er is verder gewerkt aan het Document Structuur Plan (DSP) en er is een project gestart rondom het beheer van de (meta) data in MS365.	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, inwoners, bedrijven) met informatie-uitwisseling.
	Tevredenheid bestuursorganen/-raden over de opgeleverde informatie.	- Interne kennisdeling en aandacht voor vormgeving, leesbaarheid en taalgebruik van bestuurlijke documenten. - Directie en medewerkers van de VGGM onderhielden op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, ambtelijke overleggen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven.	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en inwoners.	- Aangesloten bij het actualiseren van de nieuwe VeRA (Veiligheidsregio Referentie Architectuur), zodat we deze nieuwe referentie architectuur actief kunnen gaan naleven in de komende periode. - Een start gemaakt met de ontwikkeling van een Data Governance Framework, zodat we onze (meta)datakwaliteit op diverse dimensies kunnen gaan monitoren en verbeteren.	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en gevarieerd medewerkersbestand.	- Investeren in leiderschap door het introduceren van organisatie brede managementdagen (gericht op organisatieontwikkeling, intervisie en leiderschapsontwikkeling) - Aandacht voor diversiteit en inclusie bij werving en selectie.	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven en waarbij continu geanticipeerd wordt op ontwikkelingen.
	Aantrekkelijk werkgever zijn, nu en in de toekomst	- Tijd en plaats onafhankelijk werken is mogelijk voor alle kantoormedewerkers	

Wat willen we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2024	Maatschappelijk effect
	(borgen continuïteit van de organisatie).	- Met diverse werving en selectieprocedures hebben we een betere aansluiting met de doelgroep gezocht. Dit hebben we gedaan door onze vacatures actief op andere kanalen te plaatsen, tekstueel beter aan te sluiten op de doelgroep en landelijke krachten te bundelen (werving vrijwilligers).	

Wat heeft het programma Bedrijfsvoering in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
0.4 Overhead				
Bedrijfsvoering	24.408	26.438	27.508	26.188
Lasten	**24.408**	**26.438**	**27.508**	**26.188**
0.4 Overhead				
Rijksbijdragen	158	56	56	56
Overige baten	2.193	934	974	1.086
Baten	**2.351**	**990**	**1.030**	**1.142**
Doorbelasting	22.676	25.247	25.880	26.127
Resultaat voor bestemming	**619**	**-200**	**-597**	**1.082**
Mutatie reserves	254	200	597	412
Resultaat na bestemming	**873**	**0**	**0**	**1.493**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**873**	**0**	**0**	**1.493**

Het financiële resultaat van het programma Bedrijfsvoering is € 1,5 miljoen voordeliger dan begroot.

Analyse van het resultaat over het hele programma:
Het later realiseren van een aantal projecten leidt tot een voordeel op de begrootte exploitatie kosten van € 1,3 miljoen. Dit zijn veelal reguliere vervangingen die getemporiseerd zijn door projecten binnen het programma SBB prioriteit te geven. Daarnaast zijn hierdoor ook de geplande investeringen vertraagd en leiden tot een voordeel van € 0,7 miljoen. Door moeilijk invulbare vacatures die zijn ontstaan bij de gewenste uitbreidingen in relatie tot de versterking bedrijfsvoering is een financieel nadeel ontstaan van € 0,9 miljoen. Dit nadeel is het saldo van externe inhuur (€ 3,1 miljoen) en vacature ruimte (€ 2,2 miljoen). Daarnaast leidt het rentevoordeel een bijdrage aan het financiële resultaat (€ 0,3 miljoen). Tenslotte zijn de overige baten € 0,1 miljoen hoger vanwege beperkte extra opbrengsten vanuit detacheringen.

Versterking Samen.Beter.Bedrijfsvoeren.
De kosten van de versterking Samen.Beter.Bedrijfsvoeren zijn integraal onderdeel van de programmaverantwoording bedrijfsvoering en hebben met name betrekking op externe inhuur. Gezien het belang van de versterking bedrijfsvoering is specifieke toelichting van de gemaakte kosten opgenomen.
De kosten voor de versterking bedroegen € 2,1 miljoen, waarvan € 0,4 is gedekt vanuit de reserve versterking bedrijfsvoering). Vanuit de gemeente bijdrage was € 1,0 miljoen extra beschikbaar en door autonome groei van de organisatie en herprioritering van geplande vervangingsprojecten is de resterende € 1,1 gedekt.
Van de kosten in de exploitatie heeft € 1,1 miljoen betrekking op de implementatie van AFAS en € 1,0 miljoen op kosten voor de sturing op de integrale versterking en deelprojecten binnen de aandachtsgebieden Management & Organisatie, Mens & Cultuur, Data & Systemen en Processen en Procedures.

2 Paragrafen

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om omvangrijke tegenvallers op te vangen, zonder dat aanpassing van het beleid nodig is. Het weerstandsvermogen dient dus om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de beschikbare middelen om risico's op te vangen als deze zich voordoen. Voor zover VGGM daar niet toe in staat is, is wettelijk geregeld dat de deelnemende Gemeenten aanspreekbaar zijn voor tekorten. Het Bestuur kiest ervoor om onderscheid te maken tussen majeure en beperkte risico's op tekorten en heeft in haar beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing dit nader uitgewerkt.

Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing staat in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen & Risicobeheersing' vastgesteld voor de periode 2024-2027. Dit zijn de hoofdlijnen van dit beleid:

- De belangrijkste risico's en risico's die mogelijk op termijn impact hebben op de begroting staan overzichtelijk in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' gesplitst naar VGGM en Ambulancezorg. Dit is vanwege de wettelijke verplichting voor het aanhouden van de Reserve Aanvaardbare Kosten.
- In de VGGM-begroting houden we geen structurele weerstandscapaciteit aan voor risico's.
- De algemene reserve betreft enkel een egalisatiereserve voor het resultaat. De hoogte van deze reserve bepalen we op basis van het begrotingstotaal. De ondergrens bedraagt 2% van het begrotingstotaal en de bovengrens 5%. Er wordt geen aparte post 'onvoorzien' opgenomen.
- Het Algemeen Bestuur heeft besloten de Algemene Reserve te verhogen naar € 3,0 miljoen met een toevoeging van 50% van het resultaat van 2024.
- Risicomanagement is een regulier onderdeel van onze planning en control cyclus.
- De geïdentificeerde risico's ondervangen we waar mogelijk door beheersmaatregelen.

Inventarisatie van de risico's

De belangrijkste risico's voor VGGM zijn geïdentificeerd in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen & Risicobeheersing'. Deze zijn voor VGGM en voor de Ambulancezorg specifiek in onderstaande tabellen opgenomen:

VGGM

Nr.	Risico
1.	Hogere loon- en prijsstijgingen dan de indexatie opgenomen in de begroting
2.	Risico op negatief renteresultaat
3.	Organisatie en maatschappij in verandering in relatie tot druk op gemeentelijke budgetten
4.	Financiële schade datalekken
5.	Tegenpartij risico: Afhankelijkheid bedrijf kritische applicaties, materieel en leveranciers
6.	Klimaatveranderingsrisico's in de operatie inclusief nieuwe (brand)risico's
7.	Versnelde vervanging materieel VGGM in het kader van verduurzaming
8.	Uitval ICT-voorzieningen met bedrijf ontregelende gevolgen
9.	Huisvestingsproblematiek VGGM
10.	Ontwikkelingen samenleving leidend tot langdurige crises/ inzet: Geopolitieke dreiging, weerbare samenleving en polarisatie
11.	Continuïteit en Variëteit in GGD-dienstverlening op het wettelijke niveau inclusief reactie op crises. Wegvallen van tijdelijke financieringsconstructen ten behoeve van maatschappelijke opgaven

Ambulancezorg

Nr.	Risico
1.	Incidentele tekorten budgetten NZA
2.	Personeelsbestand vergrijzing: Onvoldoende personeelsbezetting
3.	De kosten Persoonlijk Levensfasebudget (PLB), Verlofsparen of overige arbeidsvoorwaarden overschrijden voorzieningen
4.	Klachten afhandeling middels claims + juridische kosten
5.	Ziektegolf leidend tot meer verzuim dus externe inhuur
6.	Uitvallen langere periode ziekenhuizen in de omgeving waardoor aanrijroutes wijzigen
7.	Meldkamer/ZCC migratie leidend tot frictiekosten en investeringen materieel

Daarnaast identificeren we risico's die een structureel effect op de begroting kunnen hebben waarbij de incidentele impact is opgenomen in de weerstandscapaciteit:

- Financiering van de overgang van de CAO VVT naar CAR-UWO Veiligheidsregio's voor personeel beloond naar de huidige CAO VVT.
- Effecten van decentralisatie Specifieke Uitkeringen (SPUK's) naar het Gemeentefonds inclusief een korting op de totale financiering van specifieke taken.
- Het verduurzamen van gebouwen en materieel in het kader van de energietransitie en het bereiken van de Europese doelstellingen (akkoord van Parijs) met een kortere levensduur van bestaand materieel tot gevolg.
- Toename verloop van vrijwilligers en vakbekwaam brandweer personeel wat leidt tot mogelijk grotere werving en opleidingskosten.
- Rijksbezuinigingen in de Publieke Gezondheidszorg waarvoor het kader voor de te versoberen taken bepaald moet worden.
- Ontwikkelingen omtrent de tijdelijke Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) waarvoor op dit moment geen financiering is en arbeidsvoorwaarden voor beroepsbrandweerpersoneel voor duurzame inzetbaarheid.

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt minimaal vierjaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering is de weerstandscapaciteit bepaald voor bovenstaande risico's (€ 6M per 2024). Het weerstandsvermogen is de ratio van de vrije reserves (Algemene Reserve) versus de vereiste weerstandscapaciteit. Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Met het vaststellen van de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het Bestuur de ambitie uitgesproken om de algemene reserve minimaal naar het niveau van € 3M te verhogen met de helft van de overschotten van komende jaren. De stand van de Algemene Reserve voor resultaatbestemming per 31 december 2024 bedraagt € 1.5M wat leidt tot een weerstandsvermogen van 0.25. Na resultaatbestemming bedraagt dit € 3.0M wat leidt tot een weerstandsvermogen van 0.5.

Kengetallen

In overeenstemming met Artikel 26 van de Wettelijke regels begroting (BBV) worden hier de voor VGGM van toepassing zijnde kengetallen opgenomen.

Kengetallen	Jaarverslag 2024	Jaarverslag 2023	Jaarverslag 2022
Netto schuldquote	14,9%	16,2%	14,3%
Solvabiliteitsratio	23,1%	16,0%	14,6%
Structurele exploitatieruimte	2,7%	0,0%	0,0%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen. Dit geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 14,9% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Solvabiliteitsratio

Naast een buffer tegen optredende risico's wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per ultimo 2024 bedraagt 23,1% (per eind 2023: circa 16,0%). Volgens de VNG norm van minimaal 20% is dit financieel ongezond waarbij de kanttekening wordt gemaakt dat VGGM een 100% wettelijke garantstelling van Gemeenten heeft voor verplichtingen.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen VGGM in evenwicht.

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Dit gaat om zaken die regelmatig onderhoud vergen. Binnen VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen gebouwen en inrichting, wagenpark (inclusief bepakking)en beschermende kleding en beschermende middelen.

Gebouwen
Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazernes Doorwerth, Harskamp, Bemmel, Valburg en Dieren zijn indien van toepassing inclusief grond in voorgaande jaren weer terug verkocht aan de betreffende gemeenten. In 2024 is de kazerne Pannerden terug verkocht aan de gemeente Zevenaar. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over het gebruik en onderhoud.

Voor het pand Groningensingel 1249 heeft de gemeente Arnhem het juridisch eigendom, terwijl het economische eigendom bij VGGM berust.
De kazerne aan de Rietgrachtstraat in Arnhem is begin 2016 officieel in gebruik genomen. Het groot onderhoud hiervan ligt bij de gemeente Arnhem.

Aan diverse panden zijn in 2024 kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Wagenpark (inclusief bepakking)
Beleid is dat het onderhoud van rijdend brandweermaterieel en bepakking in belangrijke mate in eigen beheer wordt uitgevoerd. Daarnaast is het onderhoud van de ambulances uitbesteed middels langdurige contracten. Dat gebeurt in overeenstemming met de eigen onderhoudsplanning.

Beschermingsmiddelen en beschermende kleding
Beschermingsmiddelen en beschermende kleding worden direct na een incident gereinigd en geïnspecteerd. Bij eventuele schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar.

2.3 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn partijen waarin VGGM een bestuurlijk en/of financieel belang heeft en waarvoor VGGM financiële risico's loopt om doelen te realiseren (bedragen in € x 1.000).

Naam	Vestigings-plaats	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Begroting 2024
		1/1/24	31/12/24	1/1/24	31/12/24	
Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden	Arnhem	226	226	944	1.152	5.255
Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden	Arnhem	350	140	1.284	1.487	7.883
Stichting het Veluws Bosbrandweer Comité (stand betreft jaar 2023)	Apeldoorn	94	129	37	5	110
Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO)[4]	Hattem	2.973	2.781	5.974	5.348	4.130

2.3.1 Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden

Doelstelling
De activiteiten van Stichting Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken in het kader van de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4-jarigen in de regio Gelderland-Midden.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur Publieke Gezondheid van VGGM. De volledige kosten van de stichtingen worden jaarlijks doorbelast aan VGGM.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een grote mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. VGGM neemt personele capaciteit af bij deze stichting, waarbij alle kosten bij VGGM in rekening worden gebracht. De risico's van deze stichting komen met name voort uit personele aangelegenheden.

2.3.2 Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden

Doelstelling
In 2017 is onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM de Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden in het leven geroepen. De activiteiten van de stichting bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wmo 2015 voor de regio Gelderland-Midden. En verder uit het verrichten van al hetgeen daarmee verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur Publieke Gezondheid van VGGM. Voorts heeft VGGM met de stichting een regeling inzake kosten gemene rekening in relatie tot de bedrijfsvoeringsactiviteiten.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een grote mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het bestuur.

[4] Het boekjaar van Stichting BOGO loopt van 1 september tot en met 31 augustus. De opgenomen bedragen corresponderen met de jaarrekening over de periode 2023/2024.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. De risico's van deze stichting komen met name voort uit de gevolgen van de nieuwe meldcode, de nieuwe werkwijze die vanaf 2019 van toepassing is en uit personele aangelegenheden.

2.3.3 Veluwse Bosbrandweer Comité

Doelstelling
De stichting is een samenwerking van twintig gemeenten op de Veluwe en heeft als doel het voorkomen en beperken van bos- en natuurbranden op de Veluwe.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting bestaat uit twee leden. Het stichtingsbestuur benoemt de leden. VGGM heeft één lid in het bestuur. De stichting heeft een raad van toezicht bestaande uit twee leden. VGGM heeft één lid in de raad van toezicht.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het lid in het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. VGGM betaalt namens de aangesloten gemeenten een jaarlijkse bijdrage die gebaseerd is op de begroting. Het risico bestaat dat de werkelijke activiteiten groter zijn dan begroot en dus aan het einde van het jaar een afrekening plaatsvindt.

2.3.4 Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling
Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd in Hattem.

Bestuurlijk en financieel belang
Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit negen leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. De directeur Brandweer van VGGM heeft zitting in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden.
VGGM staat niet garant voor de eventuele tekorten van Stichting BOGO.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. VGGM betaalt niet een jaarlijkse bijdrage, maar neemt diensten (cursussen) af. De eventuele onrechtmatige transacties door Stichting BOGO werken niet door naar VGGM.

2.3.5 Overige partijen

Naast bovenstaande verbonden partijen bestaat een aantal andere samenwerkingsverbanden waarin bestuurders of directieleden van VGGM een invloedbepalende functie bekleden. Eveneens worden aan deze samenwerkingsverbanden contributies en/of bijdragen voor gezamenlijke initiatieven voldaan. Het gaat om de volgende verbanden:

GGD GHOR Nederland
De Directeur Publieke Gezondheid van Gelderland-Midden is lid van de landelijke DPG-raad

Ambulancezorg Nederland (AZN)
VGGM is lid van deze organisatie en de DPG wordt afgevaardigd naar de ledenvergaderingen

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)
De voorzitter van het Algemeen Bestuur van VGGM is ook bestuurslid van dit samenwerkingsverband voor de veiligheidsregio's

Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)
De WVSV kent een Algemene Vergadering die bestaat uit de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's. De bestuurders van de WVSV zijn lid van het Algemeen Bestuur (AB) van de eigen veiligheidsregio waar zij als burgemeester aan verbonden zijn.

Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's (expertisebureau) en Stichting waarborgfonds
Het Expertisebureau werkt voor alle 25 veiligheidsregio's en alle medewerkers daarin. De Landelijke regeling geldt voor alle medewerkers die onder de CAR(-UWO) Veiligheidsregio's vallen. Het expertisebureau is een kennisplatform voor de veiligheidsregio's rondom goed werkgeverschap na dienstongevallen.

Het Expertisebureau Risicobeheer beschikt over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Tevens staat het Expertisebureau onder toezicht van een Raad van Advies, bestaande uit een afvaardiging van algemeen directeuren en directeuren bedrijfsvoering van de veiligheidsregio's. Het Waarborgfonds is vrijgesteld van toezicht door De Nederlandsche Bank (DNB) mits een Raad van Toezicht is geïnstalleerd. De Raad van Toezicht is ingesteld en voorziet in de noodzakelijke specifieke deskundigheid die daarmee in het Waarborgfonds is geborgd. Daarnaast zijn er beperkingen gesteld aan de financiële omvang van het fonds.

De 25 veiligheidsregio's dragen gezamenlijk zorg voor de financiering. Dit geschiedt door deelname aan beide stichtingen. Het Waarborgfonds geeft dekking voor aanspraken voor zover deze niet verzekerd zijn. Een deel van de aanspraken is nog verzekerd via een collectieve ongevallenpolis. De kosten van het Expertisebureau Risicobeheer en de inleg in het Waarborgfonds worden betaald uit de premies die de veiligheidsregio's eerder betaalden voor hun ongevallenverzekering.
Het Waarborgfonds heeft als doel om binnen 5 jaar een verzekeringstechnische voorziening op te bouwen van € 5 miljoen. In het eerste jaar (2024) heeft het Waarborgfonds een voorziening opgebouwd van ruim € 3 miljoen. Daarnaast is gewerkt aan het inrichten van de schadeafhandeling en bedrijfsvoering van de stichting ERVRS en het Waarborgfonds. Het schadeverloop in het eerste jaar is bovendien gunstiger dan de prognose, zoals in de businesscase is opgenomen.

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland VNOG)
Voor de Meldkamer Oost-Nederland (MKON) onderdeel gezamenlijke Meldkamer Brandweer/Multi (MKBM) is een convenant afgesloten. VGGM heeft een financieel en bestuurlijk belang binnen de meldkamer, maar de meldkamer is onderdeel van de VNOG en heeft geen formele entiteit. Daarom is de meldkamer niet opgenomen als verbonden partij.

Stichting FLO Ambulance
De stichting draagt zorg voor de coördinatie van kennisdeling van de FLO-overgangsregeling, fungeert als helpdesk en zorgt voor afstemming met VWS en verzekeraars.

In de verbanden hierboven gaat het allemaal om onbezoldigde functies.

2.4 Financiering

Het Algemeen Bestuur heeft op 25 november 2015 een aangepast treasury-statuut vastgesteld.
Ten aanzien van de financiering van de kapitaalbehoefte van VGGM wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de BNG bank. Op grond van de kapitaalbehoefte heeft VGGM diverse lange termijn leningen afgesloten. Deze lange termijn invulling kent een gespreide looptijd. De looptijd sluit aan met de periode dat VGGM brandweerkazernes in bezit heeft. In 2024 is ook de laatste kazerne in Pannerden terug verkocht aan de gemeente.
Daarnaast is in 2019 een langlopende lening afgesloten van € 15.000k met een looptijd van 15 jaar die zorgt voor een goede basis in de kapitaalbehoefte.

2.4.1 Liquiditeitenbeheer

Onderstaand kasstroomoverzicht geeft inzicht in de in- en uitgaande kasstromen, de financiering en de liquiditeit van VGGM. Waar een positief bedrag staat, is sprake van een herkomst (positieve kasstroom). Van een besteding (nadelige kasstroom) is sprake waar een negatief bedrag staat.

Kasstroomoverzicht Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	4.059	1.730
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	7.423	8.207
Mutatie reserves	2.693	-227
Mutatie voorzieningen	77	907
Verkoop activa (winst/verlies)	-710	-615
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	***13.541***	***10.003***
Mutatie in voorraden	-32	-4
Mutatie in vorderingen	743	-2.468
Mutatie in vlottende activa	-184	-1.871
Mutatie in vlottende passiva	-7.478	-3.759
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	***6.590***	***1.900***
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa*	-12.149	-8.618
Desinvesteringen in materiële vaste activa	710	615
Investeringen in financiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-2	115
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	***-11.441***	***-7.889***
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing uit langlopende schulden	-277	-9
Ontvangsten uit kortlopende schulden	5.000	0
Aflossing uit kortlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	***4.723***	***-9***
Mutatie liquide middelen	**-127**	**-5.998**
Stand liquide middelen 1/1	5.737	11.735
Stand liquide middelen 31/12	5.610	5.737
Mutatie liquide middelen	**-127**	**-5.998**

*Mutatie onderhanden werk is verantwoord onder “mutatie vlottende activa”

2.4.2 Wet financiering decentrale overheden

In onderstaand overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm van Wet fido.

Kasgeldlimiet Bedragen x € 1.000	**1e kwt**	**2e kwt**	**3e kwt**	**4e kwt**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	**148.882**	**148.882**	**148.882**	**148.882**
1 Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
in bedrag	12.208	12.208	12.208	12.208
2 Omvang vlottende schuld (+/+)	0	0	0	5.000
3 Vlottende middelen (-/-)	21.815	16.502	30.076	6.001
Toets kasgeldlimiet				
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-21.815	-16.502	-30.076	-1.001
Toegestane kasgeldlimiet (1)	12.208	12.208	12.208	12.208
Ruimte (+) / Overschrijding (-) (1-4)	**34.023**	**28.710**	**42.284**	**13.209**

Op basis van deze toetsing wordt aan de Wet fido voldaan. Indien in twee opeenvolgende kwartalen de limiet wordt overschreden, wordt niet aan de Wet fido voldaan.

Renterisico kort- en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (korter dan 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programma begroting.

2.4.3 Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening langer dan 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het maximale bedrag aan aflossing en herfinanciering bedroeg daardoor in 2024 € 29,8 miljoen. VGGM blijft hier ruimschoots binnen.

Renterisiconorm Bedragen x € 1.000	**2024**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	**148.882**
Renterisiconorm	
in procenten van de grondslag	20%
in bedrag	29.776
Renteherziening op leningen o/g	0
Aflossingen	9
Risicobedrag	**9**
in procenten van de begroting	0,01%
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**29.767**

2.4.4 Financiering

Per november 2019 is bij de BNG bank een vijftien jaar lopende geldlening aangetrokken van € 15 miljoen tegen 0,54%. In bijlage 4 is het verloopoverzicht van de leningenportefeuille opgenomen.
Het gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille per ultimo 2024 bedraagt 0,56%.

2.4.5 Renteomslag

De rentelasten worden toegerekend aan de producten met het renteomslag-percentage. Dat percentage is voor 2024 vastgesteld op 0,525%.

2.4.6 Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de betaalde rente en het totaal van de ontvangen rente plus de doorgerekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat over 2024 bedraagt € 1.086k.

Renteschema Bedragen x € 1.000	**2024**
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	99
b. Externe rentebaten	961
Saldo rentelasten en rentebaten	**-862**
c1. Rentetoerekening aan grondexploitaties	0
c2. Rentetoerekening aan projectfinanciering	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**-862**
d. De aan taakvelden toegerekende rente (omslagpercentage)	224
e. Renteresultaat	**1.086**

2.5 Bedrijfsvoering

Voor de strategische en operationele ontwikkelingen in het kader van de bedrijfsvoering wordt verwezen naar de toelichting op het Programma Bedrijfsvoering. In deze paragraaf wordt specifiek gefocust op de ontwikkelingen in het kader van de rechtmatigheid.

VGGM heeft onderzoek uitgevoerd in het kader van het financieel rechtmatig handelen van de organisatie. Bij meerdere processen zijn vergelijkbare bevindingen met voorgaand jaar en deze zijn te herleiden naar een aantal belangrijke kernpunten in de inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Bij meerdere processen en procedures zijn geen algemene kaders of handreikingen beschikbaar die door alle afdelingen worden gehanteerd. Medewerkers zijn vaak niet bekend met de processen rondom controle, registratie en archivering van de onderbouwing van prestatieleveringen. De controle van prestatielevering wordt niet gefaciliteerd door de huidige processen en mede daardoor niet volledig doorleefd door de verantwoordelijke medewerkers. Het komt voor dat de verantwoordelijkheid voor controle van prestatielevering wordt gedelegeerd door beoordelaars en budgethouders naar anderen. Hierdoor komt het voor dat prestatielevering na goedkeuring van facturen pas wordt vastgesteld of achterwege is gelaten, daargelaten of de prestatie wel of niet is geleverd.

Dit leidde bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controle ertoe dat er gezocht is naar aanvullende bewijsstukken waaruit aannemelijk gemaakt kan worden dat prestaties ten behoeve van de VGGM zijn geleverd. Hierin zijn verbeteringen geconstateerd met de implementatie van de contractbeheer module van AFAS waarbij de implementatie van het inkoop tot betalingen proces in AFAS voor verdere verbetering moet zorgen in het volledige inkoopproces voor 2025 en verder. De verbeteringen in het contractbeheer hebben tot een verbeterde controle op inkoopopdrachten geleid met als resultaat dat de organisatie onrechtmatigheden beter inzichtelijk heeft.

Bij het inkoopproces is geconstateerd dat:

- Niet altijd alle inkoopdossiers volledig gearchiveerd zijn en afdelingen verschillend met de archivering en registratie van inkoopdossiers omgaan. Daarnaast is de archivering voor inkooptransacties versnipperd binnen de volledige organisatie waarbij verschillende systemen en methodieken van archivering worden gehanteerd. Hierdoor ontstaat het risico dat niet, of niet tijdig geconstateerd wordt dat een opdracht (opnieuw) moet worden aanbesteed. Wel wordt de situatie actief verbeterd via de implementatie van de contractbeheer module van AFAS;
- Niet altijd zijn overwegingen om af te wijken van het (interne) inkoopbeleid afdoende gedocumenteerd en beschreven. Hierbij wordt al dan niet bewust afgeweken van interne en externe wet- en regelgeving.
- Capaciteitsgebrek bij de afdeling Bedrijfsvoering leidt tot het keuzes maken waar de organisatie zich op focust. Hierbij is nadrukkelijk gekozen voor de verbetering via het S.B.B. project en de implementatie van AFAS. Hierdoor worden individuele aanbestedingsonrechtmatigheden vanuit het inkoopproces vertraagd opgepakt en weggewerkt. De casuïstiek is weggezet in de aanbestedingskalender om op te volgen in 2025 en verder.

Op basis van bovenstaande bevindingen is geconstateerd dat de beheers omgeving buiten de afdeling financiën niet op het gewenste niveau is. Deze leiden tot rechtmatigheidsbevindingen die in de rechtmatigheidsverantwoording worden toegelicht. Bovenstaande bevindingen zijn meegenomen in het implementatietraject van het nieuwe applicatieplatform waarbij ook de koppeling wordt gemaakt met de ontwikkelingen in het kader van S.B.B. betreffende de strategie, beleidsstukken en processen van de organisatie.

De financiële interne controle is voor 2025 voorbereid om de rechtmatigheidscontrole volledig intern uit te voeren en daarmee het onderbouwen van de wettelijk verplichte rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast werkt de operatie aan verbeteringen in de controle, vastlegging, archivering en verantwoording van gesloten contracten en gemaakte kosten in 2025 met in acht neming van ontwikkelingen die met de implementatie van het applicatieplatform verbeterd zullen worden met ingang van 2026 en verder. Vertragingen in de ingezette ontwikkelingen via het programma S.B.B. en de implementatie van AFAS hebben een direct effect op de capaciteit van de organisatie om tekortkomingen in de interne beheersing te verhelpen.

2.6 Paragraaf WOO

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel de transparantie van de overheid te vergroten en de toegang tot overheidsinformatie te verbeteren. Binnen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zijn in 2024 belangrijke stappen gezet om aan de eisen van deze wet te voldoen. De Woo kent twee hoofddimensies: actieve en passieve openbaarmaking. Daarnaast is verbetering van de informatiehuishouding een essentieel aspect om de openbaarmaking goed te kunnen ondersteunen. Hieronder wordt per dimensie toegelicht welke activiteiten in 2024 zijn uitgevoerd.

Actieve openbaarmaking
Een belangrijk onderdeel van de Woo is actieve openbaarmaking: het proactief publiceren van overheidsinformatie zonder dat hier een specifiek verzoek voor nodig is. In 2024 zijn gesprekken gevoerd en uitgewerkt, over de wijze waarop dit proces binnen de organisatie kan worden ingericht. Dit betrof onder andere het identificeren van relevante informatiecategorieën, het bepalen van verantwoordelijkheden en het verkennen van technische mogelijkheden voor publicatie. Hiermee is een fundament gelegd voor de daadwerkelijke implementatie van actieve openbaarmaking in de komende jaren.

Passieve openbaarmaking
Naast actieve openbaarmaking is er ook sprake van passieve openbaarmaking: het beschikbaar stellen van informatie op verzoek van burgers, bedrijven of andere belanghebbenden. In 2024 is een Woo-contactpersoon aangewezen die als centraal aanspreekpunt fungeert voor informatieverzoeken. Daarnaast is een procesvoorstel uitgewerkt om een efficiënte en eenduidige afhandeling van Woo-verzoeken te borgen. Ook is een Woo-redacteur aangesteld, om aan te sluiten op de Woo-index. Hierdoor is VGGM beter is voorbereid op het adequaat verwerken van verzoeken om informatieverstrekking.

Verbetering van de informatiehuishouding
Een goed functionerende informatiehuishouding is een randvoorwaarde voor zowel actieve als passieve openbaarmaking. In 2024 zijn daarom diverse initiatieven ontplooid om de informatiehuishouding binnen de organisatie te verbeteren. Er is een structurele afstemming ingericht tussen de CISO, de Functionaris Gegevensbescherming en het team Informatiebeheer. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de instelling van een Strategisch Informatie Overleg (SIO) in 2025, waarmee strategische keuzes op het gebied van informatiebeheer beter afgestemd kunnen worden.

Ook is in 2024 een aanbesteding uitgevoerd voor een Documentair Structuurplan (DSP), en is de ondersteunende applicatie hiervoor neergezet. De daadwerkelijke inrichting hiervan vindt plaats in 2025. Verder is gestart met het monitoren van de (meta)data kwaliteit binnen het MS365-platform, aangezien dit platform een centrale rol speelt in het opslaan, bewerken en delen van informatie. Dit draagt bij aan een verbeterde toegankelijkheid en betrouwbaarheid van overheidsinformatie.

Met deze initiatieven is in 2024 een stevige basis gelegd voor verdere professionalisering van de informatiehuishouding en de naleving van de Wet open overheid. In 2025 zal hierop verder worden voortgebouwd, onder andere door de implementatie van het DSP en verdere concretisering van actieve openbaarmaking.

3 Jaarrekening

3.1 Balans en toelichting

Voor resultaatbestemming Bedragen x € 1.000	31-dec-24		31-dec-23	
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiele vaste activa				
Grond	684		717	
Gebouwen	2.699		2.999	
Vervoermiddelen	27.970		24.208	
Machines, apparaten en installaties	11.932		10.635	
Onderhanden werk	0		1.088	
		43.285		39.647
Financiële vaste activa				
Waarborgsommen		61		59
Totaal vaste activa		43.346		39.706
Vlottende activa				
Voorraden		81		48
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	1.924		3.272	
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist	5.591		5.715	
Rekening courant niet financiële instellingen	391		213	
Overige vorderingen	5.180		4.710	
		13.086		13.910
Liquide middelen				
Banksaldi	16		20	
Kas	3		1	
		19		21
Overlopende activa				
Overige nog te ontvangen/vooruitbetaald		5.463		4.510
Totaal vlottende activa		18.649		18.489
TOTAAL ACTIVA		**61.995**		**58.196**

Voor resultaatbestemming Bedragen x € 1.000	31-dec-24		31-dec-23	
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserves	1.453		1.453	
Bestemmingsreserves	8.819		6.126	
Gerealiseerd resultaat	4.059		1.730	
		14.331		9.309
Voorzieningen		5.961		5.885
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar				
Onderhandse leningen	15.000		15.277	
		15.000		15.277
Totaal vaste passiva		35.292		30.471
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Overige kasgeldleningen	5.000		0	
Overige schulden	5.784		9.499	
		10.784		9.499
Overlopende passiva				
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	9.969		8.233	
Overige vooruit ontvangen bedragen	5.950		9.993	
		15.919		18.226
Totaal vlottende passiva		26.703		27.725
TOTAAL PASSIVA		**61.995**		**58.196**

3.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	3e Gew. Begr. 2024	Realisatie 2024
Programma Crisisbeheersing	5.631	7.174	5.214	4.917
Programma Brandweer	41.571	43.540	44.699	43.891
Programma GGD	48.215	35.329	40.866	40.981
Programma Ambulancezorg	29.483	31.406	30.598	32.292
Programma Bedrijfsvoering	24.408	26.438	27.508	26.188
Lasten	**149.308**	**143.888**	**148.885**	**148.270**
Gemeentelijke bijdrage	73.479	82.742	82.742	82.742
Lokaal aanbod	8.679	7.829	9.701	10.031
Rijksbijdragen	24.233	10.282	16.442	16.872
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.498	31.454
Overige baten	16.481	13.677	11.183	13.924
Baten	**150.813**	**143.448**	**151.566**	**155.022**
Doorbelasting	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**1.503**	**-440**	**2.681**	**6.752**
Mutatie reserves	227	440	-2.681	-2.693
Resultaat na bestemming	**1.730**	**0**	**0**	**4.059**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.730**	**0**	**0**	**4.059**

3.3 Waarderingsgrondslagen

3.3.1 Algemene grondslagen

Gehanteerd stelsel
De jaarrekening is samengesteld op basis van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV).

Boekjaar en vergelijkende cijfers
Het boekjaar loopt gelijk met het begrotingsjaar en beslaat de periode van 1 januari tot en met 31 december. Als vergelijkende cijfers zijn de begroting en 3e geactualiseerde begroting over 2024 en de realisatiecijfers 2023 opgenomen. COVID-19 was in 2023 een apart programma. Met ingang van de begroting 2024 wordt COVID-19 verantwoord binnen het programma GGD pijler AGZ. De vergelijkende cijfers 2023 zijn ook in dit programma opgenomen.

3.3.2 Activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in de categorieën: Grond, Gebouwen, Vervoermiddelen, Machines, apparaten en installaties en Onderhanden werk. Waardering vindt plaats tegen historische kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen die gebaseerd zijn op de verwachte economische levensduur. Bij de waardering is rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Voor de verschillende categorieën van materiële vaste activa gelden verschillende afschrijvingstermijnen. Deze zijn afhankelijk van de te verwachten economische levensduur of externe voorschriften.

De zes kazernes die aan het einde van 2013 van gemeenten door VGGM zijn overgenomen zijn gewaardeerd tegen de overnameprijs en de kapitaallasten zijn afgeleid van de financieringsafspraak met de bank. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over onderhoud, inmiddels zijn alle kazernes teruggekocht door de betreffende gemeente.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa betreffen waarborgsommen in verband met aangegane verplichtingen en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorraden
De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijke geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De voorziening is bepaald aan de hand van een percentage van het openstaande saldo ouder dan negentig dagen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.3.3 Passiva

Voorzieningen
Een voorziening wordt gevormd voor een in rechte afdwingbare verplichting of een feitelijke verplichting waarbij een grote mate van onzekerheid bestaat over de omvang van het bedrag en tijdstip van afwikkeling. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. de voorzienbare uitgave.

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar en langer
De onderhandse leningen zijn opgenomen tegen nominale waarden verminderd met de eventueel gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva bestaan uit kortlopende schulden, vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva met een resterende looptijd van minder dan een jaar en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling
Toerekeningbeginsel
Bij het opstellen van de resultatenrekening is het toerekeningbeginsel gehanteerd:
De baten en lasten, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel worden verliezen genomen zodra zij voorzienbaar zijn.
Op grond van het realisatiebeginsel worden (positieve) resultaten pas verantwoord indien deze gerealiseerd zijn.
Op grond van het matchingbeginsel worden de kosten van een bepaalde activiteit genomen in de periode waarin de opbrengsten van deze activiteit worden verantwoord. Kosten gemaakt voor een opbrengst die pas in een volgende periode wordt gerealiseerd, zijn per balansdatum geactiveerd.

Personeelslasten
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsonkosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Normenkader Rechtmatigheidsverantwoording
Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving, van andere overheden en van de VGGM zelf. Bij regelgeving die niet afkomstig is vanuit de VGGM, moet onder meer gedacht worden aan:
- Europese richtlijnen.
- Wetten in formele zin.
- Algemene Maatregelen van Bestuur.
- Ministeriële regelingen.

Het normenkader is geactualiseerd per 27 november 2024 en aangepast basis van nieuwe wet- en regelgeving. De inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe- en regelgeving gevormd door VGGM. Onder VGGM regelgeving worden verordeningen, Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur besluiten verstaan. Het normenkader heeft de reikwijdte zoals gespecificeerd in de geldende Kadernota rechtmatigheid. Het normenkader is geoperationaliseerd in het toetsingskader voor de controle van de interne beheersing in het kader van de financiële rechtmatigheid.

3.4 Toelichting op de balans

3.4.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Grond	Gebouwen	Vervoer-middelen	Machines, apparaten en installa-ties	Onderhan-den werk	Totaal
Aanschafwaarde	717	7.873	43.796	24.135	1.088	77.609
Cumulatieve afschrijving	0	4.874	19.587	13.500	0	37.961
Boekwaarde 31-12-2023	717	2.999	24.208	10.635	1.088	39.647
Mutatie boekwaarde:						
Activa in aanbouw 2023 naar in-vesteringen	0	0	0	0	-1.088	-1.088
Investeringen	0	245	7.281	4.624	0	12.149
Afschrijvingen	0	-545	-3.519	-3.326	0	-7.390
Desinvestering AW	-33	-365	-3.524	-882	0	-4.804
Desinvestering CA	0	365	3.524	882	0	4.770
Bijdragen van derden	0	0	0	0	0	0
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0
	-33	-300	3.761	1.298	-1.088	3.638
Aanschafwaarde	684	7.753	47.553	27.876	0	83.866
Cumulatieve afschrijving	0	5.054	19.583	15.944	0	40.581
Boekwaarde 31-12-2024	**684**	**2.699**	**27.970**	**11.932**	**0**	**43.285**

Afschrijvingstermijnen

Gebouwen worden in 40 jaar afgeschreven, renovaties in 25 jaar, semipermanente nieuwbouw in 15 jaar en de inrichtingskosten in 10 jaar.

Afhankelijk van het soort vervoermiddel bedraagt de afschrijvingstermijn 20, 15, 7, 6 of 5 jaar. Inventaris wordt afhankelijk van het betreffende item afgeschreven tussen de 3 (bijvoorbeeld deel-ICT) en 10 jaar (bijvoorbeeld ademlucht apparatuur).

Grond

Betreft de grond van de brandweerkazerne Pannerden en de grond van de hoofdstandplaats ambulancezorg IJs-seloord Arnhem. In 2024 heeft terugname van de grond van de kazerne Pannerden door de gemeente Zevenaar (€ 33k) plaatsgevonden.

Gebouwen

In 2024 is de kazerne Pannerden teruggekocht door de gemeente Zevenaar. In 2024 zijn verbouwingen aan een aantal panden uitgevoerd, o.a.:

Algemeen - Eusebiusbuitensingel (€ 12k)

Algemeen - Rietgrachtstraat (€ 28k)

Brandweer - Diverse panden o.a. Giesbeek, Lunteren, Bemmel en Heteren (€ 232k)

Vervoermiddelen
In 2024 zijn door de brandweer zes tankautospuiten met bepakking, zeven dienstbussen , vierentwintig dienstauto's waarvan een deel elektrisch, twee hulpboten, drie aanhangers en een vorkheftruck (€ 5.453k) regulier vervangen. Ook zijn tien ambulances en een lesauto regulier vervangen (€ 1.827k).

Machines, apparaten en installaties
In 2024 heeft reguliere vervanging van ICT-middelen zoals hardware, laptops en smartphones plaatsgevonden (€ 781k). Daarnaast hebben reguliere investeringen plaatsgevonden in onder andere presentatiemiddelen, meubilair, audiometers, medicijnkoelkasten en mobilofoons (€ 543k). Daarnaast zijn vervangingen van ademluchttoestellen (€ 2.286k), kleding (€ 102k), bepakking voor diverse voertuigen (€ 311k), brancards (€ 215k) en Push to Talk (€ 275k) voor de ambulances gerealiseerd als grootste componenten.

Onderhanden werk
Per ultimo 2024 is er geen sprake van onderhanden werk.

Financiële vaste activa
Waarborgsommen
De financiële vaste activa bestaat uit gestorte waarborgsommen, in totaliteit € 61k (2023: € 59k). In 2024 zijn waarborgsommen teruggestort door verhuurders in verband met het afschalen van COVID-19 en daarbij behorende locaties. Openstaande waarborgsommen betreffen met name huur-waarborgen van consultatiebureaus Jeugdgezondheidszorg en het centraal oefenmiddelen magazijn van de brandweer.

Vlottende activa
Voorraden
De totale vaccinvoorraad voor de reizigersspreekuren bedraagt € 81k (jaar 2023: € 48k).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen
Deze balanspost bestaat uit vorderingen op deelnemende gemeenten en overige openbare lichamen. De vorderingen zijn onderling afgestemd.

Uitzettingen in 's Rijksschatkist
Per december 2013 is VGGM verplicht te Schatkistbankieren bij het Rijk. Het drempelbedrag bedraagt 2,0% van het begrotingstotaal zijnde dan € 2.978k, hieraan is elk kwartaal voldaan.

Rekening courant niet financiële instellingen
VGGM heeft een rekening-courantverhouding met de Stichting PG, waarop alle verrekeningen in Stichting PG verband plaatsvinden.

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
Debiteuren verbonden partijen	96	64
Debiteuren overige	1.437	935
Debiteuren ambulancezorg	3.647	3.711
Totaal	**5.180**	**4.710**

Van de openstaande debiteuren staat per 10-02-2025 nog € 2.955k open. Dit zijn grotendeels openstaande posten op Zorgverzekeraars over de facturatie van het ambulancevervoer december 2024. Op de post debiteuren ambulancezorg is een bedrag van € 15k voor dubieuze debiteuren in mindering gebracht.

Te verrekenen Ambulancezorg

Vanaf 2016 kent de ambulancezorg één met zorgverzekeraars af te spreken totaalbudget. De tarieven voor een inzet zijn vervolgens voor het gehele land uniform.

De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis in overleg met zorgverzekeraars. Om het verschil tussen de werkelijk in rekening gebrachte inzetten en het totaalbudget te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd. Ultimo 2024 is deze post € 49k groot en zal conform NZA-beschikkingen worden verrekend met de zorgverzekeraars. Deze post is opgenomen onder debiteuren overige. Tot en met het jaar 2023 is beschikt.

Liquide middelen

Betreffen de saldi van de bank en kas per balansdatum. De banksaldi zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa

De overlopende activa hebben betrekking op nog te ontvangen, inclusief nog te factureren, en vooruitbetaalde bedragen.

Bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
Nog te ontvangen bedragen	4.070	2.907
Vooruitbetaalde posten	1.392	1.602
Overige transitoria	0	1
Totaal	**5.462**	**4.510**

De vooruitbetaalde post bestaat grotendeels uit vooruitbetaalde facturen aan crediteuren voor onder andere verzekeringspremies en softwarelicenties.

De verantwoorde nog te ontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren:

Nog te ontvangen bedragen

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	Toevoeging	Besteding	31-12-2024
EU/Rijk	1.757	829	1.757	829
Deelnemende gemeenten	381	414	381	414
Belastingdienst, BPM/Motorrijtuigenbelasting	0	224	0	224
Diverse overige Nog te ontvangen bedragen	292	272	292	272
Totaal	**2.430**	**1.739**	**2.430**	**1.739**

Nog te factureren bedragen

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	Toevoeging	Besteding	31-12-2024
EU/Rijk	2	22	2	22
Deelnemende gemeenten	109	49	109	49
Overige Nog te factureren bedragen	366	2.260	366	2.260
Totaal	**477**	**2.331**	**477**	**2.331**

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Res. Best. 2023	Besteding 2024	Toevoeging 2024	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	1.453	0	0	0	1.453
Algemene reserve	**1.453**	**0**	**0**	**0**	**1.453**
Reserve Aanvaardbare kosten AGM	3.012	0	-89	0	2.923
Reserve Onderhoud kazernes	767	0	-11	0	756
Reserve Activa Brandweer Ede	346	0	-3	0	343
Reserve Arbeidshygiëne Brandweer	82	0	0	3	85
Reserve Doorontwikkeling JGZ	173	0	0	0	173
Reserve Jeugdgezondheidszorg	884	0	0	0	884
Reserve Onderhoud consultatiebureaus	116	0	-6	0	110
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	397	0	-397	0	0
Reserve Verdeelsleutels	215	0	-215	0	0
Reserve Bevolkingszorg	132	0	0	0	132
Reserve Wonen met Zorg	0	0	0	244	244
Reserve Rijksbijdragen	0	0	0	3.170	3.170
Bestemde reserves	**6.126**	**0**	**-723**	**3.416**	**8.819**
Nog te bestemmen resultaat	**1.730**	**0**	**-1.730**	**4.059**	**4.059**
Totaal Eigen vermogen	**9.309**	**0**	**-2.453**	**7.475**	**14.331**

Algemene bedrijfsreserve

De algemene bedrijfsreserve wordt gebruikt om exploitatieoverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken.

Reserve Aanvaardbare kosten AGM

De financiering van de ambulancezorg geschiedt op basis van aanvaardbare kosten. Overschrijdingen en onderscheidingen in enig jaar dienen te worden afgewikkeld via deze reserve. In 2024 wordt € 89k onttrokken aan de reserve AGM (jaar 2023: toegevoegd € 1.023k).

Reserve Onderhoud kazernes – gebruikersdeel

Na inventarisatie en op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-jarig meerjarig onderhoudsplan over de diverse brandweerkazernes is in 2017 € 980k bestemd voor toekomstig onderhoud door de gebruiker aan de kazernes. In 2024 is € 11k onttrokken (jaar 2023: € 42k).

Reserve Activa brandweer Ede

Gelijktijdig met de overname van activa in december 2013 van de gemeente Ede is de bestemmingsreserve activa meegekomen. In 2024 is € 3k onttrokken (jaar 2023: € 4k).

Reserve Arbeidshygiëne Brandweer

Bij de bespreking van de halfjaarrapportage 2015 is door het algemeen bestuur besloten een budget vrij te maken voor innovatie gericht op het vergroten van de arbeidshygiëne omdat naast reguliere activiteiten (zoals bijvoorbeeld sneller vervangen van brandweerkleding) ook geëxperimenteerd moet kunnen worden in de repressieve handelswijze. In 2024 is € 3k toegevoegd (jaar 2023: onttrokken € 64k).

Reserve Doorontwikkeling JGZ
De jeugdgezondheidszorg staat voor een grote veranderopgave, zowel inhoudelijk als in de bedrijfsvoering. Investeringen om de JGZ effectiever en efficiënter te maken zijn nodig.
Op verzoek van portefeuillehouders is budget gereserveerd voor een doorontwikkeling van deze activiteiten en het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden op termijn. Ook in 2023 zijn de lasten voor doorontwikkeling vanuit de exploitatie gefinancierd als ook vertraagd. In 2024 worden de activiteiten met betrekking tot de doorontwikkeling voortgezet.

Reserve Jeugdgezondheidszorg
In de bestemming van het resultaat JGZ 0-4 jaar 2016 is budgettaire ruimte opgebouwd voor het overdragen van de medewerkers JGZ 0-4 jaar uit de stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden naar VGGM en de doorontwikkeling van de JGZ € 884.329.
In 2024 heeft een overgang plaatsgevonden van het merendeel van de medewerkers van de stichting PG. In 2024 konden de bijkomende lasten nog gedragen worden in de exploitatie. In komende jaren zal hiervoor de reserve worden aangewend.

Reserve Onderhoud consultatiebureaus
Op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-meerjarig onderhoudsplan over de diverse consultatiebureaus is in het verleden € 250k bestemd voor het gebruikersonderhoud aan de consultatiebureaus tot en met 2027. In 2024 is € 6k aan deze reserve onttrokken (jaar 2023: € 21k).

Reserve reorganisatie bedrijfsvoering
Om tot een verdere kwaliteitsverbetering van de bedrijfsvoering te komen worden werkwijzen en bijbehorende systemen bij de tijd gebracht. Dit leidt eenmalig tot extra werkzaamheden om deze vernieuwing te realiseren.
In 2020 is uit het resultaat over 2019 voor € 400k een bestemmingsreserve bedrijfsvoering gevormd. De extra werkzaamheden zijn als gevolg van de COVID-19 projectorganisatie pas eind 2023 werkelijk gestart.
Eind 2023 is het project gestart ter vervanging van de bestaande financiële en personele systemen (applicatieplatform). Vervolgens zijn in 2023 de activiteiten ten bate van de verbetering van de bedrijfsvoering binnen het project SBB gestart. Implementatie en daarmee de besteding van de resterende budgetten heeft in 2024 plaats gevonden. In 2024 is € 397k aan deze reserve onttrokken en is daarmee volledig besteed (jaar 2023: € 3k).

Reserve Brandweer Verdeelsleutels
In 2021 is uit het resultaat 2020 € 474k bestemd ten behoeve van de ingroei naar de nieuwe verdeelsleutel voor de bijdrage Veiligheid/brandweer. De ingroei houdt in dat de bijdrage als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel in 2021 niet met meer of minder muteert dan 5% van de bijdrage in 2021. Dit percentage bedraagt voor 2023 25% en voor 2024 30%. Het gevolg van deze afspraak is dat de bijdrage aan gemeenten die minder gaan betalen sneller daalt dan dat de bijdrage van gemeente die meer gaan betalen stijgt. Middels deze bestemmingsreserve worden de jaarlijkse tekorten / overschotten verrekend. In 2024 is € 215k onttrokken (jaar 2023: € 269k) aan deze reserve en is daarmee volledig besteed.

Reserve Bevolkingszorg
In 2023 is uit het resultaat 2021 € 132k bestemd voor de verdere professionalisering van bevolkingszorg. Door de implementatie van de nieuwe Brandweer- en Crisisbeheersingsorganisatie heeft de doorontwikkeling in 2024 niet de gewenste vorm kunnen krijgen. In 2024 heeft derhalve geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden. De middelen zullen in 2025 en verder waar nodig worden ingezet voor de doorontwikkeling.

Reserve Rijksbijdragen
VGGM ontvangt jaarlijks een Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Bij de beschikking van deze middelen stelt de Minister als voorwaarde dat deze middelen niet gebruikt worden voor de reguliere (gemeentelijke)taakuitvoering en overschotten niet mogen terugvloeien aan de gemeenten. Tot vorig jaar bleven de niet bestede middelen beschikbaar via een overlopende post binnen de kortlopende schulden. Het totaal van deze beschikbare middelen per eind 2023 bedroeg € 1.802k. Deze niet bestede middelen worden aangehouden ter dekking van risico's en eventuele toekomstige verplichtingen die

samenhangen met de taken die worden bekostigd uit de Rijksbijdrage. Hierbij valt te denken aan het risico van een nieuwe crisis, risico's die samenhangen met de samenwerking in de meldkamer Oost Nederland en een spaarsaldo voor BTW compensatie voor huisvesting.
De huidige verwerkingsmethodiek is in lijn met verslaggevingsregels. Bij de derde begrotingswijziging is voorgesteld en goedgekeurd om voor overschotten een specifieke bestemmingsreserve te vormen, gerelateerd aan de risico's die samenhangen met de taken die worden bekostigd vanuit de Rijksbijdrage. Naast de beschikbare middelen per eind 2023 van € 1.802k hebben wij ook het overschot van deze BDUR over 2024 gedoteerd van € 1.368k. De eindstand van de reserve bedraagt derhalve € 3.170k.

Reserve Wonen met zorg
Voor 2024 en 2025 is jaarlijks € 325k beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. De activiteiten die VGGM hiervoor uitvoert is onder andere een inhaalslag voor het afgeven van gebruikersmelding voor wooncomplexen voor mensen die zorg nodig hebben. De vacatures voor deze specialistische functie zijn door de huidige arbeidsmarktkrapte moeizaam in te vullen. Mede door het prioriteren op de invulling van andere vacatures is deze taak in 2024 niet volledig opgepakt. In het AB van 27 november is met het instemmen van de 3e gewijzigde begroting besloten om een deel van de middelen voor deze taak (€ 244k) beschikbaar te houden, zodat de werkzaamheden in 2025 en 2026 kunnen worden uitgevoerd.

Voorzieningen
De organisatie beschikt over de navolgende voorzieningen.

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Besteding 2024	Vrijval 2024	Toevoeging 2024	Saldo 31-12-2024
Voorziening Personeelsaangelegenheden	359	-301	0	311	369
Voorziening PLB -AGM	1.790	-167	0	358	1.982
Voorziening FLO	1.941	-204	0	0	1.737
Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering	12	-12	0	0	0
Voorziening Verlofsparen	673	-93	0	354	933
Voorziening Meerkostenregeling Corona	727	-396	-233	471	569
Voorziening Specifieke Uitkeringen	382	-189	-76	255	372
Totaal voorzieningen	**5.885**	**-1.363**	**-309**	**1.748**	**5.961**

Voorziening Personeelsaangelegenheden
Deze voorziening is gevormd om verwachte personeelsaangelegenheden in de komende jaren te kunnen opvangen. Denk hierbij aan werk-naar-werk trajecten, outplacementafspraken en ww- en overige verplichtingen. De overige verplichtingen vloeien voort uit de samenvoeging van de brandweer meldkamer in Apeldoorn (zie ook reserve meldkamer brandweer) en RVU verplichtingen.
De voorziening is bepaald door inschatting van de totaal toekomstig te verwachten kosten op gebied van wachtgeld en (WW-) uitkeringen. In 2024 heeft een besteding van € 301k (jaar 2023: € 20k) en een toevoeging van € 311k (jaar 2023: € 359k) plaatsgevonden.

Voorziening Persoonlijk levensfasebudget - AGM
Deze voorziening volgt uit de CAO-AGM ten behoeve van het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van de werknemer gedurende zijn loopbaan. In 2024 heeft een besteding van € 167k (jaar 2023: € 134k) en een toevoeging van € 358k plaatsgevonden (jaar 2023: € 359k).

Voorziening FLO
VGGM heeft een verplichting die voortkomt uit ontvangen bijdragen van de gemeente Arnhem met betrekking tot de FLO-uitkering. Deze bijdragen worden in de toekomst besteed aan toekomstige FLO-verplichtingen. De verplichting heeft een langlopend karakter en zal naar verwachting een looptijd hebben tot ongeveer 2046.

Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering
De voorziening reorganisatie is gevormd voor op balansdatum geschatte verplichting tot in de toekomst door te betalen transitiekosten ten behoeve van personeelsleden die boventallig zijn en naar verwachting niet meer herplaatst kunnen worden binnen de organisatie. Inbegrepen in deze voorziening zijn tevens eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. In 2024 is € 12k onttrokken (jaar 2023: € 40k) en is daarmee volledig besteed.

Voorziening Verlofsparen
In de nieuwe CAO is de mogelijkheid voor verlofsparen opgenomen voor medewerkers. Zij kunnen de bovenwettelijke vakantie uren sparen en vervolgens inzetten voor langdurig verlof. Verlofsparen houdt in dat medewerkers o.a. bovenwettelijke vakantie uren kunnen sparen en vervolgens inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. De commissie BBV heeft voorgeschreven dat hiervoor een voorziening wordt gevormd. In 2023 is op basis van een opgave van de medewerkers een inschatting gemaakt van de hoogte van de te vormen voorziening. In 2024 is €93k (jaar 2023: €0) besteed en € 354k toegevoegd (jaar 2023: € 300k) aan deze voorziening.

In overeenstemming met BBV is geen verplichting opgenomen voor reguliere verlofuren. Deze zijn opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Voorziening Meerkostenregeling Corona
De voorziening meerkosten Corona is gevormd voor verplichtingen en kosten die direct voortkomen uit de eenzijdige opdracht van de minister aan de GGD'en omtrent COVID-19 die op 30 juni 2023 is afgelopen. Voor de doorlopende verplichtingen is een voorziening gevormd, dit betreffen voornamelijk personele kosten. Voor de kosten die voortvloeien uit de verplichtingen en zijn opgenomen in deze voorziening geldt dat er geen prestatie meer tegenover staat. Met ministerie van VWS heeft GGD'en gevraagd om te doorlopende verplichtingen in 2024 af te kopen. VGGM heeft hiervoor alle doorlopende verplichtingen herijkt (incl. ww vergoedingen). De voorziening is opgehoogd en hiervoor heeft het ministerie middels een aanvullende subsidie middelen ter beschikking gesteld. Voor VGGM verloopt dit kostenneutraal. In 2024 heeft een besteding van € 396k (jaar 2023: € 0k), een vrijval van € 233k (jaar 2023: € 0k) en een toevoeging van € 471k plaatsgevonden (jaar 2023: € 727k).

Voorziening Specifieke Uitkeringen
De voorziening specifieke uitkeringen is gevormd voor verplichtingen en kosten die direct voortkomen uit opdrachten die ten grondslag liggen aan de Specifieke Uitkeringen (SPUK) die door het Rijk of andere overheidsinstanties aan VGGM verstrekt worden. De kosten komen tot uiting in periodes na beëindiging van de opdracht vanuit het Rijk. Voor de personele kosten die voortvloeien uit de verplichtingen en zijn opgenomen in deze voorziening geldt dat er geen prestatie meer tegenover staat. In 2024 heeft een besteding van € 189k (jaar 2023: € 0k), een vrijval van € 76k (jaar 2023: € 0k) en een toevoeging van € 255k plaatsgevonden (jaar 2023: € 382k).

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen
Ten aanzien van de financiering van de kapitaalbehoefte van VGGM wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de BNG. Op grond van de kapitaalbehoefte heeft VGGM twee lange termijn leningen afgesloten. Deze lange termijn invulling kent een gespreide looptijd. In 2024 is met de terugname van de laatste kazerne door de gemeente de daarbij behorende lening afgelost. Daarnaast is in 2019 een langlopende lening afgesloten van € 15 miljoen met een looptijd van 15 jaar welke zorgt voor een goede basis in de kapitaalbehoefte.

In 2024 is € 277k afgelost (jaar 2023: € 9k). De bijbehorende rentelast bedraagt € 89k.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overige kasgeldleningen

In december 2024 is een kasgeldlening van € 5.000k aangetrokken ter overbrugging van de liquiditeitspositie tot het moment van facturatie van de gemeentelijke bijdragen 2025 in 2025 (vanuit het nieuwe financiële systeem). Deze kasgeldlening wordt in februari 2025 afgelost.

Overige schulden

De overige schulden bestaan uit:

Bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
Kortlopende schulden	5.618	8.803
Kortlopende schulden overheid	166	475
Nog te verrekenen Ambulancezorg	0	221
Totaal	**5.784**	**9.499**

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de reguliere crediteuren per balansdatum.

Kortlopende schulden overheid

De kortlopende schulden overheid betreffen te betalen bedragen aan de Belastingdienst per balansdatum.

Overlopende passiva

Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgende begrotingsjaar tot betaling komen

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	Toevoeging	Besteding	31-12-2024
EU/Rijk	0	6	0	6
Gemeenten	508	868	508	868
Belastingdienst	5.270	5.201	5.270	5.201
Personeel VGGM, salarissen	733	108	733	108
Overig	1.722	3.786	1.722	3.786
Totaal	**8.233**	**9.969**	**8.233**	**9.969**

Overige vooruit ontvangen bedragen

Bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
Nog te besteden middelen	5.901	7.123
Vooruit ontvangen middelen gemeenten	16	2.870
Overige vooruit ontvangen middelen	33	0
Totaal	**5.950**	**9.993**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

VGGM breed

Ten aanzien van de opgebouwde verlofuren is in de balans geen post verplichting vanuit de werkgever voor deze verlofuren opgenomen. Doelstelling is dat een medewerker maximaal 80 uur per persoon kan meenemen naar het volgende kalenderjaar. In 2023 is een verlofregistratiesysteem geïmplementeerd, waarmee het totaal aantal verlof uren voor de gehele organisatie inzichtelijk wordt. Naar verwachting bedraagt de huidige omvang van de verlofuren circa € 2,3 miljoen.

De verwachting is dat de regelgeving volgens BBV rondom de verwerking van (bovenwettelijk) verlof in de jaarrekening in lijn wordt gebracht met de wettelijke verslaggevingsregels. In dat geval leidt deze € 2,3 miljoen tot een incidentele last.

Meerjarige overeenkomsten
Ten behoeve van de bedrijfsvoering zijn meerjarige overeenkomsten gesloten ten behoeve van de ondersteuning van de verschillende activiteiten welke de dienst uitoefent. Dit betreffen contracten op het gebied van inhuur personeel, huur gebouwen, onderhoud gebouwen en materiaal.

De grote contracten zijn:
Huurovereenkomst met de Eusebiusburg bv ten behoeve van het GGD-pand Eusebiusbuitensingel 43 met een looptijd tot 30 juni 2027 en een huurbedrag van circa € 410k per jaar. Met betrekking tot deze overeenkomst is door de BNG op verzoek een bankgarantie afgegeven van € 98k zijnde één kwartaal huur.
Huurovereenkomst met de gemeente Arnhem ten behoeve van de brandweerkazerne Arnhem, Rietgrachtstraat 74 met een looptijd tot 2056 tot een bedrag van ongeveer € 1.240k per jaar.

Fiscale aangelegenheden
VGGM en de Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden vormen met ingang van 1-1-2015 een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

Aansprakelijkheidstelling uitvoering COVID-19 taken
Stichting ICAM heeft de Staat, 25 veiligheidsregio's, verschillende centrumgemeenten, GGD GHOR en alle GGD'en aansprakelijk gesteld voor de schade door het datalek in de corona systemen, begin 2021. De procedure is opgestart. De rechter heeft in een tussenvonnis alle eisen van Stichting ICAM met betrekking tot schadevergoeding afgewezen. Inmiddels is duidelijk geworden dat Stichting ICAM niettemin de oorspronkelijke procedure wil hervatten. De rechtbank heeft bepaald dat dit per 12 januari 2025 zal zijn, het moment waarop betrokken partijen toelichting zullen geven en bewijsstukken zullen aanleveren rond diverse onderwerpen. Naar ons oordeel is dit primair de verantwoordelijkheid van het Rijk en niet van de afzonderlijke GGD-en.

PTSS Veiligheidsregio's
Tot op heden gaan Veiligheidsregio's verschillend om met medewerkers met PTSS symptomen. Voor Veiligheidsregio's wordt op dit moment een landelijke regeling voor PTSS uitgewerkt. Met deze regeling wordt PTSS voor Veiligheidsregio's als beroepsziekte erkend. Dit in navolging van bijvoorbeeld Defensie en Politie. Een belangrijk onderdeel van de regeling zijn preventieve maatregelen om PTSS te voorkomen. In de regeling is een bepaling opgenomen dat ook erkende PTSS gevallen met terugwerkende kracht rechten kunnen ontlenen aan de regeling. Verder is de minister gevraagd bij te dragen aan de collectieve kosten voor uitvoering van de regeling. Afhankelijk van de parlementaire besluiten over de voorjaarsnota worden hiervoor gelden toegekend.
Bij het ingaan van deze regeling bestaat een (financieel) risico voor toepassing van de regeling met terugwerkende kracht en de mogelijke negatieve uitkomst over de voorjaarsnota waardoor alle inspanningen en de daaruit voorvloeiende financiële consequenties op dit gebied door de eigen VR moeten worden gedragen.

3.5 Toelichting op de baten en lasten

Baten

Gemeentelijke bijdrage	€ x 1.000
Begroting	82.742
Jaarrekening	82.742
Verschil	**0**

De gerealiseerde gemeentelijke bijdrage is in overeenstemming met de begroting.

Lokaal aanbod	€ x 1.000
Begroting	9.700
Jaarrekening	10.031
Verschil	**330**

De hogere opbrengst lokaal aanbod zijn met name toe te schrijven aan:
- Meer inkomsten monitoren, € 155k v
- Meer inkomsten FLO-gemeenten, € 123k v
- Meer inkomsten Gezondheidsmakelaar (Ede), € 72k v
- Meer inkomsten Gezondheidsmakelaar (Arnhem), € 38k v
- Meer inkomsten gemeentelijke lijkschouw/euthanasie, €41k v
- Meer inkomsten vrijstellingsverklaring (JGZ), € 12k v
- Minder activiteiten lokaal aanbod jeugdgezondheidszorg, € 129k n
- Overige meer inkomsten, € 18k v

Rijksbijdragen	€ x 1.000
Begroting	16.441
Jaarrekening	16.872
Verschil	**432**

De hogere inkomsten vanuit het Rijk zijn veroorzaakt door de ontvangst voor doorlopende verplichtingen COVID-19, SPUK's corona in verband met (het voorbereiden van) de najaarscampagne (€ 259k v) en de SPUK VIPP pandemische paraatheid (€ 157k v). Tegenover deze baten staat eenzelfde bedrag aan lasten. De overschotten op de BDUR (o.a. Crisisbeheersing) inclusief de vrijval van de balanspost zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve Rijksbijdragen (opgenomen in de 3e begrotingswijziging).

Zorgverzekeraars	€ x 1.000
Begroting	31.498
Jaarrekening	31.454
Verschil	**-45**

In de opgenomen voorlopige afwikkeling met de zorgverzekeraars wordt rekening gehouden met de verwachte nacalculatie van onder andere de werkelijk geleverde paraatheid.

Overige baten	€ x 1.000
Begroting	11.183
Jaarrekening	13.924
Verschil	**2.740**

De hogere overige baten van € 2,7 miljoen zijn toe te schrijven aan:

- De GGD heeft € 1,4 miljoen extra overige baten gerealiseerd. Dit komt door de toename van de opbrengsten uit maatschappelijke opgaven met tijdelijke financiering van derden (€ 0,3 miljoen), Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA, € 0,4 miljoen), Reizigersvaccinaties (€ 0,3 miljoen), en door aanpassing in de tariefstelling van Forensisch Medische Expertise en Medische Arrestantenzorg (beide Politie, € 0,2 miljoen). Daarnaast zijn nog overige meer inkomsten gerealiseerd van € 0,2 miljoen.
- De Ambulancezorg heeft € 1,6 miljoen extra overige baten gerealiseerd. Dit zijn de meer opbrengsten vanuit de FLO (€ 0,9 miljoen), vergoedingen vanuit samenwerkingsafspraken (€ 0,6 miljoen) en de verkoop van bedrijfsmiddelen (€ 0,1 miljoen).
- De Brandweer heeft € 0,4 miljoen minder overige baten gerealiseerd door minder gerealiseerde inkomsten uit incidentele baten waaronder de opbrengsten vanuit de verkoop van bedrijfsmiddelen.
- Vanuit programma's Crisisbeheersing en Bedrijfsvoering is € 0,1 miljoen aan overige meer inkomsten gegenereerd vanuit meerdere inkomsten stromen.

Lasten

De lasten worden gepresenteerd per programma inclusief de toegerekende doorbelasting.

Programma Crisisbeheersing	€ x 1.000
Begroting	6.705
Jaarrekening	6.400
Verschil	**-305**

Het programma Crisisbeheersing laat een voordeel op de lasten zien van € 305k door:

- Lagere personeelskosten van € 78.000 door o.a. schaalvoordelen en vacatureruimte. De vacatureruimte leidt tot een voordeel van € 242.000, waar tegenover € 174.000 externe inhuur staat.
- In 2025 is een nieuw inrichtingsplan vastgesteld. Dit vond plaats gedurende de 2e helft van het jaar. Hierdoor is onder andere het nieuwe opleidings- en oefenprogramma nog niet volledig plaatsgevonden en is aanschaf van voorlichtingsmateriaal uitgesteld, waardoor € 150.000 is overgehouden op de materiele kosten.
- Lagere software kosten van € 20.000 door vertraging in de aanbesteding.
- Lagere kapitaallasten van € 47.000 door uitstel van investeringen.

Programma Brandweerzorg	€ x 1.000
Begroting	58.217
Jaarrekening	57.628
Verschil	**-589**

Het programma Brandweerzorg laat een voordeel op de lasten zien van € 0,6 miljoen door:

- Hogere personeelslasten van € 0,4 miljoen: Dit betreft een hogere dotatie aan de personeelsvoorzieningen voor verlofsparen en RVU (€ 0,6 miljoen nadeel). Daarnaast heeft vacatureruimte (€ 0,8 miljoen voordeel) geleid tot extra specialistische externe inhuur (€ 0,8 miljoen nadeel) en additionele wervingskosten (€ 0,2 miljoen nadeel). Tot slot, is er een voordeel gerealiseerd op de vergoedingen voor brandweer vrijwilligers (€ 0,4 miljoen voordeel).
- Lagere kapitaallasten van € 1,2 miljoen gerealiseerd door uitgestelde investeringen.

- Lagere materiele lasten van € 0,1 miljoen gerealiseerd door hogere onderhoudskosten van materieel (€ 0,5 miljoen nadeel) gecompenseerd door lagere opleidingskosten voornamelijk gerealiseerd door het annuleren van de opleidingsweken in Zweden en een het niet uitvoeren van geplande leergangen.
- Hogere huisvestingslasten van € 0,3 miljoen gerealiseerd door hogere onderhoudskosten.

Programma GGD	€ x 1.000
Begroting	48.826
Jaarrekening	49.000
Verschil	**174**

Met ingang van de begroting 2024 worden de COVID-19 gerelateerde activiteiten verantwoord binnen het programma GGD en niet meer als een apart programma.

Het programma GGD laat een nadeel op de lasten zien van € 174k door:
Hogere opbrengsten hebben in 2024 geresulteerd in beperkt hogere lasten. Dit betreft met name personeel. Een deel van de extra uitvoering is opgevangen binnen de bestaande formatie, via bijvoorbeeld beschikbaarheidsdiensten. Daarnaast is de lastentoename beperkt door voordelen in salarislasten, waaronder periodiekvoordelen.

Programma Ambulancezorg	€ x 1.000
Begroting	33.507
Jaarrekening	35.181
Verschil	**1.674**

Het programma Ambulancezorg laat een nadeel op de lasten zien van € 1,7 miljoen. Dit zijn hogere personeelslasten voor € 2,1 miljoen. Dit is komt door niet ingevulde personeelsformatie wat heeft geleid tot extra externe inhuur kosten (€ 0,9 miljoen na vacatureruimte) en uitbetalingen van niet opgenomen vakantiedagen (€ 0,2 miljoen). Daarnaast zijn de kosten hoger door deelname aan de FLO-regeling (€ 1,0 miljoen) welke grotendeels worden gecompenseerd door de declaratie bij VWS. De hogere personeelslasten worden gecompenseerd door lagere huisvestingslasten (€ 0,1 miljoen) en lagere kapitaallasten door uitgestelde investeringen (€ 0,3 miljoen).

Programma Bedrijfsvoering	€ x 1.000
Begroting	27.508
Jaarrekening	26.188
Verschil	**-1.319**

Het programma Bedrijfsvoering laat een voordeel op de lasten zien van € 1.319k. Hogere personeelslasten als gevolg extra werkzaamheden en tijdelijke inhuur in plaats van vaste invulling van € 800k worden volledig gecompenseerd door lagere materiele kosten met name software en vertraging projecten I&I van € 1.000k, lagere huisvestingskosten van € 50k, lagere kapitaallasten door uitgestelde investeringen van € 700k en een hoger renteresultaat van € 335k.

Incidentele baten en lasten per programma

Het resultaat voor 2024 bestaat uit een aantal incidentele posten. Onderstaand een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Incidentele baten en lasten Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma Crisisbeheersing		
Toevoeging reserve Rijksbijdragen*	-	913
Programma Brandweer		
Verkoop activa	613	-
Toevoeging reserve Wonen met zorg*	-	244
Vrijval nog te besteden rijksbijdragen balans	1.802	-
Toevoeging reserve Rijksbijdragen*	-	2.257
Programma GGD		
COVID-19 najaarscampagne (SPUK corona/- basis)	3.773	3.773
COVID-19 meerkostenregeling	358	358
HPV18+ campagne	27	27
Programma Ambulancezorg		
Verkoop activa	97	-
Programma Bedrijfsvoering		
Terugname kazerne gemeente	303	303
Totaal	**6.973**	**7.874**

*De toevoegingen aan de reserves Wonen met zorg en Rijksbijdragen betreffen reeds besloten reserve mutaties.

3.6 Normering topinkomens

Verwijzend naar de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) treft u hieronder de bijbehorende specificatie voor VGGM aan:

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	A. Slofstra	H. Bril
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,000	1,000
Voormalig topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	167.171	160.362
Beloningen betaalbaar op termijn	23.363	23.378
Subtotaal	190.534	183.740
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	190.534	183.740
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2023		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband 2023 (in fte)	1,000	1,000
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.170	161.726
Beloningen betaalbaar op termijn	22.622	22.556
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Totale bezoldiging 2023	180.792	184.281

VGGM verloont deze functionarissen conform CAR/UWO, schaal 17. Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Onderstaand een overzicht van de bestuurders gedurende 2024.

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer J. van der Tak	burgemeester van Barneveld
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema (tot 15 november 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw T. de Jonge (vanaf 12 december 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar

3.7 Verantwoording in het kader van SISA

In deze SISA-verantwoording wordt zoals gebruikelijk de Brede Doeluitkering Rampen (BDUR) (A2) verantwoord. Daarnaast de Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en (H29) en de Regeling specifieke uitkering COVID-19 vaccinatie (H33). Van de Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en voor mede-overheden is geen gebruik gemaakt (H29B).

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A2	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A2/01*					
			€ 9.494.739					
VWS	H29	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/01*	Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H29/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden *Aard controle D2* *Indicator: H29/04*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee/Nvt) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/05*	Toelichting - verplicht als bij H29/05 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/06*
			1 1327072-1045589	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 730.174	€ 730.174	Ja	
			2 1327072-1045589	Versneld opleiden	€ 114.745	€ 114.745	Ja	
			12 1382419-1045589	Landelijke Functie opschaling Infectieziektebestrijding (transitiecapaciteit)	€ 178.486	€ 178.486	Nee	Bovenregionale/landelijke inzet (voor 1/3e van budget) voor het grootste deel niet gerealiseerd.
			Kopie Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/07*	Kopie Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/08*	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/09*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/10*		
			1 1327072-1045589	Kwetsbaarheden wegnemen	Ja	Ja		
			2 1327072-1045589	Versneld opleiden	Ja	Ja		
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12 1382419-1045589	Landelijke Functie opschaling Infectieziektebestrijding (transitiecapaciteit)	Ja	Ja		
VWS	H29B	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die GGD invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/01*	Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H29B/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee/Nvt) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/04*	Toelichting - verplicht als bij H29B/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/05*	
			1					
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
VWS	H33	**Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie**	Besteding (jaar T) COVID-19-vaccinaties conform basiscapaciteit *Eerste halfjaar* *Aard controle R* *Indicator: H33/01*	Heeft u de infrastructuur ingericht ten behoeve van de basiscapaciteit covid-19-vaccinatie? (Art. 3, lid 1, onder b) (ja/nee) *Eerste halfjaar* *Aard controle D1* *Indicator: H33/02*	Besteding (jaar T) inzake voorbereidende werkzaamheden (Art. 3 lid 1, onder c) *Eerste halfjaar* *Aard controle R* *Indicator: H33/03*	Heeft u (na schriftelijke mededeling aan de minister van VWS) de infrastructuur die specifiek voor COVID-19-vaccinaties is opgezet, ingezet voor andere activiteiten die vallen onder de wettelijke taak op grond van artikel 6, eerste lid van de Wpg? (Ja/Nee) *Eerste halfjaar* *Aard controle D2* *Indicator: H33/04*	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve activiteiten (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) *Eerste halfjaar* *Aard controle D2* *Indicator: H33/05*	
			€ 131.086	Ja	€ 383.897	Nee		
			Besteding (jaar T) COVID-19-vaccinaties *Tweede halfjaar* *Aard controle R* *Indicator: H33/06*	Heeft u (na schriftelijke mededeling aan de minister van VWS) de infrastructuur die specifiek voor COVID-19-vaccinaties is opgezet, ingezet voor andere activiteiten die vallen onder de wettelijke taak op grond van artikel 6, eerste lid van de Wpg? (Ja/Nee) *Tweede halfjaar* *Aard controle D2* *Indicator: H33/07*	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve activiteiten (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) *Tweede halfjaar* *Aard controle D2* *Indicator: H33/08*			
			€ 3.257.599	Nee				

3.8 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting, financiële verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 27 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.482.700. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen
Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2,8 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van €1.482.700. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur een bedrag van € 1,8 miljoen acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

€ x1.000.000	Totaal
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het AB vastgesteld autorisatieniveau).	1,8
1B. Overschrijding investeringsbudgetten.	-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	-
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld volgens de **Financiële Verordening 2024**	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	***1,8***
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	1,8
5.Resterend saldo aan niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden.	-
Voorwaardencriterium	
6. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toegelicht en in de paragraaf bedrijfsvoering).	1,0
M&O criterium	
7. Geen bevindingen.	-
Totaal onrechtmatigheden	**2,8**
Waarvan acceptabel	***1,8***
Waarvan niet-acceptabel	***1,0***

De lasten overschrijdingen in het kader van het begrotingscriterium zijn gedekt door baten overschrijdingen en onderschrijdingen op programma niveau inclusief mutaties reserves. De uitzondering is de lasten overschrijding van de Ambulancezorg. Hier is voor de uitvoering van de wettelijke taak een overschrijding van € 0,1 miljoen geïdentificeerd voor de inzet van extern personeel welke niet is gedekt door baten. Dit is in lijn met het vastgestelde beleid volgens de begroting en daarom niet verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er inkopen geïdentificeerd die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed door capaciteitsgebrek bij de afdeling Bedrijfsvoering. In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties ondernomen worden om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

3.9 Overige

Resultaatbestemming

Definitieve vaststelling inwonersbijdrage 2024
Op 27 november 2024 heeft het Algemeen Bestuur de 3e gewijzigde Begroting 2024 vastgesteld. De hierin opgenomen inwonersbijdrage is € 22,60 per inwoner. In deze Jaarrekening 2024 wordt de inwonersbijdrage conform verantwoord op € 22,60 per inwoner.

Voorgesteld wordt de bijdrage conform vast te stellen.

Voorstel resultaatbestemming
Het resultaat met inachtneming van de incidentele baten & lasten en financiële baten & lasten bedraagt € 4.058.564. Voorgesteld wordt dit resultaat conform de eerdere onderstaande beslispunten te bestemmen:

Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	€	6.751.769

Reeds besloten reservemutaties		
Besteding reserve Onderhoud kazernes brandweergebruikersdeel	€	11.257
Besteding reserve Activa Brandweer Ede	€	3.363
Besteding reserve Gebruikersonderhoud CB's	€	6.447
Besteding reserve Verdeelsleutels	€	215.388
Besteding reserve RAK AGM	€	89.352
Toevoeging reserve Arbeidshygiëne Brandweer	€	- 2.844
Besteding reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	€	397.477
Toevoeging reserve Wonen met Zorg	€	-244.000
Toevoeging reserve Rijksbijdragen	€	-3.169.646
Gerealiseerd resultaat	**€**	**4.058.564**

Met het vaststellen van de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het Bestuur de ambitie uitgesproken om de algemene reserve minimaal naar het niveau van € 3,0 miljoen te verhogen met de helft van de overschotten van komende jaren. Daarom wordt voorgesteld het gerealiseerde resultaat voor € 1,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene Reserve en het restant van € 2,5 terug te laten vloeien naar de gemeenten.

De besluitvorming van de resultaatbestemming loopt samen met de besluitvorming van de bestuursbegroting 2026 en de gewijzigde begroting 2025.

3.10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

4 Bijlagen

Bijlage 1 - Inwonersbijdragen per gemeente

De inwonersbijdragen en de gemeentelijke bijdragen zijn opgenomen in de begroting 2024.

Bijlage 2 - Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023			3e Gew. Begr. 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	87.492	77.698	**9.794**	82.308	71.464	**10.844**	76.462	66.736	**9.726**	85.966	73.273	**12.693**
Crisisbeheersing en brandweer	60.969	47.203	**13.767**	68.228	49.913	**18.315**	65.996	50.715	**15.281**	67.913	48.809	**19.104**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	2.351	24.408	**-22.058**	1.030	27.508	**-26.478**	990	26.438	**-25.447**	1.143	26.188	**-25.046**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**150.812**	**149.309**	**1.503**	**151.566**	**148.885**	**2.681**	**143.448**	**143.888**	**-440**	**155.022**	**148.270**	**6.752**
Mutatie reserves	**227**	**0**	**227**	- 2.681	0	**-2.681**	440	0	**440**	**-2.693**	**0**	**-2.693**
Resultaat	**151.039**	**149.309**	**1.730**	**148.885**	**148.885**	**0**	**143.888**	**143.888**	**0**	**152.329**	**148.270**	**4.059**

Bijlage 3 - Specificatie ten bate van de nacalculatie Ambulancezorg

De exploitatie van de ambulancezorg is gebaseerd op de budgetafspraken met verzekeraars die zijn vastgelegd in één rekenstaat voor zowel de Ambulancehulpverlening als de meldkamertaak. Op basis van de rekenstaat wordt het nacalculatieformulier ingevuld. In deze nacalculatie zijn onder andere de definitieve loon- en prijsindexen verwerkt. Op basis van deze rekenstaat wordt het budget aanvaardbare kosten vastgesteld.
Hieronder is de voorlopige opbrengstverrekening 2024 opgenomen. Deze verrekening is gebaseerd op het met verzekeraars afgesproken budget 2024 en de verwachtte mutatie hierop op basis van de productie en afspraken. Vooralsnog wordt uitgegaan van een budget van € 31.498.157 voor het vervoer en de meldkamer tezamen. Deze vastgestelde opbrengsten zijn als volgt verantwoord:

Schulden uit hoofde van financieringsoverschot wettelijk budget ambulancezorg

	2022	2023	2024	Totaal
	€	€	€	€
Saldo per 1 januari 2024	465.838	220.991	0	686.828
Mutaties boekjaar				
Nog te verrekenen financieringsverschil zorgverzekeraars		-220.991	-49.070	-270.061
Beschikte opbrengstverrekening zorgverzekeraars		254.557	3.900.000	4.154.557
Gefactureerde opbrengstverrekening zorgverzekeraars	-159.278	-197.370	-3.900.000	-4.256.647
Subtotaal mutaties boekjaar	-159.278	-163.803	-49.070	-372.152
Saldo per 31 december 2023	**306.560**	**57.187**	**-49.070**	**314.677**
Beschikkingen opbrengstverrekening NZa	ja	ja	ja	
Stadium van vaststelling NZa:	c	c	b	

a = interne berekening
b = overeenstemming met representerende zorgverzekeraar(s) en/of voorlopige beschikking NZa
c = definitieve vaststelling NZa

	31-dec-24	31-dec-23
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	49.070	0
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	-363.747	-686.828
	-314.677	**-686.828**

Specificatie financieringsverschil voor het boekjaar	2024	2023
	€	€
Wettelijk budget voor ambulancezorg voorcalculatie met NZa	31.498.157	28.918.573
Wettelijk budget voor ambulancezorg ingecalculeerde budgetmutaties t.b.v. jaarrekening	-118.340	-730.005
Af: werkelijke opbrengsten ambulancezorg	-27.430.747	-26.009.558
Voorlopig financieringsverschil einde boekjaar	**3.949.070**	**2.179.009**
Mutaties budget voor ambulancezorg naar aanleiding van nacalculatie met NZa boekjaar 2023		-33.567
Definitief financieringsverschil		**2.145.442**

Vanaf 2015 kent de ambulancezorg één totaalbudget. De tarieven voor het vervoer zijn in het gehele land uniform. Aangezien de opbrengsten uit de facturering niet aansluiten met de financieringsafspraak van de aanvaardbare kosten wordt het verschil direct verrekend met de zorgverzekeraars.
De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis. Teneinde de jaarlijkse exploitatie te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd.
In 2024 is de afwikkeling tot en met het jaar 2023 definitief vastgesteld.

Exploitatie Ambulancezorg

Pijler Mobiele zorg

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
7.1 Volksgezondheid			
Personeelskosten	19.768	21.613	23.132
Materiele kosten	3.767	3.592	3.999
Kapitaallasten	940	1.667	1.280
Huisvestingskosten	493	699	559
Lasten	**24.968**	**27.571**	**28.970**
7.1 Volksgezondheid			
Rijksbijdragen	73	76	76
Zorgverzekeraars	25.303	28.419	28.250
Overige baten	2.724	1.765	3.423
Baten	**28.100**	**30.261**	**31.750**
Doorbelasting	-1.829	-2.690	-2.665
Resultaat voor bestemming	**1.303**	**0**	**114**
Mutatie reserves	-1.303	0	-114
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**

Exploitatie Meldkamer

Pijler Meldkamer en Zorgcoördinatie

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
7.1 Volksgezondheid			
Personeelskosten	2.971	2.172	3.031
Materiele kosten	1.514	200	190
Kapitaallasten	10	0	70
Huisvestingskosten	21	0	32
Lasten	**4.516**	**2.372**	**3.322**
7.1 Volksgezondheid			
Rijksbijdragen	132	131	0
Zorgverzekeraars	2.637	2.291	3.203
Overige baten	1.654	129	139
Baten	**4.423**	**2.551**	**3.342**
Doorbelasting	-189	-179	-223
Resultaat voor bestemming	**-281**	**0**	**-204**
Mutatie reserves	281	0	204
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**

Bijlage 4 - Overzicht van langlopende leningen ultimo 2024

Leningen Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Aflossingen	Vermeerderingen	Saldo 31-12-2024
BNG 40.108784	277	-277	0	0
BNG 40.113329	15.000	0	0	15.000
Totaal	**15.277**	**-277**	**0**	**15.000**

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 89k.

Bijlage 5 - Bestuurssamenstelling

Bestuurssamenstelling
Per 31 december 2024

Samenstelling Algemeen Bestuur Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Voorzitter:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
Eerste plaatsvervangend voorzitter:	
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Tweede plaatsvervangend voorzitter:	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Derde plaatsvervangend voorzitter:	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
Leden:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer J. van der Tak	burgemeester van Barneveld
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema (tot 15 november 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw T. de Jonge (vanaf 12 december 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar
Adviseurs:	
De heer A. Slofstra	directeur brandweer
De heer H.R. Bril	directeur publieke gezondheid

Samenstelling Bestuurscommissie Veiligheid en Gezondheid

Voorzitter:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
Eerste plaatsvervangend voorzitter:	
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Tweede plaatsvervangend voorzitter:	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Derde plaatsvervangend voorzitter:	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer M. van de Geijn	wethouder van Arnhem
De heer J. van der Tak	burgemeester van Barneveld
Mevrouw J.M. de Heer	wethouder van Barneveld
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
De heer A. Slob	wethouder van Lingewaard
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw G. Hofstede (tot 1 oktober 2024)	wethouder van Rheden
De heer R. ter Hoeven (vanaf 1 oktober 2024)	wethouder van Rheden
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer B. Elbers	wethouder van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
De heer J. Goossen (tot 28 mei 2024)	wethouder van Duiven
Mevrouw M. Overduin (vanaf 18 juni 2024)	wethouder van Duiven
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
De heer B. van der Beek	wethouder van Ede
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
Mevrouw C. Teunissen	wethouder van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema (tot 15 november 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw T. de Jonge (vanaf 12 december 2024)	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A. Rohen	wethouder van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
Mevrouw M. Mulder (tot 26 september 2024)	wethouder van Renkum
Mevrouw E. Vink (per 26 september 2024)	wethouder van Renkum
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw T. van der Pas	wethouder van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer H. Vlastuin	wethouder van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer G. van Vulpen	wethouder van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer J. Derksen	wethouder van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar
De heer S. Bijl	wethouder van Zevenaar

Adviseurs:

De heer A. Slofstra	directeur brandweer
De heer H.R. Bril	directeur publieke gezondheid

Samenstelling Dagelijks bestuur

Voorzitter:

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem

Eerste plaatsvervangend voorzitter:

De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede

Tweede plaatsvervangend voorzitter:

De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden

Derde plaatsvervangend voorzitter:

De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer M. van de Geijn	wethouder van Arnhem
Vanuit de Veluwezoom	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Vanuit de Liemers	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
Vanuit de West-Veluwe/Vallei	
Mevrouw J.M. de Heer	wethouder van Barneveld
Vanuit de OverBetuwe	
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe

Financiële commissie

Voorzitter

De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

De heer G. van Vulpen	wethouder van Wageningen
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
De heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten in Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

www.vggm.nl

Begroting 2026

Bevat tevens de eerste geactualiseerde begroting 2025

Versie voor gemeentelijke consultatie

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

1. Inleiding

Met deze begroting stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de taken en activiteiten voor het jaar 2026. In deze begroting zijn tevens de beleidsmatige en financiële kaders opgenomen, zoals het Algemeen Bestuur op 27 november 2024 heeft besproken. Aansluitend zijn de kaders in colleges en gemeenteraden besproken, waarna zienswijzen zijn vanuit de gemeenten zijn ontvangen.
De rode lijn van de ontvangen zienswijzen hebben betrekking op het voorstel om mogelijke besparingen in beeld te brengen, zorgen rondom de continuïteit van dienstverlening en de zienwijze periode vanaf 2 december tot 14 februari 2025 werd door meerdere gemeenten als kort ervaren.

In beeld brengen besparingen
De reacties op het voorstel om besparingen in beeld te brengen worden door de gemeenten goed ontvangen. Een aantal gemeenten vragen om een zorgvuldig te doorlopen proces en andere gemeenten vragen om een taakstellende besparingspercentage. Het Dagelijks Bestuur is van mening dat een zorgvuldig proces is uitgezet, waarbij eerst de gevolgen van eventuele besparingen tegen het licht worden gehouden alvorens hierover te besluiten.

Zorgen rondom continuïteit dienstverlening
Gemeenteraden uiten hun zorgen over de continuïteit van dienstverlening als gevolg van een grotere opgave voor VGGM om haar taken uit te voeren door oplopende druk op zorg- en veiligheidsketen en afnemende budgetten. Het Dagelijks Bestuur heeft oog voor deze zorgen. In deze begroting staan de verschillende uitdagingen verder uitgewerkt. Ook vraagt het Dagelijks Bestuur aandacht voor voldoende Rijksmiddelen om de continuïteit te waarborgen en is ten aanzien van de gemeentelijke besparingen een zorgvuldig proces uitgelijnd.

Doorlooptijd zienswijzen procedure
De zienswijze procedure besloeg 11 weken, waarvan 2 weken kerstreces. Deze 9 weken werd door een aantal gemeenten als te kort ervaren. Het Dagelijks Bestuur gaat in overleg met de ambtelijke organisatie om te bezien of een langere zienswijze procedure voor de kaderbrief 2027 mogelijk is.

De ontvangen zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de beleidsmatige en financiële kaders voor 2026. In de voorliggende begroting zijn deze kaders per programma nader uitgewerkt in doelstellingen en activiteiten. Daar waar voortschrijdende informatie beschikbaar is, is deze betrokken bij het opstellen van deze ontwerp begroting voor 2026.

Deze begroting geeft eveneens de mogelijkheid om de geactualiseerde begroting 2025 nauwkeuriger op te stellen, doordat diverse bekostigingsgesprekken voor diensten en producten die niet middels de gemeentelijke bijdrage worden bekostigd recent zijn afgerond. Denk hierbij aan afspraken met subsidiegevers, gemeenten inzake lokaal aanbod GGD en zorgverzekeraars.

De begroting is opgebouwd rondom de volgende programma's:

3a. Programma Crisisbeheersing

3b. Programma Brandweer

3c. Programma GGD

3d. Programma Ambulancezorg

3e. Programma Bedrijfsvoering

Binnen het programma GGD bestond tot en met begrotingsjaar een separate pijler Monitoring & Advies. Met ingang van deze ontwerp begroting is deze pijler samengevoegd met de pijler Algemene Gezondheidszorg. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Per programma zijn de beleidsontwikkelingen en beoogde resultaten beschreven, inclusief de begrote baten en lasten. Op totaalniveau geeft dat de volgende organisatie-begroting voor 2026:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Programma Crisisbeheersing	4.917	6.802	7.039	6.690	6.690	6.690	6.690
Programma Brandweer	43.891	46.528	44.729	46.371	45.602	45.452	45.452
Programma GGD	40.981	38.719	42.711	43.685	42.684	42.684	42.669
Programma Ambulancezorg	32.292	31.192	32.567	32.437	32.437	32.437	32.437
Programma Bedrijfsvoering	26.188	27.611	27.312	29.026	29.526	29.469	29.426
Lasten	**148.270**	**150.852**	**154.358**	**158.208**	**156.939**	**156.732**	**156.673**
Gemeentelijke bijdrage	82.742	87.607	85.957	92.475	91.450	91.300	91.300
Lokaal aanbod	10.031	8.748	9.859	9.528	9.528	9.528	9.528
Rijksbijdragen	16.872	11.517	12.311	9.983	9.983	9.983	9.983
Zorgverzekeraars	31.454	31.874	33.551	33.551	33.551	33.551	33.551
Overige baten	13.924	10.881	11.420	12.202	12.202	12.202	12.202
Baten	**155.022**	**150.627**	**153.099**	**157.739**	**156.714**	**156.564**	**156.564**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**6.752**	**-225**	**-1.259**	**-469**	**-225**	**-168**	**-109**
Mutatie reserves	-2.693	225	1.259	469	225	168	109
Resultaat na bestemming	**4.059**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**4.059**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
Inhoudsopgave 4
2. Druk op financiën 5
3. Programma-indeling 6
3a. Programma Crisisbeheersing 6
3b. Programma Brandweer 16
3c. Programma GGD 25
3d. Programma Ambulancezorg 37
3e. Programma Bedrijfsvoering 43
4. Financiën 49
4.1 Nominale ontwikkelingen 49
4.2 Investeringen 49
4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2025 50
4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2024 50
4.5 Gemeentelijke bijdragen 51
4.6 Overzicht incidentele baten en lasten 51
5. Paragrafen 52
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 52
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 53
5.3 Financiering 55
6. Planning en control cyclus 56
Bijlagen 57
Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen 57
Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente 61
Bijlage 3: Geprognotiseerde balans 65
Bijlage 4: Reserves en voorzieningen 67
Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2025 – 2029 68
Bijlage 6: Taakvelden 69

2. Druk op financiën

Met het oog op het Ravijnjaar in 2026 verkennen gemeenten in hoeverre VGGM een bijdrage kan leveren aan de spanning op de gemeentelijke financiën. Daarom heeft het Algemeen Bestuur aanvullend op de ontwerpbegroting 2025 gevraagd om een indicatieve incidentele besparing van tenminste 2% én een mogelijk grotere besparing voor de jaren daarna.

Voor de structurele maatregelen in de taakuitvoering heeft het bestuur verschillende scenario's besproken. Met het gegeven dat VGGM een breed dienstverleningspakket uitvoert tegen een relatief lage prijs betekent dat veelal pijnlijke keuzes worden gemaakt. Op dit moment werkt de organisatie verschillende maatregelen nader uit. Deze uitwerking omvat:

- Effect op de beleidsdoelstellingen;
- Gevolgen op de activiteiten van VGGM;
- De besparing die met de maatregel gerealiseerd kan worden
- De snelheid waarmee de besparing gerealiseerd kan worden.

In het voorjaar van 2025 bespreken we in het algemeen bestuur deze uitwerking en maken we keuzes in de taakuitvoering. Deze keuzes worden verwerkt in een gewijzigde begroting 2026 en/of in de kaderbrief 2027. Voor de incidentele besparing over 2025 en 2026 van 2% heeft in 2024 een nadere uitwerking plaatsgevonden, welke in deze begroting nader is uitgewerkt.

Beleidskader 2025 en 2026
De besparing van 2% is voor 2025 en 2026 te vinden in de volgende onderwerpen:

- Begroten van hogere rentebaten VGGM factureert conform gemeenschappelijke regeling de gemeentelijke dienstverlening voor een belangrijk deel vooruit. Hierdoor heeft VGGM gedurende een groot deel van het jaar een positief banksaldo. Door de opgelopen marktrente ontvangt VGGM een hogere rentevergoeding dan initieel begroot. Het bestuur stelt voor om deze hogere rentevergoeding van € 600.000 voor 2026 net zoals in 2025 vooraf te begroten. Keerzijde is dat VGGM op deze begrote post een renterisico loopt. Dat doet zich voor als de marktrente daalt.
- Begroten van lagere kapitaallasten De markt voor specifiek materieel is momenteel erg krap. Dit leidt tot oplopende levertijden. Hierdoor ontstaat een vertraging in de reguliere vervanging van materieel en daarmee een (incidenteel) voordeel op de kapitaallasten. Het bestuur stelt voor om de kapitaallasten voor 2026 net zoals in 2025 € 500.000 lager te begroten.
- Begroten van hogere opbrengst verkoop afgestoten materieel Door de krappe markt van specialistisch materieel lopen nieuwprijzen aanzienlijk op. Als gevolg van de oplopende prijzen nemen eveneens de prijzen van gebruikt materieel toe. Het bestuur stelt voor om voor 2026 net zoals in 2025 een € 50.000 hogere opbrengstwaarde van afgestoten materieel te begroten.
- Temporiseren versterkingsprogramma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. VGGM is in 2024 gestart met het meerjarige programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. Doel van dit programma is om de organisatie te ontwikkelen van ad-hoc georganiseerd naar een gestandaardiseerde werkwijze. De noodzaak voor het meerjarige programma wordt onderkend. Tegelijkertijd bestaat de behoefte voor grip op de kostenstijgingen in de meerjarenbegroting. Ook diverse gemeenteraden vragen daarom. Jaarlijks wordt in de begroting een specifieke onderbouwing van de kostenstijging voor dat jaar opgenomen. Voor nu wordt de keuze gemaakt om de noodzakelijke stijging van de bedrijfsvoeringskosten bij te stellen tot € 3 miljoen (in plaats van € 4 miljoen) en deze tegelijkertijd te temporiseren voor zowel 2025 en 2026 met € 500.000. Daarmee laten we de kostenstijging langzamer opbouwen en minder ver doorgroeien dan in de afgelopen meerjarenbegroting opgenomen. Daardoor wordt de versterking minder snel gerealiseerd en Versie:2 december 2024 Pagina 7 loopt het programma langer door. Het terugbrengen van de risico's in de kwetsbare bedrijfsvoering lopen dan ook langer door. Of ultimo 2027 of verder alsnog meer middelen nodig zijn, kan dan zowel inhoudelijk als financieel in 2026 worden afgewogen.

Risico's voor VGGM als gevolg van deze besparingen
Het aanpassen van de begrotingsuitgangspunten leidt tot de volgende risico's:

- De rente valt lager uit dan de begrote 2,5% rente die in lijn is met de DNB-verwachting;
- Prijsstijgingen in de markt zijn hoger dan de indexatie na besparingen;
- Door het temporiseren van het programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren worden de geïdentificeerde risico's minder snel teruggebracht. Temporiseren leidt tot efficiëntieverlies en hogere kosten voor het programma.

3. Programma-indeling

3a. Programma Crisisbeheersing

De afdeling Crisisbeheersing richt zich op het uitvoeren van de taken genoemd in de Wet veiligheidsregio's. De GHOR en de gemeentelijke samenwerking op het gebied van bevolkingszorg maken hier onderdeel vanuit. Crisisbeheersing richt zicht op het voorkomen, beperken en bestrijden van rampen en crises. Dit doen we door onze crisisorganisatie voor te bereiden op het voeren van regie tijdens situaties waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden. Ook zorgen we ervoor dat de samenleving zoveel mogelijk overeind blijft tijdens een crisis en helpen terug te veren naar een gewenste situatie.

Sinds 2024 wordt er door het Ministerie van Justitie en Veiligheid gewerkt aan een wijziging van de Wet Veiligheidsregio's. Na een openbare consultatie in 2025, zal de wet naar verwachting in 2026 naar de Tweede Kamer worden gestuurd ter besluitvorming. Met de wetswijziging wordt beoogd de nationale crisisstructuur te versterken en het stelsel van crisisbeheersing toekomstbestendig te maken.

Versterken crisisbeheersing

Om onze taken uit te voeren, is versterking van crisisbeheersing nodig. We zien dat de wereld verandert en er nieuwe dreigingen op ons afkomen. Denk aan klimaatverandering, geopolitiek spanningen in de wereld, energietransitie en verdergaande digitalisering. De samenleving staat hierdoor voor grote uitdagingen. We moeten ons goed voorbereiden op huidige en toekomstige crises. Die kunnen ingewikkeld, onvoorspelbaar, groot en langdurig zijn. Daarom moeten overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en burgers samenwerken om de weerbare samenleving te versterken. De weerbaarheidsopgave en veranderende omgeving hebben de basis gevorm voor ons beleidsplan 2025-2026. In 2026 werken we de ontwikkeling van het beleidsplan crisisbeheersing 2027-2030.

In 2026 werken we verder aan de uitvoering van ons beleidsplan. Daarin zijn de volgende speerpunten benoemd:

1. Een flexibele en robuuste crisisorganisatie. We werken aan het versterken van onze crisisorganisatie zodat bij een flitscrisis én bij een langdurige crisis, zij haar crisisprocessen efficiënt en effectief kan uitvoeren ongeacht de aard van de crisis.
2. Een flexibele netwerksamenwerking. We werken aan het versterken en bestendigen van ons netwerk met crisispartners, vitale bedrijven, kennisinstellingen, medeoverheden en maatschappelijke organisaties. We zijn actief in ons contact met partners en opzoek naar nieuwe partners met wie toekomstige crises kunnen bestrijden.
3. Versterking en verbinding van risico- en crisiscommunicatie. We werken aan het vergroten van de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de samenleving door risico- en crisiscommunicatie in alle fasen van preparatie tot en met nafase.
4. Versterking van de informatiepositie van de veiligheidsregio. We werken vaan het versterken van de informatiepositie van de veiligheidsregio door samenwerking met crisispartners en andere veiligheidsregio's. We investeren in een goede informatiemanagementorganisatie die ervoor kan zorgen dat de juiste informatie, op de juiste plek, bij de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar is.

In 2022 is in een bestuurlijk akkoord afgesproken dat de Rijksoverheid structureel de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) aan veiligheidsregio's verhoogd in vier stappen tussen 2023 en 2026. Uit de miljoenennota 2025 blijkt dat er in 2026 een 10% bezuiniging op de totale BDuR wordt doorgevoerd. Hierdoor wordt de eerdere investering in crisisbeheersing gedeeltelijk tenietgedaan. Als gevolg hiervan moeten de ambities, zoals vastgelegd in het inrichtings- en versterkingsplan crisisbeheersing, naar beneden toe worden bijgesteld.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Veiligheidsregio taken	3.053	4.457	5.118	4.121	4.121	4.121	4.121
GHOR	1.229	1.629	1.091	1.818	1.818	1.818	1.818
Bevolkingszorg	635	716	830	751	751	751	751
Lasten	**4.917**	**6.802**	**7.039**	**6.690**	**6.690**	**6.690**	**6.690**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	4.564	3.726	4.574	4.828	4.828	4.828	4.828
Rijksbijdragen	3.290	4.527	3.773	3.373	3.373	3.373	3.373
Overige baten	45	50	0	0	0	0	0
Baten	**7.899**	**8.303**	**8.347**	**8.201**	**8.201**	**8.201**	**8.201**
Doorbelasting	-1.482	-1.502	-1.439	-1.511	-1.511	-1.511	-1.511
Resultaat voor bestemming	**1.499**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-913	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**587**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**587**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Er dreigt een spagaat te ontstaan tussen de benodigde versterking van crisisbeheersing en de bekostiging ervan. Crisisbeheersing wordt betaald uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en uit een gemeentelijke bijdrage. In lijn met de miljoenennota 2025 wordt vanaf 2026 een 10% bezuiniging op de BDuR doorgevoerd. Ook de gemeentelijke bijdrage staat onder druk.	Als gevolg hiervan zullen de ambities van de afdeling crisisbeheersing, zoals vastgelegd in het inrichtings- en versterkingsplan crisisbeheersing, herijkt en naar beneden toe moeten worden bijgesteld.
De versterking van crisisbeheersing richt zich ook op het uithoudingsvermogen bij een langdurige crisis en het robuuster maken van onze crisisorganisatie. Als de versterking onvoldoende is, heeft dat een negatief effect op de (langdurige) beschikbaarheid en inzetbaarheid van medewerkers in onze crisisorganisatie. Een uitputtingsslag van mens en organisatie dreigt dan.	Er is op de balans een reserve rijksbijdragen gevormd met niet-bestede BDuR-gelden die onder andere kan worden aangewend in geval van (langdurige) crisis om de crisisorganisatie te versterken.
Crisisbeheersing kan te maken krijgen met extra uitdagingen in de uitvoering van haar wettelijke taak. Onze netwerkpartners hebben te maken met schaarste in capaciteit en middelen. Een voorbeeld hiervan is de beperkte toegankelijkheid van de zorg als gevolg van krapte van personeel en/of een groot aanbod van patiënten.	Voor dit risico is niet direct een beheersmaatregel beschikbaar. Afhankelijk van de situatie zal gezamenlijk met andere partners moeten worden gezocht naar oplossingen. Tegelijkertijd dragen we bij aan het versterken van de weerbaarheid in Nederland zodat de samenleving de gevolgen beter kan opvangen.

3a.1 Pijler veiligheidsregio taken

Onder veiligheidsregio taken verstaan we de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de taakvelden (multi) risicobeheersing, crisisorganisatie en informatievoorziening. We geven uitvoering aan het beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026.

Binnen het thema risicobeheersing werken we aan het analyseren van risico's en dreigingen, risicocommunicatie, planvorming, evenementenadvisering en netwerkmanagement, met als doel het voorkomen van en voorbereiden op

crises. In 2026 werken we aan het ontwikkelen van een nieuw regionaal risicoprofiel. De resultaten zijn input voor onze risicocommunicatie naar inwoners, gemeenten en crisispartners en helpen bij het adviseren over evenementenveiligheid. We werken in verschillende netwerken samen om voorbereid te zijn op crises.

In 2026 werken we verder aan het thema crisisorganisatie door het verhogen van de paraatheid en geoefendheid van onze crisisfunctionarissen en crisisteams zodat zij, ongeacht de oorzaak, ieder korte en langdurige crisis efficiënt en effectief kunnen bestrijden. In 2026 voltooien we de transitie van OTO (opleiden, trainen en oefenen) naar OTOTEL (Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons Learned). Met de toevoeging van testen, evalueren en lessons learned, wordt de leercyclus rondgemaakt.

Op het thema Informatievoorziening werken we ook in 2026 aan de versterking van de informatiepositie van de veiligheidsregio. We trekken hierin gezamenlijke op met onze partners, andere veiligheidsregio's en de rijkoverheid. Hierdoor kunnen we ons Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) verder uitbouwen. Daarnaast werken we continue aan het beheer van onze crisissystemen.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken Het hebben van regie op voorbereiding van rampen en crises	**Risicomanagement** Het hebben van inzicht in en adviseren over risico's van rampen en crises.	- Procesmatig houden we zicht op de actuele dreigingen in onze regio, bepalen de impact en voeren acties uit om de risico's te voorkomen, beperken en bestrijden. - Oplevering van en nieuwe Regionaal Risicoprofiel. - Coördinatie van multidisciplinaire advisering over evenementen.	Het beperken van veiligheids- en gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden.
	Planvorming Het hebben actuele, bruikbare en 24/7 beschikbare (inter)regionale plannen die tijdens een ramp of crisis handvatten bieden.	- Op basis van onze visie op planvorming zorgen we voor actuele planvorming. - We hebben extra aandacht voor onze continuïteitsplannen.	Goede en actuele planvorming helpt de crisisorganisatie efficiënt en effectief op te treden en de gevolgen van een crisis te beperken.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van multidisciplinaire opleidingen, oefeningen en trainingen voor multidisciplinaire crisisfunctionarissen en -teams. De prestaties van crisisteams en -functionarissen stapsgewijs en continu verbeteren.	- Uitvoering geven aan het programma OTOTEL 2026. - Ontwikkeling beleidsplan OTOTEL (als onderdeel van het beleidsplan crisisbeheersing 2027-2030).	Er is een goed geprepareerde crisisorganisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Middelen en voorzieningen Het 24/7 beschikbaar hebben van alle vaste en mobiele ruimten, systemen, en middelen t.b.v. de crisisorganisatie die goed beheerd en regelmatig getest worden op hun functioneren en cyberweerbaarheid.	- We ontvangen onze Mobiele Commando Unit (MCU) en maken hem gereed voor ingebruikname. - Onze middelen en voorzieningen worden procesmatig beheerder.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Netwerkmanagement Het hebben van inzicht in ons netwerk en actief contact met relevante crisispartners en relevante burger- en belangenorganisaties.	- Uitvoering geven aan het programma netwerkmanagement.	Overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens

			crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Risicocommunicatie Het zorgen dat burgers zich veiliger voelen, beter in staat zijn om gevaarlijke situaties te herkennen en deze kunnen duiden zodat de zelfredzaamheid vergroot wordt.	- Oplevering vernieuwde pagina risicocommunicatie. - Uitvoering geven aan het programma risicocommunicatie.	Bijdrage aan het vergroten van een veerkrachtige, voorbereide en weerbare samenleving.
	Informatievoorziening Adequate informatievoorziening, dus het hebben van juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar.	- Informatiebronnen- en systemen worden procesmatig beheerder. - Uitbouwen Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK).	Adequate informatievoorziening ondersteunt crisisfunctionarissen bij het zoveel mogelijk overeind houden van de samenleving tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Bestrijden Het organiseren van 24/7 slagkracht en het hebben van uithoudingsvermogen met onze crisisorganisatie.	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze crisisorganisatie. Zowel tijdens een flitsincident als bij een langdurige crisis kunnen wij voorzien in de vier basisprocessen van crisisbeheersing: alarmering, op- en afschalen, leiding & coördinatie, informatiemanagement.	- Nieuw Regionaal Crisisplan implementeren. - Uitvoering geven aan het crisisplan in geval van dreigingen en crises. - Crisisorganisatie voldoet aan toetsingskader inspectie J&V.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van goede overdracht van acute fase naar de nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Evalueren en leren** We schikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen. We zijn een organisatie en hebben crisisfunctionarissen met een actieve leerhouding	- Evaluaties uitvoeren volgens vastgestelde evaluatiesystematiek Crisisbeheersing.	We evalueren ons handelen en informeren gemeenten ten behoeve van een goede democratische legitimatie en verantwoording.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	2.374	3.650	4.251	3.220	3.220	3.220	3.220
Materiele kosten	470	562	671	703	703	703	703
Kapitaallasten	20	61	58	59	59	59	59
Huisvestingskosten	190	185	139	139	139	139	139
Lasten	**3.053**	**4.457**	**5.118**	**4.121**	**4.121**	**4.121**	**4.121**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	3.180	2.288	3.049	2.686	2.686	2.686	2.686
Rijksbijdragen	2.089	3.273	3.217	2.448	2.448	2.448	2.448
Overige baten	33	0	0	0	0	0	0
Baten	**5.302**	**5.561**	**6.266**	**5.134**	**5.134**	**5.134**	**5.134**
Doorbelasting	-1.086	-1.104	-1.148	-1.013	-1.013	-1.013	-1.013
Resultaat voor bestemming	**1.163**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-753	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**410**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**410**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

3a.2 Pijler bevolkingszorg

Binnen de afdeling Crisisbeheersing faciliteert Bevolkingszorg de gemeentelijke crisisbeheersingstaken voor de vijftien gemeenten van onze veiligheidsregio. Daarnaast vormt Bevolkingszorg de verbindende schakel tussen gemeenten, de veiligheidsregio en het land. Onze gemeenten zijn gezamenlijk procesverantwoordelijk voor de bevolkingszorg. Door middel van een convenant werken zij slim en nauw samen op het gebied van bevolkingszorg. Deze gemeentelijke samenwerking wordt voor de bedrijfsvoering ondersteund door VGGM.

Bevolkingszorg geeft in 2026 uitvoering aan het beleidsplan Crisisbeheersing. Dit doet Bevolkingszorg in nauwe samenwerking met onze gemeenten en crisispartners.

Binnen het thema risicobeheersing werken we aan planvorming, netwerkmanagement en een weerbare samenleving. Samen met onze gemeenten bouwen we verder aan de voorbereiding op crises.

In het thema crisisorganisatie werkt Bevolkingszorg aan het verhogen van de paraatheid en geoefendheid van onze crisisfunctionarissen en crisisteams. We zoeken samen met gemeenten naar mogelijkheden om niet alleen bij een flitscrisis, maar ook bij een langdurige crisis onze weerbaarheid te kunnen vergroten. Dit doen we onder andere door een verdere versterking van onze piketorganisatie en het versterken van het proces crisiscommunicatie.

Daarnaast werken we in lijn met de uitkomsten van het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg aan het in kaart brengen en monitoren van de vakbekwaamheid. Uitgangspunt van deze ontwikkelingen is dat deze budgetneutraal uitgevoerd worden.

Ten aanzien van het thema Informatievoorziening werken we aan een sterke informatiepositie bij rampen en crises.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken Het hebben van regie op voorbereiding van rampen en crises	**Planvorming** Het hebben actuele, bruikbare en 24/7 beschikbare plannen die tijdens een ramp of crisis handvatten bieden.	- We beheren onze taakkaarten actief zodat ze altijd actueel zijn.	Goede en actuele planvorming helpt de crisisorganisatie efficiënt en effectief op te treden en de gevolgen van een crisis te beperken.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van opleidingen, oefeningen en trainingen voor crisisfunctionarissen. De prestaties van crisisfunctionarissen stapsgewijs en continu verbeteren.	- Uitvoering geven aan het programma OTOTEL Bevolkingszorg 2026. - Registeren vakbekwaamheid piketmedewerkers.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Middelen en voorzieningen Het 24/7 beschikbaar hebben van alle systemen en middelen t.b.v. de crisisorganisatie die goed beheerd en regelmatig getest worden op hun functioneren en cyberweerbaarheid.	- Onze middelen en voorzieningen worden procesmatig beheerd.	Er is een goed geprepareerde crisisorganisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Netwerkmanagement Het hebben van inzicht in ons netwerk en actief contact met relevante crisispartners en relevante burger- en belangenorganisaties.	- We voeren twee keer per jaar accountgesprekken gemeenten. - We voeren accountgesprekken met partners (o.a. omgevingsdiensten, rode kruis en Stichting Salvage).	Overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Bestrijden Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises te coördineren en aan te sturen	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze bevolkingszorg crisisorganisatie tijdens een flitsincident en bij een langdurige crisis.	- We werken continue aan het op orde houden van onze piketorganisatie.	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Crisiscommunicatie Er wordt geïnformeerd over de dreiging en/of gevaren en de maatregelen die de overheid getroffen heeft tijdens crises.	- We gaan aan de slag met het verbeteren van het proces crisiscommunicatie in nauwe samenwerking met onze gemeenten.	Het goed informeren van inwoners draagt bij aan het zoveel mogelijk overeind houden van de samenleving tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van goede overdracht van acute fase naar de	**Overdracht** Het zorgdragen voor een duidelijke overdracht van de crisisorganisatie naar de nafase-organisatie	- Na afloop van multidisciplinaire opschalingen vindt overdracht plaats tussen de crisisorganisatie en de betreffende gemeente.	Een effectieve terugkeer naar normaal of een nieuw normaal.

nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Evalueren en leren** We schikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen.	- We evalueren de inzet van onze crisispiketten tijdens mono-inzetten en opschalingen.	We evalueren ons handelen om hiervan te leren en een effectievere crisisorganisatie te worden.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	460	473	479	479	479	479	479
Materiele kosten	154	221	330	251	251	251	251
Kapitaallasten	1	1	1	1	1	1	1
Huisvestingskosten	19	20	20	20	20	20	20
Lasten	**635**	**716**	**830**	**751**	**751**	**751**	**751**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	791	815	800	858	858	858	858
Baten	**791**	**815**	**800**	**858**	**858**	**858**	**858**
Doorbelasting	-97	-99	-102	-108	-108	-108	-108
Resultaat voor bestemming	**59**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.3 Pijler GHOR

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert bij crises de opgeschaalde publieke en acute gezondheidszorg in de regio en stuurt op zorgcontinuïteit in de keten. De GHOR werkt daarvoor samen in een groot netwerk met acute en niet-acute zorgpartners.

De GHOR geeft in 2026 uitvoering aan de speerpunten zoals genoemd in het beleidsplan Crisisbeheersing. Dit doet de GHOR in samenwerking met de zorgpartners en crisispartners.

Binnen het thema risicobeheersing werken we aan het analyseren van risico's en dreigingen, planvorming, evenementen- en omgevingsadvisering en netwerkmanagement. Samen met onze zorgpartners bouwen we verder aan de voorbereiding op crises in relatie tot de uitdagingen binnen de zorgsector. Het zorgrisicoprofiel is hier helpend in.

Voor het thema crisisorganisatie werkt de GHOR aan het verhogen van de paraatheid en geoefendheid van onze crisisfunctionarissen, crisisteams en zorgpartners in de acute- en publieke gezondheidszorg. We zoeken samen met zorgpartners naar mogelijkheden om niet alleen bij een flitscrisis, maar ook bij een langdurige crisis onze weerbaarheid en die van de zorgpartners te kunnen vergroten.

Ten aanzien van het thema informatievoorziening werken we aan een sterke informatiepositie bij rampen en crises in de zorgketen.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Voorkomen, voorbereiden en beperken	**Risicomanagement** Het hebben van inzicht in en adviseren over risico's van rampen en crises	- Actualiseren zorgrisicoprofiel	Beperken veiligheids- en gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden.

Het hebben van regie op de voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	**Netwerkmanagement** Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	- Uitvoering geven aan het programma netwerkmanagement zorg 2026. - Actuele schriftelijke afspraken met acute- en publieke zorgpartners.	Zorgorganisaties en veiligheidsregio werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	OTOTEL Het hebben van een gevarieerd en op de actualiteiten gebaseerd programma van opleidingen, oefeningen en trainingen voor geneeskundige crisisfunctionarissen en -teams.	- Uitvoering geven aan het programma OTOTEL GHOR 2026.	Er is een goed geprepareerde crisis (zorg)organisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Informatievoorziening Het hebben van juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar in de keten van zorg bij rampen en crisis	- Informatie-uitwisseling in de zorgketen in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing	Er is een goed geprepareerde crisis (zorg)organisatie die zoveel mogelijk de samenleving overeind kan houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	**Adviseert** over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit)	- Uitvoering geven aan het programma netwerkmanagement zorg.2026. - Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorgcontinuïteit te garanderen	Zorgorganisaties en veiligheidsregio werken nauw samen om de samenleving overeind te houden tijdens crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.
	Adviseert over risicobeheersing (evenementen en omgeving)	- Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden
Bestrijden Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te regisseren.	**Leiding en coördinatie** Slagkracht en uithoudingsvermogen hebben met onze geneeskundige crisisorganisatie tijdens een flitsincident en bij een langdurige crisis. Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen.	- Uitvoering geven aan het crisisplan. - Crisisorganisatie voldoet aan toetsingskader inspectie J&V	De samenleving zoveel mogelijk overeind houden tijden crises en helpen terug te veren naar het oude normaal of de nieuwe gewenste situatie.

Terug naar het (nieuwe) normaal Het voorbereiden van een goede overdracht van acute fase naar de nafase ten behoeve van herstel en nazorg.	**Evalueren en leren** We beschikken over voldoende capaciteit en kwaliteit om in te zetten op kennisontwikkeling en het zelflerende vermogen volgens gestelde kwaliteitsnormen. We zijn een organisatie en hebben crisisfunctionarissen met een actieve leerhouding	- Evaluaties uitvoeren conform vastgestelde evaluatiesystematiek Crisisbeheersing.	We evalueren ons handelen en informeren gemeenten ten behoeve van een goede democratische legitimatie en verantwoording.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Begroting	Gew. Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	944	1.325	696	1.409	1.409	1.409	1.409
Materiele kosten	182	202	248	260	260	260	260
Kapitaallasten	49	52	52	54	54	54	54
Huisvestingskosten	53	49	95	95	95	95	95
Lasten	**1.229**	**1.629**	**1.091**	**1.818**	**1.818**	**1.818**	**1.818**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	593	624	724	1.283	1.283	1.283	1.283
Rijksbijdragen	1.201	1.254	556	925	925	925	925
Overige baten	12	50	0	0	0	0	0
Baten	**1.806**	**1.928**	**1.280**	**2.208**	**2.208**	**2.208**	**2.208**
Doorbelasting	-299	-299	-189	-390	-390	-390	-390
Resultaat voor bestemming	**278**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-159	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**118**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**118**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

3b. Programma Brandweer

Het programma Brandweer valt uiteen in 3 pijlers, namelijk Brandweerzorg, Risicobeheersing en Meldkamer.

Begroting 2026: Investeren in paraatheid, veiligheid en gezonde en veilige leefomgeving

Om de brandweerparaatheid 24/7 te kunnen garanderen, is voortdurende inzet nodig op meerdere vlakken. In 2026 investeren we in:

- Goed werkgeverschap;
- Een veilige werkomgeving;
- Opleiding en training;
- Materieel dat onze slagkracht versterkt.

De activiteiten van risicobeheersing hebben een gezonde en veilige leefomgeving tot doel. Centraal hierin staan:

- Mensen helpen beschermen tegen gevaren uit de omgeving;
- Mensen uitnodigen gezond en veilig te leven;
- Randvoorwaarden scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden.

Zowel Brandweerzorg als Risicobeheersing hebben de afgelopen jaren structureel vacatures open staan. Het gebrek aan personeel op de arbeidsmarkt maakt het uitvoeren van onze werkzaamheden lastig.

Daarnaast spelen voor heel de brandweer de thema's klimaatverandering, een weerbare samenleving en geopolitieke dreigingen een steeds grotere rol in ons werk.

De snelle ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie lopen voor op de bijbehorende veiligheidswetgeving. Dit vraagt van ons een proactieve en flexibele aanpak om de veiligheid te blijven waarborgen.

Elke dag willen we leren, ontwikkelen en data toepasbaar maken. Informatie gestuurd werken is het continue proces waarmee de brandweer op gerichte wijze ruwe data kan verzamelen, registeren, analyseren en de daaruit resulterende informatie en kennis gebruiken om daarmee processen beter en effectiever te laten verlopen.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Brandweerzorg	36.699	39.707	37.656	39.270	38.995	38.845	38.845
Risicobeheersing	6.145	5.490	5.742	5.870	5.376	5.376	5.376
Meldkamer	1.047	1.331	1.331	1.231	1.231	1.231	1.231
Lasten	**43.891**	**46.528**	**44.729**	**46.371**	**45.602**	**45.452**	**45.452**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	50.245	53.145	51.281	54.184	53.946	53.796	53.796
Lokaal aanbod	411	268	267	267	267	267	267
Rijksbijdragen	8.184	5.630	6.559	5.959	5.959	5.959	5.959
Overige baten	1.174	1.493	487	487	487	487	487
Baten	**60.014**	**60.536**	**58.593**	**60.897**	**60.659**	**60.509**	**60.509**
Doorbelasting	-13.737	-14.007	-13.864	-14.770	-15.057	-15.057	-15.057
Resultaat voor bestemming	**2.386**	**0**	**0**	**-244**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-2.289	0	0	244	0	0	0
Resultaat na bestemming	**97**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**97**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

3b.1 Pijler brandweerzorg

De afdeling Brandweerzorg

De afdeling Brandweerzorg bestaat uit zeven teams: vier repressieve teams, team Techniek & Logistiek, team Vakbekwaam en team Advies & Ondersteuning. Deze teams zorgen ervoor dat de brandweer 24 uur per dag, zeven dagen per week paraat kan staan met goed opgeleide en geschoolde medewerkers.

Goed werkgeverschap en een veilige werkomgeving

Onze medewerkers vormen de ruggengraat van de brandweer. Een veilige en gezonde werkomgeving is essentieel om hun inzetbaarheid en welzijn te garanderen. Daar maken de teams Collegiale Opvang onderdeel van uit. Dit betekent investeren in goede ondersteuning door middel van trainingen en een cultuur waarin openheid en samenwerking centraal staan. Daarnaast blijven we aandacht besteden aan de balans tussen werk en privé.

Paraatheid brandweer en de beschikbaarheid van vrijwilligers

Vrijwilligers vormen een cruciaal onderdeel van de brandweerorganisatie en spelen een belangrijke rol in de paraatheid. De beschikbaarheid van vrijwilligers staat echter onder druk door maatschappelijke veranderingen en regelgeving. We blijven daarom investeren in wervings- en behoudsprogramma's om voldoende inzetbare vrijwilligers te garanderen.

Nieuw opleidingsstelsel en extra scholing voor (hoofd)officieren en bevelvoerders

Er wordt landelijk gewerkt een nieuw opleidingsstelsel dat beter aansluit op de actuele eisen en uitdagingen in het brandweervak. Dit betekent gerichte opleidingen die niet alleen de basisvaardigheden versterken. Ook moeten we extra scholing bieden voor (hoofd) officieren en bevelvoerders. Deze extra scholing richt zich op crisisbeheersing, strategisch leiderschap en besluitvorming onder druk. Hiermee zorgen we ervoor dat onze leidinggevenden optimaal zijn voorbereid op complexe situaties.

Klimaatverandering en een weerbare samenleving

De impact van klimaatverandering is steeds zichtbaarder in ons werkveld. Extreem weer, bosbranden en wateroverlast vragen om een brandweerorganisatie die snel en effectief kan reageren. We moeten investeren in training en materieel om beter voorbereid te zijn op deze nieuwe uitdagingen. Daarnaast moeten we nauw samen werken met andere hulpdiensten en gemeenten om een weerbare samenleving te bouwen waarin preventie en crisisrespons hand in hand gaan.

Geopolitieke dreigingen

De veranderende geopolitieke situatie vereist dat we als brandweer flexibel en goed voorbereid blijven. In crisissituaties, zoals cyberaanvallen of terroristische dreigingen, speelt de brandweer een cruciale rol in de hulpverlening en coördinatie. We werken hiervoor nauw samen met de afdeling Crisisbeheersing.

Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen

De brandweer staat voor nieuwe uitdagingen door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Innovaties zoals drones, kunstmatige intelligentie en verbeterde communicatiemiddelen kunnen de efficiëntie en veiligheid van onze operaties vergroten. Tegelijkertijd veranderen maatschappelijke structuren, waardoor de verwachtingen en rol van de brandweer ook veranderen.

Conclusie

Door in 2026 te investeren in onze mensen, opleidingen, veiligheid en materieel, zorgen we ervoor dat de brandweer ook in de toekomst paraat blijft om de burgers van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te beschermen.

Investeringsschema materieel

Brandweer heeft een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca € 84 mln).

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Het beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises	Het bieden van zo snel mogelijke hulp	Brandweerzorg levert dit vanuit een compact, slagvaardig en fijnmazig netwerk van brandweerposten met repressieve medewerkers die veilig en bekwaam optreden, conform het dekkingsplan.	Snelle en doeltreffende hulpverlening beperkt schade en redt levens. De gemeenschap ervaart een grotere betrouwbaarheid en kwaliteit van hulpverlening. Betrouwbaar materieel verhoogt de kans op succesvolle interventies, wat levens redt en eigendommen beschermt.
Slagvaardig	Basis op orde	Uitvoeren van lesprogramma's/instructies die aansluiten op de eisen en uitdagingen voor de blijvende vakbekwaamheid van o.a. bevelvoerders en (hoofd)officieren in een veranderende wereld.	
	Paraatheid (Materieel en materiaal)	Investeren in moderne en duurzame apparatuur voorbereid op een veranderende wereld.	
		Het waarborgen van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en functionaliteit van materieel en materiaal, zodat dit ten alle tijden inzetbaar is voor een effectieve en efficiënte hulpverlening.	
Toekomstbestendig	Informatie gestuurd	Versterken van de digitale omgeving van de brandweermedewerker.	Blijvende ontwikkeling zorgt voor efficiëntere methoden en inspirerende samenwerkingen met andere partijen.
	Technologische ontwikkelingen	Investeren in gespecialiseerde teams om technologische vooruitgang op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie te bevorderen en te beheersen.	Specialistische kennis stelt de brandweer in staat om efficiënter te reageren op incidenten met nieuwe energiebronnen en duurzame technologieën.
	Klimaatverandering	Investeren in training en materieel om beter voorbereid te zijn op deze nieuwe uitdagingen	De brandweer blijft effectief en toekomstbestendig in een veranderend weersklimaat.
	Geopolitieke dreigingen	Investeren in trainingen, bewustwording en materialen	De brandweer blijft in staat om op te blijven treden bij incidenten onder verslechterde omstandigheden en kan een aanvullende lokale rol spelen in de bevolkingszorg
Goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid	Aandacht en Verbinden	Investeren in communicatie naar het personeel toe, door weekberichten en meningsvormende onderwerpen in het ploegcommandanten / bevelvoerders overleg te bespreken.	Goed geïnformeerde en betrokken medewerkers werken effectiever samen tijdens incidenten, wat leidt tot een betere dienstverlening naar de samenleving.
	Vitaliteit	Vanuit het programma 'Goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid'. Het doel van dit programma is het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid en het verbeteren van de arbeidsomstandigheden.	Gezonde, gemotiveerde medewerkers dragen bij aan een stabiele en toekomstbestendige organisatie.
	Nazorg	Ondersteuning eigen personeel bij o.a. traumatische ervaringen die zijn opgedaan tijdens het bestrijden van incidenten.	Een verbonden team, dat zich gehoord en gesteund voelt, functioneert beter onder druk en kan daardoor doeltreffender bijdragen aan de

			veiligheid van burgers tijdens branden en andere incidenten.

Risico	Beheersmaatregel
Paraatheid brandweer onder druk als gevolg van afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA. Een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten.	Vanuit Brandweer Gelderland-Midden vroegtijdig inspelen op maatschappelijke verandering en landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en het toepassen van een strategische personeelsplanning
Gevolgen tweede loopbaan beleid (20 jaar) beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door in-, door- en uitstroombeleid. Landelijk is dit deels uitgesteld vanwege het onderzoek van de Universiteit Maastricht
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, zorgaanbieders e.d., versterken samenwerking met externe partijen en inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels en invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen met mogelijke versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit investeringsschema en incorporeren in vervangingsschema wagenpark
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen door gemeenten.	Vroegtijdig voldoende financiële middelen door gemeenten reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen door gemeenten.
Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) kunnen een risico voor de gezondheid vormen en worden daarom zoveel als mogelijk uit de samenleving geweerd. PFAS komt in veel producten voor die ook door de brandweer gebruikt worden of werden. Denk hierbij aan blusschuim of impregneermiddel om persoonlijke beschermingsmiddelen waterafstotend te maken.	Reeds in 2021 heeft de brandweer het project afgerond om alle fluor houdende schuimvormende middelen te vervangen door een fluorvrij alternatief, nog voordat dit verplicht werd. Locaties, veelal in eigendom van gemeenten, die in het verleden gebruikt zijn voor schuimblusoefeningen zijn mogelijk vervuild en moeten wellicht gesaneerd worden. Het is niet ondenkbaar dat sporen van PFAS zich nog in armaturen en opslagtanks van schuimblussystemen bevinden. Door aangescherpte regelgeving leidt dit mogelijk tot verplichte aanvullende maatregelen.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	25.360	26.202	26.306	27.262	27.262	27.112	27.112
Materiele kosten	6.845	8.071	6.384	6.935	6.660	6.660	6.660
Kapitaallasten	4.299	5.335	4.835	4.942	4.942	4.942	4.942
Huisvestingskosten	195	100	131	131	131	131	131
Lasten	**36.699**	**39.707**	**37.656**	**39.270**	**38.995**	**38.845**	**38.845**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	43.111	45.810	43.974	46.896	46.908	46.758	46.758
Lokaal aanbod	411	268	267	267	267	267	267
Rijksbijdragen	6.712	4.299	5.089	4.589	4.589	4.589	4.589
Overige baten	918	1.455	271	271	271	271	271
Baten	**51.152**	**51.832**	**49.602**	**52.023**	**52.035**	**51.885**	**51.885**
Doorbelasting	-11.866	-12.125	-11.946	-12.753	-13.040	-13.040	-13.040
Resultaat voor bestemming	**2.588**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-1.670	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**918**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**918**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

3b.2 Pijler Risicobeheersing

Meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028: expertisecentrum voor een veilige en gezonde leefomgeving

De visie van ons meerjarenbeleidsplan is dat we de lijn voortzetten die we al eerder hadden. We willen (nog meer) een expertisecentrum voor een veilige en gezonde leefomgeving zijn. Dat betekent dat we ons richten op de risico's die ertoe doen en deze actief proberen te beïnvloeden. We werken aan 'onzichtbare' veiligheid. Maar precies daarom willen we zichtbaar zijn en er invloed op hebben. We bewegen van een manier van werken op basis van regelgeving naar een manier van samenwerken die behalve projectmatig, integraal en opgavegericht, vooral ook:

- Informatie gestuurd (het veranderen van data naar informatie en daarna informatie naar kennis en naar passende acties) en
- Risicogericht (het zien en uitleggen van risico's die ertoe doen en deze actief en passend beïnvloeden) is.

In dit meerjarenbeleidsplan hebben we praktisch gemaakt hoe we de volgende jaren daaraan gaan werken. Namelijk door een programma uit te voeren, waarin elk jaar één maatschappelijke opgave centraal staat. Voor 2026 is dat de verstedelijking, met aandacht voor nieuwe risico's zoals verdichting en meervoudig ruimtegebruik.
Dit gaan we doen dit met het bestaande personeel en budgetneutraal.

Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing

Eind 2023 is op bestuurlijk niveau (betrokken Gelderse gemeenten en de provincie) besloten om de programmatische aanpak van gebiedsgerichte natuurbrandbeheersing maatregelen te versnellen. We verwachten dat de risico's en geschikte beheersmaatregelen halverwege 2026 helemaal geprioriteerd en gedeeltelijk uitgevoerd zijn. Langs de lijn van bestuurlijke verantwoordelijkheid op twee sporen:

- Spoor 1 zorgt voor veiligheid in relatie tot het natuurbrandrisico van kwetsbare objecten en voorzieningen in de natuurgebieden in Gelderland. Dit spoor valt onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeenten.
- Spoor 2 zorgt voor het uitwerken van een natuurbrandpreventieplan voor de (vitale) infrastructuur en de inrichting van de natuurgebieden onder verantwoordelijkheid van de Provincie.

De opgave om de gerealiseerde beheersmaatregelen te monitoren gaat halverwege 2026 over naar de bestaande organisatie Risicobeheersing. Hiermee is 1 fte binnen de bestaande capaciteit gemoeid.

Brandveilig Leven

Onze visie Brandveilig Leven is alweer van 2014. Daarom ontwikkelen we een nieuwe visie in 2025. Daarin zullen we de lijn die we hadden grotendeels voortzetten en nieuwe zaken opnemen. In 2026 gaan we daarmee aan de slag. Uitgangspunt blijft dat brandveilig leven om te beginnen de taak van mensen en ondernemers zelf is. Wij kunnen dat aanmoedigen en daarbij helpen, want brandveiligheid is een coproductie. Dus (net)werken we met logische partners, zoals zorgorganisaties, scholen, woningcorporaties en het sociaal domein (WMO) van onze gemeenten. Uiteraard werken we intern ook samen, vooral met vrijwillige brandweermensen om in de lokale gemeenschap mensen aan te moedigen brandveilig te leven. Bij dit alles richten we ons twee risicogroepen: schoolgaande jongeren (brandveilige generatie) en kwetsbare inwoners bij brand. Deze laatste groep bestaat uit thuiswonende ouderen en zorgbehoevenden, zorginstellingen en inwoners van kwetsbare wijken. Belangrijk nieuw punt vanaf 2026 is dat we onze aandacht meer en meer van voorlichting naar gedragsbeïnvloeding gaan verleggen. Want we willen met onze activiteiten meer effect halen.
We gaan ervan uit dat de nieuwe visie brandveilig leven budgetneutraal is.

Risicorelevante bedrijven

Met de invoering van de Omgevingswet (januari 2024) is het bestuur van de veiligheidsregio de wettelijke adviseur voor milieubelastende activiteiten. Dit gaat verder dan alleen adviseren op externe veiligheid. Het gaat ook om de brandveiligheid. Bij bedrijven met veel gevaarlijke of ontplofbare stoffen of grote aantallen vuurwerk. In onze regio zijn er ongeveer 100 risicorelevante bedrijven. Op basis het project risicorelevante bedrijven is eind 2025 een beeld klaar hoeveel van deze bedrijven er zijn. Bij vijf van deze bedrijven is dan een proef voor het toezicht uitgevoerd. Op basis van de resultaten van deze proef bepalen we in 2026 de methode voor toezicht. En gaan we die methode toepassen op de andere risicorelevante bedrijven. Voor het houden van (de proef met) dit toezicht werven we in 2025 extra personeel (0,5 fte adviseur). Dit heeft VGGM als aanloop- en implementatiekosten voor 2024 en 2025 in de begroting opgenomen.
Voor de blijvende inzet van dit toezicht hebben we vanaf 2027 deze formatie structureel nodig.

Veilige energietransitie borgen

De regiegroep VET volgt de ontwikkelingen over de energietransitie en deelt kennis hierover. Dit gaat om nieuwe risico's die vaak ook ingewikkeld zijn. De innovaties op dit gebied gaan vele malen sneller dan de wetgeving kan voorzien in passende veiligheidsmaatregelen. Dit vraagt om risicogerichte advisering en conceptueel denken om

antwoordt te hebben op een toekomstige veilige leefomgeving. Hiervoor is extra personeel nodig om nieuwe kennis te vertalen naar een praktisch advies, dat én risicogericht is én het initiatief mogelijk maakt. De hiervoor noodzakelijke uitbreiding van de bestaande capaciteit met 1,5 fte, adviseurs (schaal 10) wordt gefinancierd vanuit het budget voor de energietransitie.

Meldingsplicht Wonen met zorg

In de afgelopen jaren is het aantal ouderen fors toegenomen. En is er beleid van de overheid om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Daardoor zijn in deze periode gebouwen gekomen voor mensen die zorg nodig hebben. Deze gebouwen hebben een verhoogd veiligheidsrisico, want de bewoners zijn bij een brand (of ander incident) vaak niet zelfredzaam, bijv. om zelfstandig het gebouw uit te komen.

Met de komst van de Omgevingswet, is ook het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) van kracht geworden. Nieuw in dit besluit is de verplichting om wonen met zorg te melden (art 6.7, lid 1). Op basis van een melding kan toezicht worden uitgevoerd. Wonen met zorg gaat om een groep kwetsbare burgers (hoog-risico groep). Daarom is het nodig om actief te onderzoeken of werkelijk een melding is gedaan. Als dat niet is gebeurd, dan is het noodzakelijk om gebruikers op te roepen een gebruiksmelding te doen. De aangewezen wettelijke route (het beperken van het gebruik) is een te stevig middel in deze fase. Vervolgens is het nodig om te bepalen, meestal door een schouw op locatie, of de kwetsbare groep ouderen het gebouw echt veilig kan gebruiken. Uiteindelijk maken deze gebouwen dan onderdeel uit van alle gebouwen waarop we regelmatig toezicht op het brandveilig gebruik uitvoeren.
Voor dit traject is uitbreiding van het personeel met totaal 2,5 fte nodig. Dit is 1 fte voor advisering (1 fte, schaal 8, voor beperkte duur) en 1,5 fte voor toezicht (schaal 7). Voor deze laatste hebben de formatie vanaf 2027 structureel nodig

Doelenboom

Wat willen we bereiken		**Wat gaan we ervoor doen**	**Wat is het beoogd maatschappelijk effect**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Een veilige (en gezonde) leefomgeving. Centraal hierin staan: • Mensen helpen beschermen tegen gevaren uit de omgeving; • Mensen uitnodigen gezond en veilig te leven; • Randvoorwaarden scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden.	Bijdragen aan de fysieke veiligheid [1)] van bedrijven en hun omgeving. [1)] Dit betreft brand-, industriële - en omgevingsveiligheid.	De basis voor een veilige leefomgeving leggen we met advisering en toezicht: Dit doen we in samenwerking met de gemeente en/of de omgevingsdienst. We brengen de nieuwe functie wonen met zorg in beeld en zorgen actief dat de gebruiks-meldingen hiervoor binnen komen en gaan regelmatig bij deze risicogroep toezicht uitvoeren. Op basis van de proef in 2025 werken we een methode van toezicht uit voor de risicorelevante bedrijven en gaan op basis daarvan het toezicht uitvoeren.	Een grotere veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bewustzijn creëren over fysieke veiligheid bij inwoners, bedrijven, organisaties en partners.	Regionale plannen verbinden met gemeentelijke plannen en zo onderdeel uit laten maken van de gemeentelijke plancyclus. Samenwerking met betrokken gemeenten en netwerkpartners voortzetten en zo mogelijk uitbreiden. Denk aan: Keurmerk Veilig Ondernemen, Brandweer op School, Samen brandveilig en Geen Nood Bij Brand! De beheersmaatregelen in het kader van Spoor 1 aanpak gebiedsgerichte aanpak	Meer kennis over (rest-) risico's en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving. Ook resulterend in betere samenwerking met partners en organisaties ter bevordering van een veilige (en gezonde) leefomgeving.

		natuurbrandbeheersing borgen in de bestaande organisatie. Kennis overdragen en een veilige leefomgeving stimuleren bij initiatiefnemers en risicodoelgroepen. Nadrukkelijk ook op nieuwe risico's, zoals verdicht bouwen, meervoudig ruimtegebruik, klimaatadaptatie en energietransitie.	
	Samenwerking zowel extern met gemeenten en omgevings-diensten als intern met Crisis-beheersing, GHOR, GGD en politie.	In afstemming uitvoering geven aan onze uitvoerings-programma's: • Vooroverleg, advies, toezicht brandveilig gebruik, beleidsontwikkeling op basis van gezamenlijke samenwerkingsafspraken; • Multi-Risicobeheersing, (verbinding Crisis- en Risicobeheersing op het voorkomen/beperken van de prioritaire risico's van het regionaal risicoprofiel; • Advisering van C-evenementen; • Samenwerking multi-advisering bij ruimtelijke initiatieven en bij de beleidsmatige voorbereiding in omgevingsvisies en -plannen en -programma's.	Nauwe afstemming en samenwerking met de meest betrokken ketenpartners (in- en extern) bevordert het sluiten van de veilig-heidsketen en een veilige en gezonde leefomgeving.
	Kennisoverdracht/samenwerking tussen risicobeheersing en Brandweerzorg'	Betrekken van Brandweerzorg bij bijzondere/ complexe objecten en de kennisoverdracht via repressieve object informatie. Kennisoverdracht over gebiedsontwikkeling/ complexe gebouwen naar Brandweerzorg	Basis randvoorwaarden organiseren voor adequaat en veilig repressief optreden.
	In beeld hebben van risico's met behulp van data.	Gebruik maken van risicoprofielen voor allerlei risicobronnen (brand, natuurbrand, gevaarlijke stoffen, etc.) om verdiepende analyses te maken die de (advies)werkzaamheden ondersteunen. Voortdurend beheer en doorontwikkeling van de risicoprofielen, zowel technisch als inhoudelijk.	Een goed beeld van de risico's biedt een sterke basis om de risico's in onze samenleving te voorkomen of te verminderen, wat bijdraagt aan een veilige (en gezonde) leefomgeving.
Expertisecentrum voor een veilige en gezonde leefomgeving.	Toekomstbestendige Risicobeheersing die meebeweegt met de maatschappelijke opgaven.	Proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's in de fysieke leefomgeving. Meer en meer informatie-gestuurd en met het oog op (nieuwe) risico's en maat-schappelijke opgaven. Om optimaal in te spelen op de vragen die spelen.	Een meebewegende Risicobeheersing kan beter inspelen op ontwikkelingen en risico's. Dus beter bijdragen aan een vellige (en gezonde) leefomgeving.

		Bij voorkeur in samenwerking intern (met GGD en GHOR) en met externe partners zoals gemeente, politie, zorgorganisaties of andere organisaties in onze samenleving.	

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	5.300	5.197	5.464	5.587	5.093	5.093	5.093
Materiele kosten	795	254	208	214	214	214	214
Kapitaallasten	1	2	28	28	28	28	28
Huisvestingskosten	50	37	42	42	42	42	42
Lasten	**6.145**	**5.490**	**5.742**	**5.870**	**5.376**	**5.376**	**5.376**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	7.134	7.335	7.306	7.289	7.039	7.039	7.039
Rijksbijdragen	138	0	139	139	139	139	139
Overige baten	256	38	216	216	216	216	216
Baten	**7.527**	**7.373**	**7.661**	**7.643**	**7.393**	**7.393**	**7.393**
Doorbelasting	-1.870	-1.883	-1.919	-2.017	-2.017	-2.017	-2.017
Resultaat voor bestemming	**-488**	**0**	**0**	**-244**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-333	0	0	244	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-821**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-821**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2024 heeft een organisatorische wijziging plaatsgevonden. Alle activiteiten en bijbehorende budgetten met betrekking tot crisisbeheersing zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling crisisbeheersing ondergebracht. Als gevolg van deze wijziging is zijn gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen beter aan de taken gekoppeld, leidend tot een technische aanpassing van de begroting per 2025. Hierdoor is gewijzigde begroting 2025 en 2026 minder goed vergelijkbaar met de realisatie 2024 en de initiële begroting 2025.

3b.3 Pijler meldkamer

De meldkamer is dé betrouwbare verbinding tussen de hulpverlening en de bevolking en werkt als meld-, regel- en coördinatiecentrum, waar alle meldingen van brandweer, politie en geneeskundige zorg binnen komen. De meldkamer alarmeert de hulpverleningsdiensten, stuurt deze aan en verzorgt de multidisciplinaire opschaling.

De Meldkamer Oost-Nederland (MKON) bedient Gelderland en Overijssel en is actief sinds maart 2023. De MKON is gevestigd in Apeldoorn. De MKON wordt ondersteund door de Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS), die de meldkamervoorzieningen levert, namelijk het gebouw en de ICT infrastructuur. De ondersteunende taken op het gebied van Facilitair en IV/ICT zijn ook bij LMS georganiseerd.

Een zelfstandig organisatieonderdeel binnen de MKON is de Meldkamer Brandweer/Multidisciplinair samenwerking (MKBM). Deze MKBM valt onder verantwoordelijkheid van de vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel. MKBM verzorgt de meldkamerfunctie van de brandweer en voert alarmerings- en coördinatietaken uit ten behoeve van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

Het centrale werkgeverschap voor de MKBM is door de vijf veiligheidsregio's belegd bij VNOG; de medewerkers zijn dan ook bij VNOG in dienst en uitgaven verlopen via de VNOG-begroting. Hoewel georganiseerd binnen VNOG als werkgever van het meldkamerpersoneel, bepalen de vijf veiligheidsregio's wat er door de MKBM geleverd wordt. Het functioneren van de MKBM valt onder hun gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Landelijk beheert de politie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid het systeem C2000 voor de communicatie binnen de veiligheidsketen. VGGM is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf en het onderhoud van de portofoons, mobilofoons en alarmontvangers in gebruik binnen de brandweer.

Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX)

Naar aanleiding van de behoefte aan een toekomstbestendige, robuuste, veilige en missiekritische communicatievoorziening, inclusief alarmering en de eindigheid van het C2000 netwerk, was er in opdracht van de Minister van Justitie en Veiligheid een programma gestart. Deze is gericht op de aanschaf en inrichting van een nieuw informatie- en communicatiesysteem voor de hulpdiensten, waaronder de brandweer. Het programma, met de werktitel NOOVA, is inmiddels stopgezet. Aanleiding daarvoor is het onderzoek van het adviescollege ICT toetsing, waarin werd geconcludeerd dat de in NOOVA gekozen aanpak dreigde vast te lopen en adviseerde eerst een stevig fundament (toekomstvisie, transitie pad en startvoorwaarden) te leggen. Inmiddels is landelijk een bestuurlijke opdracht verstrekt voor een programmamatige aanpak voor de Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX). Op dit moment is niet bekend of de financiële impact past binnen de huidige financiële kaders. In de loop van dit programma komt hier meer duidelijkheid over.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	12	231	206	181	181	181	181
Materiele kosten	1.035	1.100	1.125	1.050	1.050	1.050	1.050
Lasten	**1.047**	**1.331**	**1.331**	**1.231**	**1.231**	**1.231**	**1.231**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Rijksbijdragen	1.334	1.331	1.331	1.231	1.231	1.231	1.231
Baten	**1.334**	**1.331**	**1.331**	**1.231**	**1.231**	**1.231**	**1.231**
Doorbelasting	-1	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**286**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-286	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c. Programma GGD

Het programma GGD bevat de activiteiten gericht op de gezondheidsbeschermende, gezondheidsbewakende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten.

De GGD heeft een aantal wettelijke taken die hoofdzakelijk zijn gebaseerd op de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). Daarnaast voert de GGD taken uit vanuit andere wettelijke taken, zoals de Wet verplichte geestelijke Gezondheidszorg (Wvggz), de Wet Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers, de Wet Kinderopvang, Warenwetbesluit en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Het GGD-programma valt uiteen in 2 afdelingen, namelijk algemene gezondheidszorg (AGZ) en jeugdgezondheidszorg (JGZ). Tot en met begrotingsjaar 2025 was Monitoring & Advies een aparte pijler. Deze is met ingang van 2026 opgegaan in de pijler AGZ. De gelijknamige afdelingen van de GGD werken steeds meer samen, op weg naar één GGD. In de kaderbrief 2026 zijn de belangrijkste beleidsmatige GGD brede ontwikkelingen geschetst. Tevens heeft de GGD speerpunten voor 2026 benoemd waarop beide afdelingen samenwerken. Hieronder worden deze GGD brede thema's kort toegelicht.

Landelijk politiek klimaat: bezuinigingen op gezondheid

De GGD heeft te maken met onduidelijkheid wat betreft landelijke beleidskaders en bijbehorende financiële middelen. Er zijn bezuinigingen aangekondigd bij het landelijke preventiebeleid (SPUK-middelen), de landelijke regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG) en de Versterking Infectieziekten en Pandemische Paraatheid (VIP). Het ministerie van VWS gaat in totaal €250 miljoen bezuinigingen op subsidies, waaronder op -een nu nog onbekend aantal- specifieke SPUKS. Zie pijler AGZ voor nadere toelichting. Naast landelijke bezuinigingen heeft de GGD als geheel ook te maken met het inzichtelijk maken van mogelijke besparingen op de inwonerbijdrage. Dit betekent dubbele pijn voor de GGD en daarmee de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden.

Uitvoering geven aan toekomstbestendige GGD

Vanaf 2025 worden structurele middelen ingezet om de basis op orde te krijgen, te behouden en te versterken. Ondanks deze extra middelen merken we dat de GGD krap georganiseerd blijft en dat de komende jaren nodig blijven om de basis verder te verstevigen. Dit met als doel te voldoen aan de wettelijke eisen, kwalitatieve en stabiele taakuitvoering te kunnen realiseren en herhaling van afschaling te voorkomen. Het gaat om inhoudelijke thema's als een gezonde leefomgeving, werken aan gezondheid van inwoners, inrichten van opgeschaalde Publieke Gezondheid bij rampen en crisis en voorbereid zijn op gezondheidsdreigingen. Bij al deze thema's zetten we GGD breed in op een meer regionaal georganiseerd aanbod, met ruimte voor lokaal aanbod. We willen regio-breed meerjarige afspraken maken. Dit voorkomt versnippering van beschikbare capaciteit en financiering. Het bevordert tevens een bredere en meer overzichtelijke basis, een duurzame organisatie en effectieve en efficiënte dienstverlening.

Versterking infectieziektebestrijding, pandemische paraatheid en programma vaccineren

Het GGD-programma vaccineren is gericht op het versterken van de preventie van infectieziekten en het verbeteren van de vaccinatie-infrastructuur. Het programma bundelt kennis en ervaring van zowel AGZ als JGZ, met als doel een uniforme en efficiënte aanpak van vaccinaties voor alle inwoners, van jong tot oud. Met een gezamenlijke visie en betere samenwerking worden processen geoptimaliseerd, zoals voorlichting, vaccinbeheer en logistiek. Ondanks aangekondigde landelijke bezuinigingen heeft het behoud van gespecialiseerde inzet van bijvoorbeeld verpleegkundigen, dataspecialist en epidemioloog, evenals de borging van financiële middelen, onze volle aandacht in 2026.

Preventie (Regionale Preventiestructuur inclusief ketenaanpakken)

De GGD vervult een centrale rol in de ontwikkeling en versterking van de regionale preventie-infrastructuur in onze regio's (Gelderland-Midden en Gelderse Vallei). We dragen bij aan een infrastructuur die professionals in staat stelt om gezamenlijk en samenhangend de achterliggende oorzaken van ongezondheid aan te pakken. We geven uitwerking aan de doelstelling van het GALA en IZA om de gezondheid te bevorderen voor de populatie als geheel, voor risicogroepen binnen de populatie én inwoners met gezondheidsachterstanden.

Ontwikkeling GGD als organisatie

De maatschappelijke ontwikkelingen vragen van ons als GGD dat we aandacht besteden aan onze interne bedrijfsvoering. In 2026 geven we uitvoering aan een toekomstgericht organisatie- en inrichtingsplan, werken we toe

naar een meerjarenbeleidscyclus (2027 e.v.) en houden we voldoende aandacht voor kwaliteitsprocessen en informatiebeveiliging.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Niet langer uit kunnen voeren van de wettelijke taken door financiële beperkingen	- Inzichtelijk maken van financiële beperkingen en benodigde financiële (incidentele) ruimte - Keuzes maken in dienstverlening, zoals beperking, mogelijk stoppen van activiteiten of minder fijnmazig werken - In gesprek met gemeenten over mogelijke oplossingen
Financiële bezuinigingen op landelijk niveau, met name ten aanzien van SPUK's als pandemische paraatheid en ASG	- Invoeren programma- en portfoliomanagement - Keuzes maken in dienstverlening, zoals beperking, mogelijk stoppen van activiteiten of minder fijnmazig werken
Overgang medewerkers van CAO VVT naar CAO CAR-UWO	- Tijdelijke (deel)financiering uit reserves, daarna lastenverdeling VGGM breed
Aanbesteding en implementatie DDJGZ	
Onvoldoende bevoegd en bekwaam specialistisch personeel, vanwege arbeidsmarktkrapte en hoog ziekteverzuim, met name artsen Forensische Geneeskunde, TBC, Milieukunde en jeugdartsen	- Aandacht voor specialistische artsen - Waar mogelijk regionale samenwerking - Formatie op orde houden om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	22.095	23.318	24.445	26.552	25.552	25.552	25.536
Algemene gezondheidszorg	18.885	15.401	18.267	17.132	17.132	17.132	17.132
Lasten	**40.981**	**38.719**	**42.711**	**43.685**	**42.684**	**42.684**	**42.669**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	27.933	30.736	30.102	33.463	32.676	32.676	32.676
Lokaal aanbod	9.620	8.480	9.592	9.260	9.260	9.260	9.260
Rijksbijdragen	5.266	1.228	1.848	519	519	519	519
Overige baten	8.057	6.492	8.229	9.011	9.011	9.011	9.011
Baten	**50.875**	**46.936**	**49.771**	**52.254**	**51.466**	**51.466**	**51.466**
Doorbelasting	-8.019	-8.242	-7.987	-8.594	-8.807	-8.807	-8.807
Resultaat voor bestemming	**1.875**	**-25**	**-927**	**-25**	**-25**	**-25**	**-9**
Mutatie reserves	6	25	927	25	25	25	9
Resultaat na bestemming	**1.881**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.881**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.1 Pijler algemene gezondheidszorg

De activiteiten behorend tot de algemene gezondheidszorg dragen bij aan de bescherming, bewaking of bevordering van de gezondheid van inwoners van gemeenten in Gelderland-Midden. In de basis richten de activiteiten zich met name op kwetsbare doelgroepen. In deze begroting 2026 is Onderzoek, Informatie en Advies (OIA) ondergebracht binnen deze pijler AGZ en niet (meer) als aparte pijler beschreven.

Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Landelijk is een flinke bezuiniging aangekondigd als het gaat over de versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. Hoe deze bezuinigingen er precies uit komen te zien, is vooralsnog onzeker en onduidelijk. Wat het financiële effect hiervan is, is nog niet bekend. De versterking van de afgelopen jaren komt met de bezuinigingen onder druk te staan. Terwijl deze versterking noodzakelijk is gezien het aantal stijgende meldingen en vragen die bij infectieziektebestrijding binnenkomen na corona.

Tuberculosebestrijding

Sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate gegroeid. Daarnaast screenen en behandelen wij meer mensen bij de GGD in de afgelopen jaren, mede door de sterke toename van IND-migranten, asielzoekers en statushouders uit landen waar TBC vaak voorkomt. Om deze reden is extra financiële versterking opgenomen vanuit de Toekomstbestendige GGD.

De verwachting is dat de huidige ontwikkelingen door zullen zetten in de komende jaren. Wat het financiële effect hiervan is, is nog niet bekend.

Seksuele gezondheid

De huidige landelijke regeling aanvullende seksuele gezondheidszorg (ASG-regeling) betreft gratis en - indien gewenst - anonieme soa-zorg aan groepen met een hoog risico op soa, en gratis en - indien gewenst - anonieme seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar. In 2024 is een nieuwe ASG-regeling ingegaan waarin ook PrEP-zorg wordt geïncludeerd. GGD'en geven uitvoering aan de ASG-regeling. Uit onderzoek[1] is geconcludeerd dat met de nieuwe ASG-regeling er sprake is van grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid. Ondanks deze constatering wordt vanaf 2026 10% bezuinigd op de specifieke uitkering aanvullende seksuele gezondheidszorg. Dit betekent dat de GGD minder cliënten kan helpen met een hoog risico op soa, die niet bij een huisarts terecht kunnen. Hierdoor neemt het risico op verspreiding toe.

Forensische Geneeskunde

De vijf GGD'en in politieregio Oost-Nederland werken aan een toekomstbestendige bovenregionale organisatie van forensische geneeskunde. In 2026 wordt er verder gebouwd aan de inrichting van de bovenregionale samenwerking. Naar verwachting zullen in de loop van 2025, op basis van het landelijk onafhankelijk kostenonderzoek, uniforme tarieven gelden voor de taken lijkschouw en forensisch medisch onderzoek voor politie. De aanbestedingsprocedure voor de medische arrestantenzorg (MAZ) wordt waarschijnlijk voorjaar 2025 afgerond waarna duidelijk wordt of de uitvoering van de MAZ in Gelderland-Midden door GGD Gelderland-Midden in 2026 gecontinueerd wordt.

Toezicht Wmo

We werken toe naar regionale afspraken over een stabiele financiering van het Wmo toezicht. Deze afspraken zijn noodzakelijk om continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te kunnen waarborgen. In 2025 voeren we hier diverse ambtelijke en bestuurlijke gesprekken over. De genomen bestuurlijke besluiten in 2025 zijn vervolgens leidend voor keuzes in deze dienstverlening vanaf 2026.

Toezicht Kinderopvang

Uitbreiding van het toezicht op de gastouderopvang

Het ministerie van SZW heeft een voorstel tot wijziging van de Wet kinderopvang (Wko) ingediend t.b.v. de gastouderopvang. Beoogde invoeringsdatum: 1 juli 2026. Doel: verhogen van de pedagogische kwaliteit van de opvang. De wetswijziging leidt tot een uitbreiding van de tijdsbesteding van toezichthouders voor het toezicht op de gastouderopvang. Deze uitbreiding betreft extra onderzoek naar de pedagogische kwaliteit van de opvang en de pedagogische begeleiding door het gastouderbureau. De benodigde extra tijd voor toezicht komt in het landelijk advies van GGD GHOR en VNG te staan (najaar 2025).

Meldplicht ernstige incidenten

Het ministerie van SZW is bezig met een voorstel tot wijziging van de Wko ten behoeve van de invoering van de meldplicht voor ernstige incidenten in de kinderopvang. Beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2026. In de loop van 2025 komt duidelijkheid over de rol en verantwoordelijkheid van houder en toezichthouder. De benodigde extra uren voor het toezicht worden op dat moment duidelijk.

Toezicht op voorschoolse educatie

Toezichthouders gaan de taken van de Inspectie van het Onderwijs (IvhO) op het terrein van de voorschoolse educatie met ingang van 2027 overnemen. Daarbij verandert de vorm van het toezicht: structureel kwaliteitstoezicht door de GGD in plaats van signaal gestuurd toezicht door de IvhO. In 2026 gaan voorbereidingen van start voor de implementatie bij GGD'en. Onderdelen van deze voorbereiding zijn bijvoorbeeld trainingen voor toezichthouders en het werven van personeel.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal zorg akkoord (IZA)

Het huidige zorgsysteem is op langere termijn niet houdbaar. Om deze reden zijn het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) tot stand gekomen. Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn afspraken gemaakt die betrekking hebben op het gehele zorgstelsel (van de eerstelijnszorg, ggz tot de acute zorgketen).

[1] In november 2023 verscheen het rapport 'SOA-zorg en seksualiteitshulpverlening onder druk" over de toekomst van de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG). In het rapport constateert onderzoeksbureau AEF dat het doel van de regeling momenteel niet behaald kan worden.
Rapport

In het GALA staan de afspraken waarmee lokaal een impuls gegeven wordt aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland, met in het bijzonder aandacht voor het verbeteren van de situatie van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040 met weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het financiële arrangement dat bij het GALA hoort, de brede SPUK, heeft als doel om gemeenten in staat te stellen de doelen te kunnen behalen.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNG op 29 november 2024 stemden gemeenten in met de resolutie 'Stop met vervolggesprekken over IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden'. Eind januari zijn de afspraken over gelijkwaardigheid tussen de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en het ministerie van VWS door het bestuurlijk overleg IZA vastgesteld. VNG zal daarmee de inhoudelijke gesprekken over IZA partijen hervatten. De betrokken partijen van het Integraal Zorgakkoord (IZA), samen met SWN, GGD en Mind, werken naar een akkoord dat zowel financieel haalbaar als uitvoerbaar is. Dit akkoord, bekend als het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), heeft als doel de transformatie van zorg naar gezondheid verder te bevorderen. Ondanks dat aan de eerste voorwaarde is voldaan, blijft er onzekerheid hoe het AZWA verder zal verlopen. Deze onzekerheid kan invloed hebben op de begroting van 2026.

Gezonde leefomgeving en preventie

Evenals in 2024 zal ook in 2025 en de jaren erna ingezet worden op het bevorderen van een gezonde leefomgeving. De leefomgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren heeft invloed op hun gezondheid. Grote maatschappelijke opgaven als woningbouw, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en energietransitie leiden tot beleidskeuzes die gezondheidswinst kunnen opleveren. Wij adviseren gemeenten over het belang en de inrichting het fysieke, sociale en zorgdomein. Vanuit de 'health in all policies gedachte' maakt gezondheid structureel onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidskeuzes.

Sturing Zorg & Veiligheid

De samenwerkplaats Niet Wijken! is september 2023 gestart. In 2025 wordt een vervolgsubsidie aangevraagd voor drie nieuwe deelprojecten "Reflectief samenwerking", 'Hulpkaart" en 'Werktheater". De samenwerkplaats wordt bekostigd vanuit een subsidie van ZonMw en loopt door in 2026. Een deel van de vereiste cofinanciering komt vanuit gemeenten in de vorm van actieve betrokkenheid bij dit project via het ketenpartnersoverleg, stuurgroep Zorg & Veiligheid en het gesprek binnen het regio-overleg Zorg & Veiligheid.
Per 1 januari 2025 gaan ook drie deelprojecten van start die door ZonMw gesubsidieerd worden vanuit "Domein overstijgend samenwerken". Deze drie deelprojecten zijn WijkGGZ, het wederom operationeel krijgen van het meldpunt acuut en het deelproject Gewoon Samen doen. Planning is deze deelprojecten in 2025 af te ronden en een vervolgaanvraag voor 2026 te doen.

OGGZ

Complexe casuïstiek van mensen met 'onbegrepen gedrag' vraagt om een integrale casusgerichte (keten)benadering. Deze problematiek raakt aan de kerntaak en positie van team OGGZ. De ontwikkeling en doorstart van het meldpunt-acuut voor de regio Gelderland-Midden is daarin voor team OGGZ erg relevant. Daarnaast blijft de ontwikkeling en implementatie van de Wet WAMS een aandachtspunt. Ook wil team OGGZ investeren op Wijk-GGD als succesvolle dienstverlening. En inzetten op een tussenevaluatie van het regionaal takenpakket onbegrepen gedrag Gelderland-Midden (2024-2028).

Onderzoek, Informatie en Advies (OIA)

Team Onderzoek, Informatie en Advies (OIA) opereert GGD Gelderland-Midden breed. De activiteiten zijn gericht op het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners in de regio Gelderland-Midden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking en afstemming met andere teams, afdelingen en externe partners, zoals gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties. Het uitgangspunt van OIA is een integrale aanpak van publieke gezondheid, ofwel "Health in All Policies", waarbij rekening wordt gehouden met diverse gezondheidsdeterminanten en maatschappelijke ontwikkelingen.

Bezuinigingen en uitdagingen op preventiebeleid

Er komen forse bezuinigingen op het landelijke preventiebeleid, die de gezondheidsbevorderende activiteiten van Onderzoek, Informatie en Advies (OIA) raken. Verschillende subsidies lopen na 2025 af, bijvoorbeeld op het thema Rookvrije Omgeving. Met 10% minder SPUK-middelen kunnen we minder doen aan de aanpak van overgewicht of gezondheidsachterstanden en aan het bevorderen van mentale gezondheid. Wat het financiële effect hiervan is, is nog niet bekend. Door deze bezuinigingen komen inspanningen die al zijn gedaan op het gebied van preventie en gezonde inwoner onder druk te staan.

Nu Niet Zwanger (NNZ)

Vanaf 2025 werken we met één regionale begroting en één stuurgroep voor het programma Nu Niet Zwanger (NNZ), waar dit voorheen twee aparte begrotingen en stuurgroepen voor de regio Arnhem en regio Ede waren op basis van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met gemeenten. Vanaf 2026 is het programma NNZ opgenomen in de inwonerbijdrage. Dit past bij de wens vanuit het bestuur om tot meer collectiviteit te komen.

Gezonde inwoner
Ook zetten we bij onze 15 gemeenten in op een aanpak gericht op de Gezonde inwoner, behorende bij Toekomstbestendige GGD. Dit doen we via de thema's Gezonde School, inclusief gezonde leefomgeving, vitaal ouder worden en mentale gezondheid.

Doelenboom AGZ

Wat willen we bereiken?		**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	- Taken in het kader van bestrijding coronavirus - Afhandelen van meldingen van infectieziekten - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten t.b.v. Antibioticaresistentie en infectiepreventie - Inspecties (nood)opvanglocaties asielzoekers	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	- Screening TBC - Consulten TBC - Behandeling actieve en latente TBC - Bron- en contactopsporing - Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	- Screening op SOA - Consulten Soa en Sense - Consulten PrEP - Behandeling SOA - Bron- en contactopsporing - Voorlichting aan jongeren en risicogroepen - Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	- Reizigersconsulten - Groepsvaccinaties (bedrijven, zorginstellingen e.d.) - Vaccinaties op maat (i.o.) - Voorlichting risicogroepen	

	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu (bv. luchtkwaliteit, geluid, hitte). - (Pro)actief adviseren in samenhang met klimaatadaptieve maatregelen en de energietransitie. - (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen. - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase). - Ondersteunen van gemeenten bij invoering van de Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen - Publieksinformatie/voorlichting o.a. via de website GGD Leefomgeving.	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden

Wat willen we bereiken?		**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	Uitvoeren diverse meldpunten	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het leiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig leiden naar passende hulpverlening	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen (inclusief daklozenloket) - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij Multi problematiek	- Meldpunt Zorgwekkend gedrag Gelderland-Midden - Advisering Woonhygiëne - (Pro)actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling, etc. - Afname testen t.b.v. alcohol- en drugscontroles politie - Opstellen letselbeschrijvingen	Onderzoeken en beschrijven van letsels t.b.v. onderzoek politie en OM
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg - Adviseren van politie (insluitadviezen e.d.)	Bieden van medische zorg aan arrestanten

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het houden van toezicht conform wettelijke eisen en conform gemeentelijke verordeningen	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	• Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus (GOB). • Uitvoeren van onderzoeken bij nieuwe opvanglocaties. • Uitvoeren onderzoeken bij gastouders (GO). - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO.	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten, etc.) en gemeenten adviseren t.b.v. handhaving.
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven/ internaten	- Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven in Oost-Nederland.	
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	• Onderzoek (laten) doen naar aanleiding van meldingen van calamiteiten bij Wmo zorgaanbieders. • Onderzoeken uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB) naar aanleiding van signalen. - Proactief onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB).	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	Inspecties uitvoeren bij: - Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche (vergunningen verlenen); - Seksbedrijven.	Toezien op de hygiënevoorwaarden bij seksbedrijven en vergunningverlening tatoeage-, permanente make-up- en piercingshops.

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Monitoringsrol: zicht op de gemeenten, wijken en kwetsbare groepen in Gelderland-Midden	Periodiek uitvoeren van gezondheidsmonitors (kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen) om de gezondheidstoestand te monitoren, analyseren en duiden. Aanvullende onderzoeken en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners.	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid, welzijn en leefstijl van inwoners van Gelderland-Midden
	Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten	Adviseren over de signalen en trends die worden gezien in de onderzoeksresultaten en andere bronnen.	Bijdragen aan informatie gestuurde en passende keuzes op het terrein van gezondheid en aanpalende terreinen (HiaP)
	Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies	Individueel gedrag van mensen beïnvloeden en het creëren van een gezonde leefomgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk zijn.	Bijdragen aan een gezonde leefstijl van inwoners in Gelderland-Midden

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	15.952	13.877	15.425	14.469	14.469	14.469	14.469
Materiele kosten	2.667	1.497	2.712	2.533	2.533	2.533	2.533
Kapitaallasten	11	28	25	25	25	25	25
Huisvestingskosten	256	0	105	105	105	105	105
Lasten	**18.885**	**15.401**	**18.267**	**17.132**	**17.132**	**17.132**	**17.132**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	6.401	8.133	7.499	8.539	8.752	8.752	8.752
Lokaal aanbod	5.210	4.173	4.972	4.640	4.640	4.640	4.640
Rijksbijdragen	5.266	1.228	1.848	519	519	519	519
Overige baten	6.727	5.433	7.223	7.103	7.103	7.103	7.103
Baten	**23.604**	**18.966**	**21.542**	**20.801**	**21.014**	**21.014**	**21.014**
Doorbelasting	-3.365	-3.565	-3.275	-3.669	-3.882	-3.882	-3.882
Resultaat voor bestemming	**1.354**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**1.354**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.354**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.2 Pijler jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) volgt bijna alle kinderen in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Door vroegtijdig signaleren, ondersteunen en meedenken levert de JGZ een waardevolle bijdrage aan de zorg voor jeugdigen en (aanstaande) ouders, van - 9 maanden tot 18 jaar. De JGZ bevordert veilig en gezond opgroeien en geeft betrouwbare informatie over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. De JGZ investeert in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. De jeugdgezondheidszorg werkt, samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg, aan preventie en gelijke kansen voor alle kinderen.

Door vroegtijdig te investeren in de preventie en normaliseren levert de JGZ een bijdrage aan het terugdringen van gebruik van specialistische voorzieningen en zorggebruik op langere termijn. JGZ neemt een centrale positie in het netwerk in en is zichtbaar, laagdrempelig en toegankelijk.

In het traject naar een toekomstbestendige GGD is al geconstateerd dat de JGZ krap georganiseerd en gefinancierd is. De komende jaren gebruiken we om de basis op orde te brengen om ervoor te zorgen dat de dienstverlening beschikbaar blijft voor de jongeren en ouders die dit het hardst nodig hebben. Hiervoor zal aanvullende financiering nodig zijn. De basis op orde brengen zal jaren in beslag nemen vanwege de beperkte capaciteit en financiële ruimte. Gedurende die periode is het vrijwel onmogelijk om de JGZ door te ontwikkelen en te innoveren. Dit betekent dat de JGZ achterblijft in een veranderend zorglandschap en steeds minder in staat zal zijn om in te spelen op nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen in de zorg.

Voor de komende periode ligt de nadruk binnen de JGZ op de volgende thema's:

1) Toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is een centrale schakel in de maatschappelijke kanteling naar preventie en verkleinen van kansenongelijkheid. De vertrouwensrelatie met gezinnen, de preventieve inzet en de sociaal-medische insteek van de JGZ in het sociaal domein is daarbij cruciaal.
Tegelijkertijd staat de JGZ de komende jaren voor structurele uitdagingen die de continuïteit en doorontwikkeling van de dienstverlening onder druk zetten:

Uitdaging	Effecten	Toelichting huidige situatie	Inzet voor 2026
Toenemende complexiteit van zorgvragen + wachttijden in de keten	- Toenemende druk op preventie JGZ - Meer benodigde contactmomenten; intensievere en fijnmazigere	Langdurigere en complexere hulpvragen als gevolg van vastlopende zorgketen.	- Stoppen met leveren extra contactmomenten (voor oa overbruggingszorg en calamiteitenzorg) boven

	inzet gewenst - Grotere budgetbehoefte om aan de zorgvraag te voldoen	Het huidige budget is onvoldoende om de volledige zorgvraag te dekken. Zonder extra middelen zal eerder moeten worden afgeschaald dan dat uitbreiding of flexibele zorg op maat mogelijk is. In 2025 herijken we ons collectieve regionale aanbod.	financieringsplafond gemeenten - De uitkomsten van de herijking collectief regionaal aanbod implementeren we in 2026 in samenspraak met gemeenten - Wachtlijsten in de keten en toenemende complexiteit van zorgvragen zowel regionaal als landelijk agenderen
Basis niet op orde	- Minder efficiënte uitvoering - Verminderde productiviteit - Hogere kosten	Gemeenten hebben eerder gekozen voor een minimaal ingerichte JGZ, maar deze koers blijkt niet voldoende om in te spelen op ontwikkelingen, zoals toenemende complexiteit van zorgvragen. Om in 2026 de basis verder te versterken, zijn extra capaciteit en budget noodzakelijk. Meerdere projecten zijn lopend of gepland om de basis te versterken, maar dit proces zal nog jaren aandacht vragen.	- Implementatie van nieuw kinddossier - Verbetering van management- en stuurinformatie - Bestendigen nieuwe organisatiestructuur - Werken aan betrouwbare en transparante data infrastructuur
Hoog (ziekte)verzuim	- Knelpunten in personele bezetting - Verhoogde werkdruk (leidt tot verdere toename van ziekteverzuim) - Afschaling van dienstverlening	Het hoge ziekteverzuim en de werkdruk versterken elkaar in een vicieuze cirkel. In 2025 wordt een intern project om het ziekteverzuim te verlagen prioriteit gegeven.	- Continueren actieve sturing op verlaging (ziekte)verzuim
Arbeidsmarktproblematiek	- Grotere inspanning nodig voor werving en opleiding - Complexere roostering en planning	Door veel parttime werk ontstaan bezettingsproblemen.	
Verschraling van het takenpakket door vergaande taakherschikking	- Moeilijker om personeel aan te trekken en te behouden door een eentoniger takenpakket	Meer administratieve lasten en het overnemen van minder aantrekkelijke taken van collega's verminderen het werkplezier. Dit maakt het lastiger om personeel te behouden en nieuwe medewerkers aan te trekken.	- Inzet op werving en behoud van personeel

Deze uitdagingen bedreigen de toegang tot passende zorg voor jeugdigen en zetten het wettelijk vastgestelde basispakket onder druk. We moeten voorkomen dat we weer moeten afschalen in dienstverlening. Dit laatste is niet alleen de wens vanuit de professionals, maar ook vanuit het bestuur van VGGM. Dit kan echter niet zonder aanvullende financiering.

Tegelijkertijd is het van cruciaal belang dat de JGZ zich blijft aanpassen aan de snel veranderende samenleving en de steeds groeiende en veranderende behoeften van ouders en jongeren. Het is essentieel om het zorgaanbod te vernieuwen en aan te passen om de kwaliteit op lange termijn te waarborgen. Echter, er is vrijwel geen financiële ruimte voor doorontwikkeling en innovatie, waardoor de noodzakelijke veranderingen niet gerealiseerd kunnen worden. Zonder dringende investeringen op korte termijn komt de wendbaarheid van de organisatie ernstig onder druk te staan, met als gevolg dat we niet adequaat kunnen inspelen op toekomstige interne en externe ontwikkelingen.

2) Kansrijke Start en preventieagenda

De eerste 1000 dagen in het leven van een kind zijn cruciaal voor de verdere ontwikkelingskansen in het leven. Het landelijk programma Kansrijke Start investeert in een goede start voor alle kinderen.
Het programma kent 3 sporen. GGD Gelderland-Midden biedt diverse interventies in alle sporen.

Spoor	Interventies
Vóór de zwangerschap	Nu Niet Zwanger
Tijdens de zwangerschap	Prenataal Huisbezoek door de jeugdverpleegkundige, Stevig Ouderschap (prenataal), VoorZorg (prenataal)
Na de zwangerschap	Stevig Ouderschap (postnataal), VoorZorg (postnataal), Overstap Samen Starten naar nieuwe signaleringsmethodiek GIZ (2025-2026)

JGZ is actief aanwezig in alle lokale coalities van de gemeenten in Gelderland Midden. Gemeenten hebben via aandachtsfunctionarissen Kansrijke Start vaste aanspreekpunten binnen de JGZ.

3) Ketenaanpak in het kader van IZA/SPUK/ GALA

Binnen deze programma's speelt de JGZ een belangrijke rol bij:
1. Kind naar Gezond Gewicht: uitwerken van de rol als centrale zorgverlener.
2. Kansrijke Start: versterken van regionale en lokale samenwerking.

In 2026 vraagt de implementatie en borging van ketenafspraken binnen Kansrijke Start en Kind naar Gezond Gewicht aanzienlijke inzet van de GGD. Deze inzet komt echter onder druk te staan door de geplande bezuinigingen vanuit het Rijk en gemeenten. Hierdoor komt de rol van de JGZ als centrale zorgverlener in het gedrang, wat de effectiviteit van de ketensamenwerking bedreigt.

4) Uitvoeren en optimaliseren Rijksvaccinatieprogramma (RVP) voor kinderen en jongeren

De uitvoering van het RVP vergt in 2026 meer capaciteit dan in voorgaande jaren, mede door wijzigingen in het schema per 2025. Hierdoor moeten in 2026 twee extra cohorten worden gevaccineerd:

- Eén cohort krijgt een extra vaccinatie en wordt kleinschalig via consultatiebureaus bereikt.

- Het andere cohort wordt geïntegreerd in de reguliere groepssessies, wat extra capaciteit vraagt.

De beschikbare gemeentelijke middelen zijn ontoereikend om dit budgetneutraal uit te voeren binnen de landelijke kaders. Dit betekent dat aanvullende financiering noodzakelijk is, of dat andere activiteiten zullen moeten wijken, aangezien het RVP een wettelijke taak is die uitgevoerd móet worden.

5) Betrouwbare en transparante data infrastructuur

Betrouwbare data, rapportages en dashboards zijn essentieel voor een efficiënte dienstverlening, differentiatie in het zorgaanbod en verantwoording van zorg. In 2026 zijn verdere investeringen nodig om de ondersteunende systemen en data infrastructuur te optimaliseren. Dit is een cruciaal onderdeel van het verkrijgen van de basis op orde, maar het vereist aanzienlijke capaciteit en middelen. De noodzaak om te focussen op het optimaliseren van de data infrastructuur is zodanig dat er nauwelijks ruimte overblijft voor andere projecten. Dit betekent dat andere noodzakelijke ontwikkelingen, zoals innovatie en verdere doorontwikkeling, sterk beperkt worden door de beschikbare middelen en capaciteit.

Doelenboom JGZ

<table>
<tr><th colspan="2">Wat willen we bereiken?</th><th>Wat gaan we ervoor doen?</th><th>Wat is het beoogd effect?</th></tr>
<tr><th>Strategisch doel</th><th>Operationeel doel</th><th>Prestaties</th><th>Maatschappelijk effect</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden</td><td>Uitvoeren basispakket JGZ</td><td rowspan="2">- Aanbieden van contactmomenten conform Landelijk Professioneel Kader en professionele richtlijnen
- Borgen van de Basiszorg voor alle kinderen en extra zorg tot het financieringsplafond van de gemeenten</td><td rowspan="5">*Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle kinderen met gelijkwaardige kansen in de* maatschappij</td></tr>
<tr><td>Basiszorg voor iedereen en aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften;</td></tr>
<tr><td>Robuuste en wendbare JGZ</td><td>Doorontwikkelen Toekomstbestendige JGZ (TB JGZ)

Data infrastructuur op orde brengen</td><td>- Prioriteren en monitoren activiteiten in het kader van TB JGZ; basis op orde brengen
- Blijvend monitoren en op orde brengen en houden van benodigde formatie jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen
- Implementatie van aanpassingen in werkwijzen
- Implementatie van project “van lokaal naar regionaal aanbod”:
• Harmonisatie van de productenportefeuille
• Komen tot een breed regionaal verankerd aanbod aangevuld met een selectie van maatwerkproducten
• Efficiëntere en effectievere inrichting van resterend lokaal aanbod

- Afronden van het op orde brengen van het technisch fundament
- Automatiseren van handmatige analyses
- Ontwikkelen van nieuwe rapportages
- Ombouwen van SAB BO-rapportages naar een generiek gegevensmodel
- Koppelen van HR-Finance-Capaciteit voor beter datagedreven werken en managementinformatie.
.</td></tr>
<tr><td>Kansrijke Start voor alle kinderen</td><td>Aanbieden van zorg op maat in eerste 1000 dagen van het kind</td><td>- Uitvoeren pre- en postnataal aanbod
○ Nu Niet Zwanger
○ GIZ in plaats van Samen Starten
○ Prenataal huisbezoek
○ Stevig Ouderschap (pre- en postnataal)
○ Voorzorg (pre- en postnataal)
- Participatie JGZ-preventieagenda
- Participatie lokale coalities Kansrijke Start</td></tr>
<tr><td>Bevorderen gezondheid van ‘nieuwkomers’ in onze gemeenten</td><td>Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA)</td><td>- JGZ 0-18-jarigen
- Afstemming en participatie in de lokale zorgketen</td></tr>
<tr><td>Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren</td><td>Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform het RVP</td><td>- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Implementeren en monitoren wijzigingen RVP
- Monitoren vaccinatiegraad</td><td>Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau</td></tr>
</table>

Behouden van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid	Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid	Opstellen - Integrale Jeugdrapportage - Kindermonitor (uitvoering in najaar 2025, uitkomsten in 2026)	Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling
Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg	Samenwerking in onderwijs, jeugd- en sociaal domein versterken	Deelname in netwerkoverleggen op kind- en collectief niveau; Doorontwikkelen Mazl methodiek	- Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren - Voorkomen van versnippering van aanbod - Terugdringen van schoolziekteverzuim

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	19.624	21.088	21.914	22.714	22.714	22.714	22.714
Materiele kosten	1.153	889	1.141	2.447	1.447	1.447	1.447
Kapitaallasten	65	99	99	101	101	101	101
Huisvestingskosten	1.253	1.242	1.291	1.290	1.290	1.290	1.274
Lasten	**22.095**	**23.318**	**24.445**	**26.552**	**25.552**	**25.552**	**25.536**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	21.532	22.603	22.603	24.924	23.923	23.923	23.923
Lokaal aanbod	4.410	4.307	4.620	4.620	4.620	4.620	4.620
Overige baten	1.330	1.059	1.007	1.909	1.909	1.909	1.909
Baten	**27.271**	**27.970**	**28.230**	**31.452**	**30.452**	**30.452**	**30.452**
Doorbelasting	-4.655	-4.677	-4.712	-4.925	-4.925	-4.925	-4.925
Resultaat voor bestemming	**521**	**-25**	**-927**	**-25**	**-25**	**-25**	**-9**
Mutatie reserves	6	25	927	25	25	25	9
Resultaat na bestemming	**528**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**528**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d. Programma Ambulancezorg

Het programma Ambulancezorg Gelderland-Midden heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan mensen die onze hulp nodig hebben. Het programma Ambulancezorg is opgedeeld in 2 pijlers: mobiele zorg (waaronder de rijdende dienst) en meldkamer en zorgcoördinatie.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoordinatie	3.322	3.164	2.987	2.976	2.976	2.976	2.976
Mobiele zorg	28.970	28.027	29.580	29.462	29.462	29.462	29.462
Lasten	**32.292**	**31.192**	**32.567**	**32.437**	**32.437**	**32.437**	**32.437**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	76	76	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	31.454	31.874	33.551	33.551	33.551	33.551	33.551
Overige baten	3.561	2.173	1.956	1.956	1.956	1.956	1.956
Baten	**35.091**	**34.123**	**35.584**	**35.584**	**35.584**	**35.584**	**35.584**
Doorbelasting	-2.888	-2.931	-3.017	-3.146	-3.146	-3.146	-3.146
Resultaat voor bestemming	**-89**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	89	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.1 Mobiele zorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) bestaat uit de rijdende dienst, de meldkamer en wordt ondersteund door management en staf. We zien de aankomende jaren een aantal belangrijke ontwikkelingen op ons afkomen die we hieronder nader toelichten. Er zijn een aantal hoofdonderwerpen waar de focus op ligt en die doorwerken van 2025 in 2026: verbetering van performance, toekomstgerichte personeelsstrategie en innovaties in zorgverlening.

Verbetering van de performance

In 2025 leveren we een probleemanalyse met bijbehorend plan van aanpak op om de prestatiecijfers van AGM te verbeteren. De ingerichte taskforce draagt zorg dat gedefinieerde acties in 2026 (en verder) uitgevoerd worden. We willen zien dat onze prestatiecijfers op responstijden verbeteren. Een van de randvoorwaarden van het halen van goede responstijden is dat voertuigen op de juiste plekken in de regio staan. In 2025 maken we een strategische visie op huisvesting, in 2026 starten we met uitvoering geven aan de huisvestingsplannen. We spannen ons in om duurzame en toekomstbestendige huisvesting te realiseren voor de ambulancezorg in de regio.

Toekomstgerichte personeelsstrategie

We breiden ons personeelsbestand bij de rijdienst uit

De afgelopen jaren is de vraag naar ambulancezorg toegenomen. Uit de berekeningen van het RIVM blijkt dat in onze regio meer ambulances (en dus ook personeel) nodig zijn om aan de toenemende vraag te voldoen. In 2025 en 2026 geven we uitvoering aan deze uitbreiding. Ons doel is om de benodigde diensten zoveel mogelijk met eigen personeel in te kunnen vullen. In 2026 verwachten we meer diensten op de weg te kunnen zetten.

Doorontwikkeling sturing en beleid

Om uitvoering te geven aan onze operationele- en beleidsdoelstellingen is ondersteuning van management en staf noodzakelijk. We ontwikkelen ons team staf- en bedrijfsvoering verder door. We investeren op het doorontwikkelen van onze dashboards en de ontsluiting van stuurinformatie, zodat we nog beter en tijdiger inzicht krijgen in onze prestaties en waar nodig kunnen bijsturen.

Innovaties in zorgverlening

Visie zorgdifferentiatie

In 2025 stellen we een visie op zorgdifferentiatie op. Dat is nodig omdat de vraag naar ambulancezorg stijgt, de zorgvraag complexer wordt en we streven naar de juiste zorg op de juiste plaats door de juiste professional. Zorgdifferentiatie omvat verschillende vormen van ambulancezorg: meldkamerzorg, hoog-complexe

ambulancezorg, midden-complexe ambulancezorg en rapid responders[2]. In 2026 handelen we volgens deze opgestelde visie. Hierdoor maken we gericht keuzes welke soorten ambulancezorg we verder doorontwikkelen.

Troponine bepaling in de ambulancezorg
We houden rekening met de implementatie van de 'point of care test' troponine-bepaling in de ambulancezorg. Wij volgen hierin de landelijke ontwikkelingen. Een troponine bepaling wordt gebruikt om eventuele hartschade te detecteren. De uitslag van een troponine-bepaling geeft aanvullende informatie bij de risico inschatting van een zorgvrager met pijn op de borst. Uiteindelijk zorgt deze innovatie voor de juiste zorg op de juiste plaats door de juiste persoon.

Continuïteit van dienstverlening onder bijzondere omstandigheden
De dreigende situatie in de wereld en vernieuwde wetgeving maakt het noodzakelijk om AGM voor te bereiden op rampen en crises. Bijvoorbeeld op een natuurramp, cyberaanval of terroristische aanslag. AGM borgt haar continuïteit met een continuïteitsplan waarin mogelijke problemen of incidenten en de (preventieve) oplossingen staan omschreven.

Doelenboom
AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Verbetering performance	Snelle, doeltreffende en juiste medische hulpverlening aan zieken en gewonden.	Verbeteren van de performance op de 15 minuten norm naar 90%	Voortzetten van de taskforce 'verbetering performance'. Uitvoeren van interventies na de analysefase.	Snelheid en beschikbaarheid van ambulancezorg.
Uitbreiding van personeelsbestand rijdende dienst	Het voldoen aan de berekende dienstenset conform het RIVM model spreiding en beschikbaarheid.	In 2026 de beoogde diensten met eigen personeelsbestand kunnen leveren.	Opleveren van een strategische personeelsplanning. Werven, selecteren en opleiden van nieuwe collega's.	Vergroten ambulancezorg capaciteit in Gelderland-Midden.
Doorontwikkeling sturing en beleid	Continuïteit en betrouwbaarheid van dienstverlening.	Het invullen van sleutelfuncties binnen management en staf en doorontwikkeling van huidige functies.	Opleveren van een inrichtingsplan voor AGM. Vaststellen van sleutelfuncties en uitvoering geven aan het opgestelde inrichtingsplan.	Effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. Goed bestuur van de ambulancezorgaanbieder in de regio.
Visie zorgdifferentiatie	AGM kan goed omgaan met toenemende zorgvragen en complexiteit en heeft een visie op doorontwikkeling in de acute zorg.	We weten welke medewerkers met welke competenties we moeten werven, selecteren en opleiden.	Ontwikkelen van visie op zorgdifferentiatie en opvolgend uitvoering geven aan de visie. Betrekken van medewerkers.	Voldoende beschikbaarheid van passende ambulancezorg.
Troponinebepaling ambulancezorg	Passende en doeltreffende invulling geven aan landelijke ontwikkelingen.	Implementeren van de troponinebepaling ambulancezorg.	Volgen van landelijke ontwikkelingen en tijdig aansluiten bij implementatietraject.	Passende en doeltreffende zorg, minder vaak patiënten insturen naar ziekenhuis.
Continuïteit van dienstverlening	AGM is een betrouwbare partner in het	AGM levert ambulancezorg, ook onder	Vervolmaken van het crisis- en continuïteitsplan.	Inwoners kunnen rekenen op ambulancezorg, ook

[2] De Rapid Responder is een klein ambulancevoertuig, waarin een ambulanceverpleegkundige alleen rijdt. De Rapid Responder biedt dezelfde hulp als een gewone ambulance. Het enige dat een Rapid Responder niet kan, is een patiënt naar het ziekenhuis vervoeren.

onder bijzondere omstandigheden	openbare orde en zorg domein	bijzondere omstandigheden	Doorlopen en beoefenen van procedures.	tijdens buitengewone omstandigheden.

Risico's

AGM heeft de gestelde doelen uitgewerkt in een risico analyse. Hieronder staat per doel beschreven welk risico het kan opleveren en welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden.

Risico	Beheersmaatregel
Performance loopt verder terug terwijl we deze willen verbeteren	• Het onderzoek naar de factoren die bijdragen aan de terugloop van prestatie moet een concreet advies opleveren hoe we de performance kunnen verbeteren. • Gerichte interventies uitvoeren om de performance te verbeteren. • Taskforce langer in stand houden en aanvullende aandacht op dit dossier bestendigen.
Uitbreiding van personeelsbestand rijdende dienst lukt onvoldoende	• Analyseren waarom de uitbreiding niet lukt, ligt dit aan werving, uitval tijdens opleiding of beperkte opleidingscapaciteit. Evt. aanpassen van strategie/werkwijze op onderdelen. • Inrichten taskforce 'werving, selectie en opleiden' die projectmatig naar dit vraagstuk kijkt. • Inhuur van derden langer voortzetten. • Effectieve inzet van capaciteit.
We zijn niet in staat om sturing en beleid door te ontwikkelen	• Prioriteren van opgaven en gericht inzetten van capaciteit om op onderdelen te verbeteren. • Externe inhuur / advies om sleutelfuncties op te vullen. • Externe scholing om huidig personeel verder te professionaliseren.
Het lukt niet om een visie op zorgdifferentiatie op te leveren door gebrek aan capaciteit	• Extern advies inwinnen om te ondersteunen bij opleveren visie zorgdifferentiatie.
Implementatie troponine bepaling wordt niet uitgevoerd	• Analyse waarom implementatie niet lukt, op juiste plek de knelpunten agenderen. • Landelijk / via branchevereniging agenderen. • Bij capaciteitsvraagstuk: externe implementatiescapaciteit organiseren.
Het lukt niet om continuïteit van dienstverlening te organiseren bij bijzondere omstandigheden.	• Activeren crisisteam en opgaven als crisis beheersen. Inwinnen (extern)advies crisisbeheersing VGGM. • Inzet van ambulancebijstandsplan.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	23.132	22.604	24.004	24.707	24.707	24.707	24.707
Materiele kosten	3.999	3.192	3.370	2.514	2.514	2.514	2.514
Kapitaallasten	1.280	1.609	1.583	1.618	1.618	1.618	1.618
Huisvestingskosten	559	623	623	623	623	623	623
Lasten	**28.970**	**28.027**	**29.580**	**29.462**	**29.462**	**29.462**	**29.462**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	76	76	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	28.250	28.489	30.328	30.328	30.328	30.328	30.328
Overige baten	3.423	2.173	1.956	1.956	1.956	1.956	1.956
Baten	**31.750**	**30.738**	**32.360**	**32.360**	**32.360**	**32.360**	**32.360**
Doorbelasting	-2.665	-2.711	-2.780	-2.898	-2.898	-2.898	-2.898
Resultaat voor bestemming	**114**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-114	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.2 Meldkamer en Zorgcoördinatie

2024 en 2025 staan in het teken van het op orde brengen van de formatie in de meldkamer. Er is meer duidelijkheid gecreëerd over richting, doel en visie voor de meldkamer en we geven hier uitvoering aan. In 2026 ronden we het intensieve werving, selectie en opleidingstraject af dat nodig was om grote tekorten op te lossen. Dit geef ruimte zodat we ons kunnen focussen op kwaliteitsverbetering en een duurzame toekomst voor de meldkamer.

Formatie op orde en ruimte voor teamontwikkeling

De prognose laat zien dat we in 2026 op formatie kunnen komen. Hierdoor zijn we in staat om diensten beter met eigen personeel in te vullen en niet afhankelijk te zijn van structurele inzet van externe krachten. Het geeft ook ruimte om uit te breiden met het aantal te leveren diensten. 2026 staat ook in het teken van verdere teamontwikkeling. Dat is nodig omdat er veel nieuwe collega's zijn binnengekomen. Een goede teamspirit en cohesie draagt bij een prettige werksfeer en onderlinge samenwerking.

Een toekomstbestendige plek voor alle MKA processen, verstevigen samenwerking Oost-5

We werken steeds intensiever samen met de Oost-5 partners, dit traject is in 2024 ingezet en loopt in 2025 en 2026 door. We delen meer informatie en ervaringen met elkaar en zorgen samen voor een fijne, robuuste en toekomstbestendige meldkamer in Apeldoorn. De werkprocessen van Gelderland-Midden (in nauwe samenwerking met Gelderland-Zuid) zijn naar verwachting structureel ondergebracht in Apeldoorn. De toekomst en doorontwikkeling van de meldkamer ligt in Apeldoorn.

Focus op kwalitatieve doorontwikkeling en investeren op relatie keten- en multipartners.

De MKA draagt bij aan het verbeteren van de prestatiecijfers van AGM. Bij meldingen met de hoogste spoed reageren we adequaat en snel. Wanneer het gaat om complexere zorgvragen, nemen we de tijd om een goede triage uit te voeren en zorg te dragen voor goede zorgtoewijzing. Passende scholing draagt hier doeltreffend aan bij. De structurele contacten met ketenpartners bestendigen we.

Ontwikkeling zorgcoördinatie krijgt operationeel verder vorm.

Virtuele zorgcoördinatie krijgt operationeel verder vorm, we participeren in technische innovaties en dragen bij aan implementatie van zorgcoördinatie in de regio. Duidelijkheid omtrent de toekomst draagt bij aan een goede relatie met multipartners. We weten wat we van elkaar mogen verwachten en bouwen de relatie verder uit.

Innovatie en digitale ontwikkeling

We verwachten dat (ondersteunende) software op de meldkamer zich blijft door ontwikkelen. We verwachten dat software het uitgifteproces verder kan ondersteunen en door ontwikkelen. Bijvoorbeeld door sneller of efficiënter koppelen van een opdracht aan een eenheid en/of zorgen voor goede spreiding van de ambulancevoertuigen. We houden rekening met doorontwikkeling van ons meldkamer informatiesysteem, een traject dat via AZN in 2024 is opgestart. Tot slot verwachten we ook dat innovaties zoals video bellen of ontvangen van beeld op de meldkamer de aankomende jaren meer aandacht krijgt.

Doelenboom

AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

Meldkamer Ambulancezorg Gelderland-Midden	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Formatie op orde en teamontwikkeling	Realiseren continuïteit van dienstverlening MKA.	Voorzien in voldoende formatie. Verbeteren van teamspirit.	We geven uitvoering aan ons strategisch personeel-, werving en opleidingsplan. We investeren op teamontwikkeling van het nieuwe jonge team.	We leveren voldoende diensten met bekwame en gekwalificeerde medewerkers. Inwoners worden adequaat en professioneel geholpen.

Toekomstbestendige MKA	Realiseren continuïteit van dienstverlening MKA.	Een prettige werkplek en team waardoor we personeel langere tijd aan ons kunnen binden.	Onderbrengen van alle MKA werkprocessen in Apeldoorn en optimaliseren van werkprocessen.	Betrouwbare dienstverlener voor inwoners en ketenpartners.
Verstevigen samenwerking Oost-5	Duurzame samenwerking in de MKA Oost-5. Effectieve governance ingericht.	Oost-5 partners werken prettig en effectief samen.	Gezamenlijk hebben we een aantal onderwerpen vastgesteld waarbij we de samenwerking intensiveren. We spannen ons gezamenlijk in en leggen de focus van doorontwikkeling van de meldkamer op Apeldoorn.	Gezamenlijk uitbreiden van diensten. Hierdoor toename van bereikbaarheid meldkamer.
Kwalitatieve doorontwikkeling meldkamerprocessen.	Leveren van kwalitatief hoogwaardige meldkamerzorg.	Inzetten van de juiste zorgverlener, aansturing en informatie verstrekking en afhandeling van incidenten.	We bieden passende (bij)scholing aan het gehele team.	Ontvangen van een passend advies of passende en tijdige ambulancezorg.
Ontwikkeling zorgcoördinatie krijgt operationeel verder vorm	Uitvoering geven aan implementatieplan VWS.	Op het juiste moment kunnen participeren bij implementatie van doelstellingen.	Actieve deelname en inbreng aan ontwikkeling en implementatie zorgcoördinatie bij ROAZ.	Ontvangen van een passend advies of passende en tijdige ambulancezorg of een doorverwijzing/overdracht naar andere zorgverlener.
Innovatie en digitale ontwikkeling	Efficiënte, veilige en doeltreffende meldkamer zorg kunnen bieden door gebruik te maken van digitale innovatie.	Volgen en monitoren van ontwikkelingen. Implementeren van verbeteringen in ICT.	Aansluiting bij landelijke netwerken en volgen van (beleidsmatige)ontwikkelingen. Onderhouden van contacten met leveranciers.	Ontvangen van een passend advies of passende en tijdige ambulancezorg

Risico's

AGM heeft de gestelde doelen uitgewerkt in een risico analyse. Hieronder staat per doel beschreven welk risico het kan opleveren en welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden.

Risico	**Beheersmaatregel**
We krijgen de formatie door tegenslagen in werving en selectie onvoldoende op orde en komen onvoldoende toe aan teamontwikkeling.	• Voorzetten van werving, selectie en opleidingstraject in 2026. • Prioriteren welke werkzaamheden en teamontwikkeling wel mogelijk is en daar uitvoering aangeven. • Detacheringen/externe inhuur langer continueren
Er is onvoldoende ruimte om de werkprocessen in Apeldoorn onder te brengen.	• Alternatief plan opleveren om in tijdelijkheid te voorzien in werkplekken Apeldoorn.
Verstevigen van de samenwerking Oost-5 lukt onvoldoende.	• Prioriteren van verbetermaatregelen samenwerking en op onderdelen uitvoering aan geven. • Externe inhuur om intensivering samenwerking te begeleiden.
Kwalitatieve doorontwikkeling lukt onvoldoende, ervaringsniveau loopt terug	• Directe ondersteuning op werkplek / coaching / audits intensiveren. • Externe inhuur om (aanvullende) scholing te organiseren.
Ontwikkeling zorgcoördinatie krijgt geen vervolg.	• Agenderen bij ROAZ en brancheverenigingen van stagnatie implementatie. • Aanbrengen van focus welke doelstellingen er wel of niet geïmplementeerd worden.

Onvoldoende capaciteit om innovatieve en digitale ontwikkelingen te volgen en uit te voeren	• Prioriteren van beleid en inzet capaciteit • Inzet van informatiemanager om ontwikkelingen te volgen • Externe inhuur in voorkomend geval van implementatie

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Begroting	Gew. Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	3.031	2.558	2.311	2.402	2.402	2.402	2.402
Materiele kosten	190	535	551	447	447	447	447
Kapitaallasten	70	25	78	79	79	79	79
Huisvestingskosten	32	47	47	47	47	47	47
Lasten	**3.322**	**3.164**	**2.987**	**2.976**	**2.976**	**2.976**	**2.976**
7.1 Volksgezondheid							
Zorgverzekeraars	3.203	3.385	3.223	3.223	3.223	3.223	3.223
Overige baten	139	0	0	0	0	0	0
Baten	**3.342**	**3.385**	**3.223**	**3.223**	**3.223**	**3.223**	**3.223**
Doorbelasting	-223	-220	-237	-248	-248	-248	-248
Resultaat voor bestemming	**-204**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	204	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3e. Programma Bedrijfsvoering

Het programma Bedrijfsvoering ondersteunt het primair proces van de afdelingen. Dit gebeurt vanuit zowel kaderstellende, controlerende, uitvoerende als serviceverlenende rollen en werkzaamheden op gebied van Control, Juridische zaken, Kwaliteit, Informatiebeveiliging, Privacy, Inkoop, Financiën, Informatievoorziening, ICT, HRM, Facilitair en Communicatie. We werken vanuit diverse wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld financiën, arbo, kwaliteit, informatiebeveiliging, arbeidsvoorwaarden, privacy en de aanbestedingswet. Ook leveren we vanuit onze expertise een bijdrage aan branche specifieke vraagstukken.

Het programma wordt toegelicht langs de volgende thema's:

- Het **programma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*.** waarmee een versterking van het bedrijfsvoeren binnen VGGM wordt gerealiseerd in het verlengde van de bij onderstaande thema's omschreven doorontwikkeling.
- **Informatievoorziening en digitale transformatie**, waarin onderwerpen als informatiebeheer, informatieveiligheid, informatievoorziening, stuurinfo -en datakwaliteit aan bod komen.
- **Mens en Organisatie**, waarin onderwerpen als arbeidsmarkt, leren en ontwikkelen, inclusiviteit, duurzaamheid en onderwerpen met betrekking tot de inrichting van VGGM aan bod komen.
- **Rechtmatigheid en doelmatigheid**, met onderwerpen op gebied van interne controle en doorontwikkeling van de P&C cyclus inclusief bijbehorende interne administratie.

In 2026 blijven we ontwikkelen op de speerpunten uit het beleidsplan VGGM 2025-2026: *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*., Informatievoorziening en digitale transformatie, Arbeidsmarkt en Duurzaamheid. Daarnaast is het mogelijk vitaal verklaren van een aantal processen door de Rijksoverheid een aandachtspunt. Ook zijn er twee aandachtspunten op het gebied van huisvesting. Namelijk het maken van keuzes als gevolg van het verstrijken van huurtermijnen en het vaststellen van de kostenverdeling voor de huisvestingslocaties van de brandweer.

Programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.

Een van de belangrijkste activiteiten op gebied van de ondersteuning van het primair proces is het versterken van de organisatie door het ingezette programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. (S.B.B.). 'Samen' door intern de krachten te bundelen, 'Beter' door risicogericht te werken en 'Bedrijfsvoeren' als geheel van ad hoc naar meer gestandaardiseerd Aanleiding voor het programma S.B.B. is de noodzaak om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit was een conclusie uit het KPMG-onderzoek (2022) en sluit aan bij de resultaten van de benchmark van Berenschot op de personele overhead (onderbezetting) uit 2021. Het onderzoek van KPMG kwalificeerde VGGM als een ad hoc georganiseerde organisatie. Het bestuur heeft de noodzaak van versterking onderkend en gezamenlijk is de ambitie bepaald. Concreet leidt het programma S.B.B. tot een verandering van de organisatie-inrichting, actualisatie van organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen en versterking van de formatie in kwaliteit en fte's. De beleidsdoelstelling die daarbij gehanteerd wordt, is om te komen tot gestandaardiseerde werkprocessen (op de schaal van Ad Hoc; Informeel; Gestandaardiseerd; Beheerst; Geoptimaliseerd).

Binnen het programma worden de volgende deelprojecten onderscheiden:

- Management & Organisatie; de versterking van de sturing, ontwikkeling en ondersteuning van de organisatie.
- Data & Systemen; versterken van het ICT- , informatielandschap en datakwaliteit, inclusief het beheer en binnen de gebruikelijke kaders op het gebied van informatie(veiligheid).
- Mensen & Cultuur: ontwikkeling van de organisatiecultuur en de medewerkers inclusief de borging hiervan.
- Processen & Procedures; inhaalslag in het beheer van organisatieprocessen en het borging van continue leren.
- ViA (VGGM-implementatie AFAS); implementatie van AFAS als applicatieplatform voor onze CRM-, inkoop-, financiële en HRM-processen

Voortgangsrapportage en verantwoording van het programma gebeurt langs deze vijf lijnen. Compliance en Arbeidsmarkt worden bij de inhoudelijke voortgangsrapportages aan het bestuur hierbij als aanvullende lijnen meegenomen.

Er is door het bestuur opdracht gegeven het programma te temporiseren. Dit houdt in dat geplande versterking voor 2025 doorloopt in 2026 op een aantal onderdelen. In 2026 ligt daarmee de nadruk meer

en langer op bouwen dan op borgen zoals bij start van het programma voorzien. We sturen er in 2026 op om de belangrijkste projecten (grotendeels) neer te zetten. Ook moet de ontwikkeling van het management en de organisatie ertoe leiden dat we een stap maken richting het gestandaardiseerd werken. Overall resulteert de temporisering in het later - of op onderdelen gedeeltelijk - bereiken van de beleidsdoelstelling om te komen tot een gestandaardiseerde organisatie. Op basis van een risico-analyse worden de belangrijkste risico's gemitigeerd. We rapporteren de voortgang en risico's aan het bestuur.

Informatievoorziening en digitale transformatie

De maatschappij digitaliseert in snel tempo en de informatiebehoefte in zowel de samenleving als in de organisatie is fors toegenomen. Dit leidt tot diverse ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld de digitalisering van klantcontacten, hybride samenwerken, de ontwikkeling van een veiligheids- en gezondheidsinformatieknooppunt en het ontsluiten van management- en verantwoordingsinformatie.

De snelle ontwikkeling van bijvoorbeeld generatieve AI biedt voor VGGM kansen en kent risico's. De risico's in het cyberdomein nemen steeds meer toe. Wereldwijde dreigingen op gebied van cyberaanvallen worden gevoeld. Niet alleen de kans op een incident, maar ook de impact bij een incident is groot.

We werken verder aan een aantal lange termijn ontwikkelingen op gebied van informatievoorziening, informatiebeheer, datakwaliteit en digitale transformatie. Dit betreft:

- Het borgen van informatiebeveiliging in de beleidscyclus om te voldoen aan de Europese wetgeving cybersecurity.
- Beleidsontwikkeling op gebied van de manier waarop we gebruik maken van diverse informatie en -bronnen en ontwikkelingen rondom technologische innovaties als robotics, AI, augmented reality en krachtige sensoren.
- Het vergroten van datavaardigheid en digitaal bewustzijn van de medewerkers en aandacht voor een cultuur waarin kennisdeling, bewustzijn en aanpassing aan veranderende wet- en regelgeving centraal staat.
- Het doorzetten van de beweging om lokale systemen over te zetten naar de cloud.
- Doorontwikkeling van de datakwaliteit en ontsluiten van (externe) databronnen ten behoeve van het verder door ontwikkelen van stuur- en managementinformatie en de ontwikkeling van informatieknooppunten.
- Verdere optimalisatie van het informatiebeheer om blijvend te kunnen voldoen aan archiveringswetgeving en bij te kunnen dragen aan een transparante overheid.

Mens en Organisatie

Toekomstbestendig werkgeverschap

VGGM ervaart de krapte op de arbeidsmarkt. Dit geldt op dit moment met name voor medisch personeel, ICT'ers en specialisten op gebied van bijvoorbeeld bedrijfsvoering en risicobeheersing. Dit zijn cruciale functies om de continuïteit in uitvoering te borgen.

We gaan gerichte maatregelen nemen op gewenste instroom, doorstroom en het voorkomen van ongewenste uitstroom. Diversiteit en inclusie is daarbij een belangrijk en blijvend thema. Een gezond personeelsbestand draagt bij aan ons streven om zo min mogelijk te werken met tijdelijke inhuur. Ontwikkeling van benodigde kennis en vaardigheden is aandachtspunt voor het binden en boeien van medewerkers en om nieuwe kennis en technologieën effectief te kunnen benutten.

We werken continue aan het verbeteren van onze arbeidsmarktstrategie en – communicatie om als werkgever een gezond personeelsbestand te hebben en te houden. Hierbij hebben we aandacht voor de behoefte van volgende generaties. Daarnaast starten we een project voor het borgen van opleiding en ontwikkeling. Hiermee zetten we stappen naar een lerende organisatie met een leerhuis, functiegerichte leerlijnen, een opleidingsfundament en een digitale leeromgeving. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij initiatieven vanuit relevante (branche)organisaties.

Cao VVT

In 2024 is besloten dat we toewerken naar het uitgangspunt: gelijke werkzaamheden is gelijke beloning. Medewerkers binnen Jeugdgezondheidszorg hebben de vrijwillige keuze gekregen om over te stappen van de cao VVT naar de AVGGM. Niet alle medewerkers hebben gekozen voor de overstap. Dit werkt door in de begroting van 2026 en verder.

Duurzaamheid
Om te voldoen aan wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd maatregelen te nemen en informatie te verstrekken aan controlerende instanties. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage, inclusief accountantscontrole, te verwachten.

In de afgelopen jaren hebben we ingezet op verschillende acties om bijvoorbeeld CO_2-uitstoot tegen te gaan. Denk hierbij aan energiebesparing door bewustwording en aanpassing van gedrag op onze kazernes en gebouwen, minder printen, aandacht voor verlaging van de CO_2-footprint in de kantine en de inkoop van elektrische auto's bij de vervanging van niet-repressieve voertuigen. In combinatie met de actualisatie van het inkoopbeleid zetten we verder in op duurzaam inkopen. We sluiten aan bij branchebrede ontwikkelingen, zoals de duurzaamheidsagenda vanuit de Veiligheidsregio's en de Green Deal Duurzame zorg vanuit GGD-GHOR. Naast de focus op onze footprint werken we ook aan onze fingerprint. Dit doen we door onze expertise op de terreinen van gezondheid en veiligheid in te zetten in bijvoorbeeld (landelijke) planvorming.

VGGM voldoet minimaal aan de doelen zoals gesteld in het Klimaatakkoord en aan de wet- en regelgeving. Dit doen we door het stellen van concrete doelen en het monitoren van de resultaten op basis van de in 2025 in te richten CO_2-prestatieladder. Daarnaast willen we graag samen met het bestuur de ambitie bepalen op gebied van duurzaamheid. Deze ambitie is basis voor verdere activiteiten.

Vitaal verklaring Veiligheidsregio's
De Rijksoverheid wijst bepaalde sectoren aan als vitaal voor de samenleving. Het 'vitaal verklaren' van bedrijfsprocessen door de overheid betekent dat bepaalde processen, bedrijven, of sectoren als cruciaal worden aangemerkt voor de basisfunctionaliteit en veiligheid van de maatschappij. Deze vitale processen zijn essentieel om de samenleving draaiende te houden, vooral tijdens crises of noodsituaties, zoals pandemieën, grootschalige stroomuitval, natuurrampen, of cyberaanvallen. In aanvulling op bestaande vitale processen binnen de sector openbare orde en veiligheid overweegt de minister van Justitie en Veiligheid om ook de volgende processen vitaal te verklaren:

- inzet brandweer
- crisiscoördinatie en -besluitvorming
- communicatie- en informatievoorziening voor directe inzet (politie en brandweer) en crisisbeheersing.

Afhankelijk van het besluit van de minister wordt een impact analyse uitgevoerd. Hierbij worden onder andere de gevolgen voor de organisatie brede processen helder. Op basis van deze analyse kan een beleidskader voor de toekomst worden opgesteld, inclusief een financiële paragraaf.

Integraal huisvestingsplan
In 2026 en 2027 lopen een aantal huurcontracten van kantoorgebouwen af. VGGM heeft hierop geanticipeerd door een huisvestingsplan Arnhem Stad te maken waarin een analyse is gemaakt van aflopende contracten, te huisvesten functies en de kantorenmarkt in Arnhem. Op basis van dit plan worden de komende jaren keuzes gemaakt voor (her)huisvesting. De (financiële) impact hiervan wordt duidelijk bij concrete keuzes.

Harmoniseren huisvestingsafspraken
In 2020 is de gemeentelijke bijdrage voor Brandweer en Crisisbeheersing herzien met uitzondering van de huisvestingskosten. Afspraak is dat de huisvestingslocaties van de brandweer, conform de afspraken na de regionalisering in 2024, in eigendom blijven van de gemeenten, op tijdelijke uitzonderingen na. Ook zijn kosten voor huisvesting en beheer voor rekening van de betreffende gemeente gebleven. Hierbij zijn per gemeente verschillende beheerafspraken gemaakt. Het bestuur concludeerde dat dit een onwenselijke situatie vanwege:

- De diversiteit aan beheerafspraken leidt tot onduidelijkheid.
- Gebouwen met een regionale functie komen toch volledig ten laste van de betreffende gemeente.
- De huisvestinglocaties zijn integraal onderdeel van de regionale spreiding van de brandweer en daarmee ook onderdeel van de regionale bekostiging.

Als onderdeel van de evaluatie van de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan Brandweer en Crisisbeheersing is een eerste schatting gemaakt van de impact om te komen tot uniformering van de beheerafspraken. Door de complexiteit in eigendomsverhouding, gebruik, ouderdom en

diversiteit van de huisvesting bleek dit een zeer complexe opgave. Het algemeen bestuur heeft destijds besloten de herverdeling van de huisvestingskosten en de harmonisatie van de beheersafspraken op termijn weer op te pakken. In 2025 staat de nadere uitwerking hiervan gepland. Voor 2026 wordt rekening gehouden met verdere uitwerking van de uitkomsten van het project. (Financiele) impact hiervan wordt in de loop van 2025 duidelijk.

Rechtmatigheid en doelmatigheid

Met de ingezette versterking op de P&C cyclus wordt gewerkt aan het uitlijnen van de P&C cyclus waardoor jaarplannen en de bestuurlijke P&C producten nog beter op elkaar aansluiten en prioritering en sturing beter vormgegeven kan worden.

Ook wordt gewerkt aan een integrale rapportage rondom Governance Risicomanagement en Compliance (GRC) op basis waarvan risico's inzichtelijk zijn en beter gestuurd kan worden.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende uitvoering kunnen geven aan het Programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' waardoor risico's op gebied van voldoen aan wet- en regelgeving en continuïteit van de dienstverlening niet voldoende gemitigeerd kunnen worden.	• Monitoren voortgang programma. • Gezamenlijke risicoafweging met bestuur ten aanzien van te maken keuzes als gevolg van temporiseren en/of reductie versterking. • Actief sturen op beschikbaar houden van capaciteit ten behoeve van het programma.
Informatiebeheer onvoldoende op orde waardoor VGGM niet voldoet aan wet- en regelgeving.	• Borgen van beleid rondom informatiebeheer, de Woo en ondersteunende systemen. • Medewerkers actief bewust maken van belang van goede archivering op de juiste plek en verwachte verbetering monitoren.
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging en/of datalekken	• Borgen van privacy beleid overeenkomstig de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) en het beheren van een privacy register. • Borgen van het beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke norm voor veiligheidsregio's (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en NEN 7510) en uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen. • Implementatie en doorontwikkeling SOC om het informatielandschap en de digitale werkomgeving te kunnen monitoren. • Medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en don'ts bij het werken met gevoelige persoonsinformatie en de risico's rondom informatieveiligheid.
Onvoldoende (deskundig) personeel	• Continue monitoren en actief inzetten op gerichte arbeidsmarktcommunicatie • Inzetten op leren en ontwikkelen van management en medewerkers
Het niet behalen van doelstellingen en wet- en regelgeving rondom duurzaamheid.	• Het inrichten van een meetinstrument • Het actief stellen van doelen en monitoren van resultaten
Uitzetting huisvestingskosten	• Bij noodzaak tot herhuisvesting sturen op budgetneutrale herhuisvesting op basis van structurele kosten.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2025 - 2028**	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie met een gezonde financiële huishouding	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betrouwbare en snellere informatievoorziening	• Het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Doorontwikkeling AFAS	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau met een verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld.
	Inrichten van een sterke bedrijfsvoering die ondersteunend is aan de kwaliteit van dienstverlening en risico's borgt.	• Uitvoering geven aan het programma S.B.B.	
	Schaalvoordelen benutten	• Realiseren inkoopvoordelen door gezamenlijke inkoop • Acties verkennen mogelijkheden van gezamenlijk gebruik van ruimten bij huisvestingsvraagstukken	
	Duurzaam ondernemen	• Verdere verduurzaming van gebouwen, het wagenpark en centrale diensten. • Duurzaamheidscriteria als standaard onderdeel van aanbestedingen meenemen • Stellen doelen en monitoren hiervan op basis van de Co2 prestatieladder	
	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	• Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie • Transparant verantwoorden over bestedingen • Doorontwikkeling P&C producten	
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	• Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwalitatief juiste, toepasbare en tijdige informatie en communicatie voor de verschillende doelgroepen.	Tevredenheid bestuursorganen/ raden over de opgeleverde informatie	• Toegankelijk maken van beleids- en verantwoordingsdocumenten. • Samenwerking op basis van een lange termijn agenda. • Directie en medewerkers van de VGGM onderhouden en bestendigen op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van betrouwbare informatie-uitwisseling die bijdraagt aan de uitvoering van de kerntaken.
	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	• Borgen van beleid en optimaliseren van processen rondom informatiebeheer en ondersteunende systemen • Bewustwording medewerkers	
	Voldoen aan wet- en regelgeving op gebied van privacy en informatieveiligheid	• Borging van informatieveiligheid in de beleidscyclus • Bewustwording en training medewerkers	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met de verschillende doelgroepen	• Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties) • Doorontwikkeling interne en externe stuurinformatie • Doorontwikkelen datakwaliteit • Beleidsontwikkeling op gebied van de manier waarop we gebruik maken van diverse informatie en -bronnen en technologische innovaties op gebied van informatie.	

Toekomstbestendig werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en een inclusief en divers medewerkersbestand	• Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel)
		• VGGM voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt toegankelijker maken
		  • Aandacht voor diversiteit en inclusie bij werving en selectie
		  • Aansluiting bij diversiteitsnetwerken in de regio
			Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die bijdragen aan de continuïteit van de organisatie.

	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst	• Actief werken aan de arbeidsmarktstrategie en communicatie • Huisvesting en faciliteiten inrichten die zorgen voor optimale ondersteuning van de werkprocessen	
Vakbekwame medewerkers	Het borgen van leren en ontwikkelen in de organisatie	• Opzetten van een algemeen introductieprogramma voor verschillende doelgroepen in de organisatie • Inrichten leerhuis met functiegerichte leerlijnen • Inrichten digitale leeromgeving	Een organisatie met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu geanticipeerd wordt op ontwikkelingen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Gew. Begr. 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
0.4 Overhead							
Personeelskosten	16.947	16.741	16.924	18.386	18.886	18.886	18.886
Materiele kosten	4.282	5.042	5.106	5.316	5.316	5.316	5.316
Kapitaallasten	762	1.700	968	1.010	1.010	1.010	1.010
Huisvestingskosten	4.197	4.128	4.314	4.314	4.314	4.257	4.214
Lasten	**26.188**	**27.611**	**27.312**	**29.026**	**29.526**	**29.469**	**29.426**
0.4 Overhead							
Rijksbijdragen	56	56	56	56	56	56	56
Overige baten	1.086	673	748	748	748	748	748
Baten	**1.143**	**729**	**804**	**804**	**804**	**804**	**804**
Doorbelasting	26.127	26.682	26.307	28.022	28.522	28.522	28.522
Resultaat voor bestemming	**1.081**	**-200**	**-200**	**-200**	**-200**	**-143**	**-100**
Mutatie reserves	412	200	200	200	200	143	100
Resultaat na bestemming	**1.493**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.493**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4. Financiën

Voor het opstellen van de bestuursbegroting 2026 is de vertreksituatie de jaarschijf 2025 zoals opgenomen in de begroting 2025 en vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 11 september 2024.

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de begroting 2025 en de loon- en prijsindexering.
- Investeringen
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2025
- Financiële begroting

4.1 Nominale ontwikkelingen

Loon- en prijsontwikkeling 2026

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voor-calculatie voor 2026 en een nacalculatie over 2024.

- In deze voorcalculatie van de begroting 2026 gaan we uit van een loonkostenstijging in 2026 van 2,1% en een prijsstijging van 2,2%. Deze percentages zijn gebaseerd op de MEV 2025 en worden toegepast op de gemeentelijke bijdragen 2025. We gaan uit van 70% loonaandeel en 30% prijsaandeel.

- In de begroting 2026 wordt ook een nacalculatie opgenomen voor de loon- en prijsstijgingen uit 2024 (het zogenaamde inhaaleffect). In de begroting 2024 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 4,2% en een prijsontwikkeling van 2,4%. De nieuw te hanteren percentages zijn volgens de MEV 2025 voor 2024 respectievelijk 8,4% en 4,5%. Dit betekent een nacalculatie van 4,2% op de lonen en 2,1% op de prijzen. Deze percentages worden toegepast op de gemeentelijke bijdragen 2024 uit de gewijzigde begroting 2024.

In %	Lonen	Prijzen	Gewogen
Weging	70%	30%	
Voorcalculatie 2024	4,2	2,4	3,7
Nacalculatie 2024	8,4	4,5	7,3
Inhaaleffect	4,2	2,1	3,6
Voorcalculatie 2026	2,1	2,2	2,1
Indexering voor 2026	**6,3**	**4,3**	**5,7**

4.2 Investeringen

Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

In de programmabegroting 2026 is het MJIP 2025 - 2029 geactualiseerd. Geplande vervangingsinvesteringen zijn beoordeeld op nut en noodzaak en voor zover mogelijk, is beoordeeld of de opgenomen vervangingsbedragen toereikend zijn. Dit leidt tot fluctuatie van investeringsvolumen in de verschillende jaren. De geplande investeringen worden opgenomen in de meerjarige inkoopkalender, zodat de ondersteuning op het gebied van inkoop hierop afgestemd kan worden.
In de periode 2025-2029 is de prognose dat voor € 55,8 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2029 geraamd op € 53,9 miljoen. In bijlage 5 is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen.

4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2025

Het verloop van de begroting 2025 naar de geactualiseerde begroting 2025 kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Gem. bijdrage	Lokaal aanbod	NZA	VVT Overgang	Rijks-bijdragen	Overig	Gew. Begr. 2025
Programma Crisisbeheersing	6.802	0	0	0	0	0	238	7.039
Programma Brandweerzorg	46.528	-500	-1	0	0	174	-1.473	44.729
Programma GGD	38.719	0	1.112	0	902	620	1.359	42.711
Programma Ambulancezorg	31.192	0	0	1.678	0	0	-302	32.567
Programma Bedrijfsvoering	27.611	-1.100	0	0	0	0	800	27.312
Lasten	**150.852**	**-1.600**	**1.111**	**1.678**	**902**	**794**	**621**	**154.358**
Gemeentelijke bijdrage	87.607	-1.650	0	0	0	0	0	85.957
Lokaal aanbod	8.748	0	1.111	0	0	0	0	9.859
Rijksbijdragen	11.517	0	0	0	0	794	0	12.311
Zorgverzekeraars	31.874	0	0	1.678	0	0	0	33.551
Overige baten	10.881	50	0	0	0	0	489	11.420
Baten	**150.627**	**-1.600**	**1.111**	**1.678**	**0**	**794**	**489**	**153.099**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-225**	**0**	**0**	**0**	**-902**	**0**	**-132**	**-1.259**
Mutatie reserves	225	0	0	0	902	0	132	1.259
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In de geactualiseerde begroting 2025 zijn de navolgende aanpassingen opgenomen:

Gemeentelijke bijdrage

De gewenste besparing van 2% op de gemeentelijke bijdragen is vooruitlopend op de inhoudelijke invulling technisch vertaald op de verschillende onderdelen. Zie ook het hoofdstuk besparingen van deze begroting.

Opbrengsten gemeenten regionaal (lokaal aanbod)

Het verschil wordt veroorzaakt door wijziging van het gecontracteerde lokaal aanbod voor 2025 ten opzichte van het geraamde lokaalaanbod zoals opgenomen in de primaire begroting. Het lokaal aanbod wordt altijd 1 jaar van tevoren afgesproken, leidend tot deze bijstelling.

NZA

De kolom NZA betreft de aanpassing van de afspraken voor de bekostiging van de ambulancezorg door de zorgverzekeraars. In de primaire begroting is de verwachte bekostigingstoename voor 2025 verantwoord als overige baten. In de gewijzigde begroting vindt een aanpassing plaats naar de werkelijke bekostigingsafspraken met de verzekeraars.

Rijksbijdragen (BDUR/SPUK)

De SPUK(specifieke uitkering)-bijdragen van het rijk voor de basisinfrastructuur COVID-19 vaccinaties en Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid (VIPP) muteert naar aanleiding van de hoger dan geraamde baten en lasten over 2025. Tevens is de loon-/prijsbestelling van de BDuR hoger dan begroot.

Overige

De kolom overige betreft met name de mutatie in de overige baten als gevolg van herrubriceringen, detacheringen, subsidieverstrekkingen en overige diensten. Daarnaast vinden in de baten en lasten verschuivingen tussen de programma's en pijlers plaats als gevolg van administratieve opschoningen.

4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2024

De jaarrekening 2024 is opgesteld. VGGM heeft van de € 106,8 miljoen euro van baten waarover de gemeente risico lopen € 4,0 miljoen niet besteed. In de jaarrekening is dit resultaat van € 4,0 miljoen als te bestemmen resultaat verantwoord.

Met het vaststellen van de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het Bestuur de ambitie uitgesproken om de algemene reserve minimaal naar het niveau van € 3,0 miljoen te verhogen met de helft van de overschotten

van komende jaren. Daarom wordt voorgesteld het gerealiseerde resultaat voor € 1,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene Reserve en het restant van € 2,5 terug te laten vloeien naar de gemeenten.

4.5 Gemeentelijke bijdragen

De inliggende gemeenten van VGGM hebben per taakgebied afspraken gemaakt over de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan VGGM. Deze afspraken zijn:

Taakgebied	*Verdeling*
Veiligheid	Gemeentefonds
Bevolkingszorg	Bedrag per inwoner
GGD	Bedrag per inwoner
Jeugdgezondheidzorg 0-4	Bedrag per jeugdinwoner
Vaccinatieprogramma	Bedrag per jeugdinwoner

Bijdragen Veiligheid

De gemeentelijke bijdrage Veiligheid wordt verdeeld op basis van de onderlinge verhouding van ontvangen bijdrage in het gemeentefonds, cluster Openbare Orde & Veiligheid, subcluster Brandweer. De bijdrage voor de lasten huisvesting, functioneel leeftijdsontslag en de post Stadspoort worden op basis van werkelijke kosten met de betreffende gemeente verrekend.
De gemeentelijke bijdrage Veiligheid werd tot begrotingsjaar 2021 verdeeld op basis van historische inbreng. Op basis van de afspraken inzake de ingroei van de brandweerbijdrage naar de OOV-verdeling werd een deel van de gemeentelijke bijdrage 2022-2025 via een voorziening geëgaliseerd. 2025 was het laatste jaar waar nog van een inloop sprake was.

Bijdragen op basis van (jeugd)inwoners

De gemeentelijke bijdragen muteren jaarlijks autonoom door de mutaties in de inwoneraantallen.
De totale inwoneraantallen van de regio vertonen een lichte stijging. Het aantal jeugdigen (gedefinieerd als inwoners in de leeftijd van 0 tot 18 jaar) laat na een lichte stijging in 2023 weer een kleine daling zien.

4.6 Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten 2026 Bedragen x € 1.000	**baten**	**lasten**
Programma Brandweer		
Wonen met zorg uit reserve	244	244
Totaal Brandweer	**244**	**244**
Programma GGD		
Digitaal dossier JGZ gemeentelijke bijdrage	1.000	1.000
Totaal GGD	**1.000**	**1.000**
Totaal incidentele baten en lasten	**1.244**	**1.244**

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om omvangrijke tegenvallers op te vangen, zonder dat aanpassing van het beleid nodig is. Het weerstandsvermogen dient dus om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de beschikbare middelen om risico's op te vangen als deze zich voordoen. Voor zover VGGM daar niet toe in staat is, is wettelijk geregeld dat de deelnemende Gemeenten aanspreekbaar zijn voor tekorten. Het Bestuur kiest ervoor om onderscheid te maken tussen majeure en beperkte risico's op tekorten en heeft in haar beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing dit nader uitgewerkt.

Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing staat in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen & Risicobeheersing' vastgesteld voor de periode 2024-2027. Dit zijn de hoofdlijnen van dit beleid:

- De belangrijkste risico's en risico's die mogelijk op termijn impact hebben op de begroting staan overzichtelijk in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' gesplitst naar VGGM en Ambulancezorg. Dit is vanwege de wettelijke verplichting voor het aanhouden van de Reserve Aanvaardbare Kosten.
- In de VGGM-begroting houden we geen structurele weerstandscapaciteit aan voor risico's.
- De algemene reserve betreft enkel een egalisatiereserve voor het resultaat. De hoogte van deze reserve bepalen we op basis van het begrotingstotaal. De ondergrens bedraagt 2% van het begrotingstotaal en de bovengrens 5%. Er wordt geen aparte post 'onvoorzien' opgenomen.
- Het Algemeen Bestuur heeft besloten de Algemene Reserve te verhogen naar € 3,0 miljoen met een toevoeging van 50% van het resultaat van 2024. Dit niveau wordt aangehouden tenzij anders besloten.
- Risicomanagement is een regulier onderdeel van onze planning en control cyclus.
- De geïdentificeerde risico's ondervangen we waar mogelijk door beheersmaatregelen.

Inventarisatie van de risico's

De belangrijkste risico's voor VGGM zijn geïdentificeerd in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen & Risicobeheersing'. Deze zijn voor VGGM en voor de Ambulancezorg specifiek in onderstaande tabellen opgenomen:

VGGM

Nr.	Risico
1.	Hogere loon- en prijsstijgingen dan de indexatie opgenomen in de begroting
2.	Risico op negatief renteresultaat
3.	Organisatie en maatschappij in verandering in relatie tot druk op gemeentelijke budgetten
4.	Financiële schade datalekken
5.	Tegenpartij risico: Afhankelijkheid bedrijf kritische applicaties, materieel en leveranciers
6.	Klimaatveranderingsrisico's in de operatie inclusief nieuwe (brand)risico's
7.	Versnelde vervanging materieel VGGM in het kader van verduurzaming
8.	Uitval ICT-voorzieningen met bedrijf ontregelende gevolgen
9.	Huisvestingsproblematiek VGGM
10.	Ontwikkelingen samenleving leidend tot langdurige crises/ inzet: Geopolitieke dreiging, weerbare samenleving en polarisatie
11.	Continuïteit en Variëteit in GGD-dienstverlening op het wettelijke niveau inclusief reactie op crises. Wegvallen van tijdelijke financieringsconstructen ten behoeve van maatschappelijke opgaven

Ambulancezorg

Nr.	Risico
1.	Incidentele tekorten budgetten NZA
2.	Personeelsbestand vergrijzing: Onvoldoende personeelsbezetting
3.	De kosten Persoonlijk Levensfasebudget (PLB), Verlofsparen of overige arbeidsvoorwaarden overschrijden voorzieningen
4.	Klachten afhandeling middels claims + juridische kosten
5.	Ziektegolf leidend tot meer verzuim dus externe inhuur
6.	Uitvallen langere periode ziekenhuizen in de omgeving waardoor aanrijroutes wijzigen
7.	Meldkamer/ZCC migratie leidend tot frictiekosten en investeringen materieel

Daarnaast identificeren we risico's die een structureel effect op de begroting kunnen hebben waarbij de incidentele impact is opgenomen in de weerstandscapaciteit:

- Financiering van de overgang van de CAO VVT naar CAR-UWO Veiligheidsregio's voor personeel beloond naar de huidige CAO VVT.
- Effecten van decentralisatie Specifieke Uitkeringen (SPUK's) naar het Gemeentefonds inclusief een korting op de totale financiering van specifieke taken.
- Het verduurzamen van gebouwen en materieel in het kader van de energietransitie en het bereiken van de Europese doelstellingen (akkoord van Parijs) met een kortere levensduur van bestaand materieel tot gevolg.
- Toename verloop van vrijwilligers en vakbekwaam brandweer personeel wat leidt tot mogelijk grotere werving en opleidingskosten.
- Rijksbezuinigingen in de Publieke Gezondheidszorg waarvoor het kader voor de te versoberen taken bepaald moet worden.
- Ontwikkelingen omtrent de tijdelijke Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) waarvoor op dit moment geen financiering is en arbeidsvoorwaarden voor beroepsbrandweerpersoneel voor duurzame inzetbaarheid.

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt minimaal vierjaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering is de weerstandscapaciteit bepaald voor bovenstaande risico's (€ 6M per 2024). Het weerstandsvermogen is de ratio van de vrije reserves (Algemene Reserve) versus de vereiste weerstandscapaciteit. Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Met het vaststellen van de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het Bestuur de ambitie uitgesproken om de algemene reserve minimaal op het niveau van € 3M te consolideren op basis van de helft van de overschotten van komende jaren. De stand van de Algemene Reserve voor resultaatbestemming per 31 december 2024 bedraagt € 1.5M wat leidt tot een weerstandsvermogen van 0.25. Na de voorgestelde resultaatbestemming bedraagt de algemene reserve € 3.0M wat leidt tot een weerstandsvermogen van 0.5.

Solvabiliteit

Naast een buffer tegen optredende risico's wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per ultimo 2026 is naar verwachting 13,3% (per eind 2024: circa 23,1%). Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde. Het voorstel voor resultaatbestemming 2024 om de helft van het gerealiseerde overschot toe te voegen aan de Algemene Reserve is niet in de berekening van dit kengetal meegenomen. Na resultaatbestemming is de verwachte solvabiliteitsratio 15,3% voor 2026.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 25,3% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een Veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen VGGM in evenwicht.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, de (inrichting van) kazernes en panden en ICT-middelen.

- Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoud plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

- Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting.
- Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. Alle kazernes Harskamp, Doorwerth, Bemmel, Dieren, Valburg en Pannerden zijn weer terug verkocht aan de betreffende gemeenten. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.
- Voor de gebouwen in eigendom van VGGM, met name ten behoeve van de Ambulancezorg, zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar.

5.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als VGGM. Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.
Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. VGGM hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren.
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico.
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen.
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2026 bedraagt de limiet 12,9 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor VGGM komt dat neer op een bedrag van € 31,6 miljoen. De verwachting is dat we in 2026 ruimschoots onder de gestelde norm blijven.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen.
Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Op basis van het meerjarige investeringsplan (zie bijlage 5) en de in 2019 afgesloten meerjarige lening van € 15 miljoen wordt geen liquiditeitstekort verwacht.

Renteomslag en financieringsresultaat

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de renteomslag voor. Voor VGGM bedraagt de renteomslag 0,5%.

6. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2026 als volgt worden geschetst:

Wanneer	*Wat*	*Wie*
2 april 2025	Aanbieden ontwerpbegroting 2026	Dagelijks Bestuur
april - juli 2025	Consultatie kaderbrief & ontwerpbegroting 2026	Colleges van B&W en gemeente raden
september 2025	Bespreken zienswijze en begroting 2026	Dagelijks Bestuur
10 september 2025	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting 2026	Algemeen Bestuur
maart - sept 2026	Bespreking begrotingswijzigingen 2026	Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
maart 2027	Bespreking jaarrekening 2026	Audit Commissie en Dagelijks Bestuur
april 2027	Bespreking en vaststellen jaarrekening 2026	Algemeen Bestuur

Bijlagen

Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer).

In € x 1.000	2024	2025	**2026**	2027	2028	2029
Begroting t-1	53.093	53.093	**54.101**	54.200	54.524	54.524
Versterking bedrijfsvoering 2024/27		571	**574**	574		
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		844				
Omgevingswet			**-325**			
Specifieke afspraken (kazerne)		-20				
Ingroei naar oov verdeling		215				
Veilige energietransitie		250		-250		
harmonisatie huisvesting		150	**-150**			
2 % korting		-1.002				
MJB 2023-2028	53.093	54.101	**54.200**	54.524	54.524	54.524
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**3.077**	3.077	3.077	3.077
ik, wij brandweer			**150**	150		
Stadspoort				-275	-275	-275
temporiseren versterking Bedrijfsvoering		-286	**-287**	-574	-574	-574
invulling 2%		286				
MJB 2024-2029	**53.093**	**54.101**	**57.140**	**56.902**	**56.752**	**56.752**

b. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage bevolkingszorg:

In € x 1.000	2024	2025	**2026**	2027	2028	2029
Begroting t-1	791	791	**798**	798	798	798
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		14				
Mutatie inwoneraantallen		9				
2 % korting		-16				
MJB 2023-2028	791	798	**798**	798	798	798
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**52**	52	52	52
Mutatie inwoneraantallen			**7**	7	7	7
MJB 2024-2029	**791**	**798**	**858**	**858**	**858**	**858**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 1,19 (2025: € 1,14 ; 2025w: € 1,12). Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2024.

c. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD:

In € x 1.000	2024	2025	**2026**	2027	2028	2029
Begroting t-1	15.964	15.964	**17.824**	18.249	18.675	18.675
Versterking bedrijfsvoering 2024/27		429	**426**	426		
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		257				
Mutatie inwoneraantallen		181				
JGZ basis op orde		113				
AGZ basis op orde		1.143				
Functiewaardering		100				
2 % korting		-364				
MJB 2023-2028	15.964	17.824	**18.249**	18.675	18.675	18.675
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**967**	967	967	967
Mutatie inwoneraantallen			**170**	170	170	170
Lokaal aanbod (nu niet Zwanger)			**332**	332	332	332
temporiseren versterking Bedrijfsvoering		-214	**-213**	-426	-426	-426
invulling 2%		214				
digitaal kinddossier			**498**			
MJB 2024-2029	**15.964**	**17.824**	**20.003**	**19.718**	**19.718**	**19.718**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 27,73 (2025: € 25,45 ; 2025w; € 24,94) voor het basispakket. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2024.

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader voor JGZ 0-4:

In € x 1.000	2024	2025	**2026**	2027	2028	2029
Begroting t-1	11.005	11.005	**11.171**	11.171	11.171	11.171
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		195				
Mutatie inwoneraantallen		51				
continuiteit JGZ		147				
2 % korting		-228				
MJB 2023-2028	11.005	11.171	**11.171**	11.171	11.171	11.171
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**637**	637	637	637
Mutatie inwoneraantallen			**-8**	-8	-8	-8
cao vvt			**902**	902	902	902
aanvullende besparingsopdracht			**-902**	-902	-902	-902
digitaal kinddossier			**503**			
MJB 2024-2029	**11.005**	**11.171**	**12.303**	**11.800**	**11.800**	**11.800**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 88,83 (2025: € 82,24 ; 2025w: € 80,60) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2024.

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader RVP:

In € x 1.000	2024	2025	**2026**	2027	2028	2029
Begroting t-1	1.889	1.889	**2.061**	2.061	2.061	2.061
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		29				
Maternale kinkhoest		176				
Mutatie inwoneraantallen		9				
2 % korting		-42				
MJB 2023-2028	1.889	2.061	**2.061**	2.061	2.061	2.061
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**112**	112	112	112
Mutatie inwoneraantallen			**-2**	-2	-2	-2
MJB 2024-2029	**1.889**	**2.061**	**2.172**	**2.172**	**2.172**	**2.172**

Structurele ophoging gemeentefonds (Meningokokken per 1-1-2021; HPV per 1-1-2022; Maternale kinkhoest per 1-1-2024)

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 15,68 (2025: € 15.17 ; 2025w: € 14,97) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2024.

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

VGGM verdeelt onder 5 categorieën haar te ontvangen bijdragen van de gemeente, namelijk Veiligheid, Bevolkingszorg, GGD, Jeugdgezondheidszorg en Rijksvaccinatieprogramma. De aansluiting tussen deze bijdragen en de verschillende programma's is als volgt:

Verloopstaat gemeentelijke bijdragen

In € x 1.000	Veiligheid	BZ	PG	JGZ 0-4	RVP	Totaal
Begroting 2025B	**55.103**	**815**	**18.187**	**11.399**	**2.103**	**87.607**
Korting 2%	-1.002	-16	-364	-228	-42	**-1.653**
Begroting 2025W	**54.101**	**798**	**17.824**	**11.171**	**2.061**	**85.954**
Loon- en prijscompensatie	3.077	52	967	637	112	**4.845**
Mutatie inwoneraantallen		7	170	-8	-2	**168**
Omgevingswet	-325					**-325**
Harmonisatie huisvesting	-150					**-150**
Ik, wij brandweer	150					**150**
Wonen met zorg	0					**0**
CAO vvt				902		**902**
aanvullende besparing				-902		**-902**
Lokaal aanbod (NNZ)			332			**332**
digitaal kinddossier			498	503		**1.000**
Versterking BV 2025	574		426			**1.000**
temporisering versterking	-287		-213			**-500**
Bestuursbegroting 2026	**57.140**	**858**	**20.003**	**12.303**	**2.172**	**92.475**

Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente

De in deze bijlage opgenomen gemeentelijke bijdragen 2025 zijn indicatief 2% verlaagd, zie ook de inleiding van deze begroting.

2a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De mutatie van de begroting 2025 naar de bijdrage 2026 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Bijdrage Veiligheid 2025b	korting 2%	Bijdrage Veiligheid 2025W	Harmonisatie Huisvesting Vervalt	Omgevingswet vervalt	loon/prijs 2026	Versterking BV	ik, wij brandweer	OOV 2026 herverdeling	**Bijdrage Veiligheid 2026B**
Arnhem	15.887	-260	**15.627**	-39	-85	885	75	39	99	**16.602**
Barneveld	4.498	-86	**4.412**	-13	-28	259	25	13	15	**4.682**
Doesburg	825	-16	**809**	-2	-5	45	5	2	-5	**848**
Duiven	1.529	-30	**1.499**	-4	-10	89	9	4	-26	**1.560**
Ede	9.486	-165	**9.321**	-25	-54	541	48	25	46	**9.902**
Lingewaard	3.027	-58	**2.969**	-9	-19	163	16	9	-28	**3.101**
Nijkerk	2.781	-54	**2.727**	-8	-18	156	16	8	28	**2.909**
Overbetuwe	3.232	-63	**3.169**	-9	-20	179	18	9	-10	**3.336**
Renkum	2.369	-45	**2.324**	-7	-14	127	12	7	-47	**2.402**
Rheden	3.339	-65	**3.274**	-10	-21	181	18	10	-29	**3.424**
Rozendaal	186	-4	**182**	-1	-1	11	1	1	-7	**186**
Scherpenzeel	670	-13	**657**	-2	-4	36	4	2	-8	**685**
Wageningen	3.112	-61	**3.051**	-9	-20	174	18	9	20	**3.242**
Westervoort	933	-19	**914**	-3	-6	49	5	3	-2	**960**
Zevenaar	3.228	-63	**3.165**	-9	-20	183	18	9	-47	**3.299**
Totaal	**55.103**	**-1.002**	**54.101**	**-150**	**-325**	**3.077**	**287**	**150**	**0**	**57.140**

2b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 1,19 (2025: € 1,12) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2024 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2024	Kader 2025B	korting 2%	Kader 2025W	loon/prijs 2026	Mutatie Inwoners	**Kader 2026B**
Arnhem	167.632	189	-4	**185**	12	2	**199**
Barneveld	62.592	70	-1	**69**	5	1	**74**
Doesburg	11.079	13	0	**12**	1	0	**13**
Duiven	24.872	28	-1	**28**	2	0	**30**
Ede	123.532	139	-3	**136**	9	2	**147**
Lingewaard	47.314	54	-1	**53**	3	0	**56**
Nijkerk	45.361	51	-1	**50**	3	0	**54**
Overbetuwe	48.919	56	-1	**54**	4	0	**58**
Renkum	31.419	36	-1	**35**	2	0	**37**
Rheden	43.661	50	-1	**49**	3	0	**52**
Rozendaal	1.831	2	0	**2**	0	0	**2**
Scherpenzeel	10.343	12	0	**12**	1	0	**12**
Wageningen	42.579	47	-1	**46**	3	2	**51**
Westervoort	15.151	17	0	**17**	1	0	**18**
Zevenaar	45.041	51	-1	**50**	3	0	**54**
Totaal	**721.326**	**815**	-16	**798**	52	7	**858**
per inwoner		€ 1,14		€ 1,12			€ 1,19

2c. Gemeentelijke bijdrage GGD

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 27,04 (2025: € 24,94) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2024 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2024	Kader 2025B	korting 2%	Kader 2025W	loon/prijs 2026	Mutatie Inwoners	Lokaal aanbod (NNZ)	Digitaal Kinddossier	Versterking BV 2026	**Kader 2026B**
Arnhem	167.632	4.219	-84	**4.134**	225	47	77	116	49	**4.649**
Barneveld	62.592	1.569	-31	**1.538**	84	24	29	43	18	**1.736**
Doesburg	11.079	282	-6	**276**	15	0	5	8	3	**307**
Duiven	24.872	635	-13	**622**	33	-2	11	17	7	**690**
Ede	123.532	3.105	-62	**3.043**	166	39	57	85	36	**3.426**
Lingewaard	47.314	1.202	-24	**1.178**	63	2	22	33	14	**1.312**
Nijkerk	45.361	1.145	-23	**1.122**	61	10	21	31	13	**1.258**
Overbetuwe	48.919	1.240	-25	**1.215**	66	5	23	34	14	**1.356**
Renkum	31.419	801	-16	**785**	42	-1	14	22	9	**871**
Rheden	43.661	1.109	-22	**1.087**	59	2	20	30	13	**1.211**
Rozendaal	1.831	45	-1	**44**	2	2	1	1	1	**51**
Scherpenzeel	10.343	264	-5	**259**	14	-1	5	7	3	**287**
Wageningen	42.579	1.042	-21	**1.022**	57	41	20	29	13	**1.181**
Westervoort	15.151	385	-8	**377**	20	1	7	10	4	**420**
Zevenaar	45.041	1.146	-23	**1.123**	60	0	21	31	13	**1.249**
Totaal	**721.326**	**18.188**	**-364**	**17.824**	**967**	**170**	**332**	**498**	**213**	**20.003**
per inwoner	€	25,45	€	24,94					€	27,73

2d. Budgettair kader bijdrage JGZ 0-4

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4 is gebaseerd op een tarief van € 85,20 (2025: € 80,60) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2024 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2024	Kader 2025B	korting 2%	**Kader 2025W**	loon/prijs 2026	Mutatie Inwoners	Digitaal Kinddossier	CAO VVT	aanvullende besparing	**Kader 2026B**
Arnhem	30.091	2.469	-49	**2.420**	138	6	109	196	-196	**2.673**
Barneveld	15.929	1.297	-26	**1.271**	73	13	58	104	-104	**1.415**
Doesburg	1.628	137	-3	**134**	7	-3	6	11	-11	**145**
Duiven	4.336	364	-7	**357**	20	-7	16	28	-28	**385**
Ede	26.294	2.155	-43	**2.112**	121	7	95	171	-171	**2.336**
Lingewaard	8.907	742	-15	**727**	41	-9	32	58	-58	**791**
Nijkerk	9.738	800	-16	**784**	45	1	35	63	-63	**865**
Overbetuwe	9.986	829	-17	**812**	46	-7	36	65	-65	**887**
Renkum	5.125	432	-9	**423**	24	-10	19	33	-33	**455**
Rheden	7.235	597	-12	**585**	33	-2	26	47	-47	**643**
Rozendaal	409	33	-1	**33**	2	0	1	3	-3	**36**
Scherpenzeel	2.360	196	-4	**192**	11	-2	9	15	-15	**210**
Wageningen	5.943	484	-10	**474**	27	5	22	39	-39	**528**
Westervoort	2.786	226	-5	**222**	13	3	10	18	-18	**247**
Zevenaar	7.737	638	-13	**625**	36	-2	28	50	-50	**687**
Totaal	**138.504**	**11.399**	**-228**	**11.171**	**637**	**-8**	**503**	**902**	**-902**	**12.303**
per 0-18 jarige	€	82,24	€	80,60					€	88,83

2e. *Budgettair kader bijdrage RVP*

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage RVP is gebaseerd op een tarief per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2024 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2024	Kader 2025B	korting 2%	**Kader 2025W**	loon/prijs 2026	Mutatie Inwoners	**Kader 2026**
Arnhem	30.091	455	-9	**446**	24	1	**472**
Barneveld	15.929	239	-5	**234**	13	2	**250**
Doesburg	1.628	25	-1	**25**	1	-1	**26**
Duiven	4.336	67	-1	**66**	4	-1	**68**
Ede	26.294	398	-8	**390**	21	1	**412**
Lingewaard	8.907	137	-3	**134**	7	-2	**140**
Nijkerk	9.738	148	-3	**145**	8	0	**153**
Overbetuwe	9.986	153	-3	**150**	8	-1	**157**
Renkum	5.125	80	-2	**78**	4	-2	**80**
Rheden	7.235	110	-2	**108**	6	0	**113**
Rozendaal	409	6	0	**6**	0	0	**6**
Scherpenzeel	2.360	36	-1	**35**	2	0	**37**
Wageningen	5.943	89	-2	**87**	5	1	**93**
Westervoort	2.786	42	-1	**41**	2	0	**44**
Zevenaar	7.737	118	-2	**115**	6	0	**121**
Totaal	**138.504**	**2.103**	**-42**	**2.061**	**112**	**-2**	**2.171**
per 0-18 jarige	€ 15,17		€ 14,87			€ 15,68	

2f. *Totale bijdrage per gemeente*

Alle bovengenoemde bijdragen leiden tot de volgende totale bijdrage 2026 per gemeente:

In € x 1.000	Kader 2025B	korting 2%	**Kader 2025W**	loon/prijs 2025	OOV verdeling	Mutatie Inwoners	harmonisatie huisvesting	Omgevingswet	ik, wij brandweer	cao vvt	aanvullende besparing	lokaal aanbod (NNZ)	Digitaal Kinddossier	versterking BV 2026	**Kader 2026B**
Arnhem	23.219	-406	**22.813**	1.285	99	56	-39	-85	39	196	-196	77	225	124	**24.594**
Barneveld	7.674	-150	**7.524**	433	15	40	-13	-28	13	104	-104	29	101	43	**8.157**
Doesburg	1.282	-26	**1.256**	69	-5	-3	-2	-5	2	11	-11	5	14	8	**1.338**
Duiven	2.624	-52	**2.571**	147	-26	-11	-4	-10	4	28	-28	11	33	16	**2.733**
Ede	15.283	-281	**15.002**	858	46	49	-25	-54	25	171	-171	57	181	84	**16.223**
Lingewaard	5.161	-101	**5.060**	278	-28	-8	-9	-19	9	58	-58	22	65	30	**5.400**
Nijkerk	4.925	-97	**4.828**	273	28	11	-8	-18	8	63	-63	21	67	29	**5.239**
Overbetuwe	5.508	-108	**5.400**	302	-10	-3	-9	-20	9	65	-65	23	70	32	**5.794**
Renkum	3.717	-72	**3.645**	199	-47	-13	-7	-14	7	33	-33	14	40	22	**3.846**
Rheden	5.204	-102	**5.102**	282	-29	0	-10	-21	10	47	-47	20	56	31	**5.443**
Rozendaal	272	-5	**267**	16	-7	2	-1	-1	1	3	-3	1	3	2	**282**
Scherpenzeel	1.178	-23	**1.155**	64	-8	-3	-2	-4	2	15	-15	5	16	7	**1.231**
Wageningen	4.774	-95	**4.680**	266	20	49	-9	-20	9	39	-39	20	51	30	**5.095**
Westervoort	1.603	-32	**1.571**	85	-2	4	-3	-6	3	18	-18	7	21	10	**1.690**
Zevenaar	5.182	-102	**5.080**	289	-47	-2	-9	-20	9	50	-50	21	59	31	**5.410**
Totaal	**87.607**	**-1.653**	**85.954**	**4.845**	**0**	**168**	**-150**	**-325**	**150**	**902**	**-902**	**332**	**1.000**	**500**	**92.475**

In € x 1.000	GGD	JGZ 0-4	RVP	Bev. Zorg	BRW	TOTAAL
Arnhem	4.648	2.673	472	199	16.602	**24.594**
Barneveld	1.736	1.415	250	74	4.682	**8.157**
Doesburg	307	145	26	13	848	**1.338**
Duiven	690	385	68	30	1.560	**2.733**
Ede	3.426	2.336	412	147	9.902	**16.222**
Lingewaard	1.312	791	140	56	3.101	**5.401**
Nijkerk	1.258	865	153	54	2.909	**5.239**
Overbetuwe	1.357	887	157	58	3.336	**5.794**
Renkum	871	455	80	37	2.402	**3.847**
Rheden	1.211	643	113	52	3.424	**5.443**
Rozendaal	51	36	6	2	186	**282**
Scherpenzeel	287	210	37	12	685	**1.231**
Wageningen	1.181	528	93	51	3.242	**5.095**
Westervoort	420	247	44	18	960	**1.690**
Zevenaar	1.249	687	121	54	3.299	**5.410**
Totaal	**20.002**	**12.303**	**2.172**	**858**	**57.140**	**92.475**

2g. Aantallen inwoners en OOV percentage

In bovenstaande bijlagen zijn de volgende basisgegevens gehanteerd:

Aantallen Inwoners	per 1 januari 2023		per 1 januari 2024		OOV percentage	
	0-18 jarigen	# inwoners	0-18 jarigen	# inwoners	2023	2024
Arnhem	30.022	165.770	30.091	167.632	25,92%	26,10%
Barneveld	15.773	61.655	15.929	62.592	8,61%	8,66%
Doesburg	1.662	11.081	1.628	11.079	1,63%	1,62%
Duiven	4.428	24.937	4.336	24.872	3,04%	3,00%
Ede	26.206	122.012	26.294	123.532	16,49%	16,59%
Lingewaard	9.018	47.220	8.907	47.314	5,79%	5,72%
Nijkerk	9.731	44.975	9.738	45.361	5,43%	5,48%
Overbetuwe	10.076	48.707	9.986	48.919	6,25%	6,23%
Renkum	5.247	31.461	5.125	31.419	4,45%	4,35%
Rheden	7.258	43.570	7.235	43.661	6,48%	6,42%
Rozendaal	405	1.754	409	1.831	0,37%	0,36%
Scherpenzeel	2.384	10.386	2.360	10.343	1,31%	1,29%
Wageningen	5.880	40.960	5.943	42.579	6,13%	6,17%
Westervoort	2.754	15.114	2.786	15.151	1,86%	1,85%
Zevenaar	7.761	45.042	7.737	45.041	6,24%	6,15%
Totaal	**138.605**	**714.644**	**138.504**	**721.326**		

Bijlage 3: Geprognotiseerde balans

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
ACTIVA						
Vaste activa						
Materiele vaste activa						
Grond	684	684	684	684	684	684
Gebouwen	2.699	2.898	2.596	3.045	2.862	2.541
Vervoermiddelen	27.970	33.225	34.273	34.454	35.012	36.805
Machines, apparaten en installaties	11.932	17.424	17.047	15.547	14.854	13.850
	43.285	54.231	54.600	53.730	53.412	53.880
Financiele vaste activa						
Waarborgsommen	61	61	61	61	61	61
Totaal vaste activa	43.346	54.292	54.661	53.791	53.473	53.941
Vlottende activa						
Voorraden	81	81	81	81	81	81
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Vorderingen op openbare lichamen	1.924	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.591	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Rekening courant niet financiele instellingen	391	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	5.180	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
	13.086	8.100	8.100	8.100	8.100	8.100
Liquide middelen						
Banksaldi	16	10	10	10	10	10
Kas	3	1	1	1	1	1
	19	11	11	11	11	11
Overlopende activa						
Overige nog te ontvangen/vooruitbetaald	5.463	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800
Totaal vlottende activa	18.649	11.992	11.992	11.992	11.992	11.992
TOTAAL ACTIVA	**61.995**	**66.284**	**66.653**	**65.783**	**65.465**	**65.933**

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453
Bestemmingsreserves	8.819	7.901	7.432	7.207	7.039	6.930
Gerealiseerd resultaat	4.059	0	0	0	0	0
	14.331	9.354	8.885	8.660	8.492	8.383
Voorzieningen	5.961	5.961	5.961	5.961	5.961	5.961
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar						
Onderhandse leningen	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vaste passiva	35.292	30.315	29.846	29.621	29.453	29.344
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Overige kasgeldleningen (sluitpost)	5.000	16.768	17.607	16.961	16.811	17.390
Overige schulden	10.906	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	15.906	21.768	22.607	21.961	21.811	22.390
Overlopende passiva						
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	4.847	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Overige vooruitontvangen bedragen	5.950	6.700	6.700	6.700	6.700	6.700
	10.797	14.200	14.200	14.200	14.200	14.200
Totaal vlottende passiva	26.703	35.968	36.807	36.161	36.011	36.590
TOTAAL PASSIVA	**61.995**	**66.284**	**66.653**	**65.783**	**65.465**	**65.933**

Bijlage 4: Reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Besteding 2026	Saldo 31-12-2026	Verwachting ultimo 2027	2028	2029
Algemene reserve	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453
Totaal	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**1.453**	**1.453**	**1.453**

Bestemmingsreserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Besteding 2026	Saldo 31-12-2026	Verwachting ultimo 2027	2028	2029
Reserve Aanvaardbare kosten AGM	2.922	0	0	2.922	0	0	2.922	2.922	2.922	2.922
Reserve Onderhoud kazernes	756	0	100	656	0	100	556	456	356	256
Reserve Activa Brandweer Ede	343	0	100	243	0	100	143	43	0	0
Reserve Arbeidshygiene Brandweer	85	0	0	85	0	0	85	85	85	85
Reserve JGZ	1.058	0	902	156	0	0	156	156	156	156
Reserve Onderhoud consultatiebureaus	109	0	25	84	0	25	59	34	9	0
Reserve Bevolkingszorg	132	0	132	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Wonen met Zorg	244	0	0	244	0	244	0	0	0	0
Reserve Rijksbijdragen	3.170	0	0	3.170	0	0	3.170	3.170	3.170	3.170
Totaal	**8.819**	**0**	**1.259**	**7.560**	**0**	**469**	**7.091**	**6.866**	**6.698**	**6.589**

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Besteding 2026	Saldo 31-12-2026	Verwachting ultimo 2027	2028	2029
Voorziening Personeelsaangelegenheden	369	0	0	369	0	0	369	369	369	369
Voorziening PLB -AGM	1.982	0	0	1.982	0	0	1.982	1.982	1.982	1.982
Voorziening FLO	1.736	0	0	1.736	0	0	1.736	1.736	1.736	1.736
Voorziening Spaarverlof	933	0	0	933	0	0	933	933	933	933
Voorziening Meerkostenregeling Corona	569	0	0	569	0	0	569	569	569	569
Voorziening Specifieke Uitkeringen	372	0	0	372	0	0	372	372	372	372
Totaal	**5.961**	**0**	**0**	**5.961**	**0**	**0**	**5.961**	**5.961**	**5.961**	**5.961**

Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2025 – 2029

Uitgangspunten voor het meerjaren investeringsplan zijn:

- Vervanging van huidige materieel op basis van verwachte levensduur
- Realiseren van het regionale materieelplan ten behoeve van het regionale dekkingsplan

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Programma GGD						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	50	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	160	249	26	50	0	90
Voertuigen	0	45	38	0	0	0
Totaal programma GGD	**160**	**294**	**64**	**50**	**50**	**90**
Programma Brandweer						
Bouwkundige aanpassingen	61	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	2.782	6.308	2.054	458	1.665	450
Voertuigen	5.453	8.623	3.994	3.590	4.280	4.445
Totaal programma Brandweer	**8.296**	**14.931**	**6.048**	**4.048**	**5.945**	**4.895**
Programma Crisisbeheersing						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	30	89	67	50	0	35
Voertuigen	0	0	0	0	0	0
Totaal programma Crisisbeheersing	**30**	**89**	**67**	**50**	**0**	**35**
Programma Ambulance zorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	293	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	663	427	170	620	25	440
Voertuigen	1.827	367	1.148	960	800	1.900
Totaal programma Ambulance zorg	**2.491**	**1.087**	**1.318**	**1.580**	**825**	**2.340**
Programma Bedrijfsvoering						
Bouwkundige aanpassingen	184	210	0	809	110	0
ICT middelen	782	2.156	1.714	1.040	1.576	2.110
Bedrijfsmiddelen	207	686	102	688	415	240
Voertuigen	0	85	70	0	0	0
Totaal programma Bedrijfsvoering	**1.172**	**3.137**	**1.886**	**2.537**	**2.101**	**2.350**
Totaal investeringen	**12.149**	**19.537**	**9.383**	**8.264**	**8.921**	**9.710**

Bijlage 6: Taakvelden

Baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024			Begroting 2025			Gew. Begr. 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	85.966	73.273	**12.693**	81.059	69.911	**11.148**	85.355	75.278	**10.077**	87.837	76.122	**11.715**
Crisisbeheersing en brandweer	67.913	48.809	**19.104**	68.839	53.330	**15.509**	66.940	51.768	**15.172**	69.098	53.060	**16.037**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	1.143	26.188	**-25.046**	729	27.611	**-26.882**	804	27.312	**-26.507**	804	29.026	**-28.222**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**155.022**	**148.270**	**6.752**	**150.627**	**150.852**	**-225**	**153.099**	**154.358**	**-1.259**	**157.739**	**158.208**	**-469**
Mutatie reserves	-2.693	0	**-2.693**	225	0	**225**	1.259	0	**1.259**	469	0	**469**
Resultaat	**152.329**	**148.270**	**4.059**	**150.852**	**150.852**	**0**	**154.358**	**154.358**	**0**	**158.208**	**158.208**	**0**

Baten en lasten per taakveld meerjarig

Bedragen x € 1.000	Raming 2027			Raming 2028			Raming 2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	87.049	75.121	**11.928**	87.049	75.121	**11.928**	87.049	75.106	**11.944**
Crisisbeheersing en brandweer	68.860	52.291	**16.569**	68.710	52.141	**16.569**	68.710	52.141	**16.569**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	804	29.526	**-28.722**	804	29.469	**-28.665**	804	29.426	**-28.622**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**156.714**	**156.939**	**-225**	**156.564**	**156.732**	**-168**	**156.564**	**156.673**	**-109**
Mutatie reserves	225	0	**225**	168	0	**168**	109	0	**109**
Resultaat	**156.939**	**156.939**	**0**	**156.732**	**156.732**	**0**	**156.673**	**156.673**	**0**

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

GEMEENTE ZEVENAAR

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
t.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM

datum 22 mei 2025
zaaknummer Z/25/492603
onderwerp Reactie op resultaatbestemming 2024 en ontwerpbegroting 2026
contactpersoon De heer Thijs Barten

Geachte heer, mevrouw,
U heeft onze gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 2 juli 2025 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2026 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (hierna: VGGM). In de vergadering van 21 mei 2025 heeft de gemeenteraad de resultaatbestemming van de jaarstukken 2024 en de ontwerpbegroting 2026 behandeld. We geven geen inhoudelijke zienswijze op de resultaatbestemming 2024 en de ontwerpbegroting 2026.

Kaderbrief 2026
De ontwerpbegroting 2026 volgt netjes in lijn met de eerder behandelde kaderbrief 2026 van de VGGM.

Bezuinigingsvoorstellen
We zien dat de VGGM zich bewust is van de financieel onzekere tijden bij de gemeente. Terwijl er vanuit het Rijk ook gevraagd wordt dat we beter voorbereid zijn op nieuwe soorten crises en mogelijk maatschappelijke ontwrichting. De bezuinigingen kunnen hiermee op gespannen voet staan. Zevenaar waardeert de inspanning van de VGGM om te komen met besparingsvoorstellen, zeker nu de besparingsvoorstellen ook op korte termijn concreet zijn en besproken worden. We willen daarbij benadrukken dat de uitvoering van de wettelijke taken van de VGGM door de besparingen niet onder druk mogen staan. De basis moet op orde blijven, zowel de kerntaken van VGGM als de versterkingen die gedaan zijn rondom de bedrijfsvoering. We blijven graag op de hoogte van de keuzes die gemaakt worden.

Conclusie
We danken de VGGM voor de heldere jaar- en begrotingsstukken. De extra inspanningen die geleverd worden om tot concrete besparingsvoorstellen te komen worden zeer gewaardeerd. Dit brengt moeilijke en soms pijnlijke keuzes met zich mee, maar we vinden het wel belangrijk om samen te kijken naar de mogelijkheden.
De gemeente Zevenaar kan daarom instemmen met resultaatbestemming over 2024, de gewijzigde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 VGGM.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van Zevenaar,

De griffier	De voorzitter
L.F. Sluis	L.J.E.M. van Riswijk

Dashboard verbonden partij

Organisatie: Veiligheids – en gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
Datum: 16-04-2025

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling met verplichte deelname Veilig Thuis is een zelfstandige stichting onder bestuurlijke aansturing van de gemeenschappelijke regeling VGGM met een eigen Raad van Toezicht.	**Samenwerkingspartners:** Gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar	**Aandeel Zevenaar:** 45.041 inwoners op een totaal in de regio van 721.326 = 6,15%
Aard van de samenwerking: • Beleidsafstemming • Gezamenlijke beleidsuitvoering • Netwerk of platform	**Belangrijk voor wie:** • College • Gemeenteraad	**Bestuurlijke vertegenwoordiging:** • L. van Riswijk • S. Bijl
Taken: • Openbare orde, veiligheid, hulpverlening (brandweer, ambulance) • Rampenbestrijding en crisisbeheersing • Publieke gezondheidszorg • Bevolkingszorg	**Toezichtregime Naris:** Gemiddeld	**Risico's:** • Bestuurlijk • Financieel
Beoogd resultaat: • Zo efficiënt en effectief mogelijke brandweerzorg en spoedeisende geneeskundige zorg in de regio voor alle inwoners. (Nader uitwerken met KPI's) • Het uitvoeren van de aan de stichting Veilig Thuis opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling zoals genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	**Bedrijfsvoering:** Voor het programma samen beter bedrijfsvoeren is cumulatieve versterking van € 1 miljoen per jaar opgenomen (tot 2027). Dit naar aanleiding van een extern onderzoek naar de interne processen bij VGGM. Daaruit is gebleken dat de bedrijfsvoering onvoldoende op orde is.	**Risicoprofiel:** • Hoog (op basis Nota verbonden partijen, vastgesteld januari 2019)

Begrote lasten 2026 € 158.208.000 (begroting VGGM)	**Bijdrage VGGM voor Zevenaar 2026:** € 5.410.000 **Bijdrage VGGM voor Zevenaar 2025:** € 5.180.000	**Bijdrage per inwoner 2026:** Samengesteld: € 120,22 *Verdeling geschiedt via:* *Bedrag per inwoner (GZ)* *Bedrag per jeugdige inwoner (JGZ)* *OOV-verdeelsleutel (brandweer)*
Ontwikkeling inwonerbijdrage: De gemeentelijke bijdrage muteert in 2026 incidenteel met € 9.000 voor het project Ik, Wij Brandweer. Er vindt een verschuiving plaats van lokaal aanbod naar de inwonerbijdrage voor het programma Nu Niet Zwanger. Het digitaal kinddossier betekent een eenmalige ophoging in 2026 van € 59.000. De Versterking van de bedrijfsvoering vergt € 31.000. De actuele herverdeling van de OOV-verdeelsleutel voor de bijdrage Veiligheid is voor Zevenaar een voordeel van € 47.000.	**Opmerking:** Zevenaar heeft aan haar verbonden partijen verzocht om met besparingsvoorstellen te komen. VGGM is hierin tegemoet gekomen met 2% korting op de bijdragen. VGGM gaat verdergaande inhoudelijke besparingsmaatregelen in beeld brengen, met onderbouwing, risico's en impact.	**Risico's:** Klimaatverandering, Versnelde vervanging materieel i.v.m. verduurzaming, vergrijzing personeelsbestand / onvoldoende personeelsbezetting. Het Algemeen Bestuur heeft besloten de Algemene Reserve te verhogen naar € 3,0 miljoen, met een toevoeging van € 1,5 miljoen van het resultaat van 2024.